

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОШ „ЈОВАН ЦВИЈИЋ”
ЛОЗНИЦА
Дел. Бр307.
Од 16.5.2022.г.

ОСНОВНА ШКОЛА „ЈОВАН ЦВИЈИЋ” ЛОЗНИЦА
ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Трајање
2022/23-2025/26 године.

ОШ „Јован Цвијић” Лозница

Адреса:

Његошева 20 15300 Лозница

Тел:

015 876-777 секретар

015 877 570 директор;

015 874 160 рачуноводство

Мејл адреса: osjovancvijiclo@mts.rs
jcvijic@verat.net

Веб страница: www.os-jcvijic.edu.rs

1. ПРАВНИ ОСНОВ:.....	8
2. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ САДРЖИ:.....	9
2.1 ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	10
3.ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	10
4. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА.....	11
5. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ ПО РАЗРЕДИМА	14
6. ПРОГРАМИ АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА.....	14
7.ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ.....	18
8.ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	33
9.ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ	34
10.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ОСТАЛИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА	36
11. Програм превенције дискриминаторног понашања, вређања угледа, части или достојанства личности и програм заштите ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.....	38
12 .ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА.....	42
13.ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ.....	44
14.ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	46
15.ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	46
16.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	46
17. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ.....	47
17.1Сарадња са друштвеном средином	47
17.2.Сарадња са организацијама и институцијама	48
18. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ.....	48
19.ПРОГРАМ ИЗЛЕТА ,ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ	51
20.ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ.....	54
21. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА 5. РАЗРЕД	56

21.1. Српски језик и књижевност	56
21.2 Енглески језик.....	78
21.3 Историја.....	104
21.4. ГЕОГРАФИЈА.....	114
21.5 БИОЛОГИЈА.....	124
21.6 МАТЕМАТИКА	138
21.7 ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	156
21.8 ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	168
21.9 ЛИКОВНА КУЛТУРА	187
21.10 МУЗИЧКА КУЛТУРА	196
21.11 ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ СА ОФА	207
21.12 ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК.....	220
22. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ – ВЕРОНАУКА И ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	235
22.1 ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС.....	235
22.2 ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН".....	245
22.3 ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	248
23. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ.....	253
23.1. ЦРТАМ, СЛИКАМ, ВАЈАМ	253
23.2. СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ	257
24. ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	260
25. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА 6. РАЗРЕД	268
25.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	268
25.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	299
25.3. ИСТОРИЈА.....	319
25.4. ГЕОГРАФИЈА.....	344
25.6 МАТЕМАТИКА.....	357
25.7 ФИЗИКА.....	377

25.8. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	387
25.9. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	392
25.10. ЛИКОВНА КУЛТУРА	404
25.11. МУЗИЧКА КУЛТУРА	415
25.12 ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ СА ОФА	430
25.13. ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК.....	441
26. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРИ ПРЕДМЕТИ-ВЕРОНАУКА И ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	453
26.1. ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС.....	453
26.2. ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН".....	463
26.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	466
27. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ.....	475
27.1 ЦРТАМ СЛИКАМ ВАЈАМ	475
27.2. МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ.....	478
26.3. СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ	482
27. ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ	485
28. ШКОСЛКИ ПРОГРАМ ЗА 7. РАЗРЕД	492
28.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	492
28.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	516
28.3. ИСТОРИЈА.....	536
28.4 ГЕОГРАФИЈА.....	544
28.5. БИОЛОГИЈА.....	564
28.6 МАТЕМАТИКА	587
28.7. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	604
28.8. Техника и Технологија.....	610
29.9. ЛИКОВНА КУЛТУРА	626
28.10. МУЗИЧКА КУЛТУРА	635
28.11 ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ СА ОФА	649

28.12 ФИЗИКА.....	656
28.13. ХЕМИЈА.....	668
29. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ – ВЕРСКА НАСТАВА И ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	677
29.1. ПРАВОСЛАВНИ КАТАХИЗИС.....	677
29.2. ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН".....	686
29.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	690
30. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ.....	698
30.1. ЦРТАЊЕ СЛИКАЊЕ ВАЈАЊЕ.....	698
30.2. МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА.....	701
30. ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ.....	710
32. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА 8. РАЗРЕД.....	718
32.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ.....	718
32.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	739
32.3. ИСТОРИЈА.....	761
32.4. ГЕОГРАФИЈА.....	801
32.5. БИОЛОГИЈА.....	811
32.6. МАТЕМАТИКА.....	830
32.7. ФИЗИКА.....	848
32.8. ХЕМИЈА.....	857
32.9. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО.....	863
33.10. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА.....	868
32.11 ЛИКОВНА КУЛТУРА.....	879
32.12 МУЗИЧКА КУЛТУРА.....	886
32.13. ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ СА ОФА.....	899
33. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ – ВЕРСКА НАСТАВА И ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	909
33.1. ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС.....	909

33.2. ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН"	919
33.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	922
34. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ.....	930
34.1. ЦРТАЊЕ СЛИКАЊЕ ВАЈАЊЕ	930
34.2. ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ	933
35. ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	941

1. ПРАВНИ ОСНОВ:

- Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 27/18 (II) – др. закон, 10/19, 6/20 и 129/21) – члан 61. и члан 69. - Закон о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/13, 101/17, 27/18 - др. закон, 10/19, 129/21, 129/21 - др. закон) – члан 23, члан 27. и члан 28. - Закон о предшколском образовању и васпитању („Службени гласник РС“ број 18/2010, 101/2017) - Правилник о стандардима квалитета рада установа („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 14/18) - Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи („Сл. гласник РС –30/2019) - Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања: 10/2017-1, 12/2018-1, 15/2018-1, 18/2018-1, 1/2019-18, 2/2020-1 - Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања: 16/2018-47, 3/2019-1, 5/2021-1 - Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред („Просветни гласник“ бр. 1/2013. и 11/2014,11/2016,12/2018) - Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања: 5/2019-6, 1/2020-1, 6/2020-1 - Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања: 11/2019-1, 6/2020-20, 7/2021-671 - Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математика и природа и друштво: 5/2011-141 - Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања: 6/2007-1, 2/2010-5, 7/2010-9 (др. правилник), 3/2011-129 (др. правилник), 1/2013-18, 4/2013-177, 11/2016-364, 11/2016-580, 6/2017-7, 8/2017- 1, 9/2017-1, 12/2018-36, 15/2018-77 (др. правилник) - Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1 - Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС–Просветни гласник“ бр. 1/2013.и бр.5/2014 11/2016,3/2018,12/2018) - Правилник о плану наставе и учења за седми и осми разред основног образовања и васпитања: 18/2018-1 - Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања: 5/2019-61, 1/2020-60, 6/2020-99, 8/2020-597, 5/2021-4, 17/2021-42 - Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања: 11/2019-61, 2/2020-6, 6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58 - Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање („Просветни гласник“ за пети разред 15/2005; за седми разред 07/2007. и за осми разред бр. 6/08) - Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – сазнање о себи и другима („Просветни гласник“ за први разред 5/2001. и 93/2004; за други разред 08/2003; за трећи разред бр. 10/03 и 20/04. и за четврти разред бр. 2/05. и 15/05) - Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за први, 5/2001. за трећи 23/2004, четврти бр. 23/2004. и 9/2005. и пети разред 9/2005. седми 2/2008. и осми 7/2008. основне школе („Просветни гласник“, бр.9/05; Измена и допуна правилника „Сл. гласник РС - Просветни гласник“ бр. 11/2016)

2. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ САДРЖИ:

- 1) циљеве школског програма;
- 2) план наставе и учења основног образовања и васпитања;
- 3) програме обавезних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
- 4) изборне програме по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
- 5) програме активности по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
- 6) програм допунске и додатне наставе;
- 7) програм културних активности школе;
- 8) програм школског спорта и спортско-рекреативних активности;
- 9) програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања;
- 10) програм ваннаставних активности ученика;
- 11) програм професионалне оријентације;
- 12) програм здравствене заштите;
- 13) програм социјалне заштите;
- 14) програм заштите животне средине;
- 15) програм сарадње са локалном самоуправом;
- 16) програм сарадње са породицом;
- 17) програм излета, екскурзија и наставе у природи;
- 18) програм рада школске библиотеке;
- 19) начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад.

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма.

2.1 ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- обезбедити квалитетно образовање и васпитање које омогућава стицање знања и вештина неопходних за живот у савременом друштву;
- омогућити задовољење потреба ученика у стицању знања, вештина, ставова и вредности; – подићи ниво образовања
- стицање квалитетних знања, вештина и ставова који су неопходни за лично остварење и развој, инклузију, наставак школовања и запослење;
- развијање језичких, математичких, научних и дигиталних компетенција, учења како се учи, међуљудских и грађанских компетенција и културног изражавања;
- развијање способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз коришћење информационо комуникационих технологија;
- остваривање пуног интелектуалног, емоционалног, социјалног и физичког развоја сваког ученика у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- оспособљавање ученика за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; – подстицање здравствених и физичких способности;
- развој и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња;
- развијање свести о друштвеној одговорности и националној припадности;
- развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, права на различитост и бризи за друге, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности;
- развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- развијање и неговање другарства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности

3. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

План и програм наставе и учења обавезних предмета по разредима се реализује по следећим важећим документима

РАЗРЕД СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС-ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК

РАЗРЕД	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС-ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК
1. РАЗРЕД	Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, број 10/17, 12/18, 15/18, 18/18, 1/19 и 2/20)
2. РАЗРЕД	Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, 16/18, 3/19 и 5/21)

3. РАЗРЕД	Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, 5/19, 1/20 и 6/20)
4. РАЗРЕД	Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, 11/19, 6/20 и 7/21)
5. РАЗРЕД	Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, бр. 15/18, 18/18, 3/19, 3/20, 6/20 и 17/21)
6. РАЗРЕД	Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, бр. 15/18, 18/18, 3/19, 3/20, 6/20 и 17/21)
7. РАЗРЕД	Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, 5/19, 1/20, 6/20, 8/20, 5/21 и 17/21)
8. РАЗРЕД	Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС” - Просветни гласник, 11/19, 2/20, 6/20, 5/21 и 17/21)

4. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА

а) Први циклус основног образовања

Ред. бр.	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	72
3.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
4.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
5.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
6.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
7.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
8.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
9.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО		20	720	21	756	21	756	21	756

Ред. бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО		1	36	1	36	1	36	1	36

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују изборни предмети и обавезни програми

Ред. бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНОВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.
1.	Редовна настава	21	756	22	792	22	792	22	792
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава	-	-	-	-	1	36	1	36
4.	Настава у природи	7 до 10 дана годишње		7 до 10 дана годишње		7 до 10 дана годишње		7 до 10 дана годишње	

Ред. бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНОВАСПИТНОГ РАД	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1 до 3 дана годишње		1 до 3 дана годишње		1 до 3 дана годишње		1 до 3 дана годишње	

- Ученик бира један од понуђених изборних програма и проучава до краја циклуса.
- Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне као и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима школе.

Други циклус основног образовања

Ред. бр.	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.
1.	Српски језик	5	180	4	144	4	144	4	136
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
4.	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
5.	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
6.	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
7.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34
8.	Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
9.	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
10.	Музичка култура	1	72	1	36	1	36	1	34
9.	Физичко и здравствено васпитање са ОФА	2+1	72+ 54	2 +1	72+ 54	3	108	3	102
10.	Физика			2	72	2	72	2	68
11.	Хемија					2	72	2	68
УКУПНО		24	918	25	954	28	1008	28	952

Ред. бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Други страни језик	2	72	2	72	2	72	2	68
УКУПНО		3	108	3	108	3	108	3	102

**Облици образовно-васпитног рада којима се остварују изборни предмети
и обавезни програми**

Ред. бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.
1.	Редовна настава	27	1026	28	1062	31	1116	31	1054
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Додатна настава	1	36	1	36	1	36	1	34
4.	Слободне наставне активности	1	36	1	36	1	36	1	34

Ред. бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.	Нед.	Годиш.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Ваннаставне активности	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 3 дана годишње	

5. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ ПО РАЗРЕДИМА

План и програм обавезних изборних предмета по разредима се реализује по правилницима (Службени Гласник РС-Просветни Гласник) наведеним у тачки 2 школског програма.

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	РАЗРЕД
Верска настава I-VIII	Грађанско васпитање I-VIII

6. ПРОГРАМИ АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА

План и програм слободних наставних активности реализује се на основу следећих Правилника - Правилник о допунама Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС – Просветни гласник, бр.17/2021), Правилник о допуни Правилника

о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС – Просветни гласник, бр.17/2021) и Правилника о допуни Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања (Сл. гласник РС – Просветни гласник, бр.17/2021)

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ	РАЗРЕД	АКТИВНОСТ	БРОЈ ЧАСОВА ГОДИШЊЕ
Животне вештине	5-6	Циљ активности је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме различите животне ситуације и изазове, повећа капацитет да на одговоран начин брине о себи, другима и околини и понаша се у складу са културом безбедности	36
Медијска писменост	5-6	Циљ активности је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања деконструкције и креирања медијских садржаја, који ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу	36
Вежбањем до здравља	5-6	Циљ активности је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама	36
Цртање, вајање и сликање	5-6	Циљ активности је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања	36
Чувари природе	5-6	Циљ активности је да ученици стекну знање, понашање, ставове и вредности који су потребни за очување и унапређење животне средине, биодиверзитета, природе и одрживог развоја	36

Музиком кроз живот	5-6	Циљ активности је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа	36
Сачувајмо нашу планету	5-6	Циљ активности је развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек-природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја	36
Свакодневни живот у прошлости	5-8	Циљ је проширивање знања из области опште културе и оспособљавање ученика да, кроз упознавање с начином живота људи у прошлости, боље разумеју свет и време у коме живе и развију свест о континуитету и укорености. Ученици би требало да се упознају са специфичностима динамике културних промена и да науче како да сагледају себе и другог да би сопствени идентитет што потпуније интегрисали у шири контекст разумевање и сложене садашњости.	36
Моја животна средина	7-8	Циљ активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја	36/34
Уметност	7-8	Циљ активности је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима, као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа	36/34
Предузетништво	7-8	Циљ активности је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања	36/34

		друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву	
Домаћинство	7-8	Циљ активности је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала	36/34
Филозофија са децом	7-8	Циљ активности је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештине размишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења	36/34

ПРОЈКТНА НАСТАВА И ДИГИТАЛНИ СВЕТ 1-4 РАЗРЕДА

Циљ Пројектне наставе је развијање општих међупредметних компетенција уз употребу информационо комуникационих технологија усмерених на достизање исхода. Ученици са наставницима бирају теме са предложене листе или осмишљавају нове, сходно областима интересовања. Планиран фонд часова на годишњем нивоу је 36.

У наредне четири године, у млађим разредима, биће реализован и Дигитални свет. Циљ наставе Дигиталног света је исто развијање свих општих међупредметних компетенција, са акцентом на дигиталну компетенцију. Планиран фонд часова на годишњем нивоу је 36.

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ТЕМЕ ПРОЈКТНЕ НАСТАВЕ
1. Компетениција за учење	Одељењске новине Годишња доба
2. Одговорно учешће у демократском друштву	Правила понашања
3. Естетска компетенција	Дан школе
4. Комуникација	

5. Одговоран однос према околини	Шта ће нама ова биљка Како нас
6. Одговоран однос према здрављу	пчела храни Шта може моје тело
7. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Здрава исхрана Временске
8. Рад са подацима и информацијама	прилике Ускршњи обичаји
9. Решавање проблема	Новогодишњи обичаји Ми, Земљани
10. Сарадња	Свемир
11. Дигитална компетенција	Мода и облачење Путовање
	Забава, разонода, хоби Уметност за децу
	Значајна личност Реклама
	Ко ради, не боји се глади
	Колико имам у новчанику

7. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ ПРВИ ЦИКЛУС

Циљ допунске наставе у млађим разредима из наставних предмета српски језик, математика и енглески језик је пружање подршке ученицима

у учењу и савладавању наставних садржаја. Планиран фонд на годишњем нивоу за српски језик и математику је 36 часова.

СРПСКИ ЈЕЗИК - ДОПУНСКА НАСТАВА

РАЗРЕД	ОБЛАСТ/ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
1. РАЗРЕД	Почетно читање и писање	5	Правилно говори, пише, чита
	Књижевност	3	Чита, илуструје, уочава, игра по улогама, препознаје, прича, препричава, рецитије
	Језик	5	Уочава, чита, пише, запажа, образлаже, саопштава
	Језичка култура	5	Прича, препричава, описује, слуша, чита
УКУПНО		18	
2. РАЗРЕД	Књижевност	5	Чита, разуме, уочава ликове, место, време, тему, мотив, поступке, поуку, богати речник, записује, прича, препричава, проширује, рецитије
	Језик	10	Уочава, чита, открива, истражује, процењује, закључује, образлаже, саопштава, запажа, усваја, упоређује
	Језичка култура	3	Прича, препричава, описује, слуша, чита, пише
УКУПНО		18	
3. РАЗРЕД	Књижевност	4	Чита, истражује, илуструје, записује, уочава, разликује, препознаје, запажа, примењује, рецитије, богати речник
	Језик	10	Уочава, чита, открива, истражује, процењује, закључује, образлаже, саопштава, запажа, усваја, упоређује
	Језичка култура	4	Прича, препричава, описује, слуша, чита, пише
УКУПНО		18	
4. РАЗРЕД	Књижевност	5	Чита, истражује, илуструје, записује, уочава, разликује, препознаје, запажа, примењује, рецитије, богати речник
	Језик	7	Уочава, чита, открива, истражује, процењује, закључује, образлаже, саопштава, запажа, усваја, упоређује
	Језичка култура	6	Прича, препричава, описује, слуша, чита, пише
УКУПНО		18	

МАТЕМАТИКА - ДОПУНСКА НАСТАВА

РАЗРЕД	ОБЛАСТ/ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
1. РАЗРЕД	Геометрија	5	Уочава, препознаје, разликује, именује, црта, упоређује
	Бројеви	11	Пребројава, броји, пише, чита, упоређује, сабира, одузима
	Мерење и мере	2	Мери, упоређује, бележи
УКУПНО		18	
2. РАЗРЕД	Природни бројеви до 100	10	Броји, сабира, одузима, множи, дели, упоређује
	Геометријске фигуре и њихови међусобни односи	4	Уочава, препознаје, разликује, именује, црта, упоређује
	Мерење и мере	4	Мери, упоређује, бележи, црта
УКУПНО		18	

3. РАЗРЕД	Природни бројеви до 100	10	Броји, сабира, одузима, множи, дели, упоређује
	Геометријске фигуре и њихови међусобни односи	4	Уочава, препознаје, разликује, мери, пребројава, именује, црта, обележава, упоређује
	Мерење и мере	4	Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели
УКУПНО		18	
4. РАЗРЕД	Скуп природних бројева	9	Сабира, одузима, множи, дели, упоређује, групише
	Површина	5	Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели
	Мерење и мере	4	Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели
УКУПНО		18	

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК - ДОПУНСКА НАСТАВА

РАЗРЕД	ОБЛАСТ/ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
3. РАЗРЕД	Читање и писање	1	Правилно говори, пише, чита
	Упознавање	1	Поздравља, пита, говори
	Породица	2	Уочава, чита, пише, представља себе и друге, пита, реагује, описује друге особе
	Школа	2	Уочава, чита, пише, прича, позива на игру, поставља питања и саопштава шта жели да ради
	Моје ствари	2	Уочава, чита, пише, прича, одговара, именује и описује одећу и личне предмете, изражава мишљење
	Игре	2	Уочава, чита, пише, прича, саопштава шта (не) може да ради, реагује, описује предмете
УКУПНО		10	
4. РАЗРЕД	Читање и писање	1	Правилно говори, пише, чита
	Делови тела / Модални глаголи	2	Описује себе, пита, изражава, позива, одбија
	Дани у недељи/ Време на часовнику	2	Уочава, чита, запажа, образлаже, саопштава, позива, описује
	Прославе: Личне заменице у номинативу и акузативу	2	Уочава, изражава жељу, позива, прихвата/ одбија предлог
	Школа: Одређени, неодређени, присвојни члан у акузативу	2	Уочава, чита, запажа, образлаже, саопштава, позива, описује, дискутује
	Перфекат	1	Уочава, чита, открива, истражује, процењује, закључује, образлаже, саопштава, запажа, усваја, упоређује
УКУПНО		10	

Циљ додатне наставе у трећем и четвртном разреду, из наставног предмета математика, је пружање нових, додатних садржаја ученицима који су савладали програм редовне наставе, а показују интересовање. Планиран фонд на годишњем нивоу је 36 часова.

МАТЕМАТИКА - ДОДАТНА НАСТАВА

РАЗРЕД	ОБЛАСТ/ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
4. РАЗРЕД	Скуп природних бројева	5	Сабира, одузима, множи, дели, упоређује, групише
	Проблемски задаци	5	Чита, записује, црта, упоређује, анализира, закључује, сабира, одузима, множи, дели
	Магични квадрат	3	Уочава, препознаје, пребројава, упоређује, сабира, одузима, множи
	Нумерација	3	Броји, сабира, одузима, множи, дели, упоређује
	Дешифровање рачунских операција	4	Уочава, препознаје, разликује, именује, записује, упоређује, рачуна
	Решавање задатака помоћу једначина, табела, дијаграма, погача	4	Чита, упоређује, бележи, црта, графички представља, сабира, одузима, множи, дели
	Геометријске фигуре и њихови међусобни односи	6	Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели, графички представља
Мерење и мере	6	Мери, упоређује, бележи, црта, сабира, одузима, множи, дели, графички представља	
УКУПНО		36	

ДРУГИ ЦИКЛУС

Циљ допунске наставе у другом циклусу основног образовања и васпитања је пружање подршке ученицима у учењу и савладавању наставних садржаја.

Додатна настава се организује за ученике који показују посебне способности и интересовања за поједине области природних и друштвених наука, пружајући им могућност да континуирано развијају своју даровитост.

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ - ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.	
Кораци	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одре разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
ПЕТИ РАЗРЕД	Врсте речи	2
	Главни и зависни реченични чланови, врсте предиката	2

	Падежи и основна значења падежа	3
	Глаголски вид, глаголски род, презентска и инфинитивна основа, перфекат, футур, презент	2
УКУПНО		9
ШЕСТИ РАЗРЕД	Придевске заменице	2
	Гласови и гласовне промене	3
	Творба речи (корен, творбена основа, начини творбе)	3
	Глаголски облици (сви обрађени у шестом и петом)	2
	Писање назива васионских тела, писање одричних придевских заменица са предлогом	1
УКУПНО		11
СЕДМИ РАЗРЕД	Прост/сложен, именски/ глаголски предикат; прави/неправи објекат; логички/граматички субјекат	3
	Значења падежа	2
	Конгруенција	2
	Правопис Употреба црте, цртице, тачке запете...	2
УКУПНО		9

ОСМИ РАЗРЕД	Прост/сложен, именски/ глаголски предикат; прави/неправи објекат; логички/граматички субјекат	1
	Комбинована творба, претварање	1
	Значења глаголских облика.	1
	Врсте зависних реченица, служба зависних реченица, интерпункција у зависним реченицама	3
	Писање скраћеница, писање имена из страних језика	2
УКУПНО		8

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ - ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.	
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
ПЕТИ РАЗРЕД	Врсте речи	1
	Падежи	1
	Глаголи и глаголски облици	4

	Књижевно- теоријски појмови	2
УКУПНО		8
ШЕСТИ РАЗРЕД	Врсте речи	1
	Падежи	1
	Глаголи и глаголски облици	2
	Књижевно- теоријски појмови	2
	Облици приповедања	1
	Творба речи	2
УКУПНО		9

СЕДМИ РАЗРЕД	Акцент	2
	Лексика	2
	Медији	2
	Књижевност	4
УКУПНО		10
ОСМИ РАЗРЕД	Акцент	2
	Лексика	2
	Медији	1
	Књижевност	4
УКУПНО		9

МАТЕМАТИКА - ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.	
Кораци реализације	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика у виду радних/наставних листића, или делова одређених целина из наставних садржаја. Комбиновани рад	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
ПЕТИ РАЗРЕД	Скупови и операције са њима	2
	Делјивост бројева	3
	Угао	3
	Разломци	10
УКУПНО		18

ШЕСТИ РАЗРЕД	Цели бројеви	3
	Троугао	6
	Рационални бројеви	5
	Четвороугао	2
	Површине троугла и четвороугла	2
УКУПНО		18
СЕДМИ РАЗРЕД	Реални бројеви	4
	Питагорина теорема	4
	Рационални алгебарски изрази	4
	Многоугао	2
	Круг	2
	Зависне величине и њихово графичко представљање	1
	Сличност	1
УКУПНО		18
ОСМИ РАЗРЕД	Сличност троуглова	2
	Тачка, права, раван	2
	Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	2
	Призма	2
	Пирамида	1
	Линеарна функција	3
	Графичко представљање статистичких података	1
	Систем линеарних једначина са две непознате	2
	Ваљак	1
	Купа	1
	Лопта	1
УКУПНО		18

МАТЕМАТИКА - ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.	
Кораци реализације	Уочавање даровитих ученика који брже напредују, организација додатног рада према склоностима, способностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
ПЕТИ РАЗРЕД	Скупови, операције са њима и скупови тачака	3
	Делјивост бројева	4
	Угао	4
	Разломци	7
УКУПНО		18
ШЕСТИ РАЗРЕД	Цели бројеви	4
	Троугао	6
	Рационални бројеви	4
	Четвороугао	4
УКУПНО		18
СЕДМИ РАЗРЕД	Реални бројеви	5
	Питагорина теорема	5
	Рационални алгебарски изрази	4
	Многоугао и круг	4
УКУПНО		18
ОСМИ РАЗРЕД	Сличност троуглова	2
	Тачка, права, раван	1
	Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	2
	Призма-сложенији примери	2
	Пирамида- сложенији примери	2
	Линеарна функција	2
	Графичко представљање статистичких података	1
	Систем линеарних једначина са две непознате	2
	Ваљак- сложенији примери	2
	Купа- сложенији примери	1
Лопта- сложенији примери	1	
УКУПНО		18

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.
Кораци реализације	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одре разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи
Временски оквир	Током школске године

Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
ПЕТИ РАЗРЕД	Greetings	1
	The verb 'be'	2
	Possessive adjectives/Family members	1
	Present Simple Tense	3
	Nouns	2
УКУПНО		9
ШЕСТИ РАЗРЕД	Verbs 'be' and 'have got'	1
	Present Simple Tense	3
	Prepositions	1
	Countable and uncountable nouns	1
	The comparison of adjectives	2
	Present Continuous Tense	1
УКУПНО		9
СЕДМИ РАЗРЕД	Past Simple	3
	Future with 'will' and 'going to'	2
	Present Perfect	3
	Past Continuous	1
УКУПНО		9
ОСМИ РАЗРЕД	Past Simple and Past Continuous	2
	Present Perfect	3
	Passive voice	2
	First conditional	2
УКУПНО		9

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради боље комуникације ученика на енглеском језику.	
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
ПЕТИ РАЗРЕД	School days	2
	Family	2
	Time out and places	3
	Food	2
УКУПНО		9
ШЕСТИ РАЗРЕД	My life	2
	Holidays	2
	Food	3
	The world	2
УКУПНО		9
СЕДМИ РАЗРЕД	My life	2
	The future	3
	Cities	2

	Experiences	2
УКУПНО		9
ОСМИ РАЗРЕД	Past and present	2
	Fame and fortune	2
	Health and safety	3
	Our environment	2
УКУПНО		9

БИОЛОГИЈА – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.	
Кораци	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одре разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака: Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
ПЕТИ РАЗРЕД	Особине живих бића: ћелијска организација, нивои организације и покретљивост	
	Особине живих бића: исхрана и дисање	
	Особине живих бића: надражљивост, размножавање и излучивање	
	Особине живих бића: одржање стабилне унутрашње равнотеже организма	
	Особине живих бића: променљивост током времена, разноврсност живог света	
	Живот у екосистему	
	Наслеђивање и еволуција	
	Порекло и разноврсност живота	
УКУПНО		9 часова

ШЕСТИ РАЗРЕД	Протисти: амebe, бичари, трепљари и паразитске праживотиње	
	Једноставни бескичмењаци: сунђери, дупљари, плоснати црви	
	Једноставни бескичмењаци: ваљкасти црви, чланковити црви, мекушци	
	Бескичмењаци сложеније грађе: зглавкари и бодљокошци	
	Кичмењаци: рибе	
	Кичмењаци: водоземци и гмизавци; амнионтско јаје	
	Кичмењаци: птице	
	Кичмењаци: сисари	
УКУПНО	Еволуција живог света; природна и вештачка селекција	9 часова
СЕДМИ РАЗРЕД	Човек и његови преци	
	Ћелијска организација; ћелијске деобе; хромозоми, ДНК, и гени	
	Кожни систем; скелетни систем; мишићни систем	
	Нервни систем;	
	Ендокрини систем; систем чулних органа	
	Дигестивни систем и систем органа за дисање	
	Систем органа за циркулацију: крвни и лимфни систем	
	Систем органа за излучивање; систем органа за размножавање	
УКУПНО	Пубертет и промене у понашању	

УКУПНО		9 часова
ОСМИ РАЗРЕД	Живот и животна средина	
	Основи екологије: абиотички фактори, популација	
	Основи екологије: биотоп и биоценоза, еколошка ниша, спратовност, фенолошке фазе	
	Основи екологије: екосистем; кружење супстанце и проток енергије; трофички нивои; сукцесије	
	Основи екологије: биоми и биосфера	
	Биодиверзитет, црвене листе, црвене књиге, природна добра и национални паркови	
	Климатеске промене; глобално загревање; киселе кише	
	Оштећење озонског омаотача; дефорестација; десертификација	
Еколошка култура; правни основи у заштити животне средине		
УКУПНО		9 часова

БИОЛОГИЈА – ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.	
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
ПЕТИ РАЗРЕД	Посматрање ћелија воћа, плуте, хуманих ћелија	
	Посматрање грађе лептира, пера птице	
	Посматрање протока воде кроз биљку; транспирација (опционо)	
	Вегетативно размножавање биљака	
	Гајење винских мушица	
	Модел плућа – вежба и оглед	
	Генетика и ја - огледи	
	Врсте које нестају - пројекат	
	Израда хранилице и кућица за птице - пројекат	
УКУПНО		9 часова
ШЕСТИ РАЗРЕД	Гајење амебе у култури; огледи	
	Гајење еуглене у култури; огледи	
	Гајење парамецијума у култури; огледи	
	Гајење хидре; огледи	
	Гајење кишних глиста; израда виваријума; испитивање бројности кишних глиста у земљишту	
	Дафнија и циклопс у језерској води; посматрање тардиграда	
	Оглед са рибљим мехуром	
	Мерење висине и дужине скокова жабе; посматрање грађе пера и јајета птица	
Израда хранилице и кућица за птице - пројекат		
УКУПНО		9 часова

СЕДМИ РАЗРЕД	Посматрање властитог ткива и ћелија	
	Упознај своје кости и мишиће; испитивање састојака кости	
	Распоред чула у кожи; испитивање зона укуса на језику	
	Доказивање постојања слепе мрље у оку; оптичке илузије	
	Прављење модела плућа сисара;	
	Испитивање деловања амилазе на скроб; деловање хлороводоничне киселине и пепсина на беланчевине; дејство жучи на масти; доказивање жучних боја; припремање физиолошког раствора; хидролиза масти – добијање сапуна	
	Дисекција срца	
	Дисекција бубрега; реакција мокраће	
	Антрополошка истраживања	
УКУПНО		9 часова
ОСМИ РАЗРЕД	Фенолошка посматрања	
	Утицај еколошких фактора (температуре, светлости и воде) на биљке	
	Доказивање присуства угљен-диоксида у ваздуху; доказивање прашине у ваздуху	
	Симбиоза – корен биљке (лептирњача) и микроорганизми	
	Испитивање киселости тла; испитивање шумске стеље	
	Екосистем стајаћих вода – језеро или бара; ливадска или шумска заједница – теренски рад	
	Одређивање густине популације; одређивање покровности биљних врста	
	Израда дихотоомог кључа врста биљака	
Врсте које нестају - пројекат		
УКУПНО		9 часова

ИСТОРИЈА – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.	
Кораци реализације	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
РАЗРЕД	ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
ПЕТИ РАЗРЕД	Увод у историју	2
	Праисторија	2
	Стари исток	3
УКУПНО		7
ШЕСТИ РАЗРЕД	Европа и средоземље у раном средњем веку	2
	Срби и њихово окружење у раном средњем веку	2
	Европа у позном средњем веку	4
	Српски народ у позном средњем веку	1
УКУПНО		9
СЕДМИ РАЗРЕД	Велика географска открића	1
	Српски народ под страном влашћу 16-18 век	4
	Нововековне српске државе	2
УКУПНО		7
ОСМИ РАЗРЕД	Први светски рат	2
	Други светски рат	2
	Европска унија	2
УКУПНО		6

ИСТОРИЈА – ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.	
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), увођење додатне наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
РАЗРЕД	ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
ПЕТИ РАЗРЕД	Увод у историју	2
	Праисторија	2
	Стари исток	3
УКУПНО		7
ШЕСТИ РАЗРЕД	Европа и средоземље у раном средњем веку	2
	Срби и њихово окружење у раном средњем веку	2
	Европа у позном средњем веку	4
	Српски народ у позном средњем веку	1
УКУПНО		9
СЕДМИ РАЗРЕД	Велика географска открића	1
	Српски народ под страном влашћу 16-18 век	4
	Нововековне српске државе	2
УКУПНО		7
ОСМИ РАЗРЕД	Први светски рат	2
	Други светски рат	2
	Европска унија	2
УКУПНО		6

ГЕОГРАФИЈА – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.	
Кораци реализације	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), увођење допунске наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
РАЗРЕД	ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
ПЕТИ РАЗРЕД	Васиона и Земља	2
	Географска карта	2
	Планета Земља	3
УКУПНО		7
ШЕСТИ РАЗРЕД	Становништво на Земљи	2

	Регионална географија Европе	2
	Северна и Јужна Америка	4
	Азија, природне и друштвене одлике	1
	Африка, природне и друштвене одлике	1
УКУПНО		10
СЕДМИ РАЗРЕД	Аустралија	5
УКУПНО		5
ОСМИ РАЗРЕД	Природне одлике Р. Србије	1
	Становништво и насеља Р. Србије	1
	Привреда Р. Србије	1
УКУПНО		3

ГЕОГРАФИЈА – ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.	
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
РАЗРЕД	ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
ПЕТИ РАЗРЕД	Васиона и Земља	2
	Географска карта	2
	Планета Земља	3
УКУПНО		7
ШЕСТИ РАЗРЕД	Становништво на Земљи	2
	Регионална географија Европе	2
	Северна и Јужна Америка	4
	Азија, природне и друштвене одлике	1
	Африка, природне и друштвене одлике	1
УКУПНО		10
СЕДМИ РАЗРЕД	Аустралија	4
УКУПНО		4
ОСМИ РАЗРЕД	Природне одлике Р. Србије	1
	Становништво и насеља Р. Србије	1
	Привреда Р. Србије	1
УКУПНО		3

ФИЗИКА – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.	
Кораци реализације	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
РАЗРЕД	ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
ШЕСТИ РАЗРЕД	Мерење	4
	Кретање	4
	Сила	2
	Маса и густина	7
	Притисак	5
УКУПНО		22
СЕДМИ РАЗРЕД	Сила и кретање	12
	Кретање тела под дејством силе теже. Сила трења	6
	Равнотежа	5
	Механички рад и енергија	5
	Топлотне појаве	2
УКУПНО		30
ОСМИ РАЗРЕД	Осцилаторно и таласно кретање	2
	Светлосне појаве	4
	Електрично поље	3
	Електрична струја	7
	Магнетно поље	2
	Елементи атомске и нуклеарне физике	2
УКУПНО		20

ФИЗИКА – ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи
Временски оквир	Током школске године
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)

ШЕСТИ РАЗРЕД	Кретање	7
	Сила	7
	Мерење	7
	Маса и густина	6
	Притисак	5
УКУПНО		32
СЕДМИ РАЗРЕД	Сила и кретање	12
	Кретање тела под дејством силе теже. Сила трења	6
	Равнотежа	5
	Механички рад и енергија	6
	Топлотне појаве	3
УКУПНО		32
ОСМИ РАЗРЕД	Осцилаторно и таласно кретање	4
	Светлосне појаве	7
	Електрично поље	5
	Електрична струја	9
	Магнетно поље	4
	Елементи атомске и нуклеарне физике	3
УКУПНО		32

ХЕМИЈА – ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ	Утврдити садржаје са оним ученицима, који нису успели да их усвоје у редовној настави применом индивидуализације како би им се омогућило усвајање програма.	
Кораци реализације	Идентификовање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одре разред или за одређеног ученика), извођење допунске наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације.	
СЕДМИ РАЗРЕД	Основни хемијски појмови	4
	Структура супстанце	10
	Хомогене смеше-раствори	6
	Хемијске реакције и израчунавања	14
УКУПНО		34
ОСМИ РАЗРЕД	Основни хемијски појмови	3
	Хемијски елементи и једињења	8
	Неорганска једињења	6
	Електролитичка дисоцијација	3
	Угљоводоници	6
	Ацикличка органска једињења са кисеоником	5
	Биолошки важна органска једињења	4
УКУПНО		35

ХЕМИЈА – ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.	
Кораци реализације	Уочавање ученика који брже напредују, организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење додатне наставе, праћење ученика.	
Начин реализације (облици и методе рада)	Диференцијација задатака Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи	
Временски оквир	Током школске године	
Вредновање – начин коришћења резултата вредновања	Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације, учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
СЕДМИ РАЗРЕД	Основни хемијски појмови	10
	Хомогене смеше-раствори	10
	Хемијске реакције и израчунавања	16
УКУПНО		36
ОСМИ РАЗРЕД	Хемијски елементи и једињења	9
	Класе неорганских једињења	10
	Угљоводоници	5
	Ацикличка органска једињења са кисеоником	5
	Биолошки важна органска једињења	5
УКУПНО		34

8. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

У ближем окружењу школе налази се велики број културних институција, које веома радо и често користимо у нашим наставним и ваннаставним активностима. Тако додатно оснажујемо културне активности ученика.

РАЗРЕД	УСТАНОВЕ	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	РЕАЛИЗАТОРИ
I-VIII	ШКОЛА	Обележавање школских, државних празника и међународних важних датума Учешће у културним манифестацијама школе (сусрети с значајним личностима културе, приредбе, представе, изложбе) Учешће у пројектима школе Израда презентација Упознавање различитих култура кроз сарадњу са школама из Србије	Стручно веће разредне и предметне наставе, стручни сарадници, родитељи, значајне личности, библиотекар

I-VIII	УСТАНОВЕ КУЛТУРЕ	Посете позориштима, биоскопима, музејима, галеријама, библиотекама, културним центрима, сајму књига Сусрети с значајним личностима културе Развијање читалачке културе Едукативне радионице Дискусије Израда презентација Учествовање на литерарним конкурсима	Стручно веће разредне и предметне наставе, стручни сарадници, родитељи, значајне личности, Градски музеј, библиотекар, запослени у установама културе
--------	---------------------	--	--

9. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Циљ и задаци:

Циљ школског спорта јесте да разноврсним моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима допринесе свестраном развоју личности ученика, развоју моторичких способности, усавршавању и примени моторичких умења.

Задаци:

-Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;

- Формирање морално-вољних квалитета личности;
- Промовисање позитивних социјалних интеракција;
- Развијање креативности;
- Развијање позитивне слике о себи

- Оспособљавање за самостално вежбање и усмеравање надарених ученика за бављење спортом

У нашој школи план школског спорта је већ дуги низ година базиран на потребама ученика, као и праћењу Календара такмичења олимпијских спортских игара ученика Републике Србије које прописује Савез за школски спорт Србије. Са тог аспекта гледајући у план школског спорта ученика ОШ“Јован Цвијић“ из Лознице убрајамо:

-учешће на свим нивоима такмичења, од општинских до републичких и међународних такмичења, у свим спортовима које прописује Савез за школски спорт Републике Србије;

-унутар школска такмичења тј. међуразредна такмичења у кошарци, баскету (3:3), као и такмичење у одбојци;

-учешће на кросевима и маратонима од општинских до републичких;

-међушколска-општинска, као и међународна спортска такмичења која се одржавају у склопу дана школе или других манифестација од значаја не само за нашу школу (у малом фудбалу, кошарци, одбојци и другим спортовима).

Подстицање школског спорта може представљати ефективну стратегију промоције и подстицања бављења спортом деце и омладине у нашој општини, са свим очекиваним користима по

појединце, локалне заједнице у целини. Такође, може допринети омасовљењу спорта и стварању широке базе за развој врхунског спорта.

Време реализације	Област спорта	Начин реализовања	Реализатори	
СЕПТЕМБАР	НЕДЕЉА ШКОЛСКОГ СПОРТА	ОДЕЉЕНСКА И РАЗРЕДНА ТАКМИЧЕЊА	СТРУЧНИ АКТИ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА	
ОКТОБАР	ШАХ	Унутар одељенска Одељенска међуодељенска такмичења / разредна такмичења од другог до осмог разреда	-//-	Правилно држање тела, унапређење природних облика кретања, унапр. моторичких спос., гипкости, снаге и издржљивости
НОВЕМБАР	ОДБОЈКА	-//-	-//-	Социјализација, унапређење моторичких способности, прецизности и издржљивости
ДЕЦЕМБАР	КОШАРКА	Од петог до осмог разреда Одељенска такмичења.	-//-	СТИЦАЊЕ НАВИКА О ЗДРАВОМ НАЧИНУ ЖИВОТА И ОЧУВАЊУ ЗДРАВЉА И ПРИРОДНЕ СРЕДИНЕ, као и примена стечених знања
ФЕБРУАР	ГИМНАСТИЧКИ ПОЛИГОНИ	Унутар одељенска Одељенска. Унутародељенска такмичења од петог до осмог разреда.	-//-	Усавршавање осн. физичких својстава: снаге, брзине, гипкости, издржљивости, спретности и окретности
МАРТ	РУКОМЕТ	-//-	-//-	
АПРИЛ	АТЛЕТИКА	-//-	-//-	Правилно држање тела, унапређење природних облика кретања, унапр. моторичких спос., гипкости, снаге и издржљивости
МАЈ	НЕДЕЉА ШКОЛСКОГ СПОРТА	Турнир у кошарци, малом фудбалу и одбојци за осми разред. Међуодељенско такмичење.	-//- Разредне старешине осмог разреда	Социјализација, унапређење моторичких способности, прецизности и издржљивости

10. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ОСТАЛИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Права детета и ученика у Републици Србији остварују се у складу са Уставом Републике Србије, ратификованим међународним уговорима, Кривичним закоником („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05 – исправка, 107/05 – исправка, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16 и 35/19), Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица („Службени гласник РС”, број 85/05), Закоником о кривичном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14 и 35/19), Законом о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16 и 98/16 – УС), Породичним законом („Службени гласник РС”, бр. 18/05, 72/11 – др. закон и 6/15), Законом о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), Законом о забрани дискриминације („Службени гласник РС”, број 22/09), о спречавању насиља у породици („Службени гласник РС”, број 94/16), Законом посебним мерама за спречавање вршења кривичних дела против полне слободе према малолетним лицима („Службени гласник РС”, број 32/13), Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20), Закон о ученичком и студентском стандарду („Службени гласник РС”, бр. 18/17, 55/13, 27/18 – др. закон и 10/19 – др. закон)*, (у даљем тексту: Закон) и другим прописима којима се регулишу права детета и ученика као и релевантним међународним актима које је ратификовала Република Србија, а којима се регулишу права детета и ученика.* Република Србија се ратификацијом Конвенције о правима детета Уједињених нација („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 15/90 и „Службени лист СРЈ – Међународни уговори”, бр. 4/96 и 2/97 – у даљем тексту: Конвенција), обавезала да обезбеди остваривање свих права детета, а нарочито, на заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања, потпуну информисаност, на правично поступање и заштиту приватности, као и да детету које је било изложено насиљу обезбеди подршку за физички и психички опоравак и његову социјалну реинтеграцију.

Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (у даљем тексту: Правилник о протоколу) прописују се садржаји и начини спровођења превентивних и интервентних активности, услови и начини за процену ризика, начини заштите од насиља, злостављања и занемаривања, праћење ефеката предузетих мера и активности.

Установа, у смислу Правилника о протоколу, је предшколска установа, основна и средња школа и дом ученика. Под простором установе подразумева се простор у седишту и ванседишту установе у коме се остварује васпитно-образовни, образовно-васпитни и васпитни рад, као и друге активности установе (у даљем тексту: образовно-васпитни рад).

У примени Правилника о протоколу установа је дужна да обезбеди услове за сигурно и подстицајно одрастање и развој детета и ученика, заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања и социјалну реинтеграцију детета и ученика које је извршило, односно било изложено насиљу, злостављању или занемаривању. У свим поступцима који се тичу детета приоритетни принцип поступања је најбољи интерес детета.*

Забрана насиља, злостављања и занемаривања у установи односи се на сваког – децу, ученике, запослене, родитеље, односно друге законске заступнике (у даљем тексту: родитељ) и трећалица.

*Службенигласник РС, број 104/2020

У складу са природом делатности образовно-васпитних установа појам насиља обухвата различите врсте и облике насилног понашања, злостављања, занемаривања, злоупотребе и искоришћавања. Насиље може бити у оквиру вршњачких односа, као и односа одрасли-деца, који укључују одговорност, поверење и моћ. Насиље се дефинише као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног и невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства ученика. Насиље може имати различите форме: физичко, емоционално/психолошко, социјално, сексуално, електронско, злоупотреба деце, занемаривање, немарно поступање и експлоатација деце.

Полазећи од става да се свако насиље над ученицима може спречити и да је веома важна превенција, али и деловање тј. интервенција уколико до насиља дође, школа ће доношењем *Програма заштите ученика од насиља* и формирањем *Тима за заштиту ученика од насиља* учинити први корак ка његовом спречавању. Програм садржи неке основне мере превенције и интервенције које ће се спроводити у школи, задатке чланова тима, начин вођења евиденције о појавама насиља, као и Акциони план у коме се налазе активности које ће се реализовати у школи, одговорне особе, носиоци активности, време реализације и инструменти евалуације. Циљ наше школе је да постоји клима у којој доминира међусобно поверење између ученика и наставника, наставника и родитеља, у којој се негује култура понашања и уважавања личности, у којој се не толерише насиље већ се у њој ученици добро осећају и квалитетно уче.

Чланове тима за заштиту ученика од насиља именује директор школе. Чланови тима треба да показују високу професионалност у раду, добре комуникативне способности, као и да у својој личној и професионалној биографијинемају елемената насилног понашања. Обзиром на ту чињеницу, као и на то да се водило рачуна да током радног времена школе неко од чланова увек буде на располагању, директор школе је именovala следеће наставнике:

Ошти циљ је унапређивање квалитета живота ученика применом:

Мера превенције за стварање безбедне средине за живот и рад ученика

Мера интервенције у ситуацијама када се јавља дискриминација, насиље, злостављање и занемаривање у школи.

Специфични циљеви у превенцији:

1. Спровођење и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања;
2. Укључивање свих интересних група школског живота (наставника, ученика, родитеља, ваннаставног особља, локалне заједнице...) у циљу бољег препознавања дискриминаторног понашања, вређања угледа, части или достојанства личности, као и насиља, злостављања и занемаривања; њихова едукација и опособљавање као и развијање програма превенције;

3. Подизање нивоа свести свих укључених у живот и рад установе, за препознавање дискриминаторног понашања, вређања угледа, части и достојанства личности, насиља, злостављања и занемаривања;
4. Идентификација безбедностих ризика у Школи увидом у документацију, непосредно окружење и евидентирање критичних места у Школи;
5. Дефинисање процедура и поступака за заштиту учеика у случајевима дискриминаторног понашања, вређања угледа, части и достојанства личности, насиља, злостављања и занемаривања;
6. Информисање свих укључених у живот и рад установе о процедурама и поступцима за заштиту од дискриминације и насиља и реаговање у случајевима дискриминације и насиља.

Специфични циљеви у интервенцији:

1. спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама сумње и дешавања дискриминаторног понашања, вређања угледа, части или достојанства личности, као и насиља, злостављања и занемаривања у складу са законом и свим другим подзаконским и општим актима (општим и посебним протоколом, правилником о протоколу...);
2. ублажавање и отклањање последица дискриминације и насиља и реинтеграција у вршњачку заједницу и живот школе;
3. светодавни рад са децом која трпе, врше или су посматрачи дискриминаторног понашања, вређања угледа, части или достојанства личности, као и насиља, злостављања и занемаривања и њиховим родитељима/законским заступницима;
4. стално праћење и евидентирање врста, нивоа и учесталости дискриминације и насиља и процењивање ефикасности програма превенције насиља.

тим се састаје једном месечно, по потреби и чешће. на редовним састанцима врши се праћење остваривања програма превенције и заштите у установи, као и праћење остваривања конкретних планова заштите ученика. када су мере интервенције у питању, тим се састаје, разматра пријаве и преузима потребне кораке.

11. Програм превенције дискриминаторног понашања, вређања угледа, части или достојанства личности и програм заштите ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Уградња превентивних мера и активности у свакодневни живот и рад Школе

(Васпитен наставне и внаставне активности на свим нивоима)

Активност	Одговорна особа	Носиоци активности	Временска динамика	Инструменти евалуације
Формирање тима за заштиту ученика од насиља	Директор	Директор	Август	Извештај директора о формирању тима
Дефинисање улога и одговорности чланова тима у складу са Програмом заштите, избор	Директор	Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар	Извештај са састанака чланова Тима

координатора Тима				
Формирање Вршњачког тима (чине га чланови Школског парламента)	Координатор Школског парламента	Чланови тима за заштиту ученика од насиља	Септембар	Извештај са састанака чланова Тима и Школског парламента
Израда и постављање паноа у холу школе са списком чланова тимова	Координатор Школског парламента	Школски парламент	Септембар	Реализован пано
Израда и постављање паноа у холу школе на тему насиља	Координатор Школског парламента	Школски парламент	Септембар октобар	Реализован пано

Контнуирано праћење кутије поверења	Координатор тима за заштиту деце од насиља	Тим за заштиту деце од насиља	Током школске године	Извештај мера интервенције
Евидентирање насилног понашања за време дежурства наставника	Тим за заштиту ученика од насиља	Дежурни наставници	Током школске године	Књига дежурства
Евидентирање насилног понашања за време дежурства учника	Тим за заштиту ученика од насиља	Дежурни ученици	Током школске године	Књига дежурства
Успостављање	Учитељи и	Одељенске	Октобар	Реализован

правила ненасилног понашања за свако одељење	разредне старешине	заједнице		пано у свакој учионици
Анкетирање ученика, наставника, помоћног особља и родитеља ученика о појавама насиља	Стручни сарадници	Стручни сарадници и Школски парламент	Новембар	Анализа анкете

Видео презентација свих облика насиља	Стручни сарадници	Стручни сарадници и Школски парламент	Током другог полугодишта.	Разговор о облицима насиља након презентације на часовима ОЗ-а (за ученике 1-4. разреда)
Реализација превентивних радионица за ученике од 58. разреда	Тим за заштиту ученика од насиља и стручни сарадници	Стручни сарадници и активисти Канцеларије за младе	Током другог полугодишта.	Реализоване радионице и дискусија
Едукација наставника и ученика на тему насиља	Директор	Водитељи семинара на тему насиља	Током другог полугодишта	Реализовани семинари
Медицински центарпредавања	Директор	Предавачи ХЕС-а и вршњачки едукатори	Током другог полугодишта	Реализована предавања
Сарадња са релевантним службама из локалне	Директор	Тим за заштиту ученика од насиља и	По потреби	Извештај Тима
заједнице (ЦСР, МУП)		стручни сарадници		
Подршка деци која трпе насиље	Стручна служба	Стручна служба	Током школске године	Педагошкопсихолошка документација
Оснаживање деце која су посматрачи насиља за конструктивно реаговање	Стручна служба	Стручна служба	Током школске године	Педагошкопсихолошка документација

Саветодавни рад са ученицима, родитељима и наставницима	Стручна служба	Стручна служба	Током школске године	Педагошкопсихолошка документација
Праћење ефеката предузетих мера и активности Тима за заштиту ученика од насиља	Тим за заштиту ученика од насиља	Тим за заштиту ученика од насиља и стручни сарадници	Август	Анализа ефеката превенције и интервенције на основу извештаја и спроведене анкете

12 .ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Ученици од 1. до 8. разреда ће кроз друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности имати прилике да проналазе и развијају своје способности и таленте у области спорта, уметности и језика. Активности ће се организовати једном недељно у оквиру одељења. Реализатори свих активности су одељенске старешине. По потреби се укључију и остали(стручни сарадници, родитељи, стручњаци различитих профила). Садржај секција је прилагођен интересовању и способностима ученика, са настојањем да се активирају сви чланови одељенске заједнице.

Отворене су могућности организовања и спровођења заједничких активности на нивоу разреда (нпр. хуманитарне активности, организовање фер плеј утакмица и сл.). Ученици од 5. до 8. разреда ће бирати секцију према свом интересовању. Време одржавања секције биће одређено распоредом часова.

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ/ СЕКЦИЈЕ	РАЗРЕД	АКТИВНОСТ	БРОЈ ЧАСОВА ГОДИШЊЕ
НОВИНАРСКА СЕКЦИЈА/ ШКОЛСКИ ЛИСТ	сви	Циљ активности је да ученици усвајају новинарски стил и ближе се упознају са различитим информативним жанровима (вест, чланак, извештај), као и са књижевно-публицистичким жанровима (репортажа, путопис, интервју).	36
ХОР	5.-8.	Циљеви и задаци ове секције су упознавање ученика са певањем у оквиру мешовитих гласовних група, неговање музичке уметности у оквиру хорског певања кроз обраду најразличитијих композиција из разних епоха, развијање солидарности и другарства између ученика различитих узрастних група	36
ДРАМСКА СЕКЦИЈА	5.-8.	Драмска секција се бави неговањем говорне и сценске културе ученика, развијањем талената, природности израза и сценског наступа, креативности и сарадње.	36

ЛИКОВНА СЕКЦИЈА	5.-8.	Задатак секције је да развија способност ученика за опажање облика, величина, боја и положаја облика у природи. На часовима ликовне секције се стварају услови да ученици користе различите технике и средства ликовно -визуелног изражавања а које су прилагођене интересовањима и способностима ученика. На тај начин могу да изразе своју машту, креативност и игру који су саставни део ликовног израза. Такође, утиче на развијање радних навика и одговорности.	36
------------------------	-------	---	----

СПОРТСКИ КЛУБ	5.-8.	Ученици (подељени у различите групе), надограђују своје знање, технику из различитих спортова и способности (моторику, снагу, брзину, агилност, спретност). Упознају се са теоретским чињеницама тј. тактиком у екипним спортовима (фудбал, кошарка, рукомет, одбојка...).	36
БИБЛИОТЕЧКА СЕКЦИЈА СА ЧИТАЛАЧКИМ КЛУБОМ	1.-8.	Чланови секције промовишу књиге и читање, сређују књижни фонд, унапређују квалитет услуга, прате потребе корисника, представљају нова издања домаћих и страних аутора, израђују пано културних дешавања, приређују изложбе, обележавају јубилеје, учествују у креативним радионицама, одлазе на књижевне вечери, промоције књига, предавања, у музеје, галерије, позоришта, библиотеке, део су подшке културним манифестацијама у школи, сарађују са другим секцијама	36
ИНФОРМАТИЧКА СЕКЦИЈА	5.-8.	Циљ ове активности је упознавање ученика са савременим трендовима из области информационо – комуникационих технологија, проширивање знања из предмета Информатика и рачунарство и оспособљавање ученика за адекватно и сврсисходно коришћење модерног хардвера и софтвера.	36
ИСТОРИЈСКА И ГЕОГРАФСКА СЕКЦИЈА	5-8	Циљеви географске секције : Разумевање појава, процеса и односа у природи и друштву. Развијање способности за активно стицање знања кроз истраживање. Развијање радозналости, способности рационалног расуђивања, самосталности у мишљењу . Развијање логичког и апстрактног мишљења. Схватање повезаности природних и друштвених појава. Развијање свести о потреби заштите природе. Развијање вештина обнове и унапређења животне средине . Упознају културу, традицију, обичаје и историју свих народа у Србији Посете и упознају културно историјске споменике нашег града и околине Посебним активностима обележавају значајне датуме у историји града Сарађују са појединим друштвеним институцијама Учествују у хуманитарним и акцијама очувања животне средине Промовишу националну и религијску толеранцију	36

РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА	1-8	Циљ рада секције је да код ученика побуди интерес за рцитовањем ,учењем рецитала и игроказа.Секција подстиче развијање ученичке маште креативности и оригиналности.Оспособљава ученике за лепо и изражајно рецитовање ,развија љубав према књизи а самим тим и проширује знање о књижевном стваралаштву .	36
СЕКЦИЈА СТРАНИХ ЈЕЗИКА	5-8	Циљеви секције обухватају подстицање ученика на потпуније усвајање страних језика, обогаћивање лексичког фонда и неговање различитих облика културе изражавања, подстицање критичког мишљења и истраживачки рад. Учесћем у раду секције ученици унапређују и своје дигиталне компетенције и вештине за 21. век – комуникацију, сарадњу и креативност.	36

13.ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Програм професионалне оријентације у основној школи има за циљ да развије спремност ученика да стичу знања и искуства о себи и свету рада како би доносили реалне одлуке у погледу свог даљег образовања и одређивања, свесни шта оне значе за каснија образовна и професионална одређења као и успех у раду.

Општи задаци професионалне оријентације реализоваће се кроз конкретизоване задатке у оквиру професионалног информисања, саветовања и праћења развоја и успешности ученика у школи и то кроз све облике васпитно-образовног рада: обавезни наставни процес, додатна настава, слободне активности, одељењске заједнице, часови разредног старешине, родитељски састанци.

Носиоци активности из оквира професионалне оријентације су: учитељи, одељењске старешине, предметни наставници, психолог, педагог, родитељи и стручна лица других институција.

При постављању задатака из оквира програма професионалне оријентације пошло се од савремених научних сазнања о карактеристикама професионалног развоја и избору занимања и реалних могућности примене тих сазнања.

Општи задаци

1. Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја и њихово подстицање да сами свесно допринесе сопственом професионалном развоју.
2. Упознавање ученика са светом рада и занимања, системом средњег васпитања и образовања и њихово оспособљавање за самостално прикупљање информација које се односе на свет рада и систем средњег образовања.
3. Формирање правилних ставова према раду
4. Оспособљавање ученика за планирање свог професионалног развоја и доношење реалних и зрелих одлука у вези са избором занимања и правцима стручног оспособљавања
5. Подстицање ученика на испитивачко, експлоративно понашање према себи и свету рада

6. Успостављање сарадње са ученичким родитељима и њихово оспособљавање за пружање помоћи деци у подстицању и усмеравању њиховог професионалног развоја
7. Успостављање сарадње са установама и институцијама које могу допринети успешнијем професионалном развоју ученика

Ред.бр.	АКТИВНОСТ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
1.	-Формирање тима за професионалну оријентацију - Израда Плана рада тима	Директор ПП служба Одељ. стареш. 7. и 8. раз.	Август-септембар
2.	-Планирање активности у процесу професионалне оријентације -Учествовање у активностима ПО мреже ради интегрисања програма у живот и рад школе	Чланови тима	Октобар
3.	Реализација радионица ПО по следећим областима: -Зашто је важно одабрати право занимање – седми разред - Професионалне особине и вредности – осми разред - Фактори који утичу на избор позива и упис у средњу школу - Образовање у мом животу – седми разред - Систем средњих школа - Хронологија активности око	Одељењске старешине 7. и 8. разреда Психолог Педагог	Током године
	уписа у средњу школу		
4.	-Психолошка тестирања ученика 8. разреда и професионално саветовање и усмеравање на основу постигнућа ученика, као и општег успеха и успеха из појединачних предмета	Психолог	Током другог полугодишта
5.	-Представљање средњих школа ученицима 8.разреда	Представници средњих школа Одељ. старешине 8.раз.	Током другог полугодишта
6.	-Организовање посета средњим школама-Дан отворених врата - Организовање посете сајму запошљавања	Представници средњих школа Одељ. старешине 8.раз. Ученици 8.разреда Родитељи ученика	Током другог полугодишта

14. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Циљ програма здравствене заштите је подизање нивоа здравствене заштите ученика кроз едукацију, вршњачку едукацију, раду на унапређивању хигијенских и санитарних услова у школи.

ОБЛАСТ РАДА	АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗАТОРИ
Праћење здравственог стања ученика	Реализација планираних систематских прегледа, имунизације Сарадња са лекарима специјалистима – ортопед, логопед, стоматолог, очни лекар, физијатар Информисање родитеља о добијеним резултатима специјалистичких прегледа Сарадња са здравственим установама	Дечји диспанзер, Дом здравља здравствени радници, одељењске старешине
Едукација	Организовање трибина, радионица и саветовалишта о различитим темама везаним за здравље (COVID 19, разноврсна исхрана, хигијена, заразне болести, болести везане за неправилну исхрану гојазност, булимичка, анорексија, репродуктивно здравље, болести зависности, психоактивне супстанце, правилно држање тела, интернет)	Дечји диспанзер, Дом здравља родитељи, здравствени радници, Институт за јавно здравље, Тим за превенцију наркоманије, одељењске старешине, ученици
Хигијенски услови	Контрола општег хигијенског стања ученика Стална контрола хигијенских услова у школским просторијама и школском дворишту Рад на спречавању настанка и ширења заразних болести	Сви запослени, ученици,
Средства за прву помоћ	Набавка	Директор

15. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Циљ програма социјалне заштите је брига и заштита ученика из осетљивих друштвених група и превентивно или интервентно деловање у сарадњи са надлежним институцијама.

ОБЛАСТ РАДА	АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗАТОРИ
Материјална подршка	Снимак стања ученика и његове породице којој је потребна подршка Сарадња са надлежним установама социјалне заштите у циљу превенције или интервенције за ученике из осетљивих друштвених група Хуманитарне акције на нивоу школе и локалне заједнице	ППП служба, одељењске старешине, Центар за социјални рад г
Подршка у учењу	Снимак стања ученика и његове породице којој је потребна подршка Праћење ученика у напредовању у учењу	ППП служба, одељењске старешине, предметни наставници, вршњачки тим
Подршка у заштити од занемаривања, злостављања и насиља	Снимак стања ученика и његове породице којој је потребна подршка Сарадња са надлежним установама социјалне заштите у циљу превенције или интервенције за ученике из осетљивих друштвених група Сарадња са надлежним институцијама у случајевима насиља у породици Праћење прихватања ученика у вршњачкој групи и његова социјализација	ППП служба, одељењске старешине, предметни наставници, вршњачки тим, полиција, Центар за социјални рад

16. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљ овог програма је подизање свести код ученика, наставника, родитеља и грађана о очувању и унапређењу животне средине

ОБЛАСТ РАДА	АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗАТОРИ
ЕДУКАЦИЈА	Огледни часови, предавања, радионице, трибине о важним темама Загађивања и заштите животне средине	Наставници, ученици, научни радници
ИСТРАЖИВАЊЕ И АНАЛИЗА ПОДАТАКА	Праћење и анализа количине отпада који се одложи у току радне недеље праћење и анализа загађености воде, ваздуха, земљишта Мерење и анализа потрошње воде и електричне енергије у току месеца	Наставници, ученици
ДРУШТВЕНА АНГАЖОВАНOST И ХУМАНИТАРНИ РАД	Промоција науке кроз децје радионице на еколошке теме Друштвене акције: „један ресурс, много потрошача“ „мисли глобално, делуј локално“, „сат за планету“ Озелењавање школског простора пројекти Пројектни дан, 5. јун Обележавање значајних еколошких датума Учешће у хуманитарним акцијама сакупљање чепова и лименки за рециклажу Израда предмета од рециклираног материјала Израда лифлета, информатора у циљу промоције одговорног односа према животној средини	Наставници, ученици, родитељи, научни радници

17. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

17.1 Сарадња са друштвеном средином

Узајамно повезивање и деловање школе, породице и друштвене заједнице услов је за успешно остваривање циља васпитања младих.

Циљ сарадње са родитељима, културних и других активности школе јесте повећање ефикасности образовно-васпитног рада у стицању и развијању опште културе ученика, допринос школе унапређивању културе живљења и рад у друштвеној средини, као и отварања школе према свим утицајима који том циљу доприносе.

Задаци основне школе у остваривању културних и друштвених активности су да:

- Успостави и организује сарадњу са породицом и свим другим чиниоцима друштвене средине ради јединственог деловања на васпитање и развој деце и омладине;
- Предлаже и унапређује програме културних и друштвених активности и методе повезивања школе и друштвене средине;
- Активно учествује у јединственом деловању на младе у својој средини од предшколског васпитања до средњег образовања;
- Стално доприноси подизању и развијању културе рада и живљења у друштвеној средини;
- Обезбеди учешће ученика, наставника и школе као целине у културном животу друштвене средине;
- Анимира све релевантне чиниоце да стварају материјалне и друге услове за рад школе и културне и друштвене активности. Ове задатке школа остварује:
 1. – Сарадњом са родитељима;
 2. – Деловањем у друштвеној средини и области културе;
 3. - Другим активностима

17.2.Сарадња са организацијама и институцијама

Школа ће и у овој школској години наставити сарадњу са постојећим институцијама у друштвеној средини.

Р.б	Назив објекта и друштвене институције	Којим поводом
1.	Спортски центар „Лагатор“	-Приредбе и спортска такмичења
2.	Центар за културу „Вук Караџић“	-Позоришне и биоскопске предст.
3.	Музеј Јадра	-Изложбене поставке
4.	Градска библиотека	-Проширење избора књига
5.	Вукова родна кућа у Тршићу и Музеј језика и писма	-Годишњица рођења
6.	Културно-истор. споменици у граду	-Обележавање значајних датума
7.	Канцеларија за младе	-Стална сарадња
8.	Завод за тржиште рада	-Стална сарадња
9.	Здравствени центар и Општа болница	-Здравствена заштита ученика
10.	Центар за социјални рад	-Стална сарадња
11.	Остале школе у околини	-Дан школе, остале заједничке акт.
12.	Месна заједница	-Дан МЗ, уређење МЗ, културне и хуманитарне акције
13.	Туристичке организације	-Организација ђачких екскурзија, зимовања, летовања, рекр.наставе
14.	Државне и приватне фирме	-Помоћ школи код обезбеђивања бољих услова рада
15.	Скупштина града	-Обезбеђивање матер. Средства за инвестиц. Одржав., материјалне награде и трошкове, слично
16.	Одељење Министарства просвете	-Стручна помоћ

Школа ће поред коришћења институција и организација из друштвене средине током године сарађивати и са одређеним друштвеним организацијама:

Р.б	Друштвена организација	Период сарадње
1.	Општинска организација ЦК	-Стална сарадња
2.	Еколошки покрет града	-Стална сарадња

18. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Ради укључивања родитеља у систематски васпитни рад школе, као и праћење и подстицање развоја њихове деце и усклађивање педагошког деловања породице и наставника, школа остварује:

Међусобно информисање родитеља и наставника о:

- здрављу, психофизичком и социјалном развоју ученика;
- резултатима учења и понашања ученика, као и ваннаставном и

ваншколском ангажовању;

Образовање родитеља за успешније остваривање васпитне улоге породице која обухвата:

- здравствено васпитање;
- психолошко образовање; - педагошко образовање.

Сарадња са родитељима у реализацији неких задатака и делова програма, и то:

- учествовање у остваривању програма слободних активности;
- програма професионалне оријентације, екскурзија, ДКР;
- учествовање у решавању социјалних и здравствених проблема ученика.

Укључивање родитеља у обезбеђивању услова за успешнији рад школе:

- деловањем у Савету родитеља школе и Школском одбору;
- непосредно укључивање у акције уређења, реконструкције постојећих и изградњу нових школских објеката, терена за спорт и слично.

Програм сарадње школе сас родитељима оствариће се кроз свакодневне личне контакте учитеља, наставника, педагога-психолога и педагошког руководиоца са родитељима на родитељским састанцима, кроз рад Школског одбора и Савета родитеља школе.

ОБЛИК САРАДЊЕ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	НАЧИН И ЦИЉ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ВРЕМЕ
Општи родитељски састанци	<ul style="list-style-type: none"> -упознавање родитеља са организацијом рада школе, правилима понашања, правима и обавезама ученика и кућним редом -прелазак са разредне на предметну наставу -формирање савета родитеља - избор нових чланова -решавање питања екскурзија и осигурања ученика -радни дан ученика анализа успеха ученика на крају првог класификационог периода -разговор о побољшању квалитета рада и живота у школи, предлози за акције и укључивање родитеља, организовање прославе Школске славе -упознавање родитеља са радом ученичког парламента -анализа успеха ученика на крају првог полугодишта -однос ученик,наставник, родитељ -значај правилног избора занимања за ученике 8.разреда -анализа успеха на крају трећег класификационог периода 	Одељењске старешине, чланови Савета родитеља	Родитељски састанци, састанци Савета родитеља, упућивање у неопходне информације које се тичу ученика и школског живота	Септембар, новембар, јануар, април, мај

	<p>-разматрање реализације nastave и предстојеће матуре</p> <p>-разматрање плана екскурзија за наредну школску годину</p> <p>-васпитно- дисциплинске мере</p> <p>-извештај о раду савета родитеља</p>			
Саветодавни рад са родитељима ученика чија деца имају потешкоћа у понашању и учењу	Различити облици саветодавног рада у зависности од проблема, размена информација, упућивање	Одељењске старешине, стручни сарадници, родитељи	Саветодавни разговори са педагошкопсихолошком службом у циљу решавања проблема у понашању и учењу	Према потребама родитеља (посебном договору)
Индивидуални контакти са родитељима	На иницијативу родитеља, одељењског старешине, наставника, стручне службе са циљем информисања о напредовању ученика	Одељењске старешине, наставници, стручна служба, родитељи	Разговори у канцеларији стручне службе са циљем упућивања у напредак ученика и отклањање евентуалних проблема	По потреби родитеља или по договору
Отворена врата	Присуство родитеља различитим облика образовноваспитног процеса	Учитељи, наставници, стручни сарадници	Родитељи присуствују настави у циљу успостављања боље сарадње и ради стицања увида у начин рада са ученицима	Према договору
Анкетирање родитеља	Праћење успешности сарадње са породицом	Одељењске старешине, стручни сарадници, директор	Путем анкете ће се пратити успешност сарадње са породицом. На крају школске године школа организује анкетирање родитеља/старатеља са циљем стицања увида у њихово задовољство сарадње са породицом и у погледу давања сугестија за побољшање	На крају школске године

Пано за родитеље	Пружање неопходних информација путем огласне табле за родитеље	Одељењске старешине, стручна служба	На огласној табли се објављују актуелне информације у које родитељи треба да буду упућени, а тиче се ученика и школских дешавања	Током школске године
Клуб родитеља	Учешће чланова породице у заједничким активностима школе	Наставници, родитељи, ученици, стручна служба, директор	Учешће родитеља у школском животу (Школски одбор, Савет родитеља, манифестације: пријем првака, Дан школе, Свети Сава. прослава мале и велике матуре, празници, излети)	У току школске године

19. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА , ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Циљеве и задатке сваке екскурзије, одредишно место и посете успутним местима, објекте које треба посетити, наставне предмете и број часова који ће остварити, задатке и програмске садржаје који се могу остварити у оквиру појединих слободних активности и других делатности.

У другом делу програмирати културно-забавне, друштвене и спортске активности ученика на екскурзији, као и васпитне задатке које треба остварити.

У трећем делу програмирати организацију, време извођења, наставнике који ће водити екскурзију, смештај и друго.

Екскурзије се по правилу воде од стране разредних старешина које се и старају о реализацији овог програма. Време реализације екскурзије утврђено је школским календаром.

Екскурзије се изводе ако је пријављено, уз сагласност родитеља, најмање 80% ученика одељења и ако су обезбеђени остали услови за остваривање циља екскурзије

		(стара школа, музеј , библиотека , црква , обилазак гроба песникиње Десанке Максимовић).-Лозница	
	Настава у природи	Златибор	
3.	Једнодневна екскурзија	Више посета у граду и ближој околини; Лозница-Ваљево:шетња кроз стари део града-Тешњар , Народни музеј у Ваљеву, Хаџи-Муселимов конак;- Бранковина:обилазак спомен комплекса у Бранковини (стара школа, музеј , библиотека , црква , обилазак гроба песникиње Десанке Максимовић).- Лозница	
	Настава у природи	Златибор	
4.	1	Лозница-Београд: посета Музеју илузија, Храм Светог Саве, споменик Стефану Немањи и Калемегдан–Лозница	
	Настава у природи	Златибор	
Воћњак	Једнодневна екскурзија	Више посета у граду и ближој околини; Лозница-Ваљево:шетња кроз стари део града-Тешњар , Народни музеј у Ваљеву, Хаџи-Муселимов конак;- Бранковина:обилазак спомен комплекса у Бранковини (стара школа, музеј , библиотека , црква , обилазак гроба песникиње Десанке Максимовић).- Лозница	
5.	2	Лозница-Мали Зворник-Бајина Башта-Манастир Рача-Мокра Гора (обилазак Дрвенграда, вожња Шарганском осмицом)- Златибор- обилазак тематског парка “El paso” на Златибору, полазак за Стопића пећину и Сирогојно, обилазак Гостиљских водопада-Лозница	
6.	2	Лозница-Бајина Башта-Кањон Увца- - Лозница	

7.	2	Лозница-Хопово-Крушедол-Нови Сад обилазак Природњачког музеја-Сомбор обилазак Жупаније и Градског музејаСуботица обилазак Градског трга, посета градској кући, обилазак Православне цркве и Катедрале и посета Суботичкој синагоги –Палић Обилазак ЗОО врта-Бечеј посета Музеја „Кућа браће Тан”- интерактивном научном	
----	---	---	--

		парку-Лозница	
8.	3	Лозница--Аранђеловац-Опленац- Крагујевац-Шумарице- Деспотовац-Ресава- Манасија-Ниш-Нишка тврђава-Ђеле кулаМедијана-Београд -Лозница	

20.ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Циљ

- допринос остваривању и унапређењу образовно-васпитног рада
 - промовисање читања
 - осамостаљивање ученика у учењу
 - развој информационе писмености
- остваривање сарадње и заједничко планирање активности наставника, школског библиотекара и локалне самоуправе
- обезбеђивање електронских извора и приступ њима, ради овладавања ученика вештином налажења потребних информација и њиховог критичког процењивања
 - развијање читалачких навика
 - перманентно учење током живота

Задаци

Школски библиотекар реализовањем задатака и послова из области образовања и васпитања, као и библиотечко-информацијских, из домена културних активности школске библиотеке, доприноси унапређивању свих облика и подручја рада, тако што учествује у пословима планирања, програмирања, организовања, унапређивања и праћења рада школе, односно целокупног образовног процеса, реализујући следеће задатке:

- развијање и неговање навике читања и коришћења библиотеке код ученика и наставника
- развијање и промовисање правилне употребе свих облика извора информација
- стварање услова за интердисциплинарни приступ настави и електронском учењу

-мотивисање за учење и подстицање на оспособљавање за самостално учење и образовање током целог живота

-сарадња са наставницима, ученицима и њиховим родитељима

-праћење и подстицање развоја ученика у индивидуалним способностима и њиховим склоностима ка интелектуалном, емоционално-социјалном и сваком другом професионалном развоју

-пружање помоћи обдареним ученицима при налажењу и избору одговарајуће литературе, а посебно ученицима који имају тешкоће у учењу и раду, као и оним који живе у тежим социјалним приликама) сарадња са њиховим родитељима и релевантним институцијама)

-развијање индивидуалне стваралачке способности и креативности ученика
-обезбеђивање приступа програмима који раде на развијању информационе писмености, ради проналажења, анализе, примене и саопштавања информација, користећи информационо-комуникациону технологију

-пружање помоћи ученицима са посебним потребама

-вођење аутоматизованог библиотечког пословања (инвентарисање и сигнирање, каталогизација, класификација библиотечке грађе и др.послова

-коришћење савремених облика рада са ученицима

-заштита и чување библиотечке грађе и периодична ревизија фонда

Циљеви и задаци рада школског библиотекара реализоваће се остваривањем активности кроз следеће области рада

ОБЛАСТ РАДА	АКТИВНОСТИ	РЕАЛИЗАТОРИ
БИБЛИОТЕЧКИ ФОНД	Набавка литературе и периодичних публикација за ученике, наставнике и сараднике	Библиотекар, стручни сарадници, директор, наставници
РАД СА УЧЕНИЦИМА	Учлањивање ученика Упућивање ученика у коришћење енциклопедија, лексикона, речника, приручника, књиге лектире Учешће у пројектима и културним активностима школе Такмичење рецитатора Развијање навике за чување, заштиту и руковање књигама и часописима Укључивање у рад библиотеке Хуманитарна акција-књига на дар Припремање прилога за школски сајт	Библиотекар, ученици од I-VIII разреда

<p align="center">САРАДЊА СА НАСТАВНИЦИМА</p>	<p>Организовање наставних часова и радионица Коришћење ресурса библиотеке у наставном процесу Тематске изложбе и сусрети у вези с појединим издањима, ауторима, акцијама и јубилејима Припремање прилога за школски сајт</p>	<p>Библиотекар, стручни сарадници, директор наставници</p>
<p align="center">САРАДЊА СА УСТАНОВАМА ВАН ШКОЛЕ</p>	<p>Припремање и организовање културних активности школе (књижевне трибине, сусрети, такмичења, конкурси, акције прикупљања књига, обележавање значајних јубилеја) Сарадња са издавачким кућама</p>	<p>Библиотекар, наставници, ученици, запослени у установама културе</p>

21. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА 5. РАЗРЕД

21.1. Српски језик и књижевност

Предмет: Српски језик и књижевност

Разред: пети

Циљ: оспособити ученика да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Уџбеници:

Александар Јерков, Анђелка Петровић, Катарина Колаковић, „Читанка 5, Српски језик и књижевност за пети разред основне школе“, Вулкан знање, Београд, 2023.

Данијела Милићевић, Сунчица Ракоњац Николов, „Граматика 5, Српски језик и књижевност за пети разред основне школе“, Вулкан знање, Београд, 2023.

Катарина Колаковић, Анђелка Петровић, Сунчица Ракоњац Николов, Данијела Милићевић, „Радна свеска 5, Српски језик и књижевност за пети разред основне школе“, Вулкан знање, Београд, 2023.

Литература:

Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања: 6/2007-1, 2/2010-5, 7/2010-9 (др. правилник), 3/2011-129 (др. правилник), 1/2013-18, 4/2013-177, 11/2016-364, 11/2016-580, 6/2017-7, 8/2017-1, 9/2017-1, 12/2018-36, 15/2018-77 (др. правилник)

Методика наставе српског језика и књижевности, Милија Николић

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	<ul style="list-style-type: none"> – разликује променљиве речи од непроменљивих; – разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деκлинацију; -употребљава глаголске облике у складу са нормом; - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима); – доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова; 	<ul style="list-style-type: none"> СЈ.1.1.5. СЈ.1.1.7. СЈ.1.2.1. СЈ.1.2.8. СЈ.1.3.4. СЈ.1.3.10. СЈ.1.4.1. СЈ.1.4.2. СЈ.1.4.3. СЈ.1.4.5. СЈ.1.4.7. СЈ.2.2.5. СЈ.2.3.3. СЈ.2.3.7. СЈ.2.3.8. СЈ.2.4.2. СЈ.2.4.5. СЈ.3.1.4. СЈ. 3.2.5 СЈ. 3.3.4. 	<p>ГРАМАТИКА</p> <p>Морфологија, синтакса:</p> <p>Обнављање, проверавање и систематизовање знања која се у овом и старијимразредима проширују и продубљују, до нивоа њихове примене и аутоматизације у изговору и писању у складу са књижевнојезичком нормом и правописом.</p> <p>Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви (с напоменом да су неки бројеви непроменљиви), глаголи; непроменљиве речи: прилози (с напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози.</p> <p>Именице – значење и врсте (властите, заједничке, збирне, градивне; мисаоне, глаголске).</p> <p>Промена именица (деκлинација): граматичка основа, наставак за облик, појам падежа.</p> <p>Основне функције и значења падежа (с предлозима и без предлога): номинатив</p>	32	30	62	Ликовна култура, информатика	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење; – комуникација; – рад са подацима; – дигитална компетенција; – решавање проблема; сарадња; – одговорно учешће у демократском друштву; – естетичка компетенција.

		<p>CJ.3.3.6.</p> <p>CJ.3.4.4.</p> <p>CJ.3.4.7.</p>	<p>(субјекат); генитив (припадање и део нечега); датив (намена и усмереност); акузатив (објекат); вокатив (дозивање, обраћање); инструментал (средство и друштво); локатив (место). Придеви – значење и врсте придева (описни, присвојни, градивни; месни и временски); род, број, падеж и компарација придева. Слагање придева са именицом у роду, броју и падежу. Заменице – личне заменице: промена, наглашени и ненаглашени облици, употреба личне заменице сваког лица <i>себе, се</i>. Бројеви – врсте и употреба: главни (основни, збирни бројеви, бројне именице на <i>-ица</i>) и редни бројеви. Глаголи – глаголски вид (несвршени и свршени); глаголски род (прелазни, непрелазни и повратни глаголи); глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив (и инфинитивна основа), презент (презентска основа, наглашени и ненаглашени облици презента помоћних глагола), перфекат, футур I.</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

		<p>Предикатска реченица – предикат (глаголски; именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; прави и неправи објекат; прилошке одредбе (за место, за време, за начин; за узрок и за меру и количину); апозиција.</p> <p>ПРАВОПИС</p> <p>Проверавање, понављање и увежбавање садржаја из претходних разреда (писање присвојних придева са наставницима) - ов, -ев, -ин; и присвојних придева који се завршавају на гласовне групе: -ски, -шки, -чки; управног говора; вишечланих географских имена, основних и редних бројева и др.). Писање придева изведених од именица у чијој се основи налази ј (нпр. армијски). Велико слово у вишечланим географским називима; у називима институција, предузећа, установа, организација (типични примери); велико и мало слово у писању присвојних придева. Заменица <i>Ви</i> из поштовања.</p>	5	5	10		
--	--	--	---	---	----	--	--

			<p>Одрична речца <i>не</i> уз именице, придеве и глаголе; речца <i>нај</i> у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви.</p> <p>Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи школа); црта (уместо наводника у управном говору).</p> <p>ОРТОЕПИЈА</p> <p>Место акцента у вишесложним речима (типични случајеви).</p> <p>Интонација и паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица.</p> <p>Артикулација: гласно читање брзалица, најпре споро, а потом брже (индивидуално или у групи).</p>					
2.	<p>- разликује књижевни и некњижевни текст;</p> <p>- упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности;</p> <p>- чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела;</p> <p>- чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова;</p> <p>- одреди род књижевног дела и књижевну врсту;</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>ЛИРИКА</p> <p>Лектира</p> <p>1. Народна песма: <i>Вила зида град</i></p> <p>2. Народне лирске песме о раду(избор); народне лирске породичне песме (избор)</p> <p>3. Бранко Радичевић: <i>Певам дању, певам ноћу</i></p>	49	19	68	<p>Историја,</p> <p>Музичка култура,</p> <p>Ликовна култура,</p> <p>Географија,</p> <p>Информатика и рачунарство,</p> <p>Верска настава</p>	<p>– компетенција за учење;</p> <p>– комуникација;</p> <p>– рад са подацима;</p> <p>– дигитална компетенција;</p> <p>– решавање проблема; сарадња;</p> <p>– одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>– естетичка компетенција.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности; - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији; - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих) / епског дела у стиху и у прози (делови фабуле – поглавље, епизода; стих) / драмског дела (чин, сцена, појава); - разликује појам песника и појам лирског субјекта, појам приповедача у односу на писца; - разликује облике казивања; - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; - процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан и сл.); - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела; - одреди тему и главне и споредне мотиве; - анализира узрочно-последично низање мотива; - илуструје особине ликова примерима из текста; - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; 		<p>4. Милица Стојадиновић Српкиња: <i>Певам песму</i> 5. Душан Васиљев: <i>Домовина</i> 6. Војислав Илић: <i>Зимско јутро</i> 7. Милован Данојлић: <i>Шљива</i> 8. Пеђа Трајковић: <i>Кад књиге буду у моди</i></p> <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Песник и лирски субјекат. Мотиви и песничке слике као елементи композиције лирске песме.</p> <p>Врста строфе према броју стихова у лирској песми: катрен; врста стиха по броју слогова (десетерац и осмерац).</p> <p>Одлике лирске поезије: сликовитост, ритмичност, емоционалност. Стилске фигуре: епитет, оноματοпеја.</p> <p>Врсте ауторске и народне лирске песме: описне (дескриптивне), родољубиве (патриотске); митолошке, песме о раду (посленичке) и породичне.</p> <p>ЕПИКА</p> <p>Лектира</p> <p>1. Народна песма: <i>Свети Сава</i></p>					
--	--	--	--	--	--	--	--

<p>- илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; - уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину; - наведе примере личне добити од читања; - напредује у стицању читалачких компетенција; - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту, напапет говори одабране књижевне текстове или одломке.</p>		<p>2. Народна песма: <i>Женидба Душанова</i> (одломак о савладавању препрека заточника Милоша Војиновића) 3. Народна приповетка: <i>Еро с онога свијета</i> 4. Народна приповетка: <i>Дјевојка цара надмудрила</i> 5. Милован Глишић: <i>Прва бразда</i> 6. Стеван Сремац: <i>Чича Јордан</i> (одломак) 7. Бранко Ћопић: <i>Поход на Мјесец</i> 8. Иво Андрић: <i>Мостови</i> 9. Данило Киш: <i>Дечак и пас</i> 10. Горан Петровић: <i>Месец над тепсијом</i> 11. Антон Павлович Чехов: <i>Шала</i></p> <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Писац и приповедач. Облици казивања: приповедање у првом и трећем лицу. Фабула: низање догађаја, епизоде, поглавља. Карактеризација ликова - начин говора, понашање, физички изглед, животни ставови, етичност поступака. Врсте епских дела у стиху и прози: епска народна песма, бајка (народна и ауторска), новела (народна и ауторска),</p>					
--	--	---	--	--	--	--	--

			<p>шаљива народна прича. Врста стиха према броју слогова: десетерац.</p> <p>ДРАМА</p> <p>Лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бранислав Нушић: Кирија 2. Душан Радовић: Капетан Џон Пиплфокс 3. Љубиша Ђокић: Биберче <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Позоришна представа и драма. Чин, појава, лица у драми, драмска радња. Сцена, костим, глума, режија. Драмске врсте: једночинка, радио-драма.</p> <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИН-ФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вук Ст. Караџић: Моба и прело (одломак из дела Живот и обичаји народа српскога) 2. Милутин Миланковић: Успомене, доживљаји, сазнања (одломак) <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Епске народне песме (о Немањићима и 				
--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>Мрњавчевићима – преткосовски тематски круг)</p> <p>2. Народне бајке, новеле, шаљиве народне приче (избор); кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке)</p> <p>3. Бранислав Нушић: <i>Хајдуци</i></p> <p>4. Данијел Дефо: <i>Робинсон Крусо</i> (одломак о изградњи склоништа)</p> <p>5. Марк Твен: <i>Доживљаји Тома Сојера</i></p> <p>6. Избор ауторских бајки (Гроздана Олујић; Ивана Нешић: <i>Зеленбабини дарови</i> (одломци))</p> <p>7. Игор Коларов: <i>Аги и Ема</i></p> <p>8. Избор из савремене поезије за децу (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...)</p> <p>Допунски избор лектире</p> <p>1. Јован Јовановић Змај: <i>Песмо моја</i> (из <i>Ђулића</i>)</p> <p>2. Стеван Раичковић: <i>Велико двориште</i> (избор)/<i>Мале бајке</i> (избор)</p> <p>3. Иван Цанкар: <i>Десетица</i></p> <p>Дело завичајног аутора по избору:</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>Десанка Максимовић: <i>Сребрне плесачице</i> Ученици се подстичу да разумеју, усвоје и у одговарајућим говорним и наставним ситуацијама примењују следеће функционалне појмове: свест, машта, доживљај, расположење, емпатија (преношење у душевни свет другог); став, гледиште, запажање, поређење, закључак; узрок - последица, главно - споредно, лично - колективно, реално - фантастично; стил, сликовитост, изражајност; одломак, локализовање; писац, песник, читалац; искреност, правичност, солидарност, честитост, племенитост, досетљивост, духовитост.</p> <p>Читање Увежбавање читања у себи, доживљајног и истраживачког читања; читање с разумевањем и са постављеним задацима у функцији истраживања, упоређивања, документовања, одабирања примера и тумачења текста; читање с оловком у руци (писање подсетника за рад на</p>				
--	--	--	---	--	--	--	--

			<p>тексту, припремање за анализу текста).</p> <p>Посебно припремање проученог текста ради увежбавања изражајног читања (тематска и емоционална условљеност ритма, темпо, паузирање и реченички акценат).</p> <p>Увежбавање изражајног читања у функцији убедљивог казивања и рецитовања.</p> <p>Учење напамет и изражајно казивање одломака из епске поезије и прозе и рецитовање неколико лирских песама.</p>					
3.	<ul style="list-style-type: none"> - правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице; - говори јасно поштујући књижевнојезичку норму; - течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; - користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; - издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из 		<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Препричавање, причање, описивање – уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, имејл)</p> <p>Ортоепске вежбе: увежбавање правилног изговора речи, исказа, реченица, пословица, брзалица, загонетака, питалица, краћих текстова; слушање звучних записа, казивање напамет лирских и епских текстова; снимање казивања и читања, анализа снимка и вредности.</p> <p>Лексичке и семантичке вежбе:</p>	4	36	40	Музичка култура, Грађанско васпитање	<ul style="list-style-type: none"> – компетенција за учење; – комуникација; – рад са подацима; – дигитална компетенција; – решавање проблема; сарадња; – одговорно учешће у демократском друштву; – естетичка компетенција

	<p>свакодневног живота и света маште;</p>		<p>изналажење синонима и антонима, уочавање семантичке функције акцента; некњижевне речи и туђице - њихова замена језичким стандардом; основно и пренесено значење речи. Синтаксичке и стилске вежбе: састављање и писање реченица према посматраним предметима на слици и заданим речима; састављање и писање питања о тематској целини у тексту, на слици, у филму; писање одговора на та питања. Коришћење уметничких, научнопопуларних и ученичких текстова као подстицаја за сликовито казивање. Вежбе за богаћење речника и тражење погодног израза. Уопштено и конкретно казивање. Промена гледишта. Уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору. Отклањање празнословља и туђица. Отклањање нејасности и двосмислености. Увежбавање технике у изради писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама).</p>					
--	---	--	--	--	--	--	--	--

			<p>Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као уже тематске целине и његове композицијско-стилске функције.</p> <p>Осам домаћих писмених задатака и њихова анализа на часу.</p> <p>Четири школска писмена задатка - по два у сваком полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање побољшање верзије састава).</p>					

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p align="center">КЊИЖЕВНОСТ</p> <ul style="list-style-type: none"> - прилагођавање понуђених текстова конкретним наставним потребама; - повезивање и груписање градива са одговарајућим садржајима из других предметних подручја – граматике, правописа, језичке културе; - разни облици усмереног читања; - систематско неговање изражајног читања; - служење аудио снимцима узорних интерпретативних читања; - конкретним и успешним тумачењем штива; <p>увежбавање читања на текстовима различите садржине и облика;</p> <ul style="list-style-type: none"> - стварање добре слушалачке публике у разреду; - критичко освртање ученика на своје умење; - поклањање посебне пажње читању у себи; - усмерено и истраживачко читање; - уклапање вежби читања у друге облике рада у функцији свестраног стицања знања; - проверавање разумевања прочитаног текста; - информативно, продуктивно и аналитичко читање; - давање самосталних истраживачких задатака ученицима; - оспособљавање ученика за самостално учење; - разни облици поновљеног и усмереног читања; - навикавање ученика да слободно испољавају своје утиске, - подстицање ученика да утиске о делу доказују чињеницама из текста; - стимулисање ученичке истраживачке делатности; - истраживачки, проналазачки, стваралачки и сатворачки однос према књижевном делу; 	<p align="center">Одличан (5)</p> <p>Самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (наводи дела и писце, разликује књижевне родове и врсте, одређује врсту стиха и строфе, проналази стилске фигуре и различите облике приповедања; самостално анализира књижевно дело, аргументовано образлаже свој став о делу и повезује га са другим текстовима по тематици, структури и мотивима);</p> <p align="center">Врло добар (4)</p> <p>Самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (самостално анализира књижевна дела уз познавање основних одлика и функционалних појмова);</p> <p align="center">Добар (3)</p> <p>Самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (познаје основне одлике књижевности и разликује типове уметничког стваралаштва (усмена и ауторска књижевност); познаје основне функционалне појмове;</p> <p align="center">Довољан (2)</p> <p>Минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области, уз помоћ наставника (повезује наслове књижевних дела и имена аутора, разликује књижевне родове и препознаје основне одлике књижевних текстова);</p> <p align="center">Недовољан (1)</p> <p>Ученик не испуњава минималне захтеве</p>	<ul style="list-style-type: none"> - прилагођавање понуђених текстова конкретним наставним потребама; - повезивање и груписање градива са одговарајућим садржајима из других предметних подручја – граматике, правописа, језичке културе; - разни облици усмереног читања; - систематско неговање изражајног читања; - служење аудио снимцима узорних интерпретативних читања; - конкретним и успешним тумачењем штива; <p>увежбавање читања на текстовима различите садржине и облика;</p> <ul style="list-style-type: none"> - стварање добре слушалачке публике у разреду; - критичко освртање ученика на своје умење; - поклањање посебне пажње читању у себи; - усмерено и истраживачко читање; - уклапање вежби читања у друге облике рада у функцији свестраног стицања знања; - проверавање разумевања прочитаног текста; - информативно, продуктивно и аналитичко читање; - давање самосталних истраживачких задатака ученицима; - оспособљавање ученика за самостално учење; - разни облици поновљеног и усмереног читања; - навикавање ученика да слободно испољавају своје утиске, - подстицање ученика да утиске о делу доказују чињеницама из текста; - стимулисање ученичке истраживачке делатности; - истраживачки, проналазачки, стваралачки и сатворачки однос према књижевном делу;

	<ul style="list-style-type: none"> - ширење ученичких духовних видика; - активна улога ученика у наставном процесу; - припремање за час, осмишљен рад на часу и рад после часа; - самостално решавање питања која буде истраживачку делатност; - постављање задатака који ученике подстичу да уочавају, откривају, истражују, процењују, закључују; - развијање индивидуалних склоности и способности ученика - адекватно вредновање ученичких напора; - прилажење језичко- изражајним средствима са доживљајног становишта, указивање на функционалне појмове; - примена више различитих наставних облика на једном часу (рад у пару, групни рад, индивидуални облик рада, фронтални рад у комбинацији са самосталним радом ученика); - стварање повољне климе; - одабир адекватних метода; - подстицање ученика да решавају проблеме, постављају питања, активно траже одговор из своје околине и окружења; - коришћење различитих извора знања; - примена одговарајућих наставних средстава која ће утицати на аудио – визуелну перцепцију ученика (чути, видети, рад) - пружање могућности ученику да пита, размишља, производи оригиналне идеје, открива нова значења и развија критичко мишљење. 	<p>основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ширење ученичких духовних видика; - активна улога ученика у наставном процесу; - припремање за час, осмишљен рад на часу и рад после часа; - самостално решавање питања која буде истраживачку делатност; - постављање задатака који ученике подстичу да уочавају, откривају, истражују, процењују, закључују; - развијање индивидуалних склоности и способности ученика - адекватно вредновање ученичких напора; - прилажење језичко- изражајним средствима са доживљајног становишта, указивање на функционалне појмове; - примена више различитих наставних облика на једном часу (рад у пару, групни рад, индивидуални облик рада, фронтални рад у комбинацији са самосталним радом ученика); - стварање повољне климе; - одабир адекватних метода; - подстицање ученика да решавају проблеме, постављају питања, активно траже одговор из своје околине и окружења; - коришћење различитих извора знања; - примена одговарајућих наставних средстава која ће утицати на аудио – визуелну перцепцију ученика (чути, видети, рад) - пружање могућности ученику да пита, размишља, производи оригиналне идеје, открива нова значења и развија критичко мишљење.
<p>2.</p>	<p style="text-align: center;">ЈЕЗИК</p> <ul style="list-style-type: none"> - поступно и селективно изучавање граматичких садржаја; - конкретизација нивоа обраде; - селективност; 	<p style="text-align: center;">Одличан (5)</p> <p>Самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике; показује веома висок степен</p>	<ul style="list-style-type: none"> - поступно и селективно изучавање граматичких садржаја; - конкретизација нивоа обраде; - селективност; - заснивање тумачења граматичких категорија на

<ul style="list-style-type: none"> - заснивање тумачења граматичких категорија на њиховој функцији; - поступно и логичко увођење у морфолошке и синтаксичке законитости; - стална вежбања; - коришћење аудио снимака; - елементарна систематска правописна вежбања; - упућивање ученика на служење правописом и правописним речником (школско издање) - указивање на правилност у говору, на логичност и јасност; - одређивање садржаја вежбања у настави језика на основу систематског праћења говора и писања ученика; - примењивање поступака који су се у пракси потврдили својом функционалношћу: подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције и имитаторских склоности, заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста, откривање стилске функције језичких појава, систематска и осмишљена вежбања у говору и писању, неговање примењеног знања и умења, повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом, континуитет у систему правописних и стилских вежбања, илустрација одређених језичких појава...; - развијање радозналости и самосталности ученика; - истраживачки и стваралачки однос према језику; - чврста везаност наставног рада за животну, језичку и уметничку праксу; - свесна активност ученика; - заснивање тежишта обраде језичких појава на суштинским особеностима; 	<p>ангажовања;зна и примењује граматичка правила у сложенијим примерима;</p> <p style="text-align: center;">Врло добар (4)</p> <p>Самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућаиз фонетике, морфологије, синтаксе и лексике и примењује граматичка правилаусложенијим примерима уз малу помоћ наставника;показује висок степен ангажовања;</p> <p style="text-align: center;">Добар (3)</p> <p>Самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике; ангажован је повремено; препознаје и примењује граматичка правила у основним примерима;</p> <p style="text-align: center;">Довољан(2)</p> <p>Минимално испуњава захтеве основног нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике уз помоћ наставника;ангажован је веома ретко;препознаје граматичка правила у најједноставнијим примерима;</p> <p style="text-align: center;">Недовољан(1)</p> <p>Не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из фонетике,морфологије,синтаксе и лексике ни уз помоћ наставника;не зна да препозна граматичка правила у најједноставнијим примерима.</p>	<p>њиховој функцији;</p> <ul style="list-style-type: none"> - поступно и логичко увођење у морфолошке и синтаксичке законитости; - стална вежбања; - коришћење аудио снимака; - елементарна систематска правописна вежбања; - упућивање ученика на служење правописом и правописним речником (школско издање) - указивање на правилност у говору, на логичност и јасност; - одређивање садржаја вежбања у настави језика на основу систематског праћења говора и писања ученика; - примењивање поступака који су се у пракси потврдили својом функционалношћу: подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције и имитаторских склоности, заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста, откривање стилске функције језичких појава, систематска и осмишљена вежбања у говору и писању, неговање примењеног знања и умења, повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом, континуитет у систему правописних и стилских вежбања, илустрација одређених језичких појава...; - развијање радозналости и самосталности ученика; - истраживачки и стваралачки однос према језику; - чврста везаност наставног рада за животну, језичку и уметничку праксу; - свесна активност ученика; - заснивање тежишта обраде језичких појава на суштинским особеностима;
---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - неговање стваралаштва; - практична и занимљива настава; - целовити сазнајни кругови (мотивација, сазнавање, резимирање, примена); - учестало спајање индукције и дедукције, анализе и синтезе, конкретизације и апстракције, теоријских обавештења и практичне обуке; - коришћење погодног полазног текста, исказа, говорних ситуација и доживљавање истих при обради новог градива; - у сазнајном процесу паралелно и здружено запажати, упоређивати, закључивати, доказивати, дефинисати, наводити нове примере; - развијање мишљења код ученика; - практично смисаоно стицање знања; - стварање повољне климе; - одабир адекватних метода учења; - индивидуална укљученост; - подстицање ученика да примењују знања из једне области у другу и формирају функционална знања; - израда наставних средстава са ученицима и њихово коришћење у свакодневном раду, - функционално објашњавање градива; - изградња одговорног односа према себи; - осмишљено коришћење уџбеника и других извора знања у свакодневном раду. 		<ul style="list-style-type: none"> - неговање стваралаштва; - практична и занимљива настава; - целовити сазнајни кругови (мотивација, сазнавање, резимирање, примена); - учестало спајање индукције и дедукције, анализе и синтезе, конкретизације и апстракције, теоријских обавештења и практичне обуке; - коришћење погодног полазног текста, исказа, говорних ситуација и доживљавање истих при обради новог градива; - у сазнајном процесу паралелно и здружено запажати, упоређивати, закључивати, доказивати, дефинисати, наводити нове примере; - развијање мишљења код ученика; - практично смисаоно стицање знања; - стварање повољне климе; - одабир адекватних метода учења; - индивидуална укљученост; - подстицање ученика да примењују знања из једне области у другу и формирају функционална знања; - израда наставних средстава са ученицима и њихово коришћење у свакодневном раду, - функционално објашњавање градива; - изградња одговорног односа према себи; - осмишљено коришћење уџбеника и других извора знања у свакодневном раду.
3.	<p style="text-align: center;">ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> - укључивање садржаја за неговање културе усменог и писменог изражавања у обраду књижевног текста и рад на граматици и правопису; - интегрисање рада на богаћењу језичке културе са свим видовима усмених и писмених облика изражавања; - коришћење аудио снимака; 	<p>Правопис:</p> <p style="text-align: center;">Одличан(5)</p> <p>Зна сва слова ћирилице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;</p> <p style="text-align: center;">Врлодобар(4)</p> <p>Зна сва слова ћирилице, зна правописну норму и примењује је у свим случајевима, уз поједине правописне</p>	<ul style="list-style-type: none"> - укључивање садржаја за неговање културе усменог и писменог изражавања у обраду књижевног текста и рад на граматици и правопису; - интегрисање рада на богаћењу језичке културе са свим видовима усмених и писмених облика изражавања; - коришћење аудио снимака; - богаћење ученичког сазнања лексичким и

<ul style="list-style-type: none"> - богаћење ученичког сазнања лексичким и морфолошким вежбањима; - упућивање ученика на служење речницима: једнојезичним и двојезичним, лингвистичким и енциклопедијским; - повезивање семантичких вежби са морфолошким и синтаксичким; - рад на стилистици реченице; - постављањем образаца и узора као циљ на путу неговања језичке културе; - ученички рад на самообразовању; - подстицање на литерарно стваралаштво; - неговање језичке чистоте; - вежбање са ученицима примене знања, употребе способности и коришћење вештина; - примена одговарајућих наставних срдстава која ће утицати на аудио- визелно- моторну перцепцију ученика; - функционално објашњавање градива; - упућивање у начин процене сопственог напредовања ученика. 	<p>грешке;</p> <p style="text-align: center;">Добар(3)</p> <p>Зна сва слова ћирилице,познаје правописну норму и примењује је у већини основних правописних правила;</p> <p style="text-align: center;">Довољан(2)</p> <p>Ученик пише већину слова ћирилице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;</p> <p style="text-align: center;">Недовољан(1)</p> <p>Не пише тачно сва слова ћирилице,не зна да примени правописну норму у најједноставнијим примерима.</p> <p>Писмени и домаћи задаци:</p> <p style="text-align: center;">Одличан(5)</p> <p>Тачно одговора на тему, испоштовао је захтеве композиције кроз увод, разраду и закључак, види се поступност у излагању, реченице су јасне и правилне без граматичких и правописних грешака,стил писања богат је описима, емоцијама и појединим стилским изражајним средствима, рукопис ученика је леп, а рад уредан.</p> <p style="text-align: center;">Врло добар(4)</p> <p>Тачно одговара на тему, испоштовао захтеве композиције,реченице су јасне са мањим граматичким и правописним грешкама, стилу недостаје више описа и емоција.</p> <p style="text-align: center;">Добар(3)</p> <p>Тачно одговара на тему,поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани(нисуповезани,недостајеувод илизакључак),поједине реченице нису</p>	<p>морфолошким вежбањима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - упућивање ученика на служење речницима: једнојезичним и двојезичним, лингвистичким и енциклопедијским; - повезивање семантичких вежби са морфолошким и синтаксичким; - рад на стилистици реченице; - постављањем образаца и узора као циљ на путу неговања језичке културе; - ученички рад на самообразовању; - подстицање на литерарно стваралаштво; - неговање језичке чистоте; - вежбање са ученицима примене знања, употребе способности и коришћење вештина; - примена одговарајућих наставних срдстава која ће утицати на аудио- визелно- моторну перцепцију ученика; - функционално објашњавање градива; - упућивање у начин процене сопственог напредовања ученика.
--	--	---

		<p>јасне, са честим правописним и граматичким грешкама,недостаје описа и емоција, рад је понегде нечитак и неуредан;</p> <p style="text-align: center;">Довољан (2)</p> <p>Делимично одговорио на тему, увод, разрада и закључак нису уједначени,реченице су нејасне и неповезане,стил је сиромашан са великим граматичким и правописним грешкама,рад је веома нечитак и неуредан;</p> <p style="text-align: center;">Недовољан (1)</p> <p>Ученик није ништа написао или није одговорио на тему,нису испоштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су неповезане и нејасне са великим бројем граматичких, правописних и стилскихгрешака.</p> <p>Говорне вежбе:</p> <p style="text-align: center;">Одличан(5)</p> <p>Правилно се изражава,тачно казује текст поштујући правила композиције, износи своје ставове, описе и емоције у складу са задатом темом,лепо формулише своје мишљење,има изграђену културу комуникације;</p> <p style="text-align: center;">Врло добар (4)</p> <p>Успешно одговара на постављене захтеве, уз мања одступања;</p> <p style="text-align: center;">Добар(3)</p> <p>Делимично одговара на постављене захтеве;</p> <p style="text-align: center;">Довољан (2)</p> <p>Одговара на постављене захтеве само уз помоћ наставника и на врло једноставним примерима;</p> <p style="text-align: center;">Недовољан(1)</p>	
--	--	--	--

		<p>Ученик није научио текст и није се припремио за усмено изражавање.</p> <p>Рецитованьеученика:</p> <p>Одличан(5) Изражајно, тачно и јасно рецитије текст уз одговарајућу дикцију, правилно изговара све гласове;</p> <p>Врлодобар(4) Изражајно, тачно и јасно рецитије текст уз делимично одговарајућу дикцију, правилно изговара све гласове;</p> <p>Добар(3) Тачно рецитије текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;</p> <p>Довољан(2) Рецитије текст без дикције и изражајности, правећи често грешке;</p> <p>Недовољан(1) Ученик није научио задати текст.</p>	
--	--	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе: рад са ученицима који нису у потпуности усвојили знање у оквиру редовног часа (разликовање речи које мењају облик, одређивање основних реченичних чланова, усвајање основних појмова из теорије књижевности, развијање језичких компетенција).

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Језик	9
2.	Књижевност	3
3.	Језичка култура	6

ДОДАТНА НАСТАВА:

Циљ додатне наставе: проширивање знања из граматике и књижевности, подстицање на развијање и неговање вештина читања, писања и говорења, подстицање ученика на самостално стваралаштво, припрема за такмичење.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Језик	9
2.	Књижевност	5
3.	Језичка култура	4

РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА

Циљ наставе: изражавање разноврсних способности ученика, развијање и оснаживање привржености школи, јачање навике да самостално обављају своје задатке, критичко писање о темама, подстицање међусобне сарадње

РЕД.БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	Организациона тематика		2		2	- износе своја очекивања, предлоге и идеје - анализирају претходне бројеве школског часописа - праве план за нови број	- септембар -упознавање ученика са уопштеним планом новинарске секције	-укључивање што већег броја ученика у новинарску секцију
II	Подела истраживачких задатака		3		3	- деле се у тимове који ће бити задужени за одређене рубрике	- септембар - наставник слуша предлоге ученика, даје савете, усмерава их	- активно укључивање у израду садржаја школског часописа
III	Одабир садржаја		6		6	- прегледају сав прикупљени материјал -бирају материјал који ће се наћи у часопису	- септембар - теме се могу бирати на основу анкета које ће ученици спровести међу вршњацима	- самостално изражавање новинарским стилем
IV	Лектура и коректура		4		4	- уклапају материјал који су сакупили - бирају облик и величину слова -отклањају (уз подршку наставника) граматичке и стилске грешке	- октобар - врши се преглед и селекција свих прикупљених материјала	- остваривање сарадње са другим секцијама
V	Радна верзија часописа		4		4	- проверавају и отклањају грешке у радној верзији часописа	- октобар -часопис се израђује у електронској форми	- самостално уређивање текстова и објављивање часописа

21.2 Енглески језик

Предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Разред: ПЕТИ

Циљ: Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем

стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима

и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Уџбеници: ENGLISH PLUS 1, Second edition(Уџбеник и радна свеска за 5. разред основне школе);

Уџбеник - BenWetz, Радна свеска – Janet Hardy Gould

Литература: Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети

разред основног образовања и васпитања: 6/2007-1, 2/2010-5, 7/2010-9 (др. правилник), 3/2011-129 (др. правилник), 1/2013-18, 4/2013-

177, 11/2016-364, 11/2016-580, 6/2017-7, 8/2017-1, 9/2017-1, 12/2018-36, 15/2018-77 (др. правилник)

Р.Б Р.	ИСХОДИ	СТАНДАР ДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈ А СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИ МА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТ НИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБ Р.	УТВ Р.	УКУ П.		
1.	<p>По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања и хобије, допадање и недопадање; - опишу своја и туђа интересовања и хобије, допадање и недопадање; - разумеју и формулишу једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - питају и кажу шта неко има / нема и чије је нешто; - разумеју једноставнија питања која се односе на просторне односе и одговоре на њих; опишу просторне односе једноставним, везаним исказима; - разумеју једноставнији опис предмета и опишу њихове карактеристике користећи једноставна језичка средства; 	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.24.</p>	<p>Starter unit Уводна тема Изражавање интере-совања, допадања и недопадања; изражавање припадања и поседовања; исказивање просторних односа; описивање карактеристика предмета.</p>	2	3	5	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву.

	- разумеју сличности и разлике у интересовањима и школском животу деце у земљама циљне културе и код нас.	2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
2.	- разумеју једноставне описе места; - опишу места користећи једноставна језичка средства; - упореде и опишу карактеристике места; - разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; питају и кажу колико нечега има/нема користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставнија питања која се односе на просторне односе и оријентацију у простору и одговоре на њих; опишу просторне односе једноставним, везаним исказима; - разумеју и поштују правила учтиве комуникације; - познају веће градове (Лондон, Единбург) у земљама циљне културе (ВБ).разумеју и описују сличности и разлике у начину разоноде у земљама циљне културе и код нас.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25.	Towns and cities Градови и веллеградови Описивање места; изражавање количина; исказивање просторних односа – оријентација у простору. активност и реаговање на њих.	2	4	6	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

		2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
3.	Исходи из претходне две теме – комбиновано	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.	Тест 1 Комуникативне функције из претходне две теме - комбиновано	0	2	2	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија	Компетенција за учење, комуникација и сарадња.
4.	- разумеју једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размене информације које се доносе на	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10.	Days Дани Описивање догађаја у	3	4	7	српски језик и књижевност, грађанско	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са

	<p>дату комуникативну ситуацију; опишу сталне и уобичајене активности у неколико везаних исказа;</p> <p>- разумеју једноставне исказе који се односе на интересовања, планове и предлоге и реагују на њих; размене једноставне исказе у вези са туђим интересовањима, плановима и предлозима; саопште шта њих или неког другог занима, односно шта они или неко други планирају или предлажу;</p> <p>- разумеју и описују сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас;</p> <p>- разумевање разлика у часовним зонама;</p> <p>- разумеју и описују важније догађаје у земљама циљне културе.</p>	<p>1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>садашњости; исказивање интересовања, планова и предлога.</p>				<p>васпитање, географија</p>	<p>подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
5.	<p>- разумеју једноставан опис места;</p> <p>- описују места и њихове знаменитости у неколико</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9.</p>	<p>Cumulative review 1 Кумулативно понављање 1 Описивање места</p>	0	1	1	<p>српски језик и књижевност, грађанско</p>	<p>Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за</p>

	везаних исказа користећи позната језичка средства; - познаје веће градове земаља циљне културе (град Честер и његове знаменитости).	1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.					васпитање, географија	учење, естетичка компетенција
6.	- разумеју једноставнији опис животиња и појава; - упореде и опишу појаве и карактеристике животиња користећи једноставнија језичка средства; опишу појаве и карактеристике животиња користећи једноставнија језичка средства;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14.	Wild life Свет дивљине Описивање појава и карактеристика бића; описивање општих способности; изрицање дозвола и забрана.	2,5	4,5	7	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија, биологија	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском

	<p>-разумеју једноставније текстове у којима се описују способности; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; изразе способности користећи неколико везаних исказа;</p> <p>-разумеју и реагују на једноставније дозволе и забране; размене једноставније информације које се односе на дозволе и забране;</p> <p>- разумеју и поштују правила учтиве комуникације;</p> <p>- познају значајнија места и животињски свет једне од земаља циљне културе (Канаде).</p>	<p>1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6.</p>						<p>друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
7.	<p>- опишу сталне, уобичајене догађаје / активности користећи неколико везаних исказа;</p> <p>- разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на интересовања и изражавање допадања и недопадања;</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.</p>	<p>Први писмени задатак</p> <p>Описивање догађаја у садашњости; описивање појава и карактеристика бића.</p>	0	3	3	<p>српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија, биологија</p>	<p>Компетенција за учење, комуникација и сарадња.</p>

	<p>- опишу своја и туђа интересовања и изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење;</p> <p>- разумеју једноставнији опис животиња и појава;</p> <p>- упореде и опишу појаве и карактеристике животиња користећи једноставнија језичка средства; опишу појаве и карактеристике животиња користећи једноставнија језичка средства.</p>	<p>1.1.14. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3.</p>						
8.	<p>- разумеју једноставнији опис бића, предмета и места;</p> <p>- упореде и опишу предмете и места користећи једноставнија језичка средства; опишу бића, предмете и места користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање мишљења/интересовања/допадања/недопадања; размењују</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17.</p>	<p>Learning world Свет учења Описивање бића, предмета и места; изражавање мишљења/интересовања/допадања/недопадања; описивање догађаја у садашњости.</p>	3	4	7	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија, биологија	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву,

	и формулишу једноставне исказе којима се изражавају мишљења/интересовања/допадања/недопадања; - разумеју једноставне текстове којима се описују сталне/уобичајене и тренутне радње; размене	1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.					естетичка компетенција,	
9.	- разумеју једноставнији опис бића и места; - упореде и опишу бића и места користећи једноставнија језичка средства; - разумеју правила понашања на јавним местима; - упоређују и уочавају сличности и разлике у начину понашања на јавним местима у	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15.	Cumulative review 2 Кумулативно понављање 2 Описивање бића и места	0	1	1	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија, биологија	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, естетичка компетенција.

	градовима циљне културе и код нас.	1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						
10.	- разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање допадања / недопадања; размењују и формулишу једноставне исказе који се односе на изражавање допадања / недопадања; - разумеју једноставније изразе који се односе на количину	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14.	Food and health Храна и здравље Изражавање допадања и недопадања; изражавање количина; исказивање савета.	3	4	7	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија, биологија	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском

	<p>нечега; питају и кажу колико нечега има / нема, користећи једноставнија језичка средства; на једноставан начин наручи јело и / или пиће у ресторану и пита / каже / израчуна колико нешто кошта;</p> <p>- разумеју једноставне савете и реагује на њих; упуте једноставне савете;</p> <p>- уочавају сличности и разлике у начину исхране у земљама циљне културе и код нас.</p>	<p>1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.</p>						<p>друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
11.	<p>- разумеју једноставнији опис појава и места;</p> <p>- упореде и опишу појаве и места користећи једноставнија језичка средства; опишу појаве и места користећи једноставнија језичка средства;</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12.</p>	<p>Sport Спорт Описивање појава и места; изражавање интересовања; описивање догађаја у прошлости.</p>	2,5	4,5	7	<p>српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија, биологија</p>	<p>Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама,</p>

	<p>- разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање интересовања; размењују и формулишу једноставне исказе којима се изражавају интересовања;</p> <p>- разумеју једноставне текстове којима се описују радње у прошлости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу радње из прошлости у неколико везаних исказа;</p> <p>- упоређују и уочавају сличности и разлике у популарним спортовима у земљама циљне културе и код нас.</p>	<p>1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.</p>						<p>одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
12.	<p>- разумеју једноставнији опис бића, појава и места;</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7.</p>	<p>Cumulative review 3 Кумулативно понављање 3</p>	0	1	1	српски језик и књижевност,	<p>Комуникација, дигитална компетенција,</p>

	<p>- упореде и опишу бића, појаве и места користећи једноставнија језичка средства; опишу бића, појаве и места користећи једноставнија језичка средства; разумеју једноставне текстове којима се описују радње у прошлости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу радње из прошлости у неколико везаних исказа;</p> <p>- упоређују и уочавају сличности и разлике у интересовањима и начину разоноде у земљама циљне културе и код нас.</p>	<p>1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.</p>	<p>Описивање бића, појава и места; изражавање интересовања; описивање догађаја у прошлости.</p>				<p>грађанско васпитање, географија, биологија</p>	<p>компетенција за учење, естетичка компетенција.</p>
--	---	--	---	--	--	--	---	---

		2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						
13.	Исходи из тема 8, 10 и 11 – комбиновано.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19.	Тест 2 Комуникативне функције из тема 8, 10 и 11	0	2	2	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија	Компетенција за учење, комуникација и сарадња.
14.	- разумеју једноставнији опис људи; упореде и опишу људе	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7.	Growing up Одрастање	2,5	3,5	6	српски језик и књижевност,	Комуникација, дигитална компетенција,

	<p>користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање мишљења; размењују и формулишу једноставне исказе којима се изражава мишљење; - разумеју једноставне текстове којима се описују радње у прошлости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу радње из прошлости у неколико везаних исказа; - описују познату личност из земље циљне културе (Аустралије).</p>	<p>1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.</p>	<p>Описивање људи; изражавање мишљења; описивање догађаја у прошлости.</p>				<p>грађанско васпитање, географија</p>	<p>компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
--	--	---	--	--	--	--	--	---

		2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						
15.	- разумеју и реагују на једноставније забране, своје и туђе обавезе; размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања, као и на своје и туђе обавезе; представе правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства; - разумеју једноставне текстове којима се описују способности у прошлости; размене информације које се	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24.	Skills extra Додатне вештине Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза; описивање способности у прошлости.	1	1	2	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија	компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

		2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
16.	- опишу догађаје и способности у прошлости користећи неколико везаних исказа; - опишу људе користећи једноставнија језичка средства.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22.	Други писмени задатак Изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера.	0	3	3	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија	Компетенција за учење, комуникација.

		2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
17.	<p>- разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; изразе количине, користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју планове и намере и реагују на њих;</p> <p>- размене једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; саопште шта они или неко други планира или намерава;</p> <p>- разумеју, траже и дају једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту;</p> <p>- опишу метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима.</p>	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17.	Going away Одлазак на пут Изражавање количина; исказивање планова и намера; описивање метеоролошког времена.	2,5	2,5	5	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

		2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						
18.	- разумеју једноставне текстове којима се описују радње у прошлости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу радње из прошлости у неколико везаних исказа; - размене једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; саопште шта они или неко други планира или намерава.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12.	Cumulative review 4 Кумулативно понављање 4 Описивање догађаја у прошлости; исказивање планова и намера.	0	1	1	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, естетичка компетенција.

		2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:</p> <ul style="list-style-type: none"> – циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; – говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; 	<p>Оцењивањем ученика обухваћени су следећи елементи:</p> <p>Разумевање (писаног/слушаног садржаја)</p> <p>Говорне способности</p> <p>Способности писменог изражавања</p> <p>Језичке законитости – граматика</p> <p>Оцењивање ученика од петог до осмог разреда је бројчано и врши се:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Писаним путем 2) Усменим путем 3) Праћењем активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности <p>1) Писане провере постигнућа се оцењују на основу скале која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене:</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.</p>
2.		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>	
3.		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама – током вежбања. Тест слушања, читања и писања.</p>	

4.	<p>– наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; – битно је значење језичке поруке; – знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;</p>	<p>·86-100% оцена одличан (5) ·70%-85% оцена врло добар (4) ·50%-69% оцена добар (3) ·33%-49% оцена довољан (2) ·до 32% оцена недовољан (1)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>
5.	<p>– са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;</p>	<p>2) Оцена добијена усменим путем се формира на основу учениковог одговора или излагања према следећој бројчаној скали:</p> <p style="text-align: center;">Одличан (5)</p> <p>– Ученик у потпуности разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује изузетно велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Успешно користи све граматичке елементе и конструкције и уочава најчешће изузетке од правила. У стању је дасамостално исказати усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, задаци у радној свесци.</p>
6.	<p>– наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;</p>	<p>Правилно и самостално изражајно чита. Ученик самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. На матерњем и страном језику саопштава информацију добијену од 3. лица у вези са познатим темама у конкретним комуникативним ситуацијама.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>
7.	<p>– сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.</p>	<p>Ученик самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. На матерњем и страном језику саопштава информацију добијену од 3. лица у вези са познатим темама у конкретним комуникативним ситуацијама.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена и писмена провера кроз задатке.</p>
8.	<p>Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије: – усвајање језичког садржаја кроз циљано и</p>	<p>Ученик самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. На матерњем и страном језику саопштава информацију добијену од 3. лица у вези са познатим темама у конкретним комуникативним ситуацијама.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>

9.	осмишљено учествовање у друштвеном чину; – поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; – наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја;	У потпуности показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, задаци у радној свесци.
10.	– ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; – учбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; – учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;	<p style="text-align: center;">Врло добар (4)</p> <p>– Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом изражавања користи једноставна језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У стању је да уз мању помоћ наставника успешно искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. У великој мери правилно и самостално изражајно чита. Ученик у великој мери самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. У великој мери показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.</p> <p style="text-align: center;">Добар (3)</p> <p>– Ученик углавном разуме планом и</p>	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
11.	– рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; – за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто. Технике/активности		Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
12.	Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).		Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, задаци у радној свесци.
13.	Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа,		Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама – током вежбања. Тест слушања, читања и писања.

14.	презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).Игре примерене	програмом предвиђене појмове, речи и изразе уз делимичан степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном једноставније, фреквентније речи изразе, а приликом изражавања користи	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровимаи групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
15.	узрсту.Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење” исказа у гест и геста у исказ.	једноставније језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама.Углавном правилно чита. Делимично је у стању да исказе једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. Ученик у довољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Показује делимичну способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама и логичког повезивања појмова.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровимаи групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
16.	Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).	Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – препознавање везе између група слова и гласова;	Посматрање и праћење, усмена и писмена провера кроз задатке.
17.	Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – препознавање везе између група слова и гласова;	–Ученик препознаје и разуме планом и програмом предвиђене основне, најфреквентније појмове, речи и изразе уз мали степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном најједноставније речи, кратке и једноставне поруке и упутства и користи најједноставнија језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Чита делимично правилно и уз помоћ наставника. Ученик је у стању да искључиво уз помоћ наставника исказе једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај,	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровимаи групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
18.	– одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби. Писмено изражавање: – повезивање гласова и групе слова; – замењивање речи цртежом или сликом; – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи, и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама;	–Ученик препознаје и разуме планом и програмом предвиђене основне, најфреквентније појмове, речи и изразе уз мали степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном најједноставније речи, кратке и једноставне поруке и упутства и користи најједноставнија језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Чита делимично правилно и уз помоћ наставника. Ученик је у стању да искључиво уз помоћ наставника исказе једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај,	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, задаци у радној свесци.

	<p>– попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг);</p> <p>– писање честитки и разгледница;</p> <p>– писање краћих текстова.</p> <p>Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.</p> <p>Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА: Фронтални, индивидуални, у пару, групни.</p> <p>МЕТОДЕ РАДА: КМ – читај/слушај и одговори на питања/попуни табелу/допуни текст/повежи/преу-реди реченице/про-нађи информацију; играње улога, симулација; вођени дијалог; вођено писање састава и усмено излагање.</p> <p>НАСТАВНА СРЕДСТВА: уџбеник, радна свеска, табла, рачунар, пројектор, „classroom presentation tool“</p> <p>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму.</p> <p>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА: Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.</p>	<p>садржај разговора или наративног текста и то на нивоу репродукције. Ученик у малој мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања су на нивоу репродукције, уз повремену минималну примену.</p> <p>Недовољан (1)</p> <p>– Ученик не препознаје нити разуме планом и програмом предвиђене основне појмове, речи и изразе, не уме да их репродукује нити примени у усменом изражавању. Ученик није самосталан у раду и није у стању ни уз помоћ наставника да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста. Ученик у недовољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања нису ни на нивоу препознавања, без способности репродукције и минималне примене.</p> <p>3) Активност ученика прати се континуирано и вреднује током целе школске године. У активност улази и редовност/благовременост/тачност израде и доношења домаћих задатака, као и редовно доношење материјала потребног за рад на часу. Степен самосталности у раду, степен ангажовања, иницијативе, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима такође се вреднују кроз активност.</p>	
--	---	---	--

Допунска настава:

Ред.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Starter unit	1
2.	Towns and cities	1
3.	Days	1
4.	Wild life	1
5.	Learning world	1
6.	Food and health	1
7.	Sport	1
8.	Growing up	1
9.	Going away	1

21.3 Историја

ПРЕДМЕТ: Историја

ЦИЉ: наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

УЦБЕНИЦИ: Весна Димитријевић, *Историја*, уџбеник са одабраним историјским изворима за 5. разред, Вулкан знање, Београд, 2023.

ЛИТЕРАТУРА: Приручник за наставнике историје 5

Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања: 6/2007-1, 2/2010-5, 7/2010-9 (др. правилник), 3/2011-129 (др. правилник), 1/2013-18, 4/2013-177, 11/2016-364, 11/2016-580, 6/2017-7, 8/2017-1, 9/2017-1, 12/2018-36, 15/2018-77 (др. правилник)

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ / САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			О.	У.	УК.		
1.	Ученик треба да разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру), лоцира одређену временску одредницу на временској ленти, разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости, именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје, разврста историјске изворе према њиховој основној подели, повеже врсте историјских извора са установама у	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ - рачунање времена и временске одреднице - проучавање историје - историја као школски предмет - периодизација прошлости	3	2	5	- математика (рачунање времена и временске одреднице) - свакодневни живот у прошлости (проучавање историје)	- рад са подацима и информацијама - решавање проблема - комуникација - компетенција за учење

	којима се чувају (архив, музеј, библиотека)						
2.	Ученик треба да наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији, разликује основне одлике каменог и металног доба	<p>ПРАИСТОРИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> - подела праисторије - развој човека и друштва и највећа постигнућа човечанства у периоду историје - праисторијска култура - праисторијске културе на подручју Србије 	2	1	3	<ul style="list-style-type: none"> - ликовна култура (праисторијска култура), - свакодневни живот у прошлости (праисторијске културе на подручју Србије) 	<ul style="list-style-type: none"> - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - комуникација - компетенција за учење - естетичка компетенција
	Ученик треба да лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока, користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климеса настанком цивилизација Старог истока, одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице, пореди начин живота припадника различитих друштвених	<p>СТАРИ ИСТОК</p> <ul style="list-style-type: none"> - настанак првих држава и најбитније државе Старог истока - друштво Старог истока - култура, наука и религија народа Старог истока 	3	3	6	<ul style="list-style-type: none"> - географија (настанак првих држава и најбитније државе Старог истока) - српски језик (култура, наука и религија народа Старог истока) 	<ul style="list-style-type: none"> - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - комуникација - компетенција за учење - естетичка компетенција

	<p>слојева на Старом истоку, наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока, идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока, разликује врсте писама цивилизација Старог истока, илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет, користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век, изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом; прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему, визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом</p>					<p>- ликовна култура (култура, наука и религија народа Старог истока)</p> <p>- свакодневни живот у прошлости (друштво Старог истока)</p>	
	<p>Ученик треба да опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке, лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке, приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на</p>	<p>АНТИЧКА ГРЧКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - настанак најстаријих грчких држава - Спарта и Атина - ратови Античке Грчке 	6	5	11	<p>- географија (настанак најстаријих грчких држава, Спарта и Атина, ратови Античке Грчке, хеленизам)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - комуникација - компетенција за учење

	<p>примеру Спарте и Атине, пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој, идентификује узроке и последице грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата, истражи основна обележја и значај религије старих Грка, разликује легенде и митове од историјских чињеница, наведе значај и последице освајања Александра Великог, илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет, користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма одговарајући миленијум, век или деценију, израчуна временску удаљеност између појединих догађаја користи основне историјске појмове</p>	<p>- хеленизам</p> <p>- култура, наука и религија Античке Грчке</p>				<p>- српски језик (култура, наука и религија Античке Грчке)</p> <p>- ликовна култура (култура, наука и религија Античке Грчке)</p> <p>- свакодневни живот у прошлости (култура, наука и религија Античке Грчке)</p>	<p>- естетичка компетенција</p> <p>- одговорно учешће у демократском друштву</p>
	<p>Ученик треба да лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе, наведе основне разлике између античке римске републике и царства, разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима, истражи основна обележја и значај религије</p>	<p>АНТИЧКИ РИМ</p> <p>- постанак и развој Рима</p> <p>- Рим највећа сила старог света</p> <p>- Римско царство</p>	6	5	11	<p>- географија (постанак и развој Рима, Рим највећа сила старог света, Римско царство, пад Рима и почетак средњег века)</p>	<p>- рад са подацима и информацијама</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- комуникација</p> <p>- компетенција за учење</p>

<p>античког Рима, илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет, пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму, наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства, лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије, користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију.</p>	<p>- култура, наука и религија старог Рима</p> <p>- пад Рима и почетак средњег века</p>				<p>- српски језик (култура, наука и религија старог Рима)</p> <p>- ликовна култура (култура, наука и религија старог Рима)</p> <p>- свакодневни живот у прошлости (култура, наука и религија старог Рима)</p>	<p>- естетичка компетенција</p>
--	---	--	--	--	---	---------------------------------

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	<p>Ученици у пети разред улазе са знањем о основним историјским појмовима, са одређеним животним искуствима и уобличеним ставовима и на томе треба пажљиво градити нова знања, вештине, ставове и вредности. Да би сви ученици достигли предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и да према њима планира и прилагођава наставне активности. Битно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања. Наставни садржаји</p>	<p>Одличан (5) У потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама, лако логички повезује чињенице и појмове, самостално изводи закључке</p> <p>Врло добар (4) У великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове, изводи закључке који се заснивају на подацима</p> <p>Добар (3) У довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама, у знатној мери логички повезује чињенице и појмове, већим делом самостално изводи закључке</p>	<p>- оцењивање ученика приликом часова утврђивања</p> <p>- вредновање рада ученика током наставе (педагошка свеска</p> <p>- вредновање рада ученика кроз домаће задатке, практични рад и школске пројекте</p>

<p>треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично. Посебно место у настави историје имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја. У зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем. Настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе „како је уистину било”, већ и зашто се нешто десило и какве су последице из тога проистекле. Да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе. Коришћење историјских карата изузетно је важно јер</p>	<p style="text-align: center;">Довољан (2)</p> <p>Знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену, у мањој мери логички повезује чињенице и појмове</p>	
--	--	--

<p>омогућава ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору. Треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (вештине беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика. Неопходно је имати у виду и интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека. Пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина. У настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности. Одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета, а посебку пажњу треба посветити оспособљавању ученика за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија (употреба интернета, прављење Powerpoint презентација, коришћење дигиталних аудиовизуелних материјала и израда реферата).</p>		
--	--	--

Допунска настава**Годишњи фонд часова:36**

Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређени наставни предмет, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из историје. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из ових предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих.

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Основи проучавања прошлости	3
2.	Праисторија	3
3.	Стари исток	10
4.	Античка Грчка	10
5.	Антички Рим	10

Додатна настава**Годишњи фонд часова:36**

Циљ и задаци додатне наставе Историје су мотивација ученика да се баве Историјом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из Историје.

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Основи проучавања прошлости	3
2.	Праисторија	3
3.	Стари исток	10
4.	Античка Грчка	10
5.	Антички Рим	10

Пројектна настава:

Пројектна настава ће бити реализована кроз све наставне теме. Она треба да помогне ученицима да правилно посматрају историјске појаве и процесе чиме ће се подстаћи радозналост деце и самостално истраживање. Она ће помоћи ученицима да користе статистички материјал који је систематизован у табелама, карте, као и различите изворе знања. Пројектна настава је у циљу достизање исхода који се односе на функционално знање ученика.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...);
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

21.4. ГЕОГРАФИЈА

ПРЕДМЕТ: Географија

ЦИЉ: усвајање знања о природногеографским објектима, појавама и процесима и њиховим међусобним везама и односима у геопростору.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

УЦБЕНИЦИ: Географија 5. Разред основне школе, Нови Логос - Марко Јоксимовић Еуцбеник Географија 5

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања: 6/2007-1, 2/2010-5, 7/2010-9 (др. правилник), 3/2011-129 (др. правилник), 1/2013-18, 4/2013-177, 11/2016-364, 11/2016-580, 6/2017-7, 8/2017-1, 9/2017-1, 12/2018-36, 15/2018-77 (др. правилник)

Р. б р.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕТЕМЕ / САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБ Р.	УТ ВР.	УКУП .		
1.	-повезује постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; -примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека;	ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике	ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	1	0	1	историја, биологија	

	-разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи.						
2.	-разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; -уме да објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; -разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; -уме да одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене.	ГЕ.1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред ГЕ.1.2.2. описује облике Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања	ВАСИОНА Васиона, галаксија, Млечни пут, звезде, сазвежђа Сунчев систем Месец, месечеве мене, астероиди, комете, метеори	3	2	5	историја, математика
3.1	-помоћу глобуса описује облик Земље и наводи доказе о њеном облику; -помоћу карте уме да опише распоред копна и воде на Земљи -уме да објасни деловање Земљине теже на географски омотач.	ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА -Облик Земље и структура њене површине -Облик и димензије Земље -Структура површине Земље	2	1	3	математика
3.2	-уме да разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице;	ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте,	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА -Земљина кретања	2	1	3	

	<p>- повезује смер ротације са сменом дана и ноћи;</p> <p>-повезује нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље;</p> <p>-повезује револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева.</p>	<p>појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ.1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања</p> <p>ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике</p>	<p>Ротација Земље и последица ротације</p> <p>Револуција Земље и последице револуције</p>				
3.3	<p>-разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље);</p> <p>-разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље;</p> <p>-наводи спољашње силе (ветар, вода) Земље;</p> <p>-помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање);</p> <p>-разликује хипоцентар и епицентар и наведе турсне зоне у свету и у Србији;</p> <p>-наводи поступке које ће предузети за време земљотреса ;</p>	<p>ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике</p> <p>ГЕ.2.2.1. описује небеска тела и њихова кретања</p> <p>ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)</p> <p>ГЕ.3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице</p>	<p>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p> <p>- Унутрашња грађа и рељеф Земље</p> <p>Постанак и унутрашња грађа Земље</p> <p>Литосферне плоче</p> <p>Вулканизам и земљотреси</p> <p>Стене</p> <p>Постанак рељефа</p> <p>Обликовање рељефа дејством спољашњих сила</p>	7	4	11	

	<p>-уме да опише процес вулканске ерупције и њене последице;</p> <p>-помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење;</p> <p>-помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину;</p> <p>-разликује ерозивне и акумулативне процесе;</p> <p>наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови).</p>	<p>Земљиног облика и њених кретања</p> <p>ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање</p>						
3. 4	<p>-уме да опише структуру атмосфере;</p> <p>-уме да наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...);</p> <p>-уме да разликује појам времена од појма клима;</p> <p>-уме да наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе;</p> <p>-уме да графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ;</p> <p>-уме да користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима;</p>	<p>ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)</p>	<p>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p> <p>- Ваздушни омотач Земље</p> <p>Атмосфера</p> <p>Време и клима</p> <p>Човек и клима</p>	3	2	5		

	<p>-наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања;</p> <p>-наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја)</p>						
3. 5	<p>-уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе;</p> <p>-уме да наведе и опише својства морске воде;</p> <p>-помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива;</p> <p>-уме да наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току);</p> <p>-разликује типове језерских басена према начину постанка;</p> <p>-уме да наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства;</p> <p>-уме да наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње;</p> <p>-уме да наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања.</p>	<p>ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање</p>	<p>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p> <p>- Воде на Земљи</p> <p>Светско море</p> <p>Воде на копну</p> <p>Човек и вода</p>	3	2	5	
3. 6	<p>-помоћу карте уме да повеже климатске услове са</p>	<p>ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у</p>	<p>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p>	2	1	3	биологија

<p>распрострањеношћу живог света на Земљи;</p> <p>-помоћу карте уме да наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима;</p> <p>-описује утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста;</p> <p>-уме да наведе примере за заштиту живог света на Земљи.</p>	<p>географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање</p>	<p>- Биљни и животињски свет на Земљи</p> <p>Биљни и животињски свет на Земљи</p> <p>Угроженост и заштита живог света</p>					
---	---	---	--	--	--	--	--

Р.б р.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>Презентације, демонстрације, симулације, дебате, рад у малим групама, креативне радионице, укључивање у акције..</p> <p>Активности ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Активно слушање -Активно разговарање -Дискутовање -Излагање 	<p>Основни ниво, оцена 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред - описује облик Земље и препознаје појаве и процесе у вези са њеним кретањима - именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике <p>Средњи ниво, оцена 3:</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Праћење и бележење напредовања кроз формативно и сумативно оцењивање -Путем израде задатака у уџбенику од стране ученика; -Усменим одговарањем ученика; -Израдом пројеката од стране ученика. <p>Постигнућа ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> -континуирано праћење и вредновање ученичких постигнућа

<p>-Мисаоно ангажовање</p> <p>Активност наставника:</p> <p>Саопштава наставне садржаје, организује и усмерава процес учења, подстиче логичко закључивање, преноси теоријска и практична знања, процењује и оцењује ниво и квалитет усвојености знања.</p> <p>Методе рада:</p> <p>монолошко-дијалоска,</p> <p>илустративно –демонстративна,</p> <p>теренска метода,</p> <p>дебата,</p> <p>Облици наставног рада:</p> <p>фронтални,групни облик рада,рад у паровима, индивидуални облик рада.</p> <p>Наставна средства:</p> <p>Глобус, физичко –географска карта света,рачунар, пројектор</p>	<p>-описује небеска тела и њихова кретања</p> <p>-разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)</p> <p style="text-align: center;">Напредни ниво, оцена 4 и 5:</p> <p>- препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања</p> <p>-објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање.</p> <p>- препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>-доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница</p> <p>- објеката, појава, процеса и односа на основу постојећих знања</p>	<p>-како дају креативна решења,колико су активни,„како аргументују,примењују„процењују последице. . .</p> <p>-међусобна сарадња ученика.,како решавају сукобе мишљења,„како једни другима помажу</p>
---	---	--

Допунска настава

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	1
2.	ВАСИОНА	3
3.	ОБЛИК ЗЕМЉЕ, СТРУКТУРА ЊЕНЕ ПОВРШИНЕ	2
4.	ЗЕМЉИНА КРЕТАЊА	2
5.	УНУТРАШЊА ГРАЂА И РЕЉЕФ ЗЕМЉЕ	6
6.	ВАЗДУШНИ ОМОТАЧ ЗЕМЉЕ	2
7.	ВОДЕ НА ЗЕМЉИ	1
8.	БИЉНИ И ЖИВОТИЊСКИ СВЕТ НА ЗЕМЉИ	1

Секција:

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА –Јован Цвијић, живот и дело	4
2.	ВАСИОНА - Упознајмо Свемир- Филм:Дубоки Свемир Освајање Свемира Израда планетаријума	4
3.	ОБЛИК ЗЕМЉЕ, СТРУКТУРА ЊЕНЕ ПОВРШИНЕ -Филм: Сунце и планете Планета Земља	5
4.	ЗЕМЉИНА КРЕТАЊА Ротација и револуција-занимљивости Израда календара	4
5.	УНУТРАШЊА ГРАЂА И РЕЉЕФ ЗЕМЉЕ - Унутрашње силе Земље - Вулкани и земљотреси у свету - Кањони и клисуре у Србији и свету... - Истраживање у библиотеци, интернету	7

	- Занимљивости из часописа „Национална географија“ - Израда рељефа	
6.	ВАЗДУШНИ ОМОТАЧ ЗЕМЉЕ -Фактори климе на нашим просторима - Будимо метеоролози .Посета метеоролошкој станици	4
7.	ВОДЕ НА ЗЕМЉИ Највеће реке и језера	4
8.	БИЉНИ И ЖИВОТИЊСКИ СВЕТ НА ЗЕМЉИ Занимљиве биљке и животиње-атлас животиња	4

21.5 БИОЛОГИЈА

ПРЕДМЕТ: Биологија

ЦИЉ: Циљ наставе биологије је да ученици изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошким процесима развију одговоран однос према себи и природи, да разумеју значај биолошке разноврсности и потребу за одрживим развојем.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

УЏБЕНИЦИ: Биологија за 5. разред основне школе, Вулкан знање, 2023. Београд

ЛИТЕРАТУРА:

Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања: 6/2007-1, 2/2010-5, 7/2010-9 (др. правилник), 3/2011-129 (др. правилник), 1/2013-18, 4/2013-177, 11/2016-364, 11/2016-580, 6/2017-7, 8/2017-1, 9/2017-1, 12/2018-36, 15/2018-77 (др. правилник)

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА				КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР	УТ	ОСТ	УК		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ наведе предмет проучавања биологије, као и њен значај; ▪ направи разлику између живе и неживе природе; ▪ идентификује ћелију као основну јединицу грађе и функције живих бића; ▪ прикаже цртежом основне делове ћелије; ▪ упореди грађу једноћелијских и вишећелијских организама; ▪ наведе особине живих бића; ▪ групише жива бића на основу њихових заједничких особина; 	<p>ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА</p> <p>-Жива бића, нежива природа и биологија.</p> <p>-Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће.</p> <p>- Једноћелијски и вишећелијски организми.</p> <p>- Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића).</p> <p>-Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса.</p> <p>-Дисање као размена гасова у различитим срединама.</p> <p>-Излучивање.</p> <p>-Надражљивост.</p> <p>- Покретљивост – кретање.</p> <p>-Размножавање: бесполно и полно.</p> <p>-Раст и развиће, дужина живота</p> <p>-Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост.</p>	16	10	9	35	Српски језик и књижевност, ликовна култура, информатика и рачунарство, географија техника и технологија, математика, природа и друштво	Компетенција за учење, Дигитална; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу; Одговорно учешће у демократском друштву; Комуникација.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ изводи једноставне огледе; ▪ изводи закључке на основу огледа; користи лупу. 							
2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ - наведе прилагођености спољашње грађе живих бића у односу на факторе животне средине; ▪ именује факторе животне средине који утичу на раст и развој живих бића, као и на њихове прилагођености; ▪ прикупи податке о прилагођености врста које живе на копну, у води и ваздуху; прикаже цртежом анализирани врсте и означи уочене прилагођености. 	<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</p> <p>-Живот у воденој и копненој средини: изглед, прилагођености на начин живота -Живот у води: изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>-Живот на копну: изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>-Живот под земљом: изглед, прилагођености на начин живота.</p>	5	4	1	10	Српски језик и књижевност, ликовна култура, информатика и рачунарство , географија , природа и друштво	Компетенција за учење; Дигитална; Комуникација; Рад са подацима и информацијама; Сарадња; Одговоран однос према околини; Решавање проблема
3.	-прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке	<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА</p> <p>-Преношење особина са родитеља на потомке.</p> <p>- Разлике родитеља и потомака.</p> <p>-Разлике полног и бесполог размножавања у настанку варијабилности.</p>	3	1	3	7	Српски језик и књижевност, ликовна култура, информатика и рачунарство, природа и друштво	Компетенција за учење; Дигитална; Комуникација; Рад са подацима и информацијама;

	<p>-разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота</p> <p>-поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате</p> <p>-користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата</p>	<p>- Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке.</p> <p>- Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију</p>						<p>Сарадња; Одговоран однос према околини; Решавање проблема</p>
4.	<p>-доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи</p> <p>-направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу</p> <p>-предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и</p>	<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ</p> <p>- Жива бића из непосредног окружења.</p> <p>-Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину.</p> <p>- Заштита живих бића и животне средине.</p> <p>-Пројекат очувања природе у мом крају. -Дивље животиње као кућни љубимци – да или не</p> <p>-Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње).</p>	4	3	5	12	<p>Српски језик и књижевност, ликовна култура, информатика и рачунарство, географија, природа и друштво</p>	<p>Компетенција за учење; Дигитална; Комуникација; Рад са подацима и информацијама; Сарадња; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу</p>

	решава конфликте на ненасилан начин -илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава							
5.	-идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ - Здрава исхрана и унос воде. - Енергетски напаци. - Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. - Физичка активност и здравље. - Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.	4	2	2	8	Српски језик и књижевност, физичко и здравствено васпитање информатика и рачунарство, ликовна култура	Компетенција за учење; Дигитална; Комуникација; Рад са подацима и информацијама; Сарадња; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу Предузимљивост и оријентација ка предузетништву;

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>Област: Порекло и разноврсност живог света</p> <p>За достизање исхода: истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада, групише жива бића према њиховим заједничким особинама и одабира макроморфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића, у изучавању ћелије, акценат је на томе да је ћелија основна јединица грађе свих живих бића, да има своје основне делове (ћелијску мембрану, цитоплазму са органелама и једро са наследним материјалом, као и да постоје ћелије чији се наследни материјал налази слободан у цитоплазми, као у случају бактерија) и да према броју ћелија разликујемо једноћелијска и вишећелијска жива бића. Није потребно детаљно изучавати грађу ћелије, нити помињати поједине органеле. Процедуре за истраживање и елементе безбедног рада одређује наставник и упознаје ученике. Препорука је да се микроскоп не користи, већ да ђаци током вежбе самостално користе лупу посматрајући крупне ћелије које су им доступне сходно окружењу у коме се школа налази, као нпр. ћелије паренхима поморанце, јаје птице, икра рибе, јаја водоземаца...</p> <p>Изучавање заједничких особина живих бића треба обрадити кроз огледе (потребе за водом, одговарајућом температуром за раст, дисање, развој и размножавање и исхрана се могу пратити на квасцу; дисање, у смислу размене гасова, се може</p>	<p>ОДЛИЧАН 5 –показује веће интересовање, поставља питања, наводи своје примере, уопштава, примењује методе за упознавање природе. -примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима (нпр. делови организма, плодови).</p> <p>ВРЛО ДОБАР 4 –разуме везу биологије и примењених биолошких наука (медицине, ветерине, фармације ...), уме самостално да одреди увећање лупе. -познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава. -разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују при чему се ослобађа енергија и да се тај процес зове дисање.</p> <p>ДОБАР 3 –разуме поделу биологије на биолошке дисциплине, примењује критеријуме за разликовање живог од неживог, разуме значај експеримента. -разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у</p>	<p>-иницијално тестирање -формативно, свакодневно оцењивање активности ученика (усмени одговори на часу приликом обнављања или обраде нове лекције, израда домаћих задатака, рад лабораторијских вежби, кратки пројекти, петнаестоминутне провере, израда цртежа и презентација, паноа, учешће на општинском, окружном или републичком такмичењу) - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова -писана провера : објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова.</p>

<p>пратити огледом са свећом; кретање се може пратити огледом са кишном глистом на папиру итд). Потребно је заједничке особине обрађивати упоредо, на представницима свих великих група, али би увек требало кренути од човека као бића које је овом узрасту најближе. Особине које се не могу обрадити огледом, могу се обрадити кроз истраживачки рад ученика. Препорука је да ученици овог узраста све задатке обављају у пару, чиме развијају способности сарадње и ненасилне комуникације, а наставник може да оствари много бољи увид у активности ученика. Све што ученици посматрају или истражују би требало да прикажу цртежом и на њему обележе кључне детаље.</p> <p>После истраживања заједничких особина, ученици би требало самостално да изводе груписање организама, према задатом критеријуму. Наставник може самостално одабрати једну или више група (на примеру биљака и животиња) погодних за савладавање научног принципа класификације организама. Треба више пажње посветити карактеристичним особинама (морфологији), а не ономе што жива бића раде (нпр. расту целог живота, могу да пливају...), како изгледају (нпр. имају одређену боју), или зато што а ргогг знамо припадност групи (нпр. цветнице, бескичмењаци, сисари...). Овакав начин на који се жива бића класификују путем успостављања хијерархије главних „атрибута“ (карактера) које имају и уклапања у поједине скупове (групе), омогућује увођење научног приступа и разумевање биолошке еволуције. Не препоручује се увођење нижих систематских категорија, осим врсте због наслеђивања особина. Слично као и код обраде заједничких особина живих бића, све што ученици</p>	<p>зависности од функције коју обављају у вишећелијском организму, зна улогу појединих делова ћелије, разуме разлику између биљне и животињске ћелије, разуме нивое организације јединке (зна да се ћелије групишу у ткива, да ткива изграђују органе ...).</p> <p>-разуме да је за живот потребна енергија коју организми обезбеђују исхраном, разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, растење, размножавање...), разуме да у процесу фотосинтезе биљке производе храну.</p> <p>ДОВОЉАН 2 - зна дефиницију биологије као науке, уме да наведе карактеристике живих бића, разликује живу и неживу природу, препознаје основни лабораторијски прибор, зна да користи лупу, црта и пише</p> <p>-уме да наведе називе 5 царстава и типичне представнике истих, зна да су најситнија жива бића изграђена од једне ћелије, зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама, зна основне делове ћелије.</p> <p>-зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека, познаје основну организацују органа у којима се одвијају животни процеси.</p>	
---	---	--

	<p>посматрају или истражују би требало да прикажу цртежом и на њему обележе кључне детаље, као и да направе речник основних појмова, при чему на овом узрасту не инсистирати на употреби појмова као што су морфологија, анатомија, хијерархија.</p>		
2	<p>Област: Јединство грађе и функције као основа живота</p> <p>За достизање исхода: идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење и једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље, акценат је на ученичком истраживању спољашњих особина живих бића из непосредног окружења и њиховом односу са условима средине у којој живе (нпр. за живот у воденој и копненој средини жаба, комарац, вилин коњиц итд; за живот у води речна шкољка, речни рак, шаран, штука, локвањ, дрезга, нека алга итд; за живот на копну човек, срна, пас, мачка, јазавац, слепи миш, сова ушара, кокошка, шумски мрав, стрижибуба, храст, смрча, дивља ружа, љубичица, хајдучка трава, камилица, ливадарка итд; за живот под земљом кртица, ровац, кишна глиста итд;) због чега у препорученим садржајима нема морских организама. Ако су ученици заинтересовани за њих, јер их срећу у нпр. географији или научно-популарним емисијама, наставник треба да одговори њиховим образовним потребама. Треба имати у виду да су примери дати у табели само препоручени садржаји, тј. наставник може користити све или само неке од примера, а може увести и нове адекватне примере, сходно окружењу у коме се школа налази, структури одељења и интересовању ученика. Резултате</p>	<p>ДОВОЉАН 2 –зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином, уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројење, мерење)</p> <p>ДОБАР 3 –зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека, идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење</p> <p>ВРЛО ДОБАР 4 –познаје и користикритеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима, уме да објасни прилагођености организама који живе у обе средине – и у води и на копну.</p> <p>ОДЛИЧАН 5 -примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима (нпр. делови организма, плодови).</p> <p>-уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата.</p>	<p>Тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји.</p> <p>Посматрање, контролне вежбе, дневници рада ученика, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе.</p>

	истраживања би требало искористити за генерализацију и увођење новог појма – прилагођеност (адаптација). Часови утврђивања и часови вежбања могу се искористити за радионичарски рад описивања и цртања животних форми на карактеристичним примерима.		
3.	<p>Област: Наслеђивање и еволуција</p> <p>Исходи ове области: прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке, разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота, поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате и користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата, доприноси промени концептуалне основе учења биологије јер уводе филогенетско-еволутивни приступ који повезује све области знања у биологији. Такође, савремена сазнања из области наслеђивања и еволуције (генетика, молекуларна биологија, биотехнологија, медицина) су већ део опште (медијске) културе, што ове садржаје чини неопходним у свакодневном животу.</p> <p>У овој области акценат је на преносу особина са родитеља на потомке размножавањем, разликама бесполог и полног размножавања у погледу наслеђивања особина и разликовању наследних и ненаследних утицаја у развићу особина јединки. Потребно је разјаснити да се особине једне јединке развијају под утицајем наследних фактора које је она добила од родитеља и, истовремено, под утицајем животних услова у којима се њено развиће одвија.</p>	<p>ДОВОЉАН 2 –разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте, зна основне појмове о процесима размножавања, зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал, зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују.</p> <p>ДОБАР 3 –разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања, разуме механизам настанка зигота, разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима.</p> <p>ВРЛО ДОБАР 4 –зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина, прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке.</p> <p>ОДЛИЧАН 5 – разуме како настају нове врсте, уме да објасни и наводи примере за варијабилност, мутације, модификације, мимикрију</p>	<p>Тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји.</p> <p>Посматрање, контролне вежбе, дневници рада ученика, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе.</p>

<p>Требало би нагласити да варијабилност (различитост јединки) унутар једне врсте настаје кроз садејство ових фактора. Наведене феномене би требало обратити кроз ученичко истраживање варијабилности унутар једне врсте (нпр. разлике између деце у одељењу, у димензијама и боји плодова на пијаци, између говеда у истом домаћинству; уочавање разлика у висини стабла, броју листова и цветова биљака које расту у хладу и оних који расту на сунцу, или биљака које расту у близини саобраћајница и даље од њих) и кроз оглед са пелцерима или листовима афричке љубичице (биљке са истим наследним материјалом различито изгледају када расту под различитим условима). Огледу треба да претходи постављање хипотезе која ће бити огледом испитана (шта очекујем да ће се десити ако резнице исте биљке гајим у различитим условима осветљености и слично). Закључци о наслеђивању, утицају фактора животне средине и индивидуалној варијабилности могу бити генерализовани и повезани са питањима из свакодневног живота. На овај начин се постиже разумевање различитости између људи са акцентом на то да је свака особа јединствена и непоновљива (чиме се доприноси фундаменталној изградњи осећања прихватања и толеранције јер сви смо међусобно различити). Такође, на овај начин намеће се суштинско разумевање разлога због којих животни стил сваког од нас (исхрана, физичка активност, пушење, наркоманија и сл.) утиче на наше особине (нпр. раст и формирање тела током одрастања и касније) и на потенцијална обољевања. Табеларно и графичко приказивање резултата, са обавезним извођењем закључака, би требало практиковати увек када се прикупљају подаци.</p>		
--	--	--

	<p>Препорука је да се ИКТ опрема користи за прикупљање, обраду података и представљање резултата истраживања или огледа, када се ученици оспособе за њено коришћење на часовима предмета информатика и рачунарство и техника и технологија. У петом разреду, неопходно је увести само појам наследног материјала као узрока уочене различитости и појам врсте због варијабилности. Не препоручује се увођење појмова ген, хроматин, хромозом, Менделових правила наслеђивања и слично.</p>		
4.	<p>Област: Живот у екосистему Исходи у овој области: доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи, направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу, предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин и илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава, омогућавају да се жива бића проучавају у амбијенту у којем реално живе и да се код ученика развија осећање одговорности за заштиту природе и биолошке разноврсности, као и свест о властитом положају у природи и потреби одрживог развоја. Препорука је да се часови намењени реализацији исхода из ове области изводе што чешће ван учионице у природном окружењу (школском дворишту или на неком другом терену), где би ђаци самостално или у групама проучавали жива бића,</p>	<p>ДОВОЉАН 2 –препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште, животна заједница), препознаје утицаје појединих неживих и живих фактора на организме и популације, уочава разноликост екосистема на Земљи, ДОБАР 3 – зна да објасни основне прилагођености живих организама на живот у ваздушној, воденој и земљишној средини, разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова) ВРЛО ДОБАР 4 – разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије, разуме да су биљке значајне за исхрану и здравље људи због свог састава (</p>	<p>Тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. Посматрање, контролне вежбе, дневници рада ученика, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе.</p>

	<p>прикупљали податке, осмишљавали и реализовали еколошке пројекте. Пројекте могу да осмисле на почетку школске године, да их реализују током читаве године, а на часовима предвиђеним за ову област да представе резултате.</p>	<p>шећера, уља, витамина ...) ОДЛИЧАН 5 – разуме утицај човека на биосферу, илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава.</p>	
5.	<p>Област: Човек и здравље За достизање исхода у овој области идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања, акценат је на основним чињеницама о здравој исхрани (ужина спремљена код куће), води као најздравијем пићу, штетности енергетских пића и дуванског дима. Промене у и на телу, као последице пубертета, требало би повезати са потребом одржавања личне хигијене и хигијене животног простора и опасностима од ступања у преране сексуалне односе. Препорука је да се за обраду ових појмова повремено доведу стручњаци или одведу ученици у одговарајуће установе. Свакако би требало обраду прераног ступања у сексуалне односе обрадити заједно са школским психологом. Препоручени број часова за реализацију ове области је: 4 часа за обраду, 2 за утврђивање (један је за дебату), 1 за вежбу и 1 за систематизацију. У настави оријентисаној на постизање исхода предност имају групни начин рада и индивидуализована настава. Ови начини организације наставе помажу ученицима да науче како се учи, да напредују у учењу сопственим темпом, да развијају унутрашњу мотивацију (потребу за сазнавањем) и иницијативу, да развијају вештину комуникације, аргументовани дијалог,</p>	<p>ДОВОЉАН 2 –познаје основне хигијенске мере и разуме зашто су потребне, познаје основне принципе здраве исхране, зна да болести зависности (претерана употреба дувана, алкохола и дрога) неповољно утичу на укупан квалитет живота и зна коме може да се обрати за помоћ (институцијама и стручњацима). ДОБАР 3 –разуме значај и зна основне принципе правилног комбиновања животних намирница, зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сна, одмора). ВРЛО ДОБАР 4 –идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања. ОДЛИЧАН 5 – познаје узроке и физиолошке последице заразних болести, познаје главне компоненте намирница и њихову хранљиву вредност.</p>	<p>Тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. Посматрање, контролне вежбе, дневници рада ученика, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе.</p>

	<p>толерантно понашање и солидарност. Користе се активни начини учења, као што је комбинација програмиране наставе (програмиран материјал многи наставници остављају на друштвеним мрежама или сајтовима школа, па се њихови ученици служе њима и уче темпом који им одговара) и проблемске наставе (на часу ученици, користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише) или учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој унутрашње мотивације, дивергентног мишљења, које отвара нове идеје и могућа решења проблема). На интернету, коришћењем речи WebQuest, project-based learning, thematic units, могу се наћи примери који се, уз прилагођавање условима рада, могу користити.</p> <p>Да би сви ученици достигли предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и да према њима планира и прилагођава наставне активности. Проблеми су решиви уз сарадњу са стручним сарадницима и колегама из одељенских већа и стручног већа.</p>		
--	---	--	--

Допунска настава

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Јединство грађе и функције као основа живота	6
2.	Наслеђивање и еволуција	2
3.	Порекло и разноврсност живота	2
4.	Живот у екосистему	5
5.	Човек и здравље	3

Додатна настава

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Јединство грађе и функције као основа живота	6
2.	Наслеђивање и еволуција	2
3.	Порекло и разноврсност живота	2
4.	Живот у екосистему	5
5.	Човек и здравље	3

21.6 МАТЕМАТИКА

Предмет: МАТЕМАТИКА

Разред: ПЕТИ

Циљ: Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Уџбеници:

Математика 5 - уџбеник за пети разред основне школе, Владимир Стојановић, Математископ, 2018;

Математика 5 - збирка задатака за пети разред основне школе, Никола Вигњевић, Гордана Поповић, Владимир Стојановић, Математископ, 2018.

Литература:

Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања, Службени гласник РС – Просветни гласник, бројеви: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3,6/2020-94, 17/2021-1, 16/2022-1;

Математички лист, Друштво математичара Србије;

Симић, Борисав, И то је математика, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1992.

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>– израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева);</p> <p>– реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева);</p> <p>– примени правила дељивости са 2, 3, 4,</p>	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.1.1. прочита и запише природне бројеве МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно рачуна, на пример $1/5$ од n, где је n дати природан број МА.1.1.5. дели са остатком једноцифреним бројем, зна када је један број дељив другим МА.1.1.6. користи природне бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану Средњи ниво: МА.2.1.2. израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући</p>	<p>Природни бројеви и дељивост</p> <p>Први део:</p> <p>Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0</p> <p>Дељење са остатком у скупу N_0 (једнакост $a = bq + r, 0 \leq r < b$)</p> <p>Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја</p> <p>Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама</p> <p>Дељивост са 4 и 25</p> <p>Дељивост са 3 и 9</p> <p>Скупови и скуповне</p>	16	18	34	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија,</p> <p>Информатика</p>	<p>- компетенција за учење</p> <p>- комуникација</p> <p>- решавање проблема</p>

	<p>5, 9, 25 и декадним јединицама;</p> <p>– разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце;</p> <p>– одреди и примени НЗС и НЗД;</p> <p>– изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке;</p> <p>– правилно користи речи <i>и</i>, <i>или</i>, <i>не</i>, <i>сваки</i> у математичко-логичком смислу;</p>	<p>ослобађање од заграда, са бројевима истог записа МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану МА.2.1.3. примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама МА.2.2.1. реши линеарне једначине МА.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима Напредни ниво: МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза МА.3.1.2. оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине МА.3.2.5. користи једначине и неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке</p>	<p>операције: унија, пресек и разлика</p> <p>Други део:</p> <p>Прости и сложени бројеви</p> <p>Ератостеново сито</p> <p>Растављање природних бројева на просте чиниоце</p> <p>Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД</p> <p>Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС</p>					
2.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>– анализира односе датих геометријских</p>	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао</p>	<p>Основни појмови геометрије</p> <p>Тачке и праве; односи припадања и распореда</p>	7	10	17	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p>	<p>- компетенција за учење</p> <p>- комуникација</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- естетичка компетенција</p>

	<p>објекта и запише их математичким писмом; – опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг; – нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор; – упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски; – преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом, – правилно користи геометријски прибор</p>	<p>(уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве) МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор) МА.1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и углова</p>	<p>Однос правиху равни; паралелност Мерење дужине и једнакост дужи Кружница и круг Кружница и права Преношење и надовезивање дужи Централна симетрија Вектор и транслација</p>				<p>Информатика, Историја, Географија, Ликовна култура</p>	
3.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни,</p>	<p>Ученик уме да: Основни ниво: МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним</p>	<p>Угао Угао, централни угао; једнакост углова Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање</p>	7	10	17	<p>Српски језик и књижевност, Техника и технологија, Информатика,</p>	<p>- компетенција за учење - комуникација - решавање проблема</p>

	унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе; – нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор; – измери дати угао и нацрта угао задате мере; – упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно, – реши једноставан задатак применом основних својства паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова);	ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве) Средњи ниво: МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима Напредни ниво: МА.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали	и одузимање углова) Упоредни углови; врсте углова Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови Углови на трансверзали Транслација и углови				Историја, Географија, Ликовна култура	
4.	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	Ученик уме да: Основни ниво: МА.1.1.1. прочита и запише рационалне бројеве	Разломци Први део: Појам разломка облика a/b ($a, b \in N$)	23	32	55	Српски језик и књижевност, Техника и технологија,	- компетенција за учење - комуникација - решавање проблема

	<p>– прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други;</p> <p>– одреди месну вредност цифре у запису децималног броја,</p> <p>– заокругли број и процени грешку заокругливања;</p> <p>– израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину;</p> <p>– реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину;</p>	<p>МА.1.1.2. преведе коначан децимални запис броја у разломак и обратно МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n, где је n дати природан број МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану Средњи ниво: МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима МА.2.1.2. одреди реципрочну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама</p>	<p>Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима</p> <p>Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака</p> <p>Децимални запис броја и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$)</p> <p>Упоредивање бројева у децималном запису</p> <p>Заокругливање бројева</p> <p>Други део:</p> <p>Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства</p> <p>Изрази</p> <p>Једначине и неједначине у скупу разломака</p> <p>Трећи део:</p> <p>Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера)</p>				<p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија,</p> <p>Ликовна култура,</p> <p>Музичка култура</p>	<p>- рад са подацима и информацијама</p>
--	--	--	---	--	--	--	--	--

	<p>– одреди проценат дате величине;</p> <p>– примени размеру у једноставним реалним ситуацијама;</p> <p>– примени аритметичку средину датих бројева;</p> <p>– сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер;</p>	<p>МА.2.2.1. реши линеарне једначине МА.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима МА.2.4.3. дату величину исказе приближном вредношћу Напредни ниво: МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине МА.3.2.5. користи једначине и неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке МА.3.4.2. процени и заокругли дате податке и рачуна са таквим приближ. вредностима; изражава оцену грешке</p>	<p>Основна неједнакост $p < (p + q)/2 < q$</p>					
5.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>– идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије;</p> <p>– симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру</p>	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)</p> <p>Средњи ниво:</p>	<p>Осна симетрија</p> <p>Осна симетрија у равни и њене особине</p> <p>Оса симетрије фигуре</p> <p>Симетрала дужи и конструкција нормале</p>	5	8	13	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p>	<p>- компетенција за учење</p> <p>- комуникација</p> <p>- решавање проблема</p>

	користећи геометријски прибор; – конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства; – конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави.	МА.2.3.6. уочи осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије	Симетрала угла				Историја, Географија, Ликовна култура	
6.			Писмени задаци			8		

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНИСТИ ИСХОДА
1.	Ова тема представља природну везу са градивом првог циклуса и у оквиру ње треба проширити и продубити знања која су ученици раније стекли. Обновити својства скупова N и N_0 (претходник и следбеник) и подсетити се придруживања бројева тачкама бројевне полуправе. Кроз разноврсне задатке са изразима, једначинама и неједначинама из свакодневног живота, наставити са изграђивањем појмова бројевни израз, променљива, израз с променљивом и придруживање, користећи при томе и термине израз, формула, исказ. Код једначина и неједначина задржати се на једноставнијим облицима, у циљу усвајања концепта решавања датог проблема. Уочавати примере једноставнијих (функцијских) зависности у разним областима (придруживање по датом правилу бројева – бројевима, бројева – дужима, бројева – површинама и др.). При томе је важно	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;	Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе треба да буде и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.

	<p>коришћење дијаграма и табела (дијаграм тока алгоритма, табела резултата неког пребројавања или мерења и др). У овом делу треба користити и примере са геометријским облицима, у којима се појављује зависност међу величинама. У делу који се односи на дељивост, подсетити ученике да дељење у скупу природних бројева без остатка није увек могуће. Увести дељење са остатком, једнакост $a = bq + r, 0 \leq r < b$ и скуп могућих остатака. Истаћи својства дељивости и анализирати дељивост збира, разлике и производа. Правила дељивости декадним јединицама и бројевима 2, 5, 4 и 25 увести тако да ученици сами откривају законитости и активно се укључују у процес истраживања и учења, док за правила дељивости са 3 и 9 треба ученике добро изабраним примерима водити до правила. Такође, ученици треба да уоче и везе између ових правила (нпр. ако је број дељив са 10, дељив је и са 2 и са 5). На овом узрасту, нагласак треба да буде на примени, а не на формалном начину излагања. На конкретним примерима подскупова N_0, увести различите начине записивања скупова уз увођење појма празног скупа и бесконачног скупа. Увести основне појмове о скуповима и математичком изражавању: скуп, елементи, подскуп, једнакост скупова, празан скуп, са одговарајућим знацима; скуповне операције: унија, пресек, разлика и одговарајуће ознаке. Коришћењем примера из текућих садржаја, посебно аритметичких и касније геометријских, даље осмишљавати појам скупа, изграђивати математички језик и уносити прецизност у изражавању. На подесним примерима илустровати математичко-логичку употребу речи: <i>сваки, неки, или, и, не, следи (ако...онда)</i>.</p>	<p>– самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу</p>	
--	---	--	--

	<p>Скуповне операције над два скупа треба илустровати разноврсним примерима са природним бројевима, уз коришћење Венових дијаграма и без њих. Поред тога, ученици треба да решавају задатке у којима се скуповне операције примењују на скупове делилаца, односно садржалаца бројева, што представља добар увод за увођење појмова највећи заједнички делилац и најмањи заједнички садржалац. Увести појмове простог и сложеног броја, објаснити поступак Ератостеновог сита и поступак растављања природних бројева на просте чиниоце и одређивања највећег заједничког делиоца и најмањег заједничког садржаоца, Еуклидов алгоритам (на конкретним примерима) и везу између НЗД и НЗС, и оспособити ученике за њихови примену у проблемским задацима.</p>	<p>препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	
2.	<p>Главни циљ теме јесте да успостави природни прелаз на више нивое разумевања геометрије, са нивоа визуелизације (на коме су базирани садржаји геометрије у првом циклусу), на нивое анализирања и апстракције (одн. неформалне дедукције). Нови ниво подразумева описивање и репрезентације геометријских објеката на природном и формалном језику, анализирање односа међу објектима. Ученици усвајају елементе дедуктивног закључивања (правилно формулисање тврђења; правилно закључивање, правилно коришћење везника и, или, а нарочито ако...онда). Садржаје треба да прате задаци у којима се истиче правилно изражавање, договорено означавање, коректно цртање, и којима се подстиче логичко-комбинаторно размишљање. Полазећи од појмова тачке и праве</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе треба да буде и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.</p>

<p>и односа припадања и распореда увести појам дужи и појам полуправе и начине њиховог обележавања. Неформално истаћи очигледне истине које се односе на наведене појмове и односе. Разматрати однос две праве у равни; формулисати као очигледну истину да за сваку праву и тачку ван ње постоји јединствена права која пролази кроз дату тачку и паралелна је датој правој; заједно са овом чињеницом показати цртање (обичним и троугаоним лењиром) праве паралелне датој правој кроз тачку која јој не припада. Кроз задатке истаћи симетричност и транзитивност паралелности (без увођења тих појмова), као и области на које је подељена раван задатим правама. Као посебно важне области (заједно са границом) истаћи троуглове и паралелограме и начине њиховог означавања. Објаснити практичан значај стандарних јединица мере и потребу за деловима јединице мере. Изражавати дужине вишеименованим бројевима и истаћи претварање у једноимене најнижих јединица. Једнакост дужи увести као једнакост њихових дужина (уз истицање да се једнакост не односи на једнакост дужи као скупова тачака). Увести појмове: кружница, круг, центар, полупречник, пречник, лук, тетива и тангента. Однос две кружнице, односно два круга разматрати на конкретним примерима и задацима. Користити шестар као геометријски инструмент за цртање кружница, упоређивање дужи и операције над њима. Конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање дужи повезати са мерењем. У задацима користити изломљене линије (отворене и затворене) без експлицитне дефиниције и увести појам обима затворене изломљене линије. Централном симетријом пресликавати тачке, дужи, кружнице,</p>	<p>примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања.</p>	
--	---	--

	<p>троуглове, квадрате и правоугаонике. Истаћи основне особине централне симетрије и повезати их са особинама паралелограма. Увести појмове усмерених дужи и вектора (интензитет, правац, смер). Транслацијом („паралелним преношењем“) пресликавати тачке, дужи, кружнице, троуглове, квадрате и правоугаонике и остале једноставне фигуре, користећи при томе геометријски прибор. Истаћи основне особине транслације и повезати их са особинама паралелограма.</p>	<p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	
<p>3.</p>	<p>Угаону линију увести као унију две полуправе са заједничким почетком. Истаћи разлику између конвексне и неконвексне области. Угао увести као унију угаоне линије и једне од поменутих области, али даља разматрања ограничити само на конвексне углове. Увести и означавање углова малим словима грчког алфавета. Користећи се механичким моделима (кретање клатна, лепеза и сл.) мотивисати придруживање кружних лукова (и одговарајућих тетива) угловима. Једнаке углове увести као углове чије су одговарајуће тетиве у круговима једнаких полупречника једнаке. На ово објашњење надовезати конструктивно преношење углова помоћу шестара и лењира, а затим и конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова. Развити код ученика вештину мерења и цртања угла помоћу угломера. Повезати једнакост углова са једнакошћу њихових мера. Увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мера углова. Објаснити једнакост унакрсних углова и увести нормалност правих. Ученике треба оспособити да цртају нормалу на праву из дате тачке употребом троугаоног лењира, а након истицања</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; 	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе треба да буде и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.</p>

	<p>нормалности тангенте и одговарајућег полупречника, и за цртање тангенте на кружницу у задатој тачки кружнице. Објаснити шта се подразумева под растојањем тачке од праве. Под углом између правих које нису међусобно нормалне подразумевати одговарајући оштар угао. Истаћи углове које образује трансверзала две паралелне праве. Када трансверзала није нормална на паралелним правама, добијене углове поделити на оштре и тупе и истаћи да су сви углови исте врсте међусобно једнаки. Обновити једнакост наспрамних страница паралелограма, и извести једнакост наспрамних углова паралелограма. Објаснити шта се подразумева под растојањем између две паралелне праве. Истаћи односе углова са паралелним крацима.</p>	<p>– већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>– у довољној мери критички расуђује;</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <p>– знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;</p> <p>– у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p> <p>– знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;</p> <p>– не изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– критички не расуђује;</p> <p>– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	
4.	<p>Појам разломка, као дела целине, ученици су упознали у првом циклусу. На почетку увести појмове правог односно неправог разломка, као и мешовитог броја. Претварање мешовитог броја у неправи разломак и обрнуто, повезати са поступком дељења са остатком.</p> <p>Геометријску интерпретацију ненегативних рационалних бројева уводимо помоћу бројевне полуправе. Примери за то треба да буду разноврсни, имениоци разломака не треба да буду већи од 10, а ученици треба да схвате важност избора јединичне дужи за прецизно приказивање датих разломака. Бројевна</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <p>– у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама;</p> <p>– лако логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>– самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе треба да буде и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра</p>

<p>полуправа се може користити и за упоређивање разломака.</p> <p>Проширивање и скраћивање разломака уводити на основу особине количника да се он не мења када се и дељеник и делилац помноже, односно поделе истим бројем различитим од нуле. Скраћивање разломка до несводљивог повезати са познатим поступком налажења највећег заједничког делиоца бројиоца и имениоца. На примерима показати да се скраћивање може извести и поступно, али да је претходни поступак ефикаснији.</p> <p>Упознати ученике са различитим начинима упоређивања разломака. Примере који се користе треба илустровати помоћу кружних исечака или фигура у квадратној мрежи и на тај начин повезати овај део теме са темама из геометрије (нпр. угао и мерење угла).</p> <p>Увођење децималног записа разломка и њихово приказивање на бројевној полуправој повезати са мерењем дужине, масе и запремине течности, коришћењем примера из свакодневног живота.</p> <p>Превођење разломака у децимални запис започети са разломцима који се могу свести на децималне разломке, а након тога увести и појам периодичног децималног записа.</p> <p>Сабирање и одузимање разломака увести свођењем на заједнички именилац, с тим што на почетку не треба инсистирати на најмањем заједничком садржаоцу. Множење разломака најлакше је илустровати у квадратној мрежи нпр. преко површине правоугаоника. Пре дељења разломака упознати ученике са појмом реципрочне вредности разломка и природног броја. Само дељење увести помоћу једноставних примера дељења разломка природним бројем и на крају уопштити да је дељење разломком исто</p>	<p>ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички 	<p>прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.</p>
---	--	---

<p>што и множење његовом реципрочном вредношћу.</p> <p>Код сабирања, одузимања и множења децималних бројева користити аналогију са извођењем истих операција са природним бројевима. Код дељења увести прво дељење децималног броја природним, а након тога, кроз добро одабране примере, показати како се дељење децималних бројева своди на претходни случај. Упознати ученике са чињеницом да особине рачунских операција које су важиле у скупу природних бројева, важе и у скупу разломака. Код израза се треба задржати на примерима који нису сувише сложени, јер је циљ увежбавање извођења рачунских операција и примена њихових особина. Приликом обраде једначина и неједначина треба се задржати на једноставнијим примерима и користити аналогију са решавањем једначина и неједначина у скупу природних бројева. Треба имати у виду да су исходи који се односе на изразе, једначине и неједначине развојног типа, односно исходи који се развијају и током наредних разреда.</p> <p>Веома важан део ове теме су проблемски – текстуални задаци у којима се користе разломци и децимални запис разломака, помоћу којих се подстиче развој логичког начина мишљења. Могу се обрадити и разни проблеми из свакодневног живота, нпр. планирање кућног буџета којим се, поред увежбавања операција са децималним записом бројева, ствара и основа за развој финансијске писмености, а има и своју васпитну улогу.</p> <p>У делу који се односи на примену, потребно је ученике оспособити да процентни запис разломка, аритметичку средину и размеру повежу са проблемима из свакодневног живота</p>	<p>расуђује;</p> <ul style="list-style-type: none"> – показује мањи степен активности и ангажовања. <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	
--	--	--

<p>(попусти, поскупљења, подела новца у одређеној размери, израчунавање просечне оцене, висине или примена аритметичке средине у спорту). Увођење процентног записа разломка пожељно је обрадити кроз визуелне представе на дијаграмима (најпре квадрата подељеног на стотине, а затим произвољног правоугаоника, правилног многоугла или круга) и кроз ситуације у којима се проценат појављује, као што су израчунавања снижења или поскупљења неког производа, најпре за 25%, 50% и 75%, а након разумевања појма и концепта, и за било коју другу вредност. Кроз ове примере уједно се може увежбавати и превођење разломка у децимални и процентни запис, кроз примере који изискују овакву врсту записа броја.</p> <p>Аритметичку средину је пожељно обрадити и вежбати на конкретним примерима (оцене у дневнику, спорт, кроз истраживачке задатке и сл.).</p> <p>Важно је правилно формирање и разумевање појма размере. Оспособити ученике за њено коришћење у пракси: при цртању и читању разних планова и графикана; при одређивању растојања; при решавању проблема поделе у датој размери и при повећавању и смањивању слика. Обраду овог градива подредити практичном циљу, уз повезивање с већ упознатим садржајима математике и других предмета.</p> <p>Ова област је погодна за развијање разних других компетенција, кроз задатке који би од ученика изискивали различите врсте истраживања. Резултате истраживања ученици треба да представљају графички и на тај начин стекну осећај за упоређивање разломака у различитим записима. За исход који се односи на прикупљање података и приказивање података у табели и</p>		
---	--	--

	<p>кржном дијаграму не постоји одговарајући садржај, јер је предвиђено да се на остваривању овог исхода ради током реализације целе теме.</p>		
<p>5.</p>	<p>Код увођења појма осне симетрије од велике важности су: примери који се ученицима дају на непосредно посматрање и експериментисање и питања која ученицима постављамо како би дошли до њихових основних представа о најважнијим карактеристикама осне симетрије. Примере са осном симетријом започети на квадратној мрежи са осама симетрије које су идентичне са линијама мреже, са циљем да ученици самостално дођу до основних особина осне симетрије, а затим прећи на примере без квадратне мреже. Осном симетријом пресликавати тачку, дуж, круг, троугао, квадрат и правоугаоник, а приликом цртања користити геометријски прибор. Појам осносиметричне фигуре се такође усваја интуитивно, што значи да се низом примера указује да постоје фигуре које имају једну или више оса симетрија и фигуре које немају ту особину. Ученике научити да користећи геометријски прибор, конструишу симетралу дужи, симетралу угла, нормалу из тачке на праву и примене њихове особине у проблемским задацима.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе треба да буде и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.</p>

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе: Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне неопходна знања и умења како би могао да без потешкоћа прати редовну наставу и задовољи своје амбиције.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Природни бројеви и дељивост	3
2.	Основни појмови геометрије	1
3.	Разломци - уводни део	2
4.	Угао	1
5.	Разломци - рачунске операције	2
6.	Разломци - једначине и неједначине	1
7.	Разломци - примена	2
8.	Осна симетрија	2
9.	Вежбање пред писмени задатак	4

ДОДАТНА НАСТАВА:

Циљ додатне наставе: Циљ додатне наставе је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире своја знања и вештине из неких наставних области у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да доприносе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Природни бројеви и дељивост	2
2.	Развој нумерације	1
3.	Коцка и квадар (површина и запремина)	1
4.	Основни појмови геометрије	1
5.	Задаци логичко-комбинаторне природе	2
6.	Разломци – одабрани задаци	4
7.	Угао	2
8.	Пребројавање скупова тачака, фигура и бројева	1
9.	Осна симетрија	1
10.	Решавање задатака са математичких такмичења	3

21.7 ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство

ЦИЉ: Оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

УЦБЕНИЦИ: Информатика и рачунарство, уџбеник за 5.разред Основне школе, Вулкан, 2023, Милош Папић, Далибор Чукљевић

ЛИТЕРАТУРА: Методика информатичког образовања, проф. др Драго Бранковић и проф. др Данимир Мандић

Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања: 6/2007-1, 2/2010-5, 7/2010-9 (др. правилник), 3/2011-129 (др. правилник), 1/2013-18, 4/2013-177, 11/2016-364, 11/2016-580, 6/2017-7, 8/2017-1, 9/2017-1, 12/2018-36, 15/2018-77 (др. правилник)

Р. бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА					КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР .	ВЕЖ.	ОБР/ВЕЖ	ПРО ВЕР А	УКУ П.		
	<p>– наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу; – правилно користи ИКТ уређаје; – именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја; – прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса; – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања; – креира дигитални слику и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички); – креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички); – примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа;</p>	<p>ИКТ Предмет изучавања информатике и рачунарства. ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера. Подешавање радног окружења. Организација података. Рад са сликама. Рад са текстом. Рад са мултимедијом. Рад са презентацијама.</p>	4	6	3	1	14	<p>Енглески језик (Јединство хардвера и софтвера, Подешавање радног окружења, Рад са мултимедијом.)</p>	<p>-дигитална компетенција; -компетенција за учење; -рад са подацима</p>

<p>– креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички); – сачува и организује податке; – разликује основне типове датотека;</p>									
<p>– реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја; – доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине; – разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на Интернету; – реагује исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем или са непознатим особама путем Интернету; – приступа Интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и</p>	<p>Дигитална писменост Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин. Правила безбедног рада на Интернету. Претраживање интернета, одабир резултата и преузимање садржаја. Заштита приватности личних података. Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом.</p>	3		1	1	5		<p>Енглески језик (Претраживање Интернету), Биологија (Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом), Физичко васпитање (Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом)</p>	<p>-дигитална компетенција; -рад са подацима и информацијама; -одговорно учешће у демократском друштву</p>

<p>преузима их на свој уређај; – информацијама на интернету приступи критички; – спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на Интернету; – разуме значај ауторских права; – препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем; – рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на Интернету;</p>								
<p>– изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговара схвати математичко-логички смисао речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, израза „ако...онда”; – зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов</p>	<p>Рачунарство Увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика; речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, „ако...онда” Увод у алгоритме аритметике: писмено сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам. Увод у тему програмирања. Радно</p>	2	4	8	1	15	<p>Енглески језик (Програм - категорије, блокови наредби, инструкције) Математика (Увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика; речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, „ако...онда” Увод у алгоритме</p>	<p>- дигитална компетенција, - рад са подацима и информацијама.</p>

	<p>алгоритам) и интерпретира их алгоритамски;</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема; – креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу; – сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби; – користи математичке операторе за израчунавања; – објасни сценарио и алгоритам пројекта; – анализира и дискутује програм; – проналази и отклања грешке у програму; 	<p>окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање.</p> <p>Алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком и видеом.</p> <p>Програм – категорије, блокови наредби, инструкције.</p> <p>Програмске структуре (линијска, циклична, разграната)</p>					<p>аритметике: писмено сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам.)</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> – сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака; – одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације 	<p>Истраживачки пројекат</p> <p>Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.</p> <p>Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима.</p> <p>Представљање резултата пројектног задатка.</p>		2		2		<p>компетенција за учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – комуникација; – рад са подацима; – дигитална компетенција; – решавање проблема; сарадња.

<p>пројекта; – наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен; – поставља резултат свог рада на Интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника.</p>								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Р.бр	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	<p>Практичан рад уз примену ИКТ-а; повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима; кроз дискусију са ученицима одабирати адекватне алате, концепте и стратегије за реализацију одређених активности; пројектни задаци; Реализацију ове тематске целине започети навођењем примера примене ИКТ-а. Мотивисати ученике да дискутују о могућности примене ИКТ-а из њихове перспективе, да опишу искуства у коришћењу дигиталних уређаја и наведу оно шта је њима важно код дигиталних уређаја: добар звук, боља фотографија, интернет, игрице, запажања како њихови родитељи користе ИКТ уређаје и слично. Ученике информативно упознати са</p>	<p>Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (правилно рукује ИКТ уређајима, самостално креира дигитални слику и текстуални документ; изводи скуповне операције уније, пресека, разлике; примењује програмске структуре и блокове наредби; анализира и дискутује програм; – проналази и отклања грешке у програму)</p> <p>Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа уз малу помоћ наставника (правилно рукује ИКТ уређајима, самостално креира дигитални слику и текстуални документ; изводи скуповне операције уније, пресека, разлике; примењује програмске структуре и блокове наредби; анализира и</p>	<p>- писмене провере знања (15-минутне провере) - усмено испитивање; - практичан рад; - активност на часу; - домаћи задаци; - пројектни/семинарски задаци; - вредновање успеха на различитим нивоима такмичења</p>

<p>предметом изучавања информатике и рачунарства и то навођењем примера који би њима били познати. Објаснити појам информационо-комуникационе технологије (ИКТ). Увести појмове хардвер и софтвер. Навести врсте рачунара и дигиталних уређаја које ученици користе, делове из којих се састоје: тастатура, миш, екран, екран осетљив на додир, кућиште, звучници и сл., наводећи њихову функцију. Дискутовати са ученицима о њиховом искуству са хардвером и ИКТ уређајима. Циљ је да ученици буду у стању да разумеју намену основних делова дигиталних уређаја које користе. Напоменути да у рачунару постоји меморија у којој се памте бројеви којима су описани текст, слика, звук... Показати на примеру како би се нека слика кодирала бројевима. Скренути пажњу на правилно руковање ИКТ уређајима. Појам оперативни систем увести кроз повезивање претходног искуства ученика у коришћењу различитих дигиталних уређаја. При раду са текстом применити основне алате за уређивање и обликовање текста (унос текста, додавање, брисање, копирање, селектовање, поравнање, промена фонта, боје, величине слова, уметање слика...). Наглашавати потребу одабира одговарајућег писма (кодног распореда: ћирилица, латиница...) и инсистирати на примени правописа. Увежбати чување и штампање документа. При изради мултимедијалних презентација применити основне алате за уређивање и обликовање садржаја. У програму за израду мултимедијалних презентација користити раније креиране звучне и</p>	<p>дискутује програм);</p> <p style="text-align: center;">Добар (3)</p> <p>– ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа (познаје основна правила правилног управљања ИКТ уређајима, уме да креира једноставнији документ, изводи једноставније операције, креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу);</p> <p style="text-align: center;">Довољан (2)</p> <p>– ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области, уз помоћ наставника (именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја; прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса; разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на Интернету; препознаје основне наредбе програма);</p> <p style="text-align: center;">Недовољан (1)</p> <p>– ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из информатике ни уз помоћ наставника.</p>	
--	--	--

<p>видео записе. Демонстрирати функције антивирусног програма и заштитног зида. Анализирати са ученицима од каквог су материјала направљени ИКТ уређаји, да ли се такви материјали могу рециклирати и на које све начине се могу одлагати дигитални уређаји који нису у употреби, у циљу заштите животне средине. Упознати ученике са правилима понашања на интернету. Демонстрирати готове анимације и рачунарске игре ради развијања свести и побуђивања мотивације да ученици сами могу да креирају своје игрице. Одабрати пример игрице за анализу (на пример са портала www.code.org), као и друге мотивационе материјале из сличних образовних извора) са циљем упознавања ученика са корацима у решавању једноставних проблемских задатака. Увести појам алгорита при решавању најједноставнијег проблема. У међупредметној координацији са предметом математика, увести математичко-логичке појмове које леже у основи информатике и рачунарства: скуп, елементи, подскуп, једнакост скупова, празан скуп (са одговарајућим знацима); Венови дијаграми; скуповне операције: унија, пресек, разлика и одговарајуће ознаке; речи: „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”; одговарајуће логичке везнике и њихову интерпретацију скуповним операцијама и релацијама. Наставити са даљим изграђивањем појмова: бројевни израз, променљива, израз с променљивом и придруживање, користећи при томе и термине израз, формула, исказ, алгоритам. Уочавати</p>		
--	--	--

<p>примере једноставнијих (функцијских) зависности у разним областима. Објаснити проблем речима, дефинисати сваку појединачну инструкцију (корак) и поступак ређања блокова, представити дејство наредбе „покрени” и описати какво дејство има на понашање објекта. Напоменути да се једном поређани блокови инструкција могу више пута покренути. Преласком на наредне нивое сложености објаснити зашто је погодно заменити кораке који се понављају одговарајућом блок наредбом (петља–блок „понављај”) или ако проблемски задатак садржи неки задати услов, објаснити потребу раздвајања (гранање–блок „ако је”) на наредбе које ће се извршити ако је испуњен услов. Демонстрирати на сваком примеру следеће технике: креирање пројекта (нови пројекат, изабрати објекат чије се активности дефинишу, као и објекте који дефинишу његову околину, дефинисати почетни положај објекта и својства објекта – у неким окружењима информација о објекту), једноставна подешавања, задавање изабраног кретања или понашања, чување пројекта, поновно отварање и модификацију пројекта. Појам променљиве увести на конкретном примеру који једноставним рачунским операцијама и њиховим извршавањем доводи до решавања конкретне проблеме. При реализацији првог пројектног задатка ставити нагласак на разради пројектног задатка – од израде плана до представљања решења. Наставник планира фазе пројектног задатка у складу са временом, сложености теме, расположивим ресурсима</p>		
---	--	--

<p>(знања, вештине и ставови које су ученици усвојили након тематских целина ИКТ и Дигитална писменост, техничке опремљености школе и других релевантних фактора). Ученици заједно са наставником пролазе кроз све фазе рада на пројектном задатку, при чему наставник наглашава сваки корак, објашњава, иницира дискусију и предлаже решења.</p>		
---	--	--

Допунска настава

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ИКТ	3
2.	Дигитална писменост	3
3.	Рачунарство	3

Додатна настава

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ИКТ	3
2.	Дигитална писменост	3
3.	Рачунарство	3

Информатичка секција ОД 5. ДО 8. РАЗРЕДА

Циљ наставе: упознавање ученика са могућностима остваривања образовних циљева помоћу мултимедијалних садржаја.

РЕД.БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА	ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
I	УРЕЂИВАЊЕ КАБИНЕТА	4	Израда постера и наставних помагала	СЕПТЕМБАР	<p>-Ученици стичу знања о потреби одговорног односа у радном окружењу.</p> <p>-Развијање креативности и инпровизације. Подстицај идејним решењима у радном окружењу.</p>
II	ИЗРАДА ПЛАКАТА И ОБРАДА ФОТОГРАФИЈА	6	Рад на рачунару Израда плаката	СЕПТЕМБАР ОКТОБАР НОВЕМБАР ДЕЦЕМБАР	<p>-Ученици ће стећи додатна знања о појму фотографије, како је професионално направити и касније обрадити.</p> <p>-Стицање знања о различитим форматима фотографије.</p> <p>-Спознаја о уштед меморије. Научиће како да компресују фотографију без видљивих губитака квалитета.</p> <p>-Развијање креативности кроз</p>

					израду различитих паноа.
III	ИЗРАДА ПРЕЗЕНТАЦИЈА	4	Рад на рачунару, допуњавање и дорада презентација школе	ЈАНУАР, ФЕБРУАР, МАРТ, АПРИЛ, МАЈ	<p>-Додатна знања како направити професионалну презентацију. Научиће да компонују боје односно да приказ текста и слика у онпосу на позадину буде јасан и професионалан.</p> <p>-Представљање видео и звучних записао као и наратоске функције у оквиру презентације.</p>
IV	МУЛТИМЕДИЈА	4	Самостално коришћење „CD-а” „DVD-а“ са аудио и видео садржајем (филмови, музика). Израда презентације	МАЈ, ЈУН	<p>- ученици стичу вештине и знања из сфере видео и аудио записа. Како и на који начин обрадити мултимедијални садржај и као такав укључити га кроз презентације.</p> <p>-Ученици ће сами моћи да пронађу квалитетне програме за ораду мултимедијалног садржаја, као и да их скину на свој рачунар. Такође, стећи ће вештине и знања како да те исте програме квалитено користе.</p>

21.8 ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Предмет: Техника и технологија

Разред: Пети

Циљ: Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно

Уџбеници: Техника и технологија, уџбеник за 5. разред основне школе, Вулкан знање 2022, Мирослав Секулић

Литература: Техника и технологија за 5. разред приручник за наставнике

Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања: 6/2007-1, 2/2010-5, 7/2010-9 (др. правилник), 3/2011-129 (др. правилник), 1/2013-18, 4/2013-177, 11/2016-364, 11/2016-580, 6/2017-7, 8/2017-1, 9/2017-1, 12/2018-36, 15/2018-77 (др. правилник)

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАН Д.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	остали	УКУП.		
1.	<ul style="list-style-type: none"> - описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање. - разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју. - наводи занимања у области технике и технологије. - процењује сопствена интересовања у области технике технологије. - организује радно окружење у кабинету. - правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу. 		<p>ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења.</p> <p>Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије.</p> <p>Правила понашања и рада у кабинету.</p> <p>Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду.</p> <p>Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном окружењу.</p>	5	1	6	<p>Српски језик</p> <p>Комуникација, текстови</p> <p>Информатика и рачунарство</p> <p>Дигитални уџбеник, садржаји из те области</p> <p>Физика</p> <p>електротехника</p> <p>мехатроника</p> <p>Биологија</p> <p>Екологија</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Илустрације, анимације</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и Информацијама - Сарадња - Решавање проблема
2.	<ul style="list-style-type: none"> - Класификује врсте 		<p>САОБРАЋАЈ</p> <p>Улога, значај и историјски</p>	9	5	14	Српски језик	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење

<p>саобраћаја и саобраћајних средстава према намени, -Наводи професије у подручју рада саобраћаја, - Направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија, - Разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила, - Правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају, - Користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима, -Аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева напредњем и задњем</p>		<p>развој саобраћаја. Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени. Професије у подручју рада саобраћај. Употреба информационих технологија у савременом саобраћају Саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања. Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају – рачунарска симулација и саобраћајни полигон. Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају. Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима.</p>				<p>Комуникација, текстови Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник, садржаји из те области Биологија Екологија Ликовна култура Свет око нас</p>	<p>-комуникација - одговоран однос према Околини -одговоран однос према здрављу -рад са подацима и информацијама -решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција</p>
---	--	--	--	--	--	--	--

	<p>седишту аутомобила и увек их користи као путник,</p> <ul style="list-style-type: none"> -Повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика, - Одговорно се понаша као путник у возилу, - Показује поштовање према другим учесницима у саобраћају, - Анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла, - Користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима. 							
3.	<p>Самостално црта скицом и техничким цртежом једноставнији предмет,</p> <p>☑ Преноси податке између ИКТ уређаја,</p>		<p>ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p> <p>Прибор за техничко цртање (оловка, гумица, лењир, троугаоници, шестар). Формати цртежа (А3, А4). Размера. Типови и дебљине линија</p>	6	10	16	<p>Српски језик</p> <p>Комуникација, текстови</p> <p>Информатика и рачунарство</p> <p>Дигитални уџбеник,</p>	<p>-компетенција за учење</p> <p>-комуникација</p> <p>-одговоран однос према околини</p> <p>-одговоран однос према здрављу</p> <p>-рад са подацима и</p>

<p>☑ Користи текст процесор за креирање докумената,</p> <p>☑ Примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару,</p> <p>☑ Користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима,</p> <p>☑ Представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер, -користи интернет сервисе за претрагу и приступање онлајн ресурсима.</p>		<p>(пуна дебела линија; пуна танка линија; пуна танка линија извучена слободном руком; испрекидана танка линија; црта-тачка-црта танка линија).</p>				<p>Интернет сервиси, онлајн ресурси Физика електротехника мехатроника Биологија Екологија Енглески језик Терминологија Математика</p>	<p>информацијама -решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција</p>
---	--	---	--	--	--	---	--

4.	<p>-повезује својства природних материјала са применом, -објасни технологије прераде и обраде дрвета и коже, производњу папира, текстила и коже, -сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета, - правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку браду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега), - направи план управљања отпадом, - самостално израђује једноставан модел, - самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела</p>	<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали. Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине). Врсте, својства и примена природних материјала. Технологија прераде и обраде дрвета. Технологија прераде и обраде коже. Текстилна технологија. Технологија производње папира. Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета –сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање). Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених материјала – маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега. природних материјала. Технологија прераде и обраде дрвета. Технологија прераде и обраде коже. Текстилна технологија.</p>	10	10	20	<p>Српски језик Комуникација, текстови Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник, Роботика Физика електротехника мехатроника Биологија Екологија Ликовна култура Илустрације, анимације Математика Мерење и мере</p>	<p>-компетенција за учење -комуникација -одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу -рад са подацима и информацијама -решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција</p>
----	---	---	----	----	----	--	--

	користећи ИКТ и интернет сервисе		<p>Технологија производње папира.</p> <p>Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета –сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање).</p> <p>Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених материјала – маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега.</p>					
--	----------------------------------	--	---	--	--	--	--	--

5.	<p>самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ уређаје и Интернет сервисе, - одабира материјале и алате за израду предмета/модела, - мери, обележава и оцртава предмет/модел, - ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате, - користи текст процесор креирање докумената</p>	<p>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата. Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа. Тимски рад и подела задужења у тиму.</p>	2	14	16	<p>Српски језик Комуникација, текстови Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник, садржаји из те области рачунарске апликације Биологија Екологија Ликовна култура Илустрације, анимације Математика Конструкције, прорачуни</p>	<p>-компетенција за учење -комуникација -одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу -рад са подацима и информацијама -решавање проблема сарадња дигитална компетенција -Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
----	---	--	---	----	----	--	---

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>Упознавање подручја човековог рада и производње, занимања и послова у области технике и технологије треба реализовати уз активну улогу ученика и примену одговарајућих медија. Омогућити ученицима да идентификују одређена занимања којима се људи баве и послове који се обављају у оквиру тих занимања као и техничка средства која се при томе користе. Уз активну улогу ученика и примену мултимедија указивати на правилну употребу и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за коришћење и неисправности техничких апарата у домаћинству (усисивач, миксер, разне грејаче)</p>	<p>Одличан (5)</p> <p>-зна природне ресурсе на земљи и уме да их примени у свакодневном животу,</p> <p>- уме правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје,</p> <p>- уме да организује рад на радном месту и примени мере заштите</p> <p>Врло добар (4)</p> <p>зна природне ресурсе на земљи и уме да их самостално примени у свакодневном животу,</p> <p>- уме правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје, уз малу помоћ наставника</p> <p>- уме да организује рад на радном месту и примени мере заштите</p> <p>Добар (3)</p> <p>- уме да наброји природне ресурсе на земљи,</p> <p>-зна дефиницију и значај технике и технологије уз мању помоћ наставника</p> <p>Довољан (2)</p> <p>- уме да покаже природне Ресурсе на земљи,</p> <p>- уме да организује радно место.</p> <p>Недовољан (1)</p> <p>– ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	<p>Вреднују се процес и продукти учења.</p> <p>У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.).</p> <p>Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p> <p>Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак</p>

<p>2.</p>	<p>САОБРАЋАЈ Ученици треба да се на интересантан и очигледан начин упознају са правилима и прописима кретања пешака и бициклиста у саобраћају, начинима регулисања саобраћаја и безбедном кретању од школе до куће, да упознају хоризонталну, вертикалну и светлосну сигнализацију. За реализацију ових наставних садржаја треба користити одговарајуће мултимедије, а за практично увежбавање могу се користити полигони у оквиру школе или саобраћајне макете које могу израдити и ученици на редовним часовима или у раду слободних активности, као и коришћењем рачунарске симулације. Ученици имају прилику да упознају разне професије у области регулисања друмског саобраћаја и могућности и процене сопствених потенцијала и интересовања у вези са тим професијама.</p>	<p>Одличан (5) -самостално влада регулисањем и безбедношћу у саобраћају - самостално наводи примере, хоринзолталне и вертикалне сигнализације (израда макете), Рауме утицај саобраћаја на животну средину (заштита) -разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача и Бициклиста и самостално наводи примере</p> <p>Врло добар (4) -у већој мери самостално влада регулисањем и безбедношћу у друмском саобраћају, -зна правила понашања пешака и бициклисте у саобраћају, -зна хоринзолталну и Вертикалну сигнализацију, -зна да процени како би изгледао живот људи без саобраћаја, -повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика</p> <p>Добар (3) -Зна појам и врсте саобраћаја, хоринзолталну и вертикалну сигнализација (дефиниција), уз помоћ наставника - -најбитније обавезе и одговорности учесника у саобраћају</p>	<p>у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења Ученик у току школске године може добити оцене на основу: - усмених, писмених петнаестоминутних провера, практичних радова, активности на часу и пројектних задатака.</p>
-----------	--	---	---

		<p>-наводи бар три професије у подручју рада саобраћаја</p> <p>Довољан (2)</p> <p>-Зна да наброји и покаже н саобраћајне знакове с којима се најчешће сусрећу</p> <p>-семафор и боје на њему, шта је пешак а шта бициклиста,</p> <p>-најосновнија правила понашања у јавном саобраћају уз већу помоћ наставника</p> <p>Недовољан (1)</p> <p>– ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	
--	--	--	--

<p>3.</p>	<p>ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ У оквиру препорученог броја часова планирано је да се ученици упознају са техничким цртежом и обрадом дигиталне слике на рачунару. Ученици треба да упознају формате папира и основни прибор за техничко цртање. Инсистирати на правилном коришћењу прибора за техничко цртање увежбавањем приликом геометријског цртања (паралелне линије, нормалне линије, кружнице). Потребно је да сваки ученик самостално нацрта једноставан технички цртеж у одређеној размери користећи одговарајуће врсте линија као и елементе котирања. Ученици у пару вежбају пренос података између рачунара и екстерних уређаја (мобилни телефон, фотоапарат) а сваки ученик самостално реализује процедуре током рада на рачунару. Сваки ученик (користећи знања и вештине које је стекао на часовима информатике и рачунарства) реализује једноставну вежбу уметања фотографије у одговарајући програм за обраду текста и уређивање документа.</p>	<p>Одличан (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> -самостално уме да примени формат папира, врсте линија, размеру и прибор при изради скице и техничког цртежа, -правилно чита технички цртеж, -самостално покреће програм за обраду текста и цртање на основу постављеног задатка. -користи Интернет сервисе за претрагу и приступање online ресурсима -преузима <p>Одговорност</p> <p>Врло добар (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Уз минималну помоћ наставника примењује врсте линија, формате папира, размеру и прибор на изради предмета у просторном приказивању зна шта су то ИКТ уређаји, основне делове и примену рачунара, додатне уређаје и софтвер, - да отвори програм за обраду текста и цртање и у њима пише и црта <p>Добар (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> -зна да наброји врсте линија у техничком цртању, формате папира, шта је то размера и основни прибор који се користи за цртање цртежа. - зна да наброји делове рачунара и да објасни зашто служе делови, наведе примену рачунара, да наброји додатне уређаје и 	
------------------	---	---	--

		<p>софтвер и отвори програм за обраду текста и цртање</p> <p>Довољан (2)</p> <p>- уме да покаже врсте линија на Техничком цртежу, покаже шта је техничко писмо, да одабере прибор за техничко цртање и нацрта најједноставнији предмет, уме да наброји основне делове рачунара и да их покаже,</p> <p>Недовољан (1)</p> <p>– ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	
4.	<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p> <p>Тежиште ове теме је на енергији и материјалима. Назначити основне изворе енергије као важан ресурс за живот људи, технолошке процесе и производњу без улажења у детаље Поступно увођење</p>	<p>Одличан (5)</p> <p>Самостално на задатом примеру зна да објасни природне и вештачке материјале, основна својства, извођење операција обраде материјала уз</p>	

	<p>ученика у рад са алатом при извођењу разних операција мења суштински карактер наставе технике и технологије – обрада материјала тако постаје средство креативног изражавања, а не циљ у настави технике и технологије. Програм се реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби. Приликом вежбања са алатима и при обради материјала потребно је да ученици своје идеје исказују самостално. Ученици на крају ове области треба да направе план израде и самостално израде најмање три једноставна модела.</p>	<p>примену ручног алата, и води рачуна о заштити на раду. -самостално израђује моделе и макете од лако обрадивих материјала Врло добар (4) -уме да објасни природне и вештачке материјале, практично покаже основна својства материјала, примену, начине обраде, заштита на раду и рециклажа материјала. Самостално израђује једноставније моделе Добар (3) - зна да наброји врсте материјала, врсте и својства материјала, начине обраде материјала, како се може вршити рециклажа материјала и заштита животне средине. Довољан (2) - зна да покаже природне и вештачке материјале, и да покаже како се поједини материјали могу обрађивати једноставним алатом и прибором уз велику помоћ наставника Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	
5.	<p>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ Ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине из области обликовања и обраде материјала, употребе ИКТ-а у техници и</p>	<p>Одличан (5) -самостално представља пројектну идеју, поступак израде , -самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела</p>	

<p>техничког цртања. Циљ наставне теме је постављање циљева и приоритета, планирање, доношење одлука, тимски рад, комуникацијске вештине, као и развијање упорности, позитивног односа према раду, способностима решавања проблема, самопроцењивања и критичког мишљења</p> <p>Наставник упознаје ученике са правилима рада у групи, поделом посла и одговорностима, са динамиком и роковима за реализацију пројектних активности. Ученици се сами опредељују за одређену активност у оквиру групе. Пружа им се могућност да реализују своју идеју која је у складу са њиховим интересовањима и способностима .Ученици самостално истражују информације за пројектни задатак користећи информационо-комуникационе технологије, налазе решење, формирају идеју, израђују техничку документацију, планирају и реализују сопствени производ.</p> <p>Идентификација и избор материјала и алата за реализацију пројекта врше се уз подршку наставника</p> <p>Наставни облици: Фронтални, индивидуални, групни, у пару</p> <p>Наставне методе: Дијалошка, амбијентално учење метода рада на тексту, методе демонстрације, илустрације, активног учења, олуја</p>	<p>користећи ИКТ и Интернет сервисе</p> <p>- активно учествује у раду пара или мале групе у складу са својом улогом и показује поштовање према сарадницима,</p> <p>-процењује остварен резултат и развија предлог унапређења.</p> <p>Врло добар (4)</p> <p>-реализација пројекта на основу сопствене идеје, примена природних и Вештачких материјала, употреба алата.</p> <p>Добар (3)</p> <p>- из чега се састоји пројекат, природни и вештачки материјали, ручни алати</p> <p>Довољан (2)</p> <p>-шта је модел-макета, лако -обрадиви материјали: дрво ,папир, кожа, текстилна влакна, ручни алати за обраду</p> <p>Недовољан (1)</p> <p>– ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	
--	---	--

	<p>идејаучење путем открића, Наставна средства: Непосредно окружење Природни ресурси Штампани и е- уџбеник, рачунар, интернет, књиге, илустрације, видео записи, материјал за рад</p> <p>Активности наставника: осмишљава и организује рад, започиње и води разговор, чита, слуша, мотивише ученике, прати и процењује њихов рад</p> <p>Активности ученика: Посматра, бележи, слуша, учествује у разговору, анализира, сарађује у групи, решава задатке из е уџбеника,, конструише, моделира, учествује у пројекту</p>		
--	---	--	--

ДОДАТНА НАСТАВА:

Циљ додатне наставе: Проширивање и продубљивање знања стечених на часовима редовне наставе; развијање интересвања за техничку културу

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Животно и радно окружење	2
2.	Саобраћај	6
3.	Техничка и дигитална писменост	6
4.	Ресурси и производња	6
5.	Конструкторско моделовање	6
6.	Припреме и учешће на такмичењима	10

СЕКЦИЈА

Циљ наставе: обухвата развијање осећања припадности колективу – тимског рада, толеранције, дисциплине, поштовања различитости и правила понашања, развијање одговорности и пружање помоћи у смислу вршњачког учења и сарадње; . развијање вештина техничког цртања, моделовања, руковања једноставним алатима као и дигиталним уређајима.

Уџбеник за реализацију програма: Техника и технологија за 5. разред, Мирослав Секулић

РЕД. БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	Обележавање светског дана пешака (6.октобар)	1	3		4	Израђују алгоритам , износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују паное, представљају своје радове, анализирају и износе критике	октобар	Ученик зна самостално да се сналази у саобраћају као пешак и бициклиста поштујући саобраћајна правила и прописе.
II	Примена предузетништва у настави (Новогодишњи и божићни базар)	1	11		12	Израђују алгоритам , износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују практичне радове, представљају своје радове, пласирају производ на тржиште анализирају и износе критике	новембар, децембар	Ученик користи лакообрадиве материјале и одговарајуће алате и машине; своју идеју реализују у производ спреман за пласирање на тржиште

III	Примена предузетништва у настави (Васкршњи базар)	1	11	12	Израђују алгоритам , износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују практичне радове, представљају своје радове, пласирају производ на тржиште	март, април	Ученик користи лакообрадиве материјале и одговарајуће алате и машине; своју идеју реализују у производ спреман за пласирање на тржиште
IV	Седмица посвећена обележавању Дана планете земље (22.4)	1	5	6	Израђују алгоритам , износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују паное, представљају своје радове, анализирају и износе критике	април	Ученик зна које мере и на који начин их треба предузети ради очувања планете земље
V	Вршњачка едукација о правилном и безбедном коришћењу интернета	2		2	Прате предавање, питају, интересују се, израђују евалуационе упитнике	мај, јун	Ученик зна како на безбедан и сигуран начин да користи интернет

21.9 ЛИКОВНА КУЛТУРА

ПРЕДМЕТ: Ликовна култура

ЦИЉ: Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

УЦБЕНИЦИ: Ликовна култура за 5.разред основне школе

ЛИТЕРАТУРА: репродукције уметничких дела

Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања: 6/2007-1, 2/2010-5, 7/2010-9 (др. правилник), 3/2011-129 (др. правилник), 1/2013-18, 4/2013-177, 11/2016-364, 11/2016-580, 6/2017-7, 8/2017-1, 9/2017-1, 12/2018-36, 15/2018-77 (др. правилник)

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	-Опише утисак који на њега остављају уметничка дела уприроди,окружењу; пореди утисак који на њега остављају различите врсте цртежа; -црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог;утицао на развој уметности	Уводу ликовну културу	1	3	4	Историја, српски језик, музичка култура, географија, информатика	Компетенција за цело животно учење Естетичка Комуникација

2.	<p>-описе линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; -пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; -гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; -користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; -црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; -разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; -искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације</p>	<p>Линија</p> <p>-Врсте линија и изражајна својства линија. - Линије у природи и окружењу. -Линија као ивица тродимензионалних облика. -- Изражајна својства линија у односу на прибор, материјал, притисак и угао под којим се држи прибор/материјал. -Савремена средства за цртање – дигитална табла и оловка за цртање, 3Д оловка, апликативни програми за цртање... -Својства линије у апликативном програму за цртање. - Цртање светлом; Уметнички цртеж, аматерски цртеж, дечји цртеж, схематски цртеж, технички цртеж, научне илустрације.. - Врсте уметничког цртежа – скица, студија, илустрација, стрип, карикатура, графити... Занимања у којима је неопходна вештина слободоручног цртања. Поступци грађења цртежа додавањем и одузимањем линија. - Лавирани цртеж. Линеарни цртеж. Цртеж у боји. Текстура (ликовни елемент). Поступци грађења текстуре линијама. - Ритам линија. Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из</p>	5	11	16	<p>Математика, техника и технологија, биологија, историја, музичка култура</p>	<p>Компетенција за цело животно учење Естетичка Комуникација Решавање проблема</p>
----	---	---	---	----	----	--	---

	утицао на развој уметности	природе и окружења, звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, текст, писмо...) -Читање (декодирање) цртежа, стрипа, карикатуре, графита, рекламних порука... Уметничко наслеђе – значај наслеђа првих цивилизација.					
3.	-описе облике који уочава у природи, окружењу и уметничким делима; пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте облика -гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног рада разматра, у групи, како је учио облике правилне,неправилне, где та знања може применити; -направи, самостално, импровизовани	Облик Дводимензионални и тродимензионални облици. - Правилни геометријски облици (геометријске фигуре и тела). - Правилни облици у природи и у ликовној уметности. - Неправилни облици. -Својства облика. -Величина облика. Боја облика. -Реална и имагинарна функција облика. - Карактеристични детаљи и својства по којима је облик препознатљив. - Светлост као услов за опажање облика. - Изглед облика посматраног из различитих углова. -Стилизовање облика. Статични облици -. Кретање облика (кретање статичних облика помоћу ветра и воде, карактеристично кретање бића и машина).	9	23	32	Историја, географија, математика, биологија, музичка култура, физичко васпитање, српски језик	Компетенција за цело животно учење Естетичка Комуникација Сарадња Рад са податцима и информацијама

	<p>прибор од одабраног материјала; -искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност; -описе облике које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; -пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте облика различитих вредности комбинујући их подстицај за стварање оригиналних цртежа; -црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; -разматра, у групи, како је учио</p>	<p>- Распоред облика у простору и њихово дејство на посматрача. - Положај облика у равни – линија хоризонта, планови и величина облика у односу на растојање од посматрача. - Преклапање, прожимање, додиривање облика. -Поступци грађења апстрактних и фантастичних облика (превођење реалних облика у апстрактне одузимањем карактеристичних детаља, превођење реалних облика у фантастичне додавањем неочекиваних детаља, грађење имагинарних и апстрактних облика на основу једне, две и три информације...). - Луминообјекти. ЛЕД технологија у савременој уметности. Обликовање простора светлом. -Обликовање (дизајн) употребних предмета . Преобликовање материјала и предмета за рециклажу. Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, кретање у природи и окружењу, уметничка дела, етно наслеђе, садржаји других наставних предмета...). -Орнамент и орнаментика. Функција орнаента. Симетрија. - Ритам линија, боја и облика у орнаменту.</p>					
--	---	---	--	--	--	--	--

		- Уметничко наслеђе – наслеђе етно културе. Значајни римски споменика на тлу Србије					
4.	-описе ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима; -пореди утисак који на њега остављају различите врсте ритма; -гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; -користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; разматра, у групи, како је учио о визуелном ритму и где та знања може применити; направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност;	Ритам - Ритам у природи (смена дана и обданице, смена годишњих доба, таласи, падавине...) - Ритам у простору (распоред тродимензионалних облика у природи, урбаним срединама и у ближем окружењу ученика). - Ритам у структури (грађи) облика. -Ритам у текстури природних и вештачких материјала. - Врсте ритма. Правилан и неправилан ритам. - Слободан ритам. - Спонтани ритам (ритам линија, облика, мрља). -Функције ритма – понављање боја, линија и/или облика да би се постигла динамичност (живост) или ред. - Утисак који различите врсте ритма остављају на посматрача. Субјективни утисак кретања и оптичка илузија кретања. - Ритам као принцип компоновања у делима ликовних уметности. - Ритам у другим врстама уметности. Примена визуелног ритма у свакодневном животу.	4	10	14	Музичка култура, физичко васпитање, биологија, историја, географија, српски језик	Компетенција за цело животно учење Естетичка Комуникација Сарадња Рад са податцима и информацијама

	где се та знања примењују; искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности	- Различити ритмови као подстицај за стваралачки рад – звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, плес.... Уметничко наслеђе – значај праисторијског наслеђа на простору					
5.	-гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; -користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; разматра, у групи, како је учио/ла о визуелном ритму и где та знања може применити; направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају	Визуелно споразумевање -Различите врсте комуникације од праисторије до данас. -Невербална комуникација – читање информација. израз лица и карактеристичан положај тела. Читање визуелних информација (декодирање). - Визуелно изражавање. Уметничко наслеђе – значај наслеђа за туризам и за познавање сопственог порекла	2	4	6	Српски језик ,информатика,историја,музичка култура	Компетенција за цело животно учење Естетичка Комуникација Сарадња Рад са податцима и информацијама

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА
1.	<p>Активност наставника</p> <ul style="list-style-type: none"> - Користи наставне методе : - Вербално-текстуална - Показивачка метода сазнања кроз праксу - Проблемска и откривачка метода - Обавештава, предлаже и подстиче; - Мисаоно активира и мотивише ученике; - Наводи примере корелације са сродним предметима; - Прати ток ученичких активности на часу; - Процењује рад ученика и сопствени рад; - Наставник користи активне облике и методе рада који се фокусирају на активностима и сарадњи ученика; - Подстиче интеракцију наставник-ученик; - Врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава; - Уџбеник, презентације, репродукције, ученичке радове, видео бим, интернет... <p>Облик рада: фронтални, индивидуални</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усклађује циљеве са оним што жели да постигне са ученицима; - Реализује наставни процес у свим његовим сегментима; - Прати ефекте свога рада; - Упућује ученике да користе различите изворе информаци <p>Активност ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Активно слуша; - Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје; - Повезује предходно стечена знања са новим знањима; - Формулише и размењује своје идеје са другима; - Уочава, дефинише и прецизира проблем; - Учествоје у обнављању градива; - Мисаоно се ангажује; <p>Користи своја постојећа знања и искључиво за рад;</p>
2.	<p>Врсте линија и изражајна својства линија. Линије у природи и окружењу. Линија као ивица тродимензионалних облика; Изражајна својства линија у односу на прибор, материјал, притисак и угао под којим се држи прибор/материјал. Савремена средства за цртање - дигитална табла и оловка за цртање, 3Д оловка, апликативни програми за цртање... Својства линије у апликативном програму за цртање. Цртање светлом;</p>

	Уметнички цртеж, аматерски цртеж, дечји цртеж, схематски цртеж, технички цртеж, научне илустрације... Врсте уметничког цртежа - скица, студија, илустрација, стрип, карикатура, графити... Занимања у којима је неопходна вештина слободоручног цртања; Поступци грађења цртежа додавањем и одузимањем линија. Лавирани цртеж. Линеарни цртеж. Цртеж у боји; Текстура (ликовни елемент). Поступци грађења текстуре линијама. Ритам линија; Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, текст, писмо...); Читање (декодирање) цртежа, стрипа, карикатуре, графита, рекламних порука
3.	Дводимензионални и тродимензионални облици. Правилни геометријски облици (геометријске фигуре и тела). Правилни облици у природи и у ликовној уметности. Неправилни облици; Својства облика. Величина облика. Боја облика. Реална и имагинарна функција облика. Карактеристични детаљи и својства по којима је облик препознатљив. Светлост као услов за опажање облика. Изглед облика посматраног из различитих углова. Стилизовање облика; Статични облици. Кретање облика (кретање статичних облика помоћу ветра и воде, карактеристично кретање бића и машина); Распоред облика у простору и њихово дејство на посматрача. Положај облика у равни - линија хоризонта, планови и величина облика у односу на растојање од посматрача. Преклапање, прожимање, додиривање облика; Поступци грађења апстрактних и фантастичних облика (превођење реалних облика у апстрактне одузимањем карактеристичних детаља, превођење реалних облика у фантастичне додавањем неочекиваних детаља, грађење имагинарних и апстрактних облика на основу једне, две и три информације...); Луминообјекти. ЛЕД технологија у савременој уметности. Обликовање простора светлом; Обликовање (дизајн) употребних предмета. Преобликовање материјала и предмета за рециклажу; Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, кретање у природи и окружењу, уметничка дела, етно наслеђе, садржаји других наставних предмета...); Орнамент и орнаментика. Функција орнамента. Симетрија. Ритам линија, боја и облика у орнаменту
4.	Поступци за безбедно и одговорно коришћење и одржавање прибора и радне површине; Материјал из природе, вештачки материјал, материјал за рециклажу, рециклирани материјал, импровизовани прибор, школски прибор и материјал, професионални прибор; Ритам у природи (смена дана и обданице, смена годишњих доба, таласи, падавине...); Ритам у простору (распоред тродимензионалних облика у природи, урбаним срединама и у ближем окружењу ученика). Ритам у структури (грађи) облика. Ритам у текстури природних и вештачких материјала; Врсте ритма. Правилан и неправилан ритам. Слободан ритам. Спонтани ритам (ритам линија, облика, мрља). Функције ритма - понављање боја, линија и/или облика да би се постигла динамичност (живост) или ред. Утисак који различите врсте ритма остављају на посматрача. Субјективни утисак кретања и оптичка илузија кретања; Ритам као принцип компоновања у делима ликовних уметности. Ритам у другим врстама уметности. Примена визуелног ритма у свакодневном животу; Различити ритмови као подстицај за стваралачки рад - звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, плес
5.	Различите врсте комуникације од праисторије до данас; Невербална комуникација - читање информација; израз лица и карактеристичан положај тела; Читање визуелних информација (декодирање). Визуелно изражавање

Ликовна секција

Циљеви: секције су да окупи заинтересоване ученике и додатно развија њихово стваралачко мишљење и деловање. На ликовној секцији ученици ће се оспособљавати да што боље одговоре на постављене задатке, предстојеће конкурсе и такмичења, разне свечаности, прошире и стекну нова знања о ликовним техникама и њиховим применама у практичним задацима.

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Цртање	12
2.	Сликање	12
3.	Вајање	12

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНИСТИ ИСХОДА
	-ученици користе различита наставна средствима на различитим подлогама за извођење својих радова -примена савремених материјала за израду ликовних радова -употреба глине и глиномала за обликовање употребних предмета	-активно учествује,поставља питања посматра,повезује,закључује -самостално израђује маштовита и оригинална ликовна решења -врши естетске процене радова -истражује и експериментише кроз различите ликовне медије и технике	одговара на питања - подстиче на стваралачко мишљење -подстиче радове ученика -буди машту и креативност	успех на такмичењу успешно изведене представе и приредбе

21.10 МУЗИЧКА КУЛТУРА

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Разред: ПЕТИ

Циљ: Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетку перцепцију и музички укусу, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Уџбеници: У свету музике- Мирјана Смрекар Станковић, Валентина Динић

Литература: Основи теорије музике-М.Тајчевић, Водич кроз историју музике-О.Ђурић, Музички инструменти-Д.Деспић

Р.бр	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	<p>Наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу;</p> <p>Објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања;</p> <p>Искаже своје мишљење о</p>	<p>1.1. ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ основни ниво: МК.1.1.2. опише основне карактеристике музичких инструмената и састава, историјско-стилских периода, музичких жанрова и народног стваралаштва</p> <p>Напредни ниво: МК.3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора</p>	<p>ЧОВЕК И МУЗИКА</p> <p>Човек у праисторији</p> <p>Улога музике у првобитном друштву;</p> <p>Човек и ритуал:</p> <p>улога музике у ритуалу (музичко-антрополошка истраживања);</p> <p>Магијска моћ музике; Елементи музичког тока: покрет,</p>	3	2	5	<p>Музичке епохе, илустрација инструмената, хигијена гласа и слушног апарата, земље порекла композитора и инструмената, ИТ техника</p> <p>приказа музичких садржаја</p> <p>Историја</p>	<p>Српски језик и књижевност; Историја, Ликовна култура, Информатика и рачунарство,</p> <p>Компетенција за целоживотно учење, дигитална и естетска компетенција. Решавање проблема Сарадња</p>

	<p>значају и улози музике у животу човека; Реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма; -индентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступи и сл.);</p>	<p>МК.3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд МК.3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)</p>	<p>ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес; Покрет: порекло плеса; Слушање/доживљај ритма телом; Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине. Човек Антикe Божанска природа музике: -митолошка свест античког човека; -музички атрибути богова; -музика и држава. Музика у храму и музика на двору Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама; Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија,</p>				<p>-ликовна култура -биологија -српски језик -техника и технологија - информатика</p>	
--	---	---	--	--	--	--	---	--

			Сумер/Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим; Појава првих нотација, пентатоника					
2.	<p>класификује инструменте по начину настанка звука;</p> <p>-опише основне карактеристике удараљки;</p> <p>-препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи;</p> <p>-користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација);</p>	<p>1.1. ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ основни ниво:</p> <p>МК.1.1.2. опише основне карактеристике музичких инструмената и састава, историјско-стилских периода, музичких жанрова и народног стварал.</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>МК.3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора</p> <p>МК.3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд</p> <p>МК.3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)</p>	<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p> <p>-Најстарији инструменти: тело, удараљке, дувачки, жичани; -Удараљке – настанак, првобитни облик и развој;</p> <p>-Ритмичке удараљке као најједноставнија група инструмената;</p> <p>-Мелодијске удараљке;</p>	4	1	5	Српски језик и књижевност; Историја, Ликовна култура, Информатика и рачунарство,	Компетенција за целоживотно учење, дигитална и естетска компетенција.

3.	<p>-изражава се покретима за време слушања музике; -вербализује свој доживљај музике; -идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања;- анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; -илуструје примере коришћења плесова и музике према намени свакодневном животу (војна музика, обредна</p>	<p>Основни ниво: МК.1.2.1. музичке изражајне елементе МК.1.2.2. извођачки састав МК.1.2.3. музичке жанрове МК.1.2.4. српски музички фолклор</p> <p>Средњи ниво: МК.2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре) МК.2.2.2. препозна структуру одређеног жанра</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>-Елементи музичке изражајности – темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената; -Слушање вокалних, вокално-инструменталних и кратких инструменталних композиција, домаћих и страних композитора;</p>	19	5	24	<p>Српски језик и књижевност Историја Страни језици Математика Биологија Географија Ликовна култура Физичко и здравствено васпитање Информатика и рачунарство Верска настава Грађанско васпитање</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, дигитална и естетска компетенција.</p>
----	---	--	--	----	---	----	--	--

	музика, музика за забаву...);							
4.	-пева и свира самостално и у групи; -примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); -кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; -користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; -искаже своја осећања у току извођења музике; -примењује принцип	Основни ниво: ученик/ученица уме да: МК.1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције МК.1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту Напредни ниво: ученик/ученица уме да: МК.3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем или свирањем као солиста и ушколским ансамблима Основни ниво: У области МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕУченик/учениц а уме да: МК.1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције МК.1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Певање песама по слуху самостално и у групи; -Певање песама из нотног текста солмизацијом; -Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација певањем; -Певање песама у комбинацији са покретом; -Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима; -Свирање дечјих, народних и уметничких	20	13	33	Српски језик и књижевност Историја Страни језици Математика Биологија Географија Ликовна култура Физичко и здравствено васпитање Информатика и рачунарство Верска настава Грађанско васпитање	посебно ће се развијати међупредметна компетенција - дигитална и естетска компетенција, компетенција за учење, рад са подацима, одговорност према здрављу, комуникација

	<p>сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;</p> <p>-учествује у школским приредбама и манифестацијама;</p> <p>-користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...);</p>	<p>Напредни ниво:</p> <p>ученик/ученица уме да:</p> <p>МК.3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем или свирањем као солиста и ушколским ансамблима</p>	<p>композиција из нотног текста;</p> <p>-Извођење дечијих, народних и уметничких игара;</p> <p>-Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом;</p>					
5.	<p>-користи музичке образце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет;</p> <p>-изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина;</p> <p>-комуницира у групи</p>	<p>Основни ниво:</p> <p>МК.1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења</p> <p>МК.1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела</p> <p>МК.1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима</p> <p>МК.1.4.4. учествује у одабиру музике за дати</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>-Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи различите изворе звука;</p> <p>-Креирање покрета уз музику коју ученици изводе;</p> <p>Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка</p>	3	2	5	<p>Српски језик и књижевност;</p> <p>Историја,</p> <p>Ликовна култура,</p> <p>Информатика и рачунарство,</p>	<p>посебно ће се развијати међупредметна компетенција - дигитална и естетска компетенција, компетенција за учење, рад са подацима, комуникација, информација.</p>

	<p>импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; -користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво.</p>	<p>жанровски и историјски контекст Напредни ниво: МК.3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментариј и друге задате музичке инструменте МК.3.4.2. импровизује компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова МК.3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс</p>	<p>допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива; Израда једноставних музичких инстру.</p>						
--	---	---	---	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>ЧОВЕК И МУЗИКА Стицање знања о музици у различитим епохама има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и</p>	<p>Оцењивање из предмета музичка култура обавља се полазећи од ученичких способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствено претходно постигнуће, могућности и</p>	<p>Напредовање и постигнуће ученика на практичном раду Посматрањем ученичког учешћа, практичног рада, закључивања и одговарања на постављена питања, запажања о уметничким делима Праћење постигнућа ученика у односу на</p>

<p>природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и ако јесте, на које начине) била уметност какву данас познајемо или и нешто друго.</p> <p>Информације које се тичу контекста (на пример историјске, антрополошке, културолошке природе) треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект Музичке културе за шести разред доприноси корелацији знања и треба имати на уму да одређени предмети покривају информисаност о немужичким аспектима средњег века и ренесансе на детаљнији и специфичнији начин.</p> <p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p> <p>Музички инструменти су незаобилазни елемент свих области Музичке културе. Како су, поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања човека, информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. У том смислу, треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила</p> <p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Настава је усмерена на остваривање исхода при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена</p>	<p>ангажовање ученика у наставном процесу.</p> <p>Ученик са изузетним способностима, који стиче образовање и васпитање на прилагођени и обogaћени начин применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу остварености циљева и прописаних стандарда постигнућа, као и на основу ангажовања.</p> <p>Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадња са другима и исказано интересовање и мотивација за учење и напредовање.</p> <p>Бројчано оцењивање успеха ученика из предмета обавља се на основу следећих критеријума:</p> <p>Одличан (5) - ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима</p>	<p>општег знања, вештина и ставова, као и креативност коју су ученици изградили и применили на својим радовима постигнуће ученика на практичном раду у различитим техникама</p> <p>Праћење постигнућа ученика у односу на општег знања, вештина и ставова, као и креативност коју су ученици изградили и применили на својим радовима</p>
--	---	---

<p>рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искусствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике, лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике и музичко стваралаштво</p> <p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Музичке активности су говор у ритму, певање, свирање, покрет уз музику, слушање музике и видови стваралаштва. Наставник остварује наставу користећи глас, покрет и музичке инструменте.</p> <p>Свирање се реализује на дечјим и алтернативним инструментима (тело, предмети из окружења, инструменти које деца направе по узору на Орфове).</p> <p>Примери ритмичке пратње могу бити:</p> <ul style="list-style-type: none"> - извођење пулса (основне ритмичке јединице), - извођење ритма - груписање удара - ономатопеја звучних илустрација <p>Наставни облици: Фронтални, индивидуални, групни, у пару</p> <p>Наставне методе: Дијалоска, методе демонстрације, илустрације, активног учења, сценске комуникације, олуја идеја, проблемска настава, учење путем открића,</p> <p>Наставна средства: Штампани и е- уџбеник, рачунар, интернет, илустрације, видео записи, ритмички инструменти</p>	<p>постигнућа, уз веома висок степен ангажовања</p> <p>Врло добар (4)</p> <p>-ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања</p> <p>Добар (3)</p> <p>-ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика</p> <p>Довољан (2)</p> <p>-ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већ делу основног нивоа постигнућа,</p>	
--	--	--

	<p>Активности наставника: осмишљава и организује рад, започиње и води разговор, демонстрира, чита, слуша, мотивише ученике, прати и процењује њихов рад</p> <p>Активности ученика: Слуша, учествује у разговору, анализира, пева, свира, импровизује сарађује у групи, тумачи</p>	<p>односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика</p> <p>Недовољан (1)</p> <p>-ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа</p> <p>Број оцена у петом разреду је минимум четири оцене у полугодишту, а у шестом, седмом и осмом разреду је минимум две оцене.</p>	
--	---	--	--

СЕКЦИЈА : ХОР , ОД 5. ДО 8. РАЗРЕДА

Циљ наставе: Певање у хору има за циљ развијање слуха, ширење гласовних могућности, учвршћивање интонације. Хорско певање развија осећање припадности колективу, естетских осећања, комуникација са другим члановима хора.

РЕД.БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	Аудиција – избор певача за хор	1	1		2	Планира учешће, припрема се, учествује, подстиче друге и даје пример. Анализирају свој и рад других, учествују у одабиру композиција и вредновању резултата рада	Наставне теме заступљене су на свим часовима, без обзира на наставну јединицу, тему и садржај часа	Изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструмент. Примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела. Изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора. Искаже своја осећања у току извођења музике. Примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању. Учествује у манифестацијама. Примењује технике правилног дисања у свакодневном животу.

21.11 ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ СА ОФА

Предмет: Физичко и здравствено образовање

Разред: ПЕТИ

Циљ: Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Литература: Настава физичког и здравственог васпитања за 5.разред основне школе. Драгољуб Вишњић, Снежана Радисављевић-Јанић, Ивана Милановић, Мирослав Марковић. Завод за уџбенике, Београд, 2020.

Вишњић Д.: Теорија и методика физичког васпитања, Београд 2005

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	*Изводи разноврсна природна и изведена кретања и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама; *Комбинује и користи достигнути	ФВ.1.2.1. Ученик зна смисао Физичког васпитања ФВ.1.2.2. Ученик зна утицај физичког вежбања ФВ.1.2.3.. Ученик зна основне појмове везане за физичко вежбање ФВ.1.2.4. Ученик зна безбедност током вежбања	Остале активности	2	3	5	Српски језик Математика физика	1)Компетенција за учење: Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. 7)Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Уме да идентификује и адекватно представи своје способности и вештине („јакe стране“)

2.	<p>ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу</p> <p>* Развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике</p> <p>* Р азликује атлетске дисциплине</p> <p>* Примењује вежбе које подстичу раст и развој и правилно држање тела;</p> <p>* Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела</p>	<p>ФВ.1.1.3. Ученик правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат.</p> <p>ФВ.1.1.4. Зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ</p> <p>ФВ.1.1.7. Ученик зна правилно да скаче у даљ техником увинуће</p> <p>ФВ.1.1.8. Зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ.</p> <p>ФВ.1.1.9. Ученик правилно баца куглу из места и мери дужину хица.</p> <p>ФВ.1.1.10. Зна правила за такмичење, сигурносна правила, влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву помоћ.</p>	Атлетика	4	8	12	<p>српски језик</p> <p>математика</p> <p>музичка култура</p> <p>информатика</p> <p>ваннаставне активности</p> <p>Физика</p> <p>Биологија</p> <p>Историја</p>	2) Одговорно учешће у демократском друштву: Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима
3.	* Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри процени сопствене могућности за	<p>ФВ.1.1.11. Ученик правилно изводи вежбе на тлу.</p> <p>ФВ.1.1.12. Ученик правилно изводи прескоке разношку или згрчку уз помоћ.</p> <p>ФВ.1.1.13. Ученица изводи вежбе и</p>	Спортска гимнастика	4	21	25	<p>српски језик</p> <p>математика</p> <p>музичка култура</p> <p>ликовна култура</p> <p>географија</p> <p>информатика</p> <p>ваннаставне активности</p> <p>ЧОС</p>	3) Естетичка компетенција: Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и

	<p>вежбање у гимнастици</p> <p>*Користи вежбе за развој и усавршавање</p>	<p>комбинације вежби на греди.</p> <p>ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ.</p>					Изборна настава	има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.
4.	<p>моторичких способности;</p> <p>*Усваја знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања;</p> <p>*Изведе елементе кошаркашке технике у игри</p> <p>*Примењује основна правила кошарке у игри</p> <p>*Учествује на унутар одељењским такмичењима</p> <p>*Користи елементе кошарке у игри</p> <p>* Примени основне елементе тактике у одбрани и нападу</p>	<p>ФВ.1.2.4. Ученик/ученица зна безбедност током вежбања.</p> <p>ФВ.1.2.5. Ученик/ученица зна основна правила спортских игара.</p> <p>ФВ.1.3.1. Ученик/ученица испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу.</p> <p>ФВ.1.3.3. Доказује се кроз физичко вежбање.</p> <p>ФВ.1.3.4. Ученик/ученица испољава позитиван став према сарадњи са другима у реализацији различитих задатака Физичког васпитања.</p> <p>ФВ.2.1.1. Ученик/ученица игра рукомет примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке</p>	Спортска игра- рукомет	5	15	20	<p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>музичка култура</p> <p>ликовна култура</p> <p>географија</p> <p>информатика</p> <p>ваннаставне активност</p>	<p>4) Комуникација Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине.</p> <p>6) Одговоран однос према здрављу: Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ.</p> <p>9) Решавање проблема: Ученик проналази/осмишљава</p>

	<p>*Навија фер,чува себе и друге.</p> <p>*Разуме сврху и значај вежбања;</p> <p>*Доводи у везу физичко вежбање и здравље;</p> <p>*Примењује хигијенске мере пре,током и након вежбања;</p> <p>*Правилно се храни;</p>	<p>комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других.</p> <p>ФВ.2.1.2. Зна функцију и значај рукомета, већи број правила, принципе и утицај тренинга.</p> <p>ФВ.3.1.1.Ученик/ученица игра спортску игру примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама.</p> <p>ФВ.3.1.2. Зна тактику игре, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди.</p>						<p>могућа решења проблемске ситуације.</p> <p>10) Сарадња:Доприноси постизању договора о правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада</p>
5.	<p>*Препознаје врсту повреде;</p> <p>*Користи стечена умења, знања и навике у свакодневним условима живота и рада;</p>	<p>ФВ.1.3.1.Ученик/ученица испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу.</p> <p>ФВ.1.3.2.Ученик/ученица испољава заинтересованост за физичко вежбање.</p> <p>ФВ.1.3.3. Доказује се кроз физичко вежбање.</p>	<p>Мерење моторичких способности</p>	5	5	10	<p>Математика Физика Биологија Информатика</p>	<p>8) Рад са подацима и информацијама: Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.</p>

	*Чува животну средину током вежбања. Исходи се односе на све наставне области.	ФВ.1.3.4.Ученик/ученица испољава позитиван став према сарадњи са другима у реализацији различитих задатака Физичког васпитања						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНИСТИ ИСХОДА
1.	Општа физичка припрема: Снага мишића руку и раменог појаса (склек, издржај у згибу, пењање уз шипку), снага мишића трбуха и леђа (вежбе на рипстолима), снага мишића ногу (скокови, поскоци, вијача, чучњеви, пењања по трибинама, скок у даљ из места), аеробни капацитети (истрајно трчање, трчање 800/500м)	Оцену одличан (5) добија ученик који: остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања.	Наставник подједнако, континуирано прати и вреднује активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању (који обухвата вежбање у адекватној спортској опреми, редовно присуствовање на часовима, учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима), приказ једног од усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања), достигнути ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).
2.	Атлетика: Ниски и високи старт, ниско, средње и високо гажење, забацивање потколеница, продужени корак, избацивање потколеница, стартави из разних положаја, пропадајући старт, истрајно трчање, техника штафетног трчања. Скок у даљ згрченом техником, скок у даљ из места, скок у вис опкорачном техником.	Оцену врло добар (4) добија ученик који:	Ученицима који су ослобођени практичног дела наставе биће вреднован рад кроз друге врсте активности, тако што ће моћи да суде, воде статистику, региструју резултат или прате ниво активности ученика на часу или школском такмичењу и на друге начине помажу у

<p>3.</p>	<p>Спортска игра: Рукомет: Хватање и додавање лопте (ниских, високих, доскочних, са две руке са груди, изнад главе, једноручно са искораком), вођење лопте ниско (до колена), високо (до кука), промене (предња, средња, задња), одбрамбени став (паралелни и дијагонални, отворени и затворени), основни положај нападача (тројна претња : шута, дриблинга и додавања), д рукометни трокорак, основни ударац на гол са тла и скок шут. Контра напад, игра индивидуалну и групну одбрану. Правила: трајање игре, број играча, трајање напада, преношење лопте преко пола, враћање лопте у задње поље, измена, искључења и личне грешке, бодовање резултата, извођење прекида (почетни ударац, након примљеног гола, аут, корнер, прекршај у пољу, деветерац, седмерац).</p>	<p>који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања .</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: остварује напреднак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда достигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа достигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовање ученика,</p> <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који: не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњавања захтеве</p>	<p>организацији, часовних, ванчасовних и ваншколских активности, направе едукативни постер или електронску презентацију или припреме репортажу са спортског догађаја. Ученицима са инвалидитетом настава се прилагођава у складу са њиховим могућностима и врстом инвалидитета.</p> <p>Ради бележења података до којих долази посматрањем, наставник користи табеле, чек-листе и своју педагошку свеску. Ова техника наставнику омогућава да континуирано прати напредак ученика и да благовремено ученику даје повратне информације и савете за даље напредовање и побољшање успеха.</p> <p>У случајевима када није могуће да се оцењивање ученика спроведе у непосредном контакту наставника са ученицима у школи (нпр. током наставе на даљину услед пандемије), или када треба проверити знања ученика који су ослобођени практичног дела наставе из здравствених разлога, наставници прате рад и напредовање ученика путем дигиталних платформи (Гугл учионица, Вајбер, ...) и коришћењем различитих дигиталних алата (дигитални упитници и тестови, квизови, апликације за сараднички рад на документима, презентације и сл.).</p> <p>- Евидентирање индивидуалног напретка ученика у односу на претходни ниво достигнућа</p> <p>- Бројчана евалуација савладаног нивоа активности</p> <p>-Формативно оцењивање: јесте редовно проверавање достигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма, садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника.</p>
------------------	--	--	---

		који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан.	
4.	Спортска гимнастика: Колут напред разножно, колут назад разножно, прамет странце (лево и десно), став на глави, став о шакама, колут назад – став о шакама, разовка, летећи колут. Повезивање елемената у вежбу. Асистенција.	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5) – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)	За ученике који напредују изузетно успешно и за ученике који имају потешкоћа у савладавању градива, спроводе се различита прилагођавања и додатне врсте подршке. Напредним ученицима се омогућава да брже прелазе градиво и задају им се на часу сложенији елементи из проширених садржаја тема који се обрађују, како би проширили знања и максимално искористили свој потенцијал. Такође, имају могућност да се укључе у рад секција и да се припремају и учествују на такмичењу, које за ученике од петог до осмог разреда који је одобрен од Министарства просвете
5.	Вежбе обликовања: Комплекс вежби обликовања (основни принципи, дозирање), вежбе обликовања за одређене делове тела као и за одређене мишићне групе. Циљ вежби обликовања.	– показује делимични степен активности и ангажовања (3)	Рад са ученицима који имају лоше држање тела подразумева уочавање постуралних поремећаја код ученика, саветовање ученика и родитеља, организовање додатног превентивног вежбања у трајању од један школски час недељно, организовање корективног вежбања у сарадњи са одговарајућом здравственом установом. Рад са ученицима са здравственим потешкоћама организује се искључиво у сарадњи са лекаром
6.	Здравствено васпитање: Правилно држање тела, корективна гимнастика и њен значај за отклањање постуралних поремећаја и деформитета кичменог стуба. Хигијена опреме за физичко васпитање, лична	– показује мањи степен активности и ангажовања. (2) – не показује интересовање.(1)	

	хигијена, правилна исхрана, правилно распоређивање рада и одмора. Усмеравање ученика на спортске клубове и културо – уметничка друштва. Сарадња са домом здравља и усмеравање ученика ка дому здравља за решавање здравствених проблема.		специјалистом, који одређује врсту вежби и степен оптерећења.
--	--	--	---

ОБАВЕЗНЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ 54 (36+18)- пети разред

РЕДНИ БРОЈ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА НАСТАВЕ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБ	УТВ	УК		
1.	Реализују се у трајању од 45 минута, једном у току недеље.	ОБУЧАВАЊЕ И УСАВРШАВАЊЕ ЕЛЕМЕНАТА ПРЕДВИЂЕНИХ ПРЕПОРУЧЕНИМ НАСТАВНИМ САДРЖАЈИМА: 1. Атлетике; 2. Гимнастике; 3. Пlesa и ритмике; 4. Рукомет		25	25	Српски језик Биологија Математика Физика Музичка култура	- 4) Комуникација: Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. - 2) Одговорно учешће у демократском друштву: Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима - 3) Естетичка компетенција: Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и

							<p>има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.</p> <p>- 10) Сарадња: Доприноси постизању договора о правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада</p> <p>- 6) Одговоран однос према здрављу: Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана).</p> <p>- Уме да пружи прву помоћ.</p>
		<p>МАЛИ ФУДБАЛ</p> <p>1. колективна игра у одбрани и нападу,</p> <p>2. техника игре голмана,</p> <p>3. игра уз примену правила</p> <p>- Бадминтон;</p> <p>- Стони тенис;</p>	5	8	13		
2.	<p>Фонд од ½ школског часа односно 22,5 минута, на недељном нивоу, реализује се кумулативно, једном или 2 пута у тромесечју, у укупном трајању од 3 или 4 школска часа</p>	<p>Крос</p> <p>- јесењи</p> <p>- пролећни</p> <p>- „Трка за срећније детињство“</p> <p>- Крос РТС-а</p> <p>- Међуодељењски турнири у спортским играма.</p> <p>- пројекти на нивоу локалне заједнице.</p>		16	16	<p>Биологија</p> <p>Физика</p> <p>Математика</p> <p>Информатика</p>	<p>- 4) Комуникација Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине.</p> <p>- 2) Одговорно учешће у демократском друштву: Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима</p>

СЕКЦИЈА-кошаркашка секција

Циљ наставе: Усавршавањем кошаркашких врлина, циљ је да се развије социјализација ученика, ојачају телесне и менталне способности, моторика, воља, сналажање у новим- непознатим срединама, развије правилан став о значају физичке активности и очувању менталног и физичког здравља.

РЕД.БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	Развој специфичне издрживости		2		2	Наизменичне вежбе трчања и скокова карактеристичних за кошарку	Примени комплексе простих и општеприпремних вежби у већем обиму и нтезитету у самосталном вежбању	
II	Систем зонске одбране	2	2	1	5	Ученици слушају објашњење ,а затим то практично примењују у игри	Правилно изводи основне варијанте технике са лоптом Зна функцију спортске игре, основне појмове, неопходна	

									правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ
III	Индивидуална одбрана	2	5	1	8	Ученици гледају демонстрацију, а затим по групама увежбавају одбране 6:0 – 5:1 и 4:2	Демонстрација наставника или ученика	Игра спортску игру примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са осталим члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других	
IV	Поступни напад	2	5	1	8	После приказа поступног напада ученици у игри на два коша вежбају овај елемент кошаркашке игре	Демонстрација наставника, практичан рад на усвајању вештина	Примени основне елементе тактике у одбрани и нападу	
V	Контра напад	2	5	1	8	После усменог објашњења ученици увежбавају контранапад	Игровне активности и демонстрација наставника		
VI	Игра на два гола	1	3	1	5	Ученици се деле у две екипе после чега следи игра уз поштовање свих правила игре.	Игровне активности и демонстрација наставника	Зна функцију и значај спортске игре, већи број правила, принципе и утицај тренинга. Користи елементе кошарке у игри.	
	УКУПНО	9	22	5	36				

Уџбеник за реализацију програма: Синиша, Каришик; Слободан, Горановић; Зоран, Валдевит: Техника у рукомету, Завод за уџбенике и наставна средства РС, И.Сарајево 2012.

СЕКЦИЈА - МАЛИ ФУДБАЛ

Циљ наставе:- Слободне активности (секције) организују се за ученике са посебним интересовањем за спорт. Мали фудбал (футцал) представља вид фудбалске игре са мањим бројем играча у пољу, приближнији раду са децом и млађим категоријама. Рад се одвија у спортским секцијама или школским екипама које се формирају према интересовању, способностима и полу ученика. Циљ наставе је стицање техничких, тактичких и теоретских знања у спортским играма. Усавршавањем фудбалске игре, циљ је да се развије социјализација ученика, ојачају телесне и менталне способности, моторика, воља, сналажање у новим- непознатим срединама, развије правилан став о значају физичке активности и очувању менталног и физичког здравља.

РЕД. БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	Основна кретања у фудбалу	1	1		2	Ученици увежбавају основне вежбе.	Демонстрација наставника или ученика.	Правилно изводи основне варијанте технике са лоптом Зна функцију спортске игре, основне појмове,
II	Вођење лопте, додавање и пријем лопте	1	3	1	5	После демонстрације наставника, ученици увежбавају елементе	Демонстрација наставника, практичан рад на усвајању вештина. Примена фронталног рада, индивидуалног и групног рада у савлађивању технике;уознавање са	
III	Дриблинзи и финте	2	2		4			

IV	Шут на гол	1	2		3	После демонстрације наставника, ученици увежбавају елементе	индивидуалном, групном и тимском тактиком	Правилно изводи основне варијанте технике са лоптом. Зна функцију спортске игре, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ.	
V	Извођење прекида	1	2		3	Ученици гледају демонстрацију, а затим по групама увежбавају			
VI	Напад-одбрана	2	3	1	6	После приказа техничких елемената напад-одбрана, ученици у игри на два гола вежбају овај елемент фудбалске игре.			Игра спортску игру примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са осталим члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других
VII	Игра на два гола	3	7	3	13	Ученици се деле у две екипе после чега следи игра уз поштовање свих правила игре			Учење правила игре и примена знања кроз суђење на одељењским турнирима; Одлазак на школска такмичења и друга фудбалска такмичења на нивоу града школског нивоа

Уџбеник за реализацију програма: Драгољуб Вишњић, Д.Јовановић, А.Милетић :Теорија и методика физичког васпитања, Београд, 2004.

21.12 ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Предмет: Француски језик

Разред: Пети

Циљ: Усвајање функционалних знања о језичком систему и култури и развијање стратегија учења страног језика, оспособљавање за основну писмену и усмену комуникацију и стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу

Уџбеници: DÉCIBEL 1 (Уџбеник и радна свеска за 5. разред основне школе – прва година учења) Мишел Буцбак, Кармен Нола Мартен, Долорес-Данијела Пастор и Имакулада Залдивар Сарасибар

Klett, Београд, Србија у сарадњи са Didier, 2022.

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	-поздрави и отпоздрави, примењујући најједноставнија језичка средства -представи себе и другог -разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих -разуме упутства и налоге и реагује на њих	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3.1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18.1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13.	Unité 0 – Facile, le français ! Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и и тражење основних	4	3	7	Географија,инфрматика, енглески језик, српски језик, математика.	•рад са подацима и информацијама •дигитална компетенција •одговорно учешће у демократском друштву •комуникација

		2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	информација о другима. Разумевање и давање једноставних упутстава и налога. Честитање					<ul style="list-style-type: none"> •естетичка компетенција •решавање проблема •сарадња •компетенција за целоживотно учење •предузимљивост и развијање предузетничког духа
2.	<ul style="list-style-type: none"> - разуме позив и реагује на њега - упути позив на заједничку активност - разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих - опише и планира уобичајене и тренутне активности кратким једноставним језичким средствима - опише шта уме/не уме да (у)ради - разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих - тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком времену 	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Unité 1 – Léon se prépare pour la rentrée Исказивање времена (хронолошког). Описивање своје породице. Тражење и узвраћање неке информације. Исказивање једног свог радног дана.	5	3	8	Географија,инфрматика, енглески језик, српски језик, математика.	<ul style="list-style-type: none"> •рад са подацима и информацијама •дигитална компетенција •одговорно учешће у демократском друштву •комуникација •естетичка компетенција •решавање проблема •сарадња •компетенција за целоживотно учење •предузимљивост и развијање предузетничког духа

3.	-исходи из претходне две теме – комбиновано	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.	Le contrôle continu Комуникативне функције из претходне две теме – комбиновано.	0	2	2	Српски језик	<ul style="list-style-type: none"> •компетенција за целоживотно учење •комуникација •решавање проблема
4.	-представи себе и другог -разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих -разуме упутства и налоге и реагује на њих -разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих -изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима -разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих -пути једноставне честитке	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.	3.Les 12 mois de l'année Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и и тражење основних информација о другима. Разумевање и давање једноставних упутстава и налога. Честитање.	6	7	13	Српски језик, математика, енглески језик, грађанско васпитање	<ul style="list-style-type: none"> •рад са подацима и информацијама •дигитална компетенција •одговорно учешће у демократском друштву •комуникација •естетичка компетенција •решавање проблема •сарадња •компетенција за целоживотно учење •предузимљивост и развијање предузетничког духа

5.	-исходи из претходне теме – комбиновано	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.	Комуникативне функције из претходне две теме – комбиновано, тест 2.	2	0	2	Српски језик, грађанско и географија	-компетенције за целоживотно учење -комуникација -решавање проблема
6.	-самостално проналази и користи различите изворе информација -презентује свој рад на тему Француске и Србије и своје радне биографије -говори на тему Француске и Србије и своје радне биографије	ДСТ.1.1.1.; ДСТ.1.1.2.; ДСТ.1.1.3.; ДСТ.1.1.4.; ДСТ.1.1.6.; ДСТ.1.1.8.; ДСТ.1.1.10.; ДСТ.1.1.15.; ДСТ.1.1.21.; ДСТ.1.1.23.; ДСТ.1.1.24.; ДСТ.1.2.1.; ДСТ.1.2.3.; ДСТ.1.2.4.; ДСТ.2.1.1.; ДСТ.2.1.2.; ДСТ.2.1.3.; ДСТ.2.1.4.; ДСТ.2.1.5.; ДСТ.2.1.6.; ДСТ.2.1.16.; ДСТ.2.1.17.;	Пројектна настава	0	2	2	Грађанско васпитање, српски и енглески језик	-рад са подацима и информацијама -дигитална компетенција -одговорно учешће у демократском друштву -комуникација -естетичка компетенција -решавање проблема -сарадња

		ДСТ.2.1.18.; ДСТ.2.1.19.;ДСТ.2.1.24.; ДСТ.2.1.25. ; ДСТ.2.1.28. ; ДСТ.2.1.29. ; ДСТ.2.1.30. ; ДСТ.2.2.1.; ДСТ.2.2.3.; ДСТ.3.1.3.; ДСТ.3.1.7.; ДСТ.3.1.21.; ДСТ.3.3.1.; ДСТ.1.1.9.; ДСТ.1.3.1.; ДСТ.2.1.10.; ДСТ.2.1.21.; ДСТ.2.3.1.;						-компетенција за целоживотно учење
7.	-разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруче, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) и без ње -разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава, опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима -разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком времену	ДСТ.1.1.1.; ДСТ.1.1.2.; ДСТ.1.1.3.; ДСТ.1.1.4.; ДСТ.1.1.6.; ДСТ.1.1.8.; ДСТ.1.1.10.; ДСТ.1.1.15.; ДСТ.1.1.21.; ДСТ.1.1.23.; ДСТ.1.1.24.; ДСТ.1.2.1.; ДСТ.1.2.3.; ДСТ.1.2.4.; ДСТ.2.1.1.; ДСТ.2.1.2.; ДСТ.2.1.3.; ДСТ.2.1.4.; ДСТ.2.1.5.; ДСТ.2.1.6.; ДСТ.2.1.16.; ДСТ.2.1.17.; ДСТ.2.1.18.; ДСТ.2.1.19.;ДСТ.2.1.24.; ДСТ.2.1.25. ; ДСТ.2.1.28. ; ДСТ.2.1.29. ; ДСТ.2.1.30. ; ДСТ.2.2.1.; ДСТ.2.2.3.; ДСТ.3.1.3.;	5. Qu'est-ce qu'il fait ? Исказивање правила понашања. Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности. Описивање живих бића, предмета, места и појава. Описивање уобичајених и тренутних активности, планова и способности.	7	3	10	-грађанско васпитање, српски језик, енглески језик	-рад са подацима и информацијама -дигитална компетенција -одговорно учешће у демократском друштву -комуникација -естетичка компетенција -решавање проблема -сарадња -компетенција за целоживотно учење -предузимљивост и развијање предузетничког духа

		ДСТ.3.1.7.; ДСТ.3.1.21.; ДСТ.3.3.1.; ДСТ.1.1.9.; ДСТ.1.3.1.; ДСТ.2.1.10.; ДСТ.2.1.21.; ДСТ.2.3.1.;	Исказивање времена (метеоролошког). Описивање догађаја у садашњости.					-одговорно учешће у демократском друштву -одговоран однос према здрављу
8.	-разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих -тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору -опише непосредни простор у којем се креће -разуме једноставна обавештења о метеоролошком времену и реагује на њих -тражи и даје кратка и једноставна обавештења о метеоролошком времену	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.	6. Méli ^s a adore le vélo ! Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и и тражење основних информација о другима. Исказивање времена (хронолошког). Разумевање и давање једноставних упутстава и налога.	6	6	12	грађанско васпитање, српски језик, енглески језик	-рад са подацима и информацијама -дигитална компетенција -одговорно учешће у демократском друштву -комуникација -естетичка компетенција -решавање проблема -сарадња -компетенција за целоживотно учење -предузимљивост и развијање предузетничког духа
9.	-исходи из претходне две теме – комбиновано	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22.	Контролни задатак	0	2	2	Српски јези, енглески језик, грађанско	-компетенције за целоживотно учење -комуникација -решавање проблема

		1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						
10.	-самостално проналази и користи различите изворе информација -презентује свој рад на тему породичних вредности, порекла и начина оглашавања -говори на тему породичних вредности, порекла и начина оглашавања	ДСТ.1.1.1.; ДСТ.1.1.2.; ДСТ.1.1.3.; ДСТ.1.1.4.; ДСТ.1.1.6.; ДСТ.1.1.8.; ДСТ.1.1.10.; ДСТ.1.1.15.; ДСТ.1.1.21.; ДСТ.1.1.23.; ДСТ.1.1.24.; ДСТ.1.2.1.; ДСТ.1.2.3.; ДСТ.1.2.4.; ДСТ.2.1.1.; ДСТ.2.1.2.; ДСТ.2.1.3.; ДСТ.2.1.4.; ДСТ.2.1.5.; ДСТ.2.1.6.; ДСТ.2.1.16.; ДСТ.2.1.17.; ДСТ.2.1.18.; ДСТ.2.1.19.; ДСТ.2.1.24.; ДСТ.2.1.25. ; ДСТ.2.1.28. ; ДСТ.2.1.29. ; ДСТ.2.1.30. ; ДСТ.2.2.1.; ДСТ.2.2.3.; ДСТ.3.1.3.;	Пројектна настава	0	2	2	Српски јези, енглески језик, грађанско, географија	-дигитална компетенција -комуникација -предузимљивост и оријентација ка предузетништву -рад с подацима и информацијама -решавање проблема -сарадња -одговорно учешће у демократском друштву -одговоран однос према здрављу

		ДСТ.3.1.7.; ДСТ.3.1.21.; ДСТ.3.3.1.; ДСТ.1.1.9.; ДСТ.1.3.1.; ДСТ.2.1.10.; ДСТ.2.1.21.; ДСТ.2.3.1.;						
11.	-разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава, опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима -разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих -пути једноставне честитке	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.	Unité 5 – Looks de vacances Исказивање просторних односа и величина. Исказивање времена (хронолошког). Исказивање потреба, осета и осећања. Честитање.	5	4	9	Грађанско васпитање, српски и енглески језик	-рад са подацима и информацијама -дигитална компетенција -одговорно учешће у демократском друштву комуникација -естетичка компетенција -решавање проблема -сарадња -компетенција за целоживотно учење -предузимљивост и развијање предузетничког духа
12.	-исходи из претходне две теме – комбиновано	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.	Le Premier devoir écrit en français Први писмени задатак	0	3	3	Грађанско васпитање, српски језик	-компетенције за целоживотно учење -комуникација -решавање проблема

		1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	илустративно-демонстративна - комуникативна настава страних језика уз примену техника рада у групама и паровима, додатних средстава у настави (АВ материјали, ИТ, игре, аутентични материјали, итд.), као и уз примену принципа наставе по задацима	<p>следећи елементи су обухваћени:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Разумевање (писаног/слушаног садржаја) ● Говорне способности ● Способности писменог изражавања ● Језичке законитости – граматика <p>● Мерила за елемент „Разумевање“:</p> <p>Одличан 5- ученик разуме саговорника и усмено излаже у нормалном темпу, у потпуности разуме писани и слушани текст, с лакоћом влада материјом и вештинама.</p> <p>Врло добар 4- разуме питања у нормалном говорном темпу, али је потребно понекад нешто поновити, не</p>	<p>» Перманентно праћење напредовања ученика.</p> <p>» блиц тест, писмене провере, усмено одговарање</p> <p>» израда домаћих задатака</p> <p>» Укљученост ученика у проверавање (пружање прилике да они формулишу питања, задатке, договарање око критеријума за вредновање постигнућа, укључивање у вредности постигнућа).</p> <p>» израда пројеката, презентација</p>

		<p>разуме сваку појединост код писаног и слушаног садржаја.</p> <p>Добар 3 - разуме излагања и питања постављена споријим темпом, понекад је нужно поновити и поједноставити неке делове реченице, потребно га је усмеравати.</p> <p>Довољан 2 - има минимум разумевања и напредује уз помоћ наставника који га води кроз материју, има тешкоћа у разумевању излагања, једва схвата уз објашњења и поједностављења, слабо разуме писану и говорну материју. Недовољан 1 - не разуме усмена излагања, слушан ни писан садржај ни уз помоћ наставника.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Мерила за елемент „Говорне способности“: <p>Одличан 5 - ученик слободно и без оклевања изражава своје мисли, активан је у разговору, правилним изговором течно изговара реченице и нема већих граматичких грешака.</p>	
--	--	---	--

		<p>Врло добар 4 - ученик говори правилно, али се изражава са мањим граматичким грешкама које не утичу на разумевање смисла реченице; понекад користи реч или фразу која је неадекватна и погрешно је изговора.</p> <p>Добар 3 - ученик може да комуницира и има скроман речник, смисао изреченог је понекад нејасан због граматичких грешака и нетачног реда речи, али је разумљив. Ученик има делимичних тешкоћа у читању, изговору и интонацији.</p> <p>Довољан 2 - ученик прави велике и честе грешке у разговору и изговору што отежава оно што жели да каже; ретко налази праве речи и фразе, тешко се изражава, а његов оскудан речник користи полако и са пуно оклевања упркос великој помоћи наставника.</p> <p>Недовољан 1 - ученик не уме самостално да се изражава, једва користи најосновнији</p>	
--	--	---	--

		<p>вокабулар, има потешкоћа у читању, изговору и интонацији. Није савладао ни најосновније граматичке структуре не ради домаће задатке готово уопште, не постиже минималан број бодова на тесту и проверама знања.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Мерила за елемент „Језичке законитости-граматика“: <p>Одличан 5 - ученик влада граматичким правилима, потпуно их разуме и правилно примењује у датом језичком контексту.</p> <p>Врло добар 4 - ученик разуме и правилно примењује научена граматичка правила, уз местимичне грешке.</p> <p>Добар 3 - ученик делимично примењује научена граматичка правила уз грешке.</p> <p>Довољан 2- ученик препознаје граматичка правила и повремено их минимално примењује.</p> <p>Недовољан 1-ученик не препознаје граматичка правила нити уме да их примењује.</p> <p>Оцењивање ученика од петог до осмог разреда је</p>	
--	--	--	--

		<p>бројчано и врши се:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Писаним путем 2) Усменим путем 3) Праћењем активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности <p>Оцена представља објективну и поуздану меру напредовања и развоја ученика, као и ангажовања ученика и његове самосталности у раду.</p> <p>Ученици 5. разреда имају 1 писмени задатак у другом полугодишту, а од 6. до 8. разреда један писмени задатак по полугодишту. Од 5. до 8. разреда ученици имају и најмање 1 писану проверу уз претходну најаву садржаја програма наставе и учења који ће се писмено проверавати. Распоред писаних провера дужих од 15 минута уписује се у дневник и објављује се за свако одељење на огласној табли школе и на званичној интернет страни школе. Распоред може да се мења на предлог наставника, уз сагласност одељењског већа.</p> <p>Писане провере постигнућа у трајању</p>	
--	--	--	--

		<p>до 15 минута могу се обављати без претходне најаве и евидентирају се у педагошкој документацији наставника ради праћења постигнућа ученика.</p> <p>1) Писане провере постигнућа се оцењују на основу скеле која изражава однос између процента тачниходговора и одговарајуће оцене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ·86-100% оцена одличан (5) ·70%-85% оцена врло добар (4) ·50%-69% оцена добар (3) ·33%-49% оцена довољан (2) ·до 32% оцена недовољан (1) <p>Скала може да варира у односу на постигнућа ученика, али не више од 5%.</p>	
--	--	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Facile, le français !	6
2.	Unité 1 – Léon se prépare pour la rentrée	6
3.	Unité 2 – Les 12 mois de l'année	6
4.	Unité 3 – Qu'est-ce qu'il fait ?	6
5.	Unité 4 – Mélissa adore le vélo !	6
6.	Unité 5 – Looks de vacances	6

ДОДАТНА НАСТАВА:

Ред. бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	Број часова по теми
1.	Unité 0 :Facile, le français !	1
2.	Unité 2: Léon se prépare pour la rentrée	1
3.	Unité 3: Les 12 mois de l'année	2
4.	Unité 4: Qu'est-ce qu'il fait?	1
5.	Unité 5: Looks de vacances	2

22. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ – ВЕРОНАУКА И ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

22.1 ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

Предмет: Православни катихизис

Разред: пети

Наставник: Предраг Митровић

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ: Циљ наставе православног катихизиса у петом разреду јесте да се ученици упознају са основним елементима религије и културе старог света, да развију свест о Богу као личности која се открива човеку, да се упознају са појмовима Свето Писмо и Свето Предање, да сазнају узрок и начин настанка Библије, да схвате да је Бог из љубави створио овај свет и да човек има посебну улогу у њему, да се упознају са старозаветним личностима и догађајима, као и околностима у којима су донете и значењу Десет Божјих заповести те да се кроз списе старозаветних пророка упознају са учењем о Месији и месијанском надом коју је неговао јеврејски народ.

Уџбеници: /

Литература: Свето Писмо

Р.бр.	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТ. КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	-моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања.	I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	1	-	1	Српски језик и књижевност, историја, географија, биологија, музичка култура, ликовна култура, грађанско васпитање.	Комуникација, компетенција за целоживотно учење, решавање проблема, сарадња, одговоран однос према околини, естетичка компетенција.
2.	моћи да именује неке политеистичке религије. моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века	II - РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА 2. Религија и култура старог света 3. Човек тражи Бога	2	1	3		

3.	моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка моћи да разликује Стари и Нови Завет бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи;	III - ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТ БИБЛИЈЕ 4. Божје Откровење 5. Свето Писмо (настанак, подела)	2	2	4		
4.	моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле	IV - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА 6. Стварање света 7. Стварање човека 8. Прародитељски грех 9. Човек изван рајског врта	4	3	7		

	<p>моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи; моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу; моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама; моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом бити подстакнут на послушност као израз љубави према Богу;</p>						
5.	моћи да наведе неке од најважнијих	V - СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА	5	3	8		

	старозаветних личности и догађаја моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији.	СПАСЕЊА 10. Аврам и Божји позив 11. Исак и његови синови 12. Праведни Јосиф 13. Мојсије 14. Пасха					
6.	моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију; моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божијих заповести; моћи да разуме да је од односа	VI - ЗАКОН БОЖЈИ 15. На гори Синају 16. Десет Божјих заповести 17. Закон Божји као педагог за Христа	2	2	4		

	<p>према Заповестима зависила и припадност Божијем народу; бити подстакнут да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу.</p>						
7.	<p>моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуствазнати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију моћи да наведе неке од</p>	<p>VII - МЕСИЈАНСКА НАДА</p> <p>18. „Земља меда и млека” 19. Цар Давид 20. Соломон и јерусалимски храм 21. Псалми Давидови 22. Старозаветни пророци 23. Месијанска нада</p>	6	3	9		

старозаветних пророка моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и пророчких књига						
---	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело	Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити:
2.	катихете (вероучитеља) и његових ученика.	<ul style="list-style-type: none"> • Усмено испитивање; • Писмено испитивање; 	<ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
3.	Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.	<ul style="list-style-type: none"> • Посматрање понашања ученика; • Редовно доношење домаћег задатка; • Прегледање свеске; • Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	<ul style="list-style-type: none"> • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова
4.	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.	Оцену ИСТИЧЕ СЕ добија ученик који:	<ul style="list-style-type: none"> • кроз активност ученика на часу • кроз хронолошку и појмовну прецизност одговора
5.	Врсте наставе Настава се реализује кроз следеће облике наставе:	<ul style="list-style-type: none"> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час. 	<ul style="list-style-type: none"> • кроз хоризонтално и вертикално повезивање градива.
6.	<ul style="list-style-type: none"> ☑ теоријска настава (35 часова) ☑ практична настава (1 час) Место реализације наставе <ul style="list-style-type: none"> ☑ Теоријска настава се реализује у учионици; 	Оцену ДОБАР добија ученик који: -у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;	

7.	<p>☒ Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</p> <p>☒ Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>☒ Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p> <p>☒ Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p> <p>☒ Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног</p>	<p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p> <p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену ЗАДОВОЉАВА добија ученик који:</p> <p>-у довољној мери показује способност употребе информација; -у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме.</p>	
----	---	---	--

<p>садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>☒ У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>☒ Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>		
---	--	--

22.2 ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН"

Разред: 5

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова:1

Наставни предмет:**ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН"**

Редни број наст. Теме	НАЗИВ НАСТАВНЕ ТЕМЕ	Број часова за			
		Обраду	Утврђивање	Систематизација	Свега
1.	Темељне исламске дужности и истине веровања	2	1	/	3
2.	Намаз	15	9	1	25
3.	Дужности муслимана према себи и породици	6	1	1	8
У К У П Н О		23	11	2	36

Циљ и задаци исламске верске наставе (веронауке) "Илмудин"

Циљ наставе исламске веронауке у петом разреду основне школе јесте да упозна ученике са основним постулатима (темељним дужностима и истинама) вере Ислама, те да их упозна са важношћу и садржајем намаза (молитве) и његовом улогом у животу сваког појединца и заједнице у целини, односно да пружи ученику основни вернички поглед на свет, са посебним нагласком на вернички практични део, а такође и на будући вечни живот. То значи да ученици на начин примерен њиховом узрасту упознају своју веру у њеној духовној, моралној, социјалној, мисионарској и другим димензијама.

Задаци наставе исламске веронауке (илмудин) јесу да ученик :

- познаје основне принципе своје вере,
- познаје вредности намаза (молитве) и њене саставне делове,
- упозна међусобна права и дужности појединца и заједнице,
- развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања властитог односа према себи , другом човеку, члановима породице, друштву и околини која их окружује и изгради спремност за извињење и покајање.
- развије способност за одговорно обликовање заједничког живота са другима, за налажење равнотеже између властите личности и заједнице, за остваривање сусрета са светом (људима различитих култура, религија, погледа на свет, с друштвом, природом).

ГЛОБАЛНИ ПЛАН

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСЛАМСКА ВЕРОНАУКА - ИЛМУДДИН

РАЗРЕД: пети

Област/ тема	Месец (број часова по теми у месецу)										Обрада	Утврђивање	СВЕГА	СТАНДАРДИ
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
Темељне исламске дужности и истине веровања	3										2	1	3	
Намаз	1	5	3	4	3	2	4	3			15	9	25	Један час одваја се за систематизацију у пређеног градива
Дужности муслимана према себи и породици								2	3	3	6	1	8	Један час одваја се за систематизацију у пређеног градива
<i>УКУПНО ЧАСОВА:</i>											23	11	36	

22.3 ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Наставни предмет: Грађанско васпитање
 Разред: V
 Годишњи фонд часова: 36
 Недељни фонд часова: 1

Редни број наст.теме	Назив наставне теме	Број часова по теми
1.	ЉУДСКА ПРАВА / Права детета	9
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО/ Школа као заједница	6
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ/Сукоби и насиље	14
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	7
	УКУПНО	36

Редни број наст.теме	Назив наставне теме	Исходи По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да	Тип часа			Динамика месец	
			Обрада	Утврђ.	Укупно		
1.	ЉУДСКА ПРАВА	<ul style="list-style-type: none"> • разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; • препозна своје потребе и жеље, као и потребе других и да их уважава; • штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; • учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; • на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе; • наводи примере и показатеље остварености и кршења дечјих права; • наводи чиниоце који утичу на остварење дечјих права; • поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; • идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја; 	6	3	9	Септембар-октобар	<ul style="list-style-type: none"> • компетенција за целоживотно учење; • сарадња; • решавање проблема; • рад са подацима и информацијама; • дигитална компетенција; • комуникација; • одговоран однос према околина; • одговоран однос према здрављу
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	<ul style="list-style-type: none"> • поштује правила одељењске заједнице и правила на нивоу школе; • поступа у складу са 	4	2	6	Новембар-децембар	<ul style="list-style-type: none"> • одговорно учешће у демократском друштву

		моралним вредностима грађанског друштва; • искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице; • понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; • наводи начине демократског одлучивања;					<ul style="list-style-type: none"> • компетенција за целоживотно учење; • сарадња; • решавање проблема; • рад са подацима и информацијама; • дигитална компетенција; • комуникација; • одговоран однос према околини; • одговоран однос према здрављу
3.	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>Сукоби и насиље</p>	<ul style="list-style-type: none"> • препозна одговорност одраслих у заштити права деце; • објасни улогу појединца и група у заштити дечјих права; • реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ; • препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; • прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; • проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу; • наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, 	8	6	14	Јануар-март	<p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за учење • Сарадња • Комуникација • Одговоран однос према околини • Решавање проблема • Дигитална компетенција

		<p>дискриминације, нетолеранције по различитим основама; • проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; • у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; • препозна и објасни врсте насиља; • прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама; • заштити од дигиталног насиља; • анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу; • аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;</p>					
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	<ul style="list-style-type: none"> • идентификује проблеме у својој школи; • прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; • осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и 	3	4	7	Април-јун	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за учење • Сарадња • Комуникација

		<p>предвиђа могуће ефекте; • активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин); • учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила; • учествује у извођењу акције; • процењује ефекте спроведене акције и идентификује пропусте и грешке; • презентује, образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате за унапређивање живота у школи.</p>					<ul style="list-style-type: none"> • Одговорно учешће у демократском друштву • Решавање проблема • Рад са подацима и информацијама • Дигитална компетенција
--	--	--	--	--	--	--	---

23. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

23.1. ЦРТАМ, СЛИКАМ, ВАЈАМ

ПРЕДМЕТ: Цртање, сликање, вајање

ЦИЉ: Циљ учења слободне наставне активности Цртање, вајање и сликање је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ / САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	-црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала, угла и притиска прибора/ материјала; – црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа; – илуструје причу, бајку или песму одабраном цртачком техником; – обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик; – обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу; – наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа; – обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском техником;	Цртање Својства линија. Врсте цртежа. Цртачке технике	4	8	12	Математика ,техника и технологија ,биологија ,српски језик ,историја ,информатика	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција Предузимљивост и оријентација према предузетништву

	<ul style="list-style-type: none"> – изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу; – обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику; – разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор; – чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада; – учествује у активностима које доприносе добробити школе и локалне заједнице 						
2.	<ul style="list-style-type: none"> – обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик; – обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу; – изрази скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу; – обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику – чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада; – учествује у активностима које доприносе добробити школе и локалне заједнице 	<p>Вајање</p> <p>Својства облика. Стилизовање облика. Вајарске технике</p>	4	8	12	Математика ,техника и технологија ,биологија ,српски језик ,историја ,информатика ,физичко васпитање	
3.	<ul style="list-style-type: none"> – наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа; – обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском 	<p>Сликање</p> <p>Примарне, секундарне и терцијарне боје.</p>	4	8	12	Биологија ,српски језик ,историја ,информатика,физика	

<p>техником; – изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу; – обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику; – разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор; – чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада; – учествује у активностима које доприносе школи и локалној заједници</p>	<p>Локални тон Сликарске технике.</p>					
--	---	--	--	--	--	--

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
<p>1. 2. 3.</p>	<p>Наставник подстиче ученике да користе што различитије изворе и врсте информација, да их критички процењују, као и да их користе као подстицај за стварање оригиналног ликовног рада. Реализација програма треба да буде заснована на комбиновању различитих наставних метода и техника које мотивишу ученике и омогућавају максимални развој индивидуалних потенцијала. Већ константно праћење напредовања сваког ученика и по потреби одређивање посебних индивидуалних задатака и активности . Ученици и сами треба да предлажу ликовне теме и активности које их интересују, при чему све предложене активности треба да буду у оквиру програма. Оне могу бити повезане са актуелним догађајима у локалној заједници, као и за културну баштину народа ком ученици припадају. Треба имати у виду и то да ће неки ученици брже достићи исходе, а неки ученици спорије, као и то да ће сваки ученик једноставније и брже достићи неке исходе, а спорије друге исходе. Најважније</p>	<p>Задовољава Доноси прибор ,минимално ради и решења су му стереотипна Добро Идеје су јасне на раду ,али их доследно не спроводи Истиче се На занимљив и оригиналан начин истражује и обрађује материјале и технике.На раду се види јасна идеја вешто изведена и рад се издваја од осталих</p>	<p>Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Ученици треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је дати повратну информацију која ученику помаже да побољша свој резултат и учење. Самопроцена је од изузетног значаја за напредак ученика у развијању способности опажања, изражавања, критичког и стваралачког мишљења. Самопроцена се врши кроз разговор, а веома је корисна метода 3, 2, 1 за самопроцењивање напретка, која је предложена у програму општеобразовног предмета Ликовна култура. Имајући у виду специфичност програма потребно је посебну пажњу обратити на грешке у ликовном раду и објаснити ученицима како да преобликују неуспеле радове, уместо да их бацају. Такође, потребно је водити рачуна о узрасним могућностима ученика, као и о томе да ученици могу бити незадовољни успешним ликовним</p>

	<p>је да се до краја године достигну сви исходи, у оној мери која је условљена индивидуалним могућностима сваког ученика.</p> <p>Наставни облици: Фронтални, индивидуални, групни, у пару</p> <p>Наставне методе: Дијалoшка, методе демонстрације, илустрације, активног учења, сценске комуникације, олуја идеја, проблемска настава, учење путем открића, амбијентално учење</p> <p>Наставна средства: Штампани и е- уџбеник, рачунар, интернет, књиге, илустрације, видео записи, прибор за рад</p>	<p>радом или задовољни радом који не достиже очекиване резултате. Суштински грешке постоје у решавању постављених ликовних проблема у композицији, нарочито када се ради по моделу, док се код изражавања на основу маште или утиска мора рачунати на слободу ликовног изражавања, па и на то да грешке у композицији нису много важне у односу на садржај ликовног рада. Препорука је да ученици чувају и преносе све цртеже и слике у мапи радова коју су сами направили и украсили, док фигуре могу да преносе у кутији са преградама, коју су, такође, сами направили. На крају полугодишта и пред крај школске године потребно је поставити изложбу свих радова у холу школе, а у току године је пожељно да ученици сами постављају мање изложбе по завршетку сваког ликовног пројекта. Излагање радова је важно због поређења и самопроцене напретка, а разговор о радовима, односно различитим начинима решавања ликовних проблема омогућава ученицима и да уче једни од других</p>
--	--	--

23.2. СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ

ПРЕДМЕТ: Слободна наставна активност- СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ

РАЗРЕД: ПЕТИ

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:36

Циљ: Циљ изучавања предмета је проширивање знања из области опште културе и оспособљавање ученика да, кроз упознавање с начином живота људи у прошлости, боље разумеју свет и време у коме живе и развију свест о континуитету и укореењености. Ученици би требало да се упознају са специфичностима динамике културних промена и да науче како да сагледају себе у контексту „другог”, да би сопствени идентитет што потпуније интегрисали у шири контекст разумејене и сложене садашњости.

Уџбеници:

Литература: Марко Шуица *Дневници из прошлости*, Београд, 2008.г.

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	Ученик ће бити у стању да: -разуме појам свакодневни живот -разуме појам прошлост -уочи значај проучавања свакодневног живота у прошлости	УВОД	1	2	3	Оставрује се са следећим предметима: историја, српски језик и књижевност, информатика и рачунарство, ликовна култура, музичка култура,	- комуникација - компетенција за учење
2.	-идентификује актуелне дечије игре -зна да наведе а дечије игре у прошлости	ИГРЕ У ПРОШЛОСТИ	4	4	8		- комуникација - компетенција за учење - естетичка компетенција

	-уочава разлику између игара некад и сад					географија, биологија	
3.	-зна да наведе основен одлике свакодневног живота људи у праисторији -зна да наведе које су основне одлике свакодневног живота Старих Грка, Римљана и народа Старог Истока	СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРАИСТОРИЈИ И У СТАРОМ ВЕКУ	13	12	25		- комуникација - компетенција за учење - естетичка компетенција

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	У реализацији планираних садржаја полази се од развоја међупредметних компетенција кроз активне позиције ученика и њихово активно учешће. Користе се задаци који од ученика захтевају примену научног, а концепција програма заснована је на интересовањима ученика. Акцент је и поређење са савременим добом .	<p>Одличан (5) У потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама, лако логички повезује чињенице и појмове, самостално изводи закључке</p> <p>Врло добар (4) У великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове, изводи закључке који се заснивају на подацима</p> <p>Добар (3) У довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама, у знатној мери логички повезује чињенице и појмове, већим делом самостално изводи закључке</p> <p>Довољан (2) Знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену, у мањој мери логички повезује чињенице и појмове</p>	Процене од старне наставника и ученика о ангажовању, учешћу, познавању садржаја, презентовању идеја и њихове реализације, мотивисаност за тимски рад и квалитет комуникације са свим актерима у настави

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...);
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

24. ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

ПРЕДМЕТ: ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

РАЗРЕД: ПЕТИ

ЦИЉ: Развој социјалних компетенција, које подразумевају културу живљења у друштвеној средини, основне животне вештине, као и комуникацију, сарадњу и толеранцију у одељењу, те вештине решавања конфликта; подстицање развијања здравих стилова живота и навика, развијање свести о значају очувања животне средине; изградња знања и искуства везаних за одговорност и слободе, моралној аутономији, стваралаштву и систематичности у раду.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

ЛИТЕРАТУРА : Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1, 16/2022-1, 13/2023-458, 14/2023-384

Наставни програм за предмет: васпитни рад у одељењској заједници (вроз)

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА	КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
1.	<ul style="list-style-type: none"> - ученик разуме значај који породица има за правилан раст и развој сваког појединца; Ученик ће бити у стању да: -схвати значај и улогу породице у развоју личности; -разуме појам здраво родитељство; -разуме важност личног примера у процесу васпитања; разумје да је успешно дете резултат здравог родитељства; 	Породица	4	Историја, биологија, Грађанско васпитање.	<p>4)КомуникацијаУченик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине</p> <p>9) Решавање проблема:Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - схвати значај и улогу брака у очувању здравих темеља заједнице; -дефинише и препозна темељ породичне вредности; -разуме изазове са којима се сусреће савремена породица; -развија поштовање према старијима; -научи да своје потребе и ставове у комуникацији са одраслима исказује на прихватљив начин; -изврши критички осврт на традиционалну и модерну породицу са више аспеката(верског, грађанског,...); -успешно дебатује на тему породичних вредности, предности и недостатака традиционалне и савремене породице; 				
2.	<ul style="list-style-type: none"> - разуме значај одржавања личне хигијене и хигијене свог окружења - схвати начин и значај правилне исхране - схвати које су најприсутније и најизраженије болести и како их спречити 	Здравствено васпитање	3	Физичко и здравствено васпитање, биологија	6) Одговоран однос према здрављу: Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ.
3.	<ul style="list-style-type: none"> -уме да препозна насиље и како и на који начин реаговати на њега . -научи да међусобно комуницира уз поштовање других - научи да ради тимски 	Превенција насиља	13	Физичко и здравствено васпитање,	9) Решавање проблема: Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.

4	<p>- схвати које су најприсутније и најизраженије болести и како их спречити</p> <p>- ученик зна да постоје различите психо-активне супстанце ,уме да их препознати проба да се заштити да не постане конзумент истих</p>	<p>Превенција болести зависности</p>	4	<p>Биологија, хемија, ликовна култура, информатика и рачунарство</p>	<p>6) Одговоран однос према здрављу:Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ</p>
5	<p>- ученик уме да направи план рада тако да буде технички и временски ефикасан; Ученик ће бити у стању да: -препозна и идентификује свој однос према настави и учењу, размени искуства са другим ученицима, осврт на процес оцењивања и самооцењивање; -спозна да је трема састави део школског, али и ваншколског живота и пронађе заједничке стратегије за њено смањење уколико је ометач приликом усмене провере знања; -препозна разлоге школског неуспеха и пронађе начине за њихово превазилажење; - идентификује начине превазилажења изостанака са часова; -примени естетске вредности приликом кодекса облачења у школи.</p>	<p>Подршка ученицима у процесу учења</p>	8	<p>Сви предмети</p>	<p>1)Компетенција за учење:Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. 2)Одговорно учешће у демократском друштву:Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима</p>
6	<p>-да се упозна са животним окружењем и начинима и методама које би допринеле бољем очувању животне средине, -- развијењем и надградњом еколошке свести.</p>	<p>Заштита животне средине</p>	3	<p>Биологија, физичко и здравствено васпитање, ликовна култура, географија, техника и технологија,</p>	<p>3) Естетичка компетенција:Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.</p>
7	<p>-активно учешће ученика у организацији, припреми и реализацији приредбе, -</p>	<p>Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности</p>	4	<p>Сви предмети</p>	<p>4)КомуникацијаУченик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације</p>

	планирање, реализација екскурзијског путовања				који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине 8) Рад са подацима и информацијама: Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.
--	---	--	--	--	--

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
	<p>- ПОРОДИЦА -представљање значаја породице као основне ћелије друштва и неопходности очувања породице и свих традиционалних вредности које она обухвата и подразумева; - указивање на значај очувања здравих и чврстих односа у породици израђених на основама међусобног уважавања појединаца, поштовања личности и основних људских права; - представљање породице као средине која треба да пружи материјалну и емоционалну сигурност за правилан раст и развој детета; - представљање потенцијалних поремећаја који се јављају у породицама и указивање на њихову штетност; - представљање начина превазилажења проблема и поступања у случају породичних проблема и пружање правовремене помоћи; - инсистирање на израђивању правилног, морално утемељеног система вредности који омогућава психолошко, физичко, интелектуално и морално сазревање детета; - ученик разуме значај који породица има за правилан раст и развој сваког појединца;</p>	<p>Одељењски старешина програмира и поставља своје задатке у односу на ученика појединца, одељењску заједницу, на родитеље, стручне органе и на педагошку документацију.</p> <p>-развијање друштвености код деце, учвршћивање међусобних контаката у одељењу,усаглашавање односа дечака и девојчица каналисање лидера у одељењу превасходно кроз индивидуализован рад са појединцима и аргументоване критике и полемике група истомишљеника у разреду;</p> <p>-развијање критичности код деце, продубљивање полемичке атмосфере у одељењу, смисла за аргументацију и прихватање туђег мишљења ако је оправдано;</p> <p>-развијање позитивног става према раду и сазнању уопште;</p>	<p>Групни рад- размењују по групама своја мишљења, искуства, а затим договором доносе заједнички став групе.</p> <p>Међугрупна дискусија у духу толеранције према различитим мишљењима.</p> <p>Заједнички излети, посете, стварање одељењске химне, грба,израда заједничких паноа, организација презентација, трибина.</p>
	<p>-ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ-представљање неопходности одржавања личне хигијене у циљу превенције болести и очувања личног здравља; -ученици разумеју значај одржавања личне хигијене и хигијене свог непосредног окружења; -указивање на врсте намирница које постоје и врсте намирница које су неопходне за очување личног здравља и правилан раст и развој детета у адолесцентском узрасту -упознавање ученика са примерима поремећаја у исхрани(гојазност, булимидија, анорексија...) и њиховим последицама; - указивање ученицима на неопходност очувања менталне хигијене и менталног здравља; - упознати ученика са</p>	<p>-непосредно васпитно деловање одељенског старешине на одељенски колектив кроз разговор, предавања, указивање позитивних примера, саветодавни рад.</p> <p>-рад на ЧОС-у разговор, предавања, реферати ученика, израда паноа, акције, радионице...</p>	

<p>методама борбе против стреса и негативних утицаја околине(интернет, медији...) - ученик зна да је неопходно да заштити свој ментални систем и прихвата културне активности као метод борбе против лоших утицаја средине; - указивање на неопходност редовне, умерене физичке активности усклађене са физичком спремношћу, потенцијалима, могућностима и афинитетима; -ученик препознаје и прихвата предности које пружа бављење спортом и физичким активностима; - представљање најприсутнијих и најизраженијих болести; -указивање на методе превенције гојазности, дијабетеса, болести коштаног система, кардиоваскуларних обољења, дерматолошких обољења(акне, бубуљице...) - представљање основа сексуалног развоја детета у адолесцентском периоду, указивањем на значај информисаности, разговора са родитељима, личним лекаром, особама од поверења; - указати на мере превенције и заштите од полно преносивих болести (сида...)и нежељене трудноће;</p>	<p>-непосредно васпитно деловање у циљу унапређивање колектива и појединаца.</p> <p>-разговор са ученицима, сарадња са школским педагогом, психологом и социјалним радником.</p> <p>-систематско праћење и посматрање успеха у учењу, праћење развоја ученика, консултације са наставницима, анализа на седницама одељењских већа, разговор са родитељима/старатељим.</p>	
<p>- ПРЕВЕНЦИЈА НАСИЉА-упознавање ученика са дефиницијом насиља и облицима у којима се насиље може јавити; -дефинисати појам занемаривања и указати на све негативне последице које могу проистећи из те врсте насилног понашања; - представљање свих могућих последица вербалног насиља и указивање ученицима на могућности избегавања те врсте комуникације и опхођења према особама у окружењу(вршњаци, наставно и помоћно наставно особље, родитељи, пријатељи...); - ученици схватају све негативне аспекте насилничког понашања, умеју да препознају насиље и умеју да реагују у случајевима насиља, злостављања и занемаривања; - ученици схватају да могу својим деловањем и позитивним примером спрече насиље и укажу својим вршњацима на то како да спрече појаву насиља у свим облицима</p>		<p>слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке,анализирају свој и рад других,дискутују, глуме, истражују,планирају акције ,учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада,</p>
<p>-ПРЕВЕНЦИЈА БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ- информисање ученика о врстама психо-активних супстанци које тренутно постоје и о опасностима које их прате; - предочавање могућих ситуација у којима ученици могу да се нађу и да несвесно постану конзументи психо-активних супстанци; - ученик зна да постоје различите психо-активне</p>	<p>-писани извештај, подаци о успеху ученика у ђачкој књижици или сведочанству.</p>	

<p>супстанце ,уме да их препознати проба да се заштити да не постане конзумент истих; - упознавање ученика са подацима о дувану и штетности цигарета и њихових основних сасатојака; - указивање ученицима на то колико је штетан и сам дувански дим и да имају праву на заштиту од дуванског дима као што прописује и закон; - ученици спроводе различите активности да, пре свега, својим вршњацима, али и одраслима укажу на штетност дувана; - представљање наркоманије као болести и указивање на све лошију ситуацију у непосредном окружењу на шта указује све већи број регистрованих наркомана; - указивање ученицима на све негативне аспекте злоупотребе алкохола и на све последице и опасне болести које из тога неоистичу.</p>	<p>-разговори на родитељском састанку.</p> <p>-планирање и вођење групних и индивидуалних разговора „отворена врата</p>	
<p>-ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА У ПРОЦЕСУ УЧЕЊА- оспособљавање ученика за рад под притиском током краћег периода; - оспособљавање ученика за организовање рада током дужег периода; - упознавање ученика са методама ефикасног и правилног учења; - указивање ученицима на то да је неопходно да сваком предмету посвете довољно времена; - помоћ ученицима у савладавању треме и испитне грознице као део припреме за полагање завршног испита; - оспособљавање ученика да решавају тестове, да схвате шта се од њих тражи, раазумеју питање, да се присете важних ствари, да раде под притиском, да брзо провере урађено; - упознати ученике са методама неопходним за самостална истраживања, припрему и извођење пројеката; - ученик може да анализира тему, пројекат или питање; - ученик уме да направи план рада тако да буде технички и временски ефикасан; - ученик схвата неопходност завршавања послова и пројеката у предвиђеном року; - оспособљавање ученика за самостални рад и истраживање у библиотеци, базама података и на интернету.</p>		
<p>-ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ- упознавање ученика са подручјем проучавања науке која се зове екологија и заштите животне средине као важног аспекта ове науке; - развијање и надградња еколошке свести код ученика; - активирање ученика у уређењу радног окружења и непосредне околине.</p>		

	<p>ДРУШТВЕНЕ,ТЕХНИЧКЕ,ХУМАНИТАРНЕ,СПОРТСКЕ И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ-организовање избора за руководство одељењске заједнице,и усвајање плана рада - активно учешће ученика у организацији, припреми и реализацији приредбе у оквиру прославе Дана школе; - организација прославе Дана Светог Саве, припремање и реализација приредбе, пресецање славског колача, прослава у оквиру одељенске заједнице; - планирање, реализација екскурзијског путовања;</p>	
--	---	--

25. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА 6. РАЗРЕД

25.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Предмет: Српски језик и књижевност

Разред: шести

Циљ: Оспособити ученике да овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Сви детаљи у вези са сврхом, циљевима и задацима наставног програма за српски језик проистичу из Наставног програма за шести разред основног образовања и васпитања преузетог од Завода за унапређивање образовања и васпитања Републике Србије и у складу су са Правилником о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник” број 15/18).

Уџбеници:

Александар Јерков, Анђелка Петровић, Катарина Колаковић, „Читанка 6, Српски језик и књижевност за шести разред основне школе“, Вулкан знање, Београд, 2019.

Данијела Милићевић, Сунчица Ракоњац Николов, „Граматика 6, Српски језик и књижевност за шести разред основне школе“, Вулкан знање, Београд, 2019.

Катарина Колаковић, Анђелка Петровић, Сунчица Ракоњац Николов, Данијела Милићевић, „Радна свеска 6, Српски језик и књижевност за шести разред основне школе“, Вулкан знање, Београд, 2019.

Литература:Стручна литература:

Граматика српског језика, Живојин Станојчић и Љубомир Поповић,

Граматика српског језика за основну школу, Душка Кликовац

Методичка литература:

Методика наставе српског језика и књижевности, Милија Николић

Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси: методика наставе, Павле Илић

Правилник о плану наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	-повезује књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; -чита са разумевањем; -парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова;	СЈ.1.4.1. СЈ.1.4.2. СЈ.1.4.3. СЈ.1.4.5. СЈ.1.4.6. СЈ.1.4.7. СЈ.2.4.2. СЈ.2.4.5. СЈ.2.4.7. СЈ.2.4.9.	КЊИЖЕВНОСТ Лектира Лирика Народна песма: <i>Највећа је жалост за братом</i> Породичне народне лирске песме (избор) Обичајне народне лирске песме - свадбене (избор) Ђура Јакшић: <i>Вече</i> Војислав Илић: <i>Свети Сава</i> Алекса Шантић: <i>Моја отаџбина</i> Милан Ракић: <i>Наслеђе</i> Јован Дучић: <i>Село</i>	33	19	52	- историја (Обичајне народне лирске песме, Породичне народне лирске песме, Епске народне песме о Косовском боју, Епске народне песме о Марку Краљевићу) - географија (Хенрик Сјенкјевич: Кроз пустињу и	– компетенција за учење; – комуникација; – рад са подацима; – дигитална компетенција; – решавање проблема; сарадња; – одговорно учешће у демократском друштву; – естетичка компетенција.

<p>-одређује род књижевног дела и књижевну врсту; -прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; -разликује ауторску приповетку од романа; -анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); -уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; -разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; -разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; -разликује облике казивања; -увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике;</p>	<p>СЈ.3.4.1. СЈ.3.4.2. СЈ.3.4.5. СЈ.3.4.7. СЈ.3.4.8.</p>	<p>Вељко Петровић: <i>Ратар</i> Десанка Максимовић: <i>О пореклу</i> Мирослав Антић: <i>Плава звезда</i> Добрица Ерић: <i>Чудесни свитац</i> Стеван Раичковић: <i>Хвала сунцу, земљи, трави</i> Милован Данојлић: <i>Шљива</i> Сергеј Јесењин: <i>Бреза</i> Рабиндранат Тагоре: <i>Папирни бродови</i> или једна песма по избору из Градинара Епика Народна песма: <i>Смрт мајке Југовића</i> Епске народне песме о Косовском боју (избор) питања Народна песма: <i>Марко Краљевић укида свадбарину</i> Епске народне песме о Марку Краљевићу (избор) Народна приповетка: <i>Мала вила</i> Бранислав Нушић: <i>Аутобиографија</i> Петар Кочић: <i>Јаблан</i></p>			<p>прашуму, Џек Лондон: Зов дивљине) - ликовна култура (Упућивање ученика у откривање двоструког описивања стварности: верно представљање појава (објективна дескрипција) и маштовито повезивање појава са ставом и осећањем писца (субјективна дескрипција). - музичка култура (Врсте строфа: стих (моностих); двостих (дистих); тростих (терцет), четворостих (катрен). Ритам: брз и спор ритам; темпо; интонација и пауза; нагласак речи и ритам; рима - врсте: мушка, женска,</p>	
---	--	---	--	--	---	--

<p>-одређује стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту;</p> <p>-анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди;</p> <p>- анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста;</p> <p>-уочава хумор у књижевном делу;</p> <p>-разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона;</p> <p>-илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима;</p> <p>-уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину;</p>		<p>Светозар Ђоровић: <i>Богојављенска ноћ</i> (одломак)</p> <p>Исидора Секулић: <i>Буре</i> (одломак)</p> <p>Иво Андрић: <i>Аска и вук</i></p> <p>Бранко Ћопић: <i>Чудесна справа</i></p> <p>Стеван Раичковић: <i>Бајка о дечаку и Месецу</i></p> <p>Гроздана Олујић: <i>Златопрста или Седефна ружа</i> (избор)</p> <p>Светлана Велмар-Јанковић: <i>Улица Филипа Вишњића</i> (одломак)</p> <p>Вилијем Саројан: <i>Лепог белца</i></p> <p>Антон Павлович Чехов: <i>Вањка</i></p> <p>Драма</p> <p>Коста Трифковић: <i>Избирачица</i></p> <p>Бранислав Нушић: <i>Аналфабета</i></p> <p>Петар Кочић: <i>Јазавац пред судом</i> (одломак)</p> <p>Допунски избор</p> <p>Б. Ћопић: <i>Орлови рано лете</i></p> <p>Данило Киш: <i>Вереници</i></p> <p>Слободан Селенић: <i>Очеви и оци</i> (одломак)</p>			<p>средња (дактилска); парна, укрштена, обгрљена, нагомилана и испрекидана; улога риме у обликовању стиха.)</p>	
---	--	---	--	--	---	--

	<p>- уме да препоручи књижевно дело уз кратко образложење; -упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст</p>		<p>Владимир Андрић: <i>Пустолов</i> (избор) Џек Лондон: <i>Зов дивљине</i> Ференц Молнар: <i>Дечаџи</i> <i>Павлове улице</i> Хенрик Сјенкјевич: <i>Кроз пустињу и прашуму</i> Реј Бредбери: <i>Маслачково вино</i> (избор) Ефраим Кишон: <i>Код куће је најгоре</i> (избор) Анђела Нанети: <i>Мој дека је био трешња</i> (одломак) Ијан Мекјуан: <i>Сањар</i> (избор) Са предложеног списка, или слободно, наставник бира најмање три, а највише пет дела за обраду. Научнопопуларни и информативни текстови Вук Стефановић Караџић: <i>Живот и обичаји народа српског</i> (избор) Милутин Миланковић: <i>Кроз васиону и векове</i> (одломак) Веселин Чајкановић: <i>Студије из српске религије и фолклора</i> (избор) М. Иљин: <i>Приче о стварима</i> (избор)</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

		<p>Владимир Хулпах: <i>Легенде о европским градовима</i> (избор) Избор из књига, енциклопедија и часописа за децу. Са наведеног списка, обавезан је избор најмање три дела за обраду. Тумачење текста Тумачење условљености догађаја и ситуација, осећања, сукоба, поступака, нарави и карактерних особина ликова - у епским и драмским делима. Упућивање ученика у поткрепљивање властитих судова и закључака појединостама из дела, али са становишта целине. Тумачење ликова као у претходном разреду. Запажање, коментарисање и процењивање ситуација и поступака, речи и дела, физичких и других особина, жеља и могућности, циљева и средстава (њихове складности и противречности).</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>Упућивање ученика у откривање двоструког описивања стварности: верно представљање појава (објективна дескрипција) и маштовито повезивање појава са ставом и осећањем писца (субјективна дескрипција). Даље упућивање ученика у тумачење песничких слика изазваних чулним дражима (конкретни мотиви), те размишљањем и осећањем (апстрактни мотиви, емоције, рефлексije).</p> <p>Откривање главног осећања и других емоција у лирским песмама.</p> <p>Уочавање мотивске структуре песме; начин развијања појединих мотива у песничке слике и њихово здружено функционисање.</p> <p>Развијање навике да се запажања, утисци и закључци доказују подацима из текста и животне стварности, да се уметничке вредности истражују с проблемског становишта.</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

		<p>Давање припремних задатака и упућивање ученика у рад на самосталном упознавању књижевног дела (усмено и писмено приказивање дела). Читање и вредновање ученичких бележака о прочитаној лектури.</p> <p>Књижевнотеоријски појмови</p> <p>Лирика</p> <p>Врсте строфа: стих (моностих); двостих (дистих); тростих (терцет), четворостих (катрен).</p> <p>Ритам: брз и спор ритам; темпо; интонација и пауза; нагласак речи и ритам; рима -врсте: мушка, женска, средња (дактилска); парна, укрштена, обгрљена, нагомилана и испрекидана; улога риме у обликовању стиха.</p> <p>Језичко-стилска изражајна средства: контраст, хипербола, градација;</p> <p>Врсте ауторске и народне лирске песме: родољубива, социјална песма; обичајне</p>				
--	--	--	--	--	--	--

			<p>и породичне народне лирске песме.</p> <p>Епика Основна тема и кључни мотиви. Фабула: покретачи фабуле; заустављање фабуле; ретроспективни редослед догађаја. Карактеризација: социолошка, психолошка; портрет: спољашњи и унутрашњи. Биографија и аутобиографија Роман - пустиловни, историјски и научно-фантастични. Предање.</p> <p>Драма Комедија - основне одлике. Хумористичко, иронично и сатирично у комедији. Карактеризација ликова у комедији. Монолог и дијалог у драми. Функционални појмови Ученици се подстичу да разумеју, усвоје и у одговарајућим говорним и наставним ситуацијама примењују следеће функционалне појмове:</p>				
--	--	--	---	--	--	--	--

		<p>чежња, наслућивање, сумња, запрепашћење; савесност, предострожност, хуманост, достојанство; објективно, субјективно, посредно, непосредно, драматично; запажање, образлагање, аргументовано доказивање, анализа, синтеза, упоређивање; детаљ, атмосфера, перспектива.</p> <p>Читање</p> <p>Усклађивање читања с природом неуметничког и уметничког текста. Даље упућивање ученика на проучавање обрађеног и необрађеног текста ради изражајног читања (условљеност ритма и темпа; јачина гласа, паузирање, реченични акценат). Казивање напамет научених различитих врста текстова у прози и стиху. Читање и казивање по улогама.</p> <p>Увежбавање читања у себи према прецизним, унапред постављеним задацима - откривање композицијских</p>					
--	--	---	--	--	--	--	--

		<p>СЈ.3.3.1. СЈ.3.3.2.</p>	<p>јединица, дијалога у карактеризацији ликова, описа и сличних елемената; налажење речи, реченица, правописних знакова и др. Увежбавање брзог читања у себи с провером разумевања прочитаног непознатог текста.</p>					
2.	<p>-повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; -препознаје делове речи у вези са њиховим грађењем; -разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; -разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму;</p>		<p>ЈЕЗИК Грамматика Обнављање, проверавање и систематизовање знања која се у овом и старијим разредима проширују и продубљују, до нивоа њихове примене и аутоматизације у изговору и писању у складу са књижевно-језичком нормом и правописом. Подела речи по настанку: просте, изведене и сложене. Суфикси - разликовање суфикса од граматичких наставака; творбена основа; корен речи. Примери изведених именица, придева и глагола (певач, школски, школовати се).</p>	27	31	58	<p>- енглески (Придеви / Придевске заменице) - информатика Реченица (основни појмови): комуникативна реченица (синтаксичко-комуникативна јединица која представља целовиту поруку) и предикатска реченица</p>	<p>– компетенција за учење; – комуникација; – рад са подацима; – дигитална компетенција; – решавање проблема; сарадња; – одговорно учешће у демократском друштву; – естетичка компетенција.</p>

	<p>-одређује врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; -препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; -разликује реченице по комуникативној функцији; -доследно примењује правописну норму; - користи правопис (школско издање); -разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи;</p>		<p>Сложенице, примери сложених речи насталих срастањем двеју или више речи, односно њихових творбених основа; просто срастање и срастање са спојним вокалом (Бео/град, пар/о/брод). Префикси; примери именица, придева и глагола насталих префиксацијом (праунук, превелик, научити). Атрибутска и предикатска функција именица и придева. Самогласници и сугласници; слоготворно р. Подела речи на слоге. Подела сугласника по месту изговора и по звучности. Гласовне промене и алтернације - уочавање у грађењу и промени речи: палатализација и сибиларизација; непостојано а; промена л у о; једначење сугласника по звучности (одступања у писаном језику); једначење сугласника по месту изговора;</p>					
--	---	--	---	--	--	--	--	--

			<p>јотовање; асимилација и сажимање самогласника; губљење сугласника (на одступања указати у примерима).</p> <p>Придевске заменице: разликовање по значењу и функцији - присвојне, показне, односно-упитне, неодређене, опште, одричне; употреба повратне заменице свој.</p> <p>Грађење и значења глаголских облика: аорист (стилска обележеност), футур II; имперфекат; плусквамперфекат; императив; потенцијал; трпни глаголски придев; глаголски прилози.</p> <p>Прости и сложени глаголски облици. Лични и нелични глаголски облици.</p> <p>Реченица (основни појмови): комуникативна реченица (синтаксичко- комуникативна јединица која представља целовиту поруку) и</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

			<p>предикатска реченица (синтаксичка јединица која садржи глагол у личном облику). Независне и зависне предикатске реченице. Вежбе у исказивању реченичних чланова речју, синтагмом и зависном реченицом. Комуникативне реченице које се састоје од једне независне предикатске реченице и од више њих</p> <p>Правопис Проверавање, понављање и увежбавање правописних правила обрађених у претходним разредима (писање речце ли уз глаголе, не уз глаголе, именице и придеве; нај уз придеве; употреба великог слова и др.). Писање одричних заменица уз предлоге. Писање заменица у обраћању: Ви, Ваш. Писање имена васионских тела - једночланих и вишечланих. Писање глаголских облика које ученици често</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>погрешно пишу (радни глаголски придев, аорист, потенцијал, перфекат, футур I).</p> <p>Интерпункција после узвика.</p> <p>Растављање речи на крају реда.</p> <p>Навикавање ученика на коришћење правописа (школско издање).</p> <p>Ортоепија</p> <p>Проверавање и увежбавање садржаја из претходних разреда (правилан изговор гласова, разликовање дугих и кратких акцената, интонација реченице).</p> <p>Вежбе у изговарању дугоузлазног и дугосилазног акцента.</p> <p>Интонација везана за изговор узвика.</p>					
3.	<p>-употребљава различите облике усменог и писменог изражавања:</p> <p>-препричава различите типова текстова, без сажимања и са</p>	<p>СЈ.1.1.1.</p> <p>СЈ.1.1.5.</p> <p>СЈ.1.1.6.</p> <p>СЈ.1.1.7.</p> <p>СЈ.1.2.1.</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Основни облици усменог и писменог изражавања</p> <p>Препричавање са истицањем карактеристика лика у књижевном тексту, филму, позоришној представи. Изборно</p>	3	31	34	<p>-ликовна култура (уочавање структуре приче грађене ретроспективно. Изборно препричавање: динамичне и</p>	<p>– компетенција за учење;</p> <p>– комуникација;</p> <p>– рад са подацима;</p> <p>– дигитална компетенција;</p> <p>– решавање проблема; сарадња;</p>

	<p>сажимањем, - прича (о догађајима и доживљајима) и описује -разликује и гради аугментативе и деминутивне; -саставља обавештење, вест и кратак извештај; -разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; -проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; -драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; -говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму;</p>	<p>СЈ.1.2.2. СЈ.1.2.3. СЈ.1.2.7. СЈ.1.2.8. СЈ.1.2.9. СЈ.2.1.1. СЈ.2.2.1. СЈ.2.2.2. СЈ.2.2.5. СЈ.3.1.2. СЈ.3.1.3. СЈ.3.2.1. СЈ.3.2.5.</p>	<p>препричавање: динамичне и статичне појаве у природи(књижевно дело, филм, телевизијска емисија). Препричавање с променом гледишта. Уочавање структуре приче грађене ретроспективно. Причање са коришћењем елемената композиционе форме (увод, ток радње, градација, место и обим кулминације у излагању, завршетак). Уочавање карактеристика хронолошког и ретроспективног причања. Описивање спољашњег и унутрашњег простора (екстеријера и ентеријера) по заједничком и самосталном сачињеном плану. Описивање динамичких и статичких појава у природи; прожимање и смењивање статичких и динамичких слика и сцена у описивању и приповедању. Портретисање особа из непосредне околине на основу анализе књижевних портрета и портрета</p>			<p>статичне појаве у природи, Описивање спољашњег и унутрашњег простора (екстеријера и ентеријера), Портретисање особа из непосредне околине) - информатика (Ортоепске вежбе, Извештавање: кратак писмени извештај о школској акцији, Увежбавање технике у изради писменог састава (избор грађе, њено компоновање, коришћење пасуса, обједињавање приповедања и описивања). Писање службеног и приватног писма) - музичка култура</p>	<p>– одговорно учешће у демократском друштву; – естетичка компетенција</p>
--	--	--	--	--	--	---	--

	<p>– изражајно чита обрађене књижевне текстове.</p>		<p>личности из научно-популарне литературе. Извештавање: кратак извештај о школској акцији, свечаности, друштвеној акцији у селу или граду и сл. Усмена и писмена вежбања Ортоепске вежбе: проверавање и увежбавање садржаја из претходних разреда (правилан изговор гласова, разликовање дугих и кратких акцената, интонација реченице); вежбе у изговарању дугоузлазног и дугосилазног акцента; интонација у изговору узвика. Слушање звучних записа; казивање напамет научених лирских и епских текстова; снимање казивања и читања; анализа снимка и вредновање. Лексичке и семантичке вежбе: разликовање облика по дужини изговора; семантичка функција узлазне интонације; именоване осећања и</p>				<p>(Слушање звучних записа; казивање напамет научених лирских и епских текстова)</p>	
--	---	--	--	--	--	--	--	--

			<p>људских особина; један предмет -мноштво особина; значења речи приближних облика. Некњижевне речи и туђице - њихова замена језичким стандардом. Синтаксичке и стилске вежбе: ситуациони подстицаји за богаћење речника и тражење погодног израза; одређивање синтагмом и зависном реченицом. Сажимање текста уз појачање информативности. Вежбе у запажању; уочавање значајних појединости. Синтаксичко-стилске вежбе с различитим распоредом речи у реченици, уочавање нијансираних разлика у значењу, истицању и сл. Стваралачко препричавање текста са променом гледишта. Причање о догађајима и доживљајима са коришћењем елемената композиционе форме -по самостално сачињеном плану. Вежбање у</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>хронолошком и ретроспективном причању. Портретисање особе из непосредне околине ученика - по самостално сачињеном плану.Извештавање: кратак писмени извештај о школској акцији (сакупљање хартије, уређење дворишта ...).Увежбавање технике у изради писменог састава (избор грађе, њено компоновање, коришћење пасуса, обједињавање приповедања и описивања).Писање службеног и приватног писма.</p> <p>Осам домаћих писмених задатака, читање и анализа задатака на часу.</p> <p>Четири школска писмена задатка - по два у полугодишту (један час за израду задатка, два за анализу задатака и писање побољшане верзије састава).</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p align="center">КЊИЖЕВНОСТ</p> <ul style="list-style-type: none"> - прилагођавање понуђених текстова конкретним наставним потребама; - повезивање и груписање градива са одговарајућим садржајима из других предметних подручја – граматике, правописа, језичке културе; - разни облици усмереног читања; - систематско неговање изражајног читања; - служење аудио снимцима узорних интерпретативних читања; - конкретним и успешним тумачењем штива; - увежбавање читања на текстовима различите садржине и облика; - стварање добре слушачке публике у разреду; - критичко освртање ученика на своје умење; - поклањање посебне пажње читању у себи; - усмерено и истраживачко читање; - уклапање вежби читања у друге облике рада у функцији свестраног стицања знања; - проверавање разумевања прочитаног текста; - информативно, продуктивно и аналитичко читање; - давање самосталних истраживачких задатака ученицима; - оспособљавање ученика за самостално учење; - разни облици поновљеног и усмереног читања; 	<p align="center">Одличан (5)</p> <p>Самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (наводи дела и писце, разликује књижевне родове и врсте, одређује врсту стиха и строфе, проналази стилске фигуре и различите облике приповедања; самостално анализира књижевно дело, аргументовано образлаже свој став о делу и повезује га са другим текстовима по тематици, структури и мотивима);</p> <p align="center">Врло добар (4)</p> <p>Самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (самостално анализира књижевна дела уз познавање основних одлика и функционалних појмова);</p> <p align="center">Добар (3)</p> <p>Самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (познаје основне одлике књижевности и разликује типове уметничког стваралаштва(усмена и ауторска књижевност); познаје основне функционалне појмове;</p> <p align="center">Довољан (2)</p> <p>Минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области, уз помоћ наставника(повезује наслове</p>	<ul style="list-style-type: none"> - прилагођавање понуђених текстова конкретним наставним потребама; - повезивање и груписање градива са одговарајућим садржајима из других предметних подручја – граматике, правописа, језичке културе; - разни облици усмереног читања; - систематско неговање изражајног читања; - служење аудио снимцима узорних интерпретативних читања; - конкретним и успешним тумачењем штива; - увежбавање читања на текстовима различите садржине и облика; - стварање добре слушачке публике у разреду; - критичко освртање ученика на своје умење; - поклањање посебне пажње читању у себи; - усмерено и истраживачко читање; - уклапање вежби читања у друге облике рада у функцији свестраног стицања знања; - проверавање разумевања прочитаног текста; - информативно, продуктивно и аналитичко читање; - давање самосталних истраживачких задатака ученицима; - оспособљавање ученика за самостално учење; - разни облици поновљеног и усмереног читања; - навикавање ученика да слободно

<ul style="list-style-type: none"> - навикавање ученика да слободно испољавају своје утиске, - подстицање ученика да утиске о делу доказују чињеницама из текста; - стимулисање ученичке истраживачке делатности; - истраживачки, пронлазачки , стваралачки и сатворачки однос према књижевном делу; - ширење ученичких духовних видика; - активна улога ученика у наставном процесу; - припремање за час, осмишљен рад на часу и рад после часа; - самостално решавање питања која буде истраживачку делатност; - постављање задатака који ученике подстичу да уочавају, откривају, истражују, процењују, закључују; - развијање индивидуалних склоности и способности ученика - адекватно вредновање ученичких напора; - прилажење језичко- изражајним средствима са доживљајног становишта, указивање на функционалне појмове; - примена више различитих наставних облика на једном часу (рад у пару, групни рад, индивидуални облик рада, фронтални рад у комбинацији са самосталним радом ученика); - стварање повољне климе; - одабир адекватних метода; - подстицање ученика да решавају проблеме, постављају питања, активно траже одговор из своје околине и окружења; 	<p>књижевних дела и имена аутора, разликује књижевне родове и препознаје основне одлике књижевних текстова);</p> <p style="text-align: center;">Недовољан(1)</p> <p>Ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.</p>	<p>испољавају своје утиске,</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстицање ученика да утиске о делу доказују чињеницама из текста; - стимулисање ученичке истраживачке делатности; - истраживачки, пронлазачки , стваралачки и сатворачки однос према књижевном делу; - ширење ученичких духовних видика; - активна улога ученика у наставном процесу; - припремање за час, осмишљен рад на часу и рад после часа; - самостално решавање питања која буде истраживачку делатност; - постављање задатака који ученике подстичу да уочавају, откривају, истражују, процењују, закључују; - развијање индивидуалних склоности и способности ученика - адекватно вредновање ученичких напора; - прилажење језичко- изражајним средствима са доживљајног становишта, указивање на функционалне појмове; - примена више различитих наставних облика на једном часу (рад у пару, групни рад, индивидуални облик рада, фронтални рад у комбинацији са самосталним радом ученика); - стварање повољне климе; - одабир адекватних метода; - подстицање ученика да решавају проблеме, постављају питања, активно траже одговор из своје околине и окружења; - коришћење различитих извора знања;
---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - коришћење различитих извора знања; - примена одговарајућих наставних средстава која ће утицати на аудио – визуелну перцепцију ученика (чути, видети, рад) - пружање могућности ученику да пита, размишља, производи оригиналне идеје, открива нова значења и развија критичко мишљење. 		<ul style="list-style-type: none"> - примена одговарајућих наставних средстава која ће утицати на аудио – визуелну перцепцију ученика (чути, видети, рад) - пружање могућности ученику да пита, размишља, производи оригиналне идеје, открива нова значења и развија критичко мишљење.
2.	<p style="text-align: center;">ЈЕЗИК</p> <ul style="list-style-type: none"> - поступно и селективно изучавање граматичких садржаја; - конкретизација нивоа обраде; - селективност; - заснивање тумачења граматичких категорија на њиховој функцији; - поступно и логичко увођење у морфолошке и синтаксичке законитости; - стална вежбања; - коришћење аудио снимака; - елементарна систематска правописна вежбања; - упућивање ученика на служење правописом и правописним речником (школско издање) - указивање на правилност у говору, на логичност и јасност; - одређивање садржаја вежбања у настави језика на основу систематског праћења говора и писања ученика; - примењивање поступака који су се у пракси потврдили својом функционалношћу: подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције и имитаторских склоности, 	<p style="text-align: center;">Одличан (5)</p> <p>Самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике; показује веома висок степен ангажовања; зна и примењује граматичка правила у сложенијим примерима;</p> <p style="text-align: center;">Врло добар (4)</p> <p>Самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике и примењује граматичка правила у сложенијим примерима уз малу помоћ наставника; показује висок степен ангажовања;</p> <p style="text-align: center;">Добар (3)</p> <p>Самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике; ангажован је повремено; препознаје и примењује граматичка правила у основним примерима;</p> <p style="text-align: center;">Довољан(2)</p> <p>Минимално испуњава захтеве основног</p>	<ul style="list-style-type: none"> - поступно и селективно изучавање граматичких садржаја; - конкретизација нивоа обраде; - селективност; - заснивање тумачења граматичких категорија на њиховој функцији; - поступно и логичко увођење у морфолошке и синтаксичке законитости; - стална вежбања; - коришћење аудио снимака; - елементарна систематска правописна вежбања; - упућивање ученика на служење правописом и правописним речником (школско издање) - указивање на правилност у говору, на логичност и јасност; - одређивање садржаја вежбања у настави језика на основу систематског праћења говора и писања ученика; - примењивање поступака који су се у пракси потврдили својом функционалношћу: подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције и имитаторских

<p>заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста, откривање стилске функције језичких појава, систематска и осмишљена вежбања у говору и писању, неговање примењеног знања и умења, повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом, континуитет у систему правописних и стилских вежбања, илустрација одређених језичких појава...;</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијање радозналости и самосталности ученика; - истраживачки и стваралачки однос према језику; - чврста везаност наставног рада за животну, језичку и уметничку праксу; - свесна активност ученика; - заснивање тежишта обраде језичких појава на суштинским особеностима; - неговање стваралаштва; - практична и занимљива настава; - целовити сазнајни кругови (мотивација, сазнавање, резимирање, примена); - учестало спајање индукције и дедукције, анализе и синтезе, конкретизације и апстракције, теоријских обавештења и практичне обуке; - коришћење погодног полазног текста, исказа, говорних ситуација и доживљавање истих при обради новог градива; - у сазнајном процесу паралелкно и здружено запажати, упоређивати, закључивати, 	<p>нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике уз помоћ наставника;ангажован је веома ретко;препознаје граматичка правила у најједноставнијим примерима;</p> <p style="text-align: center;">Недовољан(1)</p> <p>Не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из фонетике,морфологије,синтаксе и лексике ни уз помоћ наставника;не зна да препозна граматичка правила у најједноставнијим примерима.</p>	<p>склоности, заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста, откривање стилске функције језичких појава, систематска и осмишљена вежбања у говору и писању, неговање примењеног знања и умења, повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом, континуитет у систему правописних и стилских вежбања, илустрација одређених језичких појава...;</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијање радозналости и самосталности ученика; - истраживачки и стваралачки однос према језику; - чврста везаност наставног рада за животну, језичку и уметничку праксу; - свесна активност ученика; - заснивање тежишта обраде језичких појава на суштинским особеностима; - неговање стваралаштва; - практична и занимљива настава; - целовити сазнајни кругови (мотивација, сазнавање, резимирање, примена); - учестало спајање индукције и дедукције, анализе и синтезе, конкретизације и апстракције, теоријских обавештења и практичне обуке; - коришћење погодног полазног текста, исказа, говорних ситуација и доживљавање истих при обради новог градива; - у сазнајном процесу паралелкно и здружено запажати, упоређивати,
---	--	---

	<p>доказивати, дефинисати, наводити нове примере;</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијање мишљења код ученика; - практично смисаоно стицање знања; - стварање повољне климе; - одабир адекватних метода учења; - индивидуална укљученост; - подстицање ученика да примењују знања из једне области у другу и формирају функционална знања; - израда наставних средстава са ученицима и њихово коришћење у свакодневном раду, - функционално објашњавање градива; - изградња одговорног односа према себи; - осмишљено коришћење уџбеника и других извора знања у свакодневном раду. 		<p>закључивати, доказивати, дефинисати, наводити нове примере;</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијање мишљења код ученика; - практично смисаоно стицање знања; - стварање повољне климе; - одабир адекватних метода учења; - индивидуална укљученост; - подстицање ученика да примењују знања из једне области у другу и формирају функционална знања; - израда наставних средстава са ученицима и њихово коришћење у свакодневном раду, - функционално објашњавање градива; - изградња одговорног односа према себи; - осмишљено коришћење уџбеника и других извора знања у свакодневном раду.
<p>3.</p>	<p style="text-align: center;">ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> - укључивање садржаја за неговање културе усменог и писменог изражавања у обраду књижевног текста и рад на граматички и правопису; - интегрисање рада на богаћењу језичке културе са свим видовима усмених и писмених облика изражавања; - коришћење аудио снимака; - богаћење ученичког сазнања лексичким и морфолошким вежбањима; - упућивање ученика на служење речницима: једнојезичним и двојезичним, лингвистичким и енциклопедијским; - повезивање семантичких вежби са морфолошким и синтаксичким; - рад на стилистици реченице; 	<p>Правопис:</p> <p style="text-align: center;">Одличан(5)</p> <p>Зна сва слова ћирилице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;</p> <p style="text-align: center;">Врлодобар(4)</p> <p>Зна сва слова ћирилице, зна правописну норму и примењује је у свим случајевима, уз поједине правописне грешке;</p> <p style="text-align: center;">Добар(3)</p> <p>Зна сва слова ћирилице, познаје правописну норму и примењује је у већини основних правописних правила;</p> <p style="text-align: center;">Довољан(2)</p> <p>Ученик пише већину слова ћирилице,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - укључивање садржаја за неговање културе усменог и писменог изражавања у обраду књижевног текста и рад на граматички и правопису; - интегрисање рада на богаћењу језичке културе са свим видовима усмених и писмених облика изражавања; - коришћење аудио снимака; - богаћење ученичког сазнања лексичким и морфолошким вежбањима; - упућивање ученика на служење речницима: једнојезичним и двојезичним, лингвистичким и енциклопедијским; - повезивање семантичких вежби са морфолошким и синтаксичким; - рад на стилистици реченице; - постављањем образаца и узора као циљ на

	<ul style="list-style-type: none"> - постављањем образаца и узора као циљ на путу неговања језичке културе; - ученички рад на самообразовању; - подстицање на литерарно стваралаштво; - неговање језичке чистоте; вежбање са ученицима примене знања, употребе способности и коришћење вештина; - примена одговарајућих наставних средстава која ће утицати на аудио- визуелно- моторну перцепцију ученика; - функционално објашњавање градива; - упућивање у начин процене сопственог напредовања ученика. 	<p>делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;</p> <p>Недовољан(1)</p> <p>Не пише тачно сва слова ћирилице, не зна да примени правописну норму у најједноставнијим примерима.</p> <p>Писмени и домаћи задаци:</p> <p>Одличан(5)</p> <p>Тачно одговора на тему, испоштовао је захтеве композиције кроз увод, разраду и закључак, види се поступност у излагању, реченице су јасне и правилне без граматичких и правописних грешака, стил писања богат је описима, емоцијама и појединим стилским изражајним средствима, рукопис ученика је леп, а рад уредан.</p> <p>Врло добар(4)</p> <p>Тачно одговара на тему, испоштовао захтеве композиције, реченице су јасне са мањим граматичким и правописним грешкама, стилу недостаје више описа и емоција.</p> <p>Добар(3)</p> <p>Тачно одговара на тему, поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нисуповезани, недостаје уводили закључак), поједине реченице нису јасне, са честим правописним и граматичким грешкама, недостаје</p>	<p>путу неговања језичке културе;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ученички рад на самообразовању; - подстицање на литерарно стваралаштво; - неговање језичке чистоте; вежбање са ученицима примене знања, употребе способности и коришћење вештина; - примена одговарајућих наставних средстава која ће утицати на аудио- визуелно- моторну перцепцију ученика; - функционално објашњавање градива; - упућивање у начин процене сопственог напредовања ученика.
--	---	--	---

		<p>описа и емоција, рад је понегде нечитак и неуредан;</p> <p>Довољан (2)</p> <p>Делимично одговорио на тему, увод, разрада и закључак нису уједначени, реченице су нејасне и неповезане, стил је сиромашан са великим граматичким и правописним грешкама, рад је веома нечитак и неуредан;</p> <p>Недовољан (1)</p> <p>Ученик није ништа написао или није одговорио на тему, нису испоштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су неповезане и нејасне са великим бројем граматичких, правописних и стилских грешака.</p> <p>Говорне вежбе:</p> <p>Одличан(5)</p> <p>Правилно се изражава, тачно казује текст поштујући правила композиције, износи своје ставове, описе и емоције у складу са задатом темом, лепо формулише своје мишљење, има изграђену културу комуникације;</p> <p>Врло добар (4)</p> <p>Успешно одговара на постављене захтеве, уз мања одступања;</p> <p>Добар(3)</p> <p>Делимично одговара на постављене захтеве;</p> <p>Довољан (2)</p>	
--	--	--	--

		<p>Одговара на постављене захтеве само уз помоћ наставника и на врло једноставним примерима; Недовољан(1) Ученик није научио текст и није се припремио за усмено изражавање.</p> <p>Рецитовање ученика: Одличан(5) Изражајно, тачно и јасно рецитије текст уз одговарајућу дикцију, правилно изговара све гласове;</p> <p>Врлодобар(4) Изражајно, тачно и јасно рецитије текст уз делимично одговарајућу дикцију, правилно изговара све гласове;</p> <p>Добар(3) Тачно рецитије текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;</p> <p>Довољан(2) Рецитије текст без дикције и изражајности, правећи често грешке;</p> <p>Недовољан(1) Ученик није научио задати текст.</p>	
--	--	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе: Оспособљавање ученика да разликују просте, изведене и сложене речи. Усвајање знања о подели гласова (самогласници, сугласници, звучни и беззвучни гласови) и основних правила у вези са гласовним променама. Оспособљавање ученика да разликују именичке и придевске заменице и да

препознају гласоске облике. Уочавање предикатске и комуникативне реченице.

Усвајање и примена правописних норми као и основних појмова из теорије књижевности. Подстицање ученике да са разумевањем читају и тумаче књижевно дело. Унапређивање језичких компетенција ученика. Подстицање ученика на развијање и неговање вештина читања, писања и говорења

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Језик	12
2.	Књижевност	3
3.	Језичка култура	3

ДОДАТНА НАСТАВА:

Циљ додатне наставе: Проширивање знања из граматике (творба речи, гласовне промене, именичке и придевске заменице, глаголски облици и падежи) . Припрема ученика за такмичење из српског језика и језичке културе. Усвајање и примена правописних норми. Проширивање знања из теорије књижевности . Читање књижевног дела и тумачење његових битних чинилаца. Подстицање ученика на развијање и неговање вештина читања, писања и говорења. Оспособљавање и подстицање ученика на самостално стваралаштво и критичко мишљење

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Језик	10
2.	Књижевност	4
3.	Језичка култура	4

ДРАМСКА СЕКЦИЈА

Циљ наставе: Увођење ученика у структуру драмског дела , систематизација књижевнуметничких знања, усвајање естетских и моралних начела и указивање на животне истине и универзалне вредности порука које носе текстови. Оспособљавање ученика за сценско читање, културу изражавања и памћење текста. Подстицање креативних способности ученика, развијање маште, неговање стваралачког односа према себи, свету, раду и животу, разумевање и критички однос према стварности.

РЕД.БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	Организациона тематика		2		2	- износе своја очекивања, предлоге и идеје	- септембар -упознавање ученика са планом драмске секције	-укључивање што већег броја ученика у драмску секцију
II	Упућивање ученика у рад на драмском тексту		6		6	-читају драмске текстове које је изабрала наставница -дају своје предлоге у вези избора драмског текста - ученици вежбају изражајно и доживљено читање текстова	- септембар, децембар, март - наставник слуша предлоге ученика, упућује ученике у рад на драмског тексту	- ученици су оспособљени за рад на драмским текстовима
III	Кратки курсеви дикције и понашања на сцени		7		7	- ученици вежбају дикцију, правилно акцентовање речи, интонацију, паузе у говорењу и понашање на сцени	- октобар , јануар,март, април - кроз разне игре ученици вежбају понашање на сцени , а помоћу вежби за артикулацију и брзалица увежбавају правилан изговор	-ученици су припремљени за изражајно и доживљено казивање и самостално владају сценом

IV	Упознавање са драмском уметношћу	3			3	- припремају паное или презентације, слушају излагање наставнице и других ученика	- новембар и фебруар -кроз презентације и паное упознају се са историјом говорне културе и драмске уметности	- ученици су упознати са историјом говорне културе и драмске уметности
V	Одабир музике и костима и рад на сценографији представе		5		5	- ученици дају предлоге за музику представе и предлажу изглед сценографије и своје костиме	- октобар, децембар , јануар и април -уз сарадњу са другим секцијама (ликовном и другим) ученици праве сценографију и костиме за представе	-развијајући креативност ученици су припремили сценографију и осмислили своје костиме за представу.
VI	Учешће у пригодним програмима школе Учешће на Фестивалу глумачких остварења у Лозници			8	8	-активно учествују у програму за Дан школе, Савиндан и на Фестивалу глумачких остварења „Драган Тошић“ у Лозници	-октобар, децембар , јануар и април -ученици су припремили представе за Дан школе, Савиндан и за Фестивал	- ученици изводе представу у оквиру програма за Дан школе, Савиндан и на Фестивалу глумачких остварења „Драган Тошић“ у Лозници
VII	Заједничко праћење позоришних представа и културних дешавања		5		5	-ученици присуствују Бачком Вуковом сабору и Фестивалу глумачких остварења „Драган Тошић“ у Лозници - на часовима секције заједно бирају представе које ћемо гледати са youtube-а	-април и мај -посета Бачком Вуковом сабору и Фестивалу глумачких остварења „Драган Тошић“ у Лозници и анализа одгледаних представа	-ученици се подстичу на критички однос према стварности кроз анализу одгледаних представа

25.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Разред: 6.разред

Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова: 72 часа

Уџбеници: ENGLISH PLUS 2, Second edition (Уџбеник и радна свеска за 6. разред основне школе)

АУТОР(И): Уџбеник - Ben Wetz, Diana Pye; Радна свеска – Janet Hardy Gould

ИЗДАВАЧ: Нови Логос, Београд, Србија у сарадњи са Oxford University Press – ом, Оксфорд, Велика Британија, 2018.

Литература: Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1

Р.б р.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове којим се описују чланови	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.	Starter unit Уводна тема Описивање себе и других; описивање појава; изражава-ње припадања и поседовања.	0	2	2	Грађанско васпитање, српски језик, други страни језик	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву.

	<p>породице, живот у школи и школски простор;</p> <p>- опишу чланове породице, живот у школи и школски простор једноставнијим језичким средствима;</p> <p>- разумеју и формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање;</p> <p>- питају и саопште шта неко има/нема и чије је нешто;</p> <p>- разумеју сличности и разлике у интересовањима и школском животу деце у земљама циљне културе и код нас.</p>	<p>2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>						
2.	<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање допадања и</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18.</p>	<p>Unit 1 - My time Моје време Изражавање допадања и недопадања; изражавање</p>	3	4	7	Грађанско васпитање, српски језик, географија, информатика и рачунарство,	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење,

<p>недопадања; размене информације које се односе на допадање и недопадање; -разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања и описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу своја интересовања и сталне и уобичајене активности у неколико једноставнијих везаних исказа; - разумеју једноствено исказане дозволе и забране и реагују на њих; формулишу дозволе и забране</p>	<p>1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13.2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>интересовања и свакодневних радњи у садашњости; изрицање дозвола и забрана; изношење предлога и позива на заједничку активност и реаговање на њих.</p>				<p>други страни језик</p>	<p>одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.</p>
---	---	---	--	--	--	---------------------------	---

	једноставнијим језички средствима; - разумеју једноставније исказе који се односе на предлоге и позиве на заједничку активност и реагују на њих; упуте предлоге и позиве на заједничку активност; - разумеју и описују сличности и разлике у начину разоноде у земљама циљне културе и код нас.							
3.	- разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања и описују сталне, уобичајене радње; - саопште своја и туђа интересовања и опишу свакодневне, уобичајене радње у неколико везаних исказа.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Тест 1 Изражавање интресовања и описивање сталних,	0	2	2	Грађанско васпитање, српски језик, други страни језик	Компетенција за учење, комуникација и сарадња.

4.	<p>- разумеју једноставније текстове којима се описују тренутне радње у садашњости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију;</p> <p>- разумеју и правилно користе емоције и емотиконе;</p> <p>- разумеју и упућују једноставно исказана чуђења, извињења и реагују на њих;</p> <p>- разумеју, упућују и реагују на предлоге исказане једноставнијим језичким средствима;</p> <p>- разумеју и саопштавају једноставно исказане планове;</p> <p>- спроведу истраживање, сумирају и саопште</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>Unit 2 – Communication Комуникација</p> <p>Описивање догађаја у садашњости; исказивање чуђења, извињења и реаговање на њих; исказивање планова и предлога.</p>	3	5	8	<p>Грађанско васпитање, српски језик, информатика и рачунарство, други страни језик</p>	<p>Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
----	---	--	---	---	---	---	---	--

	<p>результате истраживања о слушању музике на енглеском језику;</p> <p>- напишу блог о свакодневним и тренутним радњама у садашњости, интересовањима и хобијима, користећи једноставна језичка средства;</p> <p>- разумеју и поштују правила учтиве комуникације у циљној култури.</p>							
5.	<p>- разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости; опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; опишу неки историјски</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1.</p>	<p>Unit 3 - The past Прошлост Описивање радњи у прошлости.</p>	3	5	8	Грађанско васпитање, српски језик, историја, други страни језик	Комуникација, дигитална компетенција, ад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

	догађај, историјску личност и сл. - разумеју повезаност прошлости и садашњости.	2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
6.	-разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; опишу неки историјски догађај.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Први писмени задатак Описивање догађаја у прошлости.	0	3	3	Грађанско васпитање, српски језик, историја, други страни језик	Компетенција за учење, комуникација и сарадња.
7.	- разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости; опишу у неколико краћих,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18.	Unit 4 - In the picture На слици Описивање радњи у прошлости; описивање појава, радњи, стања и збивања; изражавање захвалности и интересовања.	3	5	8	Грађанско васпитање, српски језик, биологија, други страни језик	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и

	<p>везаних исказа искуства, догађај из прошлости;</p> <p>- разумеју једноставен текстове у којима се описују радње, стања и збивања; опишу појаве, радње, стања и збивања;</p> <p>- разумеју једноставније исказе којима се изражава захвалност интересовање за тему и реагују на њих; изражавају захвалност и интересовање за тему користећи једноставна језичка средства.</p> <p>- разумеју повезаност прошлости и садашњости.</p>	<p>2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6.</p>						оријентација ка предузетништву.
8.	<p>- разумеју једноставније изразе који се односе на бројеве и количине; размене информације које се</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22.</p>	<p>Unit 5 - Achieve Постигни Изражавање бројева и количина; описивање бића, предмета и места;</p>	3	5	8	Грађанско васпитање, српски језик, други страни језик	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење,

	односе на број и количину нечега; - разумеју једноставније описе бића, предмета и места; упореде и опишу бића, предмете и места користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставнији текст који се односи на изражавање способности у садашњости и прошлости; размене информације у вези са способностима у садашњости и прошлости; саопште способности у садашњости и прошлости користећи једноставнија језичка средства; .	1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.7. 2.3.8.	изражавање способности у садашњости и прошлости; изношење предлога и савета					одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу.
9.	- разумеју једноставнији текст који се односи на описивање	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.	Unit 6 - Survival +Zero Conditional and Have to Опстанак	3	5	8	Грађанско васпитање, српски језик, физичко и	Комуникација, дигитална компетенција,

	<p>способности, будућних радњи, одлука, претпоставки, предвиђања; размене и саопште информације у вези са својим и туђим способностима, будућим радњама, одлукама, претпоставкама и предвиђањима користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније формулисана правила, обавезе, савете и упутства и реагују на њих; формулишу једноставнија правила, обавезе, савете и упутства; - разумеју и опишу сличности и разлике у природним лепотама у циљној култури и код нас.</p>	<p>1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.</p>	<p>Описивање способности, будућних радњи, одлука, претпоставки и предвиђања; изрицање правила, обавеза, савета и упутстава.</p>				<p>здравствено васпитање, други страни језик</p>	<p>компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
--	--	--	---	--	--	--	--	---

10.	<p>- разумеју једноставнији текст који се односи на описивање способности, будућих радњи, одлука, претпоставки, предвиђања; размене и саопште информације у вези са својим и туђим способностима, будућим радњама, одлукама, претпоставкама и предвиђањима користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју једноставније формулисана правила, обавезе, савете и упутства и реагују на њих; формулишу једноставнија правила, обавезе, савете и упутства.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4. 2.3.7. 2.3.8.</p>	<p>Тест 2 Изражавање будућности, описивање способности, одлука, претпоставки; изрицање правила, обавеза, савета и упутстава</p>	0	2	2	Грађанско васпитање, српски језик, други страни језик	Компетенција за учење, комуникација.
11.	<p>- разумеју једноставније текстове који се</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9.</p>	<p>Unit 7 - Music Музика</p>	3	4	7	Грађанско васпитање, српски језик,	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење,

	односе на изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; размене информације које се односе на изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; саопште своје или туђе мишљење, планове и намере; - разумеју једноставне текстове у којима се описују карактеристике личности; размене информације које се односе на карактеристике личности; саопште какав је неко; - разумеју и опишу сличности и разлике у популарној музици у циљној култури и код нас.	1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.	Изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; описивање личности.				музичка култура, други страни језик	рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.
12.	- разумеју једноставније	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6.	Други писмени задатак	0	3	3	Грађанско васпитање,	Компетенција за учење, комуникација.

	текстове који се односе на изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; размене информације које се односе на изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; саопште своје или туђе мишљење, планове и намере.	1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.	Изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера.				српски језик, други страни језик	
13.	- разумеју једноставније текстове којима се описују радње и искуства у прошлости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу радње и искуства из прошлости у неколико везаних исказа; - разумеју и опишу сличности и разлике	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26.	Unit 8 - Scary Застрашујуће Описивање догађаја и искустава у прошлости.	3	3	6	Грађанско васпитање, српски језик, други страни језик	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

у популарним спортовима у циљној култури и код нас.	2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						
---	--	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	Прописани садржаји биће реализовани предвиђеним бројем часова кроз разредно - часовни систем и предметно планирање, у складу са исходима учења и стандардима постигнућа. Креирају се ситуације учења у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика, а све то са циљем усвајања садржаја подстицањем развојних потенцијала детета.	У оквиру формативног оцењивања наставник прикупља информације о постигнућима ученика и бележи активности ученика током наставе. Резултати формативног вредновања на крају циклуса могу се исказати и сумативно, бројчаном оценом.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.
2.	Оцењивањем ученика обухваћени су следећи елементи: Разумевање (писаног/слушаног садржаја) Говорне способности Способности писменог изражавања	Оцењивањем ученика обухваћени су следећи елементи: Разумевање (писаног/слушаног садржаја) Говорне способности Способности писменог изражавања	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
3.	Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави	Лезичке законитости – граматика Оцењивање ученика од петог до осмог разреда је бројчано и врши се: 1) Писаним путем 2) Усменим путем	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама – током вежбања. Тест слушања, читања и писања

4.	оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:	3) Праћењем активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
5.	– циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; – говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;	1) Писане провере постигнућа се оцењују на основу скале која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене: ·86-100% оцена одличан (5) ·70%-85% оцена врло добар (4) ·50%-69% оцена добар (3) ·33%-49% оцена довољан (2) ·до 32% оцена недовољан (1)	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
6.	– наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; – битно је значење језичке поруке;	2) Оцена добијена усменим путем се формира на основу учениковог одговора или излагања према следећој бројчаној скали: Одличан (5) – Ученик у потпуности разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује изузетно велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Успешно користи све граматичке елементе и конструкције и уочава најчешће изузетке од правила. У стању је дасамостално исказаје усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. Правилно и самостално изражајно чита. Ученик самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. На матерњем и страном језику саопштава информацију добијену	Посматрање и праћење, усмена и писмена провера кроз задатке.
7.	– знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; – са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и		Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
8.			Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.

9.	<p>решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;</p> <p>– наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;</p>	<p>од 3. лица у вези са познатим темама у конкретним комуникативним ситуацијама. У потпуности показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама. Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом изражавања користи једноставна језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У стању је да уз мању помоћ наставника успешно искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. У великој мери правилно и самостално изражајно чита. Ученик у великој мери самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. У великој мери показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>
10.	<p>– сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије:</p>	<p>Добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом изражавања користи једноставна језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У стању је да уз мању помоћ наставника успешно искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. У великој мери правилно и самостално изражајно чита. Ученик у великој мери самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. У великој мери показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама – током вежбања. Тест слушања, читања и писања</p>
11.	<p>– усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;</p> <p>– поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;</p>	<p>Добар (3) – Ученик углавном разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе уз делимичан степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном једноставније, фреквентније речи изразе, а приликом изражавања користи једноставније језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Углавном правилно чита. Делимично је у стању да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>
12.	<p>– ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;</p> <p>– уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала;</p>	<p>Добар (3) – Ученик углавном разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе уз делимичан степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном једноставније, фреквентније речи изразе, а приликом изражавања користи једноставније језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Углавном правилно чита. Делимично је у стању да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена и писмена провера кроз задатке.</p>
13.	<p>– ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;</p> <p>– уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала;</p> <p>– учионица је простор који је могуће</p>	<p>Добар (3) – Ученик углавном разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе уз делимичан степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном једноставније, фреквентније речи изразе, а приликом изражавања користи једноставније језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Углавном правилно чита. Делимично је у стању да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>

<p>прилагођавати потребама nastave из дана у дан;</p> <p>– рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;</p> <p>– за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.</p> <p>Технике/активности</p> <p>Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.</p> <p>Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).</p> <p>Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).</p> <p>Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.).</p> <p>Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).</p> <p>Игре примерене узрасту.</p> <p>Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).</p>	<p>дoживљај, преписка садржај разговора или нарaтивнoг текста. Ученик у довољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Показује делимичну способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама и логичког повезивања појмова.</p> <p>Довољан (2) – Ученик препознаје и разуме планом и програмом предвиђене основне, најфреквентније појмове, речи и изразе уз мали степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном најједноставније речи, кратке и једноставне поруке и упутства и користи најједноставнија језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Чита делимично правилно и уз помоћ наставника. Ученик је у стању да искључиво уз помоћ наставника искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или нарaтивнoг текста и то на нивоу репродукције. Ученик у малој мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања су на нивоу репродукције, уз повремену минималну примену.</p> <p>Недовољан (1) – Ученик не препознаје нити разуме планом и програмом предвиђене основне појмове, речи и изразе, не уме да их репродукује нити примени у усменом изражавању. Ученик није самосталан у раду и није у стању ни уз помоћ наставника да искаже једноставнију усмену</p>	
--	---	--

<p>Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.</p> <p>„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.</p> <p>Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.</p> <p>Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).</p> <p>Разумевање писаног језика:</p> <ul style="list-style-type: none"> – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – препознавање везе између група слова и гласова; – одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби. <p>Писмено изражавање:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повезивање гласова и групе слова; – замењивање речи цртежом или сликом; – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи, и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); 	<p>поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста. Ученик у недовољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања нису ни на нивоу препознавања, без способности репродукције и минималне примене.</p> <p>3) Активност ученика прати се континуирано и вреднује током целе школске године. У активност улази и редовност/благовременост/тачност израде и доношења домаћих задатака, као и редовно доношење материјала потребног за рад на часу. Степен самосталности у раду, степен ангажовања, иницијативе, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима такође се вреднују кроз активност.</p>	
--	--	--

	<p>– писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.</p> <p>Увођење дечије књижевности и транспоноване у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.</p> <p>Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА: Фронтални, индивидуални, у пару, групни.</p> <p>МЕТОДЕ РАДА: КМ – читај/слушај и одговори на питања/попуни табелу/допуни текст/повежи/преу-реди реченице/про-нађи информацију; играње улога, симулација; вођени дијалог; вођено писање састава и усемно излагање.</p> <p>НАСТАВНА СРЕДСТВА: уџбеник, радна свеска, табла, рачунар, пројектор, „classroom presentation tool“</p> <p>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.</p> <p>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА: Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.</p>		
--	--	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК (6.разред)

Циљ допунске наставе: Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе; усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу; увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутства за свладавање потешкоћа у учењу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја. Посебно помоћи ученицима који раде по прилагођеном програму; пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било ког другог разлога нису усвојили одређено наставно градиво; омогућити да ученик кроз вежбу овлада, како теоријским, тако и практичним делом градива у оквиру својих могућности.

Годишњи фонд часова: 36 часова

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	My time	4
2.	Communication	4
3.	The past	4
4.	In the picture	5
5.	Achieve	5
6.	Survival	4
7.	Music	5
8.	Scary	5

*Напомена : У план су унете предвиђене наставне теме, што се током школске године може мењати и прилагођавати у зависности од потреба ученика.

25.3. ИСТОРИЈА

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: Шести

Циљ: Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи. Да развија дух толеранције код ученика . Један од веома битних циљева је да пробуди и негује патриотизам код ученика.

- Уџбеници: Емина Живковић, Ивана Коматина, Јелена Јеврић, Љиљана Недовић, и др. Радомир Ј. Поповић, Историја са одабраним историјским изворима за шести разред основне школе, KLETT 2021.

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВ/СИСТ.	УКУП.		
1.	- Користећи дату информацију или ленту времена, смешта историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију - Израчунава временску удаљеност између догађаја	ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	2	2	4	Корелација са градивом историје 5. разреда, као и градивом географије, српског језика, ликовне културе и веронауке	Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, рад са подацима и решавање проблема, дигитална компетенција.

	- У излагању историјске нарације користи основне научне појмове	године из прошлости ИС.1.1.5. уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације						
2.	- Опише повезаност појединца и заједнице - Користећи дату информацију или ленту времена, смешта историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију - прикупи информације из различитих, њему доступних извора (визуелних, материјалних и наративних), везаних за одређену тему;	ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји	ЕВРОПА СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	10	7/2	19	Корелација са градивом петог разреда: Варварске државе на територији Западног римског царства Корелација са наставом веронауке – значај Византије за настанак и развој хришћанства Корелација са наставом географије: Западна Европа Корелација са верском наставом: Постанак Хришћанске цркве Корелација са наставом српског језика – одлике	Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, естетику, сарадњу, дигитална компетенција.

	<p>- На основу визуелних и садржинских обележја, повезује одабране изворе информација са одговарајућим историјским периодом</p> <p>- Пронађе информације из датог историјског извора и резултате прикаже у усменом или писаном облику</p> <p>- Израчуна временску удаљеност између појединих догађаја</p> <p>- Користи основне историјске појмове</p> <p>- У излагању историјске наративе користи основне научне појмове</p> <p>- На датом примеру препознаје узрок и последице историјског догађаја</p> <p>- Упоредјујући историјске и географске карте датог простора, уочава утицај рељефа и климатских чинилаца на</p>	<p>из националне и опште историје</p> <p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена</p>					<p>усмене и писане књижевности</p> <p>Уколико је могуће, организовање једнодневног излета у циљу упознавања историјских и црквених знаменитости нашег краја</p> <p>Корелација са наставом географије: Државе и народи Балканског полуострва</p> <p>Корелација са наставом веронауке: Мисија Ћирила и Методија на покрштавању Јужних Словена</p>	
--	--	---	--	--	--	--	---	--

	<p>настанак цивилизација - Наведите најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у раном средњем веку; - На основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); - Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; - На историјској карти лоцира правце миграција и</p>	<p>легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС 3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--	--

	<p>простор насељен Србима и њиховим суседима у раном средњем веку;</p> <p>- Идентификује разлике између типова државног уређења у периоду раног средњег века;</p> <p>- Изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице;</p>							
3.	<p>- Користећи дату информацију или ленту времена, уме да смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију</p> <p>- на датом примеру препознаје узрок и последице историјског догађаја;</p> <p>- Пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби,</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније</p>	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	14	11/2	27	<p>Пројекција видео материјала (наставни CD) на тему: Крсташки ратови у сарадњи са предметним наставником веронауке, а уз помоћ савремених историјских извора, задати ученицима да напишу историјски реферат на тему: "Јерусалим- свети град"</p> <p>Индивидуалним и групним радом ученика и</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: учење, одговорно учење у демократском друштву, естетику, комуникацију, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадњу и дигитална компетенција.</p>

	<p>припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку;</p> <p>- Разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку;</p> <p>- На понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности;</p> <p>- Образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века;</p> <p>- Идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку</p> <p>-</p>	<p>појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и</p>				<p>наставника покушати израду реферата на тему: „Лик и дело Саве Немањића“.</p> <p>Основни историјски извор за овај рад биће „Житије Светог Саве“ У сарадњи са наставником веронауке и српског језика ученици ће добити задатак да израде пано на коме ће бити представљена генеалогичка Немањића са најбитнијим историјским, верским и културним догађајима у Србији у периоду 1166.-1371. године</p> <p>Задати ученицима израду реферата на тему: "Балканско полуострво у позном средњем веку" и упоредити етничку карту Балканског полуострва са садашњом У корелацији са наставом српског</p>	
--	---	--	--	--	--	---	--

	<p>- Илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; - Разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини;</p>	<p>карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС 3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>					<p>језика упознати ученике са значајем нашег најстаријег сачуваног ћириличног рукописа, „Мирослављевог јеванђеља“ у сарадњи са наставницима српског језика и веронауке и уз претходну корелацију наставних садржаја, реализовати филмску пројекцију „Боја на Косову“. (Режија Здравко Шотра, 1989.год.)</p>	
--	---	---	--	--	--	--	---	--

4.	<p>- Користећи дату информацију или ленту времена, смешта историјску појаву, догађај и личност у одговарајућ и миленијум, век и деценију</p> <p>- У излагању историјске нарације користи основне научне појмове</p> <p>- Илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву;</p> <p>- Користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе</p> <p>- Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних,</p>	<p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ</p>	12	7/2	21	<p>Уколико је могуће, координираним радом са наставником географије заједнички обрадити наставну јединицу "Велика географска открића" и заједнички организовати час.</p> <p>Корелација са наставом ликовне културе на тему: Епоха хуманизма и ренесансе</p> <p>У сарадњи са ученицима направити завршни, годишњи ситематски пано, са најбитнијим догађајима према областима која смо обрађивали, хронолошки, за период Средњег века (V-XV век</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: учење, одговорно учење у демократском друштву, естетику, комуникацију, одговоран однос према околина, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентацију ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадњу и дигитална компетенција.</p>
----	---	--	--	----	-----	----	---	--

	<p>историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни)</p> <p>- Анализирај ући дате примере, уочава утицај наунотехнолошког развоја</p> <p>- Учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.</p>	<p>материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3.</p> <p>препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4.</p> <p>уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1.</p> <p>уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС 2.1.2.</p> <p>препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--	--

		<p>ИС 2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости</p> <p>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p> <p>ИС 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања</p>						
5.			ГОДИШЊА СИСТЕМАТИЗАЦИЈА		/1	1		

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
<p>1. ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота - Проблемска настава - Рад на рачунару - Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта, историјски атлас) - Диференцирана настава - Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа) рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја - Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ - Виртуелна посета музеју, локалитету... 	<p>Оцена одличан (5) Ученик: Примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски догађај). Објашњава специфичност и важних историјских појмова и примењује их у одговарајућем историјском контексту. Разуме како су појаве повезане из прошлости и садашњости. Анализира и процењује релевантност историјских извора. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена врлодобар (4) Ученик: Примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски догађај). Објашњава специфичност и важних историјских појмова и примењује их у одговарајућем историјском контексту. Разуме како су појаве повезане из прошлости и садашњости. Показује велику самосталност и висок степен активности и</p>	<p>Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминутна провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на часу, полугодишњи тест, завршни тест, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, пројектне активности (презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња, примена знања, примена савремених технологија, стандардизован тест.</p>

		<p>ангажовања.</p> <p>Оцена добар (3)</p> <p>Ученик:</p> <p>Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч. Препознаје разлику из међу текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о историјским појавама . Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике. Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикона. Уме да повеже личности историјски феномен са одговарајућом временском дредницом и историјским периодом. Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости. Зна и разумеу зроке и последице важних историјских прекретница из опште историје (научно технолошка открића, појава социјализма....)</p> <p>Показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена довољан (2)</p>	
--	--	--	--

		<p>Ученик: Именује и разликује основне временске одреднице. Именује историјске периоде и зна редоследи историјских периода. Уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости. Препознаје значење основних појмова из средњег века. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике (научно технолошка открића, књижевнике, слике, владари...). Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда .</p> <p>У мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; -показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена недовољан (1)</p> <p>Ученик препознаје градиво, не показује способност репродукције и примене градива. Не изводи закључке који се заснивају на подацима , критички не расуђује. Не показује</p>	
--	--	--	--

		интересовање за учешће у активностима, ни ти за ангажовање.	
2. ЕВРОПА СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	<ul style="list-style-type: none"> - Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота - Проблемска настава - Рад на рачунару - Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта и историјски атлас) - Диференцирана настава - Индивидуализована настава (предавање, ,праћење постигнућа) рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја - Примена монолошке, дијалогске, илустративне, демонстративне методе .. - Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ - Виртуелна посета музеју, локалитету... 	<p>Оцена одличан (5)</p> <p>Ученик: Процењује и анализира политичке прилике у Европи и свету после Велике сеобе. Проценира угао гледања на крај Западног Римског царства и стварања нових монархија. Узрочно последично анализира и износи свој став о последицама Вели сеобе народа (нестанак Западног римског царства). Процењује улогу личности које су обележиле овај историјски период (Карло Велики, Константин Велики, цар Јустинијан, Цар Ираклије, Василије II). Уме да прочита историјску информацију на основу поређане две историјске карте и атласа (Европа пре и после нестанка Западног римског царства и стварања нових држава). Закључује о развоју културе, религије и уметности на основу сликовних и књижевних извора кроз дела и личности. Узрочно последично анализира последице распада Западног римског царства на територији Балкана и долазак Словена на те просторе. Представља и образлаже специфичности везане за стварање српске државе.</p>	Усмена провера, петнаестоминутна провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на часу, полугодишњи тест, завршни тест, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, пројектне активности (презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња, примена знања, примена савремених технологија, стандардизован тест.

	<p>- Увођење ученика у главне појмове средњег века прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима</p> <p>- Самоевалуација и евалуација</p>	<p>(Захумље,Травунија, Паганија, Дукља, Рашка и Босна. Критички процењује друштво у позном средњем веку и разлике друштва у старом веку, на основу информација везаних за народни живот и обичаје, али и развој културе и науке -анализира и образлаже улогу историјских личности овог периода. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена врло добар (4)</p> <p>Ученик: Препознаје политичке прилике у Европи и свету после Велике сеобе нарада и пропасти Западног римског царства. Узрочно последично анализира и износи свој став о последицама Велике сеобе народа (нестанак Западног римског царства). Процењује улогу личности које су обележиле овај историјски период (Карло Велики, Константин Велики, цар Јустинијан, Цар Ираклије, Василије II). Применом знања из историјске хронологије уме прецизно да одреди ко историјском периоду припадају промене у науци, култури и уметности, религије и књижевности. Препознаје последице Сеобе Словена на Балканско полуострво. Закључи које су специфичности везане за стварање српских земаља на Балкану (Дукља, Рашка, Травунија, Босна, Захумље,</p>	
--	--	---	--

		<p>Паганија). Закључи зашто је дошло до Сеобе Словена и какве су њене последице на Балкану. Представља информације везане за живот народа, али развој културе и науке. Потврђује о којим историјским личностима се ради на основу сликовних историјских извора (Чалава, Владимир.. Карло Велики, Јунстинија, Ираклије....). Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена добар (3)</p> <p>Ученик уме да наведе политичке прилике у Европи после Велике сеобе народа и Пада Западног Римског царста (монархије, државно уређење, религије...)</p> <p>Уме да објасни нове појаве и нове појмове . Уме да наведе неке промене у науци, култури, уметности и да их повеже са личностима. Закључује шта су последице Велике сеобе народа и досељавања Словена на Балкан. Повезује историјске личности са одговарајућим догађајем (Карло Велики, Ираклије, Јунстинијан, династија Властимировић, Часлав.....). Показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена довољан (2)</p> <p>Ученик уме да наброји најважније појмове везане за Европу после Велике Сеобе народа (стварање нових</p>	
--	--	--	--

		<p>монархија). Именује нове појмове и варварске народе. Разликује робовласничко и феудално друштво. Зна да изврши поделу феудалног друштва. Набраја српске државе у позном средњем веку. Уз помоћ наставника препознаје на основу историјске карте нове српске државе. (уз помоћ наставника). У мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима. Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује. Показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена недовољан (1)</p> <p>Ученик не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције. Не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. Не препознаје основне информације везане за конкретну тему.</p>	
<p>3.ЕВРОПА,СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ</p>	<p>- Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим,</p>	<p>Оцена одличан (5)</p> <p>Ученик препознаје узрочно последичне процесе и анализира узрок, ток и последице стварања средњовековне српске државе, као и одос са суседним</p>	<p>Усмена провера, петнаестоминутна провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на часу, полугодишњи тест, завршни тест, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу,</p>

<p>СРЕДЊЕМ ВЕКУ</p>	<p>издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проблемска настава - Рад на рачунару - Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта и историјски атлас) - Диференцирана настава - Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа) рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја - Примена монолошке, дијалогске, илустративне, демонстративне методе .. - рад у пару и групама - Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ - Вежбање на историјској карти - Коришћење веб-алата: тестови, видео записи са питањима, ППТ и др. - Анализа историјских извора - Израда ППТ, паноа, кратка предавања од стране ученика - Самоевалуација и евалуација - Поређење култура 	<p>монархијама. Уме да прочита историјске информације на основу историјске карте или атласа, као и ширење српске државе. Представља специфичне детаље о великим биткама (Битка код Пантина, на Морави, битка на Велбужду). Процењује и анализира релевантност историјског извора. Процењује и анализира узрок, повод, ток и последице ратова Србије и њених суседа (Византије, Бугарске...). Уме да изрази мишљење о одређеном историјском појму. Процењује и анализира различите погледе на религију, културу, уметност и књижевност средњег века. Представља и образлаже специфичне детаље из периода владавине Немањића. Представља и образлаже специфичне детаље из биографије важних личности (Светог Саве, Стефана Немање, Краља Милутина, Цара Душана...). Узрочно последично анализира последице распада српског царства после смрти цара Уроша. Представља и образлаже повезаност Немањића са династијом Лазаревића. Лако и логички повезује распад српске државе са Маричком и Косовском битком, као и последице по Србију. Критички процењује друштво средњовековне Србије на основу информација везаних за народни живот и обичаје. Показује изузетну</p>	<p>пројектне активности (презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња, примена знања, примена савремених технологија, стандардизован тест.</p>
----------------------------	---	---	--

		<p>самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена врло добар (4)</p> <p>Препознаје политичке прилике у Европи и на Балкану. Може да објасни повезаности средњовековне Српске државе са суседним државама на Балкану. Препознаје улогу личности из епохе (Фидрифа Барбаросе, Стефана Немање, цара Манојла, краља Милутина...) Применом знања из историјске хронологије уме прецизно да одреди ко историјском периоду припадају промене у науци, култури и уметности. Препознаје последице ратова између Србије и Византије, као и ширење Српске државе. Закључи које су специфичности везане за стварање српске краљевине као и улогу Светог Саве. Закључи зашто је дошло до распада средњовековне српске државе као и последице распада царства. Представља информације везане за живот народа, али развој културе и науке. Потврђује о којим историјским личностима се ради на основу писаних историјских извора.</p> <p>Зна да објасни последице битака на Марици и на Косову као и пропаст Србије под османском влашћу. Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p>	
--	--	---	--

		<p>Оцена добар (3) Ученик уме да наведе када је Србија постала краљевина у средњем веку као и ко је био први српски архиепископ аутокефалне српске цркве, Уме да објасни појмове и да их повеже са градивом. Уме да наведе неке промене у науци, култури, уметности. Закључује у којим правцима се ширила средњовековна српска држава, као и да објасни повезаност Србије и Византије. Објашњава појмове: аутокефална црква, сабор, Првовенчан, Крсташи.... Дефинише поделу Србије на обласне господаре после распада царства користећи историјску карту или историјски атлас. Повезује историјске личности са одговарајућим догађајем (Стефан Дечански, краљ Милутин, Свети Сава, Стефан Немања, Кнез Лазар, браћа Мрњавчевић.....). Показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена довољан (2) Ученик уме да наброји најважније појмове везане Србију (аутокефална, Сабор, распад царства...) Именује владаре из династије Немањића. Набраја најважније догађаје из периода средњовековне српске државе (Битка на Марици, Косовска битка...). Уз помоћ наставника препознаје на основу историјске карте</p>	
--	--	---	--

		<p>или историјског атласа распад средњовековне српске државе. У мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима. Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује. Показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена недовољан (1)</p> <p>Ученик не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције. Не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. Не препознаје основне информације везане за конкретну тему.</p>	
<p>4. ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ</p>	<p>- Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота</p> <p>- Проблемска настава</p> <p>- Рад на рачунару</p> <p>- Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта и историјски атлас)</p>	<p>Оцена одличан (5)</p> <p>Ученик процењује и анализира политичке и економске прилике у Европи и свету на почетку новог века. Процењује и анализира културна и научна достигнућа новог века. (Пред индустријско доба) Уме да објасни специфичност важних историјских појмова и њихову везу са садашњим временом. Узрочнопоследично анализира политичке прилике на почетку новог века (хуманизам и ренесанса, реформација и</p>	<p>Усмена провера, петнаестоминутна провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на часу, полугодишњи тест, завршни тест, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, пројектне активности (презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња, примена знања, примена савремених технологија, стандардизован тест.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Диференцирана настава - Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа) рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја - Примена монолошке, дијалогске, илустративне, демонстративне методе .. - Рад у пару и групама - Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ - Виртуелна посета музеју, локалитету... - Увођење ученика у главне појмове новог века - Вежбање на историјској карти Коришћење е -уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ и др. - Анализа историјских извора - Израда ППТ, паноа, кратка предавања од стране ученика - Самоевалуација и евалуација - Упућивање ученика на коришћење додатне литературе 	<p>контрареформације...) Представља и образлаже специфичне детаље из политичког живота и свакодневног живота Срба под османском влашћу. Јасно и прецизно објашњава друштвено и политичко уређење у Османском царству. Наводу узроке и последицу Сеобе Срба на просторе Хабзбуршке монархије и њивов живот на том простору. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен анагажовања и активности.</p> <p>Оцена врло добар (4)</p> <p>Ученик препозна политичке и економске прилике у Европи и на Блукану. Јасно зна да објасни узроке и последице на догађаје прединдустријског доба (хуманизам и ренесанса, контрареформација и реформација...) Препозна културна и научна достигнућа овог периода (Прединдустријско доба). Препознаје специфичност важних историјских појмова и њихову везу са Сеобом Срба. Препознаје политичке прилике у османском царству (државно и друштвено. Закључује зашто је дошло до Сеобе Срба на просторе Хабзбуршке монархије и Млетачке републике. Јасно дефинише појмове хајдуци и ускоци. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности.</p> <p>Оцена добар (3)</p>	
--	--	---	--

		<p>Ученик уме да објасни: државно и друштвено уређење Османског царства, преиндустријско доба, реформацију и контрареформацију у Западној Европи.... Уме да објасни узрок и последице Сеобе Срба на простор Хабзбуршке монархије и Млетачке републике. Уме да наведе важне личности новог века. Уме да наведе културна и научна достигнућа овог периода. Закључи на примеру сликовних историјских извора личности из овог периода. Уме да препозна свакодневни живот и да објасни обавезе потчињеног становиштва (раје) под Османску власт. Показује делимични степен активности и ангажовања</p> <p>Оцена довољан (2)</p> <p>Ученик уме да препознаје појмове: колонизација, манифактура, хуманизан и ренесанса „данак у крви“, раја, харач, сеоба...-уз помоћ наставника. Уз помоћ наставника може да одреди трајање новог века. Препозна на основу историјског извора у форми слике личности које су обележиле овај период (Кристофер Колумбо, Микеланђео.. уз помоћ наставника. Показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена недовољан (1)</p> <p>Ученик не показује знања на нивоу</p>	
--	--	---	--

		препознавања нити репродукције. интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. Не препознаје основне информације везане за конкретну тему. Непоказује заинтересованост за предмет.	
5. ГОДИШЊА СИСТЕМАТИЗАЦИ ЈА			

ДОПУНСКА НАСТАВА : ИСТОРИЈА

Циљ допунске наставе: Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова, као и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива. Допунска настава се планира на основу праћења постигнућа ученика.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	2
2.	ЕВРОПА СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	5
3.	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	5
4.	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ	6

ДОДАТНА НАСТАВА: ИСТОРИЈА

Циљ додатне наставе: Додатни рад се организује за напредније ученике, тј. оне који желе да прошире своја знања из историје. Додатна настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима био потребан додатни рад)

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	2
2.	ЕВРОПА СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	5
3.	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	5
4.	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ	6

25.4. ГЕОГРАФИЈА

ПРЕДМЕТ: Географија

ЦИЉ: учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

УЦБЕНИЦИ: Географија за 6.разред основне школе, БИГЗ - Наташа Басарић

Еуцбеник Географија 6

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1

Р. б р.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ / САДРЖАЈИ		БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
					О Б.	У Т.	УК.		
1.	– успоставља везе између физичко-географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса;	ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом	Д Р У Ш Т В О И Г Е О Г Р А Ф И Ј А	Друштвена географија, предмет проучавања и подела			1	српски језик историја биологија ликовно музичко информатика	- Компетенција за целоживотно учење - Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Одговоран однос према околини

									- Предузимљив ост и предузетничк а компетенција
2.	<p>дређује математичко географски положај на Земљи;</p> <p>– анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте;</p> <p>– оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе</p>	<p>ГЕ.1.1.3.препознаје и чита географске и допунске елементе карте;</p> <p>ГЕ.1.3.1.познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред;</p>	<p>Г Е О Г Р А Ф С К А К А Р Т А</p>	<p>Географска/картографска мрежа.</p> <p>Географска ширина и географска дужина, часовне зоне.</p> <p>Појам карте и њен развој кроз историју.</p> <p>Елементи карте (математички, географски и допунски).</p> <p>Картографски знаци и методе за представљање рељефа на карти.</p> <p>Подела карата према садржају и величини размера.</p> <p>Оријентација у простору и оријентација карте, мерење на карти, сателитски навигациони системи</p>	5	3	8	<p>физика</p> <p>биологија</p> <p>екологија</p> <p>српски језик</p>	
3.	<p>– доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора;</p> <p>– анализира компоненте популационе</p>	<p>ГЕ.1.3.2.дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране;</p>	<p>С Т А Н О В Н И Ш Т</p>	<p>Основни појмови о становништву: демографски развитак и извори података о становништву.</p>	3	2	5	<p>српски језик</p> <p>математика</p> <p>историја</p>	

	<p>динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света;</p> <p>– анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група;</p>	ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти;	<p>В Број и распоред становништва на Земљи.</p> <p>О Природно кретање становништва.</p> <p>Миграције становништва.</p> <p>Структуре становништва: биолошке и друштвено-економске.</p> <p>Савремени демографски процеси у Србији, Европи и свету</p>					
4.	<p>– анализира географски положај насеља;</p> <p>– објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету;</p> <p>– доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима</p>	ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чиње-нице-објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом;	<p>Н Појам и настанак првих насеља.</p> <p>А Положај и географски размештај насеља.</p> <p>С Величина и функције насеља.</p> <p>Е Типови насеља.</p> <p>Љ Урбанизација.</p> <p>А Град – унутрашња структура и односи са околним простором.</p> <p>Село и рурални процеси</p>	3	2	5		

5	<p>– уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности;</p> <p>– доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине;</p> <p>– вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету;</p>	<p>ГЕ.2.1.4.приказује понуђене географске податке на некој карти картографски изражајним средствима, графиком, табелом и схемом;</p>	<p>П Р И В Р Е Д А</p> <p>Привреда, привредне делатности и сектори привреде.</p> <p>Пољопривреда и географски простор.</p> <p>Индустрија и географски простор.</p> <p>Саобраћај, туризам и географски простор.</p> <p>Ванпривредне делатности.</p> <p>Развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски односи у свету.</p> <p>Концепт одрживог развоја</p>	2	1	3	српски језик историја	
6.	<p>-објасни политичко - географску структуру државе;</p> <p>– представи процесе који су довели до формирања савремене политичко - географске карте света;</p>	<p>ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чиње ница-објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте;</p>	<p>Д Р Ж А В А И И Н Т Е Г Р А Ц И О Н И П Р О Ц</p> <p>Појам и настанак првих држава.</p> <p>Географски положај државе.</p> <p>Величина и компактност територије државе.</p> <p>Појам и функција државних граница.</p> <p>Главни град.</p> <p>Облик владавине.</p> <p>Политичко-географска карта Европе</p>	5	3	8	српски језик историја математика	

			Е С И	<p>после Другог светског рата.</p> <p>Политичко-географска карта света после Другог светског рата.</p> <p>Територијални интегритет и спорови.</p> <p>Интеграциони процеси</p>					
7.	<p>– објасни како се издвајају географске регије;</p> <p>– илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.</p>	<p>ГЕ. 3.4.2. објашњава географске везе и законитости у Европи и уме да издвоји географске регије;</p>	Г Е О Г Р А Ф И Ј А Е В Р О П Е	<p>Географске регије и регионална географија.</p> <p>Положај и границе Европе.</p> <p>Природне карактеристике Европе.</p> <p>Становништво Европе.</p> <p>Насеља Европе.</p> <p>Привреда Европе.</p> <p>Географске регије Европе</p>	32	20	52	<p>српски језик</p> <p>историја</p> <p>математика</p> <p>музичка култура</p> <p>страни језик</p> <p>информатика</p>	

Р.б р.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>У обради прве теме Друштво и географија, ученици треба да се упознају са општим предметом проучавања ове, веома широке области географије. Друштвена географија представља систем географских дисциплина, које се, свака из свог угла, баве односом човека (друштва) и географског простора (географске средине) у најширем смислу</p>	<p>Основни ниво</p> <p>Да зна предмет проучавања појам географске карте, оријентација у природи, географски положај Европе, покаже на карти Европе, основна природна обележја Европе, покаже на карти географске регије Европе, веће планине, реке, разликује појмове наталитет, морталитет, миграције..., зна да</p>	<p>-иницијални тест</p> <p>- Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању</p> <p>-Свака активност на часу служи за</p>

	<p>Активности ученика: решавање проблема, сарадња и тимски рад, употреба савремених технологија, повезивање школског и ваншколског искуства..</p> <p>Активност наставника:</p> <p>Уводи ученике у тему, моли више ученике, припрема материјале, постиче ученике да користе различите изворе информација, прати и вреднује рад ученика...</p> <p>Методе рада: монолошко-дијалогска, илустративна – демонстративна, теренска метода, дебата,</p> <p>Облици наставног рада: фронтални, групни облик рада, рад у паровима, индивидуални облик рада.</p> <p>Наставна средства: физичко – географска карта Србије, Европе, Света, рачунар, пројектор</p>	<p>покаже већа насеља, регионалне целине на карти..</p> <p>Средњи ниво 3-4</p> <p>Да зна који је циљ и задатак географије, разликује облике рељефа на карти, објасни појмове картографска мрежа, географски координатни систем, објасни одлике и структуре становништва, функције насеља, какав утицај имају насеља на животну средину, да објасни економску различитост појединих регија Европе.., место Србије у интеграционим процесима...</p> <p>Напредни ниво 5</p> <p>Да зна да повеже географске дисциплине са другим наукама, разуме значај географије за општу културу и савремено друштво, објасни утицај климе на живот и рад људи, да уме да анализира табеле и графиконе, да објасни популациону политику наше земље и Европе, разуме потребу унапређивања економских и културних веза, разуме значај ЕУ у унапређењу економије наше земље....</p>	<p>континуирану процену напредовања ученика.</p> <p>-Неопходно је ученике стално оспособљавати за процену сопственог напредка у остваривању исхода предмета.</p>
2.	<p>Тема Географска карта чини скуп знања и вештина којима ученици треба да овладају у настави географије, а односе се на познавање географске карте, њено практично коришћење и начине оријентисања у простору.</p>		
3.	<p>Тему Становништво чине садржаји који третирају основне појаве и процесе у развоју становништва и њихове просторне карактеристике. Ученике треба упознати са одликама и факторима демографског развоја, распоредом становништва на Земљи, као и његовим структурним обележјима.</p>		
4.	<p>У оквиру ове теме предвиђено је да се ученици упознају са основним појавама и процесима (законитостима) у развоју насеља у Србији, Европи и свету. У првим наставним јединицама потребно је дефинисати појам насеља, а затим и направити преглед најстаријих насеља на свету, али и на тлу Србије. У обради ових садржаја логична је корелација са историјом, посебно када се помињу најстарија насеља у свету (нпр. градови у долинама река, у Палестини, Месопотамији, Египту и сл.), али и на територији Србије (нпр.</p>		

	<p>Лепенски вир, Винча и винчанска култура). Проблематика географског положаја насеља неодвојива је од њиховог постанка, јер на положај и генезу насеља утичу пре свега природни услови и фактори (вода, земљиште и сл.), али и историјске околности, као и функције.</p>		
5.	<p>Тему Привреда чине садржаји из области економске географије у оквиру којих ученици треба да се упознају са основним појмовима о привреди, факторима развоја привреде и појединих привредних делатности, утицајем привреде на географски простор, концептом одрживог развоја и да се уведу у регионалне разлике у развоју светске привреде.</p>		
6.	<p>Тема Држава треба ученика да упозна са политичко-географским карактеристикама државе, дефинише појам државе, њене елементе и укаже на време и место настанка првих држава у свету. Приликом проучавања државне границе, као линије која раздваја суверене државе, треба указати на ефекте које оне остварују у простору у зависности од функције (баријерна, филтрирајућа, контактна, интеграциона). Анализа територије државе треба да се заснива на посматрању њене површине и компактности као и ефектима који произилазе из тих карактеристика. Према површини територије треба извршити класификацију држава од оних највећих (гигантских), до најмањих (микро државе).</p>		
7.	<p>Наставна тема Географија Европе обухвата основне појмове о континенту: географски положај, границе и величину, природне одлике и друштвене одлике и то према шеми како су проучаване друштвено-географске теме: Становништво, Насеља, Привреда и Географске регије Европе. Географске регије Европе појединачно, карактеристичне државе Европе и Европска Унија обрађиваће се током седмог разреда који је цео посвећен регионалној географији света.</p>		

ДОПУНСКА НАСТАВА - 18 ЧАСОВА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Друштвена географија	1
2.	Географска карта	4
3.	Становништво	3
4.	Насеља	3
5.	Привреда	5
6.	Држава и интеграциони процеси	1
7.	Географија Европе	1

ПРЕДМЕТ: Биологија

ЦИЉ: Циљ учења биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

УЦБЕНИЦИ: Биологија за шести разред основне школе, Вулкан издаваштво, 2019., Милица Маркелић, Ива Лакић, Катарина Зељић, Невена Кузмановић

ЛИТЕРАТУРА: Биологија за шести разред основне школе, Вулкан издаваштво, 2019., Милица Маркелић, Ива Лакић, Катарина Зељић, Невена Кузмановић

Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1

Р.б р.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ / САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА				КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			О.	У.	П.	УК.		
1.	-упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; - повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; -одреди положај органа човека и њихову улогу; - цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; - користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; - хумано поступа према организмима које истражује;	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА -Грађа живих бића – спољашња и унутрашња. - Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. - Једноћелијски организми – бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. Вишећелијски организми – одабрани примери гљива, биљака и животиња. - Основне животне функције на нивоу организма: исхрана,	15	12	9	36	Српски језик и књижевност, ликовна култура, информатика и рачунарство, географија техника и технологија , математика, природа и друштво	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу

	<p>-користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.</p> <p>-табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; -разматра, у групи, шта и како је учио / учила и где та знања може да примени</p>	<p>дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци, размножавање.</p> <p>- Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања, као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса.</p> <p>- Откриће ћелије и микроскопа.</p> <p>Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти).</p> <p>- Разлика између бактеријске, и биљне и животињске ћелије.</p> <p>- Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези.</p>						
2.	<p>-направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише;</p> <p>– размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима;</p> <p>– илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином;</p>	<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ</p> <p>-Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи – ланци исхране.</p> <p>- Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора. Антропогени фактор и облици загађења.</p>	8	4	4	16	Српски језик и књижевност, ликовна култура, информатика и рачунарство , географија ,природа и друштво	Компетенција за учење; дигитална; комуникација; рад са подацима и информацијама; сарадња; одговоран однос према околини; решавање проблема

	– истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода	- Угрожавање живих бића и њихова заштита.						
3.	- идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/ илустрацији; – повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; -користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА - Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. - Пренос наследног материјала. - Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). - Индивидуална варијабилност. - Природна селекција на одабраним примерима. Вештачка селекција. - Значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека	3	2	1	6	Српски језик и књижевност, ликовна култура, информатика и рачунарство, природа и друштво	Компетенција за учење; дигитална; комуникација; рад са подацима и информацијама; сарадња; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; решавање проблема
4.	- групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; – одреди положај непознате врсте на „дрвету живота”, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама;	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРАСНОСТ ЖИВОТА - Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава вишећелијности). - „Дрво живота“ заједничко порекло и основни принципи филогеније,	3	2	1	6	Српски језик и књижевност, ликовна култура, информатика и рачунарство, географија, природа и друштво	Компетенција за учење; дигитална; комуникација; рад са подацима и информацијама; сарадња; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу

	<p>-користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.</p> <p>– табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;</p> <p>- разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.</p>	<p>сродност и сличност.</p> <p>-Организми без једра.</p> <p>Организми са једром.</p> <p>-Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота”.</p>						
5.	<p>- прикупи податке о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и изнесе свој став о значају њихових истраживања;</p> <p>-одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција;</p> <p>-доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци;</p>	<p>ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ</p> <p>-Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње.</p> <p>- Бактерије и антибиотици.</p> <p>-Путеви преношења заразних болести.</p> <p>-Повреде и прва помоћ: повреде коже, убоди инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар.</p> <p>-Превенција и понашање у складу са климатским параметрима.</p> <p>-Последице болести зависности – алкохолизам</p>	4	2	2	8	Српски језик и књижевност, физичко и здравствено васпитање информатика и рачунарство, ликовна култура	Компетенција за учење; дигитална; комуникација; рад са подацима и информацијама; сарадња; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.-5.	<p>-презентација новог садржаја</p> <p>-коришћење наставних метода:вербално-текстуалне, демонстрационо-илустративне,лабораторијске</p> <p>-коришћење облика рада:фронтални, индидвидуални, рад у пару, групни рад, индивидуализације наставе</p> <p>-наставна средства:штампани уџбеник, наставни листићи, табла,лупа, микроскоп,природни материјал, рачунар,пројектор,презентауја, е- уџбеник</p> <p>-активности ученика: слуша, запажа, уочава, црта, повезује, закључује, активно учествују у разговору , ради самостално и уз помоћ наставника</p> <p>-активности наставника:предаје,припрема, даје упутства, посматра, иницира, помаже у раду, анализира, бележи, црта,подстиче, пита, оцењује</p>	<p>Одличан (5) -потпуно познаје васпитно-образовни садржај биологије који је прописан важећим програмом, -има јасно дефинисане научне појмове и начин примене научних појмова и термина</p> <p>Врло добар (4) -треба да готово у потпуности познаје прописане биолошке садржаје, да се прецизно термилошки изражава у образлагању градива</p> <p>Добар (3) -уме да опише одговарајуће биолошке објекте и процесе, да их дефинише, углавном разуме наставне садржаје и деломично примењује стечена знања, изводи закључке уз помоћ наставника</p> <p>Довољан (2) -може да препозна одређене биолошке појмове и процесе, али не уме да их објасни и образложи -уз знатну помоћ наставника на једноставан начин набраја и описује природне и биолошке процесе</p> <p>Недовољан (1) -у потпуности не познаје основне биолошке чињенице и процесе, не учествује у наставном раду и погрешно или произвољно излаже одређени биолошки наставни садржај</p>	<p>-иницијално тестирање</p> <p>-формативно, свакодневно оцењивање активности ученика (усмени одговори на часу приликом обнављања или обраде нове лекције, израда домаћих задатака, рад лабораторијских вежби, кратки пројекти, петнаестоминутне провере, израда цртежа и презентација, паноа, учешће на општинском, окружном или републичком такмичењу)</p> <p>- самовалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>-писана провера : објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова.</p>

Допунска настава

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Јединство грађе и функције као основа живота	8
2.	Живот у екосистему	4
3.	Наслеђивање и еволуција	2
4.	Порекло и разноврсност живота	2
5.	Човек и здравље	2

Додатна настава

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Јединство грађе и функције као основа живота	8
2.	Живот у екосистему	4
3.	Наслеђивање и еволуција Порекло и разноврсност живота	2
4.	Порекло и разноврсност живота	2
5.	Човек и здравље	2

25.6 МАТЕМАТИКА**Предмет: МАТЕМАТИКА****Разред: ШЕСТИ**

Циљ: Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Уџбеници:

Математика 6 - уџбеник за шести разред основне школе, Владимир Стојановић, Математископ, 2019;

Математика 6 - збирка задатака за шести разред основне школе, Наташа Алимпић, Никола Вигњевић, Гордана Поповић, Владимир Стојановић, Математископ, 2019

Литература: Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања; *Службени гласник РС – Просветни гласник*, бројеви: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1, 16/2022-1;

Математички лист, Друштво математичара Србије;

Симић, Борисав, И то је математика, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1992.

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>- прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе бројеве</p> <p>- одреди супротан број и апсолутну вредност целог броја;</p> <p>- израчуна вредност једноставнијег бројевног израза у скупу целих бројева;</p> <p>- реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз</p>	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.1.1. прочита и запише целе бројеве МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно МА.1.1.6. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама</p> <p>Средњи ниво: МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама</p> <p>Напредни ниво: МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза</p>	<p>Цели бројеви</p> <p>Скуп целих бројева (Z)</p> <p>Супротан број</p> <p>Апсолутна вредност целог броја</p> <p>Приказ целих бројева на бројевној правој</p> <p>Упоредивање целих бројева</p> <p>Основне рачунске операције у скупу Z и њихова својства</p> <p>Изрази са целим бројевима</p>	9	15	24	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија</p>	<p>- компетенција за учење</p> <p>- комуникација</p> <p>- решавање проблема</p>

		МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама						
2.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - класификује троуглове на основу њихових својстава; - конструише углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова; - уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; - утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; - конструише троугао на основу задатих елемената (странице и углови троуглова); 	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.3.2. влада појмом троугао (уочава његове моделе у реалним ситуацијама и уме да га нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)</p> <p>Средњи ниво: МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу МА.2.3.6. уочи осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи</p>	<p>Троугао</p> <p>Први део:</p> <p>Појам троугла. Обим троугла</p> <p>Једнакокраки и једнакостранични троуглови. Висина троугла</p> <p>Углови троугла. Збир углова троуглова. Врсте троуглова према угловима</p> <p>Однос између страница и углова троугла. Неједнакост троугла</p> <p>Конструкције неких углова (60°, 120°, 30°, 45°, 75°, 135°)</p> <p>Други део:</p> <p>Основне конструкције троуглова</p>	9	15	24	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија,</p> <p>Физика,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Ликовна култура</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - естетичка компетенција

	<p>- примени својства троуглова у једноставнијим проблемским задацима;</p> <p>- одреди центар описане и уписане кружнице троугла;</p> <p>- примењује особине централне и осне симетрије и транслације у једноставнијим задацима;</p>	<p>подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура</p> <p>Напредни ниво: МА.3.3.2. користи основна својства троугла и рачуна његов обим на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише</p> <p>МА.3.3.6. примени подударност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката</p>	<p>Појам подударности и ставови подударности</p> <p>Централна симетрија и подударност</p> <p>Осна симетрија и подударност</p> <p>Центар описане и уписане кружнице троугла</p>					
3.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>- прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису);</p>	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.1.1. прочита и запише рационалне бројеве МА.1.1.2. преведе коначан децимални запис броја у разломак и обратно МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); МА.1.1.6. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану МА.1.5.1. одреди положај тачке у првом квадранту координатног</p>	<p>Рационални бројеви</p> <p>Први део</p> <p>Скуп рационалних бројева. Супротан број. Апсолутна вредност рационалног броја</p> <p>Приказ рационалних бројева на бројевној правој. Упоредивање рационалних бројева</p> <p>Основне рачунске</p>	18	32	50	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија,</p> <p>Ликовна култура,</p> <p>Музичка култура,</p> <p>Физика</p>	<p>- компетенција за учење</p> <p>- комуникација</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- рад са подацима и информацијама</p> <p>- естетичка компетенција</p>

<p>- одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја;</p> <p>- израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева;</p> <p>- реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину;</p> <p>- примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама;</p> <p>- прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм);</p>	<p>система ако су дате координате и обратно МА.1.5.2. прочита и разуме податак са графикана, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величине МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графикомом и обрнуто МА.1.5.4. одреди задати проценат неке величине Средњи ниво: МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима МА.2.1.2. одреди реципрочну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама МА.2.2.1. реши линеарне једначине МА.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима МА.2.4.3. дату величину искаже приближном вредношћу МА.2.5.4. примени процентни рачун у једноставним реалним ситуацијама (на пример, промена цене неког производа за дати проценат) МА.2.5.1. влада описом координатног система (одређује координате тачака, осно или централно симетричних итд) МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички Напредни ниво: МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бр. израза МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине МА.3.2.5. користи једначине и неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке МА.3.5.4. примени процентни рачун у сложенијим ситуацијама</p>	<p>операције у скупу Q и њихова својства. Изрази са рационалним бројевима</p> <p>Једначине и неједначине:</p> $ax + b = c;$ $ax + b \leq c;$ $ax + b < c;$ $ax + b \geq c;$ $ax + b > c$ <p>$(a, b, c \in Q, a \neq 0)$</p> <p>Други део</p> <p>Координатни систем. Приказ података у координатном систему</p> <p>Приказ зависности међу величинама</p> <p>Размере, пропорције и проценти</p> <p>Директна пропорционалност</p> <p>Обрнута пропорционалност</p>					
---	---	--	--	--	--	--	--

	- тумачи податке приказане табелом и графички;	МА.3.5.1. одреди положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина						
4.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - класификује четвороуглове на основу њихових својстава; - конструише паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице и углови четвороуглова и дијагонала четвороугла); - примени својства четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; - сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама; 	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.3.2. влада појмовима: четвороугао, квадрат и правоугаоник (учава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор); МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања).</p> <p>Средњи ниво: МА.2.3.2. одреди збир углова у четвороуглу МА.2.3.6. уочи оносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и</p>	<p>Четвороугао</p> <p>Четвороугао. Углови четвороугла. Збир углова четвороугла</p> <p>Паралелограм. Особине паралелограма. Услови да четвороугао буде паралелограм</p> <p>Ромб, правоугаоник и квадрат</p> <p>Конструкција паралелограма</p> <p>Сабирање и одузимање вектора. Множење вектора бројем</p> <p>Трапез. Особине трапеза</p> <p>Средња линија троугла и трапеза</p> <p>Конструкције трапеза</p> <p>Делтоид</p>	8	14	22	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија,</p> <p>Ликовна култура</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - естетичка компетенција

	- примењује особине централне и осне симетрије и транслације у једноставнијим задацима;	једнакост страница паралелограма). Напредни ниво: МА.3.3.2. користи основна својства четвороугла, паралелограма и трапеца; уме да их конструише						
5.	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: - израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост.	Ученик уме да: Основни ниво: МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку Напредни ниво: МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише	Површина четвороугла и троугла Појам површине фигуре, површина правоугаоника и квадрата Једнакост површина подударних фигура Површина паралелограма, троугла, трапеца Површина четвороугла с нормалним дијагоналама	6	10	16	Српски језик и књижевност, Техника и технологија, Информатика, Историја, Географија Ликовна култура	- компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - естетичка компетенција
6.			Писмени задаци			8		

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>Проширивањем система N_0, природних бројева са нулом, настаје систем целих бројева Z, као скуп који је допуњен негативним целим бројевима и на који се, са N_0, такође проширује значење операција и релација..</p> <p>Први корак у овом проширењу чини додавање негативних целих бројева скупу N_0, а природни бројеви у том ширем скупу слове као позитивни цели бројеви. Уз то треба истаћи значење тих бројева које они имају на разним скалама (термометарској, табли лифта, приказивању прихода и расхода...). Указати на температуре -5°C, тастер лифта који носи ознаку -1, стање на личном рачуну које има ознаку 40 000 динара и $-40\ 000$ динара. У том смислу, пожељно је, на конкретним примерима, на разним скалама приказати неке позитивне и негативне температуре, нека позитивна и негативна финансијска стања, надморску висину...</p> <p>Ако је n ознака за природне бројеве, онда ће $-n$ бити ознака за негативне целе бројеве и при том:</p> <ul style="list-style-type: none"> $-n$ и n чине пар супротних бројева, $-n$ је апсолутна вредност за оба броја: n и $-n$. $-n$ броју $-n$ супротан је број n, тј. $-(-n) = n$. <p>Поређење целих бројева ослања се интуитивно на њиховом представљању тачкама на бројевној правој и прати представу о распореду тих тачака. Уз ту представу иде и она о усмереној дужи као „ходу” од тачке нула до тачке која представља тај број. Треба нагласити да, када се бројевна права позитивно оријентише, кретање у супротном правцу генерише негативне бројеве. У том контексту треба указати и на геометријско</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; 	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>

<p>тумачење апсолутне вредности целог броја и потенцирати апсолутну вредност целог броја као одстојање тачке од (координатне) нуле, истичући да цео број и њему супротан број имају једнаке апсолутне вредности, тј. једнака одстојања од (координатне) нуле.</p> <p>Сабирање у скупу Z интерпретира се као настављање „ходова” тј. надовезивање усмерених дужи, у смислу да $3 + 5$ представљање наставак „кретања” у истом смеру, а да $3 + (-5)$ представља кретање за 3 јединице у позитивном смеру и потом 5 јединица у негативном смеру. После рада са конкретним примерима (који би били систематски груписани и записивани, као на пример, $7 + 5, 7 + (-5), (-7) + 5, (-7) + (-5)$) треба прећи на формалну дефиницију збира целих бројева. Та формализација може уследити и касније, када ученици у потпуности овладају сабирањем целих бројева. Много је важније да ученици суштински схвате алгоритам сабирања и да тачно извршавају сабирање, него да знају да искажу дефиницију, а не знају да је примене.</p> <p>Особине сабирања целих бројева (комутативност и асоцијативност) такође треба приказати кроз конкретне примере. Једноставно треба показати да $7 + (-5)$ има једнаку вредност као и $(-5) + 7$, тј. да је потпуно свеједно да ли се „крећемо” прво у позитивном смеру за 7 јединичних дужи или у негативном смеру за 5 јединичних дужи.</p> <p>Одузимање у скупу Z дефинише се као сабирање са супротним бројем, па је потребно истаћи да је у скупу Z та операција увек изводљива, тј. да више није неопходно да умањеник буде већи или једнак од умањеоца.</p> <p>Приликом увођења множења у скупу Z, први корак је опет интуитиван. То, на пример, значи да</p>	<p>– већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>– у довољној мери критички расуђује;</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <p>– знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;</p> <p>– у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p> <p>– знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;</p> <p>– не изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– критички не расуђује;</p> <p>– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	
--	---	--

<p>проблем множења $3 \cdot 2$ поново сводимо на продужено сабирање, тј. на релацију $3 \cdot 2 = 2 + 2 + 2$. Аналогно и проблем $3 \cdot (-2)$ сводимо на релацију $3 \cdot (-2) = (-2) + (-2) + (-2)$ и кроз низ сличних примера долазимо до правила за множење позитивног и негативног целог броја. Али и до важних последица, а то је да је $n \cdot (-1) = (-1) \cdot n = 1 \cdot (-n) = (-n) \cdot 1 = -n$, тј. да је $n \cdot (-m) = n \cdot (-1) \cdot m = -n \cdot m$. Остаје да се објасни случај множења два негативна цела броја па производ $(-3) \cdot (-2)$ записујемо као $(-3) \cdot (-2) = -3 \cdot (-2) = -(-6) = 6$ (на основу већ познате једнакости $-(-n) = n$). Уопштеније $(-n) \cdot (-m) = -n \cdot (-m) = -(-n \cdot m) = n \cdot m$.</p> <p>Свуда прво долазе конкретни примери множења, па се после њих дају опште формулације. Својства комутативности и асоцијативности множења илуструју се прво на конкретним примерима, а тек потом се и формално изводе на основу дефиниције множења. На сличан начин, преко примера и кроз задатке, треба илустровати и својство дистрибутивности. Кроз примере треба и показати да скуп Z није затворен за дељење, тј. да количник два цела броја није увек цео број. Уврстимо и ову важну напомену: наративно изражавање дефиниција и својстава је дидактички врло оправдано, али тек када ученици стекну искуство кроз примере и задатке треба дати прецизну математичку формулацију (а не да се прво искажу правила, а потом да се на основу датих правила решавају задаци).</p> <p>На крају ове теме треба дати преглед основних својстава операција у скупу Z користећи a, b, c итд. као ознаке за променљиве (а не оне којима се истиче знак целог броја).</p>		
---	--	--

<p>2.</p>	<p>Основни циљ nastave геометрије је да се nastavi прелаз, започет у петом разреду, са нивоа визуелизације на ниво анализирања и апстракције са првим корацима према дедукцији. Због тога треба инсистирати на правилним формулацијама, закључивању, коришћењу логичких везника (и, или, ако...онда), али не треба претеривати у строгости код појединих дефиниција и доказа. Изузетно је значајно да се садржаји повезују са познатим појмовима и тврђењима из претходних разреда. У неким једноставнијим ситуацијама дати потпуне доказе тврђења.</p> <p>Појам троугла повезати са познатим појмом затворене изломљене линије, а обим троугла повезати са збиром дужина дужи.</p> <p>Повезати тврђење о збиру унутрашњих углова троугла са познатим својствима трансверзалних углова и анализирати својства спољашњих углова троугла. Ученике навикавати да систематски и прецизно користе одговарајуће ознаке при обележавању страница, темена и углова троугла. Инсистирати да класификацију троуглова на оштроугле, правоугле и тупоугле усвоје сви ученици.</p> <p>Појмове једнакокраког и једнакостраничног троугла повезати са осном симетријом и инсистирати да ученици прихвате да се наспрам једнаких углова у троуглу налазе једнаке странице и обрнуто.Објаснити чињеницу да се наспрам дуже странице у троуглу налази већи угао и обрнуто, као и теорему о неједнакости троугла.</p> <p>Увести висину троугла као дуж која садржи теме троугла и нормална је на праву одређену наспрамном страницом, али не помињати ортоцентар, који је предвиђен за седми разред.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине 	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама nastave је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
-----------	---	---	---

<p>Конструкције висине лењиром и шестаром повезати са знањима из петог разреда – конструкцијом нормале из тачке на праву. Објаснити најпре конструкције углова од 90° и 60°, а затим увежбати конструкцију симетрале угла лењиром и шестаром и подсетити ученике на конструктивно сабирање и одузимање углова. На овај начин конструисати углове од 30°, 15°, $7^\circ 30'$, 75°, $22^\circ 30'$, $52^\circ 30'$ и друге углове. Указати на разлику између конструкције неког угла и цртања помоћу угломера.</p> <p>Јасно истаћи да је у (геометријским) конструкцијама дозвољена употреба само обичног лењира и шестара. Важно је са ученицима поновити конструкције нормале на праву из дате тачке и паралеле дате праве кроз тачку која не припада тој правој.</p> <p>Након претходних уводних садржаја о троуглу, обрадити основне конструкције троуглова: (СУС) конструкција троугла када су дате дужине две странице и величина угла између њих; (УСУ) конструкција троугла када је дата дужина једне странице и мера углова који на њу належу; (ССС) конструкција троугла када су дате дужине све три странице; (ССУ) конструкција троугла када су дате дужине две странице и величина угла наспрам веће од њих. Сваку од основних конструкција треба да прати одговарајуће тврђење о одређености страница и углова троугла. Нпр. тврђење за СУС конструкцију треба да гласи: ако су дате две странице троугла и угао између њих, онда су одређене величине свих углова и свих страница тог троугла. На примерима илустровати ситуације када није могуће конструисати одговарајући троугао: у случају УСУ ако је збир датих углова већи од 180°; у случају ССС ако дате дужи не задовољавају неједнакости</p>	<p>проблеме;</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	
---	--	--

<p>троугла. На примерима показати да у случају када су задате две странице и угао наспрам краће од њих постоје три могућности (задатак има два решења, једно решење или нема решења), али не инсистирати на оваквим задацима. На часовима вежбања, кроз задатке истицати специфичности у вези са конструкцијама једнакокраних, једнакостраничних и правоуглих троуглова. (Сложеније конструкције троуглова планиране су за седми разред.)</p> <p>Обрада појма подударности међу троугловима природно се дели на три фазе. У првој фази увести појам подударности ослањајући се на визуелну перцепцију и геометријску интуицију ученика. Два троугла сматрамо подударним ако се један од њих може пренети тако да потпуно поклопи други, односно ако се ти троуглови разликују само по свом положају (у равни) и осим тога не постоји било каква друга разлика међу њима (по облику и димензијама).</p> <p>У овој фази, најважније је да ученици уочавају парове одговарајућих страница и парове одговарајућих углова два подударна троугла. Друга фаза је упознавање са ставовима подударности. Тврђења СУС, УСУ, ССС, ССУ, раније формулисана у вези са основним конструкцијама, треба да послуже за формулацију одговарајућих ставова. Нпр. тврђење СУС треба да буде преформулисано у став СУС: Ако су две странице и њима захваћени угао једнаки двема страницама и њима захваћеним углом другог троугла, онда су ти троуглови подударни. У другој фази од ученика захтевати примену ставова само у најједноставнијим случајевима. Прецизније, треба се ограничити искључиво на задатке:</p> <p>– у којима су дата (нацртана или описана) два троугла за које се непосредно (са слике или из</p>		
--	--	--

	<p>текста) могу уочити једнакости из услова неког става;</p> <p>– у којима се захтева од ученика да уочи који став се може применити и да одреди једнакост осталих парова одговарајућих страница, односно углова. Кроз задатке наведеног типа истицати специфичности у случајевима када треба утврдити подударност једнакокраких, једнакостраничних, односно правоуглих троуглова. У трећој фази обраде подударности, применом ставова треба извести особине централне и осне симетрије које су ученицима познате из петог разреда. Оваква примена ставова подударности пре свега се односи на детаљна објашњења наставника, кроз која ће ученици постепено усвајати дедуктивни начин закључивања. Доказати најважнија тврђења о симетрали дужи и симетрали угла и из њих касније извести одговарајуће закључке о центру описане и уписане кружнице троугла. (У седмом разреду биће обрађени појмови ортоцентар, тежишна дуж и тежиште, особине у вези са њима, као и сложеније примене ставова подударности.)</p>		
3.	<p>Проширивање скупа ненегативних рационалних бројева тече на потпуно аналоган начин као и проширивање скупа N_0, при чему се треба позивати на одговарајуће поступке примењене у случају конструкције система Z и тиме скраћивати излагање. Када је $r \in Q^+$, негативне рационалне бројеве треба означавати пишући $-r$ и избегавати непотребно нагомилавање заграда. Дељење у систему рационалних бројева Q осмишљава се као множење реципрочним бројем, па треба истаћи да је сад та операција увек изводљива (сем дељења нулом, кад треба</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз 	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености</p>

<p>рећи да такво дељење нема смисла). На крају, систематизују се основна својства операција у скупу Q.</p> <p>Решавање линеарних једначина и неједначина обрађивати после проширења бројевних система до скупа Q рационалних бројева. Тек у овом скупу је то решавање изводљиво без познатих ограничења. Позната правила решавања једначина и неједначина наведеног облика треба повезати и објаснити одговарајућим особинама операција у скупу Q: ако је $a = b$, онда је $a + c = b + c$, ако је $a < b$ онда је $a + c < b + c$ итд. На пример, неједначина $5 - 3x < 6$ се може решавати следећим корацима: $5 < 6 + 3x$ (обе странама додато $3x$), $-1 < 3x$ (обе странама додато -6), $3x > -1, x > -\frac{1}{3}$ (обе стране помножене са $\frac{1}{3}$). Пожељно је приликом објашњавања користити модел теразија. Кад се бирају нешто сложенији примери једначина и неједначина, непозната треба да фигурише само једанпут (на пример, $3 \cdot (7x - 4) = 25$). Решавајући текстуалне проблеме састављањем и решавањем одговарајућих једначина и неједначина, утврђују се научени поступци и сагледава њихова примена.</p> <p>У делу који се односи на примену, најпре увести појам координатног система (апсцисна и ординатна оса, јединична дуж, квадранти), као и појам координата као уређеног пара који одређује положај тачке у координатној равни. У овом делу постоји могућност за понављање појмова из претходне године, одређивање осно и централно симетричних тачака и објеката у координатном систему у односу на координатне осе и координатни почетак, као и трансляције</p>	<p>изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; - показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; - у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; - већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; - у довољној мери критички расуђује; - показује делимични степен активности и ангажовања. <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; - у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању 	<p>исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
--	---	---

<p>тачака или познатих геометријских објеката за задати вектор. Обрадити одређивање растојања између две тачке само када оне имају једнаке вредности апсциса или ордината, а одређивање средишта дате дужи у координатном систему повезати са појмом аритметичке средине из петог разреда.</p> <p>Након усвајања основних појмова, ученици могу да прошире знања из петог разреда и приказују податке о зависним величинама табелама, тачкастим, линијским или стубичастим дијаграмима (и са вишеструким стубићима). Важно је да се ученици оспособе да „читају” графиконе и уочавају зависности међу величинама и у случајевима када оне нису приказане директно на графикону или табели (пређени пут – брзина, број килограма – цена и сл.). У овом делу ученици би на једном делу часова, када савладају основне појмове, могли да се оспособе за елементарно коришћење неког од бесплатних динамичких софтвера за приказивање објеката у координатном систему и за цртање дијаграма.</p> <p>Након понављања о појму размере из претходног разреда, увести појам пропорције и коефицијента пропорционалности. Обраду овог градива подредити практичном циљу, уз повезивање са већ познатим садржајима Математике (проценти) и других предмета (Физика, Географија, Биологија, Информатика) у циљу израчунавања непознатог члана пропорције.</p> <p>Кроз практичне примере, увести појам директне и обрнуте пропорционалности уз приказ зависности директне пропорционалности у координатном систему. Директну пропорционалност приказивати графички у</p>	<p>проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p> <ul style="list-style-type: none"> – показује мањи степен активности и ангажовања. <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	
--	--	--

	<p>координатном систему и условом $y = kx$, при чему се не уводи општи појам функције, а може се поменути назив график линеарне функције. График линеарне функције повезати са практичним примерима из свакодневног живота и других предмета.</p>		
<p>4.</p>	<p>У овој области треба обрадити дефиниције и основна својства четвороуглова: паралелограма, квадрата, правоугаоника, ромба, трапеза и делтоида. Истицати и логичку повезаност ових фигура (квадрат је правоугаоник, правоугаоник је паралелограм, ромб је паралелограм). Посебно је важно нагласити да све особине паралелограма задовољавају и квадрат, правоугаоник и ромб, али да и сваки од њих има своје специфичне особине. Велики број особина троуглова треба поновити и искористити приликом откривања особина четвороуглова. Запazити да се четвороугао разлаже на два троугла (дијагоналom), ослањајући се на теореме о угловима троуглова доћи до одговарајуће теореме о угловима четвороуглова. Паралелограму посветити највећу пажњу и пре свега обновити научено о паралелограму у петом разреду. На основу наученог о паралелограму у петом разреду као и наученог о подударности троуглова и централној симетрији, осној симетрији и транслагцији у шестом разреду, изводе се особине паралелограма и услови да четвороугао буде паралелограм. Важно је доказати својства паралелограма. Нагласити да су тачни и обрати неких теорема у вези са паралелограмом. Треба се ослањати на карактеристична (и изведена) својства при извођењу једноставнијих конструкција поменутих</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; 	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>

	<p>геометријских фигура и конструкције са њима повезаним елементима (дужима, угловима и дијагоналама). Сваки задатак са конструкцијом искористити за обнављање основних особина четвороугла који се конструише.</p> <p>Обновити појам усмерених дужи и вектора (интезитет, правац, смер, једнакост вектора). Увести појам супротног вектора и множења вектора бројем. Објаснити поступак сабирања вектора надовезивањем вектора. Повезати сабирање вектора са паралелограмом, дијагоналом паралелограма. Одузимање вектора увести као сабирање вектора при чему се један вектор сабира са супротним вектором другог вектора.</p> <p>Трапез дефинисати као четвороугао који има тачно један пар паралелних страница. Разлагањем трапеза на паралелограм и троугао или паралелограм и два троугла проучити његова својства. Такође, иста разлагања применити приликом конструкције трапеза и тако извођење конструкције трапеза свести на оне конструкције које су ученицима већ познате. Код увођења појма средње линије троугла и трапеза и њихових својстава треба се ослонити на знања о векторима.</p> <p>Увести појам и особине делтоида. Није предвиђена конструкција делтоида.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	
--	--	---	--

5.	<p>Појам површине, којој је посвећено доста пажње, ученици су упознали у првом циклусу. Важно је обновити јединице које се користе за мерење површине. Показати и израчунавање површине неких једноставнијих фигура нацртаних у квадратној мрежи, при чему је један квадрат те мреже изабран за јединицу мере. Једначење површина геометријских фигура осмишљава се на класични начин, ослањајући се на појмове разложиве једнакости. При томе се узима да су површине подударних троуглова једнаке. Полазећи од формуле за површину правоугаоника, допуњавањем и разлагањем, изводе се формуле за површину паралелограма, троугла и трапеза. Обрадити израчунавање површине четвороуглова са нормалним дијагоналама: квадрат, ромб, делтоид, као и израчунавање површине произвољног четвороугла разлагањем на познате геометријске фигуре. Укључити практичне примене рачунања површина реалних објеката, и кроз ту примену константно обнављати јединице за мерење дужине и површине. Осим тога, важно је обрадити и ситуације у којима се рачуна површина фигура задатих у координатном систему.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
----	--	---	---

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе: Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне неопходна знања и умења како би могао да без потешкоћа прати редовну наставу и задовољи своје амбиције.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Цели бројеви – уводни део	1
2.	Рачунске операције са целим бројевима	2
3.	Троугао – општа својства и углови	2
4.	Рационални бројеви – рачунске операције	2
5.	Подударност троуглова	1
6.	Четвороугао	2
7.	Рационални бројеви – једначине и неједначине	1
8.	Правоугли координатни систем	1
9.	Размере, пропорције и проценти	1
10.	Површина троугла и четвороугла	1
11.	Вежбање пред писмени задатак	4

ДОДАТНА НАСТАВА:

Циљ додатне наставе: Циљ додатне наставе је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире своја знања и вештине из неких наставних области у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да доприносе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Цели бројеви	2
2.	Осна симетрија	1
3.	Троугао – углови троугла	1
4.	Рационални бројеви	2
5.	Проблемски, логичко - комбинаторни задаци	2
6.	Дирихлеов принцип	1
7.	Одабрани конструктивни задаци о троуглу	1
8.	Подударност троуглова	1
9.	Четвороугао	1
10.	Диофантове једначине	1
11.	Геометријски доказ	1
12.	Површина троугла и четвороугла	1
13.	Решавање задатака са математичких такмичења	3

25.7 ФИЗИКА

ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА

ЦИЉ наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне законе природе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

УЦБЕНИЦИ Физика за 6. разред, Сазнање Београд, 2020, М.Митровић
Практикум Физика, Сазнање Београд, 2020, М.Митровић

ЛИТЕРАТУРА: Млади физичар, Збирке задатака и тестова, Марко Марковић

Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	- стекне појам о начину како физика истражује природу - зна да разликује појмове физичких тела од супстанција од којих се састоје тела	Увод у физику Физика као природна наука и методе којима се она служи (посматрање, мерење, оглед...). Огледи који илуструју различите физичке појаве.	2	0	2	- Физика-Математика (физика као основна природна наука) Физика-Хемија (материјалност природе; методи проучавања у физици)	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Комуникација - Сарадња - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

2.	<p>- зна врсте кретања и описује их помоћу појмова и физичких величина</p> <p>- зна математичку зависност брзине и уме да је израчуна</p> <p>- користи јединицу за брзину у SI систему: m/s</p> <p>- уме да измери и израчуна сталну брзину</p> <p>- разликује временски тренутак од временског интервала</p> <p>- користи јединице SI система набројаних физичких величина (m, s, ...)</p>	<p>Кретање</p> <p>Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања. Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања).</p> <p>Подела кретања према облику путање и брзини тела. Зависност пређеног пута од времена код равномерног праволинијског кретања.</p> <p>Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина.</p> <p>Систематизација и обнављање градива. Демонстрациони огледи. Кретање куглице по Галилејевом жљебу.</p> <p>Кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављену дугу провидну цев са течношћу</p>	7	7	14	Физика-Биологија (кретање у свакодневном животу)	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Комуникација - Сарадња - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
3.	<p>- на основу појма узајамног деловања тела (одбијања, привлачења, деформација, промене кретања) схвати силу као меру узајамног деловања тела, која се мери динамометром</p> <p>- уме да измери силу динамометром</p> <p>- користи јединицу силе у SI систему: N</p>	<p>Сила</p> <p>Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух.</p> <p>Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично, магнетно). Сила као мера узајамног деловања два тела, правац и смер деловања.</p>	6	8	14	Физика-Географија (узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру; сила Земљине теже и тежина тела)	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Комуникација - Сарадња - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

	- зна да је сила векторска величина	Процена интензитета силе демонстрационим динамометром. Сила Земљине теже (тежина тела). Систематизација и обнављање градива. Демонстрациони огледи. Истезање и сабијање еластичне опруге. Трење при клизању и котрљању. Слободно падање. Привлачење и одбијање наелектрисаних тела. Привлачење и одбијање магнета.					
4.	- зна које су основне физичке величине и њихове мерне јединице - да повеже физичке величине са одговарајућим мерним јединицама - овлада мерењем следећих физичких величина: дужине, времена и запремине - уме да рукује мерилима и инструментима за мерење одговарајућих физичких величина лењиром, мерном траком, нонијусом, хронометром, мензуром	Мерење Основне и изведене физичке величине и њихове јединице. Међународни систем мера. Мерење дужине, запремине и времена. Појам средње вредности мерене величине и грешке при мерењу. Мерни инструменти. Демонстрациони огледи. Мерење дужине (метарска трака, лењир), запремине (балон, мензура) и времена (часовник, хронометар, секундметар). Приказивање неких мерних инструмената (вага, термометри, електрични инструменти). Лабораторијске вежбе 1. Мерење димензија малих тела лењиром са милиметарском поделом. 2. Мерење запремине чврстих тела неправилног облика помоћу мензуре. 3. Одређивање средње брзине променљивог кретања тела и сталне	4	4+7	15	Математика(основне аритметичке операције), историја(рачунање времена), географија(размера), техничко образовање(техничко цртање)	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Комуникација - Сарадња - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

		брзине равномерног кретања помоћу стаклене цеви са мехуром. 4. Мерење еластичне силе при истезању и сабијању опруге. 5. Калибрисање еластичне опруге и мерење тежине тела динамометром. 6. Мерење силе трења при клизању или котрљању тела по равној подлози.					
5.	- добије представу о маси као карактеристици физичког тела при узајамном деловању тела, да зна да се маса тела мери вагом и да је адитивна величина - уме помоћу дефиниционих формула да израчуна бројне вредности густине - уме да одреди густину чврстих тела и течности мерењем масе и запремине - зна јединице масе и густине у SI систему: kg, kg/m ³	Маса и густина Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике). Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном деловању тела. Маса и тежина као различити појмови. Мерење масе тела вагом. Густина тела. Одређивање густине чврстих тела. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине. Систематизација и обнављање градива.	5	7+3	15	Физика-Хемија (маса тела; мерење масе; густина тела; одређивање густине)	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Комуникација - Сарадња - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
6.	- одреди притисак чврстих тела мерењем и израчунавањем	Притисак Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике).	5	6+1	12	Физика-Географија (атмосферски притисак)	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема

<p>- користи јединицу притиска у SI систему: Pa</p> <p>- схвати преношење притиска у течностима и гасовима</p> <p>- разуме Паскалов закон</p> <p>- разуме атмосферски притисак</p>	<p>Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном деловању тела.</p> <p>Маса и тежина као различити појмови.</p> <p>Мерење масе тела вагом.</p> <p>Густина тела. Одређивање густине чврстих тела.</p> <p>Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине.</p> <p>Систематизација и обнављање градива.</p>						<p>- Комуникација</p> <p>- Сарадња</p> <p>- Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
--	---	--	--	--	--	--	---

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1	<p>Вербална, текстуална метода</p> <p>Наставник:Уводи ученике у тему, наводи их да самостално закључују, демонстрира оглед, усмерава их ка исправним закључцима, мотивише их да повезују до сада усвојене појмове са новим појмовима.</p> <p>Ученик:Прате инструкције наставника, самостално износе претпоставке, посматрају оглед,самостално закључују, слушају излагање и претпоставке других ученика, учествују у дискусији коју води наставник</p>	<p>одличан (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> Ученик примењује знања, укључујући и методолошка, у сложеним и непознатим ситуацијама; Самостално и на креативан начин објашњава и критички разматра сложене садржинске целине и информације; процењује вредност теорија, идеја и ставова; Бира, повезује и вреднује различите врсте и изворе података Формулише претпоставке, проверава их и аргументује решења, ставове и одлуке; Решава проблеме који имају и више решења, вреднује и образлаже решења и примењене поступке; Изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију и начин презентације различитим контекстима; Самостално извршава сложене радне задатке поштујући стандардизовану процедуру, захтеве безбедности и очувања околине, показује иницијативу и прилагођава извођење, начин рада и средства новим ситуацијама; Доприноси групном раду продукцијом идеја, иницира и 	<p>Иницијално проверавање, усмена провера знања, Евиденција постигнућа ученика, рад на тексту, домаћи задаци, ученички радови, активност на часу (разговори, дискусије), праћење уредности ученикових свезака, вежбања, игровне активности</p>
2.	<p>Вербална, текстуална, илустративна, демонстративна, експериментално- лабораторијска, проблемско- истраживачка, интерактивна и кооперативна метода</p> <p>Наставник:Уводи ученике у тему, наводи их да самостално закључују, усмерава их ка исправним закључцима, мотивише их да повезују до сада усвојене појмове са новим појмовима, објашњава поступак решавања задатка.</p> <p>Ученик:Прате инструкције наставника, самостално износе претпоставке, самостално закључују, слушају излагање и</p>		<p>Усмено испитивање, рад на тексту (графиконима, табелама), домаћи задаци, ученички радови, активност на часу (разговори, дискусије), експерименталне вежбе, контролне вежбе, петнаестоминутне писмене провере знања.</p>

	претпоставке других ученика, учествују у дискусији коју води наставник, преписују задатак са табле.	организује поделу задатака; уважава мишљења других чланова групе и помаже им у реализацији њихових задатака, посебно у ситуацији „застоја” у групном раду; фокусиран је на заједнички циљ групног рада и преузима одговорност за реализацију продуката у задатом временском оквиру; • Утврђује приоритете и ризике и на основу тога планира и организује краткорочне и дугорочне активности и одређује потребно време и ресурсе; • Континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их. • Ученик репродукује градиво, разуме, надограђује стечена знања. • Самостално образлаже садржај наводећи и своје примере, решава и сложене проблеме и задатке. Одлично познаје физичке појаве, изводи закључке на основу физичких појава које је видео или замислио, повезује податке са графика и других визуелизација, корелише стечена знања са садржајима других предмета. • Може преносити своја знања другима и сигурно и јасно излаже сопствене ставове о проблематици.	
3.	Вербална, текстуална, илустративна, демонстративна, експериментално- лабораторијска, проблемско- истраживачка, интерактивна и кооперативна метода Наставник: Даје објашњења ученицима, усмерава их ка исправним закључцима, мотивише их да повезују до сада усвојене појмове са новим појмовима, води дискусију. Ученик: Прате објашњење наставника, самостално закључују, слушају питања и одговоре других ученика, учествују у дискусији коју води наставник	• Логички организује и самостално тумачи сложене садржинске целине и информације; • Повезује садржаје и концепте из различитих области са ситуацијама из живота; • Пореди и разврстава различите врсте података према више критеријума истовремено; • Заузима ставове на основу сопствених тумачења и аргумената; • Уме да анализира проблем, изврши избор одговарајуће процедуре и поступака у решавању нових проблемских ситуација; • Изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију задатим контекстима; • Самостално извршава сложене радне задатке према стандардизованој процедури, бира прибор и алате у складу са задатком и захтевима безбедности и очувања здравља и околине; • Планира динамику рада, организује активности у групи, реализује сопствене задатке имајући на уму	Усмено испитивање, рад на тексту (графиконима, табелама), домаћи задаци, ученички радови, активност на часу (разговори, дискусије), експерименталне вежбе, контролне вежбе, петнаестоминутне писмене провере знања.
4.	Вербална, текстуална, илустративна, демонстративна, експериментално- лабораторијска, проблемско- истраживачка, интерактивна и кооперативна метода Наставник: Даје објашњења ученицима, усмерава их ка исправним закључцима, мотивише их да повезују до сада усвојене појмове са новим појмовима, води дискусију, проверава тачност мерења, коригује по потреби. Ученик: Прате објашњење наставника, самостално закључују, слушају питања и одговоре других ученика, учествују у дискусији коју води наставник, врше мерења.	врло добар (4)	Усмено испитивање, рад на тексту (графиконима, табелама), домаћи задаци, ученички радови, активност на часу (разговори, дискусије), експерименталне вежбе, контролне вежбе, петнаестоминутне писмене провере знања
5.	Вербална, текстуална, илустративна, демонстративна, експериментално- лабораторијска, проблемско- истраживачка, интерактивна и кооперативна метода Наставник: Даје објашњења ученицима, усмерава их ка исправним закључцима, наводи их на самосталне закључке, мотивише их да повезују до сада усвојене појмове са новим појмовима, води дискусију, демонстрира, изводи оглед, поставља питања. Ученик: Прате објашњење наставника, самостално закључују, учествују у дискусији коју води наставник, прате демонстрацију, прате оглед, одговарају на питања.		Усмено испитивање, рад на тексту (графиконима, табелама), домаћи задаци, ученички радови, активност на часу (разговори, дискусије), експерименталне вежбе, контролне вежбе, петнаестоминутне писмене провере знања

6.	<p>Вербална, текстуална, илустративна, демонстративна, експериментално- лабораторијска, проблемско- истраживачка, интерактивна и кооперативна метода</p> <p>Наставник: Даје објашњења ученицима, усмерава их ка исправним закључцима, демонстрира, проверава тачност урађених мерења, коригује по потреби.</p> <p>Ученик: Прате објашњење наставника, самостално закључују, изводе лабораторијску вежбу, врше мерења и израчунавања.</p>	<p>планиране заједничке продукте групног рада; • Планира и организује краткорочне и дугорочне активности, утврђује приоритете и одређује потребно време и ресурсе; • Континуирано показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и углавном их реализује. • У стању је да надогради стечена знања. Садржај образлаже самостално, користи задате примере и самостално решава проблеме и задатке. Познаје физичке ознаке, повезује задате податке, ретко не може да реши сложене проблеме и задатке, није самосталан у решавању најтежих задатака. • Приликом израде рачунских задатака сналази се и решава и задатке који су сасвим нови, уз повезивање свих стечених знања из свих школских предмета., коришћењем већ виђених и решених задатака.</p> <p style="text-align: center;">добар (3)</p> <p>• Разуме и самостално објашњава основне појмове и везе између њих; • Разврстава различите врсте података у основне категорије према задатом критеријуму; • Уме да формулише своје ставове, процене и одлуке и објасни начин како је дошао до њих; • Бира и примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању проблемских ситуација у познатом контексту; • Уме јасно да искаже одређени садржај у складу са захтевом и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, и др.), укључујући коришћење информационих технологија; • Самостално извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, користећи прибор и алате у складу са захтевима безбедности и очувања здравља и околине; • Извршава додељене задатке у складу с циљевима, очекиваним продуктима и планираном динамиком рада у групи; уважава чланове тима и различитост идеја; • Планира и организује краткорочне активности и одређује потребно време и ресурсе; • Показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и делимично их реализује. • Ученик репродукује и разуме основне физичке појмове, разуме садржај, али је површан у његовој примени. • Садржај може образложити користећи задате примере, али уз интервенцију наставника. • Познаје основне физичке формуле, самостално решава задатке средње тежине, и</p>	<p>Усмено испитивање, рад на тексту (графиконима, табелама), домаћи задаци, ученички радови, активност на часу (разговори, дискусије), експерименталне вежбе, контролне вежбе, петнаестоминутне писмене провере знања</p>
----	--	--	---

		<p>проблеме. • Уме да реши рачунске задатке који су слични задацима рађеним на редовној настави. • Понекад греша приликом самосталног решавања сложених проблема или задатака. • Повезује податке приказане графицима, сликама или таблицама и интерпретира их самостално. • Јасно излаже садржаје али је нејасан у аргументацији.</p> <p style="text-align: center;">довољан (2)</p> <p>• Познаје и разуме кључне појмове и информације и повезује их на основу задатог критеријума; • Усвојио је одговарајућу терминологију; • Закључује директно на основу поређења и аналогije са конкретним примером; • Способан је да се определи и искаже став; • Примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању једноставних проблемских ситуација у познатом контексту; • Уме јасно да искаже појединости у оквиру одређеног садржаја, држећи се основног захтева и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија; • Уз инструкције извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, користећи прибор и алате у складу са захтевима безбедности и очувања здравља и околине; • Извршава додељене задатке искључиво на захтев и уз подршку осталих чланова групе; уважава чланове тима и различитост идеја; • Планира и организује краткорочне активности на основу задатих услова и ресурса; • Повремено показује заинтересованост за сопствени процес учења, а препоруке за напредовање реализује уз стално праћење. • Ученик репродукује и препознаје основне појмове: разуме садржај, али не зна да га примени ни образложи на непознатим задацима. • Познаје основне физичке формуле, али често греша приликом самосталног решавања чак и једноставних проблема и задатака. • Препознаје податке приказане графицима, сликама или у табелама али их не може у потпуности самостално интерпретирати, већ му је потребна помоћ наставника. • Аргументује површно и несигурно па је нејасан и у излагању градива.</p> <p style="text-align: center;">недовољан (1)</p> <p>• Ученик који не испуњава критеријуме за оцену довољан (2) и не</p>	
--	--	--	--

		показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак. • Ученик не препознаје основне физичке појмове, или их само може набројати. • Не показује разумевање садржаја ни уз помоћ наставника и није у стању самостално да га репродукује. • Не може самостално да решава најпростије рачунске задатке	
--	--	---	--

Додатна настава

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Увод у физику	-
2.	Кретање:Равномерно праволинијско кретање и стална брзина – сложнији задаци Релативна брзина – сложенији задаци Кретање – рачунски задаци Кретање – графички задаци Променљиво праволинијско кретање и средња брзина – сложенији задаци Сложенији задаци са ранијих такмичења	
3.	Сила: Решавање проблема везаних за силу и тежину тела Зависност истезања опруге од јачине силе – рачунски и графички задаци	
4.	Мерење: рачунски задаци	
5.	Густина :Маса тела и мерење масе вагом Решавање проблема везаних за одређивање густине чврстих тела Одређивање густине течности (сложенији задаци)	
6.	Притисак: Притисак чврстих тела – сложенији задаци Паскалов закон (примена у рачунским задацима) Хидростатички притисак – сложенији задаци	

Додатна настава се реализује по потребама и интересовањима ученика у току школске године. Планирано је 12 часова .

Допунска настава

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Увод у физику	-
2.	Кретање	
3.	Сила	
4.	Мерење	
5.	Густина	
6.	Притисак	

Допунска настава се реализује по потребама и интересовањима ученика у току школске године. Планирано је да се реализује 12 часова.

25.8. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство

ЦИЉ: Оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

УЦБЕНИЦИ: Информатика и рачунарство, уџбеник за 6.разред Основне школе, Вулкан, 2019, Милош Папић, Далибор Чукљевић

ЛИТЕРАТУРА: Методика информатичког образовања, проф. др Драго Бранковић и проф. др Данимир Мандић

Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1

Р.бр	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ / САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА					КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	ВЕЖ.	ОБР/ ВЕЖ	ПРОВ ЕРА	УКУП		
	<ul style="list-style-type: none"> - правилно користи ИКТ уређаје; - креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже табеле у програму за рад са текстом и програму за рад са мултимедијалним презентацијама; - креира и обрађује дигиталну слику; - самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа; - уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје; - чува и организује податке локално и у облаку; 	ИКТ -Дигитални уређаји и кориснички програми; -Рад са датотекама на различитим уређајима; -Рад са текстом – унос и едитовање текста; -Рад са табелама у програму за обраду текста; -Рад са звучним и видео записом; -Мултимедијалне презентације		4	5	1	10	Енглески језик (Дигитални уређаји и кориснички програми, Мултимедијалне презентације)	Дигитална компетенција; Компетенција за учење рад са подацима;

	- одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу;								
	- разликује основне интернет сервисе; - примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; - приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; - објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом ЦЦ лиценцом; - објасни поступак прикупљања података путем онлајн упитника;	Дигитална писменост -Рачунарске мреже; -Интернет сервиси; -Креирање онлајн упитника; - Претраживање Интернета и ауторска права; -Дигитално насиље	1	3	1	1	6	Енглески језик (Интернет сервиси, Претраживање Интернета и ауторска права)	дигитална компетенција; Рад са подацима и информацијама; одговорно учешће у демократском друштву.
	- креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; - користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; - објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); - користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности;	Рачунарство -Текстуални програмски језик Пајтон; -Корњача графика; - Аритметички оператори и променљиве; -Дељење у Пајтону; -Гранање; - Контрола тока програма; - Одлучивање у програмима, понављање; -Условна понављања; - Функције; Стрингови; - Колекције података)	1	7	9	1	18	Енглески језик (Текстуални програмски језик Пајтон) Математика (Аритметички оператори, Дељење, Гранање, Функције)	дигитална компетенција; рад са подацима и информацијама; компетенција за учење.

	- разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); - проналази и отклања грешке у програму;								
	- сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате; - вреднује процес и резултате пројектних активности.	Истраживачки пројекат -Пројектне активности		2			2		

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	Практичан рад уз примену ИКТ-а; повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима; кроз дискусију са ученицима одабирати адекватне алате, концепте и стратегије за реализацију одређених активности; пројектни задаци; при раду са текстом фокусирати се на креирање и форматирање докумената из стварног живота који могу бити блиски ученицима овог узраста; све кораке у раду са програмом за обраду текста реализовати и у инсталираној верзији програма за обраду текста и на некој од бесплатних сарадничких платформи; мотивисати ученике да сарађују током креирања заједничких докумената; У оквиру уређивања дигиталне слике/цртежа оспособити ученике да поред основних алата изабраног	<p>Одличан (5)</p> <p>– ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области - правилно рукује ИКТ уређајима, самостално креира дигитални слику и мултимедијалну презентацију; -самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа; -примењује програмске структуре и блокове наредби; анализира и дискутује програм; -проналази и отклања грешке у програму;</p> <p>Врло добар (4)</p> <p>– ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа уз малу помоћ наставника правилно рукује ИКТ уређајима, самостално креира дигитални слику и мултимедијалну презентацију;</p>	<p>- писмене провере знања (15-минутне провере)</p> <p>- усмено испитивање;</p> <p>- практичан рад;</p> <p>- активност на часу;</p> <p>- домаћи задаци;</p> <p>- пројектни/семинарски задаци;</p> <p>- вредновање успеха на различитим нивоима такмичења</p>

<p>програма, користе и напредне алате за припрему слике за уметање у текстуални документ и мултимедијалну презентацију; снимање звука и видео-записа сходно могућностима започети демонстрацијом употребе уређаја; подсетити ученике на основна правила визуелизације и презентовања, а при реализацији наставе стално указивати на најчешће грешке; при изради мултимедијалних презентација демонстрирати примену основних алата за уређивање и обликовање садржаја у изабраном програму; представити појам и врсте рачунарских мрежа и увести основне појмове и терминологију из ове области; представити ученицима основне интернет сервисе; нагласити значај дигиталног трага који посетилац оставља приликом посете неком сајту; подсетити ученике на значај поштовања ауторских права и сврху ЦЦ лиценци; нагласити да се приликом посете сајтовима, као и приликом преузимања садржаја, дигитални уређај који користимо је изложен процедурама којима се прикупљају подаци за које корисник не зна у коју ће сврху бити употребљени, а уређај може бити изложен дејству нежељених програма; посебну пажњу посветити питањима дигиталног насиља; представити концепт текстуалних програмских језика, укратко, потом изабраног програмског језика, као и неке основне сличности и разлике у односу на визуелни програмски језик који су ученици користили у петом разреду. Укратко представити едитор изабраног текстуалног програмског језика и значај поштовања основних правила приликом писања наредби; увести променљиве као појам за именовање улазних података и међурезултата израчунавања; увести посебно операције одређивања целобројног количника и остатка и показати могуће примене; у склопу обраде гранања потребно је приказати релацијске операторе и писање релацијских израза који се јављају као услови у наредби гранања; ученицима приказати како се формирају променљиве текстуалног типа; представити концепт декомпоновања сложенијих проблема на једноставније потпроблеме у домену израчунавања.</p>	<p>-самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа; -примењује програмске структуре и блокове наредби; анализира и дискутује програм;</p> <p style="text-align: center;">Добар (3)</p> <p>– ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа (познаје основна правила правилног управљања ИКТ уређајима, уме да креира једноставније аудио и видео снимке, креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; -користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима;</p> <p style="text-align: center;">Довољан (2)</p> <p>– ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области, уз помоћ наставника (познаје основна правила правилног управљања ИКТ уређајима, уз помоћ наставника креира једноставније аудио и видео снимке, разликује основне интернет сервисе; -препознаје основне наредбе програм;</p> <p style="text-align: center;">Недовољан (1)</p> <p>– ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из информатике ни уз помоћ наставника.</p>	
---	---	--

Допунска настава

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ИКТ	3
2.	Дигитална писменост	3
3.	Рачунарство	3

Додатна настава

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ИКТ	3
2.	Дигитална писменост	3
3.	Рачунарство	3

25.9. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

ПРЕДМЕТ: Техника и технологија

ЦИЉ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

УЦБЕНИЦИ: Техника и технологија за 6. разред, Мирослав Секулић, Зоран Луковић

ЛИТЕРАТУРА.: Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1

Р.б р.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ / САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР .	ВЕЖ БА	УКУ П.		
1.	повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; анализира карактеристике савремене културе становања; класификује кућне инсталације на основу њихове намене;		ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ Значај и развој грађевинарства. Просторно и урбанистичко планирање. Култура становања у: урбаним и руралним срединама, објектима за индивидуално и колективно становање, распоред просторија, уређење стамбеног простора. Кућне инсталације	4	2	6	Српски језик Комуникација, текстови Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник, садржаји из те области Физика електротехника Биологија Екологија Ликовна култура Илустрације, анимације	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Сарадња Решавање проблема
2.	класификује врсте саобраћајних објеката према намени;		САОБРАЋАЈ Саобраћајни системи. Саобраћајни објекти.	4	4	8	Српски језик Комуникација, текстови Информатика и рачунарство	компетенција за учење комуникација одговоран однос према околини

	повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају; повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе; демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације		Управљање саобраћајном сигнализацијом. Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.				Дигитални уџбеник, садржаји из те области Биологија Екологија Ликовна култура Илустрације, анимације	одговоран однос према здрављу рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција
3.	скицира просторни изглед грађевинског објекта; чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола; користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући		ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ Приказ грађевинских објеката и техничко цртање у грађевинарству. Техничко цртање помоћу рачунара. Представљање идеја и решења уз коришћење дигиталних презентација	5	13	18	Српски језик Комуникација, текстови Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник, Интернет сервиси, онлајн ресурси Биологија Екологија Енглески језик Терминологија Математика конструкције	компетенција за учење комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција

	потребе савремене културе становања; самостално креира дигиталну презентацију и представља је.							
4.	<p>класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене;</p> <p>повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину;</p> <p>повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова;</p> <p>реализује активност која указује на важност рециклаже;</p> <p>образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије;</p> <p>правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора;</p>		<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p> <p>Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала.</p> <p>Техничка средства у грађевинарству и пољопривреди.</p> <p>Организација рада у грађевинарству и пољопривреди.</p> <p>Обновљиви извори енергије и мере за рационално и безбедно коришћење топлотне енергије.</p> <p>Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди и заштита животне средине</p> <p>Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије</p>	16	4	20	<p>Српски језик</p> <p>Комуникација, текстови</p> <p>Информатика и рачунарство</p> <p>Дигитални уџбеник,</p> <p>Роботика</p> <p>Физика</p> <p>Енергија</p> <p>Биологија</p> <p>Екологија</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Илустрације, анимације</p> <p>Математика</p> <p>Мерење и мере</p>	<p>компетенција за учење</p> <p>комуникација</p> <p>одговоран однос према околини</p> <p>одговоран однос према здрављу</p> <p>рад са подацима и информацијама</p> <p>решавање проблема</p> <p>сарадња</p> <p>дигитална компетенција</p>

	повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије; повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране; описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране; изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду							
5.	самостално/тимски врши избор макете/модела грађевинског објекта и образлажи избор; самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ; креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећи		КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ Израда техничке документације. Израда макете/модела у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљивеизвореенергије. Представљање идеје, поступка израде и решења производа. Одређивање тржишне вредности производа укључујући и оквирну процену трошкова. Представљање производа и креирање дигиталне презентације.	1	19	20	Српски језик Комуникација, текстови Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник, садржаји из те области рачунарске апликације Биологија Екологија Ликовна култура Илустрације, анимације Математика	компетенција за учење комуникација одговоран однос према окоolini одговоран однос према здрављу рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција

<p>програм заобраду текста; припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује; израђује макету/модел поштујући принципе економично г искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду; учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела.</p>								<p>Конструкције, прорачуни</p>	
---	--	--	--	--	--	--	--	--------------------------------	--

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>Ученици користе рачунарске мапе за одређивање положаја грађевинских објеката у односу на околину. Путем посматрања и анализе примера, анализирају и закључују како се култура становања разликује у зависности од врстанасеља (рурално и урбано насеље) и стамбених објеката, које сукарактеристике и посебности, као и како се одређује распоред просторија у стану са аспекта функционалности, удобности и економичности. Потребно је упознати ученике са врстама и наменом кућних инсталација и правилном употребом. Препорука је да се обезбеде услови за ситуационо учење нпр. кроз компјутерску симулацију</p>	<p>Одличан (5) на задатим примерима зна да објасни историјат и врсте грађевинских објеката, конструктивне елементе савремене градње и системе градње. - класификује кућне инсталације на основу њихове намене</p> <p>Врло добар (4) уме да објасни историјат развоја архитектуре, врсте грађевинских објеката, конструктивне елементе објекта и системе градње у грађевинарству.</p> <p>Добар (3) зна историју развоја архитектуре, врсте грађевинских објеката, основне конструктивне елементе и система градње у грађевинарству</p> <p>Довољан (2) зна врсте грађевинских објеката - уме да организује радно место.</p> <p>Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	<p>Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за</p>
2.	<p>САОБРАЋАЈ</p> <p>Кроз примере симулације, а који су доступни на Интернету, ученици се уводе у ситуацију да препознају сигурносне ризике и предвиде опасне ситуације у саобраћају. Уз помоћ мултимедијалних примера објаснити како се управља саобраћајем коришћењем ИКТ и колико такво управљање утиче на безбедност путника и</p>	<p>Одличан (5) демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла уз помоћ рачунарске симулације и демонстрације на саобраћајном полигон</p> <p>Врло добар (4) уме да ојасни правилно и безбедно кретање пешака и возача бицикла уз помоћ рачунарске симулације и преко сопствене раскрснице направљене од картона и саобраћајних знакова</p> <p>Добар (3)</p>	<p>могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за</p>

	<p>робе. За реализацију ових садржаја користи тимултимедије као и саобраћајне полигоне практичног понашања у саобраћају у оквиру школе.</p>	<p>појам и врсте саобраћаја, -хоринзолтална и вертикална сигнализација (дефиниција), Довољан (2) Може набројати неколико саобраћајних знакова (показати), -зна светлосну саобраћајну сигнализацију (показати), правилно понашање у јавном саобраћају (показати), Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	<p>напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења</p> <p>Ученик у току школске године може добити оцене на основу:</p>
3.	<p>ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ Објашњење правила и симбола који се користе у техничком цртању у области грађевинарства. Индивидуална израде техничких цртежа на папиру и помоћу рачунара ; скицирање просторног изглед аодређеног грађевинског објекта који им је познат. Представљање могућности и рада са једноставним рачунарским апликацијама за 3Д приказ грађевинских објеката. Објашњење појма пресека коришћењем наставних помагала и рачунарске симулације. Упознавање са радом у рачунарској апликацији за унутрашње уређење стана наглашавајући функционалност и естетску вредност решења. Мини-пројекат на тему израде скице хоризонталног и вертикалног пресека стана у коме ученици живе и уређење стана на папиру или помоћу рачунара. Самостално представљање скица током редовне наставе. Коришћење дигиталних презентација које су ученици израдили. Акцент на дизајну мултимедијалних елемената презентације, начину представљања решења (ток презентације) и развоју вештине комуникације (контакт са публиком), а не на техници израде презентације.</p>	<p>Одличан (5) на основу задатка израда пројекта применом техничке документације, техничког цртежа на основу задате размере, применом основних симбола и ознака у грађевинарству и графичко представљањ</p> <p>на основу задатка црта у програмима за за једноставно цртање, користи CD-е и флеш меморију, - зна изврши снимање цртежа а затим штампање и слање преко интернет мреже.</p> <p>Врло добар (4) на примеру покаже поступке и фазе , појам, врсте и примена пројекта, технички цртеж да уради по размери, зна елементе котирања и основне симболе и ознаке у грађевинарству.</p> <p>покаже поступак укључење програма за цртање и рад у њима, - рад са CD-ом како се снима цртеж, штампање цртежа и успостављане везе преко интернет мреже</p> <p>Добар (3) зна да наброји поступке и фазе у реализацији грађевинских објеката, шта садржи техничка документација, шта је размера и котирање као и основне симболе и ознаке у грађевинарству.</p> <p>зна основне делове рачунара и да објасни функцију делова рачунара, поступке покретања програма, рад са CD-м, ради са једноставним програмима, како се користи интернет.</p> <p>Довољан (2) набројати елементе техничке документације, показати шта је то размери и поступак котирања, као и основни прибор који се користи при изради техничке документације. зна да наброји основне делове рачунара и да их покаже и да покрене неки програм</p> <p>Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	<p>- писмених петнаестоминутних провера знања (у штампаном или електронском облику) - усменог испитивања; - активности на часу; - домаћих задатака; - израде презентација; - израде графичких радова; - практичног рада / рада у тиму - пројектних задатака, - вредновања успеха на различитим нивоима такмичења.</p> <p>Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.</p> <p>Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и</p>

			степенa оставрености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.
4.	<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p> <p>Уз помоћ слика, мултимедије или макета ученицима представљање грађевинских материјала, конструктивних елемената грађевинског објекта, врстама грађевинских објеката у оквиру нискоградње, високоградње и хидроградње најважнијих машина у пољопривреди и њихових најбитнијих карактеристика. Тежиште дела теме, у вези енергетике, је на рационалној потрошњи енергије за загревање стана/куће. интерни конкурс за предлог пројекта/активности којим би ученици приказали да разумеју које активности подстичу одрживост (нпр. штедња воде и енергије, разврставање отпада, рециклажа) као и да ли повезују значај тих активности са својим будућим животом, животом заједнице као и животом будућих генерација.</p> <p>Израда модела грађевинске или пољопривредне машине, уређаја или модела који користи обновљиве изворе енергије, уз обавезну примену мера заштите на раду.</p> <p>Наставни облици: Фронтални, индивидуални, групни, у пару</p> <p>Наставне методе: Дијалoшка, амбијентално учење метода рада на тексту, методе демонстрације, илустрације, активног учења, олуја идејаучење путем открића,</p> <p>Наставна средства: Непосредно окружење Природни ресурси Штампани и е- уџбеник, рачунар, интернет, књиге, илустрације, видео записи, материјал за рад</p> <p>Активности наставника:</p>	<p>Одличан (5)</p> <p>на задатом примеру зна основне врсте природних и вештачких материјала њихова основна својства као и примену на задатом примеру.</p> <p>- на задатом примеру да објасни врсте енергије, мере за рационално коришћење и примена сунчеве енергије.</p> <p>- зна да објасни мере заштите при изградњи објеката на градилишту.</p> <p>-на основу добијеног задатка објаснити примену машина и уређаја у пољопривреди а затим направити модел машине или уређаја у пољопривреди</p> <p>Врло добар (4)</p> <p>зна поделу и врсте грађевинских материјала и уме да објасни природне и вештачке материјале, својства и примену.</p> <p>- зна да објасни врсте енергије у грађ. мере за рационално коришћење топлотне енергије, изолацију зграда.</p> <p>- зна да објасни основни алат и машине које се користе у грађевинарству као и мере заштите при изградњи грађевинских објеката.</p> <p>- објаснити организацију рада у пољопривредној производњи, примену техничких средстава машина и уређаја</p> <p>Добар (3)</p> <p>зна основне врсте грађевинских материјала својства и примену у грађевинарству.</p> <p>- зна основне врсте енергије, мере за рационално коришћење топлотне енергије и коришћење сунчеве енергије.</p> <p>- нбројати алат и машине које се користе у грађевинарству и мере заштите при изградњи објеката.</p> <p>-организација рада у пољопривредној производњи, техничка средства, машине и уређаји (дефиниција)</p> <p>Довољан (2)</p> <p>природни и вештачки грађевински материјали – набројати и показати.</p> <p>- врсте енергије у домаћинству (набројати).</p> <p>- препознати алат и машине које се користе у грађевинарству.</p> <p>набројати машине и уређаје које знаш да се користе у пољопривредној производњи</p> <p>Недовољан (1)</p> <p>– ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	<p>Сваку оцену (област) ученици могу да поправе и закључна оцена се изводи на основу аритметичке средине свих оцена у току полугодишта.</p>

	<p>осмишљава и организује рад, започиње и води разговор, чита, слуша, мотивише ученике, прати и процењује њихов рад Активности ученика: Посматра, бележи, слуша, учествује у разговору, анализира, сарађује у групи, решава задатке из е уџбеника, конструише, моделира, учествује у пројекту</p>		
5.	<p>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ Реализација заједничких пројектата применом претходно стечених знања и вештина; поступно увођење ученика у алгоритме конструкторског моделовања при изради сопственог пројекта, креирању планске документације (листа материјала, неопходан прибор и алат, редослед операција, процена трошкова) до извршавања радних операција, графичког представљања замисли и процене и вредновања. ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ, израђују макету/модел, поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду.</p>	<p>Одличан (5) самосталан рад на пројекту, израда техничке документације; избор материјала, алата и прибора. Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди. Израда макета у грађевинарству. Коришћење рачунара, CD-а, флеш меморије и интернета</p> <p>Врло добар (4) Углавном самосталан рад на пројекту, израда техничке документације, -избор материјала, алата и прибора. Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди. Израда макета у грађевинарству. Коришћење рачунара, CD-а, флеш меморије и интернета</p> <p>Добар (3) зна елементе пројекта, елементе техничке документације, избор материјала и обраде као и површинску заштиту материјала, примена рачунара и коришћење интернета</p> <p>Довољан (2) уз помоћ наставника користи алат и прибор који се користи за израду вежби и израде макете према својим способностима.</p> <p>Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	

ДОДАТНА НАСТАВА:

Циљ додатне наставе: Проширивање и продубљивање знања стечених на часовима редовне наставе; развијање интересовања за техничку културу

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Животно и радно окружење	2
2.	Саобраћај	6
3.	Техничка и дигитална писменост	6
4.	Ресурси и производња	6
5.	Конструкторско моделовање	6
6.	Припреме и учешће на такмичењима	10

СЕКЦИЈА

Циљ наставе: обухвата развијање осећања припадности колективу – тимског рада, толеранције, дисциплине, поштовања различитости и правила понашања, развијање одговорности и пружање помоћи у смислу вршњачког учења и сарадње; развијање вештина техничког цртања, моделовања, руковања једноставним алатима као и дигиталним уређајима.

Уџбеник за реализацију програма: Техника и технологија за 6. разред, Мирослав Секулић, Зоран Луковић

РЕД.БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	Обележавање светског дана пешака (6.октобар)	1	3		4	Израђују алгоритам , износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују паное, представљају своје радове, анализирају и износе критике	октобар	Ученик зна самостално да се сналази у саобраћају као пешак и бициклиста поштујући саобраћајна правила и прописе.
II	Примена предузетништва у настави (Новогодишњи и божићни базар)	1	11		12	Израђују алгоритам , износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују практичне радове, представљају своје радове, пласирају производ на тржиште	новембар, децембар	Ученик користи лакообрадиве материјале и одговарајуће алате и машине; своју идеју реализују у производ спреман за пласирање на тржиште
III	Примена предузетништва у настави (Васкршњи базар)	1	11		12	Израђују алгоритам , износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују практичне	март, април	Ученик користи лакообрадиве материјале и одговарајуће алате и машине; своју идеју реализују у

						радове, представљају своје радове, пласирају производ на тржиште		производ спреман за пласирање на тржиште
IV	Седмица посвећена обележавању Дана планете земље (22.4)	1	5		6	Израђују алгоритам, износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују паное, представљају своје радове, анализирају и износе критике	април	Ученик зна које мере и на који начин их треба предузети ради очувања планете земље
V	Вршњачка едукација о правилном и безбедном коришћењу интернета	2			2	Прате предавање, питају, интересују се, попуњавају евалуационе упитнике	мај, јун	Ученик зна како на безбедан и сигуран начин да користи интернет

25.10. ЛИКОВНА КУЛТУРА

ПРЕДМЕТ: Ликовна култура

ЦИЉ: Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме, кроз практични рад оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

РАЗРЕД: 6

УЦБЕНИЦИ: Уцбеник за 6.разред основне школе
ЕУЦБЕНИК Ликовна култура 6

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања: 15/2018-77, 18/2018-1, 3/2019-83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВ. ПР.	УКУП.		
1.	-Користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; -користи изражајна својства боја уликовном раду и свакодневном животу; -Изрази своје замисли -описује свој рад,естетски доживљај простора,дизајна и уметничких дела -разматра са другима шта је и како уочио и где може да та знања примени	Боја -Својства и врсте боја -Односи међу бојама(комплементарне боје) -Хармонија боја --Топле и хладне боје -Дејство боја на посматрача	5	3 +1	9	Физика,биологија Математика Информатика Српски језик	Компетенције за целоживотно учење Естетичке компетенције Комуникација Решавање проблема

2.	<ul style="list-style-type: none"> -користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; -користи изражајна својства боја уликовном раду и свакодневном животу; -обликује самостално ,или у сарадњи са другима употребне предмете од материјала за рециклажу -Изрази своје замисли и позитивне поруке одабраним ликовним техникама -описује свој рад,естетски доживљај простора,дизајна и уметничких дела -разматра са другима шта је и како уочио и где може да та знања примени 	<p>Светлина</p> <ul style="list-style-type: none"> -светлост и сенке -светло-тамни контраст -дејство светлости на боју и карактер облика 	5	1	6	<p>Физика,биологија Географија Историја Српски језик</p>	<p>Компетенције за целоживотно учење Естетичке компетенције Комуникација Решавање проблема Сарадња</p>
3.	<ul style="list-style-type: none"> -користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; -користи изражајна својства материјала у ликовном раду да направи различите текстуре -повезује стечена знања -осмишљава и ствара -наводи примере; -зрази своје замисли -описује свој 	<p>Текстура</p> <ul style="list-style-type: none"> -врсте текстура -материјали и текстура -ликовне технике и материјали-фротаж,гратаж и зграфито 	4	2+1	6	<p>Биологија Географија Српски језик Историја</p>	<p>Компетенције за целоживотно учење Естетичке компетенције Комуникација Решавање проблема Сарадња</p>

	-наводи примере из свог окружења -поставља питања, критикује, дискутује						
4.	-Користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; -изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; -опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела -разматра са другима шта је и како уочио и где може да та знања примени	Свет уобразиље у делима ликовне културе	3	1+1	5	Српски језик Историја	Компетенције за целоживотно учење Естетичке компетенције Комуникација Решавање проблема Сарадња
5.	-користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; -изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; -опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела -индентификује теме у одабраним уметничким делима и цињеве једноставних визуелних порука	Комуникација -теме и мотиви у уметности -улога уметности у свакодневном животу -калиграфија и типографија -средњовековна уметност	4	1	5	Историја Српски језик Информатика Географија	Компетенције за целоживотно учење Естетичке компетенције Комуникација Решавање проблема Сарадња

	-разматра са другима шта је и како уочио и где може да та знања примени						
6.	-прави разноврсне текстуре на подлогама,облицима или у апликативном програму -изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; -опише свој рад,естетски доживљај простора,дизајна и уметничких дела -индентификује теме у одабраним уметничким делима и цињеве једноставних визуелних порука -разматра са другима шта је и како уочио и где може да та знања примени	Простор -амбијент и обликовање простора-пројекат(обликовање школског простора) -дизајн ентеријера и намештаја -уметничко наслеђе -ренесанса	3	1+1	5	Техника и технологија Биологија Историја Географија Музичка култура	Компетенције за целоживотно учење Естетичке компетенције Комуникација Решавање проблема Сарадња

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	Наставник на часу : Користи наставне методе : Вербално-текстуална Показивачка метода сазнања кроз праксу Проблемска и откривачка метода Обавештава, предлаже и подстиче; Мисаоно активира и мотивише ученике; Наводи примере корелације са сродним предметима;	одличан (5) ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања	Постигнуће ученика у односу на опсег знања,вештина и ставова ,као и креативност коју су изгради и применили на практичном раду.

<p>Прати ток ученичких активности на часу; Процењује рад ученика и сопствени рад; Наставник користи активне облике и методе рада који се фокусирају на активностима и сарадњи ученика; Подстиче интеракцију наставник-ученик; Врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава; Уџбеник, презентације, репродукције, ученичке радове, видео бим, интернет...</p> <p>Облик рада: фронтални, индивидуални, групни</p> <p>Усклађује циљеве са оним што жели да постигне са ученицима; Реализује наставни процес у свим његовим сегментима; Прати ефекте свога рада</p> <p>Упућује ученике да користе различите изворе информација</p> <p>Ученик на часу: Активно слуша; Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје; Повезује предходно стечена знања са новим знањима; Формулише и размењује своје идеје са другима; Уочава, дефинише и прецизира проблем; Учествује у обнављању градива; Мисаоно се ангажује; Користи своја постојећа знања и искриву за рад;</p>	<p style="text-align: center;">врло добар (4)</p> <p>- ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања</p> <p style="text-align: center;">добар(3)</p> <p>- ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика</p> <p style="text-align: center;">довољан(2)</p> <p>- ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већ делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика</p> <p style="text-align: center;">недовољан(1)</p> <p>- ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа</p>	
---	---	--

2.	<p>Програмски садржај се остварује на следећи начин: кроз активност наставника и ученика</p> <p>Наставник на часу :</p> <p>користи наставне методе :</p> <p>Вербално-текстуална</p> <p>Показивачка метода сазнања кроз праксу</p> <p>Проблемска и откривачка метода</p> <p>Метода сазнавања кроз праксу</p> <p>Наставна средства:</p> <ul style="list-style-type: none"> -репродукције уметничких дела, -ученички радови -рачунар и, видео-бим, интернет <p>-Дефинише активности и садржаје ,креираи реализује час,учествује у разговору(поставља питања и одговара на њих),даје објашњења, прати и подстиче рад ученика. Подстиче ученике на мисаону активност</p> <p>Ученик на часу:</p> <p>Активно слуша;</p> <p>Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје;</p> <p>Повезује предходно стечена знања са новим знањима;</p> <p>Формулише и размењује своје идеје са другима;</p> <p>Уочава, дефинише и прецизира проблем;</p> <p>Учествује у обнављању градива;</p> <p>Мисаоно се ангажује;</p> <p>Користи своја постојећа знања и искуства за рад.</p>		
----	---	--	--

3.	<p>Остваривање програмског садржаја се изводи на следећи начин: Наставник на часу : користи наставне методе : Вербално-текстуална Показивачка метода сазнања кроз праксу Проблемска и откривачка метода Метода сазнавања кроз праксу Наставна средства: -репродукције уметничких дела, -ученички радови -рачунар и,видео-бим,интернет -Дефинише активности и садржаје ,креираи реализује час,учествује у разговору(поставља питања и одговара на њих),даје објашњења,прати и подстиче рад ученика.Подстиче ученике на мисаону активност Ученик на часу: Активно слуша; Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје; Повезује предходно стечена знања са новим знањима; Формулише и размењује своје идеје са другима; Уочава, дефинише и прецизира проблем; Учествује у обнављању градива; Мисаоно се ангажује; Користи своја постојећа знања и искуства за рад.</p>		
----	---	--	--

4.	<p>Наставник на часу :</p> <p>користи наставне методе :</p> <p>Вербално-текстуална</p> <p>Показивачка метода сазнања кроз праксу</p> <p>Проблемска и откривачка метода</p> <p>Метода сазнавања кроз праксу</p> <p>Наставна средства:</p> <ul style="list-style-type: none"> -репродукције уметничких дела, -ученички радови -рачунар и,видео-бим,интернет <p>-Дефинише активности и садржаје ,креираи реализује час,учествује у разговору(поставља питања и одговара на њих),даје објашњења,прати и подстиче рад ученика.Подстиче ученике на мисаону активност</p> <p>.</p> <p>Ученик на часу:</p> <p>Активно слуша;</p> <p>Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје;</p> <p>Повезује предходно стечена знања са новим знањима;</p> <p>Формулише и размењује своје идеје са другима;</p> <p>Уочава, дефинише и прецизира проблем;</p> <p>Учествује у обнављању градива;</p> <p>Мисаоно се ангажује;</p> <p>Користи своја постојећа знања и искуства за рад.</p>		
----	---	--	--

5.	<p>Наставник на часу :</p> <p>користи наставне методе :</p> <p>Вербално-текстуална</p> <p>Показивачка метода сазнања кроз праксу</p> <p>Проблемска и откривачка метода</p> <p>Метода сазнавања кроз праксу</p> <p>Наставна средства:</p> <ul style="list-style-type: none"> -репродукције уметничких дела, -ученички радови -рачунар и,видео-бим,интернет <p>-Дефинише активности и садржаје ,креираи реализује час,учествује у разговору(поставља питања и одговара на њих),даје објашњења,прати и подстиче рад ученика.Подстиче ученике на мисаону активност</p> <p>Ученик на часу:</p> <p>Активно слуша;</p> <p>Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје;</p> <p>Повезује предходно стечена знања са новим знањима;</p> <p>Формулише и размењује своје идеје са другима;</p> <p>Уочава, дефинише и прецизира проблем;</p> <p>Учествује у обнављању градива;</p> <p>Мисаоно се ангажује;</p> <p>Користи своја постојећа знања и искуства за рад.</p>		
6.	<p>Наставник на часу :</p> <p>користи наставне методе :</p> <p>Вербално-текстуална</p> <p>Показивачка метода сазнања кроз праксу</p> <p>Проблемска и откривачка метода</p> <p>Метода сазнавања кроз праксу</p> <p>Наставна средства:</p> <ul style="list-style-type: none"> -репродукције уметничких дела, -ученички радови -рачунар и,видео-бим,интернет <p>-Дефинише активности и садржаје ,креираи реализује час,учествује у разговору(поставља питања и одговара на</p>		

<p>њих), даје објашњења, прати и подстиче рад ученика. Подстиче ученике на мисаону активност</p> <p>Ученик на часу:</p> <p>Активно слуша;</p> <p>Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје;</p> <p>Повезује предходно стечена знања са новим знањима;</p> <p>Формулише и размењује своје идеје са другима;</p> <p>Уочава, дефинише и прецизира проблем;</p> <p>Учествује у обнављању градива;</p> <p>Мисаоно се ангажује;</p> <p>Користи своја постојећа знања и искуства за рад.</p>		
---	--	--

Ликовна секција

Циљеви: секције су да окупи заинтересоване ученике и додатно развија њихово стваралачко мишљење и деловање. На ликовној секцији ученици ће се оспособљавати да што боље одговоре на постављене задатке, предстојеће конкурсе и такмичења, разне свечаности, прошире и стекну нова знања о ликовним техникама и њиховим применама у практичним задацима.

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Цртање	12
2.	Сликање	12
3.	Вајање	12

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	<ul style="list-style-type: none"> -ученици користе различита наставна средствима на различитим подлогама за извођење својих радова -примена савремених материјала за израду ликовних радова -употреба глине и глинамола за обликовање употребних предмета 	<ul style="list-style-type: none"> -активно учествује,поставља питања посматра,повезује,закључује -самостално израђује маштовита и оригинална ликовна решења -врши естетске процене радова -истражује и експериментише кроз различите ликовне медије и технике 	<ul style="list-style-type: none"> одговара на питања - подстиче на стваралачко мишљење -подстиче радове ученика -буди машту и креативност 	<ul style="list-style-type: none"> успех на такмичењу успешно изведене представе и приредбе

25.11. МУЗИЧКА КУЛТУРА

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Разред: ШЕСТИ

Циљ: Циљ учења Музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Уџбеници: У свету музике- Мирјана Смрекар Станковић, Валентина Динић

Литература: Основи теорије музике-М.Тајчевић, Водич кроз историју музике-О.Ђурић, Музички инструменти-Д.Деспић

Р.бр	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	– повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – наведе изражајна средства музичке	. Човек и музика Основни ниво У области ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ ученик/ученица уме да: МК.1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености; МК.1.1.2. опише основне карактеристике музичких инструмената и састава, историјско-стилских	ЧОВЕК И МУЗИКА Средњи век: Ранохришћанска музика. Византијско певање. Грегоријански корал. Рани облици вишегласја – мотет. Световна музика средњег века: трубадури, трувери минезенгери.	3	3	6	Музичке епохе, илустрација инструмената, хигијена гласа и слушног апарата, земље порекла композитора и инструмената, ИТ техника приказа	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација, Решавање проблема Сарадња

	<p>уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе; –уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси; – опише улогу музике у средњовековној Србији; – уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; –идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; – уочи сличности и разлике</p>	<p>периода, музичких жанрова и народног стваралаштва. Средњи ниво МК.2.1.1. музичких елемената и карактеристик амузичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером); МК.2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми); МК.2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота. Напредни ниво МК.3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела; МК.3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора;</p>	<p>Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији. Музика средњег века као инспирација за уметничку и популарну музику. Ренесанса Развој духовног и световног вишегласја. Мотет, миса, мадригал. Највећи представници ренесансне вокалне музике: Ђ. П. да Пале-стрина, О. ди Ласо. Инструментална музика ренесансе.</p>				<p>музичких садржаја</p> <p>Историја -ликовна култура -биологија -,српски језик -,техника и технологија информатика</p>	<p>Рад са податцима и информацијама</p>
--	---	---	---	--	--	--	--	---

	између православне и (римо) католичке духовне музике; – идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба;	МК.3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд; МК.3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).						
2.	– одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; – опише разлику у начину добијања звука код инструмената са диркама; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;	2. Музички инструменти Основни ниво У области музички инструменти ученик уме да: МК 1.1.2. познаје основне карактеристике инструмената, препозна инструменталне саставе МК 1.2.2. разликује инструменталне групе, појединачне инструменте МК 1.4.1. може да осмисли ритмичку пратњу за један инструмент; може да ствара мелодију од понуђених мотива комбиновањем Средњи ниво	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста. Народни инструменти	2	1	3	-Историја, епоха настанка -ликовна култура- илустрација инструмената -српски језик -географија- земља порекла -информатика	-Компетенција за учење -Рад с подацима и информацијама -Дигитална компетенција -Решавање проблема - Естетичка компетенција

	– разликујевокално-инструменталне и инструменталне облике средњегвека и ренесансе.	МК 2.1.1. препознаје везу између музичких елемената и музичког израза Напредни ниво МК 3.1.2. зна специфичне карактеристике музичких инструмената и састава, уме да их повеже са естетском применом						
3.	– издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраниммузичким примерима; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;	. Слушање музике Основни ниво У области СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ ученик/ученица уме, на основу слушања музичких примера, да именује: МК.1.2.1. музичке изражајне елементе; МК.1.2.2. извођачки састав; МК.1.2.3. музичке жанрове; МК.1.2.4. српски музички фолклор Средњи ниво МК.2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне средњовековне и ренесансне музике. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике.	6	1	7	Ликовна култура,техника и технологија,биологија географија,српски и језик, информатика	-Естетичке компетенције -Компетенција за учење -Одговоран однос према околини -Одговоран однос према здрављу -Решавање проблема - Дигитална компетенција

	<p>– одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку;</p> <p>– опише разлику у начину добијања звука код инструмената са диркама;</p> <p>– препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;</p> <p>– разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике сред-њег века и ренесансе;</p> <p>– коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте.</p>	<p>специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре); МК.2.2.2. препозна структуру одређеног жанра.</p> <p>Напредни ниво МК.3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера;</p> <p>МК.3.2.2. жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера;</p> <p>МК.3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облик амузичког фолклора.</p>	<p>Слушање дела инспирисаних фолклором</p>					
4.	– изводи музичке	4. Извођење музике Основни ниво	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	12	4	16	српски језик и књижевност	-Естетичке компетенције

<p>примере користећи глас, покрет и традиционалнеи /или електронске инструменте, самостално и у групи; – примењује правилну технику певања; – примењује различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – развијекоординацију и моторику кроз свирање и покрет; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у</p>	<p>У области МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ ученик/ученица уме да: МК.1.3.1. пева једноставне дечје, народне или популарне композиције; МК.1.3.2. изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту. Напредни ниво У области Извођење музике ученик уме да: МК. 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>	<p>Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе. Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање по слуху дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Свирање из нотног текста дечјих, народних и уметничких компози-</p>				<p>-ликовна култура -историја -информатика</p>	<p>-Решавање проблема -Сарадња -Компетенција за учење - Дигитална компетенција</p>
---	--	---	--	--	--	--	--

	заједничком музицирању.		ција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом					
5.	– користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката;	5. Музичко стваралаштво Основни ниво У области МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО ученик/ученица уме да: МК.1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења; МК.1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела; МК.1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима; МК.1.4.4. учествује у одабиру музике на задати жанровски и историјски контекст.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима.	3	1	4	српски језик и књижевност -ликовна култура -историја -информатика	-Естетичке компетенције -Решавање проблема -Сарадња -Компетенција за учење - Дигитална компетенција

<p>– изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност);</p> <p>– учествује у школским приредбама и манифестацијама;</p> <p>– понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама;</p> <p>– критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље;</p> <p>– користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво</p>	<p>Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.</p> <p>Напредни ниво</p> <p>МК.3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте;</p> <p>МК.3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова;</p> <p>МК.3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>	<p>Реконструкција музичких догађаја у стилу средњег века и ренесансе</p>						
---	---	--	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>ЧОВЕК И МУЗИКА</p> <p>Стицање знања о музици у различитим епохама има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, Слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и ако јесте, на које начине) била уметност какву данас познајемо или и нешто друго.</p> <p>Информације које се тичу контекста (на пример историјске, антрополошке, културолошке природе) треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект Музичке културе за шести разред доприноси корелацији знања и треба имати на уму да одређени предмети покривају информисаност о немузичким аспектима средњег века и ренесансе на детаљнији и специфичнији начин.</p> <p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p> <p>Музички инструменти су незаобилазни елемент свих области Музичке културе. Како</p>	<p>Оцењивање из предмета музичка култура обавља се полазећи од ученичких способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствено претходно постигнуће, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу.</p> <p>Ученик са изузетним способностима, који стиче образовање и васпитање на прилагођени и обogaћени начин применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу остварености циљева и прописаних стандарда постигнућа, као и на основу ангажовања.</p> <p>Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадња са другима и исказано интересовање и мотивација за учење и напредовање.</p> <p>Бројчано оцењивање успеха ученика из</p>	<p>Напредовање и постигнуће ученика на практичном раду</p> <p>Посматрањем ученичког учшћа, практичног рада, закључивања и одговарања на постављена питања, запажања о уметничким делима</p> <p>Праћење постигнућа ученика у односу на опсег знања, вештина и ставова, као и креативност коју су ученици изградили и применили на својим радовима</p> <p>постигнуће ученика на практичном раду у различитим техникама</p> <p>Посматрањем ученичког учшћа, практичног рада, закључивања и одговарања на постављена питања, запажања о уметничким делима</p> <p>Праћење постигнућа ученика у односу на опсег знања, вештина и ставова, као и креативност коју су ученици изградили и применили на својим радовима</p>

<p>су, поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања човека, информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. У том смислу, треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила. Као и све друге, инструменте са диркама треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о инструментима са диркама (клавијатуром) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену.</p> <p>Инструменте средњег века и ренесансе потребно је аудитивно и визуелно приказати кроз најосновније информације у оквиру предвиђеног наставног садржаја. Народне инструменте појединих крајева треба слушно представити и повезати са обрадом народне песме одређеног краја.</p> <p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија</p>	<p>предмета обавља се на основу следећих критеријума:</p> <p>одличан (5)</p> <p>ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања</p> <p>врло добар (4)</p> <p>ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања</p> <p>добар (3)</p> <p>ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање</p>	
---	---	--

	<p>извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено, ови елементи музичког тока постају ,константа' у процесу ученичке перцепције па наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре слушања на релевантне специфичности музичког дела. У контексту средњег века и ренесансе, посебно треба обратити пажњу на везу између природе музичког тока и намене слушаног дела – описати специфичност одређених елемената музичког дела и звучни и карактерни ефекат који је њима постигнут, потом повезати са контекстом настанка дела и намене. Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав и изражајне могућности инструмената. Елементи музичке писмености су у служби горе наведеног. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући код ученика креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором, свог и других народа и народности треба представити у контексту</p>	<p>захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика довољан (2) ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већ делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика недовољан (1) ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа</p> <p>Број оцена у шестом разреду је минимум две оцене у полугодишту.</p>	
--	--	---	--

	<p>разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција.</p> <p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено, ови елементи музичког тока постају ‚константа‘ у процесу ученичке перцепције па наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре слушања на релевантне специфичности музичког дела. У контексту средњег века и ренесансе, посебно треба обратити пажњу на везу између природе музичког тока и намене слушаног дела – описати специфичност одређених елемената музичког дела и звучни и карактерни ефекат који је њима постигнут, потом повезати са контекстом настанка дела и намене.</p> <p>Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба</p>		
--	--	--	--

	<p>обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав и изражајне могућности инструмената. Елементи музичке писмености су у служби горе наведеног. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући код ученика креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором, свог и других народа и народности треба представити у контексту разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција.</p> <p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>Дечје музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се развијају у свим музичким активностима, а резултат су креативног односа према музици.</p> <p>Оно подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких вештина и знања.</p> <p>Стваралаштво може бити заступљено кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> – музичка питања и одговоре – компоновање мелодије на задати текст – састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива – импровизација игре/покрета на одређену музику 		
--	--	--	--

<p>– илустрацију доживљаја музике</p> <p>– израду музичких инструмената (функционалних или нефункционалних)</p> <p>– музичко-истраживачки рад</p> <p>– осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката</p> <p>– осмишљавање музичких квизова</p> <p>– осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација</p> <p>– креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони...</p> <p>Уколико има могућности, могу се осмислити и реализовати тематски пројекти на нивоу одељења или разреда.</p> <p>Наставни облици: Фронтални, индивидуални, групни, у пару</p> <p>Наставне методе: Дијалогска, методе демонстрације, илустрације, активног учења, сценске комуникације, олуја идеја, проблемска настава, учење путем открића,</p> <p>Наставна средства: Штампани и е- уџбеник, рачунар, интернет, илустрације, видео записи, ритмички инструменти</p> <p>Активности наставника: осмишљава и организује рад, започиње и води разговор, демонстрира, чита, слуша,</p>		
---	--	--

	мотивише ученике, прати и процењује њихов рад Активности ученика: Слуша, учествује у разговору, анализира, пева, свира, импровизује сарађује у групи, тумачи		
--	--	--	--

25.12 ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ СА ОФА

Предмет: Физичко и здравствено образовање

Разред: шести

Циљ: Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Литература: Настава физичког и здравственог васпитања за 6.разред основне школе. Драгољуб Вишњић, Снежана Радисављевић-Јанић, Ивана Милановић, Мирослав Марковић. Завод за уџбенике, Београд, 2020.

Вишњић Д.: Теорија и методика физичког васпитања, Београд 2005

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	*Изводи разноврсна природна и изведена кретања и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама; *Комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и	ФВ.1.2.1. Ученик зна смисао Физичког васпитања ФВ.1.2.2. Ученик зна утицај физичког вежбања ФВ.1.2.3.. Ученик зна основне појмове везане за физичко вежбање ФВ.1.2.4. Ученик зна безбедност током вежбања	Остале активности	2	3	5	Српски језик Математика физика	1)Компетенција за учење:Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. 7)Предузимљивост и оријентација ка предузетништвуУме да идентификује и адекватно представи своје способности и вештине („јаке стране“)
2.		ФВ.1.1.3. Ученик правилно трчи варијантама технике	Атлетика	4	8	12	српски језик математика	

	<p>свакодневном животу</p> <p>* Развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике</p> <p>* Р азликује атлетске дисциплине</p> <p>* Примењује вежбе које подстичу раст и развој и правилно држање тела;</p> <p>* Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела</p>	<p>трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат.</p> <p>ФВ.1.1.4. Зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ</p> <p>ФВ.1.1.7. Ученик зна правилно да скаче увис варијантом технике маказице.</p> <p>ФВ.1.1.8. Зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ.</p> <p>ФВ.1.1.9. Ученик правилно баца куглу из места и мери дужину хица.</p> <p>ФВ.1.1.10. Зна правила за такмичење, сигурносна правила, влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву помоћ.</p>					<p>музичка култура</p> <p>информатика</p> <p>ваннаставне активности</p> <p>Физика</p> <p>Биологија</p> <p>Историја</p>	<p>2) Одговорно учешће у демократском друштву: Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима</p>
3.	<p>* Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици</p>	<p>ФВ.1.1.11. Ученик правилно изводи вежбе на тлу.</p> <p>ФВ.1.1.12. Ученик правилно изводи прескоке разношку или згрчку уз помоћ.</p> <p>ФВ.1.1.13. Ученица изводи вежбе и комбинације вежби на греди.</p>	<p>Спортска гимнастика</p>	4	21	25	<p>српски језик</p> <p>математика</p> <p>музичка култура</p> <p>ликовна култура</p> <p>географија</p> <p>информатика</p> <p>ваннаставне активности</p> <p>ЧОС</p> <p>Изборна настава</p>	<p>3) Естетичка компетенција: Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.</p>

	*Користи вежбе за развој и усавршавање моторичких способности;	ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ.						
4.	<p>*Усваја знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања;</p> <p>*Изведе елементе кошаркашке технике у игри</p> <p>*Примењује основна правила кошарке у игри</p> <p>*Учествује на унутар одељењским такмичењима</p> <p>*Користи елементе кошарке у игри</p> <p>* Примени основне елементе тактике у одбрани и нападу</p> <p>*Навија фер,чува себе и друге.</p>	<p>ФВ.1.2.4. Ученик/ученица зна безбедност током вежбања.</p> <p>ФВ.1.2.5. Ученик/ученица зна основна правила спортских игара.</p> <p>ФВ.1.3.1. Ученик/ученица испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу.</p> <p>ФВ.1.3.3. Доказује се кроз физичко вежбање.</p> <p>ФВ.1.3.4.Ученик/ученица испољава позитиван став према сарадњи са другима у реализацији различитих задатака Физичког васпитања.</p> <p>ФВ.2.1.1.Ученик/ученица игра кошарку примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње</p>	Спортска игра-кошарка	5	15	20	<p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>музичка култура</p> <p>ликовна култура</p> <p>географија</p> <p>информатика</p> <p>ваннаставне активност</p>	<p>4)КомуникацијаУченик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине.</p> <p>6) Одговоран однос према здрављу:Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ.</p> <p>9) Решавање проблема:Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.</p>

	<p>*Разуме сврху и значај вежбања;</p> <p>*Доводи у везу физичко вежбање и здравље;</p> <p>*Примењује хигијенске мере пре, током и након вежбања;</p> <p>*Правилно се храни;</p> <p>*Препознаје врсту повреде;</p>	<p>са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других.</p> <p>ФВ.2.1.2. Зна функцију и значај кошарке, већи број правила, принципе и утицај тренинга.</p> <p>ФВ.3.1.1. Ученик/ученица игра спортску игру примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама.</p> <p>ФВ.3.1.2. Зна тактику игре, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди.</p>						<p>10) Сарадња: Доприноси постизању договора о правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада</p>
5.	<p>*Користи стечена умења, знања и навике у свакодневним условима живота и рада;</p> <p>*Чува животну средину током вежбања.</p>	<p>ФВ.1.3.1. Ученик/ученица испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу.</p> <p>ФВ.1.3.2. Ученик/ученица испољава заинтересованост за физичко вежбање.</p> <p>ФВ.1.3.3. Доказује се кроз физичко вежбање.</p> <p>ФВ.1.3.4. Ученик/ученица испољава позитиван став према</p>	<p>Мерење моторичких способности</p>	5	5	10	<p>Математика Физика Биологија Информатика</p>	<p>8) Рад са подацима и информацијама: Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.</p>

	Исходи се односе на све наставне области.	сарадњи са другима у реализацији различитих задатака Физичког васпитања						
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	Општа физичка припрема: Снага мишића руку и раменог појаса (склек, издржај у згибу, пењање уз шипку), снага мишића трбуха и леђа (вежбе на рипстолима), снага мишића ногу (скокови, поскоци, вијача, чучњеви, пењања по трибинама, скок у даљ из места), аеробни капацитети (истрајно трчање, трчање 800/500м)	Оцену одличан (5) добија ученик који: остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања.	Наставник подједнако, континуирано прати и вреднује активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању (који обухвата вежбање у адекватној спортској опреми, редовно присуствовање на часовима, учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима), приказ једног од усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања), достигнути ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).
2.	Атлетика: Ниски и високи старт, ниско, средње и високо гажење, забацивање потколеница, продужени корак, избацивање потколеница, стартови из разних положаја, пропадајући старт, истрајно трчање, техника штафетног трчања. Скок у даљ згрченом техником, скок у даљ из места, скок у вис опкорачном техником.	Оцену врло добар (4) добија ученик који: који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања .	Ученицима који су ослобођени практичног дела наставе биће вреднован рад кроз друге врсте активности, тако што ће моћи да суде, воде статистику, региструју резултат или прате ниво активности ученика на часу или школском такмичењу и на друге начине помажу у организацији, часовних, ванчасовних и ваншколских активности, направе едукативни постер или електронску презентацију или припреме репортажу са спортског догађаја. Ученицима са инвалидитетом настава се прилагођава у складу са њиховим могућностима и врстом инвалидитета.
3.	Спортска игра: Кошарка: Хватање и додавање лопте (ниских, високих, доскочних, са две руке са груди, изнад главе, једноручно са искорак), вођење лопте ниско (до колена), високо (до кука), промене (предња, средња, задња и ролинг), одбрамбени став (паралелни и дијагонални, отворени и затворени), основни положај		Ради бележења података до којих долази посматрањем, наставник користи табеле, чек-листе и своју педагошку свеску. Ова техника наставнику омогућава да континуирано прати напредак ученика

	<p>нападача (тројна претња : шута, дриблинга и додавања), двокорак (леви и десни), основни ударац на кош. Контра напад, игра човек на човека, игра 1 на 1, баскет 3 на 3. Правила: трајање игре, број играча, трајање напада, изношење лопте у предње поље (8 секунди), враћање лопте у задње поље, правило 3 секунде, измена, личне грешке, бонус, вредновање шута (1,2 и 3 поена), аут, одстојање играча при избацавању аута</p>	<p>Оцену добар (3) добија ученик који: остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда достигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа достигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовање ученика,</p> <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који: не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњавања захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан.</p>	<p>и да благовремено ученику даје повратне информације и савете за даље напредовање и побољшање успеха.</p> <p>У случајевима када није могуће да се оцењивање ученика спроведе у непосредном контакту наставника са ученицима у школи (нпр. током наставе на даљину услед пандемије), или када треба проверити знања ученика који су ослобођени практичног дела наставе из здравствених разлога, наставници прате рад и напредовање ученика путем дигиталних платформи (Гугл учионица, Вајбер, ...) и коришћењем различитих дигиталних алата (дигитални упитници и тестови, квизови, апликације за сараднички рад на документима, презентације и сл.).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Евидентирање индивидуалног напретка ученика у односу на претходни ниво достигнућа - Бројчана евалуација савладаног нивоа активности <p>-Формативно оцењивање: јесте редовно проверавање достигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма, садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника.</p>
4.	<p>Спортска гимнастика: Колут напред разножно, колут назад разножно, премет</p>		<p>За ученике који напредују изузетно успешно и за ученике који имају потешкоћа у савладавању градива, спроводе се различита</p>

	странце (лево и десно), став на глави, став о шакама, колут назад – став о шакама, разовка, летећи колут. Повезивање елемената у вежбу. Асистенција.	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)	<p>прилагођавања и додатне врсте подршке. Напредним ученицима се омогућава да брже прелазе градиво и задају им се на часу сложенији елементи из проширених садржаја тема који се обрађују, како би проширили знања и максимално искористили свој потенцијал. Такође, имају могућност да се укључе у рад секција и да се припремају и учествују на такмичењу, које за ученике од петог до осмог разреда који је одобрен од Министарства просвете</p> <p>Рад са ученицима који имају лоше држање тела подразумева уочавање постуралних поремећаја код ученика, саветовање ученика и родитеља, организовање додатног превентивног вежбања у трајању од један школски час недељно, организовање корективног вежбања у сарадњи са одговарајућом здравственом установом. Рад са ученицима са здравственим потешкоћама организује се искључиво у сарадњи са лекаром специјалистом, који одређује врсту вежби и степен оптерећења.</p>
5.	Вежбе обликовања: Комплекс вежби обликовања (основни принципи, дозирање), вежбе обликовања за одређене делове тела као и за одређене мишићне групе. Циљ вежби обликовања.	– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)	
6.	Здравствено васпитање: Правилно држање тела, корективна гимнастика и њен значај за отклањање постуралних поремећаја и деформитета кичменог стуба. Хигијена опреме за физичко васпитање, лична хигијена, правилна исхрана, правилно распоређивање рада и одмора. Усмеравање ученика на спортске клубове и културо – уметничка друштва. Сарадња са домом здравља и усмеравање ученика ка дому здравља за решавање здравствених проблема.	– показује делимични степен активности и ангажовања (3)	
		– показује мањи степен активности и ангажовања. (2)	
		– не показује интересовање.(1)	

ОБАВЕЗНЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ 54 (36+18)- шести разред

РЕДНИ БРОЈ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА НАСТАВЕ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБ	УТВ	УК		
1.	Реализују се у трајању од 45 минута, једном у току недеље.	<p>ОБУЧАВАЊЕ И УСАВРШАВАЊЕ ЕЛЕМЕНАТА ПРЕДВИЂЕНИХ ПРЕПОРУЧЕНИМ НАСТАВНИМ САДРЖАЈИМА:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Атлетике; 2. Гимнастике; 3. Пlesa и ритмике; 4. Рукомет 		25	25	<p>Српски језик Биологија Математика Физика Музичка култура</p>	<p>- 4) Комуникација Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине.</p> <p>- 2) Одговорно учешће у демократском друштву: Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима</p> <p>- 3) Естетичка компетенција: Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.</p> <p>- 10) Сарадња: Доприноси постизању договора о</p>

							<p>правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада</p> <p>- 6) Одговоран однос према здрављу:Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана).</p> <p>- Уме да пружи прву помоћ.</p>
		<p>МАЛИ ФУДБАЛ</p> <p>1. колективна игра у одбрани и нападу,</p> <p>2. техника игре голмана,</p> <p>3. игра уз примену правила</p> <p>- Бадминтон;</p> <p>- Стони тенис;</p>	5	8	13		
2.	Фонд од ½ школског часа односно 22,5 минута, на недељном нивоу, реализује се кумулативно, једном или 2 пута у тромесечју ,у укупном трајању од 3 или 4 школска часа	<p>Крос</p> <p>- јесењи</p> <p>- пролећни</p> <p>- „Трка за срећније детињство“</p> <p>- Крос РТС-а</p> <p>-Међуодељењски турнири у спортским играма.</p> <p>-пројекти на нивоу локалне заједнице.</p>		16	16	<p>Биологија</p> <p>Физика</p> <p>Математика</p> <p>Информатика</p>	<p>- 4)КомуникацијаУченик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине.</p> <p>-2)Одговорно учешће у демократском друштву:Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима</p>

СЕКЦИЈА-кошаркашка секција

Циљ наставе: Усавршавањем кошаркашких врлина, циљ је да се развије социјализација ученика, ојачају телесне и менталне способности, моторика, воља, сналажање у новим- непознатим срединама, развије правилан став о значају физичке активности и очувању менталног и физичког здравља.

РЕД.БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	Развој специфичне издрживости		2		2		Наизменичне вежбе трчања и скокова карактеристичних за кошарку	Примени комплексе простих и општеприпремних вежби у већем обиму и нтезитету у самосталном вежбању
II	Систем зонске одбране	2	2	1	5	Ученици слушају објашњење ,а затим то практично примењују у игри	Практичан рад на развијању издржљивости	Правилно изводи основне варијанте технике са лоптом Зна функцију спортске игре, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ

III	Одбрана“Човек на човека“	2	5	1	8	Ученици гледају демонстрацију, а затим по групама увежбавају одбране 3:2 – 2:1:2 и 2:3	Демонстрација наставника или ученика	Игра спортску игру примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са осталим члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других
IV	Поступни напад	2	5	1	8	После приказа поступног напада ученици у игри на два коша вежбају овај елемент кошаркашке игре	Демонстрација наставника, практичан рад на усвајању вештина	Примени основне елементе тактике у одбрани и нападу
V	Контра напад	2	5	1	8	После усменог објашњења ученици увежбавају контранапад	Игровне активности и демонстрација наставника	
VI	Игра на два коша	1	3	1	5	Ученици се деле у две екипе после чега следи игра уз поштовање свих правила игре.	Игровне активности и демонстрација наставника	Зна функцију и значај спортске игре, већи број правила, принципе и утицај тренинга. Користи елементе кошарке у игри.
	УКУПНО	9	22	5	36			

Уџбеник за реализацију програма: Саша Јаковљевић, Миливоје Каралејић: Теорија и методика кошарке, Завод за издавање уџбеника, Београд 2008.

25.13. ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

ПРЕДМЕТ: Француски језик

ЦИЉ: Усвајање функционалних знања о језичком систему и култури и развијање стратегија учења страног језика, оспособљавање за основну писмену и усмену комуникацију и стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

УЦБЕНИЦИ: *Club @dos 2* (уцбеник и радна свеска за 6 разред основне школе)

- **ЛИТЕРАТУРА:** Филип Лириа, Орели Комбрија, *Club @dos 2 – уцбеник за 6. разред основне школе*, француски језик за другу годину учења, Издавачка кућа Klett, Београд, 2019
- Филип Лириа, Орели Комбрија, *Club @dos 2 – радна свеска за 6. разред основне школе*, француски језик за другу годину учења, Издавачка кућа Klett, Београд, 2019.

Р.бр.	ИСХОДИ	Стандарди	НАСТАВНЕТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	Разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/ давање информација личне природе;	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.4., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11.,	Le club des lookés Quel est ton nom/ prénom/ surnom ? Quel est votre nom, Madame/ Monsieur ? Je te/ vous présente Julie. C'est Robert, il est nouveau dans notre classe. Bienvenu ! Où habites-tu/habitez-vous ? J'habite 72, rue François Mauriac. Tu habites à quel étage ?	5	8	13	Грађанско васпитање, француски језик, енглески језик, српски језик	Компетенције за целоживотно учење; Дигитална компетенција; Комуникација; Решавање проблема; Сарадња.

	<p>поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства;</p> <p>постави и одговори на једноставна питања личне природе;</p> <p>у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;</p> <p>разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места;</p> <p>опише карактеристике</p>	<p>ДСТ.1.1.14, ДСТ.1.1.16., ДСТ.1.1.17., ДСТ.1.1.19., ДСТ.1.2.3., ДСТ.1.3.1., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.4., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.19., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.27, ДСТ.2.3.1., ДСТ.3.1.3, ДСТ.3.1.15.</p>	<p>Au troisième étage. Comment vas-tu à l'école. J'y vais à pieds. Je prends le bus. Quelle est la profession de ton père. Il est ingénieur. Tu as des frères et des sœurs ? Oui, j'ai une petite sœur. C'est mon oncle, il habite à Poitiers, mais il est né à Marseille. Mes cousines s'appellent Pauline et Brigitte. Садашње време фреквентних глагола. Личне заменице. Показни придеви. Блиски футур. Très / beaucoup. (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена, презимена и надимци; родбина и родбинске везе; адреса; формално и неформално представљање;</p>					
2.	<p>Опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима;</p> <p>опише дневни/недељни распоред активности;</p> <p>разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места;</p> <p>разуме једноставан опис особа, биљака,</p>	<p>ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.17., ДСТ.1.1.19., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.4., ДСТ.2.1.27.</p>	<p>Le club des décorateurs</p> <p>ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА</p> <p>Comment est Pierre ? Il est plus petit que Paul, il a les yeux marron et les cheveux noirs. Et il est très sympathique, généreux et un peu timide. Il porte un jean bleu et un t-shirt jaune. L'éléphant est un des plus grands animaux sur terre. La tortue est plus lente que le lapin. La moto est moins économique que le vélo. La voiture de mon père est plus rapide que celle de notre</p>	6	7	13	Грађанско васпитање, француски језик, енглески језик, српски језик физика, ликовна култура	Компетенције за целоживотно учење; Дигитална компетенција; Комуникација; Решавање проблема; Сарадња.

	животиња, предмета, појава или места и пореди их; опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства; разуме и следи једноставна упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; даје једноставна упутства из домена свакодневног живота и личних интересовања; разуме једноставне предлоге и одговори на њих;		voisin. Besançon est une ville plus tranquille que Marseille. Описни придеви: род, број и место. Поређење придева (plus grand, meilleur). Садашње време фреквентних глагола, рачунајући и повратне, императив (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.)					
3.	Разуме једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност формулише једноставне исказе који се односе на поседовање и припадност; пита и каже шта неко има/нема и	ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.4., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.12., ДСТ.1.1.13., ДСТ.1.1.14.,	Le club des sportifs Спорт Постављање питања, давање наредби изражавање поседовања и припадања изражавање допадања и недопадања Lis le texte et fais l'activité numéro 2 ! Ces deux filles sont ses soeurs. J'ai un petit chien blanc. Ma cousine a aussi un chien, mais le sien est gris. A qui est ce parapluie,	6	5	11	Грађанско васпитање, француски језик, енглески језик, српски језик	Компетенције за целоживотно учење; Дигитална компетенција Комуникација; Решавање проблема Сарадња; Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу.

	<p>чије је нешто; разме и опише једноставне исказе који се односе на описивање интересовања, изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; поставља питања на различите начине; разуме једноставне предлоге упути једноставан предлог; пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање самостално проналази и користи различите изворе информација; презентује свој рад у вези са темом моде, идеалне учионице спорта и празника; говори о моди, идеалној учионици и спорту.</p>	<p>ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.19., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.1., ДСТ.1.2.2., ДСТ.1.2.3., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.10., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.20., ДСТ.2.1.24., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.2.3.7., ДСТ.3.1.1.</p>	<p>à toi ou à Pierre ? Je fais du football/ de la natation. Питања с упитним речима (comment, quel, où...) Одговор на питање користећи Oui/Non / Si . Изражавање обавезе глаголом <i>devoir</i>.</p>				
--	---	--	---	--	--	--	--

4.	користећи једноставна језичка средства пита/каже/израчуна колико нешто кошта, изрази количину у најчешћезаступљеним мерама (грами, килограми, разуме планове и намере и реагује на њих; размени једноставне исказе у вези са својим и туђимплановима и намерама; саопшти шта он/она или неко други планира , намерава; говори о начинима исхране и обичајима у Француској	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.17., ДСТ.1.1.19., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.4., ДСТ.2.1.27.	Le club des gourmands Храна и пиће Прављење планова Изражавање количине, куповина. Питање интонацијом и упитном конструкцијом est-ce que Футур први (futur simple) Партитивни члан , велики бројеви La semaine prochaine j'aurai 13 ans. Samedi soir j'organiserai une boum, j'inviterai mes copains. Je t'aiderai à faire ton devoir de biologie Est-ce que il y a des places libres dans la salle ? Oui, vous pouvez entrer. Combien d'enfants y a-t-il dans le parc ? Il y a quatre garçons et cinq filles. Cette guitare coûte 150 euros. Je voudrais encore un peu de jus de fruits, s'il vous plait.	6	7	13	Француски језик, енглески језик, биологија српски језик	Дигитална компетенција; Комуникација; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Рад с подацима и информацијама; Решавање проблема;
5.	Разуме краћетекстове у којима се описују догађаји у прошлости, постави питање и одговори на исто уз образложење; негативно одговори на питање;	ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.4., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11.,	Le club des explorateurs Au Moyen Âge les chevaliers vivaient au château. Les frères Lumière ont inventé le cinéma. Comment as-tu passé le week-end ? Avez-vous déjà visité la France ? Quand ma mère était jeune, elle faisait du basket. Tu as fait ton travail de géographie ? J'ai	5	7	12	Грађанско васпитање, француски језик, енглески језик,	Дигитална компетенција Комуникација; Предузимљивост и

	<p>разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; разуме краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости; размени информације у вези са догађајима у прошлости; опише у неколико краћих, везаних исказа, догађај из прошлости.</p>	ДСТ.1.1.12., ДСТ.1.1.13., ДСТ.1.1.14., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.19., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.1., ДСТ.1.2.2., ДСТ.1.2.3., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.10., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.20., ДСТ.2.1.24., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.2.3.7., ДСТ.3.1.1	<p>appelé Sophie, mais elle n’a pas répondu. Сложени перфект Негација</p>				биологија, српски језик	оријентација ка предузетништву; Рад с подацима и информацијама; Решавање проблема Сарадња; Одговорно учешће у демократском друштву; Одговоран однос према околини и здрављу
6.	разуме једноставна питања која се односе на положај предмета и бића у простору и правац кретања, и одговори на њих; разуме честитку и одговори на њу;	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.4., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.15.,	Le club des voyageurs Je suis chez Michel. Il habite près de chez moi. Pour venir chez nous, prenez la première rue à droite, puis la deuxième à gauche. Vous devez tourner à gauche au deuxième feu. Le cinéma se trouve à côté du supermarché. Où est-elle ? Je pense qu’elle est restée chez elle. Je vais à la bibliothèque. Elle se trouve entre le musée	4	6	10	Грађанско васпитање, француски језик, енглески језик, биологија, техника и технологија, српски језик информатика и рачунарство, физичко васпитање,	Дигитална компетенција; Комуникација; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Рад с подацима и информацијама; Решавање проблема;

	<p>упути пригодну честитку; размени информације које се односе на опис догађаја и радњи у садашњости и блиској будућности; размени једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; разуме свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним жељама, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; изрази основне жеље, потребе, осете и осећања користећи једноставна језичка средства; разуме једноставна обавештења о метеоролошком и хронолошком времену и реагује на њих ,тражи и даје кратка и једноставна обавештења о</p>	<p>ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.1., ДСТ.1.2.3., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.3., ДСТ.2.1.4., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.18., ДСТ.2.1.19., ДСТ.2.1.24., ДСТ.2.1.25., ДСТ.2.1.28., ДСТ.2.1.29., , ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.1., ДСТ.2.2.3., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.7., ДСТ.3.1.21., ДСТ.3.3.1., ДСТ.1.1.9., ДСТ.1.3.1., ДСТ.2.1.10., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.3.1.</p>	<p>et le collègue. J'ai mal à la tête/ à la gorge/ au pied. Tu es fatigué ? La musique classique m'intéresse beaucoup. J'ai envie de sortir /de me reposer. J'ai besoin de dormir/ de manger. Je vais me coucher maintenant. Faites attention ! Ne parlez pas ! Oh, quel dommage ! Je suis désolée ! Превозна средства Честитање и изражавање кајања/жаљења, изражавање сензација/физичког бола, положај предмета и бића у простору, глаголи <i>attendre u déplacer</i>, униперсонални глаголи, изразити време, сензације глаголом <i>avoir</i>, перфекат у негацији</p>				<p>, ликовна култура</p>	<p>Сарадња; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетска компетенција; Одговоран однос према околини.</p>
--	---	--	--	--	--	--	--------------------------	--

метеоролошком времену							
--------------------------	--	--	--	--	--	--	--

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	<p>илустративно-демонстративна - комуникативна настава страних језика уз примену техника рада у групама и паровима, додатних средстава у настави (АВ материјали, ИТ, игре, аутентични материјали, итд.), као и уз примену принципа наставе по задацима</p>	<p>следећи елементи су обухваћени:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Разумевање (писаног/слушаног садржаја) ● Говорне способности ● Способности писменог изражавања ● Језичке законитости – граматика <p>● Мерила за елемент „Разумевање“:</p> <p>Одличан 5- ученик разуме саговорника и усмено излаже у нормалном темпу, у потпуности разуме писани и слушани текст, с лакоћом влада материјом и вештинама.</p> <p>Врло добар 4- разуме питања у нормалном говорном темпу, али је потребно понекад нешто поновити, не разуме сваку појединост код писаног и слушаног садржаја.</p> <p>Добар 3 - разуме излагања и питања постављена споријим темпом, понекад је нужно поновити и поједноставити неке делове реченице, потребно га је усмеравати.</p> <p>Довољан 2 - има минимум разумевања и напредује уз помоћ наставника који га води кроз материју, има</p>	<p>» Перманентно праћење напредовања ученика.</p> <p>» блиц тест, писмене провере, усмено одговарање</p> <p>» израда домаћих задатака</p> <p>» Укљученост ученика у проверавање (пружање прилике да они формулишу питања, задатке, договарање око критеријума за вредновање постигнућа, укључивање у вредности постигнућа).</p> <p>» израда пројеката, презентација</p>

		<p>тешкоћа у разумевању излагања, једва схвата уз објашњења и поједностављења, слабо разуме писану и говорну материју. Недовољан 1 - не разуме усмена излагања, слушан ни писан садржај ни уз помоћ наставника.</p> <p>● Мерила за елемент „Говорне способности“: Одличан 5 - ученик слободно и без оклевања изражава своје мисли, активан је у разговору, правилним изговором течно изговара реченице и нема већих граматичких грешака.</p> <p>Врло добар 4 - ученик говори правилно, али се изражава са мањим граматичким грешкама које не утичу на разумевање смисла реченице; понекад користи реч или фразу која је неадекватна и погрешно је изговора.</p> <p>Добар 3 - ученик може да комуницира и има скроман речник, смисао изреченог је понекад нејасан због граматичких грешака и нетачног реда речи, али је разумљив. Ученик има делимичних тешкоћа у читању, изговору и интонацији.</p> <p>Довољан 2 - ученик прави велике и честе грешке у разговору и изговору што отежава оно што жели да каже; ретко налази праве речи и фразе, тешко се изражава, а његов оскудан речник користи полако и са пуно оклевања упркос великој помоћи наставника.</p>	
--	--	---	--

		<p>Недовољан 1 - ученик не уме самостално да се изражава, једва користи најосновнији вокабулар, има потешкоћа у читању, изговору и интонацији. Није савладао ни најосновније граматичке структуре не ради домаће задатке готово уопште, не постиже минималан број бодова на тесту и проверама знања. Мерила за елемент „Језичке законитости-граматика“:</p> <p>Одличан 5 - ученик влада граматичким правилима, потпуно их разуме и правилно примењује у датом језичком контексту.</p> <p>Врло добар 4 - ученик разуме и правилно примењује научена граматичка правила, уз местимичне грешке.</p> <p>Добар 3 - ученик делимично примењује научена граматичка правила уз грешке.</p> <p>Довољан 2- ученик препознаје граматичка правила и повремено их минимално примењује.</p> <p>Недовољан 1-ученикне препознаје граматичка правила нити уме да их примењује.Оцењивање ученика од петог до осмог разреда је бројчано и врши се:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Писаним путем 2) Усменим путем 3) Праћењем активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности <p>Оцена представља објективну и поуздану меру напредовања и развоја ученика, као и ангажовања ученика и његове самосталности у раду.</p> <p>Ученици 5. разреда имају 1 писмени задатак у другом полугодишту, а од 6. до 8.разреда један писмени задатак по полугодишту. Од 5. до 8. разреда ученици имају и најмање 1 писану проверу уз претходну најаву садржаја програма наставе и учења који ће се писмено</p>	
--	--	--	--

		<p>проверавати.Распоред писаних провера дужих од 15 минута уписује се у дневник и објављује се за свако одељење на огласној табли школе и на званичној интернет страни школе.Распоред може да се мења на предлог наставника, уз сагласност одељењског већа. Писане провере постигнућа у трајању до 15 минута могу се обављати без претходне најаве и евидентирају се у педагошкој документацији наставника ради праћења постигнућа ученика.</p> <p>1) Писане провере постигнућа се оцењују на основу скале која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ·86-100% оцена одличан (5) ·70%-85% оцена врло добар (4) ·50%-69% оцена добар (3) ·33%-49% оцена довољан (2) ·до 32% оцена недовољан (1) <p>Скала може да варира у односу на постигнућа ученика, али не више од 5%.</p>	
--	--	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе: Усвајање обрађених лексичких и граматичких садржаја, развијање говорне и писане комуникације, коа и говорне и писане продукције.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:

P.бp.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Le club des lookés	6
2.	Le club des décorateurs	6
3.	Le club des sportifs	6
4.	Le club des gourmands	6
5.	Le club des explorateurs	6
6.	Le club des voyageurs	6

26. ОБАВЕЗНИ ИЗБРОНИ ПРЕДМЕТИ-ВЕРОНАУКА И ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

26.1. ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

Предмет: Православни катихизис

Разред: шести

Наставник: Предраг Митровић

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ: Циљ наставе православног катихизиса у шестом разреду јесте да се ученици упознају са културно-историјским приликама у Палестини пред долазак Христов, са личношћу светог Јована Претече, са настанком, поделом и садржајем Новог Завета, са личношћу Богочовека Исуса Христа и Пресвете Богородице, Христовим чудима, новозаветним заповестима и Беседом на гори као и догађајима Страдања и Васкрсења Христовог који су кључни за спасење света и човека, празницима Вазнесења и Педесетнице, мисионарском делатношћу апостола и начину функционисања ране Цркве све до времена цара Константина и коначне победе слободе вероисповести.

Уџбеници: /

Литература: Свето Писмо

Р.бр.	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТ. КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. 	I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	1	-	1	српски језик, историја (средњи век, хришћанство), географија (регионална географија Европе; опште географске одлике Европе), грађанско васпитање, ликовна култура, музичка култура.	Комуникација, компетенција за целоживотно учење, решавање проблема, сарадња, одговоран однос према околини, естетичка компетенција.
2.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе • моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу 	II - ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖЈЕГ 2. Историјске околности пред долазак Христов 3. Јеврејско ишчекивање Месије 4. Свети Јован	3	2	5		

	<p>старозаветних пророштава</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа • моћи да доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом; 	Претеча					
3.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима. • моћи да наведе неке од новозаветних књига и околности њиховог настанка; • моћи да пронађе одређени библијски одељак; • моћи да каже да се Библија користи на богослужењима; • моћи да именује Јеванђелисте и препозна њихове 	<p>III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ</p> <p>5. Нови Завет је испуњење Старог Завета</p> <p>6. Новозаветни списи</p> <p>7. Јеванђелисти</p>	3	2	5		

	иконографске симболе; • бити подстакнут на читање Светог Писма.						
4.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења“; • моћи да препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; • моћи да препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; • моћи да уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога • моћи да преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима; • моћи да преприча библијски опис Рођења Христовог; 	IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС 8. Пресвета Богородица – Благовести 9. Богородичини празници 10. Рођење Христово 11. Христос је Богочовек 12. Крштење Христово 13. Христова чуда 14. Новозаветне заповести и Беседа на гори 15. Христос – „пут, истина и живот“ 16. Лазарева Субота и Цвети 17. Тајна Вечера – прва Литургија 18. Страдање Христово 19. Васкрсење Христово	12	5	17		

<ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека • моћи да преприча библијски опис Христовог Крштења, поста и кушања; • моћи да препозна да су Христова чуда израз Његове љубави према људима; • моћи да увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; • бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор; • моћи да преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у Јерусалим; • моћи да увиди контрадикторност између очекивања јеврејског народа 						
---	--	--	--	--	--	--

	<p>спрам Христове личности;</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; • моћи да преприча библијски опис Тајне Вечере и у приносу хлеба и вина препозна Свету Литургију; • моћи да преприча библијски опис Христовог Страдања и Васкрсења • моћи да кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих; 						
5.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; • моћи да каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова; 	<p>V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА</p> <p>20. Вазнесење и Педесетница 21. Црква у Јерусалиму 22. Павле – апостол незнабожаца</p>	5	3	8		

<ul style="list-style-type: none"> • моћи да именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота; • моћи да уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва; • моћи да објасни значај доношења Миланског едикта; • моћи да усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења; 	<p>23. Прогони хришћана</p> <p>24. Свети цар Константин и крштење царства</p>					
---	---	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело	Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити:
2.	катихете (вероучитеља) и његових ученика.	<ul style="list-style-type: none"> • Усмено испитивање; • Писмено испитивање; 	<ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
3.	Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.	<ul style="list-style-type: none"> • Посматрање понашања ученика; • Редовно доношење домаћег задатка; • Прегледање свеске; • Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	<ul style="list-style-type: none"> • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова • кроз активност ученика на часу • кроз хронолошку и појмовну прецизност одговора
4.	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са	<p>Оцену ИСТИЧЕ СЕ добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; 	<ul style="list-style-type: none"> • кроз хоризонтално и вертикално повезивање градива.

<p>5.</p>	<p>циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p>Врсте наставе</p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <p>☒ теоријска настава (35 часова)</p> <p>☒ практична настава (1 час)</p> <p>Место реализације наставе</p> <p>☒ Теоријска настава се реализује у учионици;</p> <p>☒ Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;</p> <p>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</p> <p>☒ Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>☒ Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и</p>	<p>-решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>-показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања;</p> <p>-показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.</p> <p>Оцену ДОБАР добија ученик који: -у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p> <p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену ЗАДОВОЉАВА добија ученик који: -у довољној мери показује способност употребе информација; -у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме.</p>	
-----------	--	--	--

<p>информативно.</p> <p>☒ Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p> <p>☒ Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонованја наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>☒ У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>☒ Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>		
--	--	--

26.2. ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН"

Разред: 6

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова:1

Наставни предмет:ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН"

Редни број наст. Теме	НАЗИВ НАСТАВНЕ ТЕМЕ	Број часова за			
		Обраду	Утврђивање	Систематизација	Свега
1.	Ислам је наша вера	6	2	/	8
2.	Намаз	7	2	1	10
3.	Пост и Рамазан	5	1	/	6
4.	Исламски морал	5	2	/	7
5.	Посланство, његова природа и сврха	3	1	1	5
У К У П Н О		26	8	2	36

Циљ и задаци исламске верске наставе (веронауке) "Илмудин"

Циљ наставе исламске веронауке у шестом разреду основне школе јесте да упозна ученике са основним посулатима (темељним дужностима и истинама) вере Ислама, те да их упозна са важношћу и садржајем намаза (молитве) Рамазанског поста и његовом улогом у животу сваког појединца и заједнице у целини, односно да пружи ученику основни вернички поглед на свет, са посебним нагласком на вернички практични део, а такође и на будући вечни живот. То значи да ученици на начин примерен њиховом узрасту упознају своју веру у њеној духовној, моралној, социјалној, мисионарској и другим димензијама.

Задаци наставе исламске веронауке (илмудин) јесу да ученик :

- познаје основне принципе своје вере,
- познаје вредности намаза (молитве) и њене саставне делове,
- познаје вредности, прописе, обичаје и богослужења у Рамазанском посту
- упозна међусобна права и дужности појединца и заједнице,
- упозна историју посланства Мухаммеда а.с. њену природу и сврху,
- развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања властитог односа и лепог понашања (исламски морал) према себи, другом човеку, члановима породице, друштву и околини која их окружује, и изгради спремност за извињење и покајање.
- развије способност за одговорно обликовање заједничког живота са другима, за налажење равнотеже између властите личности и заједнице, за остваривање сусрета са светом (људима различитих култура, религија, погледа на свет, с друштвом, природом).

ГЛОБАЛНИ ПЛАН

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСЛАМСКА ВЕРОНАУКА - ИЛМУДДИН

РАЗРЕД: шести

Област/ тема	Месец (број часова по теми у месецу)										Обрада	Утврђивање	СВЕГА	СТАНДАРДИ
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
Ислам је наша вера	4	4									6	2	8	
Намаз		1	3	4	1						7	2	10	Један час одваја се за систематизацију у пређеног градива
Пост и Рамазан					2	2	2				5	1	6	
Исламски морал							2	4	1		5	2	7	
Посланство, његова природа и сврха									2	3	3	1	5	Један час одваја се за систематизацију у пређеног градива
<i>УКУПНО ЧАСОВА:</i>											26	8	36	

26.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Предмет: Грађанско васпитање

Разред: шести

Циљ: Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Годишњи фонд часова:36

Недељни фонд часова: 1

Литература: Приручник за наставнике грађанског васпитања у другом циклусу основног образовања: Приручник за 6. разред, ЗУОВ, 2020.г.

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	-Својим речима и на примеру образложи везу права и одговорности; -Наведе примере за групу права и слобода и заштиту од; -Аргументује значај инклузивног	ЉУДСКА ПРАВА -Упознавање основних елемената програма Права и одговорности - Моја и твоја права – наша су права - Права и одговорности - Посебна група права: слобода да и припадајуће одговорности - Посебна група права: заштита од и припадајуће одговорности	6	2	8	По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура,	Компетенција за учење •Има позитиван и одговоран однос према учењу. Комуникација •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Сарадња •доприноси решавању разлика у мишљењу и

	<p>образовања, права и потреба за образовањем свих ученика; -Штити своја права на начин којим не угрожава друге и њихова права; -Препознаје ситуације кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе; -На правилан начин користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, власт, подела власти; -Својим речима на примеру образложи улогу грађана у друштвеном</p>	<p>- Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности - Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности -Инклузивно образовање - квалитетно образовање за све</p>				<p>Информатика и рачунарство</p>	<p>ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. Одговорно учешће у демократском друштву •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.</p>
--	---	--	--	--	--	----------------------------------	--

	систему и систему власти;						
2.	<p>-На правилан начин користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, власт, подела власти;</p> <p>-Својим речима на примеру образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти;</p> <p>-Образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему грађана на примеру;</p> <p>-Разликује стварну партиципацију ученика у одељењу и школи од симболичке и декоративне;</p>	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p> <p>Демократско друштво и партиципација грађана</p> <p>-Демократско друштво – појам, карактеристике</p> <p>- Грађанин</p> <p>-Дете као грађанин</p> <p>- Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура</p> <p>-Власт</p> <p>- Нивои и гране власти</p> <p>- Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација</p> <p>- Партиципација ученика на нивоу одељења и школе</p>	6	2	8		<p>Компетенција за учење</p> <ul style="list-style-type: none"> •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p>Естетичка компетенција</p> <ul style="list-style-type: none"> •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. <p>Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин.</p> <p>Решавање проблема</p> <ul style="list-style-type: none"> •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>

							<ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.
3.	<p>-Позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање, дружење, активизам;</p> <p>-Образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединаца;</p> <p>-Примени седам правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука; Препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ;</p>	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона</p> <p>-Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона</p> <p>-Шта је дозвољено, а шта није на интернету</p> <p>- Утицаја друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца</p> <p>- Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона</p> <p>- Дигитално насиље и веза са Конвенцијом о правима детета</p> <p>- Карактеристике и последице дигиталног насиља</p> <p>-Седам златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука</p>	6	4	10		<p>Компетенција за учење</p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <ul style="list-style-type: none"> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p>Сарадња</p> <ul style="list-style-type: none"> •активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. <p>Решавање проблема</p> <ul style="list-style-type: none"> •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем <p>Дигитална компетенција</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Реаговање у ситуацијама дигиталног насиља - Одговорности ученика и школе 					<ul style="list-style-type: none"> • Ефикасно користи ИКТ средства у комуникацији и сарадњи • Препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу ИКТ • Приликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин.
4.	<ul style="list-style-type: none"> - Учествује у избору теме, узорка и инструмента за истраживање; - Учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података извођењу закључака; - Презентује спроведено истраживање и добијене резултате; - Процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке. 	<ul style="list-style-type: none"> - Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем - Избор теме, узорка и инструмента истраживања. - Спровођење истраживања. - Обрада података. - Тумачење резултата. - Припрема и презентација добијених резултата. - Евалуација истраживања 	6	4	10		<p>Компетенција за учење</p> <ul style="list-style-type: none"> • Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.

							<p>Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин.</p> <p>Сарадња</p> <ul style="list-style-type: none"> •активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. <p>Решавање проблема</p> <ul style="list-style-type: none"> •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем <p>Дигитална компетенција</p> <ul style="list-style-type: none"> •Уме да претражује,критички анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајуће ИКТ средства •Ефикасно користи ИКТ средства у комуникацији и сарадњи •Уме да представи, организује и обликује одређене информације користећи на ефикасан начин могућностиа ИКТ средстаав
--	--	--	--	--	--	--	---

							<ul style="list-style-type: none">• Приликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин. <p>Рад са подацима и информацијама</p> <ul style="list-style-type: none">• Формулише објашњења и закључке на основу резултата до којих је дошао у раду, презентује их и дискутује са другим особама и преиспитује их у светлу добијених коментара. Сечена нова сазнања и вештине повезује у јединствену целину са претходним.• Проверава применљивост решења у пракси и користи стечена знања и вештине у новим ситуацијама.
--	--	--	--	--	--	--	--

	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	<p>Наставник се труди да све теме и садржаје ученицима приближи и објасни, због спиралног ширења наставних јединица у каснијим разредима. Због тога је ваажно да ученици у овом разреду добро разумеју појаве. Активности које подстичу активно слушање и конструктивно реаговање ученика. Важно је истаћи везу међу свим овим обаластима зато што се све оне интегришу. Важно је да ученици стекну вештине применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на демократске ставове и вредности о универзалности права, једнакости, слободи и одговорности, социјалној осетљивости и припадности заједници, уз спремност да се активно делује за сопствену добит као и добит других.</p> <p>Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности. За ученике петог разреда неке од ових метода рада су новина те их треба постепено навикавати на начин рада где су и они активни креатори наставе. Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима интерактивних односа (активне, проблемске и истраживачке наставе), састалним рефлексијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста (прошлости и још више садашњости). Овакав начин остваривања важи за сваку област.</p>	<p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - лако логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; - показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; - показује одговоран однос према раду/припремљен је за час. <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; - показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - у довољној мери показује способност употребе информација; - у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; - већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; - у довољној мери критички расуђује; 	<p>Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака. Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Усмено испитивање: Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању. ● Посматрање понашања ученика: - Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада ● Редовно доношење домаћег задатка: За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност. ● Прегледање свеске: Уредност; Све забележено са часова. ● Вођење евиденције од стране наставника: -Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културноисторијским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих

		- показује делимични степен активности и ангажовања.	врста излагања. Поступак оцењивања: - Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.
--	--	--	--

Пројектна настава:

Пројектна настава ће бити реализована кроз све наставне теме. Она треба да помогне ученицима да правилно посматрају друштвене објекте, појаве и процесе чиме ће се подстаћи радозналост деце и самостално истраживање. Она ће помоћи ученицима да користе статистички материјал који је систематизован у табелама, карте, као и различите изворе знања. Пројектна настава је у циљу достизање исхода који се односе на функционално знање ученика.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...);
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

27. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

27.1 ЦРТАМ СЛИКАМ ВАЈАМ

ПРЕДМЕТ: Цртање, сликање, вајање

ЦИЉ: Циљ учења слободне наставне активности Цртање, вајање и сликање је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ / САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	<ul style="list-style-type: none"> -црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала, угла и притиска прибора/ материјала; – црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа; – илуструје причу, бајку или песму одабраном цртачком техником; – обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик; – обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу; – наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа; – обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском техником; – изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу; 	<ul style="list-style-type: none"> Цртање Својства линија. Врсте цртежа. Цртачке технике 	4	8	12	Математика ,техника и технологија ,биологија ,српски језик ,историја ,информатика	<ul style="list-style-type: none"> Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција Предузимљивост и оријентација према предузетништву

	<ul style="list-style-type: none"> – обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику; – разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор; – чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада; – учествује у активностима које доприносе добробити школеи локалне заједнице 					
2.	<ul style="list-style-type: none"> – обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик; – обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу; – изрази скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу; – обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику – чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада; – учествује у активностима које доприносе добробити школеи локалне заједнице 	<p>Вајање</p> <p>Својства облика. Стилизовање облика. Вајарске технике</p>	4	8	12	Математика ,техника и технологија ,биологија ,српски језик ,историја ,информатика ,физичко васпитање
3.	<ul style="list-style-type: none"> – наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа; – обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском техником; – изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу; – обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику; – разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор; – чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада; – учествује у активностима које доприносе школи и локалној заједници 	<p>Сликање</p> <p>Примарне, секундарне и терцијарне боје. Локални тон Сликарске технике.</p>	4	8	12	Биологија ,српски језик ,историја ,информатика,физика

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
<p>1. 2. 3.</p>	<p>Наставник подстиче ученике да користе што различитије изворе и врсте информација, да их критички процењују, као и да их користе као подстицај за стварање оригиналног ликовног рада. Реализација програма треба да буде заснована на комбиновању различитих наставних метода и техника које мотивишу ученике и омогућавају максимални развој индивидуалних потенцијала. Већ константно праћење напредовања сваког ученика и по потреби одређивање посебних индивидуалних задатака и активности</p> <p>. Ученици и сами треба да предлажу ликовне теме и активности које их интересују, при чему све предложене активности треба да буду у оквиру програма. Оне могу бити повезане са актуелним догађајима у локалној заједници, као и за културну баштину народа ком ученици припадају. Треба имати у виду и то да ће неки ученици брже достићи исходе, а неки ученици спорије, као и то да ће сваки ученик једноставније и брже достићи неке исходе, а спорије друге исходе. Најважније је да се до краја године достигну сви исходи, у оној мери која је условљена индивидуалним могућностима сваког ученика.</p> <p>Наставни облици: Фронтални, индивидуални, групни, у пару</p> <p>Наставне методе: Дијалогска, методе демонстрације, илустрације, активног учења, сценске комуникације, олуја идеја, проблемска настава, учење путем открића, амбијентално учење</p> <p>Наставна средства: Штампани и е- уџбеник, рачунар, интернет, књиге, илустрације, видео записи, прибор за рад</p>	<p>Задовољава Доноси прибор ,минимално ради и решења су му стереотипна</p> <p>Добро Идеје су јасне на раду ,али их доследно не спроводи</p> <p>Истиче се На занимљив и оригиналан начин истражује и обрађује материјале и технике.На раду се види јасна идеја вешто изведена и рад се издваја од осталих</p>	<p>Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Ученици треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је дати повратну информацију која ученику помаже да побољша свој резултат и учење. Самопроцена је од изузетног значаја за напредак ученика у развијању способности опажања, изражавања, критичког и стваралачког мишљења. Самопроцена се врши кроз разговор, а веома је корисна метода 3, 2, 1 за самопроцењивање напретка, која је предложена у програму општеобразовног предмета Ликовна култура. Имајући у виду специфичност програма потребно је посебну пажњу обратити на грешке у ликовном раду и објаснити ученицима како да преобликују неуспеле радове, уместо да их бацају. Такође, потребно је водити рачуна о узрасним могућностима ученика, као и о томе да ученици могу бити незадовољни успешним ликовним радом или задовољни радом који не достиже очекиване резултате. Суштински грешке постоје у решавању постављених ликовних проблема у композицији, нарочито када се ради по моделу, док се код изражавања на основу маште или утиска мора рачунати на слободу ликовног изражавања, па и на то да грешке у композицији нису много важне у односу на садржај ликовног рада. Препорука је да ученици чувају и преносе све цртеже и слике у мапи радова коју су сами направили и украсили, док фигуре могу да преносе у кутији са преградама, коју су, такође, сами направили. На крају полугодишта и пред крај школске године потребно је поставити изложбу свих радова у холу школе, а у току године је пожељно да ученици сами постављају мање изложбе по завршетку сваког ликовног пројекта. Излагање радова је важно због поређења и самопроцене напретка, а разговор о радовима, односно различитим начинима решавања ликовних проблема омогућава ученицима и да уче једни од других.</p>

27.2. МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ, СНА – МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ

ЦИЉ: је подстицање индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде, развијања и неговања другарства и пријатељства, дружење са вршњацима кроз заједничко извођење музике, исказивање способности, осамостаљивање, развој музичких вештина и друго.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

Р. бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА	КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
1.	<ul style="list-style-type: none"> – примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела; – препознаје елементе динамике у свакодневном животу; – анализира врсте такта и ритам у уметничким делима; – препознаје боју тона у складу са садржајем композиције; – изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Проширивање знања о музичким елементима. Изражајна својства динамике. Врста, карактер и примена темпа. Тон: боја и текстура Ритам: дводелни, троделни, четвороделни и мешовити. Повезивање звука и ритма. Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу Проширивање искуства ученика у коришћењу различитих музичких средстава за рад у процесу музичког изражавања и обликовања; Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас. Индивидуално и групно свирање.</p>	25	Српски језик и књижевност; Историја, Ликовна култура, Информатика и рачунарство, физичк о васпитање	Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини

	<ul style="list-style-type: none"> – изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора; – искаже своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у манифестацијама; 				
2.	<ul style="list-style-type: none"> – користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи; – примењује технике правилног дисања у свакодневном животу; – препознаје говор тела, свој и своје околине; – контролише покрете користећи концентрацију; – сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости; 	<p>ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ Синхронизација различитих менталних и физичких капацитета. Координација различитих менталних и физичких капацитета Правилно дисање. Концентрација. Говор тела. Јачање одређених делова тела. Рефлекс. Пажња. Брзина реаговања на различите захтеве из окружења. Развој свесности о нашем телу, контроли покрета и јачању мишића, као и бољој координацији и балансу.</p>	6	Српски језик и књижевност; Историја, Ликовна култура, Информатика и рачунарство, физичк о васпитање	Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

	<ul style="list-style-type: none"> – процени сопствене могућности у примени телесних перкусија; – самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане; – контролише сопствене покрете у циљу боље координације; – својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу; – критички анализира своје и туђе извођење 	<p>Стимулација и активација организма на психомоторном и когнитивном нивоу.</p> <p>Истраживање унутрашњег ритма и звука свога тела.</p> <p>Body percussion.</p>			<p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p>
3.	<ul style="list-style-type: none"> – критички анализира своје и туђе извођење; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – објасни и примени различите технике критичког мишљења; – самостално поставља питања везана за дату тему; аргументовано искаже утисак о слушаним делима; – вербализује свој доживљај музике; – искаже свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ; – разуме и користи интеркултурални дијалог 	<p>КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ</p> <p>Технике критичког мишљења. Дрво проблема Дебата. Шест шешира. Мозгалица. Трибине.</p> <p>Вештине критичког мишљења: комуникација, сарадња, препознавање проблема, решавање проблема.</p> <p>Вештина постављања питања: меморијска, транслацијска, интерпретацијска, аналитичка, синтетичка, евалуацијска.</p> <p>Обликовање оригиналног мишљења.</p> <p>Музичка критика. Анализа композиције</p> <p>Развијање способности и интересовања за целоживотно образовање.</p>	5	<p>Српски језик и књижевност;</p> <p>Историја,</p> <p>Ликовна култура,</p> <p>Информатика и рачунарство, физичк о васпитање</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p>

<p>– примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...);</p> <p>– разуме концепт инклузије и осетљив је према различитостима;</p> <p>– самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења;</p>				
---	--	--	--	--

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
	<p>- добро планирање: циља, ефеката, активности ученика и наставника, начин рада - активностима су обухваћени сви ученици и то тако да могу да искажу: ангажованост, самосталност, сарадљивост и иницијативност - примењују се игролике активности којима се подстиче креативност ученика - користе се школски ресурси - организују се једноставне акције у којима су главни носиоци ученици</p>	<p>започиње и усмерава разговор и дискусију, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, мотивише и подстиче ученике да учествују и развијају своје способности, заједно са ученицима вреднује резултате учешћа у различитим ваннаставним активностима</p>	<p>планира учешће, припрема се, учествују, подстичу друге и дају пример, анализирају свој и рад других, планирају акције учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада</p>

26.3. СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ

ПРЕДМЕТ: Слободна наставна активност- СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ

РАЗРЕД: ШЕСТИ

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

Циљ: Циљ изучавања предмета је проширивање знања из области опште културе и оспособљавање ученика да, кроз упознавање с начином живота људи у прошлости, боље разумеју свет и време у коме живе и развију свест о континуитету и укоренености. Ученици би требало да се упознају са специфичностима динамике културних промена и да науче како да сагледају себе у контексту „другог”, да би сопствени идентитет што потпуније интегрисали у шири контекст разуђене и сложене садашњости.

Уџбеници:

Литература:

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	Ученик ће бити у стању да: - разуме појам свакодневни живот; - уочи значај проучавања свакодневног живота у прошлости; - усвоји и продуби знање о свакодневном животу у прошлости -уочи разлику између свакодневног живота данас и у прошлости;	УВОД	1	2	3	Оставрује се са следећим предметима: историја, српски језик и књижевност, информатика и рачунарство, ликовна култура, музичка култура, географија, биологија	- комуникација - компетенција за учење

2.	- зна улогу и значај грбова и застава; -зна улогу и значај грбова и застава у прошлости српског народа;	ГРБОВИ И ЗАСТАВЕ НЕКАД И САД	4	4	8		- комуникација - компетенција за учење - естетичка компетенција
3.	- зна о свакодневном животом у средњем веку - зна о свакодневном животу српског народа у средњем веку; - моћи да изведе самостални истраживачки рад на одабрану тему; - бити у стању да повезује знања из различитих области.	СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ	13	12	25		- комуникација - компетенција за учење - естетичка компетенција - рад са подацима и информацијама

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	У реализацији планираних садржаја полази се од развоја међупредметних компетенција кроз активне позиције ученика и њихово активно учење. Користе се задаци који од ученика захтевају примену наученог, а концепција програма заснована је на интересовањима ученика. Акцент је и поређење са савременим добом.	<p style="text-align: center;">Одличан (5)</p> <p>У потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама, лако логички повезује чињенице и појмове, самостално изводи закључке</p> <p style="text-align: center;">Врло добар (4)</p> <p>У великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове, изводи закључке који се заснивају на подацима</p>	Процене од старне наставника и ученика о ангажовању, учешћу, познавању садржаја, презентовању идеја и њихове реализације, мотивисаност за тимски рад и квалитет комуникације са свим актерима у настави

		<p>Добар (3) У довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама, у знатној мери логички повезује чињенице и појмове, већим делом самостално изводи закључке</p> <p>Довољан (2) Знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену, у мањој мери логички повезује чињенице и појмове</p>	
--	--	--	--

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...);
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

27. ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

ПРЕДМЕТ: ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

РАЗРЕД: ШЕСТИ

ЦИЉ: Развој социјалних компетенција, које подразумевају културу живљења у друштвеној средини, основне животне вештине, као и комуникацију, сарадњу и толеранцију у одељењу, те вештине решавања конфликта; подстицање развијања здравих стилова живота и навика, развијање свести о значају очувања животне средине; изградња знања и искуства везаних за одговорност и слободе, моралној аутономији, стваралаштву и систематичности у раду.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

ЛИТЕРАТУРА : Правилник о програму наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС- Просветни гласник“, бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021)

Наставни програм за предмет: васпитни рад у одељењској заједници (вроз)

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА	КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
1.	<ul style="list-style-type: none"> - ученик разуме значај који породица има за правилан раст и развој сваког појединца; Ученик ће бити у стању да: - схвати значај и улогу породице у развоју личности; - разуме појам здраво родитељство; - разуме важност личног примера у процесу васпитања; разумје да је успешно дете резултат здравог родитељства; - схвати значај и улогу брака у очувању здравих темеља заједнице; 	Породица	4	Историја, биологија, Грађанско васпитање.	<p>4) Комуникација Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине</p> <p>9) Решавање проблема: Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.</p>

	<p>-дефинише и препозна темељ породичне вредности;</p> <p>-разуме изазове са којима се сусреће савремена породица;</p> <p>-развија поштовање према старијима;</p> <p>-научи да своје потребе и ставове у комуникацији са одраслима исказује на прихватљив начин;</p> <p>-изврши критички осврт на традиционалну и модерну породицу са више аспеката(верског, грађанског,...);</p> <p>-успешно дебатује на тему породичних вредности, предности и недостатака традиционалне и савремене породице;</p>				
2.	<p>- разуме значај одржавања личне хигијене и хигијене свог окружења</p> <p>- схвати начин и значај правилне исхране</p> <p>- схвати које су најприсутније и најизраженије болести и како их спречити</p>	Здравствено васпитање	3	Физичко и здравствено васпитање, биологија	6) Одговоран однос према здрављу: Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ.
3.	<p>-уме да препозна насиље и како и на који начин реаговати на њега .</p> <p>-научи да међусобно комуницира уз поштовање других</p> <p>- научи да ради тимски</p>	Превенција насиља	13	Физичко и здравствено васпитање,	9) Решавање проблема: Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.
4	<p>- схвати које су најприсутније и најизраженије болести и како их спречити</p>	Превенција болести зависности	4	Биологија, хемија, ликовна култура,	6) Одговоран однос према здрављу: Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог

	- ученик зна да постоје различите психо-активне супстанце ,уме да их препознати проба да се заштити да не постане конзумент истих			информатика и рачунарство	избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ
5	- ученик уме да направи план рада тако да буде технички и временски ефикасан; Ученик ће бити у стању да: -препозна и идентификује свој однос према настави и учењу, размени искуства са другим ученицима, осврт на процес оцењивања и самооцењивање; -спозна да је трема састави део школског, али и ваншколског живота и пронађе заједничке стратегије за њено смањење уколико је ометач приликом усмене провере знања; -препозна разлоге школског неуспеха и пронађе начине за њихово превазилажење; - идентификује начине превазилажења изостанака са часова; -примени естетске вредности приликом кодекса облачења у школи.	Подршка ученицима у процесу учења	8	Сви предмети	1)Компетенција за учење: Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. 2)Одговорно учење у демократском друштву: Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима
6	-да се упозна са животним окружењем и начинима и методама које би допринеле бољем очувању животне средине, -- развијењем и надградњом еколошке свести.	Заштита животне средине	3	Биологија, физичко и здравствено васпитање, ликовна култура, географија, техника и технологија,	3) Естетичка компетенција: Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.
7	-активно учешће ученика у организацији, припреми и реализацији приредбе, - планирање, реализација екскурзијског путовања	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	4	Сви предмети	4)Комуникација Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине

					8) Рад са подацима и информацијама: Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.
--	--	--	--	--	--

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
	<p>- ПОРОДИЦА -представљање значаја породице као основне ћелије друштва и неопходности очувања породице и свих традиционалних вредности које она обухвата и подразумева; - указивање на значај очувања здравих и чврстих односа у породици изграђених на основама међусобног уважавања појединаца, поштовања личности и основних људских права; - представљање породице као средине која треба да пружи материјалну и емоционалну сигурност за правилан раст и развој детета; - представљање потенцијалних поремећаја који се јављају у породицама и указивање на њихову штетност; - представљање начина превазилажења проблема и поступања у случају породичних проблема и пружање правовремене помоћи; - инсистирање на изграђивању правилног, морално утемељеног система вредности који омогућава психолошко, физичко, интелектуално и морално сазревање детета; - ученик разуме значај који породица има за правилан раст и развој сваког појединца;</p>	<p>Одељењски старшина програмира и поставља своје задатке у односу на ученика појединца, одељењску заједницу, на родитеље, стручне органе и на педагошку документацију.</p> <p>-развијање друштвености код деце, учвршћивање међусобних контаката у одељењу,усаглашавање односа дечака и девојчица каналисање лидера у одељењу превасходно кроз индивидуализован рад са појединцима и аргументоване критике и полемике група истомишљеника у разреду;</p> <p>-развијање критичности код деце, продубљивање полемичке атмосфере у одељењу, смисла за аргументацију и прихватање туђег мишљења ако је оправдано;</p> <p>-развијање позитивног става према раду и сазнању уопште;</p>	<p>Групни рад- размењују по групама своја мишљења, искуства, а затим договором доносе заједнички став групе.</p> <p>Међугрупна дискусија у духу толеранције према различитим мишљењима.</p> <p>Заједнички излети, посете, стварање одељењске химне, грба, израда заједничких паноа, организација презентација, трибина.</p>
	<p>-ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ-представљање неопходности одржавања личне хигијене у циљу превенције болести и очувања личног здравља; -</p>	<p>-непосредно васпитно деловање одељенског старешине на одељенски колектив кроз</p>	

<p>ученици разумеју значај одржавања личне хигијене и хигијене свог непосредног окружења; -указивање на врсте намирница које постоје и врсте намирница које су неопходне за очување личног здравља и правилан раст и развој детета у адолесцентском узрасту -упознавање ученика са примерима поремећаја у исхрани(гојазност, булимија, анорексија...) и њиховим последицама; - указивање ученицима на неопходност очувања менталне хигијене и менталног здравља; - упознати ученика са методама борбе против стреса и негативних утицаја околине(интернет, медији...) - ученик зна да је неопходно да заштити свој ментални систем и прихвата културне активности као метод борбе против лоших утицаја средине; - указивање на неопходност редовне, умерене физичке активности усклађене са физичком спремношћу, потенцијалима, могућностима и афинитетима; -ученик препознаје и прихвата предности које пружа бављење спортом и физичким активностима; - представљање најприсутнијих и најизраженијих болести; -указивање на методе превенције гојазности, дијабетеса, болести коштаног система, кардиоваскуларних обољења, дерматолошких обољења(акне, бубуљице...) - представљање основа сексуалног развоја детета у адолесцентском периоду, указивањем на значај информисаности, разговора са родитељима, личним лекаром, особама од поверења; - указати на мере превенције и заштите од полно преносивих болести (сида...)и нежељене трудноће;</p>	<p>разговор, предавања, указивање позитивних примера, саветодавни рад.</p> <p>-рад на ЧОС-у разговор, предавања, реферати ученика, израда паноа, акције, радионице...</p> <p>-непосредно васпитно деловање у циљу унапређивање колектива и појединаца.</p> <p>-разговор са ученицима, сарадња са школским педагогом, психологом и социјалним радником.</p> <p>-систематско праћење и посматрање успеха у учењу, праћење развоја ученика, консултације са наставницима, анализа на седницама одељењских већа, разговор са родитељима/старатељим.</p>	
<p>- ПРЕВЕНЦИЈА НАСИЉА-упознавање ученика са дефиницијом насиља и облицима у којима се насиље може јавити; -дефинисати појам занемаривања и указати на све негативне последице које могу проистећи из те врсте насилног понашања; - представљање свих могућих последица вербалног насиља и указивање ученицима на могућности избегавања те врсте комуникације и опхођења према особама у окружењу(вршњаци, наставно и помоћно наставно особље, родитељи, пријатељи...); - ученици схватају све негативне аспекте насилничког понашања, умеју да препознају насиље и умеју да реагују у случајевима насиља, злостављања и занемаривања; - ученици схватају да могу својим деловањем и позитивним примером спрече насиље и укажу својим вршњацима на то како да спрече појаву насиља у свим облицима</p>		<p>слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке, анализирају свој и рад других, дискутују, глуме, истражују, планирају акције ,учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада,</p>

<p>-ПРЕВЕНЦИЈА БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ- информисање ученика о врстама психо-активних супстанци које тренутно постоје и о опасностима које их прате; - предочавање могућих ситуација у којима ученици могу да се нађу и да несвесно постану конзументи психо-активних супстанци; - ученик зна да постоје различите психо-активне супстанце ,уме да их препознати проба да се заштити да не постане конзумент истих; - упознавање ученика са подацима о дувану и штетности цигарета и њихових основних сасатојака; - указивање ученицима на то колико је штетан и сам дувански дим и да имају праву на заштиту од дуванског дима као што прописује и закон; - ученици спроводе различите активности да, пре свега, својим вршњацима, али и одраслима укажу на штетност дувана; - представљање наркоманије као болести и указивање на све лошију ситуацију у непосредном окружењу на шта указује све већи број регистрованих наркомана; - указивање ученицима на све негативне аспекте злоупотребе алкохола и на све последице и опасне болести које из тога пеоистичу.</p>	<p>-писани извештај, подаци о успеху ученика у ђачкој кљижици или сведочанству.</p> <p>-разговори на родитељском састанку.</p> <p>-планирање и вођење групних и индивидуалних разговора „отворена врата</p>	
<p>-ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА У ПРОЦЕСУ УЧЕЊА- оспособљавање ученика за рад под притиском током краћег периода; - оспособљавање ученика за организовање рада током дужег периода; - упознавање ученика са методама ефикасног и правилног учења; - указивање ученицима на то да је неопходно да сваком предмету посвете довољно времена; - помоћ ученицима у савладавању треке и испитне грознице као део припреме за полагање завршног испита; - оспособљавање ученика да решавају тестове, да схвате шта се од њих тражи, раазумеју питање, да се присете важних ствари, да раде под притиском, да брзо провере урађено; - упознати ученике са методама неопходним за самостална истраживања, припрему и извођење пројеката; - ученик може да анализира тему, пројекат или питање; - ученик уме да направи план рада тако да буде технички и временски ефикасан; - ученик схвата неопходност завршавања послова и пројеката у предвиђеном року; - оспособљавање ученика за самостални рад и истраживање у библиотеци, базама података и на интернету.</p>		
<p>-ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ- упознавање ученика са подручјем проучавања науке која се зове екологија и заштите животне средине као</p>		

	<p>важног аспекта ове науке; - развијање и надградња еколошке свести код ученика; - активирање ученика у уређењу радног окружења и непосредне околине.</p>		
	<p>ДРУШТВЕНЕ,ТЕХНИЧКЕ,ХУМАНИТАРНЕ,СПОРТСКЕ И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ-организовање избора за руководство одељењске заједнице,и усвајање плана рада - активно учешће ученика у организацији, припреми и реализацији приредбе у оквиру прославе Дана школе; - организација прославе Дана Светог Саве, припремање и реализација приредбе, пресецање славског колача, прослава у оквиру одељењске заједнице; - планирање, реализација екскурзијског путовања;</p>		

28. ШКОЛКИ ПРОГРАМ ЗА 7. РАЗРЕД

28.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Предмет: Српски језик и књижевност

Разред: Седми разред

Циљ: Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области

Уџбеници:

– Александар Јерков, Анђелка Петровић, Катарина Колаковић, „Читанка 8, Српски језик и књижевност за осми разред основне школе”, Вулкан знање, Београд, 2020

– Данијела Милићевић, Сунчица Ракоњац Николов, „Граматика 8, Српски језик и књижевност за осми разред основне школе”, Вулкан знање, Београд, 2020

– Катарина Колаковић, Анђелка Петровић, Сунчица Ракоњац Николов, Данијела Милићевић, „Радна свеска 8, Српски језик и књижевност за осми разред основне школе”, Вулкан знање, Београд, 2020

Литература:

Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 10/19),

Николић, М: Методика наставе српског језика и књижевности, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1999

Маринковић, С: Методика креативне наставе српског језика и књижевности Креативни центар, Београд, 2000

Ивић, И., Пешикан, А., Антић, С: Активно учење, Институт за психологију, Београд, 2001

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	- користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; – разликује народну од ауторске књижевности и одлике књи-	СЈ. 1.4.1. СЈ. 1.4.2. СЈ. 1.4.3. СЈ. 1.4.4. СЈ. 1.4.5. СЈ. 1.4.6. СЈ. 1.4.7. СЈ. 1.4.8. СЈ. 1.4.9. СЈ. 2.4.1. СЈ. 2.4.2. СЈ. 2.4.4. СЈ. 2.4.5. СЈ. 2.4.6. СЈ. 2.4.7. СЈ. 2.4.8. СЈ. 2.4.9. СЈ. 3.4.1. СЈ. 3.4.2. СЈ. 3.4.3. СЈ. 3.4.5. СЈ. 3.4.6. СЈ. 3.4.8. ВЕШТИНА РАЗУМЕВАЊА ПРОЧИТАНОГ: СЈ. 1.1.1. СЈ. 1.1.2. СЈ. 1.1.4	КЊИЖЕВНОСТ ЛЕКТИРА ЛИРИКА 1. Јован Дучић: Подне 2. Милан Ракић: Божур 3. Владислав Петковић Дис: Међу својима 4. Милутин Бојић: Плава гробница 5. Десанка Максимовић: Крвава бајка 6. Стеван Раичковић: После кише 7. Јован Јовановић Змај: Јутутунска јухахаха 8. Рабиндранат Тагоре: Папирни бродови 9. Вислава Шимборска: Облаци ЕПИКА 1. Народна бајка (једна по избору): Међедовић / Чудотворни прстен / Златоруни ован 2. Стефан Митров Љубиша: Кањош	41	13	54	- историја (Васко Попа „Манасија“ Милан Ракић „ Симонида“ Милиутин Бојић „ Плава гробница“ , Владислав Петковић Дис „Међу својима“ , Десанка Максимовић „Крвава бајка“ „Дневник Ане Франк“ Епске народне песме покосовско тематског круга“, Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима, Стефан Миртов Љубиша „ Кањош Мацедоноцић“, Љубомир Симовић „Бој на Косову“ географија („Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима“	– компетенција за учење; – комуникација; – естетичка компетенција; – решавање проблема; – сарадња; – одговорно учешће у демократском друштву; – рад са подацима; – дигитална компетенција;

<p>жевних родова и основних књижевних врста; – разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; – тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивно-сти) и песничке слике у одабраном лирском тексту; – локализује књижевна дела из обавезног школског програма; – разликује етапе драмске радње; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – разликује облике казивања (форме приповедања); – идентификује језичко-стилска</p>	<p>СЈ. 1.1.5. СЈ. 1.1.6. СЈ. 1.1.8 СЈ. 2.1.1. СЈ. 2.1.5. СЈ. 2.1.7. СЈ. 3.1.2.</p>	<p>Мацедоновић (одломак) 3. Радоје Домановић: Вођа (одломак) 4. Петар Кочић: Кроз међаву 5. Иво Андрић: Јелена, жена које нема (одломак) 6. Данило Киш: Прича о печуркама / Еолска харфа 7. Алфонс Доде: Последњи час / Владимир Набоков: Лош дан 8. Дневник Ане Франк (одломак) 9. Ефраим Кишон: Код куће је најгоре (једна прича по избору) 10. Афоризми (Душан Радовић и други) ДРАМА 1. Бранислав Нушић: Власт (одломак) 2. Вида Огњеновић: Кањош Мацедоновић (одломак о сусрету Кањоша и Фурлана) НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ</p>				<p>Стефан Миртов Љубиша „ Кањош Мацедоновић“ - ликовна култура Стеван Раичковић „ Небо“, Вељко Петровић „ Јабука на друму“, Павле Угринов „ Стара породична кућа“ - музичка култура („ Плава гробница“ Милутин Бојић, „Светогорски дани и ноћи“ информатика (Уметнички и научнопопуларни текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима Србије, Милутин Бојић: Плава гробница - верска настава Васко Попа „Манасија“</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--

<p>изражајна средства и разуме њихову функцију; – анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; – уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; – разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; – критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став; – доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста;</p>		<p>Обавезна дела 1. Михајло Пупин: Са пашњака до научењака (одломак) 2. Јелена Димитријевић: Седам мора и три океана (одломак) / Милош Црњански: Наша небеса („Крф, плава гробница” – одломак) Једно дело по избору 1. Јован Цвијић: Охридско језеро (одломак) / Пеђа Милосављевић: Потера за пејзажима 2. Светлана Велмар Јанковић: Српски Београд деспота Стефана (Капија Балкана) 3. Уметнички и научнопопуларни текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима завичаја</p>				<p>Милутин Бојић, „Светогорски дани и ноћи“</p>	
--	--	--	--	--	--	---	--

	<p>– препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину;</p> <p>– размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевно-уметничких текстова;</p> <p>– препоручи књижевно дело уз кратко образложење;</p> <p>– упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст;</p>		<p>4. Избор из енциклопедија и часописа за децу</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p> <p>1. Епске народне песме покосовског тематског круга (Смрт војводе Пријезде, Диоба Јакшића и песма по избору)</p> <p>2. Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима (Мали Радојица, Стари Вујадин, Старина Новак и кнез Богосав; Иво Сенковић и ага од Рибника, Ропство Јанковић Стојана)</p> <p>3. Свети Сава у књижевности:</p> <p>– одломак из Житија Светог Симеона (о опроштају оца од сина);</p> <p>– избор из народних прича и предања (на пример Свети Сава и Ћаво, легенде о Светом Сави);</p> <p>– избор из ауторске поезије о Св. Сави (на</p>					
--	---	--	--	--	--	--	--	--

			<p>пример Матија Бећковић: Прича о Светом Сави)</p> <p>4. Мирослав Антић: Плави чуперак и Шашава књига (избор)</p> <p>5. Антоан де Сент Егзипери: Мали Принц; Момо Капор: Мали Принц</p> <p>6. Јован Стерија Поповић: Покондирена тиква</p> <p>7. Душан Ковачевић: Свемирски змај</p> <p>8. Дејан Алексић: Ципела на крају света / Игор Коларов: Дванаесто море</p> <p>ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ</p> <p>(бирати 3 дела)</p> <p>1. Милорад Павић: Руски хрт (одломак)</p> <p>2. Тургенев: Шума и степа</p> <p>3. Антон Павлович Чехов: Чиновникова смрт</p> <p>4. Јанко Веселиновић: Хајдук Станко (одломак из првог дела романа)</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>5. Гордана Малетић: Катарке Београда (прича Зебња и друге)</p> <p>6. Урош Петровић: Загонетне приче</p> <p>7. Александар Манић: У свитање света</p> <p>8. Јасминка Петровић: Лето кад сам научила да летим</p> <p>9. Градимир Стојковић: Хајдук у Београду</p> <p>10. Корнелија Функе: Срце од мастила</p> <p>11. Душица Лукић: Земља је у квару (избор)</p> <p>12. Гордана Брајовић: из збирке песама Индија, Индија (Пролази слон пун мириса, Пролази слон пун Хималаја)</p> <p>13. Душан Поп Ђурђев: Лет лионског Икара</p> <p>КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ</p> <p>Опкорачење. Рефрен. Цезура. Везани и слободни стих. Ауторске лирске песме: рефлексивна и сатирична песма.</p>				
--	--	--	---	--	--	--	--

			<p>Језичко-стилска изражајна средства: метафора, алегорија, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и алитерација). Функција мотива у композицији лирске песме. Песма у прози. Фабула и сиже. Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода. Идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија и сатира. Врсте карактеризације књижевног лика. Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање. Дневник. Путопис. Аутобиографија. Легендарна прича. Предања о постанку бића, места и ствари. Афоризам. Пословице, изреке; питалице; загонетке.</p>				
--	--	--	---	--	--	--	--

			Драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу.					
2.	<p>– разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и упо-треби их у складу са нормом;</p> <p>– одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима;</p> <p>– уочи делове именичке синтагме;</p> <p>– разликује граматички и логички субјекат;</p> <p>– разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да;</p> <p>– препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама;</p>	<p>СЈ.1.3.4.</p> <p>СЈ.1.3.6.</p> <p>СЈ.1.3.8.</p> <p>СЈ.1.3.10.</p> <p>СЈ.2.3.1.</p> <p>СЈ.2.3.5.</p> <p>СЈ.2.3.6.</p> <p>СЈ.3.3.5.</p>	<p>ЈЕЗИК</p> <p>Грамматика</p> <p>Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици.</p> <p>Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме.</p>	28	24	52	<p>- информатика (састав реченице у вези са врстама глагола; комуникативна реченица)</p> <p>- енглески језик (појам актива и пасива)</p> <p>- историја језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика; мисија Ћирила и Методија)</p>	<p>– компетенција за учење;</p> <p>– комуникација;</p> <p>– рад са подацима;</p> <p>– дигитална компетенција;</p> <p>– решавање проблема;</p> <p>– сарадња;</p> <p>– одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>– естетичка компетенција;</p>

	<p>– идентификује врсте зависних реченица; – искаже реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; – примени основна правила конгруенције у реченици; – доследно примени правописну норму</p>		<p>Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови. Правопис</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

			Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова. Ортоепија Дугоузлазни и дугосилазни акценат.					
3.	– разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат; – говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; – разликује књижевноуметнички од публицистичког функцио-налног стила; – састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; – напише једноставнији	СЈ.1.1.8. СЈ.1.2.1. СЈ.1.2.2. СЈ.1.2.3. СЈ.1.2.7. СЈ.1.2.8. СЈ.2.1.2. СЈ.2.2.5. СЈ.3.2.1. СЈ.3.2.3. СЈ.3.2.5.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима.	14	24	38	ликовна култура (Опис лика из околине или књижевног дела) информатика (Писање честитке, позивнице, захвалнице, и-мејл порука.) грађанско васпитање	– компетенција за учење; – комуникација; – естетичка компетенција; – решавање проблема; – сарадња; – одговорно учешће у демократском друштву; – рад са подацима; – дигитална компетенција;

<p>аргументативни текст позивајући се на чињенице; – користи технички и сугестивни опис у изражавању; – препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; – пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; – напише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; – примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); – састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); – правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским</p>		<p>Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго. Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста</p>					
--	--	---	--	--	--	--	--

	текстовима намењеним младима.		непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошка-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.					

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	КЊИЖЕВНОСТ - прилагођавање понуђених текстова конкретним наставним потребама; - повезивање и груписање градива са	Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (наводи дела и писце, разликује књижевне родове и врсте, одређује врсту стиха и строфе,	Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, у односу на који ће

<p>одговарајућим садржајима из других предметних подручја – граматике, правописа, језичке културе;</p> <ul style="list-style-type: none"> - разни облици усмереног читања; - систематско неговање изражајног читања; - служење аудио снимцима узорних интерпретативних читања; - конкретним и успешним тумачењем штива; увежбавање читања на текстовима различите садржине и облика; - стварање добре слушалачке публике у разреду; - критичко освртање ученика на своје умење; - поклањање посебне пажње читању у себи; - усмерено и истраживачко читање; - уклапање вежби читања у друге облике рада у функцији свестраног стицања знања; - проверавање разумевања прочитаног текста; - информативно, продуктивно и аналитичко читање; - давање самосталних истраживачких задатака ученицима; - оспособљавање ученика за самостално учење; - разни облици поновљеног и усмереног читања; - навикавање ученика да слободно испољавају своје утиске, - подстицање ученика да утиске о делу доказују чињеницама из текста; - стимулисање ученичке истраживачке делатности; 	<p>проналази стилске фигуре и различите облике приповедања; самостално анализира књижевно дело, аргументовано образлаже свој став о делу и повезује га са другим текстовима по тематици, структури и мотивима);</p> <p>Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (самостално анализира књижевна дела уз познавање основних одлика и функционалних појмова);</p> <p>Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (познаје основне одлике књижевности и разликује типове уметничког стваралаштва (усмена и ауторска књижевност); познаје основне функционалне појмове);</p> <p>Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области, уз помоћ наставника (повезује наслове књижевних дела и имена аутора, разликује књижевне родове и препознаје основне одлике књижевних текстова);</p> <p>Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.</p>	<p>се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.</p> <p>Формативно вредновање је саставни део савременог приступа настави и подразумева процену знања, вештина, ставова и понашања, као и развијања одговарајуће компетенције током наставе и учења. Формативно мерење подразумева прикупљање података о ученичким постигнућима, при чему се најчешће примењују следеће технике: реализација практичних задатака, посматрање и бележење ученикових активности током наставе, непосредна комуникација између ученика и наставника, регистар за сваког ученика (мапа напредовања) итд. Резултати формативног вредновања на крају наставног циклуса треба да буду исказани и бројчаном оценом.</p> <p>Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања, праћења и вредновања. Важно је да наставник, поред постигнућа ученика, континуирано прати и вреднује властити рад. Све што</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - истраживачки, пронлазачки , стваралачки и саторачки однос према књижевном делу; - ширење ученичких духовних видика; - активна улога ученика у наставном процесу; - припремање за час, осмишљен рад на часу и рад после часа; - самостално решавање питања која буде истраживачку делатност; - постављање задатака који ученике подстичу да уочавају, откривају, истражују, процењују, закључују; - развијање индивидуалних склоности и способности ученика - адекватно вредновање ученичких напора; - прилажење језичко-изражајним средствима са доживљајног становишта, указивање на функционалне појмове; - примена више различитих наставних облика на једном часу (рад у пару, групни рад, индивидуални облик рада, фронтални рад у комбинацији са самосталним радом ученика); - стварање повољне климе; - одабир адекватних метода; - подстицање ученика да решавају проблеме, постављају питања, активно траже одговор из своје околине и окружења; - коришћење различитих извора знања; - примена одговарајућих наставних средстава која ће утицати на аудио-визуелну перцепцију ученика (чути, видети, рад) - пружање могућности ученику да пита, размишља, производи оригиналне идеје, 		<p>се покаже добрим и ефикасним, наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а оно што буде процењено као недовољно делотворно, требало би унапредити.</p> <p>Инструменти вредновања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усмени одговори - контролне вежбе - писане вежбе - тестови - петнаестоминутне писмене провере - портфолио - праћење и евиденција ученичких интересовања и учешћа у секцијама (Литерарној, Новинарској, Рецитаторској, Драмској) и на такмичењима из књижевности
--	--	---

	открива нова значења и развија критичко мишљење.		
2.	<p>ЈЕЗИК</p> <ul style="list-style-type: none"> - поступно и селективно изучавање граматичких садржаја; - конкретизација нивоа обраде; - селективност; - заснивање тумачења граматичких категорија на њиховој функцији; - поступно и логичко увођење у морфолошке и синтаксичке законитости; - стална вежбања; - коришћење аудио снимака; - елементарна систематска правописна вежбања; - упућивање ученика на служење правописом и правописним речником (школско издање) - указивање на правилност у говору, на логичност и јасност; - одређивање садржаја вежбања у настави језика на основу систематског праћења говора и писања ученика; - примењивање поступака који су се у пракси потврдили својом функционалношћу: подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције и имитаторских склоности, заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста, откривање стилске функције језичких појава, систематска и осмишљена вежбања у говору 	<p>Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике; показује веома висок степен ангажовања; зна и примењује граматичка правила у сложенијим примерима;</p> <p>Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике и примењује граматичка правила у сложенијим примерима уз малу помоћ наставника; показује висок степен ангажовања;</p> <p>Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике; ангажован је повремено; препознаје и примењује граматичка правила у основним примерима;</p> <p>Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике уз помоћ наставника; ангажован је веома ретко; препознаје граматичка правила у најједноставнијим примерима;</p> <p>Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из фонетике, морфологије,</p>	<p>Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, у односу на који ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистравање напретка ученика и упућивање на даље активности.</p> <p>Формативно вредновање је саставни део савременог приступа настави и подразумева процену знања, вештина, ставова и понашања, као и развијања одговарајуће компетенције током наставе и учења. Формативно мерење подразумева прикупљање података о ученичким постигнућима, при чему се најчешће примењују следеће технике: реализација практичних задатака, посматрање и бележење ученикових активности током наставе, непосредна комуникација између ученика и наставника, регистар за сваког ученика (мапа напредовања) итд. Резултати формативног вредновања на крају наставног циклуса треба да буду исказани и бројчаном оценом.</p>

<p>и писању, неговање примењеног знања и умења, повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом, континуитет у систему правописних и стилских вежбања, илустрација одређених језичких појава...;</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијање радозналости и самосталности ученика; - истраживачки и стваралачки однос према језику; - чврста везаност наставног рада за животну, језичку и уметничку праксу; - свесна активност ученика; - заснивање тежишта обраде језичких појава на суштинским особеностима; - неговање стваралаштва; - практична и занимљива настава; - целовити сазнајни кругови (мотивација, сазнавање, резимирање, примена); - учестало спајање индукције и дедукције, анализе и синтезе, конкретизације и апстракције, теоријских обавештења и практичне обуке; - коришћење погодног полазног текста, исказа, говорних ситуација и доживљавање истих при обради новог градива; - у сазнајном процесу паралелно и здружено запажати, упоређивати, закључивати, доказивати, дефинисати, наводити нове примере; - развијање мишљења код ученика; - практично смисаоно стицање знања; - стварање повољне климе; 	<p>синтаксе и лексике ни уз помоћ наставника; не зна да препозна граматичка правила у најједноставнијим примерима.</p>	<p>Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања, праћења и вредновања. Важно је да наставник, поред постигнућа ученика, континуирано прати и вреднује властити рад. Све што се покаже добрим и ефикасним, наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а оно што буде процењено као недовољно делотворно, требало би унапредити.</p> <p>Инструменти вредновања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усмени одговори - контролне вежбе - писане вежбе - тестови - петнаестоминутне писмене провере - портфолио - праћење и евиденција ученичких интересовања и учешћа у секцијама (Литерарној, Новинарској, Рецитаторској, Драмској) и на такмичењима из српског језика и језичке културе
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - одабир адекватних метода учења; - индивидуална укљученост; - подстицање ученика да примењују знања из једне области у другу и формирају функционална знања; - израда наставних средстава са ученицима и њихово коришћење у свакодневном раду, - функционално објашњавање градива; - изградња одговорног односа према себи; - осмишљено коришћење уџбеника и других извора знања у свакодневном раду. 		
3.	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> - укључивање садржаја за неговање културе усменог и писменог изражавања у обраду књижевног текста и рад на граматици и правопису; - интегрисање рада на богаћењу језичке културе са свим видовима усмених и писмених облика изражавања; - коришћење аудио снимака; - богаћење ученичког сазнања лексичким и морфолошким вежбањима; - упућивање ученика на служење речницима: једнојезичним и двојезичним, лингвистичким и енциклопедијским; - повезивање семантичких вежби са морфолошким и синтаксичким; - рад на стилистици реченице; - постављањем образаца и узора као циљ на путу неговања језичке културе; - ученички рад на самообразовању; 	<p>Правопис:</p> <p>Одличан (5) – ученик зна сва слова ћирилице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;</p> <p>Врло добар (4) – ученик зна сва слова ћирилице, зна правописну норму и примењује је у свим случајевима, уз поједине правописне грешке;</p> <p>Добар (3) – ученик зна сва слова ћирилице, познаје правописну норму и примењује је у већини основних правописних правила;</p> <p>Довољан (2) – ученик пише већину слова ћирилице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;</p> <p>Недовољан (1) – ученик не пише тачно сва слова ћирилице, не зна да примени правописну норму у најједноставнијим примерима.</p>	<p>Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, у односу на који ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистравање напретка ученика и упућивање на даље активности.</p> <p>Формативно вредновање је саставни део савременог приступа настави и подразумева процену знања, вештина, ставова и понашања, као и развијања одговарајуће компетенције током наставе и учења. Формативно мерење подразумева прикупљање података о ученичким постигнућима, при чему се</p>

	<p>- подстицање на литерарно стваралаштво; - неговање језичке чистоте; вежбање са ученицима примене знања, употребе способности и коришћење вештина; - примена одговарајућих наставних средстава која ће утицати на аудио-визелно-моторну перцепцију ученика; - функционално објашњавање градива; - упућивање у начин процене сопственог напредовања ученика.</p>	<p>Писмени и домаћи задаци: Одличан (5) – ученик је тачно одговорио на тему, испоштовао је захтеве композиције кроз увод, разраду и закључак, види се поступност у излагању, реченице су јасне и правилне без граматичких и правописних грешака, стил писања богат је описима, емоцијама и појединим стилским изражајним средствима, рукопис ученика је леп, а рад уредан. Врло добар (4) – ученик је тачно одговорио на тему, испоштовао захтеве композиције, реченице су јасне са мањим граматичким и правописним грешкама, стилу недостаје више описа и емоција. Добар (3) – ученик је тачно одговорио на тему, поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нису повезани, недостаје увод или закључак), поједине реченице нису јасне, са честим правописним и граматичким грешкама, недостаје доста описа и емоција, рад је понегде нечитак и неуредан; Довољан (2) – ученик је делимично одговорио на тему, увод, разрада и закључак нису уједначени, реченице су нејасне и неповезане, стил је сиромашан са великим граматичким и</p>	<p>најчешће примењују следеће технике: реализација практичних задатака, посматрање и бележење ученикових активности током наставе, непосредна комуникација између ученика и наставника, регистар за сваког ученика (мапа напредовања) итд. Резултати формативног вредновања на крају наставног циклуса треба да буду исказани и бројчаном оценом. Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања, праћења и вредновања. Важно је да наставник, поред постигнућа ученика, континуирано прати и вреднује властити рад. Све што се покаже добрим и ефикасним, наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а оно што буде процењено као недовољно делотворно, требало би унапредити.</p> <p>Инструменти вредновања: - усмени одговори - контролне вежбе - писане вежбе - тестови - петнаестоминутне писмене провере - портфолио - праћење и евиденција ученичких интересовања и учешћа у секцијама (Литерарној, Новинарској, Рецитаторској,</p>
--	--	---	--

		<p>правописним грешкама, рад је веома нечитак и неуредан;</p> <p>Недовољан (1) – ученик није ништа написао или ученик није одговорио на тему, нису испоштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су потпуно неповезане и нејасне са превише граматичких, правописних и стилских грешака.</p> <p>Говорне вежбе:</p> <p>Одличан (5) – ученик се правилно изражава, тачно казује текст поштујући правила композиције, износи своје ставове, описе и емоције у складу са задатом темом, лепо формулише своје мишљење, има изграђену културу комуникације;</p> <p>Врло добар (4) – ученик успешно одговара на постављене захтеве, уз мања одступања;</p> <p>Добар (3) – ученик делимично одговара на постављене захтеве;</p> <p>Довољан (2) – ученик одговара на постављене захтеве само уз помоћ наставника и на врло једноставним примерима;</p> <p>Недовољан (1) – ученик није научио текст и није се припремио за усмено изражавање.</p> <p>Рецитовање ученика:</p>	<p>Драмској) и на такмичењима из српског језика и језичке културе</p>
--	--	--	---

	<p>Одличан (5) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитије текст уз одговарајућу дикцију, правилно изговара све гласове;</p> <p>Врло добар (4) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитије текст уз делимично одговарајућу дикцију, правилно изговара све гласове;</p> <p>Добар (3) – ученик тачно рецитије текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;</p> <p>Довољан (2) – ученик рецитије текст без дикције и изражајности, правећи често грешке;</p> <p>Недовољан (1) – ученик није научио задати текст.</p>	
--	---	--

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе: Оспособљавање ученика за стицање основних знања из језика, језичке културе и књижевности. Увежбавање наставних садржаја са чијим усвајањем ученици касне, утврдити и проверити научено. Оспособити ученике за усвајање језичких садржаја и примене наученог.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: Годишњи фонд часова наставника (36) дели се на одељења у којима предаје јер је за допунску наставу пожељан рад у мањим групама и индивидуалан приступ сваком ученику.

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Књижевност	2
2.	Језик	4
3.	Језичка култура	3
	УКУПНО:	9

ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ додатне наставе: Проширивање знања ученика стечених у оквиру редовне наставе. Охрабривање ученика да самостално истражује, закључује и аргументовано излаже своје мишљење. Мотивисање ученика да решавају сложеније проблемске задатке и да своја знања покажу на такмичењима која организује Министарство просвете.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: Годишњи фонд наставника (36) дели се према разредима којима предаје. С обзиром на то да се ради о деци која брзо напредују у праћењу садржаја, могуће је формирати мешовите групе од ученика различитих одељења истог разреда.

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Књижевност	8
2.	Језик	8
3.	Језичка култура	2
	УКУПНО:	18

СЕКЦИЈА

Циљ наставе и напомене:

Рецитаторска секција развија лепоту говора, богати речник, продубљује доживљај књижевног дела... Она оснажује креативно испољавање и развијање младих – њихове маште, мисли, осећања... Припрема младе за јавни наступ и јавни говор, помаже им да победе трему и несигурност. Нарочито развија естетичку компетенцију и комуникацију, сарадњу, те компетенцију за целоживотно учење...

С обзиром на то да је Дан наше школе већ почетком октобра, одржавање састанака Рецитаторске секције мора бити интензивно од почетка школске године, а узевши у обзир да ће се састанци секције одвијати и два пута седмично почетком октобра, те да се време одржавања мора одредити у договору са члановима секције и према њиховим обавезама, наставник није у могућности да их унапред наведе у Плану рада Рецитаторске секције. Такође, тешко је унапред најавити све могућности учешћа Рецитаторске секције у тематским данима школе, угледним и огледним часовима, квизовима, али ће наставник настојати да охрабри и подржи сваки креативни допринос чланова ове секције, водећи рачуна да дистрибуција часова по месецима не омета ученичке обавезе пред крај полугодишта и школске године.

РЕД. БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	<p>Вежбе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правилан изговор гласова и речи; - акценатске вежбе; - вежбе интонације и интензитета; - вежбе темпа, мимике и гестикулације; 		12		12	<ul style="list-style-type: none"> - прати смернице које добија од стране наставника; - поставља питања; - решава захтеве вежбе уз праћење наставника; - усваја основне појмове: акценат, интонација, интензитет, мимика, темпо, гестикулација; 	Током првог полугодишта	<ul style="list-style-type: none"> - уочава основе рецитаторског стваралаштва; - разликује мимику и гестикулацију; - уочава и примењује различит темпо изговора при рецитовању; - развија стваралачке способности;
II	Избор, анализа и подела задужења за приредбу поводом Дана школе				6	<ul style="list-style-type: none"> - прати наставаникова појашњења; - поставља питања; - разуме захтеве и задужења; 	Септембар и почетак октобра (Дан школе 12. октобра)	<ul style="list-style-type: none"> - уочава основе изражајног казивања стихова; - развија способност за концентрацију и јавне наступе;

						<ul style="list-style-type: none"> - бира и анализира своја задужења; - обавља сценске задатке; 		<ul style="list-style-type: none"> - учествује на приредби поводом Дана школе; - примењује изражајност у казивању стихова;
III	Избор, анализа и подела задужења за приредбу поводом Савиндана				6	<ul style="list-style-type: none"> - прати наставникова појашњења; - поставља питања; - прати захтеве задужења; - бира и анализира своја задужења; - обавља сценске задатке; 	Децембар и јануар	
IV	Такмичење рецитатора				12	<ul style="list-style-type: none"> - поставља питања; - обавља сценске задатке; - прати инструкције наставника. 	Током другог полугодишта	<ul style="list-style-type: none"> - учествује на такмичењу рецитатора; - уочава лепоту изражајног рецитовања стихова; - развија способност за концентрацију и јавне наступе; - стиче способност лепог, течног и креативног изражавања.

28.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Разред: 7.разред

Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова: 72 часа

Уџбеници: ENGLISH PLUS 3, Second edition (Уџбеник и радна свеска за 7. разред основне школе)

АУТОР(И): Уџбеник - Ben Wetz, Katrina Gormley; Радна свеска – Kate Mellersh

ИЗДАВАЧ: Нови Логос, Београд, Србија у сарадњи са Oxford University Press – ом, Оксфорд, Велика Британија, 2020.

Литература: Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 –др. закон и 10/19).

Р.б р.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	- разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости и прошлости; - размене појединачне	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	Starter unit Уводна тема Описивање радњи у садашњости и прошлости.	0	2	2	Грађанско васпитање, матерњи језик, други страни језик.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

	информације и/или неколико информација које се односе на радње у садашњости и прошлости; опишу радње у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа; - разумеју и описују сличности и разлике у свакодневним активностима тинејџера у земљама циљне културе и код нас.	1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.6.						
2.	- разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање интересовања, допадања и недопадања; - размене информације које се односе на интересовања, допадање и недопадање;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23.	Unit 1 - Fads and fashion Трендови и мода Изражавање интересовања, допадања и недопадања; описивање радњи у прошлости.	3	4	7	Грађанско васпитање, матерњи језик, историја, други страни језик.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву.

	<p>- разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања и описују искуства и догађаји у прошлости;</p> <p>- размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на искуства и радње у прошлости; опишу радње у прошлости користећи неколико везаних исказа;</p> <p>- разумеју и опишу сличности и разлике у модним трендовима у земљама циљне културе и код нас.</p>	2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30.						
3.	<p>- разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања, радње у</p>	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2.	Тест 1 Изражавање интересовања и описивање радњи у садашњости и прошлости.	0	2	2	Грађанско васпитање, матерњи језик, други страни језик.	Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење.

	садашњости и прошлости; - саопште своја и туђа интересовања и опишу радње у садашњости и прошлости.	1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.25.						
4.	- разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање допадања, недопадања и препорука; - размене информације које се односе на допадање, недопадање и препоруке; - разумеју и упуте позив на заједничку активност и реагују на њега уз одговарајуће образложење;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7.	Unit 2 - Sensations Осећаји Изражавање допадања, недопадања и препорука; описивање искуства које је почело у прошлости и још увек траје; позив за учешће у заједничкој активности и реаговање на њега; описивање појава, радњи, стања и збивања.	3,5	6,5	10	Грађанско васпитање, матерњи језик, биологија, други страни језик.	Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

	<p>- разумеју једноставније текстове који описују искуство које је почело у прошлости и још увек траје;</p> <p>- опишу искуство које је почело у прошлости и још увек траје користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на појава, радњи, стања и збивања;</p> <p>- опишу појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- поштују правила учтиве комуникације.</p>	<p>3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.</p>						
5.	<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис места;</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15.</p>	<p>Unit 3 - Adventure Авантура Описивање места; описивање искуства и</p>	2,5	4,5	7	Грађанско васпитање, матерњи језик, географија, физичко и	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење,

	<p>- опишу место користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости;</p> <p>- размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости;</p> <p>- опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости;</p> <p>- опишу познату личност из циљне културе.</p>	<p>1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.</p>	догађаја у прошлости.				здравствено васпитање, други страни језик.	одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу.
6.	<p>-разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из</p>	<p>1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19.</p>	The first test written in English Први писмени задатак	0	3	3	Грађанско васпитање, матерњи језик и књижевност, други страни језик.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење.

	прошлости; опишу неки историјски догађај.	2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.						
7.	- разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења; - изразе мишљење, слагање и неслагање и дају кратко образложење; - разумеју једноставније текстове који се односе на опис предмета; - упореде и опишу предмете користећи једноставнија језичка средства;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2.	Unit 4 - Material world Материјални свет Изражавање мишљења; описивање предмета; изражавање количина, димензија и цена; изражавање мишљења.	4	6	10	Грађанско васпитање, матерњи језик и књижевност, екологија, други страни језик.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.

	<p>- разумеју једноставније исказе који се односе на количне, димензије и цене;</p> <p>- размене информације у вези са количинама, димензијама и ценама;</p> <p>- разумеју и објасне сличности и разлике у потрошачким навикама људи у циљној култури и код нас.</p>	<p>3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.</p>						
8.	<p>- разумеју једноставнији текст који се односи на изражавање претпоставки, могућности, и исказивање обећања, планова и намера у будућности;</p> <p>- размене једноставније исказе који се односе на изражавање претпоставки, могућности, обећања, планова и</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22.</p>	<p>Unit 5 - Years ahead Године које долазе Изражавање претпоставки, и могућности; исказивање одлука, планова и намера у будућности.</p>	3	4	7	Грађанско васпитање, матерњи језик и књижевност, информатика и рачунарство, други страни језик.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

	<p>намера у будућности;</p> <p>- саопште шта они или неко други планира, намерава, предвиђа;</p> <p>- уоче и опишу сличности и разлике у планирању обавеза и активности између тинејџера у циљној култури и код нас.</p>	<p>2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.</p>						
9.	<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења;</p> <p>- изразе мишљење, слагање и неслагање и дају кратко образложење;</p> <p>- разумеју једноставнији текст који се односи на изражавање способности у прошлости, садашњости и будућности;</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1.</p>	<p>Unit 6 - Learn</p> <p>Учи</p> <p>Изражавање мишљења, слагања/неслагања; изражавање способности у прошлости, садашњости и будућности; иксазивање обавеза, правила и савета.</p>	3	4	7	Грађанско васпитање, матерњи језик и књижевност, ЧОС, други страни језик.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.

	<p>- размене и саопште информације које се односе способности у прошлости, садашњости и будућности користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју једноставније исказе који се односе на правила, обавезе и савете и реагују на њих;</p> <p>- размене једноставније информације које се односе на правила, обавезе и савете;</p> <p>- уоче и опишу сличности и разлике у школама и школским предметима у циљној култури и код нас.</p>	<p>3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.</p>						
10.	<p>- разумеју једноставнији текст који се односи на описивање способности, будућних радњи,</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19.</p>	<p>Тест 2 Изражавање способности, бућих радњи, одлука, планова, намера и предвиђања.</p>	0	2	2	Грађанско васпитање, матерњи језик и књижевност, други страни језик.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење.

	одлука, претпоставки, предвиђања, планова и намера; размене и саопште информације у вези са својим и туђим способностима, будућим радњама, одлукама, претпоставкама и предвиђањима користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније формулисана правила, обавезе и савете и упутства и реагују на њих; формулишу једноставнија правила, обавезе и савете и упутстава.	1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.						
11.	- разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења и предлога;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1.	Unit 7 - Big ideas Велике идеје Изражавање мишљења и предлога; исказивање могућности у	2	3	5	Грађанско васпитање, матерњи језик и књижевност, биологија, екологија, други страни језик.	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву,

	<p>- размене информације које се односе на изражавање мишљења и предлога;</p> <p>- саопште своје или туђе мишљење и предлоге користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју једноставне текстове у којима се односе на исказивање могућности у садашњости и будућности;</p> <p>саопште могућности користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју и опишу сличности и разлике у еколошким навикама у циљној култури и код нас.</p>	<p>1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.</p>	садашњости и будућности.					<p>естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.</p>
12.	<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15.</p>	The second test written in English Други писмени задатак	0	3	3	Грађанско васпитање, српски језик, други страни језик	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење.

	изражавање мишљења; - саопште своје или туђе мишљење.	1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.3.	Изражавање мишљења					
13.	- разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења и предлога; - разумеју и саопште своје или туђе мишљење или предлог и реагују на њих; - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20.	Unit 8 - On screen На екрану Изражавање мишљења и предлога; описивање радњи у прошлости, садашњости и будућности.	3	4	7	Грађанско васпитање, матерњи језик и књижевност, филмска уметност, други страни језик	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

	<p>прошлости и будућности; - размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на радње у садашњости, прошлости и будућности; - опишу радње у садашњости, прошлости и будућности користећи неколико везаних исказа; - разумеју и описују сличности и разлике у омиљеним књижевним и филмским жанровима између тинејџера у циљној култури и код нас .</p>	<p>2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.</p>						
Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНИСТИ ИСХОДА			
1.	Прописани садржаји биће реализовани предвиђеним бројем часова кроз разредно - часовни систем и предметно планирање,у складу са исходима учења и стандардима постигнућа.Креирају се ситуације учења у	У оквиру формативног оцењивања наставник прикупља информације о постигнућима ученика и бележи активности ученика током наставе. Резултати формативног вредновања на крају циклуса могу се исказати и сумативно,бројчаном			Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.			

2.	<p>којима ће доћи до изражаја различите активности ученика, а све то са циљем усвајања садржаја подстицањем развојних потенцијала детета.</p> <p>Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:</p>	<p>оценом.</p> <p>Оцењивањем ученика обухваћени су следећи елементи:</p> <p>Разумевање (писаног/слушаног садржаја)</p> <p>Говорне способности</p> <p>Способности писменог изражавања</p> <p>Језичке законитости – граматика</p> <p>Оцењивање ученика од петог до осмог разреда је бројчано и врши се:</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>
3.	<p>усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:</p>	<p>1) Писаним путем</p> <p>2) Усменим путем</p> <p>3) Праћењем активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама – током вежбања.</p> <p>Тест слушања, читања и писања</p>
4.	<p>Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:</p>	<p>1) Писане провере постигнућа се оцењују на основу скале која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене:</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>
5.	<p>– циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;</p> <p>– говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;</p>	<p>·86-100% оцена одличан (5)</p> <p>·70%-85% оцена врло добар (4)</p> <p>·50%-69% оцена добар (3)</p> <p>·33%-49% оцена довољан (2)</p> <p>·до 32% оцена недовољан (1)</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>
6.	<p>– наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;</p> <p>– битно је значење језичке поруке;</p>	<p>2) Оцена добијена усменим путем се формира на основу учениковог одговора или излагања према следећој бројчаној скали:</p> <p>Одличан (5) – Ученик у потпуности разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује изузетно велики степен самосталности</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена и писмена провера кроз задатке.</p>

7.	<p>– знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;</p> <p>– са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;</p>	<p>приликом њихове примене у усменом изражавању. Успешно користи све граматичке елементе и конструкције и уочава најчешће изузетке од правила. У стању је дасамостално искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. Правилно и самостално изражајно чита. Ученик самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. На матерњем и страном језику саопштава информацију добијену од 3. лица у вези са познатим темама у конкретним комуникативним ситуацијама. У потпуности показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>
8.	<p>– наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;</p>	<p>Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом изражавања користи једноставна језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У стању је да уз мању помоћ наставника успешно искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>
9.	<p>– сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.</p>	<p>Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом изражавања користи једноставна језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У стању је да уз мању помоћ наставника успешно искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама – током вежбања. Тест слушања, читања и писања</p>
10.	<p>– сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.</p>	<p>Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом изражавања користи једноставна језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У стању је да уз мању помоћ наставника успешно искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама – током вежбања. Тест слушања, читања и писања</p>
11.	<p>Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије:</p>	<p>Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом изражавања користи једноставна језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У стању је да уз мању помоћ наставника успешно искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>

12.	<p>– усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;</p> <p>– поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;</p>	<p>разговора или наративног текста. У великој мери правилно и самостално изражајно чита. Ученик у великој мери самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена и писмена провера кроз задатке.</p>
13.	<p>– наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја;</p> <p>– ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;</p> <p>– уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала;</p> <p>– учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;</p> <p>– рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;</p> <p>– за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.</p> <p>Технике/активности</p> <p>Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.</p> <p>Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску,</p>	<p>У великој мери показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама. Добар (3) – Ученик углавном разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе уз делимичан степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном једноставније, фреквентније речи изразе, а приликом изражавања користи једноставније језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Углавном правилно чита. Делимично је у стању да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. Ученик у довољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Показује делимичну способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама и логичког повезивања појмова. Довољан (2) – Ученик препознаје и разуме планом и програмом предвиђене основне, најфреквентније појмове, речи и изразе уз мали степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>

<p>итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).</p> <p>Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење” исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – препознавање везе између група слова и гласова;</p>	<p>најједноставније речи, кратке и једноставне поруке и упутства и користи најједноставнија језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Чита делимично правилно и уз помоћ наставника. Ученик је у стању да искључиво уз помоћ наставника искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста и то на нивоу репродукције. Ученик у малој мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања су на нивоу репродукције, уз повремену минималну примену.</p> <p>Недовољан (1) – Ученик не препознаје нити разуме планом и програмом предвиђене основне појмове, речи и изразе, не уме да их репродукује нити примени у усменом изражавању. Ученик није самосталан у раду и није у стању ни уз помоћ наставника да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста. Ученик у недовољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања нису ни на нивоу препознавања, без способности репродукције и минималне примене.</p> <p>3) Активност ученика прати се континуирано и вреднује током целе школске године. У активност улази и редовност/благовременост/тачност</p>	
---	--	--

<p>– одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор;</p> <p>– извршавање прочитаних упутстава и наредби.</p> <p>Писмено изражавање:</p> <p>– повезивање гласова и групе слова;</p> <p>– замењивање речи цртежом или сликом;</p> <p>– проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи, и слично);</p> <p>– повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама;</p> <p>– попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг);</p> <p>– писање честитки и разгледница;</p> <p>– писање краћих текстова.</p> <p>Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.</p> <p>Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА: Фронтални, индивидуални, у пару, групни.</p> <p>МЕТОДЕ РАДА: КМ – читај/слушај и одговори на питања/попуни табелу/допуни текст/повежи/преу-реди реченице/про-нађи информацију; играње улога, симулација; вођени дијалог; вођено писање састава и усемно излагање.</p> <p>НАСТАВНА СРЕДСТВА: уџбеник, радна свеска, табла, рачунар, пројектор, „classroom presentation tool“</p>	<p>израде и доношења домаћих задатака, као и редовно доношење материјала потребног за рад на часу. Степен самосталности у раду, степен ангажовања, иницијативе, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима такође се вреднују кроз активност.</p>	
--	--	--

	<p>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.</p> <p>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА: Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.</p>		
--	--	--	--

28.3. ИСТОРИЈА

ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА

ЦИЉ: Циљ наставе историје јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и развијање историјске свести и хуманистичко образовање ученика. Настава историје треба да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

УЦБЕНИЦИ: Весна Димитријевић, *Историја*, уџбеник са одабраним историјским изворима за 7. разред, Вулкан знање,

Београд, 2020.

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021)

Р.бр	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			О Г	У Г	У К		
1.	Ученик ће бити у стању да доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима, изводи закључак о повезаности националне	<p>ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ</p> <p>Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата.</p> <p>Историјски извори за изучавање периода од Индустијске револуције до завршетка Првог</p>	1	3	4	<p>- Српски језик (историјски извори новог века)</p> <p>- народна традиција, свакодневни живот у</p>	<p>- рад са подацима и информацијама</p> <p>- решавање проблема</p> <p>-</p>

	историје са регионалном и европском, на основу датих примера, уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе, сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту, наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку, препознаје основне карактеристике различитих идеологија, анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике, уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву, препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права,	светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни).				прошлости, верска настава, грађанско васпитање (историјски извори новог века)	комуникација - компетенција за учење
2.	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (ДО СРЕДИНЕ 19. ВЕКА) Индустријска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву – јачање грађанске и појава радничке класе). Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појмови уставности и поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма). Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес). Свакодневни живот и култура (промене у начину живота). Источно питање и балкански народи (политика великих сила, борба балканских народа за ослобођење). Живот Срба под османском и хабзбуршком влашћу. Српска револуција 1804–1835 (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка, последице и значај). Развој модерне српске државе (аутономија Кнежевине Србије, успостава државе, оснивање образовних и културних установа). Црна Гора у доба владичанства (основна обележја државног и друштвеног уређења). Истакнуте личности: Џејмс Ват, Волтер, Катарина II, Марија Терезија,		16	15	31	- географија (оријентација и картографија, доба револуција, Наполеонови ратови, стварање Италије и Немачке) - српски језик (српски народ у Србији и под страном влашћу до средине 19. века), - народна традиција, свакодневни живот у прошлости, верска настава, грађанско васпитање (српски народ у Србији и под страном влашћу до средине 19. века)	- рад са подацима и информацијама - решавање проблема - комуникација - компетенција за учење - одговорно учешће у демократском друштву

	парламентаризам, уставност), анализирајући дате примере, уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу, пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба, приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку, уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха, пореди информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни), пореди различите историјске изворе и	Робеспјер, Наполеон Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић, прота Матеја Ненадовић, Петар I и Петар II Петровић Његош, Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић.					
3.	природном окружењу, пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба, приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку, уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха, пореди информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни), пореди различите историјске изворе и	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД УДРУГОЈ ПОЛОВИНИ 19. ВЕКА Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 – „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства). Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва, положај деце и жена; култура, наука, образовање свакодневни живот). Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика, међународно признање – Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот; положај Срба под хабзбуршком и османском влашћу). Истакнуте личности: Ђузепе Гарибалди, Ото фон Бизмарк, Наполеон III, краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл Маркс, браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез Александар Карађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, књаз Никола Петровић,	9	9	18	- географија (оријентација и картографија, Свет до Првог светског рата, Србија до Првог светског рата) - српски језик (култура и уметност новог доба) - ликовна култура (култура и уметност новог доба) - народна традиција, свакодневни живот у прошлости, верска настава, грађанско васпитање (наука и технологија новог доба)	- рад са подацима и информацијама - решавање проблема - комуникација - компетенција за учење - естетичка компетенција - одговорно учешће у демократском друштву

	<p>класификује их на основу њихове сазнајне вредности, анализира и процени ближе хронолошко порекло извора</p>	<p>Илија Гарашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Јосиф Рајачић, Катарина Ивановић, Светозар Милетић, Бењамин Калај, Алекса Шантић.</p>					
4.	<p>на основу садржаја, уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла, уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора, употреби податке из графикона и табела у елементарном истраживању, презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ, упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других, раздваја битно од небитног у историјској наративи, препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва, идентификује историјске споменике у локалној</p>	<p>ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ 20. ВЕКА</p> <p>Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, балкански ратови).Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена).Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура, свакодневни живот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима). Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтови, Србија и Црна Гора у рату; преломнице, ток и последице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату – живот у позадини и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању).Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири, Сигмунд Фројд, Михајло Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд, Вилхелм II, Николај II Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар и престолонаследник Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Арчибалд Рајс,</p>	11	8	19	<p>- географија (Свет у Првом светском рату, Србија у првом светском рату)</p> <p>- српски језик (наука, култура и уметност савременог доба)</p> <p>- ликовна култура (наука, култура и уметност савременог доба)</p> <p>- народна традиција, свакодневни живот у прошлости, верска настава, грађанско васпитање (последице Првог светског рата, почетак савременог доба)</p>	<p>- рад са подацима и информацијама</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- комуникација</p> <p>- компетенција за учење</p> <p>- естетичка компетенција</p> <p>- одговорно учешће у демократском друштву</p>

<p>средини и уче-ствује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.</p>	<p>Милунка Савић, Флора Сендс, Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић, Драгутин Димитријевић Апис</p>								
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	<p>НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА Програм је конципиран тако да су уз дефинисане исходе за крај разреда и кључне појмове, за сваку од четири тематске целине (ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ; ЕВРОПА, СВЕТ, СРПКСА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА – до средине XIX века; ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА и ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА), дати и садржаји. Приступ настави заснован на процесу и исходима учења подразумева да ученици развијају не само основна знања, већ да их искористе у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Програм наставе и учења, у том смислу, нуди садржински оквир, а наставник</p>	<p>одличан (5) У потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама, лако логички повезује чињенице и појмове, самостално изводи закључке врло добар (4) У великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове, изводи закључке који се заснивају на подацима добар (3) У довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама, у знатној мери логички повезује чињенице и појмове, већим делом самостално изводи закључке довољан (2) Знања која је остварио су на нивоу репродукције,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - оцењивање ученика приликом часова утврђивања - вредновање рада ученика током наставе (педагошка свеска) - вредновање рада ученика кроз домаће задатке, практични рад и школске пројекте

<p>има могућност да изабере и неке додатне садржаје уколико сматра да су примерени средини у којој ученици живе, или да одговарају њиховим интересовањима (програм се, на пример, може допунити и садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о исто-ријској и културној баштини у њиховом крају – археолошка нала-зишта, музејске збирке). Сви садржаји су дефинисани тако да буду функцији остваривања исхода предвиђених програмом. Наставник има значајан простор за избор и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика.</p>	<p>уз минималну примену, у мањој мери логички повезује чињенице и појмове</p>	
--	---	--

Допунска настава**Годишњи фонд часова:36**

Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређени наставни предмет, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из историје. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из ових предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих.

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Основи проучавања прошлости	6
2.	Европ, свет, српске државе и народ на почетку индустријског доба (до средине XIX века)	10
3.	Европ, свет, српске државе и народ у другој половини XIX века	10
4.	Европ, свет, српске државе и народ на почетку XX века	10
	УКУПНО	36

Додатна настава**Годишњи фонд часова: 36**

Циљ и задаци додатне наставе Историје су мотивација ученика да се баве Историјом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из Историје.

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Европа, свет, српске државе и народ на почетку индустријског доба (до средине 19. века)	12
2.	Европа, свет, српске државе и народ у другој половини 19. века	12
3.	Европа, свет, српске државе и народ на почетку 20. века	12
	УКУПНО	36

Пројектна настава:

Пројектна настава ће бити реализована кроз све наставне теме. Она треба да помогне ученицима да правилно посматрају историјске појаве и процесе чиме ће се подстаћи радозналост деце и самостално истраживање. Она ће помоћи ученицима да користе статистички материјал који је систематизован у табелама, карте, као и различите изворе знања. Пројектна настава је у циљу достизање исхода који се односе на функционално знање ученика.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...);
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

28.4 ГЕОГРАФИЈА

ПРЕДМЕТ: ГЕОГРАФИЈА

РАЗРЕД: 7.

ЦИЉ: Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

УЦБЕНИЦИ: Географија за 7.разред основне школе, Клетт - Тања Плазињић

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС- Просветни гласник", бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021) Часопис Млади физичар, Друштво физичара Србије, Уџбеник, географски атлас, стручна и методичка литература, часописи, интернет.

Р · б р ·	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕТЕМЕ / САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВ А			КОРЕЛ АЦИЈА СА ДРУГИ М ПРЕД МЕТИ МА	РАЗВИЈ АЊЕ МЕЂУ- ПРЕДМ ЕТНИХ КОМПЕ ТЕНЦИЈ А
				О Г	У Г	У К		
1.	-разуме принципе на основу којих се издвајају географске регије	ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне одлике	РЕГИЈА И РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА	1	1	2	историја историја	– Комуникација

	<p>-описе различите начине издвајања географских регија</p> <p>- схвати да се регије разликују по величини и хијерархији</p> <p>-уочава да се државе разликују по вредности БДП</p> <p>-издваја најсиромашније и најбогатије државе света</p> <p>- правилно користи разноврсне изворе географских података</p> <p>-међусобно упоређује географске податке за различите државе</p> <p>-користи интернет као извор информација и података</p>	<p>ГЕ.2.4.2.описује природне и друштвене одлике континента и издваја регије</p>	<p>Регионална географија, принципи регионализације. Хомогеност и хетерогеност географског простора.</p>				<p>српски језик</p> <p>математика</p> <p>биологија</p> <p>ликовна култура</p> <p>информатика и рачунарство</p> <p>грађанско васпитање</p> <p>музика</p> <p>култура</p>	<p>– Учење</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Одговоран однос према околини</p> <p>– Естетика</p>
2.	<p>-издваја и на карти покаже географске регије Европе</p>	<p>ГЕ.1.1.3.препознаје и чита географске и допунске елементе карте;</p>	<p>ГЕОГРАФСKE РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ</p>	1	6	2	историја	– Комуникација

<p>- објасни утицај географског положаја на основне географске одлике појединих регија Европе</p> <p>-издвоји и на карти покаже основне рељефне целине географских регија Европе</p> <p>-издваји типове климе поједних регија и, уочи њихове одлике и распрострањање</p> <p>-анализира клима-дијаграме и међусобно их пореди</p> <p>-укаже на густину насељености, природни прираштај, миграције и специфичне структуре становништва појединих регија Европе и одабраних држава</p> <p>-у одређеним изворима проналази, обрађује и пореди податке о становништву регија и одабраних држава</p> <p>- истакне културно-цивилизацијске тековине</p>	<p>ГЕ.1.3.1.познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред;</p> <p>ГЕ.1.3.2.дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране;</p> <p>ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне одлике</p> <p>ГЕ.2.1.2.одређује положај места и тачака на географској карти;</p> <p>ГЕ.2.1.3.препознаје и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом;</p>	<p>ЈужнаЕвропа: природно-географске одлике</p> <p>ЈужнаЕвропа: друштвено-географске одлике</p> <p>Балканске државе –Србија</p> <p>Балканске државе-БиХ и Црна Гора</p> <p>Балканске државе</p> <p>Северна Македонија, Хрватска и Словенија</p> <p>Грчка, Италија и Шпанија</p> <p>Средња Европа:природно географске одлике</p>				<p>српски језик</p> <p>математика</p> <p>биологија</p> <p>ликовна култура</p> <p>информатика и рачунарство</p> <p>грађанско васпитање</p> <p>музика</p> <p>култура</p> <p>страни језик</p>	<p>– Учење</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Дигитална</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Одговоран однос према околини</p> <p>– Естетичка</p>
--	---	--	--	--	--	--	---

<p>појединих регија и одабраних држава Европе</p> <p>- разуме утицај природних ресурса на степен и специфичности економске развијености појединих регија и одабраних држава Европе</p> <p>-уочи и на карти Европе покаже државе појединих регија</p> <p>-уочи специфичности географског положаја, природних и друштвених одлика појединих регија Европе</p> <p>-упореди географске одлике појединих регија Европе</p> <p>-разуме географске специфичности одабраних држава Европе и међусобно их пореди</p> <p>-препозн негативне примере човековог утицаја на животну средину специфичне за поједине регије Европе</p>		<p>Средња Европа:друштвен огеографске одлике</p> <p>Немачка</p> <p>Западна Европа- физичкогеографске одлике</p> <p>Западна Европа- друштвеногеографске одлике</p> <p>Уједињено Краљевство Велике</p> <p>Британије и Северне</p> <p>Ирске</p> <p>Француска</p> <p>Северна Европа: природно-географске одлике</p> <p>Северна Европа- друштвеногеографске одлике</p>					
---	--	---	--	--	--	--	--

	<p>-анализира позитивне примере човековог утицаја на животну средину у појединим регијама Европе</p> <p>-разуме утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету</p> <p>-на неким картама црта тематске карте географских регија Европе и одабраних држава и издваја њихове географске специфичности</p>		<p>Источна Европа:географске одлике</p> <p>Русија-Евроазијска земља</p> <p>Русија: од економије сировина ка економији услуга</p> <p>Европска унија</p>					
3.	<p>- дефинише географски положај Азије, њене границе и везе са другим континентима</p> <p>- на карти покаже океане и мора који окружују Азију</p> <p>-издвоји и на карти покаже највећа острва и архипелаге, полуострва. мореузе и морске пролазе Азије</p>	<p>ГЕ.2.1.3.препознаје и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом;</p> <p>ГЕ.2.1.4.приказује понуђене географске податке на некој карти картографским изражајним средствима, графиком, табелом и схемом;</p>	<p>АЗИЈА</p> <p>Азија: природногеографске одлике</p> <p>Азија: друштвеногеографске одлике</p> <p>Југозапада Азија-Мозаична регија</p>	1	5	1	историја	–
				1		6	српски језик	–
							математика	–
							биологија	–
							ликовна култура	–
								Сарадња
								Дигитална

<p>-уочи разноврсност облика рељефа и начина његовог постанка</p> <p>-на карти Азије издвоји главне рељефне целине</p> <p>-анализира утицај географске ширине, рељефа и околних океана и мора на разноврсност климе Азије</p> <p>-на карти показује распрострањање појединих типова климе Азије</p> <p>-анализира клима-дијаграме и међусобно их пореди</p> <p>-објасни неравномерност у простирање хидрографских објеката Азије</p> <p>- на карти издвоји сливове и покаже највеће реке и језера Азије</p> <p>-уочи јасно изражене и разноврсне природне зоне Азије</p> <p>-објасни постанак пустиња специфичних за Азију</p>	<p>ГЕ.2.4.2.описује природне и друштвене одлике континената и наводи њи хове географске регије;</p>	<p>Југозападна Азија-Висоравни и Закавказје</p> <p>Средња (Централна) Азија</p> <p>Јужна Азија. природногеографске одлике</p> <p>Јужна Азија: друштвеногеографске одлике</p> <p>Југоисточна Азија: географске одлике</p> <p>Источна Азија- природногеографске одлике</p> <p>Источна Азија: друштвеногеографске одлике</p>			<p>информатика и рачунарство</p> <p>грађанско васпитање</p> <p>музика</p> <p>култура</p>	<p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Одговоран однос према околини</p> <p>– Естетичка</p>
--	---	---	--	--	--	--

	<p>-разуме разноврсност демографских одлика Азије</p> <p>-исткне културно-цивилизацијске тековине Азије и њених појединих народа и држава</p> <p>-на карти покаже поделу на географске регије и државе Азије</p> <p>-уочи специфичности географског положаја, природних и друштвених одлика појединих регија Азије</p> <p>-упореди географске одлике појединих регија Азије</p> <p>- на немим картама црта тематске карте географских регија Азије и издваја њихове географске специфичности</p>							
4.	<p>- дефинише географски положај Африке, њене границе и везе са другим континентима</p>	<p>ГЕ.2.4.2.описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије;</p> <p>ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним</p>	<p>АФРИКА</p> <p>Африка:</p>	8	4	1	историја	–
					+	3	српски језик	–
					1			Комуникација
								Учење

<p>- на карти покаже океане и мора који окружују Африку</p> <p>-издвоји и на карти покаже највећа ostrva и архипелаге, полуострва. мореузе и морске пролазе Африке</p> <p>-уочи једноличност рељефа Африке</p> <p>- издвоји и на карти покаже облике рељефа Африке</p> <p>-разуме утицај специфичног географског положаја Африке у односу на екватор на симетрични распоред типова клима и природних зона</p> <p>-анализира и пореди одлике типова климе Африке</p> <p>-анализира клима-дијаграме и међусобно их пореди</p> <p>-уочи неравномеран распоред хидрографске мреже Африке</p> <p>-на карти покаже највеће реке и језера Африке</p>	<p>везама географских чиње ница- објеката, појава, процеса и односа на осно ву анализе географске карте;</p>	<p>природногеографске одлике</p> <p>Африка:</p> <p>друштвеногеографске одлике</p> <p>Сахарска Африка</p> <p>Западна Африка:</p> <p>Гвинејска Африка</p> <p>Централна Африка</p> <p>Источна Африка</p> <p>Јужна Африка</p>				<p>математика</p> <p>биологија</p> <p>ликовна</p> <p>култура</p> <p>информатика и рачунарство</p> <p>грађанско васпитање</p> <p>музика</p> <p>култура</p>	<p>– Сарадња</p> <p>– Дигитална</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Одговоран однос према околини</p> <p>– Естетичка</p>
---	--	---	--	--	--	---	--

<p>-разуме основне одлике становништва, нарочито неравномерну густину насељености</p> <p>-уочи проблем пркомерног природног прираштаја на економске одлике појединих регија и држава</p> <p>-анализира утицај тешке колонијалне прошлости на одлике становништва, привреде и политичку поделу</p> <p>-на карти покаже поделу Африке на географске регијеи државе</p> <p>-уочи специфичности географског положаја, природних и друштвених одлика појединих регија Африке</p> <p>-упореди географске одлике појединих регија Африке</p> <p>- на немим картама црта тематске карте географских регија Африке и издваја</p>							
---	--	--	--	--	--	--	--

	њихове географске специфичности							
5.	<p>-објасни порекло назива Америка</p> <p>-уочи поделу америчког копна на основу географских одлика и говорног језика</p> <p>- дефинише географски положај Северне Америке, њене границе и везе са другим континентима</p> <p>- на карти покаже океане и мора који окружују Северну Америку</p> <p>-издвоји и на карти покаже највећа острва и архипелаге, полуострва. мореузе и морске пролазе Северне Америке</p> <p>-разуме простирање и одлике рељефних целина С. Америке</p> <p>-на карти издвоји и покаже рељефне целине</p>	<p>ГЕ.2.4.2.описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије;</p> <p>ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница- објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте;</p>	<p>СЕВЕРНА АМЕРИКА</p> <p>Географски положај, границе, величина и регионална подела Северне Америке.</p> <p>Природне одлике Северне Америке.</p> <p>Становништво Северне Америке.</p> <p>Насеља Северне Америке.</p> <p>Привреда Северне Америке.</p> <p>Политичка подела.</p>	4	2	6	<p>историја</p> <p>српски језик</p> <p>математика</p> <p>биологија</p> <p>ликовна култура</p> <p>информатика и рачунарство</p> <p>грађанско васпитање</p> <p>музика</p>	<p>- Комуникација</p> <p>– Учење</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Дигитална</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Одговоран однос према околини</p>

<p>-анализира утицај отворености континента у правцу север-југ,. рељефа и океана на распрострањеност и одлике типова климе и природних зона</p> <p>-анализира клима-дијаграме и међусобно их пореди</p> <p>-на карти издвоји и покаже најважније реке и језера</p> <p>-разуме појам Англоамерика</p> <p>-објасни расну, етничку и културну разноликост Англоамерике</p> <p>-уочи специфичности урбаног развоја, издвоји и на карти покаже највеће градове и мегалополисе</p> <p>-анализира насатнак и одлике високопродуктивне привреде</p>				култура	– Естетичка
---	--	--	--	---------	----------------

	<p>-разуме географски положај и специфичности Средње Америке</p> <p>- на карти показује државе Средње Америке</p> <p>-на немим картама црта тематске карте Северне и средње Америке и издваја географске специфичности</p>							
6.	<p>-дефинише географски положај Јужне Америке, њене границе и положај у односу на др. континенте</p> <p>- на карти покаже океане и мора који окружују Ј. Америку</p> <p>-уочи слабу разуђеност обала</p> <p>-издвоји и покаже рељефне целине</p> <p>-анализира утицај географског положаја на одлике климе и распореда природних зона</p> <p>-објасни густу речну мрежу и постојање Амазона</p>	<p>ГЕ.2.4.2.описује природне и друштвене одлике континента и наводи њи хове географске регије;</p> <p>ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чиње ница- објеката, појава, процеса и односа на осно ву анализе географске карте;</p> <p>ГЕ. 3.4.2.објашњава географске везе и законитости у Европи и уме да издвоји географске регије;</p>	<p>ЈУЖНА АМЕРИКА</p> <p>Географски положај, границе и величина Јужне Америке.</p> <p>Природне одлике Јужне Америке.</p> <p>Становништво Јужне Америке.</p> <p>Насеља Јужне Америке.</p> <p>Привреда Јужне Америке.</p> <p>Политичка подела.</p>	4	3	7	<p>историја</p> <p>српски језик</p> <p>математика</p> <p>биологија</p> <p>ликовна култура</p> <p>информатика и рачунарство</p>	<p>– Комуникација</p> <p>– Учење</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Дигитална</p> <p>– Рад са подацима и инфор</p>

	<p>-схвати утицај колонијалне прошлости на сваремене одлике становништва</p> <p>-издвоји главне природне ресурсе и објасни њихов утицај на привредне одлике Ј. Америке</p> <p>-на карти покаже политичку поделу Ј. Америке и веће градове</p> <p>-на немим картама црта тематске карте Јужне Америке и издваја њене географске специфичности</p>						грађанско васпитање	мацијама
							музика култура	– Одговоран однос према околини
								– Естетичка
7.	<p>По завршетку наставне теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>-разуме специфичност географског положаја Аустралије и њену изолованост</p> <p>-уочи слабу разуђеност обала и уочи постојање Великог коралног гребена</p> <p>-објасни чињеницу да је Аустралија земља-континент</p>	<p>ГЕ.2.4.2.описује природне и друштвене одлике континента и наводи њи хове географске регије;</p> <p>ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница- објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте;</p> <p>ГЕ. 3.4.2.објашњава географске везе и законитости у</p>	<p>АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА</p> <p>Аустралија: Земља-континент</p> <p>Океанија</p> <p>Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније.</p>	3	2	5	историја	– Комуникација
							српски језик	– Учење
							математика	– Сарадња
							биологија	– Дигитална
							ликовна култура	

<p>-схвати геолошку прошлост Аустралије и утицај одлике савременог рељефа</p> <p>-на карти покаже рељефне целине</p> <p>-истакне факторе који су довели до формирања пустиња на највећем делу континента</p> <p>-анализира узроке недостатка површинске хидрографије</p> <p>-објашњава постојање специфичног живог света и његове одлике</p> <p>-разуме одлике становништва и привреде</p> <p>-на карти уочава специфичност географског положаја Океаније</p> <p>-разуме разлике у начину постанка острва Океаније</p> <p>-издваја и на карти показује острвске групе и поједине државе Океаније</p>	<p>Европи и уме да издвоји географске регије;</p>	<p>Природне одлике Аустралије.</p> <p>Колонијални период и становништво Аустралије.</p> <p>Насеља Аустралије.</p> <p>Привреда Аустралије.</p> <p>Океанија – основна географска обележја.</p> <p>Политичка и регионална подела.</p>		<p>информатика и рачунарство</p> <p>грађанско васпитање</p> <p>музика</p> <p>култура</p>	<p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Одговоран однос према околини</p> <p>– Естетичка</p>
--	---	--	--	--	--

	-на немој карти издваја географске специфичности Океаније							
8.	<p>По завршетку наставне теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>-разуме специфичност географског положаја и постојања поларних области</p> <p>-уочи постојање две поларне области: Арктика и Антарктика</p> <p>-објасни сличности и разлике између поларних области</p> <p>-разуме историјат истраживања и садашњи значај поларних области</p> <p>- на немој карти приказује њихове специфичности</p>	<p>ГЕ.2.4.2.описује природне и друштвене одлике континента и наводи њи хове географске регије;</p> <p>ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чиње ница- објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте;</p> <p>ГЕ. 3.4.2.објашњава географске везе и законитости у Европи и уме да издвоји географске регије;</p>	<p>ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ</p> <p>Арктик и Антарктик</p> <p>Основне географске одлике Антарктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и научна истраживања.</p> <p>Основне географске одлике Арктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни</p>	2	0	3	<p>историја</p> <p>српски језик</p> <p>математика</p> <p>биологија</p> <p>ликовна култура</p> <p>информатика и рачунарство</p> <p>грађанско васпитање</p> <p>музика</p>	<p>– Комуникација</p> <p>– Учење</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Дигитална</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Одговоран однос према</p>

			ресурси и савремена научна истраживања				култура	околина – Естетичка
--	--	--	--	--	--	--	---------	---------------------------

Р.бр	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	<p>Усмено излагање, објашњавање, скицирање, дискусија, демонстрација, дијалог, рад на тексту, корелација са другим предметима, интернет</p> <p>Ученици ће уз помоћ наставника, расположивих статистичких извора, картографских и средстава информационо</p>	<p>Оцена 5:</p> <p>Уме да одреди географски положај регија Европе, планине и реке, типове климе; објасни значај регије, именује државу које припадају појединим регијама, наведе главне и веће градове и објасни групенарода које је насељавају, као и привредне одлике.</p> <p>Уме да опише повезаност држава, односе међу државама и народима као и појединим регијама континента, да повеже историјску прошлост народа</p>	<p>-Праћење и бележење напредовања кроз формативно и сумативно оцењивање</p> <p>-Путем израде задатака у уџбенику од стране ученика;</p>

<p>комуникационих технологија обрађивати појединачне државе света (географски положај, границе, величину, основне природно-географске и друштвено-економске одлике). До краја школске године, сви ученици ће имати регионално-географске приказе одабраних држава. На овај начин ученици ће бити у могућности да сагледају синтезни карактер регионалне географије у односу на појединачне дисциплине опште (физичке и друштвене) географије које карактерише примена аналитичких научних метода.</p> <p>Обрада наставних јединица о континентима ће се вршити по Керовом систему, који подразумева следећи редослед излагања: гео-</p> <p>графски положај, границе и величина, рељеф, клима, воде, живи</p>	<p>да бисхвати садашњост</p> <p>Препознаје појмове на карти. Показује активност на часу, има висок степен заинтересованости и одговорности према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и успешност и вољу за реализацију датих исхода.</p> <p>Оцена 4:</p> <p>Уз мању помоћ наставника уме да одреди географски положај регија Европе, веће реке и планине, типове климе; објасни значај регије, именује веће државе које припадају поједним регијама, наведе неке главне градове и прикаже групе народа које је насељавају, као и привредне одлике.</p> <p>Уме да одреди типове климе на људске делатности, разврставање народа на групе, одлике привреде појединих држава, да уцрта у нему карту поједине географске објекте.</p> <p>Углавном препознаје појмове на карти. Показује активност на часу, заинтересованост и одговорности према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и успешност и вољу за реализацију датих исхода.</p>	<p>-Усменим одговарањем ученика;</p> <p>-Израдом пројеката од стране ученика.</p> <p>Постигнућа ученика</p> <p>-</p> <p>континуирано праћење и вредновање ученичких постигнућа</p> <p>-како дају креативна решења, колико су активни, како аргументују, примењују, процењују последице...</p>
--	--	---

<p>свет, становништво, насеља, привреда, политичка и регионална</p> <p>подела континента. Истим редоследом ће се анализирати и одабране државе.</p> <p>При обради наставних јединица о географским регијама избећи ће се Керов систем, јер се на тај начин непотребно, два пута понављају већ обрађени садржаји у оквиру континента (иста наставна тема).</p> <p>За цртање тематских карата о географским регијама Европе користити неме карте, на којима се могу издвојити карактеристичне регије и њихови географски садржаји. При цртању и тумачењу тематских карата долази до изражаја самосталност у раду ученика и усавшава се</p>	<p>Оцена 3:</p> <p>Разуме и уз помоћ наставника наставника и уме да одреди географски положај неких регија Европе, порекло имена континента, регионалну поделу континента, разуђеност обала, границе, да покаже на карти крупније облике рељефа, хидрографске објекте, да наброји типове климе, етнички састав континента, основне одлике становништва и привреде</p> <p>Углавном препознаје неке појмове на карти уз помоћ наставника. Показује активност на појединим часовима, нема превелику заинтересованост или одговорност према сопственом процесу учења. Треба више да уважава препоруке за непредовање и успешност.</p> <p>Оцена 2:</p> <p>Има најосновнија знања о регијама Европе, зна само највеће планине и реке, поједине типове климе; именује највеће државе које припадају појединим регијама, наведе веће градове и наброји неке народе који је насељавају, као и основне привредне одлике.</p>	<p>-међусобна сарадња ученика., како о решавају сукобе мишљења,, како једни другима помажу</p>
--	--	--

<p>вештина практичне примене географске карте у настави. Уколико постоје техничке могућности, ученици могу припремити презентације, чиме се оспособљавају да кроз визуелизацију садржаја самостално анализирају и доносе закључке о одређеним специфичностима географских регија Европе. Ученике не оптерећивати квантитативним вредностима, већ инсистирати на појаве и процесе који утичу на развој европских регија. У циљу подстицања толеранције и солидарности код ученика, указати на постајање различитих социјалних, етничких и културних група у Европе</p>	<p>Слабије препознаје појмове на карти. Показује слабију активност на часовима, заинтересованост или одговорност према сопственом процесу учења. Треба више да уважава препоруке за непредовање и успешност.</p> <p>Оцена1:</p> <p>Нема основна знања о регијама Европе, не зна веће планине и реке, поједине типове климе; не зна да именује веће државе, градове које припадају поједним регијама, не зна да наброји неке народе који је насељавају нити привредне одлике. Не показује превелику активност на часовима, нема заинтересованост или одговорност према сопственом процесу учења. Треба значајно више да уважава препоруке за непредовање и успешност.</p>	
---	--	--

ДОДАТНА НАСТАВА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА	
			додатна настава
1.	РЕГИЈА И РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА		1
2.	ГЕОГРАФСКЕ РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ		6
3.	АЗИЈА		4
4.	АФРИКА		3
5.	СЕВЕРНА АМЕРИКА		2
6.	ЈУЖНА АМЕРИКА		1
7.	АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА,		1
8.	ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ		-
	УКУПНО		18

28.5. БИОЛОГИЈА

ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА

РАЗРЕД: 7.

ЦИЉ: Циљ учења биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

УЦБЕНИЦИ: Биологија за седми разред основне школе, Вулкан издаваштво, 2020. Милица Маркелић, Ива Лакић, Катарина Зељић, Невена Кузмановић

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС-Просветни гласник", бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021)

Р.бр	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА				КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМ А	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМ ЕТНИХ КОМПЕТЕНЦ ИЈА
			ОБ Р.	УТ ВР.	ОС Т.	УКУ П.		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; ▪ упореди бесполно и полно размножавање; ▪ идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; 	<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА -Улога и значај једра у метаболизму ћелије. -Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија). ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип) -Прво Менделово правило, крвне групе, трансфузија и трансплантација.</p>	4	3	2	9	географија, ликовна култура, физика, математика	вештина сарадње, комуникација, решавање проблема, компетенција за учење, дигитална компетенција, рад с подацима и информацијама

	<ul style="list-style-type: none"> одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу 	<ul style="list-style-type: none"> -Наслеђивање пола. -Наследне болести. -Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. -Једнополни и двополни организми. -Значај и улога полног размножавања 						
2.	<ul style="list-style-type: none"> одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота“ према начину на који обављају животне процесе; користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива; 	<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Основни принципи организације живих бића. -Појам симетрије, типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама; биолошки значај. -Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. -Присуство/одсуство биљних органа, (симетрија и сегментација код биљака). -Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице... -Грађа и улога ткива, органа, органских система 	15	9	4	28	географија, ликовна култура физика	вештина сарадње, комуникација, решавање проблема, естетска компетенција, рад с подацима и информацијама

		и значај за функционисање организма. -Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња -Сличности и разлике у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима						
3.	-разврставање организама према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; -повезивање принципа систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА -Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). -Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе. -Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили).	2	2	2	6	географија, ликовна култура, историја	вештина сарадње, комуникација, решавање проблема, дигитална компетенција, рад с подацима и информацијама

4.	<p>-идентификација основних односа у биоценози на задатим примерима; -илустровање примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; -упоређивање прикупљених података о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; -повезивање утицаја абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; -анализирање разлике између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; -идентификација трофичког нивоа организма у мрежи исхране; -предлагање акције заштите биодиверзитета и учествовање у њима</p>	<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ -Састав и структура популација. -Популациона динамика (природни прираштај и миграције). -Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). -Мреже исхране. -Животне области. Конвергенција и дивергенција животних форми. -Заштита природе. -Заштита биодиверзитета.</p>	4	5	4	13	географија, ликовна култура, хемија	одговоран однос према околини, вештина сарадње, комуникација, решавање проблема, компетенција за учење, дигитална компетенција, рад с подацима и информацијама
5.	<p>-анализирање задатог јеловника са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; -идентификација поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност,</p>	<p>ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ -Примери наследних болести. - Особине и грађа вируса. -Болести изазване вирусима.</p>	7	7	2	16	ликовна култура хемија	одговоран однос према здрављу, вештина сарадње, комуникација,

<p>анорексија,булимија); -планирање времена за рад, одмор и рекреацију; -довођење у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; -аргументовање предности вакцинације; -примењивање поступака збрињавања лакших облика крварења; -расправљање о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости. -прикупљање података о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и изношење става о значају њиховог истраживања; -одржавање личне хигијене и хигијене животног простора у циљу спречавања инфекција -коришћење ИКТ и друге опреме у истраживању, обради података и приказу резултата - повезивање промена насталих у пубертету са деловањем хормона</p>	<p>-Имунитет, вакцине. -Пулс и крвни притисак. -Прва помоћ: повреде крвних судова (практичан рад). -Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани. -Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница; тровање храном. -Промене у адолесценцији. - Здрави стилови живота (сан, кондиција, итд). - Последице болести зависности – наркоманија.</p>						<p>решавање проблема, компетенција за учење, дигитална компетенција естетска компетенција, рад с подацима и информацијама</p>
---	--	--	--	--	--	--	---

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>Наслеђивање и еволуција</p> <p>У оставаривању исхода увиђа везу између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији, треба повезати знања ученика о појмовима гена и ДНК и њиховом положају у ћелији прокариота и еукариота. У овом разреду треба увести појам хромозома, (од чега се састоје, како изгледају у деоби и ван ње, улога хромозома у контроли метаболизма ћелије, при чему је појам метаболизма познат из претходног разреда). На примеру људског кариограма, објаснити парове хромозома и да хромозоми једног пара се називају хомологни хромозоми (навести њихово порекло – од оца и мајке). Последњи пар хромозома на кариограму чине полни хромозоми и да су код жена исти а код мушкараца различити. Остали хромозоми, осим полних, се називају телесни.</p> <p>У остваривању исхода идентификује разлике митозе и мејозе на основу промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији је најприкладније користити моделе деоба које ученици могу самостално да направе (https://www.youtube.com/watch?v=SdZfa5HyEUs). На основу модела ученик може да опише ток сваке деобе, да их упореди и да направи табелу разлика митозе и мејозе (расподела наследног материјала, генетичка различитост и број ћелија које настају по завршетку деобе). Приликом описа ћелијских деоба не треба наводити имена појединачних фаза у деобама, већ је потребно</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>-Уме да објасни ћелијски метаболизам; -упоређује хромозоме прокарија и еукарија; -уочава разлике између митозе и мејозе и њихову улогу у развићу и размножавању вишећелијских организама; -уме да шематски прикаже и објасни три Менделова правила; - аргументује везу између наследних болести и утицаја животне средине; -графички приказује испољавање болести кроз рецесивне алеле; -шематски приказује и објашњава наслеђивање пола код људи.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује.</p> <p>– Уме да објасни појмове кариотип и кариограм, -уме да објасни промене на хромозомима током ћелијске деобе и да разликује појмове: хомологни хромозоми и хроматиде -уме да објасни грађу гена, као фактора наслеђивања; -разуме да полне ћелије настају од посебних ћелија у организму -повезује фазе ћелијског</p>	<p>У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад. Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици партиципирају, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, документују итд.</p> <p>Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања, Памћење (навести, препознати, идентификовати...)</p> <p>Објективни тестови са допуњавањем кратких</p>

<p>фокусирати се на сам процес и његов резултат. Модел може да прикаже чак и комбиновање хромозома на почетку мејозе (што је важно за разумевање стварања разноврсних комбинација гена код потомака као извора варијабилности), што је суштински значај мејозе (и полног размножавања).</p> <p>У остваривању исхода разматра предности и недостатке бесполог у односу на полно размножавање, важно је надовезати садржај о размножавању на садржај који се односи на ћелијске деобе. Бесполоно размножавање треба повезати са митозом и настанком идентичних ћелија, због чега су и потомци генетички идентични свом једином родитељу. Потребно је дати примере бесполог размножавања код биљака и животиња. Полно размножавање треба повезати са мејозом, деобом у којој настају гамети, чијим спајањем ће се гени родитеља искомбиновати, у јединствену комбинацију коју свака јединка (настала полним размножавањем) носи. Ученици би требало да на примерима уоче предности и недостатке бесполог размножавања. На пример, у случају гајења биљних култура је боље да нема варијација, јер се гаје на одређеним местима за која биљке морају бити добро адаптиране, али у случају промене услова средине све јединке би биле елиминисане.</p> <p>Варијабилност која се постиже полним размножавањем, треба повезати са еволуционим механизмом – природном селекцијом и са еволуционим предностима које има популација организама која је генетички разноврсна, у смислу већег потенцијала за адаптирање на промене у животnoj средини. То се може односити, на пример, на отпорност према новим болестима.</p> <p>У остваривању исхода прикупља и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења треба се</p>	<p>циклуса са променама наследног материјала; - графички приказује испољавање болести кроз рецесивне алел.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-Уочава и наводи сличности и разлике између биљних и животињских ћелија; -уме да одреди везу између гена и хромозома; -разликује телесне хромозоме од полних хромозома; -разуме механизам настанка зигота; -разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима; -разуме начине настајања грешака у генетичком материјалу - зна да на развиће организама поред генетичког материјала –</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери к-Уме да наброји и опише делове једра; -зна за појам и основну улогу хромозома; -зна за улогу Грегора Мендела у зачетку генетике; -израчунава вероватноћу наслеђивања пола код људи.ритички расуђује;</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не</p>	<p>одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова.</p> <p>Разумевање (навести пример, упоредити, објаснити, препричати...)</p> <p>Дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, есеји.</p> <p>Примена (употребити, спровести, демонстрирати...)</p> <p>Лабораторијске вежбе, проблемски задаци, симулације.</p> <p>Анализирање (систематизовати, приписати, разликовати...)</p> <p>Дебате, истраживачки радови, есеји, студије случаја, решавање проблема.</p> <p>Евалуирање (проценити, критиковати, проверити...)</p> <p>Дневници рада ученика, студије случаја, критички прикази, проблемски задаци.</p> <p>Креирање (поставити</p>
---	--	---

<p>надовезати на процес настајања гамета у мејози, чиме се количина наследног материјала преполови, а оплођењем се поново успоставља диплоидност код организама. Ток развића вишећелијских организама треба објаснити на моделу човека, а ученици самосталним истраживањем треба да дођу до података о животним циклусима животиња из непосредног окружења или да анализирају податке сакупљене на интернету (веза са области Јединство грађе и функције као основа живота).</p> <p>У остваривању исхода шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу потребно је објаснити појам генског алела и дати примере на особинама које се алтернативно испољавају у којима су алели или доминантни или рецесивни (слободна ушна ресица, способност кружног савијања језика). Објаснити појам генотипа кроз постојање два алела за један ген (генски локус) на хомологним хромозомима (један наслеђен од маме, други од тате), а фенотипа на видљивим особинама организама.</p> <p>Треба дати шему наслеђивања неке особине (светле очи/тамне очи) у једној генерацији и на њој објаснити Менделово правило (Правило растављања и слободног комбиновања на једном генском локусу). За анализу резултата користити знања о пропорцијама из математике. Сличном шемом се може приказати и наслеђивање пола, кроз комбинацију полних хромозома који се налазе у јајној ћелији и сперматозоиду приликом оплођења. Као примере промена стања организма или наследних болести могу се навести болести које зависе: само од наслеђених гена (срасли прсти, једна врста патуљастог раста), од наслеђених гена и начина живота (дијабетес), оне које су везане за полне хромозоме (хемофилија), болести које су</p>	<p>изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;</p>	<p>хипотезу, конструисати, планирати...)</p> <p>Експерименти, истраживачки пројекти.</p> <p>као и оцењивање са његовом сврхом:</p> <p>Сврха оцењивања Могућа средства оцењивања</p> <p>Оцењивање наученог (сумативно) Тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји.</p> <p>Оцењивање за учење (формативно) Посматрање, контролне вежбе, дневници рада ученика, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе.</p> <p>У процесу оцењивања добро је користити портфолио (збирка докумената и евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика.</p>
--	---	--

	<p>одређене већим бројем гена и такође зависне од начина живота (шизофренија), или су последица промене у броју хромозома (Даунов синдром).</p>		
2.	<p>Јединство грађе и функције као основа живота За достизање исхода: одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених информација о његовој грађи, пореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота” према начину на који обављају животне процесе, користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива, акценат треба да буде на ученичком истраживању основних принципа организације живих бића и значају ткива, органа и органских система и за функционисање организма. Симетричност тела треба обрадити као особину која се јавља у свим групама живих организама (једноћелијских и вишећелијских), са типичним примерима радијалне (зрчне), билатералне (двобочне) симетрије, и асиметрије. Код обраде симетрије/асиметрије једноћелијских организама користити примере познатих врста које су обрађиване у претходним разредима. Посебну пажњу треба обратити на појаву симетрије/асиметрије код биљака (симетрија цвета, листа...), као и на облике симетрије код животиња, како би се разумео значај симетрије тела за живот у воденој и копненој средини. Цефализацију код животиња (овај стручни појам не треба користити) би требало описати као груписање главних органа за пријем и спровођење информација у предњем делу тела, јер овај део тела први ступа у контакт са спољашњом средином (краћи пут/бржа реакција). Сегментираност тела треба обрадити на типичним, методски одабраним примерима биљака и животиња, са нагласком на биолошки значај појве сегментације за живот у воденој и</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>-Уочава везу између симетрије, цефализације и сегментације организама; -припрема и поставља оглед; -уме да одреди положај гљива и лишјајева на дрвету живота; -шематски приказује и објашњава значај исхране, дисања и излучивања код биљака; -описује прилагођености биљака за боље расејавање семена; -упоређује животне циклусе. * -Упоредује телесне омотаче и њихове улоге код различитих група животиња; -уочава и објашњава повезаност грађе и функције локомоторног система;-уме да објасни на примеру рефлексну реакцију код човека; -разуме правила трансфузије крви у АБО систему крвних група и Rh- фактор систему; -објашњава значај пречишћавања крви; -разликује и упоређује начине размножавања код бескичмењака и кичмењака.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује.</p> <p>-Објашњава сличности и разлике у грађи и начину живота једноћелијских протиста; -уочава повезаност</p>	

<p>копненој средини.</p> <p>Важно је да ученик кроз вежбање на различитим примерима што више самостално успоставља везу између типа симетрије и начина живота (брзина, покретљивост...) одређене јединке у датим условима спољашње средине. Тип симетрије, присуство/одсуство цефализације, као и присуство/тип сегментације треба такође користити и као важан критеријум за разврставање организама применом дихотомних кључева у оквиру области Порекло и разноврсност живог света. Појам телесне дупље, као и (ембрионалних) телесних слојева не треба помињати, јер ученици немају довољно знања о развићу на овом узрасту. Код обраде ткива треба се бавитиморфологијом (изгледом) појединих типова ћелија и њихове улоге, док ће њихова детаљнија унутрашња грађа бити обрађивана у наредном разреду. Такође, у оквиру одговарајућих наставних јединица, треба обрадити и ћелије са специфичним функцијама, нпр. мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице и др. За изучавање грађе ћелија и ткива треба користити школски микроскоп. У складу са могућностима, потребно је фаворизовати индивидуални ангажман ученика у изради микроскопских препарата и микроскопирању.</p> <p>Главне групе једноћелијских еукариотских организама треба обрадити кроз упоредни преглед грађе и сличности/разлике основних животних функција код једноћелијске алге, амебе, бичара, трепљара. Не ићи у детаљније систематске поделе у оквиру групе Протиста. Паралелно са компаративним прегледом грађе на методски одабраним представницима који су познати ученицима из ранијег образовања или непосредног</p>	<p>алге и гљиве у форми лишаја; -уме да објасни повезаност грађе и функције биљних органа; -разуме значај пупољака за развој биљке; -уме да објасни рад стоминог апарата. *-Уме да повеже грађу и улогу рожних творевина коже; -објашњава састав костију кичмењака -наводи особине и типове мишића код одређених група животиња; -упоређује грађу и функцију различитих чула животиња -уме да објасни грађу и функцију нервне ћелије и нервног ткива -уочава разлику у начину дисања и у грађи система органа за дисање код животиња -упоређује грађу и улогу крвних ћелија. -разликује начине размножавања код бескичмењака и кичмењака.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;</p> <p>– Препознаје и објашњава чланковитост у животињском царству; -разликује критеријуме за груписање једноћелијских протиста; -разуме значај гљива за природу и човека; -уме да нацрта и обележи попречни пресек листа. *-Објашњава састав телесног покривача код животиња; -наводи и делимично објашњава нервни систем бескичмењака -уочава разлике у начину исхране и грађи система органа за варење код животиња; -наводи грађу и функцију система органа за излучивање код бескичмењака и кичмењака; -објашњава разлику између спољашњег и унутрашњег оплођења.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз</p>	
--	---	--

<p>окужења, треба обрадити и сличности и разлике у грађи и обављању основних животних процеса главних група биљака, гљива и животиња. Сличности и разлике у грађи ткива и органа значајних за обављање основних вегетативних процеса (исхране, дисања и излучивања) биљака обрадити паралелно, тј. компаративним прегледом грађе методски одабраних представника (вишећелијска алга, маховина, папрат, голосе меница, скривеносеменица). При обради теме транспорта воде исупстанци кроз биљку, обрадити и појам ћелија затварачица, као пример ћелија са специфичном функцијом у биљци. Сличности и разлике у грађи репродуктивних органа и размножавању биљака такође обрадити на методски одабраним представницима (вишећелијска алга, маховина, папрат, голосеменица, скривеносеменица) и повезати са значајем и улогом полног размножавања код биљака (исходи из области Наслеђивање и еволуција). Овде се може обрадити и тема животни циклуси биљака (такође из области Наслеђивање и еволуција), без улажења у детаље смене генерација сваке појединачне групе биљака. Потребно је ставити акценат на биолошки значај разноврсности цвета и цвасти у функцији размножавања (без детаљнијег улажења у типове цвасти): једнополни и двопolni цветови и цвасти, симетрија, боја, мирис, нектар, анатомија цвета у функцији опрашивања итд. Раст биљака (нагласити да је заснован на митотичким деобама, које су обрађиване у оквиру области Наслеђивање и еволуција) треба обрадити на примерима код вишећелијске алге, зељасте и дрвенасте биљке). Изучавање покретљивости (покрета) биљака, као једне од заједничких особина живих бића по могућности обрадити кроз огледе, наслањајући се на већ</p>	<p>минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; -Разликује симетрију тела организама (животиња и биљака); -уме да разликује и објасни животне форме гљива; -разликује типове стабала код васкуларних биљака; -зна да је ћелија најмања јединица грађе и функције свих вишећелијских организама; -разликује начине размножавања биљака (бесполно, полно, вегетативно). *-Наводи врсте телесног покривача код животиња -уме да објасни разлике између спољашњег и унутрашњег скелета животиња; -уме да наведе и грађу нервног система код различитих група животиња; -наводи начине пријема и реаговања животиња на дражи из спољашње средине; -уме да објасни основне улоге крви; -наводи органе за излучивање код човека и разуме њихову основну улогу; -разликује бесполно и полно размножавање животиња.</p>	
--	---	--

<p>познате примере помињане у претходним разредима у оквиру обраде међусобних утицаја живих бића и животне средине, или на новим примерима из сопственог окружења.</p> <p>Компаративни преглед грађе и функције животиња треба реализовати кроз обраду на методски одабраним представницима, који су од раније били познати ученицима: 1) Заштита тела (кроз упоредни преглед грађе и функције телесног покривача (интегумент, кожа) на методски одабраним представницима главних група животиња. Овде се могу обрадити и неке ћелије са специфичном функцијом, нпр. жарне ћелије. 2) Потпора и покретљивост – упоредни преглед телесних структура које обезбеђују потпору и покретљивост главних група животиња на методски одабраним представницима. Обрадити спољашњи и унутрашњи скелет животиња. Поменути да код животиња (нарочито оних без присуства чврстог скелета) и течност у телу може играти улогу скелета (хидроскелет). Обрадити мишићне ћелије као ћелије са специфичном функцијом, које својим радом делују на скелет, односно заједно са скелетом омогућавају покретљивост појединих делова тела/ целог организма. 3) Пријем дражи и реаговање на дражи обрадити на посебним часовима, кроз упоредни преглед главних чула и упоредни преглед нервног система на методски одабраним представницима главних група животиња. При обради нервног система треба обрадити ћелије са специфичном грађом и функцијом – нервне ћелије, које омогућавају реаговање на дражи из спољашње и унутрашње средине. Такође, ученицима скренути пажњу да се код већине група животиња врши груписање нервних ћелија у појединим деловима тела (ганглије, мозак –</p>		
--	--	--

<p>повезати са предностима оваквог груписања и са цефализацијом), док се ређе појединачне нервне ћелије повезују у мреже (нпр. код медузе, што има везе са симетријом). 3) Обезбеђивање енергије за организам – врши се захваљујући исхрани и дисању. Иако се, због обимности, исхрана и дисање обрађују на посебним часовима, треба нагласити њиховунераскидиву улогу у обезбеђивању енергије за све животне функције. Кроз упоредни преглед треба обрадити разноврсност грађе органа за варење главних група животиња, у односу на њихов начин исхране (нпр. дужина црева код типичног карнивора/хербивора/омнивора, грађа кљуна, вољка и бубац, слепо црево...). Органе за дисање обрадити на типичним примерима водених и копнених животиња, као и кроз израду различитих модела/шема/стрипа...</p> <p>4)Транспорт супстанци кроз тело приказати кроз упоредни преглед грађе и функције система органа за циркулацију главних група животиња, на методски одабраним представницима. Напоменути да и спољашња средина (вода) може бити у функцији транспортног медијума, као и да постоје посебне телесне течности (крв, лимфа, хемолимфа). Потребно је поменути постојање отвореног и затвореног транспортног система, као и да у оквиру затвореног транспортног система циркулише течно ткиво – крв са крвним ћелијама, које имају одређене специфичне функције. Нагласити да сеуправо на крвним ћелијама налазе фактори важни за одређивање крвних група, које ученици треба да савладају кроз вежбања о наслеђивању АВО система крвних група. Осврнути се на значај поклапања крвних група при трансфузији и трансплантацији (веза са Наслеђивање и еволуција). У оквиру обраде затвореног</p>		
---	--	--

<p>транспорт- ног (крвног) система кичмењака (човека) кроз практичне вежбе обрадити пулс и крвни притисак, као и демонстрацију/вежбу пружања прве помоћи у случају повреде крвних судова (из области Човек и здравље). 5) Излучивање треба обрадити кроз упоредни преглед грађе и функције органа за излучивање, у контексту живота у води/на копну (проблем/решење), главних група животиња, на методски одабраним представницима водених и копнених организама. 6) Размножавање треба обрадити кроз упоредни преглед начина размножавања главних група животиња на методски одабраним представницима, са примерима животиња одвојених полова и хермафродита. Треба обрадити значај и улогу полног размножавања и поређење животних циклуса (потпуно и непотпуно развиће, спољашње и унутрашње оплођење, појам ларве) само на примерима инсеката и водоземаца (веза са оквиру области Наслеђивање и еволуција). Не треба обрађивати ендокрини систем, пошто ће његова грађа и функције бити обрађена у наредном разреду.</p> <p>Компаративни преглед грађе главних група гљива: плесни, квасци, печурке треба обрадити кроз преглед сличности и разлика у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима. Са гљивама треба обрадити и лишајева, као пример обострано корисне заједнице организама (нпр. једноћелијске алге и гљиве). Ученици би могли да буду укључени у реализацију мини истраживачког пројекта Гљиве и лишајеви мога краја. Препоручује се истраживање у непосредном окружењу и одређивање типичних врста гљива и лишајева уз употребу</p>		
--	--	--

	<p>једноставних кључева и прављење забелешки на терену (веза са остваривањем исхода из области Порекло и разноврсност живог света). Ове активности треба изводити искључиво уз присуство наставника, као и родитеља – волонтера. Потребно је упозорити ученике да кидање и брање јединки није дозвољено због заштите диверзитета и сигурности ученика. Компаративни преглед главних група гљива може се повезати и са облашћу Човек и здравље, у оквиру обраде Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница; тровање храном. Уколико се приликом обраде теме о гљивама планира демонстрација/посматрање плесни (у петри шољи, на хлебу и сл.), обратити пажњу да ли у одељењу има ученика који могу бити алергични на ове агенсе.</p> <p>Уз одговарајуће примере упоредне грађе главних група биљака, гљива и животиња треба увести појмове конвергенције и дивергенције, као везу са исходима из области Живот у екосистему.</p>		
3.	<p>Порекло и разноврсност живог света</p> <p>У достизању исхода разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева и повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила неопходно је ослањати се на област Јединство грађе и функције, будући да ученици треба да се баве системом класификације живих бића, који је заснован на еволуционом пореклу, односно сличностима и разликама између припадника различитих таксономских група. Увод у систематику би требало засновати на приказу основних принципа систематике, навођењем основних систематских категорија, као и спомињањем биномне номенклатуре (иако деца у овом узрасту не</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког м ишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>Уочава да се вишећеличност независно развила у неколико еукариотских група (биљке, гљиве, животиње); -примењује правила класификације и користи дихотоме кључеве за препознавање организама у непосредном окружењу; –уочава везу између систематских и филогенетских категорија, успостављајући везе међу организмима на „дрвету</p>	

<p>треба да уче латинска имена). На основу биномне номенклатуре може се демонстрирати принцип – врсте унутар једног рода, а затим се по истом принципу може појаснити припадност родова једној фами- лији, фамилија реду, итд. Крупну слику разноврсности живота, на нивоу кола и класе, треба представити дрветом живота. Имајући у виду да су ученици са дрветом живота упознати у ранијим разредима, увођење употребе дихотомих кључева може се засновати на ранијим знањима (кроз вежбу). На пример, критеријум „има/нема једро” је прва дихотомија коју могу да уче на дрвету живота (прокариоти- еукариоти), затим, „једноћеличност/вишећеличност” (код еукариота), „аутотрофија/хетеротрофија” (код еукариота – алге, биљке, гљиве, животиње), „има/нема диференцирана ткива” (код еукариота), „тип симетрије” (код еукариота), итд.</p> <p>Знања из упоредне грађе/телесне организације главних група биљака, гљива и животиња (из области Јединство грађе и функције), треба да представљају основ за разврставање организама према задатим критеријумима, применом дихотомих кључева, након обраде сваке од ових група. Дакле, систематику треба обрадити мање детаљно, а инсистирати на правилима примене, односно практичној примени дихотомог кључа, чиме би ученици, након демонстрације одговарајућих примера од стране наставника, били оспособљени да сами разврставају жива бића и на основу задатих критеријума одреде њихову позицију на дрвету живота. На пример, ученици могу кроз вежбу на часу да групишу организме приказане на фотографијама, према задатим критеријумима (до нивоа кола/класе). Груписање треба да иде само до нивоа главних група уз истицање</p>	<p>живота“ у односу на време настанка; –користи доказе еволуције (постојање и настанак фосила, предачке форме) за тумачење филогенетских низова; - селекује и вреднује информације</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује.</p> <p>-Разврстава организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; –повезује принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста - фосила; -одређује положај организма на „дрвету живота“ на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; -упоређује организме на различитим позицијама на „дрвету живота“ према начину на који обављају животне процесе.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;</p> <p>- Зна да вишећеличност постоји у неколико еукариотских група (биљке, гљиве, животиње); - зна да одреди положај организма на „дрвету живота“ на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; - зна да разврста организме према једноставним задатим критеријумима применом</p>	
---	---	--

	<p>карактеристика на основу којих ће ученик моћи да неки организам из сопственог окружења (нпр. паука, птицу, инсекта, голосеменицу, скривеносеменицу...) сврста у одређену групу. Будући да би обрада систематике унутар сваке групе требало да укључује активно учешће ученика под вођством наставника, ови часови представљају и обраду и вежбе. У оквиру ових часова треба представити и примере конвергенције (наспрот дивергенцији), као очигледно одступање од принципа „сличност = сродност” (нпр. крила инсеката и крила кичмењака, пераја китова и риба, млечике и кактуси, итд). Ове теме надовезују се на стечено знање о адаптацијама.</p> <p>Основне принципе систематике, кроз порекло и диверзификацију група организама од заједничког претка, треба илустровати приказом прелазних фосила. На овај начин, ученици ће стећи увид у променљивост живог света, као и у чињеницу да садашња флора и фауна, које могу проучавати и класификовати, представљају резултат еволуције живог света током милијарди година на планети Земљи. Другим речима, живи свет пре више милиона година није изгледао као данас, нити живи свет пре 500 милиона година, итд. Ова знања су важна и за сагледавање будућности биодиверзитета на Земљи – последица антропогеног деловања, климатских промена, тектонских промена, и других процеса.</p>	<p>дихотомних кључева.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>Дефинише појам врсте и именује систематске категорије; -разврстава бића у одређене категорије према њиховим сличностима и разликама; -уме да уочи везе међу организмима на „дрвету живота”.</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;</p>	
4.	<p>Живот у екосистему</p> <p>За достизање исхода ове области акценат је на односима организама у биоценози и популацијама (природни прираштај и миграције) и еколошким факторима као факторима природне селекције.</p> <p>У достизању исхода пореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима, препорука је да се користе теренска</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p>	

<p>истраживања у паровима/групи. Ученици треба да прикупе податке о различитим врстама које живе на различитим стаништима. Није непоходно да знају назив врсте, довољно је да их разликују (пар/група прикупља податке о једној врсти). Податке могу да представе графички нпр. зависност бројности од неког еколошког фактора (рецимо осветљености). Иако на станишту делује комплекс фактора, треба изабрати онај који је у том тренутку ограничавајући. Сумирањем резултата свих парова/група ученици стичу целовиту слику о утицају одређеног еколошког фактора на бројност различитих врста.</p> <p>Исход – илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције се ослања на област Наслеђивање и еволуција. Знања о еколошким факторима треба да повежу са природном селекцијом. Посебну пажњу треба обратити на везу грађе опрашивача (не само инсеката) и грађе цветова. На пример дужина кљуна колибрија је у вези са „дубином” на којој се налазинектар, облик цвета орхидеје изгледом и мирисом подсећа на женку бумбара, формирање цвасти повећава могућност опрашивања, облик кљуна зеба зависи од доступне хране... Деловање абиотичких фактора се може илустровати на примеру кактуса: адаптације на високе температуре и малу, неравномерно распоређену количину падавина.</p> <p>Исход – идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране представља проширивање и продубљивање знања о трофичким односима и ланцима ихране. Обрада треба да буде праћена радионичарским, односно групним радом, нпр. од ланаца исхране ученици треба да направе мреже или обрнуто, на основу задатог текста који описује биоценозу треба да направе мреже исхране</p>	<p>–Процењује значај мера заштите, очувања и унапређивања животне средине и зна како може да их примени; –повезује распоред биома на Земљи с чиниоцима који га одређују; -описује значај биодиверзитета и властите одговорности за његову заштиту; -препознаје утицаје људског деловања на животну средину, као и основне мере заштите животне средине.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује.</p> <p>Описује основне односе међу члановима екосистема и објашњава како делови екосистема утичу једни на друге; -уочава распоред биома на Земљи и основне особине које их одређују; –успоставља везу између узрока и последица штетног дејства загађујућих супстанци на живи свет и животну средину.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;</p> <p>– Зна значење основних еколошких појмова (животна средина, станиште, животна заједница, популација, еколошка ниша, екосистем, биодиверзитет, биосфера); –описује значај биодиверзитета та и властите одговорности за његову заштиту; –разуме значај мера заштите животне средине из аспекта одрживог развоја;</p>	
---	---	--

<p>и слично. Не препоручује се обрада кружења супстанце и преноса енергије.</p> <p>За достизање исхода повезује утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају потребно је обрадити комплекс еколошких фактора који одређују распрострањење 8 основних животних области на копну (тундре, тајге, лишћарске листопадне шуме, медитеранске шуме и макије, саване, кишне тропске шуме степе, пустиње) и обрадити комплекс еколошких фактора који одређују услове живота у воденим биомима (морима и океанима). Препорука је да час утврђивања буде истовремено и вежба. Ученицима се могу понудити слике организама које треба да групишу по задатим критеријумима и повежу како еколошки фактори делују на животну форму, на пример мајмуни који насељавају кишне тропске шуме имају дуг реп који им служи за прихватање, животиње које живе у хладним пределима морају имати скраћене периферне делове како не би одавали превише топлоте...</p> <p>Исход – на примерима конвергенције и дивергенције анализира разлику између сличности и сродности организама је у вези са исходима области Порекло и разноврсност и Наслеђивање и еволуција. Ученици се могу и у оквиру тих тема упознати са појмовима конвергенције и дивергенције, а на карактеристичним примерима увиде да сличност не подразумева увек и сродност и обрнуто.</p> <p>Грађа органа за варење/начин исхране може се повезати са актерима ланаца исхране/ мреже исхране. Слично је и са подударношћу грађу опрашивача и цветова, у оквиру исте области. Препорука је да ученици самостално траже примере конвергенције и дивергенције а да им се понуде</p>	<p>-зна основне односе међу члановима екосистема; -зна основне биоми на Земљи и њихов распоред.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;-Дефинише основне еколошке појмове (животна средина, станиште, животна заједница, популација, еколошка ниша, екосистем, биодиверзитет, биосфера); –препознаје представнике екосистема у непосредном окружењу и одговорно се односи према њима;-дефинише биодиверзитет; – препознаје утицаје људског деловања на животну средину и основне мере заштите животне средине.</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;</p>	
---	--	--

	<p>материјали са упоредним прегледом биљних органа, упоредним прегледом скелета кичмењака, крила инсеката и крила кичмењака и слично. Дobar пример је разноврсност грађе глодара у зависности од станишта (слепо куче, дабар, капибара...).</p> <p>За достизање исхода предлаже акције заштите биодиверзитета и учествује у њима, на основу позитивних примера деловања човека на животну средину, ученици треба да осмисле предлоге (који се односе на стање у свих 8 копнених животних области, као и у воденим биомима), уз напомену да није свака акција истовремено и добра акција. Пре планирања акција препорука је да се ученици упознају са примерима уништавања кишних тропских шума где је често видљив само губитак кисеоника а не и губитак врста и чињеница да се ове шуме много теже обнављају од неких других екосистема, да истраже како прехранбени производ Нутела уништава лемури (веза употребе палминог уља у производњи прехранбених производа и претварање станишта лемури у плантаже палми).</p> <p>Ученицима се могу дати задаци да израчунају колико пластике поједу животиње или колико угљен-диоксида емитује један аутомобил са возачем а колико аутобус пун путника. Једна од активности може бити пројекат Планета инсеката у оквиру кога ученици могу да истраже биодиверзитет инсеката, угроженост опрашивача и значај инсеката за екосистеме.</p>		
5.	<p>Човек и здравље</p> <p>За достизање исхода аргументује предности вакцинације требало би обрадити особине и грађу вируса, као и начине преношења и превенције најчешћих вирусних болести. Пожељно је да то буду болести против којих постоји вакцина, било да су у обавезном или у</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу</p>	

<p>препорученом програму имунизације. Истовремено, то је прилика да се ученици подсети путева преношења и начина превенције најчешћих бактеријских болести (6. разред). При обради имунитета и вакцинације требало би се задржати на основном објашњењу настанка имунитета без дубљег залажења у механизме настанка антитела (једна врста белих крвних зрнаца учествује у стварању имунитета, повезати са раније обрађиваним ћелијама крви у Јединство грађе и функције). Наставник би требало да на једноставан начин ученицима објасни разлике између урођеног/стеченог и пасивног/активног имунитета, као и да пасивни вештачки имунитет обради на информативном нивоу. Током објашњавања значаја вакцина пожељно је користити званичне статистичке податке и упутити ученике где те податке могу и сами да пронађу (Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, Удружење педијатара Србије...).</p> <p>Током обраде правила чувања и припремања намирница наставник би требало да упути ученике да повежу сазнања са оним што им је познато о бактеријама (6. разред) и гљивама (раније, током 7. разреда). Током увежбавања анализирања задатог јеловника са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране ученици ће допунити знања о правилној исхрани стечена у 5. разреду, делом у настави биологије, а делом кроз предмет Физичко и здравствено васпитање. Када ученици стекну знања о поремећајима исхране, моћи ће, у складу са тим, да процене сопствене животне навике. Стицање умења прављења плана дневних и недељних активности које ће посветити раду, одмору и рекреацији, а које се може обрађивати и кроз вршњачку едукацију, допринеће бољем процењивању сопствених животних навика. (Биолошки смисао адолесценције треба</p>	<p>стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>Објашњава механизме и поремећаје функције органских система и истиче значај имунитета; -зна животне стилове и утицај медија на понашање младих. –Повезује настанак болести (посебно болести зависности) с ризичним облицима понашања и са стресом (односно с поремећајима психичког стања и здравља личности.)</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује</p> <p>Уочава повезаност између грађе и функције органа и органских система човека; –уме да објасни физиолошке процесе организма човека и њихову повезаност; -уме да општа знања о променама у пубертету повеже са сопственим искуствима и да се одговорно понаша у вези са репродуктивним здрављем; –процењује када може сам себи да помогне и када је поребно потражити лекарску помоћ.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-Описује улоге органа; –познаје биолошки смисао адолесценције; –уме да примени мере превенције, а посебно схвата значај вакцинације у склопу тих мера.</p>	
--	---	--

<p>обрадити уз подсећање на промене кроз које пролази човек током одрастања, разлике међу људима у погледу изгледа, понашања. Отворена дискусија са ученицима у којем они излажу своје мишљење, ставове и животно искуство, могао би бити један од начина обраде градива.) Потребно је да ученик зна да коришћење психоактивних супстанци доводи до физичке и психичке зависности, у којој мери је то штетно за појединца, породицу и друштво, као и да зна коме се треба обратити за помоћ и лечење од зависности. Могући начини за достизање исхода доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци су емитовање едукативних филмова, позивање бившег наркомана да исприча своје животно искуство или да ученици направе кратке драматизације/скетчеве на ову тему.</p>	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; -Именује и одређује положај органа човека; -зна ште је адолесценција; –уме да идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и да избегава ризична понашања; –препознаје најчешће болести, стања, деформитете Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;</p>	
--	---	--

ДОПУНСКА НАСТАВА - БИОЛОГИЈА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Јединство грађе и функције као основа живота	6
2.	Наслеђивање и еволуција	2
3.	Порекло и разноврсност живота	2
4.	Живот у екосистему	5
5.	Човек и здравље	3
УКУПНО ЧАСОВА		18

ДОДАТНА НАСТАВА - БИОЛОГИЈА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Јединство грађе и функције као основа живота	6
2.	Наслеђивање и еволуција	2
3.	Порекло и разноврсност живота	2
4.	Живот у екосистему	5
5.	Човек и здравље	3
УКУПНО ЧАСОВА		18

28.6 МАТЕМАТИКА

Предмет: МАТЕМАТИКА

Разред: СЕДМИ

Циљ: Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Уџбеници:

Математика 7 - уџбеник за седми разред основне школе, Владимир Стојановић, Математископ, 2020;

Математика 7 - збирка задатака за седми разред основне школе, Наташа Алимпић, Никола Вигњевић, Гордана Поповић, Владимир Стојановић, Математископ, 2020

Литература:

Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања, Службени гласник РС – Просветни гласник, бројеви: 5/2019-61, 1/2020-60, 6/2020-99, 8/2020-597, 5/2021-4, 17/2021-42, 16/2022-2;

Математички лист, Друштво математичара Србије;

Симић, Борисав, И то је математика, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1992.

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
			Обнављање градива			4		
1.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција - одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима - на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима - одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку 	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева МА.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно МА.1.1.5. дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим МА.1.1.6. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама</p> <p>Средњи ниво: МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа МА.2.1.3. примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама</p>	<p>Реални бројеви</p> <p>Квадрат рационалног броја</p> <p>Решавање једначине $x^2 = a, a \geq 0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2 = 2$)</p> <p>Реални бројеви и бројевна права</p> <p>Квадратни корен, једнакост $\sqrt{a^2} = a$</p> <p>Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка</p> <p>Основна својства операција с реалним бројевима</p>	8	13	21	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија,</p> <p>Физика,</p> <p>Хемија,</p> <p>Биологија</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - рад са подацима и информацијама

	<p>- нацрта график функције $y = kx$, $k \in R \setminus \{0\}$</p> <p>- примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама</p>	<p>МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама</p> <p>МА.2.2.4. уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y=ax$ и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан пропорције</p> <p>МА.2.4.3. дату величину исказе приближном вредношћу</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза</p> <p>МА.3.1.2. оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама</p> <p>МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама</p> <p>МА.3.4.2. процени и заокругли дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима; изражава оцену грешке</p>	<p>Функција директне пропорционалности $y = kx$, $k \in R \setminus \{0\}$</p> <p>Продужена пропорција</p>					
2.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>- примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима</p>	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво:</p> <p>МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и</p>	<p>Питагорина теорема</p> <p>Питагорина теорема (директна и обратна)</p> <p>Важније примене Питагорине теореме</p> <p>Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}$, $\sqrt{3}$, $\sqrt{5}$ итд.</p>	6	13	19	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија</p> <p>Ликовна култура</p>	<p>- компетенција за учење</p> <p>- комуникација</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- естетичка компетенција</p>

		да решава задатке користећи Питагорину теорему Напредни ниво: МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка	Растојање између две тачке у координатном систему				Физика	
3.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - трансформише збир, разлику и производ полинома - примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома - растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата) - примени трансформације полинома на решавање једначина 	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану МА.1.2.2. израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима МА.1.2.3. сабира, одузима и множи мономе</p> <p>Средњи ниво: МА.2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен МА.2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином</p> <p>Напредни ниво: МА.3.2.2. користи особине степена и квадратног корена МА.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома;</p>	<p>Цели алгебарски изрази</p> <p>Први део:</p> <p>Степен чији је изложилац природан број; степен декадне јединице чији је изложилац цео број; операције са степенима; степен производа, количника и степена.</p> <p>Други део:</p> <p>Алгебарски изрази</p> <p>Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома)</p> <p>Квадрат бинома и разлика квадрата</p> <p>Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона,</p>	19	29	48	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија,</p> <p>Физика,</p> <p>Хемија,</p> <p>Биологија</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - рад са подацима и информацијама

		увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставији облик	формуле за квадрат бинома и разлику квадрата Примене					
4.	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: - примени својства страница, углова и дијагонала многоугла - израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост - конструише ортоцентар и тежиште троугла примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима	Ученик уме да: Основни ниво: МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор); МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања) Средњи ниво: МА.2.3.2. одреди збир углова у троуглу и четвороуглу МА.2.3.6. користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма) Напредни ниво: МА.3.3.2. користи основна својства четвороугла, паралелограма и трапеза; уме да их конструише МА.3.3.6. примени подударност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката	Многоугао Појам многоугла. Врсте многоуглова Збир углова многоугла Број дијагонала многоугла Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције) Обим и површина многоугла Тежишна дуж троугла Ортоцентар и тежиште троугла Сложеније примене ставова подударности	9	12	21	Српски језик и књижевност, Техника и технологија, Информатика, Историја, Географија, Ликовна култура, Физика	- компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - естетичка компетенција
5.		Ученик уме да:	Круг	7	11	18		- компетенција за учење

	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примени својства централног и периферијског угла у кругу - израчуна обим и површину круга и његових делова - преслика дати геометријски објекат ротацијом 	<p>Основни ниво: МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)</p> <p>Средњи ниво: МА.2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена</p> <p>Напредни ниво: МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука</p>	<p>Централни и периферијски угао у кругу</p> <p>Обим круга, број π</p> <p>Дужина кружног лука</p> <p>Површина круга, кружног исечка и кружног прстена</p> <p>Ротација</p>				<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Ликовна култура,</p> <p>Физика</p>	<ul style="list-style-type: none"> - комуникација - решавање проблема - естетичка компетенција - рад са подацима и информацијама
6.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - одређује средњу вредност, медијану и мод 	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.5.2. прочита и разуме податак са графикана, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величин</p> <p>МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графиком и обрнуто</p> <p>Средњи ниво: МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу)</p> <p>МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном</p> <p>Напредни ниво: МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле</p> <p>МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина</p>	<p>Обрада података</p> <p>Средња вредност, медијана и мод</p>			5	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија,</p> <p>Ликовна култура.</p> <p>Физика,</p> <p>Хемија</p> <p>Биологија</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција - естетичка компетенција - сарадња

7.			Писмени задаци			8	

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>Увести појам квадрата рационалног броја $\frac{p}{q}$ и илустровати га површином квадрата чија је страница управо $\frac{p}{q}$, на основу чега ученици треба да закључе да је квадрат произвољног рационалног броја ненегативан број.</p> <p>При израчунавању квадрата рационалних бројева равноправан статус треба дати квадрирању бројева у запису $\frac{p}{q}$ и у децималном запису.</p> <p>Код решавања једначина облика $x^2 = a$, ученици уз наставникову помоћ изводе следеће закључке: дата једначина се може свести на једначину $x^2 = a = b^2$ и може имати једно ($a = 0$) или два решења ($a > 0$), али може бити и без решења ($a < 0$). Приликом увођења ознаке за квадратни корен нагласити разлику између, на пример, вредности $\sqrt{4}$ и решења једначине $x^2 = 4$.</p> <p>У даљем раду показати да неке једначине облика $x^2 = a$ (на пример $x^2 = 2$) немају решења у скупу рационалних бројева, тј. да се у скупу рационалних мерних бројева не може израчунати мерни број странице квадрата чија је површина 2 (не инсистирати да ученици репродукују одговарајући доказ). На тај начин мотивисати</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок 	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и оцењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>

<p>увођење ирационалних бројева, јер из претходног следи да осим рационалних бројева треба имати на располагању и неке друге бројеве (на пример оне чији квадратни корен није рационалан број). Тада се уводи скуп реалних бројева као унија два дисјунктна скупа – скупа рационалних и скупа ирационалних бројева. Сада је природно и да се „рационална“ права прошири у реалну праву и покаже како на таквој реалној правој постоје рационалне и ирационалне тачке. Нагласити, међутим, да скуп (позитивних) ирационалних бројева, осим квадратних корена рационалних бројева, садржи и многе друге елементе, од којих ће неки бити поменути касније (рецимо број π).</p> <p>На конкретним примерима ученици треба да уоче да сваки рационалан број има коначну или бесконачну периодичну децималну репрезентацију, а ирационални бројеви бесконачну непериодичну репрезентацију и обратно (ове чињенице не треба доказивати у општем случају). При израчунавању вредности корена и рачунања са коренима, када су њихове вредности ирационални бројеви, користити калкулатор или расположиве софтвере.</p> <p>За све реалне бројеве без обзира да ли имају коначну или бесконачну децималну репрезентацију увести појам приближне вредности и појам апсолутне грешке. Правила заокружљивања реалних бројева увести на следећи начин: на конкретним примерима, посматрањем могућих граница (интервала) у зависности од прецизности, ученици бирају приближне вредности тако да се при заокружљивању бира вредност са мањом апсолутном грешком, након чега се формулишу правила.</p>	<p>степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на 	
---	--	--

	<p>Основна својства операција сабирања и множења реалних бројева посматрати и анализирати у поређењу с одговарајућим својствима у скупу рационалних бројева. Основна својства операције кореновања у R^+ треба такође реализовати на примерима при чему се посебно третирају збир, разлика, производ и количник корена и њихови односи са кореном збира, разлике, производа и количника. При том посебну пажњу обратити на једнакост $\sqrt{a^2} = a$ и њено тумачење.</p> <p>У оквиру ове теме се обрађује и функција директне пропорционалности $y = kx$ коју треба увести на конкретним примерима блиским искуству ученика (раст дужине пута са временом путовања при константној брзини, смањење водостаја реке ако је дневни пад протока константан ...). У почетним примерима ученици цртају тачкасти график којим се приказује функција за дискретне вредности променљиве, након чега се долази до конструкције графичког приказа у координатном систему. Тематску јединицу продужена пропорција треба, такође, реализовати на конкретним примерима (подела дате суме у датој размери, одређивање углова троугла ако је дат њихов однос, присуство метала у легурама ...).</p> <p>Посебну пажњу поклонити вези продужене пропорције са класичном двојном пропорцијом.</p>	<p>подацима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	
2.	<p>Питагорина теорема је од великог значаја за даље математичко образовање и потребно је пажљиво методички и дидактички обрадити. Као мотивација за тему могу се користити историјски подаци најпре о потреби човека за употребом и</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и 	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети</p>

<p>конструкцијом правоуглих троуглова током изградње различитих објеката у укупном напретку цивилизације, а чије је законитости Питагора уочио и математички уобличио и формулисао. На примеру египатског троугла експериментом са конопцем, цртежом или симулацијом на неком од динамичких софтвера упознати ученике са теоремом, а затим је и исказати и дати комплетан доказ. Потребно је да ученици схвате концепт Питагорине теореме, а не да напамет науче исказ. У том циљу током вежбања инсистирати на различитим ознакама катета и хипотенузе, као и различитим положајима самог правоуглог троугла, како би се ученици оспособили да Питагорину теорему користе касније у образовању у различитим задацима из планиметрије, стереометрије и тригонометрије. Упознати ученике са карактеристичним Питагориним тројкама кроз примере и напоменути да таквих тројки има бесконачно много. Формулисати обрат Питагорине теореме и применити га у задацима.</p> <p>У другом делу теме пажњу је потребно усмерити на примену Питагорине теореме на конструкције дужи чији је мерни број дужине ирационалан број и примену на квадрат, правоугаоник, једнакокраки и једнакостранични троугао, ромб и правоугли и једнакокраки трапез. Ученици треба да примењују Питагорину теорему и на једнакокрако правоугли троугао, правоугли троугао са углом од 30° и одређивање растојања двеју тачака у координатном систему.</p> <p>Уколико наставник има техничких могућности у учионици, након усвајања Питагорине теореме на традиционалан начин, део ове теме може обрадити коришћењем неког од бесплатних динамичких софтвера који ученицима може још</p>	<p>појмове;</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p>	<p>иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
--	--	--

	очигледније дочарати Питагорину теорему и примену теореме у различитим геометријским задацима и проблемима из свакодневног живота.	– знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања.	
3.	<p>У првом делу ове теме уводи се појам степена променљиве природним бројем и изводе се основна својства те операције (множење и дељење степена једнаких основа, степеновање степена, као и правила за степен производа и количника). Ученици треба у потпуности да овладају одговарајућим трансформацијама да би, између осталог, били припремљени за упознавање са операцијама са полиномима које следе. Такође, уводи се појам степена са изложиоцем који је нула или негативан цео број, али само у случају основе која је декадна јединица. Примери обухватају краће записивање врло малих рационалних бројева (примене у физици), као и канонско представљање рационалних бројева у децималном запису.</p> <p>Други део теме обухвата операције с целим алгебарским изразима (полиномима). Најпре се уводи појам полинома и увежбава израчунавање вредности таквог израза за конкретне вредности променљивих који у њему учествују. Затим се дефинишу основне операције са полиномима (сабирање, одузимање и множење) и увежбава довођење полинома на сређени облик. Притом се, по потреби, користи дистрибутивни закон (у облику $(a + b)(x + y) = ax + ay + bx + by$) и формула за квадрат бинорма (у облику $(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$).</p> <p>У наставку ове теме ученици треба да, на погодним примерима, уоче потребу растављања полинома на чиниоце (посебно у циљу решавања једначина). Затим треба увежбати то растављање</p>	<p>– знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p> <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.

	<p>коришћењем претходно наведених формула (али сада записаних у облику $ax + ay + bx + by = (a + b)(x + y)$, односно $a^2 + 2ab + b^2 = (a + b)^2$), као и формуле за разлику квадрата. Примере растављања тзв. непотпуног квадратног тринома обрађивати само на додатној настави. Сем поменуте примене на решавање једначина (на пример, облика $ax^2 + bx = 0$ и $x^2 - c^2 = 0$), овде се могу приказати примери решавања геометријских проблема за које је потребно познавање операција са полиномима.</p>		
<p>4.</p>	<p>Многоугао увести као део равни ограничен многоугаоном линијом. Нагласити разлику између конвексних и неконвексних многоуглова, али даља разматрања ограничити само на конвексне многоуглове. Ученике треба наводити да уоче зависност броја дијагонала, као и зависност збира унутрашњих углова од броја темена многоугла. Приликом увођења правилних многоуглова, ученици треба да уоче да постоје многоуглови који нису правилни иако су све њихове странице једнаке, као и да постоје многоуглови који нису правилни иако су сви њихови углови једнаки. Посебно истаћи осну симетричност правилног многоугла и број оса симетрије, као и чињенице да се око правилног многоугла може описати круг и да се у њега може уписати круг. Из одговарајућих формула за једнакостранични троугао, ученици, уз помоћ наставника ако је потребно, изводе формуле којима се у правилном шестоуглу успостављају везе између странице, дуже дијагонале, краће дијагонале, полупречника уписаног и описаног круга. Кроз разноврсне примере и задатке (који се односе на троуглове, четвороуглове и правилне</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>

	<p>многоуглове) истицати примену ставова подударности троуглова и поступно развијати код ученика вештину доказивања. Доказати најважније особине троуглова и паралелограма. Увести појмове ортоцентар, тежишна дуж и тежиште троугла, и навести њихове особине. Примену ставова подударности и њихових последица проширити и на конструктивне задатке. Истаћи разлику између цртања и конструкције. Посебно треба издвојити 1) конструкције троуглова које поред датих страница/углова одређује и једна висина, односно тежишна дуж; 2) конструкције паралелограма и трапеца које поред датих страница/углова одређује и висина; 3) конструкције делтоида; 4) конструкције правилних многоуглова са 3, 4, 6, 8 или 12 темена које одређује страница, односно полупречник описаног/уписаног круга. На примерима илустровати ситуације када конструктивни задатак има више решења или нема решења, али не инсистирати на оваквим задацима. Израчунавање обима и површине многоугла илустровати разноврсним примерима и задацима. Приликом израчунавања површине користити разлагање многоуглова на троуглове и четвороуглове. Посебну пажњу посветити израчунавању површине правилног шестоугла. Важно је укључити и одређени број практичних примена рачунања површина.</p>	<p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	
--	--	--	--

		– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.	
5.	<p>Полазећи од раније стечених знања и дефиниција кружне линије и кружне површи, треба размотрити могуће положаје и односе круга и праве, а такође и два круга у равни. Ученике треба подсетити на дефиниције тангенте и тетиве круга и искористити Питагорину терему за успостављање везе између полупречника круга, тетиве и централног одстојања тетиве. Централне теме су увођење појмова централног и периферијског угла, уочавање и доказивање тврђења о њиховом међусобном односу, као и одређивање обима и површине круга. Ученици би требало да експериментално утврде сталност односа обима и пречника кружнице. Када се уведе број π, ученике треба информативно упознати са његовом ирационалном природом. После обраде обима и површине круга, треба извести формуле за дужину кружног лука, површину кружног исечка и кружног прстена. У практичним израчунавањима користити приближну вредност 3,14 али повремено радити и са проценама 3,142; 22/7; 3,1.</p> <p>У оквиру дела теме који се односи на ротацију, треба се ограничити на ротације једноставнијих фигура око задате тачке и за задати угао. Објаснити ученицима позитиван и негативан смер ротације и урадити неколико примера ротације у координатном систему. Важно је да ученици уоче да се дужине дужи и величине углова не мењају</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>

	при ротацији.	<p>– показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. 	
6.	<p>Ову тему реализовати као пројектни задатак. Циљ пројектног задатка је да ученици овладају појмовима средња вредност, медијана и мод и истовремено се увере у применљивост обраде података у свакодневној пракси. Препорука је да се пројектни задатак реализује на конкретним примерима и предлог је да у седмом разреду то буде прикупљање, обрада и анализа података добијених анкетом. Теме се могу одабрати из животног окружења и њихов садржај би требало да буде близак узрасту ученика (на пример: коришћење ИКТ од стране ученика, расподела слободног времена ученика, еколошка свест младих ...). Број питања у анкети не мора бити велики, највише 5-6, а истраживање треба реализовати тако да узорак не буде премали, али ни превелик и да се може реализовати у најближем окружењу (школа, породица, комшилук ...).</p>	<p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе: Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне неопходна знања и умења како би могао да без потешкоћа прати редовну наставу и задовољи своје амбиције.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Реални бројеви	2
2.	Питагорина теорема	2
3.	Степен	1
4.	Полиноми	3
5.	Многоугао	2
6.	Круг	2
7.	Обрада података	2
8.	Вежбање пред писмени задатак	4

ДОДАТНА НАСТАВА:

Циљ додатне наставе: Циљ додатне наставе је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире своја знања и вештине из неких наставних области у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да доприносе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Површина троугла и четвороугла – одабрани задаци	1
2.	Пропорционалност, проценти	1
3.	Реални бројеви	1
4.	Проблемски, логичко-комбинаторни задаци	1
5.	Правоугли координатни систем у равни	1
6.	Питагорина теорема	1
7.	Степен и операције са степеном	1
8.	Полиноми	2
9.	Херонов образац и примене	1
10.	Многоугао	1
11.	Основи комбинаторике	1
12.	Решавање проблема коришћењем последње цифре	1
13.	Диофантове једначине (примена у геометрији)	1
14.	Математичке игре	1
15.	Вежбање задатака са претходних такмичења	3

28.7. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

ПРЕДМЕТ: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

ЦИЉ: Оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

УЦБЕНИЦИ: Информатика и рачунарство за седми разред основне школе, Милош Папић, Далибор Чукљевић, Вулкан 2019

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС-Просветни гласник", бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021),
Методика информатичког образовања, проф. др Драго Бранковић и проф. др Данимир Мандић

Р.б р.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА					КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТ НИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	ВЕЖ.	ОБР/ ВЕЖ	ПРОВ ЕРА	УК.		
	– разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; – користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; – објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; – креира растерску слику у изабраном програму; – креира векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; – креира гиф анимацију; – креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана;	ИКТ (Рад са текстом; Рачунарска графика; Рад са сликама; Креирање векторске графике; Анимиране слике; Снимање видео записа)		6	4	1	11	Енглески језик (Рад са текстом, Снимање видео записа)	дигитална компетенција; компетенција за учење; рад са подацима.
	– разликује појмове URL, DNS, IP адреса; – објасни појмове хипервеза и хипертекст; – креира, форматира и шаље електронску пошту; обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; – препозна	Дигитална писменост (Интернет; Електронска пошта; Рад са дељеним документима)	1	1	2	1	5	Енглески језик (Интернет, Електронска пошта)	дигитална компетенција; рад са подацима и информацијама; одговорно учешће у демократском друштву.

	непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; – сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа; – подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији;								
	- уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике; – употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика; – планира, опише и имплементира решење једноставног проблема; – проналази и отклања грешке у програму	Рачунарство(Програмски језик Пајтон; Гранање; Корњача графика и понављање; Дефинисање функције; Библиотека Пајгејм; Цртање дужи, правоугаоника, круга, многоугла; Исписивање текста; Учитавање слика; Репродукција звука и музике; Анимације)	3	9	5	1	18	Енглески језик (Програмски језик Пајтон), Математика (Функције, Цртање дужи, правоугаоника, круга, многоугла)	дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама; решавање проблема; компетенција за учење.
	– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка: – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; – креира рачунарске програме који доприносе решавању	Истраживачки пројекат (Пројектне активности)		2			2	(Сви предмети, у зависности од избора теме)	решавање проблема; сарадња; комуникација; одговорно учешће у демократском друштву; рад са подацима.

пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	Практичан рад уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и других предмета; Пожељно је да планиране активности ученика на часу прати сажето и јасно упутство за реализацију задатка, уз евентуалну претходну демонстрацију поступка од стране наставника. Оставити простор за ученичку иницијативу и креативност – кроз дискусију са ученицима одабирати адекватне алате, концепте и стратегије за реализацију одређених активности. У току реализације планираних активности радити на успостављању и неговању навика и понашања као што су поступност, аналитичност, истрајност, самосталност у раду, али и спремност на сарадњу и одговоран приступ тимском раду; Наставну тему Информационо-комуникационе технологије започети радом на документу који представља својеврсну рекапитулацију онога што су ученици учили у претходна два разреда. Наставник припрема текстуални документ, даје инструкције о даљем раду и локацији на којој је документ постављен; Наставник треба да представи технику израде прегледа садржаја текстуалног документа, а ученици да је примене на документу који су	<ul style="list-style-type: none"> – Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (креира растерску и векторску слику у изабраном програму, обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин; планира, опише и имплементира решење једноставног проблема; – проналази и отклања грешке у програму); – Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа уз малу помоћ наставника (креира растерску и векторску слику у изабраном програму, обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин; планира, опише и имплементира решење једноставног проблема; – проналази и отклања грешке у програму); – Добар (3) – ученик самостално испуњава 	<ul style="list-style-type: none"> - писмене провере знања (15-минутне провере) - усмено испитивање; - практичан рад; - активност на часу; - домаћи задаци; - пројектни/семинарски задаци; - вредновање успеха на различитим нивоима такмичења

<p>логички структурирали; У сегменту креирања и обраде дигиталне слике, ученицима треба објаснити карактеристике векторског и растерског представљања слике на рачунару; Представити алате за селекцију и основне корекције дигиталних слика и фотографија као што су промена нивоа осветљености, контраста и обојености; Код цртања основних графичких елемената објаснити принцип коришћења основних алата; Подсетити ученике на значење појмова који су у претходним разредима представљени скраћеницама URL и IP адреса, затим појмова клијент и сервер у мрежном окружењу, као и на значење појмова: домен, назив интернет домена, веб-адреса и њихову узајамну везу; Представити интернет сервис електронска пошта; Увести појам координатног система прозора, описати сличности и разлике у односу на традиционални координатни систем који се користи у математици. Увести начине задавања боја; Описати и демонстрирати поступак цртања сложенијих облика састављених од примитива; Описати и демонстрирати поступак примене ових облика у цртању мало сложенијих цртежа, као и технику исписа текста на екрану, на датој позицији и са одабраним словним ликом; Приказати технике читавања и приказа слика, ако их одабрана графичка библиотека подржава и илустровати их кроз низ примера; Приказати генерисање насумичних бројева и употребу насумично генерисаних бројева на цртање насумично распоређених облика и насумични избор боја.</p>	<p>захтеве основног и делимично средњег нивоа (користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста, разликује појмове URL, DNS, IP адреса, уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике);</p> <p>– Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области, уз помоћ наставника (користи једноставне алате за обликовање документа у програму за обраду текста, разликује појмове URL, DNS, IP адреса, исцртава једноставне елементе 2Д графике);</p> <p>– Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из информатике ни уз помоћ наставника.</p>	
--	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА – ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ИКТ	2
2.	Дигитална писменост	1
3.	Рачунарство	3

ДОДАТНА НАСТАВА – ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ИКТ	2
2.	Дигитална писменост	1
3.	Рачунарство	3

28.8. Техника и Технологија

ПРЕДМЕТ: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

ЦИЉ: учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

УЦБЕНИЦИ: Техника и технологија за 7. разред, Зоран Луковић и Рада Марковић, Вулкан знање

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС-Просветни гласник", бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021),

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	ОСТАЛИ	УКУП.		
1.	<ul style="list-style-type: none"> – повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; – повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; 		<p>ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ Појам, улога и развој машина и механизма. Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде. Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи. Зависност очувања животне средине од технологије.</p>	4	2	6	<p>Српски језик Комуникација, текстови</p> <p>Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник, садржаји из те области</p> <p>Физика електротехника мехатроника</p> <p>Биологија Екологија</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема

	<ul style="list-style-type: none"> – анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; – истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству. 		Професије (занимања) у области производних техника и технологија.				Ликовна култура Илустрације, анимације	
2.	<ul style="list-style-type: none"> – разликује врсте транспортних машина; – повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; – провери техничку исправност бицикла; – демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда. 		САОБРАЋАЈ Машине спољашњег и унутрашњег транспорта. Подсистеми код возила друмског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони). Исправан бицикл/мопед као битан предуслов безбедног учешћа у саобраћају.	5	1	6	Српски језик Комуникација, текстови Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник, садржаји из те области Физика електротехника мехатроника Биологија Екологија Ликовна култура Илустрације, анимације	компетенција за учење комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција
3.	<ul style="list-style-type: none"> – самостално црта скицом и техничким цртежом предмете 		ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ Специфичности техничких цртежа у машинству.	9	9	18	Српски језик Комуникација, текстови Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник,	компетенција за учење комуникација одговоран однос према околини

	<p>користећи ортогонално и просторно приказивање;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи CAD технологију за креирање техничке документације; – образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; – управља моделима користећи рачунар; – објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја. 		<p>Ортогонално и просторно приказивање предмета. Коришћење функција и алата програма за CAD. Употреба 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета. Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање и контрола коришћењем рачунарске технике и интерфејса. Вештачка интелигенција – појмови; примери технологија управљаних вештачком интелигенцијом</p>				<p>Коришћење функција и алата програма за CAD. Употреба 3D штампе</p> <p>Физика електротехника мехатроника</p> <p>Биологија Екологија</p> <p>Енглески језик Терминологија</p> <p>Математика</p>	<p>одговоран однос према здрављу рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција</p>
4.	<ul style="list-style-type: none"> – аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; 		<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине.</p>	13	7	20	<p>Српски језик Комуникација, текстови</p> <p>Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник,</p>	<p>компетенција за учење комуникација одговоран однос према околини</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; – користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; – врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; – објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру; – образложи значај примене савремених 		<p>Материјали у машинству (пластика, метали, легуре и др.).</p> <p>Мерење и контрола – појам и примена мерних средстава (мерила).</p> <p>Технологија обраде материјала у машинству (обрада материјала са и без скидања струготине, савремене технологије обраде).</p> <p>Елементи машина и механизма (елементи за везу, елементи за пренос снаге и кретања, специјални елементи).</p> <p>Производне машине: врсте, принцип рада, појединачна и серијска производња.</p> <p>Појам, врсте, намена и конструкција робота (механика, погон и управљање).</p> <p>Погонске машине – мотори (хидраулични, пнеуматски, топлотни).</p> <p>Моделовање погонских машина и/или школског мини робота.</p>				<p>Роботика</p> <p>Физика електротехника мехатроника</p> <p>Биологија Еколоигија</p> <p>Ликовна култура Илустрације, анимације</p> <p>Математика Мерење и мере</p>	<p>одговоран однос према здрављу рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција</p>
--	---	--	--	--	--	--	--	---

	<p>машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса;</p> <ul style="list-style-type: none"> – објасни основе конструкције робота; – класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом. 							
5.	<ul style="list-style-type: none"> – самостално/тимски истражи и реши задату проблему у оквиру пројекта; – изради производ у складу са принципима безбедности на раду; – тимски представи идеју, потпуно изради и производ; – креира рекламу за израђен производ; – врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са 		<p>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ Проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. Самосталан/тимски рад на пројекту. Израда техничке документације изабраног модела ручно или уз помоћ рачунарских апликација. Реализација пројекта – израда модела коришћењем алата и машина у складу са принципима безбедности на раду. Представљање идеје, поступака израде и производа.</p>	3	19	22	<p>Српски језик Комуникација, текстови</p> <p>Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник, садржаји из те области рачунарске апликације</p> <p>Физика електротехника мехатроника</p> <p>Биологија Екологија</p> <p>Ликовна култура Илустрације, анимације</p> <p>Математика Конструкције, прорачуни</p>	<p>компетенција за учење комуникација одговоран однос према окоolini одговоран однос према здрављу рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција</p>

	<p>љемунапређењапр одаје; – процењујесвојрад и раддругихнаоснов упостављенихкри теријума (прецизност, педантност и сл.).</p>		<p>Процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума. Употреба електронске кореспонденције са циљем унапређења производа. Одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. Креирање рекламе за израђен производ.</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>Појам и улогу машина и механизма и њихово коришћење у окружењу треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије. Потребно је упутити ученике да проналазе и откривају предности и противречности убрзаног развоја технологије методом истраживачког рада у групама. Посебну пажњу треба обратити утицају технологије на животну средину, а нарочито на експлоатацију сировина, загађење ваздуха производњу токсичних отпада и њихов утицај на климатске промене. Коришћење мултимедијалних материјала, како готових, тако и оних које су ученици израдили.. Да би ученици што лакше усвојили појам уштеде енергије, потребно је упутити их да на примеру свог домаћинства истраже колика је потрошња енергије, који су највећи потрошачи и шта би било најбоље учинити да би се потрошња смањила.</p>	<p>Одличан (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> -самостално на практичном примеру показати механички склоп, принцип рада, практичност и економичност машине - практично покаже како је потрошња енергије у домаћинству економична и практична - практично покаже употребу алата и материјала, израда модела, састављање и тестирање истог <p>Врло добар (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> набројати и показати основне врсте машина које се користе у машинству и објаснити механизам, машину, моторе, конструкције- објасни принцип рада апарата и уређаја, ефикасност, штедња и економичност -објасни појам ергономије, дизајн производа -објасни токсичан отпад и како долази у природу <p>Добар (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> -набраја основне врсте машина које се користе у машинству, погонске машине, радне машине, машинска конструкција.. - користи ел. апарате и уређаје - правилно користи алате, уређаје и води рачуна о безбедности - дефинише загађеност <p>Довољан (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - уз већу помоћ наставника зна да покаже врсте машина које се користе у машинству. - препознаје ознаке класе енергетске ефикасности - набраја техничка средства и алате - препознаје загађеност природе <p>Недовољан (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа 	<p>Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити</p>

		постигнућа ни уз помоћ наставника.	<p>подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења</p> <p>Ученик у току школске године може добити оцене на основу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - писмених петнаестоминутних провера знања (у штампаном или електронском облику) - усменог испитивања; - активности на часу; - домаћих задатака; - израде презентација; - израде графичких радова; - практичног рада / рада у тиму - пројектних задатака, - вредновања успеха на различитим нивоима такмичења. <p>Уколико ученик стиче</p>
2.	<p>САОБРАЋАЈ ову област треба реализовати у два корака. У првом кораку фокус је на основним деловима саобраћајних средстава и њиховим најважнијим подсистемима друмског саобраћаја са безбедносног аспекта.</p> <p>Други део треба реализовати у области Ресурси и</p>	<p>Одличан (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостално представља транспорт и поделу, одабира машине, факторе и чиниоце у саобраћају - практично демонстрира и показује делове машина, улога и ефикасност истих - Самостално подешава бицикл за употребу, сервисирање делова, функционалност и употребе истог 	<p>Уколико ученик стиче</p>

	<p>производња са аспекта елемената машина и механизма (елементи за пренос снаге и кретања, елементи за везу, специјални елементи) и са енергетског аспекта (погонске машине и мотори). Уз помоћ мултимедије упознати ученике са машинама и њиховим главним карактеристикама спољашњег (бицикли, мопеди/мотоцикли, аутомобили, камиони, аутобуси, возови, бродови, авиони) и унутрашњег транспорта (дизалице, виљушкари, транспортери, лифтови). При реализацији ових садржаја посебно назначити наведене подсистеме код бицикла, мопеда и аутомобила. Оспособити ученике да самостално провере и подесе технику исправност бицикла (управљачки, преносни и кочиони систем, пнеуматике, висину седишта, осветљење и др.) и демонстрирају поступке одржавања бицикла или мопеда.</p>	<p>Врло добар (4) -зна да објасни машине унутрашњег и спољашњег транспорта -зна да објасни подсистеме код возила, основне делове, састав. -зна принцип рада и покретљивост бицикла и мотора</p> <p>Добар (3) зна да наброји машине спољашњег и унутрашњег транспорта -зна да наведе поделу мотора код друмског транспорта -зна разлику између бицикла и мопеда</p> <p>Довољан (2) Уз већу помоћ наставника зна да наведе и препозна саобраћајна превозна средства -зна да препозна поделу мотора код друмског транспорта -наводи основне делове бицикла и мопеда</p> <p>Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	<p>образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања. Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања. Сваку оцену (област) ученици могу да поправе и закључна оцена се изводи на основу аритметичке средине свих оцена у току полугодишта.</p>
3.	<p>ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ Коришћењем 3D модела ученици активирају основне технике дизајна са циљем самосталног креирања техничког цртежа у складу са стандардима. Креирати вежбу у оквиру које ученици анализирају елемент сло-</p>	<p>Одличан (5) зна специфичност цртежа, примена и цртање практичних примера и израда истих на предмету у природи -зна практично да нацрта предмет у простору са алатом и на моделу објасни 3д приказ -зна практично да нацрта цртеж свих пројекција, представи и објасни -зна практично да врши симулацију готовог цртежа и презентује осталима</p>	

	<p>женије геометрије, израђују модел користећи CAD и рендерују га. При објашњењу појма <i>вештачке интелигенције</i> не треба инсистирати на учењу дефиниције (јер дефиниција има више) већ ученицима представити <i>вештачку интелигенцију</i> као подобласт рачунарства чији је задатак развијање програма (софтвера) који ће омогућити рачунарима да размишљају и да се понашају интелигентно, на сличан начин као што се понаша и размишља човек.</p>	<p>Врло добар (4) зна да наведе и објасни поделу цртежа -зна да црта ортогонални приказ предмета у свесци 3д коришћењем прибора -зна да црта и објасни поделу аксон.пројекције(диметрија,изометрија,коса прој.) -зна да практично у 3д престава цртеж са свим алатима</p> <p>Добар (3) зна да наведе поделу цртежа -зна да објасни поделу цртежа према месту приказивања-ортог.пројекција -зна да објасни поделу цртежа према месту приказивања-аксоном.пројекција -зна да пре почетка рада подеси параметре за програм и црта</p> <p>Довољан (2) зна да објасни разлику измађу скице и техничког цртежа -зна да користи прибор за техничко цртање у изради најједноставнијих геом.тела -зна да активира програм Sketchup на рачунару за цртање и црта геом.облике</p> <p>Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	
4.	<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА На почетку изучавања ове области упознати ученике, на информативном нивоу, са електроенергетским системом наше земље. Шта га чини, које су потребе за електричном енергијом, а који потенцијали за производњу којима располажемо. Производњу, трансформацију и пренос електричне енергије објаснити уз помоћ мултимедије. У најкраћим цртама објаснити хидроелектране, термоелектране и нуклеарне електране, значај</p>	<p>Одличан (5) на практичном примеру показати механичка својства метала и легура (тврдоћа и чврстоћа). - на основу добијеног задатка извршити мерење и контролу помоћу (помичног мерила, микрометра, калибра, угаоника). - практично показати како се врши обрада скидањем струготине а како обрада деформацијом уз примену мера</p>	

<p>трансформисања електричне енергије у трансформаторским станицама, као и пренос електричне енергије далеководима и нисконапонском електричном мрежом, од произвођача до потрошача</p> <p>Наставни облици: Фронтални, индивидуални, групни, у пару</p> <p>Наставне методе: Дијалогска, амбијентално учење метода рада на тексту, методе демонстрације, илустрације, активног учења, олуја идеја учење путем открића,</p> <p>Наставна средства: Непосредно окружење Природни ресурси Штампани и е- уџбеник, рачунар, интернет, књиге, илустрације, видео записи, материјал за рад</p> <p>Активности наставника: осмишљава и организује рад, започиње и води разговор, чита, слуша, мотивише ученике, прати и процењује њихов рад</p> <p>Активности ученика: Посматра, бележи, слуша, учествује у разговору, анализира, сарађује у групи, решава задатке из е уџбеника,, конструише, моделира, учествује у пројекту</p>	<p>заштите на раду.</p> <ul style="list-style-type: none"> -моделирање механизма и склопова употребом елемената из конструкторског комплета, на практичном примеру показати механичка својства метала и легура (тврдоћа и чврстоћа). - на основу добијеног задатка извршити мерење и контролу помоћу (помичног мерила, микрометра, калибра, угаоника). - практично показати како се врши обрада скидањем струготине а како обрада деформацијом уз примену мера заштите на раду. -моделирање механизма и склопова употребом елемената из конструкторског комплета, примена мере заштите на раду, самосталност у раду. - навести и објаснити практичну примену робота у индустрији и свакодневном животу. - на понуђеним моделима показати радни циклус; турбине, бензиских и дизел мотора. Моделирање турбине и модела клипа. <p style="text-align: center;">Врло добар (4)</p> <p>набројати и показати основне врсте материја које се користе у машинаству и објаснити механичка својства метала и легура.</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснити принцип рада мерних и контролних уређаја (помично мерило, микрометар, калибри, угаоници). - навести и објаснити принципе обраде метала са и без скидања струготине , као и мере заштите на раду. -подела машина и механизма, примена , упоређивање набројати и показати основне врсте материја које се користе у машинаству и објаснити механичка својства метала и легура. - објаснити принцип рада мерних и контролних уређаја (помично мерило, микрометар, калибри, угаоници). - навести и објаснити принципе обраде метала са и без 	
--	---	--

		<p>скидања струготине , као и мере заштите на раду. -подела машина и механизма, примена , упоређивање са елементима из конструкторског комплета, израда једноставних модела - објаснити принцип рада робота и како се може њима управљати у индустрији и свакодневном животу. - објаснити принцип рада погонских машина; турбина , бензиских и дизел мотора.</p> <p style="text-align: center;">Добар (3)</p> <p>набраја основне врсте материјала који се користе у машинству, механичка својства метала и легура. - користи мерна средства - принципи обраде метала са и без скидања струготине и мере заштите на раду – дефиниција. - дефиниција механизма , машине, дела просте машине, подела наводи врсте робота – намену и начине управљања. - дефинише погонске машине и њихову поделу, турбине бензиски и дизел мотори – дефиниција</p> <p style="text-align: center;">Довољан (2)</p> <p>Уз помоћ наставника зна да покаже врсте материјала који се користе у машинству. препознаје мерна средства . -набраја основне алате који се користе за обраду метала са и без скидања струготине. - показује машину, механизам, део -препознаје робота -препознаје моторна возила (бицикл, мотоцикл, аутомобил)</p> <p style="text-align: center;">Недовољан (1)</p> <p>– ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	
--	--	--	--

5.	<p>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ</p> <p>Ова област је сложенија јер се у њој по вертикали повезују садржаји како претходних разреда тако и осмог разреда. У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине кроз моделовање електричних машина и уређаја. То је неопходно пошто се та знања и вештине појављују и у реализацији делова пројекта.</p>	<p style="text-align: center;">Одличан (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостална израда вежби према сопственом пројекту, - израда модела према задатку, - конструкција робота из конструкторских комплета, - рад на рачунару (технички цртеж, поступак рада, 3Д моделовање). - прављење макете и модела који могу имати употребну вредност <p style="text-align: center;">Врло добар (4)</p> <p style="text-align: center;">Разуме и зна да објасни функцију уређаја,</p> <ul style="list-style-type: none"> - израда пројекта према задатку, - правилна примена алата и прибора при обради материјала. - самостално примењује мере заштите при раду. - спајање механизма, употребом конструктора <p style="text-align: center;">Добар (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - елементи машина и механизма (дефиниција), - елементи за везу, - елементи за пренос снаге и кретања и - специјални елементи <p style="text-align: center;">Довољан (2)</p> <p>из чега се састоји машина (набројати или препознати на слици),</p> <ul style="list-style-type: none"> - показати на моделу или слици елементе машина и механизма <p style="text-align: center;">Недовољан (1)</p> <p>– ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>
----	---	--

ДОДАТНА НАСТАВА:

Циљ додатне наставе: Проширивање и продубљивање знања стечених на часовима редовне наставе; развијање интересвања за техничку културу

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Животно и радно окружење	2
2.	Саобраћај	6
3.	Техничка и дигитална писменост	6
4.	Ресурси и производња	6
5.	Конструкторско моделовање	6
6.	Припреме и учешће на такмичењима	10

СЕКЦИЈА

Циљ наставе: : обухвата развијање осећања припадности колективу – тимског рада, толеранције, дисциплине, поштовања различитости и правила понашања, развијање одговорности и пружање помоћи у смислу вршњачког учења и сарадње; развијање вештина техничког цртања, моделовања, руковања једноставним алатима као и дигиталним уређајима.

Уџбеник за реализацију програма: Техника и технологија за 7. разред, Зоран Луковић и Рада Марковић, Вулкан знање

РЕД.БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	Техничка подршка у организацији свечане приредбе поводом дана школе		2		2	Користе различите информационо комуникационе уређаје, повезују их у целину	септембар, октобар	Знају да користе и повезују ИКТ уређаје водећи рачуна о безбедном и сигурном коришћењу
II	Обележавање светског дана пешака (6.октобар)	1	3		4	Израђују алгоритам , износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују паное, представљају своје радове, анализирају и износе критике	октобар	Ученик зна самостално да се сналази у саобраћају као пешак и бициклиста поштујући саобраћајна правила и прописе.
III	Примена предузетништва у настави (Новогодишњи и божићни базар)	1	9		10	Израђују алгоритам , износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују практичне радове, представљају своје	новембар, децембар	Ученик користи лакообработиве материјале и одговарајуће алате и машине; своју идеју реализују у производ спреман за

						радове, пласирају производ на тржиште		пласирање на тржиште
IV	Израда краткометражног филма и презентација о Светом Сави	1	3		4	Примењују предзнања о животу и делу Св. Саве и прналазе нове податке везане за ову тему	децембар, јануар	Знају да обрађују податке у програмима за обраду текста, слика, звука и видеа
V	Примена предузетништва у настави (Васкршњи базар)	1	9		10	Израђују алгоритам, износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују практичне радове, представљају своје радове, пласирају производ на тржиште	март, април	Ученик користи лакообрадиве материјале и одговарајуће алате и машине; своју идеју реализују у производ спреман за пласирање на тржиште
VI	Седмица посвећена обележавању Дана планете земље (22.4)	1	3		4	Израђују алгоритам, износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују паное, представљају своје радове, анализирају и износе критике	април	Ученик зна које мере и на који начин их треба предузети ради очувања планете земље
VII	Вршњачка едукација о правилном и безбедном коришћењу интернета		2		2	Одржавају предавање, објашњавају, питају, интересују се, израђују евалуационе упитнике	мај, јун	Ученик зна како на безбедан и сигуран начин да користи интернет

29.9. ЛИКОВНА КУЛТУРА

ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 7.

ЦИЉ: Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

УЧБЕНИЦИ: Учбеник- ликовна култура за 7.разред основне школе -Соња Филиповић

ЛИТЕРАТУРА: Приручник за наставника- Др Сања Филиповић и МА Милица Војводић
Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021)

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	-користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; -изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију; -обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи;	КОМПОЗИЦИЈА И ПРОСТОР -Композиција боје и емоције, стилизација облика. - Композиција линија --Композиција боја -Композиција облика. - Равнотежа, контраст, понављање и степеновање облика, варијације. - Орнамент и арабеска.	15	4	19	Физика Биологија Математика Техника и технологија Српски језик Музичка култура Историја	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција

	-користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију; обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи; користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; визуелним уметностима.	Пропорције. Пропорције главе и тела.					Комуникација Дигитална компетенција
2.	користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију; обликује композиције;	КОМУНИКАЦИЈА Теме. Историјска, религијска и митолошка тема. Оригинал, копија и плагијат. Дигитална фотографија. Кадар, селфи и аутопортрет.	5	8	13	Физика Бологија Математика Техника и технологија Српски језик Музичка култура Историја Информатика	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња

	<p>користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије; учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију; прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације; представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно;</p>	<p>Анимација. Процес креирања, стори борд.</p> <p>Сцена. Обједињавање покрета, игре и звука.</p> <p>Презентације</p>					<p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>
3.	обједињује различите уметности и/или	УМЕТНОСТ ОКО НАС	3	1	4	Историја Техника и технологија	Рад са подацима и информацијама

	<p>уметност и технологију; прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације; представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; предлаже идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе; разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.</p>	<p>-Уметност и технологија. - Уметничка занимања и продукти -Савремена технологија и уметност. -Уметност око нас. - Уметничка рециклажа, уметнички пројекти, хуманитарне акције... - Наслеђе</p>				<p>Биологија Музичка култура Српски језик</p>	<p>Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговорно учење у демократском друштву</p>
Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА	
1.	<p>Композиција и простор Наставни облици: Фронтални, индивидуални, групни, у пару Наставне методе: Дијалогска, методе демонстрације, илустрације, активног учења, сценске комуникације, олуја идеја,</p>	<p>Довољан (2) -Редовно доноси прибор и заинтересован је за рад. Добар (3) - Ученик уз подстицај уочава и представља облике ,линије ,боје у простору</p>				<p>Елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p>	

<p>проблемска настава, учење путем открића, амбијентално учење</p> <p>Наставна средства:</p> <p>Штампани и е- уџбеник, рачунар, интернет, књиге, илустрације, видео записи, прибор за рад</p> <ul style="list-style-type: none"> - Активности наставника: Припрема план и програм наставног рада; - Обавештава, предлаже и подстиче; - Мисаоно активира и мотивише ученике; - Наводи примере корелације са сродним предметима; - Прати ток ученичких активности на часу; - Процењује рад ученика и сопствени рад; - Наставник користи активне облике и методе рада који се фокусирају на активностима и сарадњи ученика; - Подстиче интеракцију наставник-ученик; - Врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава; - Усклађује циљеве са оним што жели да постигне са ученицима; - Реализује наставни процес у свим његовим сегментима; - Прати ефекте свога рада; <p>Упућује ученике да користе различите изворе информација.</p> <p>Активности ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Слуша, учествује у разговору, анализира, слика, црта, ваја, комбинује, сарађује у групи, тумачи. Активно слуша; - Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; - Препознаје и именује ликовне дисциплине; - Упознаје нове наставне садржаје; - Повезује предходно стечена знања са новим знањима; - Формулише и размењује своје идеје са другима; - Уочава, дефинише и прецизира проблем; 	<p>Врло добар (4)</p> <p>Самостално уочава и представља облике у простору; - спретно повезује облике у простору</p> <p>Одличан (5) .</p> <p>-Самостално уочава и представља облике у простору. - Креативно и јединствено ликовно повезује облике у простору.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...); - Однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...); - Однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...); - Разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...); - Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...); - Оригиналност
---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Учествоује у обнављању градива; - Мисаоно се ангажује; - Користи своја постојећа знања и искуство за рад; <p>Активно учествује у раду</p>		<p>(оригиналан је у односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...); - Употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику)...
2.	<ul style="list-style-type: none"> - Програмски садржај се остварује на следећи начин: кроз активност наставника и ученика - - Наставник на часу : - користи наставне методе : - Вербално-текстуална - Показивачка метода сазнања кроз праксу - Проблемска и откривачка метода - Метода сазнавања кроз праксу <p>Наставна средства:</p> <ul style="list-style-type: none"> -репродукције уметничких дела, -ученички радови -рачунар и, видео-бим, интернет <p>Наставник на часу:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Дефинише активности и садржаје ,креираи реализује час,учествује у разговору(поставља питања и одговара 	<p>ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5)</p> <p>- ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар (4);</p>	<p>Елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...); - Однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је

	<p>на њих),даје објашњења,прати и подстиче рад ученика.Подстиче ученике на мисаону активност</p> <p>.</p> <p>Ученик на часу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Активно слуша; - Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје; - Повезује предходно стечена знања са новим знањима; - Формулише и размењује своје идеје са другима; - Уочава, дефинише и прецизира проблем; - Учествоје у обнављању градива; - Мисаоно се ангажује; <p>Користи своја постојећа знања и искуства за рад.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар (3); - ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већ делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика, добија оцену довољан (2); - ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1). 	<p>у индивидуалном раду, истрајан је...);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...); - Разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...); - Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...); - Оригинаност (оригиналан је у односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...); - Вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...);
--	---	---	---

			- Употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику)...
3.	<p>Уметност око нас</p> <p>Наставни облици: Фронтални, индивидуални, групни, у пару</p> <p>Наставне методе: Дијалогска, методе демонстрације, илустрације, активног учења, сценске комуникације, олуја идеја, проблемска настава, учење путем открића, амбијентално учење</p> <p>Наставна средства: Штампани и е- уџбеник, рачунар, интернет, књиге, илустрације, видео записи, прибор за рад</p> <p>Активности наставника: осмишљава и организује рад, започиње и води разговор, чита, слуша, мотивише ученике, прати и процењује њихов рад</p> <p>Активности ученика: Слуша, учествује у разговору, анализира, слика, црта, ваја, комбинује, сарађује у групи, тумачи</p>	<p>- Ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5)</p> <p>- ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар (4);</p> <p>- ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар (3);</p> <p>- ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већ делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени</p>	<p>Елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p> <p>- Однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...);</p> <p>- Однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...);</p> <p>- Однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...);</p>

		<p>индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика, добија оцену довољан (2);</p> <p>- ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1).</p>	<p>- Разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...);</p> <p>- Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...);</p> <p>- Оригинаност (оригиналан је у односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...);</p> <p>- Вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...);</p> <p>- Употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику)...</p>
--	--	---	--

28.10. МУЗИЧКА КУЛТУРА

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Разред: СЕДМИ

Циљ: Циљ учења Музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Уџбеници: Јасмина Чолић, Маријана Савов Стојановић Музичка култура за 7.разред основне школе, Вулкна знање, 2020

Литература: Водич кроз историју музике-О.Ђурић, Музички инструменти-Д.Деспић, Повијест гласбе-Ј.Андреис

Р.бр	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР	УКУП		
1.	повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – наведе изражајна средства музичке уметности карактери-	1. Човек и музика Основни ниво У области Човек и музика ученик уме да: МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК. 1.1.2. опише основне карактеристике - музичких инструмената и састава - историјско–стилских периода - музичких жанрова - народног стваралаштва Средњи ниво	ЧОВЕК И МУЗИКА Барок. Рођење опере. Клаудио Монтеверди. Облици вокално-инструменталне музике (ораторијум, кантата). Инструментална музика: солистичко, камерно и оркестарско музицирање.	11	4	15	Историја -ликовна култура -биологија -,српски језик -,техника и технологија информатика	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација, Решавање проблема Сарадња Рад са податцима и информацијама

	<p>стична за период барока и класицизма; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; – разликује музичке форме барока и класицизма;</p>	<p>У области Човек и музика ученик уме да анализира повезаност: МК. 2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером) МК. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми) МК. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота Напредни ниво У области Човек и музика ученик: МК. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела МК. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора</p>	<p>Инструментални облици: свита, концерто гросо. Антонио Вивалди, Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл. Класицизам Појам сонате и симфоније. Жанрови класичне музике – опера, црквени жанрови, симфонијска, концертантна, камерна (посебно гудачки квартет), солистичка музика. Јозеф Хајдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен. Развој српске црквене музике.</p>					
--	---	---	--	--	--	--	--	--

		МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд МК. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)						
2.	препозна врсту жичаних инструмената по изгледу и звуку; - опише начин добијања тона код жичаних инструмената; - препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; - објасни извођачке и техничке могућности инструмената; - критички просуђује утицај музике на здравље;	2. Музички инструменти Основни ниво У области музички инструменти ученик уме да: МК 1.1.2. познаје основне карактеристике инструмената, препозна инструменталне саставе МК 1.2.2. разликује инструменталне групе, појединачне инструменте МК 1.4.1. може да осмисли ритмичку пратњу за један инструмент; може да ствара мелодију од понуђених мотива комбиновањем Средњи ниво МК 2.1.1. препознаје везу између музичких елемената и музичког израза Напредни ниво	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Жичани: трзачки и гудачки. Градитељске школе. Појам симфонијског оркестра Српски народни музички инструменти	5	1	6	Историја, - ликовна култура - српски језик - географија - информатика	- Компетенција за учење - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Естетичка компетенција

	-користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање	МК 3.1.2. зна специфичне карактеристике музичких инструмената и састава, уме да их повеже са естетском применом						
3.	– идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; – идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба;	3. Слушање музике Основни ниво У области Слушање музике ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује: МК. 1.2.1. музичке изражајне елементе МК. 1.2.2. извођачки састав МК. 1.2.3. музичке жанрове МК. 1.2.4. српски музички фолклор Средњи ниво У области Слушање музике ученик уме да: МК. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре)	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне музике барока и класицизма. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике	4	2	6	Ликовна култура, техника и технологија, биологија географија, српски језик, информатика	-Естетичке компетенције -Компетенција за учење -Одговоран однос према околини -Одговоран однос према здрављу -Решавање проблема - Дигитална компетенција

		<p>МК. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра</p> <p>Напредни ниво</p> <p>У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:</p> <p>МК. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера</p> <p>МК. 3.2.2. жанровским и историјско–стилским контекстом звучног примера</p> <p>МК. 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора</p>						
4.	<p>.- изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи;</p> <p>-учествује у школским приредбама и манифестацијама;</p>	<p>4. Извођење музике</p> <p>Основни ниво</p> <p>У области Извођење музике ученик уме да:</p> <p>МК. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције</p> <p>МК. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) само-стално и у групи.</p> <p>Певање песама у комбинацији са покретом.</p>	4	2	6	<p>српски језик и књижевност</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-историја</p> <p>-информатика</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Естетичке компетенције</p> <p>-Одговоран однос према околини</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву</p>

	<p>– примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;</p> <p>– понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама;</p> <p>– критички просуђује утицај музике на здравље;</p> <p>– користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво</p>	<p>композиције на бар једном инструменту</p> <p>Напредни ниво</p> <p>У области Извођење музике ученик уме да:</p> <p>МК. 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>	<p>Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима.</p> <p>Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом.</p> <p>Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике барока, класицизма.</p>					
5.	<p>– користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет;</p>	<p>5. Музичко стваралаштво</p> <p>Основни ниво</p> <p>У области Музичко стваралаштво ученик уме да:</p> <p>МК. 1.4.1. направи музичке инструменте</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе.</p> <p>Креирање ритмичке пратње.</p>	2	1	3	<p>српски језик и књижевност</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-историја</p> <p>-информатика</p>	<p>-Естетичке компетенције</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Компетенција за учење</p> <p>- Дигитална компетенција</p>

<p>– комуницира у групи импровизујући мање музичке целинегласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност);</p>	<p>користећи предмете из окружења МК. 1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско–ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст. Напредни ниво У области Музичко стваралаштво ученик уме да: МК. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте МК. 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова</p>	<p>Реконструкција музичких догађаја у стилу барока и класицизма.</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
--------	--	-----------------------	---

<p>1.</p>	<p>ЧОВЕК И МУЗИКА</p> <p>Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и ако јесте, на које начине) била уметност какву данас познајемо или и нешто друго.</p> <p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p> <p>Музички инструменти су незаобилазни елемент свих облика Музичке културе. Како су, поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања човека, информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. У том смислу треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила. Као и све друге, жичане инструменте треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на</p>	<p>Оцењивање из предмета музичка култура обавља се полазећи од ученичких способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствено претходно постигнуће, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу.</p> <p>Ученик са изузетним способностима, који стиче образовање и васпитање на прилагођени и обogaћени начин применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу остварености циљева и прописаних стандарда постигнућа, као и на основу ангажовања.</p> <p>Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадња са другима и исказано интересовање и мотивација за учење и напредовање.</p> <p>Бројчано оцењивање успеха ученика из предмета обавља се на основу следећих критеријума:</p> <p>1) ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени</p>	<p>Напредовање и постигнуће ученика на практичном раду</p> <p>Посматрањем ученичког учшћа, практичног рада, закључивања и одговарања на постављена питања, запажања о уметничким делима</p> <p>Праћење постигнућа ученика у односу на опсег знања, вештина и ставова, као и креативност коју су ученици изградили и применили на својим радовима</p> <p>постигнуће ученика на практичном раду у различитим техникама</p> <p>Посматрањем ученичког учшћа, практичног рада, закључивања и одговарања на постављена питања, запажања о уметничким делима</p> <p>Праћење постигнућа ученика у односу на опсег знања, вештина и ставова, као и креативност коју су ученици изградили и применили на својим радовима</p>
-----------	---	--	--

<p>упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о жичаним инструментима (трзачким и гудачким) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену. Инструменте барока и класицима потребно је аудитивно и визуелно приказати кроз најосновније информације у оквиру предвиђеног наставног садржаја. Карактеристичне народне инструменте, од севера до југа Србије, представити слушно и визуелно. Неопходно је наставне садржаје међусобно интегрисати – географско подручје повезати са народном песмом, игром, ношњом и обичајима обрађиваног локалитета. До знања о инструментима ученици треба да дођу из непосредног искуства путем слушања и опажања, а не фактографским набрајањем, односно меморисањем података.</p> <p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички</p>	<p>на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5);</p> <p>2) ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар (4);</p> <p>3) ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар (3);</p> <p>4) ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ</p>	
--	--	--

<p>ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено, ови елементи музичког тока постају „константа” у процесу ученичке перцепције па наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре слушања на релевантне специфичности музичког дела. У контексту барока и класицизма, посебно треба обратити пажњу на везу између природе музичког тока и намене слушаног дела – описати специфичност одређених елемената музичког дела и звучни и карактерни ефекат који је њима постигнут, потом повезати са контекстом настанка дела и намене. Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав, изражајне могућности инструмената и врсте вишегласја. Елементи музичке писмености су у служби горе</p>	<p>наставничких захтева који су утврђени у већ делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика, добија оцену довољан (2); 5) ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1).</p> <p>Број оцена у седмом разреду је минимум две оцене у полугодишту.</p>	
--	---	--

<p>наведеног. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући код ученика креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором, свог и других народа и народности треба представити у контексту разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција.</p> <p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Читање с листа једноставног ритмичког записа активира највећи број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, осетљивост за друге учеснике у музичком догађају (тзв. тимски рад, толеранција) и fine моторичке радње. Квалитетно музичко изражавање има значајан утицај на психу ученика, а самим тим и на капацитет и могућност свих видова изражавања.</p> <p>Уједно је важно да се кроз извођење музике, а у оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче и развијање личног стила изражавања.</p> <p>С обзиром на то да ће певање и свирање произилазити и из историјског контекста, начин извођења треба</p>		
---	--	--

<p>прилагодити у односу на дати контекст. Посебну пажњу треба усмеравати на покрете који имају одговарајуће значење у музичком чину.</p> <p>Певање Главни критеријум за избор песама је квалитет музичког дела. Посебну пажњу треба обратити на тонски опсег композиција за певање због физиолошких промена певачког апарата (мутирање). Приликом извођења песама најстарије музичке фолклорне традиције, треба неговати нетемперовани начин певања и дозволити природним бојама гласа да дођу до изражаја.</p> <p>Песме се обрађују по слуху и из нотног текста. Приликом обраде песама из нотног текста након текстуалне, следи анализа нотног текста, савладавање ритма, певање солмизацијом и на крају певање са литерарним текстом. Са ученицима је неопходно постићи изражајно певање.</p> <p>Свирање Узвођење свирањем треба реализовати на ритмичким и мелодијским инструментима. Свирање на мелодијским инстру-</p> <p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Дечје музичко стваралаштво представља</p>		
---	--	--

<p>виши степен акти- вирања музичких способности које се развијају у свим музичким активностима, а резултат су креативног односа према музици.</p> <p>Оно подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких вештина и знања.</p> <p>Стваралаштво може бити заступљено кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> – музичка питања и одговоре; – компоновање мелодије на задати текст; – састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива; – импровизација игре/покрета на одређену музику; – илустрацију доживљаја музике; – израду музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); – музичко-истраживачки рад; – осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; – осмишљавање музичких квизова; – осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација; – креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони... <p>Уколико има могућности, могу се осмислити и реализовати</p>		
---	--	--

<p>тематски пројекти на нивоу одељења или разреда.</p> <p>Пројектна настава се остварује реализацијом пројекта и тимским радом ученика. Тема пројекта се састоји од подтема које ученици могу да реализују у тиму, тандему или појединачно.</p> <p>Наставни облици: Фронтални, индивидуални, групни, у пару</p> <p>Наставне методе: Дијалоска, методе демонстрације, илустрације, активног учења, сценске комуникације, олуја идеја, проблемска настава, учење путем открића,</p> <p>Наставна средства: Штампани и е- уџбеник, рачунар, интернет, илустрације, видео записи, ритмички инструменти</p> <p>Активности наставника: осмишљава и организује рад, започиње и води разговор, демонстрира, чита, слуша, мотивише ученике, прати и процењује њихов рад</p> <p>Активности ученика: Слуша, учествује у разговору, анализира, пева, свира, импровизује сарађује у групи, тумачи</p>		
---	--	--

28.11 ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ СА ОФА

Предмет: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Разред: СЕДМИ

Циљ: Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Литература: : **Настава физичког и здравственог васпитања за 7.разред основне школе.** Драгољуб Вишњић, Снежана Радисављевић-Јанић, Ивана Милановић, Мирослав Марковић. Завод за уџбенике, Београд, 2020.

Вишњић Д.: **Теорија и методика физичког васпитања**, Београд 2005

Теорија и методика физичког васпитања, проф др Бранко Крсмановић.

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	*Изводи разноврсна природна и изведена кретања и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама;	ФВ.1.2.1. Ученик зна смисао Физичког васпитања ФВ.1.2.2. Ученик зна утицај физичког вежбања ФВ.1.2.3. Ученик зна основне појмове везане за физичко вежбање ФВ.1.2.4. Ученик зна безбедност током вежбања		3	5	8	Српски језик Математика Физика	1) Компетенција за учење: Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. 7) Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Уме да идентификује и адекватно представи своје способности и вештине („јаке стране“)

2.	<p>*Примењује вежбе које подстичу раст и развој и правилно држање тела;</p> <p>*Користи вежбе за развој и усавршавање моторичких способности;</p> <p>*Усвајио знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања;</p> <p>*Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела</p> <p>*Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри</p>	<p>ФВ.1.1.3. Ученик правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат. ФВ.1.1.4. Зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ</p> <p>ФВ.1.1.7. Ученик зна правилно да скаче увис варијантом технике маказице.</p> <p>ФВ.1.1.8. Зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ.</p> <p>ФВ.1.1.9. Ученик правилно баца куглу из места и мери дужину хица.</p> <p>ФВ.1.1.10. Зна правила за такмичење, сигурносна правила, влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву помоћ</p>	АТЛЕТИКА	4	15	19	<p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>Музичка култура</p> <p>Информатика</p> <p>Ваннаставне активности</p> <p>Физика</p> <p>Биологија</p> <p>Историја</p>	2)Одговорно учешће у демократском друштву:Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима
3.	<p>процени сопствене могућности за вежбање у гимнастички</p> <p>*Навија фер,чува</p>	<p>ФВ.1.1.11. Ученик правилно изводи вежбе на тлу.</p> <p>ФВ.1.1.12. Ученик правилно изводи прескоке разношку или згрчку уз помоћ.</p> <p>ФВ.1.1.13. Ученица изводи вежбе и</p>	СПОРТСКА ГИМНАСТИКА	4	20	24	<p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>Музичка култура</p> <p>Информатика</p>	3) Естетичка компетенција:Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.

	себе и друге; *Примењује хигијенске мере пре, током и након вежбања; *Правилно се храни;	комбинације вежби на греди. ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ.						
4	*Препознаје врсту повреде; *Користи стечена умења, знања и навике у свакодневним условима живота и рада; *Чува животну средину током вежбања. Исходи се односе на све наставне области.	ФВ.1.2.4. Ученик/ученица зна безбедност током вежбања. ФВ.1.2.5. Ученик/ученица зна основна правила спортских игара. ФВ.1.3.1. Ученик/ученица испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу. ФВ.1.3.3. Доказује се кроз физичко вежбање. ФВ.1.3.4. Ученик/ученица испољава позитиван став према сарадњи са другима у реализацији различитих задатака Физичког васпитања. ФВ.2.1.1. Ученик/ученица игра кошарку примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других.	СПОРТСКА ИГРА-ОДБОЈКА,	6	35	41	Српски језик Математика Музичка култура	4) Комуникација: Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. 6) Одговоран однос према здрављу: Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ. 9) Решавање проблема: Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације. 10) Сарадња: Доприноси постизању договора о правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада

		ФВ.2.1.2. Зна функцију и значај кошарке, већи број правила, принципе и утицај тренинга. ФВ.3.1.1.Ученик/ученица игра спортску игру примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама. ФВ.3.1.2. Зна тактику игре, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди						
5.		ФВ.1.3.1.Ученик/ученица испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу. ФВ.1.3.2.Ученик/ученица испољава заинтересованост за физичко вежбање. ФВ.1.3.3. Доказује се кроз физичко вежбање. ФВ.1.3.4.Ученик/ученица испољава позитиван став према сарадњи са другима у реализацији различитих задатака Физичког васпитања	МЕРЕЊЕ МОТОРИЧКИХ СПОСОБНОСТИ	5	5	10	Математика Физика Биологија Информатика	8) Рад са подацима и информацијама: Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.
		УКУПНО		22	80	102		

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	Општа физичка припрема: Снага мишића руку и раменог појаса (склек, издржај у згибу, пењање уз шипку), снага мишића трбуха и леђа (вежбе на рипстолима), снага мишића ногу (скокови, поскоци, вијача, чучњеви, пењања по трибинама, скок у даљ из места), аеробни капацитети (истрајно трчање, трчање 800/500м)	Оцену одличан (5) добија ученик који: остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања.	<ul style="list-style-type: none"> - Учествовање на кросу - Вођење вежби обликовања и загревања+ - Асистирање друговима приликом рада + - - Подстицање других на рад + - Ношење опреме на крају године.+ - Свеобухватност одговора + - Повезивање градива.+ - Самосталност у одговарању. + - За редовно доношење опреме. + - Уредност .+ - Учесталост активности на часовима - Ангажовање самостално и у пару/групи - Активно учешће у раду. - Правилно извођење задатих елемената у индивидуалним или екипним спортовима. - Ангажовање и труд . - Поштовање задатог материјала и инструкција. - Сарадња у пару или групи. - Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (недеља спорта, такмичења за школу, учешће на кросу)
2.	Атлетика: Техника истрајног трчања. Скок увис. Техника спринтерског трчања. Скок у даљ. Техника штафетног трчања. Техника високог и ниског старта.		
3.	Спортска игра: Одбојка- Основни принцип одбојке. Индивидуални блок, горњи сервис, елементи одбојкашке игре; сложенији елементи технике и тактике: „лелујави“ сервис, групни блок (двојни и тројни), игра са задатком - тактика) , обнављање усвојених елемената технике и тактике, примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри, игра уз примену правила.	Оцену врло добар (4) добија ученик који: који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања .	
4.	Спортска гимнастика: Вежбе на тлу . Прескоци и скокови. Ниска греда. Гимнастички полигон.	Оцену добар (3) добија ученик који: остварује напреднак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на	<ul style="list-style-type: none"> - Евидентирање непоштовања односа према часу уношењем минуса - Похвале за залагање и труд на часу, помагање и чување
5.	Вежбе обликовања: Комплекс вежби		<ul style="list-style-type: none"> - По 1 бројчана оцена на крају сваког

	<p>обликовања (основни принципи, дозирање), вежбе обликовања за одређене делове тела као и за одређене мишићне групе. Циљ вежби обликовања</p>	<p>средњем нивоу посебних стандарда достигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика.</p>	<p>полугодишта која се изводи у односу на број минуса добијених у току полугодишта</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бележење начина извођења задатака активности у току вежбања у личне картоне ученика - Евиденција приказаног неког од комплекса вежби обликовања и истезања - Евидентирање индивидуалног напретка ученика у односу на претходни ниво постигнућа - Бројчана евалуација савладаног нивоа активности
<p>6.</p>	<p>Здравствено васпитање: Правилно држање тела, корективна гимнастика и њен значај за отклањање постуралних поремећаја и деформитета кичменог стуба. Хигијена опреме за физичко васпитање, лична хигијена, правилна исхрана, правилно распоређивање рада и одмора. Усмеравање ученика на спортске клубове и културо – уметничка друштва. Сарадња са домом здравља и усмеравање ученика ка дому здравља за решавање здравствених проблема.</p>	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који: остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовање ученика,</p>	<p>-Формативно оцењивање: јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма, садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника.</p> <p>Формативно оцењивање: јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма, садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника.</p> <p>-Усмено одговарање ученика који су ослобођени дела наставе или целог практичног дела наставе:</p> <p>-Ослобођеним ученицима треба пружити могућност да: суде, воде статистику, региструју резултат, или прате ниво активности ученика на часу или школском такмичењу; направе едукативни постер или електронску презентацију, припреме репортажу са спортског догађаја; прате и евидентирају активност ученика на часу уз помоћ наставника и на други начин помажу у организацији, часовних ванчасовних и ваншколских активности.</p>

			<p>-Исходи за ученике ослобођене од практичног дела наставе: наведе основна правила гимнастике, атлетике, рукомета; дефинише основна здравствено-хигијенска правила вежбања; презентује и анализира информације о физичком вежбању, здрављу, спорту, историји спорта; учествује у организацији спортске недеље и школских такмичења.</p>
--	--	--	--

Уџбеник за реализацију програма: Драгољуб Вишњић, Д.Јовановић, А.Милетић :Теорија и методика физичког васпитања, Београд, 2004.

Владимир, Јанковић; Ненад, Марелић: Одбојка за све, Београд, 2015.

28.12 ФИЗИКА

ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА

РАЗРЕД: 7.

ЦИЉ: Циљ наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне природне законе, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

УЦБЕНИЦИ: Физика 7 уџбеник за 7 разред основне школе, Сазнање, 2022, Мићо М Митровић ; Практикум Физика 7 збирка задатака и експерименталних вежби за 7 разред основне школе, Сазнање, 2022 Мићо М Митровић

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС- Просветни гласник", бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021) Часопис Млади физичар, Друштво физичара Србије

Р.бр	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА				КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОГ	УГ	ЛВ	УК		
1.	– разликује скаларне и векторске физичке величине – користи и анализира резултате мерења различитих физичких	ФИ.1.1.1. ФИ.1.2.3. ФИ.2.1.1. ФИ.2.1.2. ФИ.2.1.4. ФИ.3.1.2. ФИ.1.2.1. ФИ.1.2.2. ФИ.2.2.1. ФИ.2.2.2. ФИ.3.2.1. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5.	СИЛА И КРЕТАЊЕ Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања. Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон. Динамичко мерење силе.	9	13	3	25	- Физика- Математика (физика као основна природна наука, пропорција, аритметичке операције) Физика-Хемија	– Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема

	<p>величина и приказује их табеларно и графички – анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем – примењује Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења</p>	<p>ФИ.1.4.6. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.2. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.</p>	<p>Међусобно деловање два тела – силе акције и реакције. Трећи Њутнов закон. Примери Равномерно променљиво праволинијско кретање. Интензитет, правац и смер брзине и убрзања. Тренутна и средња брзина тела. Зависност брзине и пута од времена при равномерно променљивом праволинијском кретању. Графичко представљање зависности брзине тела од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања. Демонстрациони огледи: – Илустровање инерције тела помоћу папира и тега. – Кретање куглице низ Галилејев жљеб. – Кретање тела под дејством сталне силе. – Мерење силе динамометром. – Илустровање закона акције и реакције помоћу динамометара и колица, колица са опругом и других огледа (реактивно кретање балона и пластичне боце).</p>					<p>(материјалност природе; методи проучавања у физици)</p>	<p>– Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
--	--	--	---	--	--	--	--	--	---

			Лабораторијске вежбе 1. Одређивање сталног убрзања при кретању куглице низ жљеб. 2. Провера Другог Њутновог закона помоћу покретног тела (колица) или помоћу Атвудове машине.						
2.	– користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички – анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем – показује од чега зависи сила трења и на основу тога процењује како може променити њено деловање – демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретања	ФИ.1.1.1. ФИ.2.1.2. ФИ.2.1.4. ФИ.3.1.2. ФИ.2.2.1. ФИ.2.2.2. ФИ.3.2.1. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.2. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.	КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ. СИЛЕ ТРЕЊА Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Галилејев оглед. Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и хитац наниже. Силе трења и силе отпора средине (трење мировања, клизања и котрљања). Утицај ових сила на кретање тела. Демонстрациони огледи: – Слободно падање тела различитих облика и маса (Њутнова цев, слободан пад везаних новчића...) – Падање тела у разним срединама. – Бестежинско стање тела (огледи са динамометром, с два тега	6	4	2	12	Физика-Биологија (кретање у свакодневном животу) Математика (физика као основна природна наука, пропорција, аритметичке операције)	– Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

	<p>тела под дејством сталне силе, силе трења на примерима из окружења</p> <p>– самостално изводи експеримент из области кинематике и динамике, прикупља податке мерењем, одређује тражену физичку величину и објашњава резултате експеримента</p>		<p>и папиром између њих, са пластичном чашом која има отвор на дну и напуњена је водом).</p> <p>– Трење на столу, косој подлози и сл.</p> <p>– Мерење силе трења помоћу динамометра.</p> <p>Лабораторијске вежбе</p> <p>1. Одређивање убрзања тела које слободно пада.</p> <p>2. Одређивање коефицијента трења клизања</p>						
3.	<p>– показује врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења</p> <p>– наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу</p> <p>– приказује како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наводи услове пливања тела на води</p>	<p>ФИ.2.1.1. ФИ.2.1.2. ФИ.2.1.3. ФИ.2.1.5. ФИ.2.1.6. ФИ.3.1.1. ФИ.3.1.4. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.2. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.</p>	<p>РАВНОТЕЖА ТЕЛА</p> <p>Деловање две силе на тело, појам резултујуће силе кроз различите примере слагања сила. Разлагање сила.</p> <p>Појам и врсте равнотеже тела. Полуга, момент силе. Равнотежа полуге и њена примена.</p> <p>Сила потиска у течности и гасу. Архимедов закон и његова примена. Пливање и тоњење тела.</p> <p>Демонстрациони огледи:</p> <p>– Врсте равнотеже помоћу лењира или штапа.</p> <p>– Равнотежа полуге.</p> <p>– Услови пливања тела (тегови и стаклена посуда на води, Картезијански гњурац, суво</p>	6	4	1	11	<p>Физика-Географија (узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру; сила Земљине теже и тежина тела) Природа и друштво(полуга, агрегатна стања, равнотежа)</p>	<p>– Компетенција за учење</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална компетенција</p> <p>– Решавање проблема</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

			<p>грожђе у минералној води, свеже јаје у води и воденом раствору соли, мандарина са кором и без коре у води, пливање коцке леда на води...).</p> <p>Лабораторијске вежбе</p> <p>1. Одређивање густине чврстог тела применом Архимедовог закона.</p>						
4.	<p>– повезује појмове: механички рад, енергија и снага и израчунава рад силе теже и рад силе трења</p> <p>– разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повезује њихове промене са извршеним радом</p> <p>– демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења</p> <p>– решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке</p>	<p>ФИ.1.1.1. ФИ.2.1.2. ФИ.1.5.2. ФИ.2.5.1. ФИ.2.5.3. ФИ.3.5.1. ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.2. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.3.4.1. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.</p>	<p>МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА</p> <p>Механички рад. Рад силе. Рад силе теже и силе трења.</p> <p>Квалитативно увођење појма механичке енергије тела.</p> <p>Кинетичка енергија тела.</p> <p>Потенцијална енергија.</p> <p>Гравитациона потенцијална енергија тела.</p> <p>Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада.</p> <p>Закон о одржању механичке енергије.</p> <p>Снага. Коефицијент корисног дејства.</p> <p>Демонстрациони огледи:</p> <p>– Илустровање рада утрошеног на савладавање силе трења при клизању тела по различитим подлогама, уз коришћење динамометра.</p>	6	7	2	15	<p>Математика(основне аритметичке операције), историја(рачунање времена), географија(размера) , техничко образовање(техничко цртање)</p>	<p>– Компетенција за учење</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална компетенција</p> <p>– Решавање проблема</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

	(кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...)		– Коришћење потенцијалне енергије воде или енергије надуваног балона за вршење механичког рада. – Примери механичке енергије тела. Закон о одржању механичке енергије (Галилејев жљеб; математичко клатно; тег са опругом) Лабораторијске вежбе 1. Одређивање рада силе под чијим дејством се тело креће по различитим подлогама. 2. Провера закона одржања механичке енергије помоћу колица.						
5.	– разликује појмове температуре и количине топлоте и приказује различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго – анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења	ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.2. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ФИ.1.5.1. ФИ.1.5.2. ФИ.2.5.3. ФИ.2.5.4. ФИ.2.5.5. ФИ.3.5.2. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.	ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање. Топлотно ширење тела. Појам и мерење температуре. Унутрашња енергија и температура. Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа. Агрегатна стања супстанције. Демонстрациони огледи: – Дифузија и Брауново кретање.	4	4	1	9	Физика-Хемија (маса тела; мерење масе; густина тела; одређивање густине, фазни прелази, аномалија воде)	– Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

	– наводи методе добијања топлотне енергије и указује на примере њеног рационалног коришћења		– Ширење чврстих тела, течности и гасова (надувани балон на стакленој посуди – флаши и две посуде са хладном и топлим водом, Гравесандов прстен, издужење жице, капилара...). Лабораторијске вежбе 1. Мерење температуре мешавине топле и хладне воде после успостављања топлотне равнотеже.						
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1	<p>Вербална, текстуална, илустративна, демонстративна, експериментално- лабораторијска, проблемско-истраживачка, интерактивна и кооперативна метода</p> <p>Наставник:Уводи ученике у тему, наводи их да самостално закључују, демонстрира оглед, усмерава их ка исправним закључцима, мотивише их да повезују до сада усвојене појмове са новим појмовима ,објашњава поступак решавања задатка, проверава тачност мерења.</p> <p>Ученик:Прате инструкције наставника, самостално износе претпоставке, посматрају оглед,самостално</p>	<p>Оцена одличан (5) Ученик примењује знања, укључујући и методолошка, у сложеним и непознатим ситуацијама; Самостално и на креативан начин објашњава и критички разматра сложене садржинске целине и информације; процењује вредност теорија, идеја и ставова; Бира, повезује и вреднује различите врсте и изворе података Формулише претпоставке, проверава их и аргументује решења, ставове и одлуке; Решава проблеме који имају и више решења, вреднује и образлаже решења и примењене поступке; Изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију и начин презентације различитим контекстима; Самостално извршава сложене радне задатке</p>	<p>Иницијално проверавање, усмена провера знања, Евиденција постигнућа ученика, рад на тексту , домаћи задаци, ученички радови, активност на часу (разговори, дискусије), праћење уредности ученикових свезака, вежбања, игровне активности</p>

2.	<p>закључују, слушају излагање и претпоставке других ученика, учествују у дискусији коју води наставник преписују задатак са табле, , врше мерења..</p> <p>Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати:</p>	<p>поштујући стандардизовану процедуру, захтеве безбедности и очувања околине, показује иницијативу и прилагођава извођење, начин рада и средства новим ситуацијама; Доприноси групном раду продукцијом идеја, иницира и организује поделу задатака; уважава мишљења других чланова групе и помаже им у реализацији њихових задатака, посебно у ситуацији „застоја” у групном раду; фокусиран је на заједнички циљ групног рада и преузима одговорност за реализацију продукта у задатом временском оквиру; Утврђује приоритете и ризике и на основу тога планира и организује краткорочне и дугорочне активности и одређује потребно време и ресурсе; Континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их. Ученик репродукује градиво, разуме, надограђује стечена знањ Самостално образлаже садржај наводећи и своје примере, решава и сложене проблеме и задатке. Одлично познаје физичке појаве, изводи закључке на основу физичких појава које је видео или замислио, повезује податке са графика и других визуелизација, корелише стечена знања са садржајима других предмета. Може преносити своја знања другима и сигурно и јасно излаже сопствене ставове о проблематици.</p> <p>Оцена врло добар (4) • Логички организује и самостално тумачи сложене садржинске целине и информације; • Повезује садржаје и концепте из различитих области са ситуацијама из живота; • Пореди и разврстава различите врсте података према више критеријума истовремено; • Заузима ставове на основу сопствених тумачења и аргумената; • Уме да анализира проблем, изврши избор одговарајуће процедуре и поступака у решавању нових проблемских ситауција; • Изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих</p>	<p>Усмено испитивање, рад на тексту (графиконима, табелама), домаћи задаци, ученички радови, активност на часу (разговори, дискусије), експерименталне вежбе, контролне вежбе, петнаестоминутне писмене провере знања.</p>
3.	<p>1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе;</p> <p>2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као</p>		
4.	<p>и проблем – ситуација;</p> <p>3. лабораторијским вежбама;</p> <p>4. домаћим задацима;</p> <p>5. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...);</p>		
5.	<p>6. систематским праћењем рада сваког ученика.</p> <p>Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса</p>		

		<p>технологија и прилагођава комуникацију задатим контекстима; • Самостално извршава сложене радне задатке према стандардизованој процедури, бира прибор и алате у складу са задатком и захтевима безбедности и очувања здравља и околине; • Планира динамику рада, организује активности у групи, реализује сопствене задатке имајући на уму планиране заједничке продукте групног рада; • Планира и организује краткорочне и дугорочне активности, утврђује приоритете и одређује потребно време и ресурсе; • Континуирано показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и углавном их реализује. • У стању је да надогради стечена знања. Садржај образлаже самостално, користи задате примере и самостално решава проблеме и задатке. Познаје физичке ознаке, повезује задате податке, ретко не може да реши сложене проблеме и задатке, није самосталан у решавању најтежих задатака. • Приликом израде рачунских задатака сналази се и решава и задатке који су сасвим нови, уз повезивање свих стечених знања из свих школских предмета., коришћењем већ виђених и решених задатака.</p> <p>Оцена добар (3) • Разуме и самостално објашњава основне појмове и везе између њих; • Разврстава различите врсте података у основне категорије према задатом критеријуму; • Уме да формулише своје ставове, процене и одлуке и објасни начин како је дошао до њих; • Бира и примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању проблемских ситуација у познатом контексту; • Уме јасно да искаже одређени садржај у складу са захтевом и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, и др.), укључујући коришћење информационих технологија; • Самостално извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, користећи прибор и алате у складу са захтевима безбедности и очувања здравља и околине; • Извршава додељене задатке у складу с</p>	
--	--	--	--

		<p>циљевима, очекиваним продукtima и планираном динамиком рада у групи; уважава чланове тима и различитост идеја; • Планира и организује краткорочне активности и одређује потребно време и ресурсе; • Показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и делимично их реализује. • Ученик репродукује и разуме основне физичке појмове, разуме садржај, али је површан у његовој примени. • Садржај може образложити користећи задате примере, али уз интервенцију наставника. • Познаје основне физичке формуле, самостално решава задатке средње тежине, и проблеме. • Уме да реши рачунске задатке који су слични задацима рађеним на редовној настави. • Понекад греша приликом самосталног решавања сложених проблема или задатака. • Повезује податке приказане графицима, сликама или таблицама и интерпретира их самостално. • Јасно излаже садржаје али је нејасан у аргументацији.</p> <p>Оцена довољан (2) • Познаје и разуме кључне појмове и информације и повезује их на основу задатог критеријума; • Усвојио је одговарајућу терминологију; • Закључује директно на основу поређења и аналогije са конкретним примером; • Способан је да се определи и искаже став; • Примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању једноставних проблемских ситуација у познатом контексту; • Уме јасно да искаже појединости у оквиру одређеног садржаја, држећи се основног захтева и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија; • Уз инструкције извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, користећи прибор и алате у складу са захтевима безбедности и очувања здравља и околине; • Извршава додељене задатке искључиво на захтев и уз подршку осталих чланова групе;</p>	
--	--	--	--

		<p>уважава чланове тима и различитост идеја; • Планира и организује краткорочне активности на основу задатих услова и ресурса; • Повремено показује заинтересованост за сопствени процес учења, а препоруке за напредовање реализује уз стално праћење. • Ученик репродукује и препознаје основне појмове: разуме садржај, али не зна да га примени ни образложи на непознатим задацима. • Познаје основне физичке формуле, али често греша приликом самосталног решавања чак и једноставних проблема и задатака. • Препознаје податке приказане графицима, сликама или у табелама али их не може у потпуности самостално интерпретирати, већ му је потребна помоћ наставника. • Аргументује површно и несигурно па је нејасан и у излагању градива.</p> <p>Оцена недовољан (1) • Ученик који не испуњава критеријуме за оцену довољан (2) и не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак. • Ученик не препознаје основне физичке појмове, или их само може набројати. • Не показује разумевање садржаја ни уз помоћ наставника и није у стању самостално да га репродукује. • Не може самостално да решава најпростије рачунске задатке</p>	
--	--	--	--

ДОДАТНА НАСТАВА – ФИЗИКА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ Физика (додатни рад) – 7. разред	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Сила и кретање	4
2.	Кретање тела под дејством Земљине гравитационе силе	3
3.	Равнотежа тела	2
4.	Механички рад и енергија. Снага	3
5.	Топлотне појаве	

ДОПУНСКА НАСТАВА – ФИЗИКА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ Физика (допунски рад) – 7. разред	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Сила и кретање	4
2.	Кретање тела под дејством Земљине гравитационе силе	3
3.	Равнотежа тела	2
4.	Механички рад и енергија. Снага	3
5.	Топлотне појаве	

28.13. ХЕМИЈА

ПРЕДМЕТ: ХЕМИЈА

РАЗРЕД: 7

ЦИЉ: Циљ учења Хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештина за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за разумевање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, одговоран однос према себи, другима и животnoj средини.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

УЦБЕНИЦИ: Хемија за 7. разред и збирка задатака са лабораторијским вежбама, Незрина Миховић, Милош Козић, Невена Томашевић, Драгица Крвавац, Милан Младеновић

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС-Просветни гласник", бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021),

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ /САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОГ	УГ	УК		
1.	<ul style="list-style-type: none"> - на конкретним примерима из свакодневног живота наводи примену хемије; - идентификује и објашњава појмове који повезују хемију с другим наукама; - објашњава основну разлику између хемијских елемената и хемијских једињења; - класификује и разликује врсте супстанци на основу степена сложености. 	<p>Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас/ Предмет изучавања хемије и њена примена.</p> <p>Супстанца. Врсте супстанци хемијски елементи, хемијска једињења и смеше.</p> <p>Демонстрациони оглед: демонстрирање узорка елемента, једињења и меша.</p>	2	1	3	<p>Биологија (Жива бића, нежива природа и биологија.)</p> <p>Географија (Географија и друге науке.)</p> <p>Физика (Физика као природна наука. Физичка тела, супстанца и физичка поља.</p> <p>Методе истраживања у</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - сарадња.

						физици. Физика и друге науке.)	
2.	<p>- на основу датих фаза постављања научне методе одређује да ли је хипотеза исправна или не;</p> <p>- на основу пиктограма процењује ризике употребе супстанци по здравље и околину;</p> <p>- одређује физичка и хемијска својства на основу описа;</p> <p>- изводи потребна мерења;</p> <p>- одређује физичке и хемијске промене супстанци на различитим типовима задатака.</p>	<p>Хемија као експериментална наука и хемијска лабораторија/ Хемијска лабораторија и експеримент. Лабораторијско посуђе и прибор. Мерење. Физичка и хемијска својства супстанци. Физичке и хемијске промене супстанци. Демонстрациони огледи: демонстрирање правилног руковања лабораторијским посуђем и прибором; испитивање физичких и хемијских својстава и промена супстанци. Лабораторијска вежба I: основне лабораторијске технике рада: мешање, уситњавање и загревање супстанци. Лабораторијска вежба II: физичка својства супстанци, мерење масе, запремине и температуре супстанце. Лабораторијска вежба III: физичке и хемијске промене супстанци.</p>	4	6	10	<p>Биологија (Вода) Географија (Заштита животне средине) Физика (Међународни система мера, основне и изведене физичке величине и мерне јединице. Мерила и мерни инструменти. Мерење.)</p>	<p>- компетенција за учење; - комуникација; - сарадња; - одговоран однос према околини.</p>
3.	<p>- разликује хемијске елементе и хемијска једињења на основу честица – атома;</p> <p>- одређује грађу атома: шта чини атомско језгро а шта електронски омотач;</p> <p>- на конкретним примерима одређује број елементарних честица;</p> <p>- правилно попуњава распоред електрона по енергетским нивоима;</p> <p>- на основу валентних електрона објашњава реактивност племенитих гасова и наводи њихову</p>	<p>Атоми и хемијски елементи/ Атоми хемијских елемената и хемијски симболи. Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач. Атомски и масени број. Изотопи. Одређивање валентног нивоа и броја валентних електрона. Периодни систем елемената. Племенити гасови: својства и примена. Демонстрациони огледи: формулисање претпоставке о честиčnoј природи супстанци. Лабораторијска вежба IV: одређивање валентног нивоа и броја валентних електрона.</p>	6	5	11	<p>Физика (Основни закони у физици.) Ликовна култура (Боја у дизајну.) Биологија (Грађа ћелије.)</p>	<p>- компетенција за учење; - комуникација; - сарадња; - одговоран однос према околини.</p>

	<i>примену у свакодневном животу.</i>						
4.	<ul style="list-style-type: none"> - на конкретним примерима, на основу врсте елемента одређује тип хемијске везе; - схематски приказује настајање везе у молекулима елемената и једињења; - описује физичка својства супстанци с атомском, молекулском и јонском кристалном решетком; - разликује и објашњава физичка својства супстанци с јонском и ковалентном везом; - пише, саставља хемијске формуле и даје називе на основу сталне и променљиве валенце; - на основу валентних електрона одређује валенцу. 	<p><i>Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења/ Ковалентна веза: молекули елемената и молекули једињења. Атомска и молекулска кристална решетка. Јонска веза и јонска кристална решетка. Својства супстанци с јонском и ковалентном везом. Валенца. Хемијске формуле и називи. Демонстрациони огледи: својства супстанци са ковалентном и јонском везом. Лабораторијска вежба V: упоређивање својстава супстанци са јонском и супстанци са ковалентном везом.</i></p>	4	6	10	<p><i>Физика (Утицај физике на развој других природних наука.) Математика (НЗС и НЗД)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - комуникација; - сарадња; - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини.
5.	<ul style="list-style-type: none"> - разликује једињења и смеше – структура; - класификује хомогене и хетерогене смеше у зависности од агрегатног стања; - класификује растворе на незасићене, засићене и презасићене на основу количине растворене супстанце; - израчунава масени проценат раствора помоћу пропорције; - кратко описује поступке за раздвајање састојака смеше. 	<p><i>Хомогене и хетерогене смеше/ Смеше: хомогене и хетерогене. Хомогене смеше у природи: вода и ваздух. Растварање и растворљивост. Масени процентни састав смеша. Раздвајање састојака смеше. Демонстрациони огледи: састав и својства смеша; раствори и њихова својства; растворљивост; незасићени, засићени и презасићени раствори; раздвајање састојака смеша. Лабораторијска вежба VI: испитивање растворљивости супстанци. Лабораторијска вежба VII: раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета.</i></p>	5	8	13	<p><i>Географија (Воде у Србији) Биологија (Вода.) Математика (НЗС и НЗД. Пропорција.)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење; - сарадња; - комуникација; - решавање проблема, - дигитална компетенција; - одговоран однос према околини.

6.	<p>- дефинише хемијску реакцију и повезује је с хемијским променама;</p> <p>- на конкретним примерима одређује реактанте и производе хемијских реакција;</p> <p>- самостално саставља и изједначава хемијске реакције на основу описа;</p> <p>- примењује закон о одржању масе и израчунава масу реактанта или масу производа;</p> <p>- на основу блок коцки пише једначине хемијских реакција.</p>	<p>Хемијске реакције и хемијске једначине/ Хемијске реакције. Закон о одржању масе. Састављање једначина хемијских реакција. Демонстрациони оглед: мерење и упоређивање укупне масе супстанци пре и после хемијске реакције у отвореном и затвореном систему. Лабораторијска вежба VIII: састављање једначина хемијских реакција.</p>	2	3	5	<p>Физика (Међународни система мера, основне и изведене физичке величине и мерне јединице.) Математика (НЗС и НЗД, Пропорција)</p>	<p>- компетенција за учење;</p> <p>- комуникација;</p> <p>- решавање проблема;</p> <p>- естетичка компетенција.</p>
7.	<p>- објашњава однос између стварне и релативне атомске масе;</p> <p>- израчунава релативне атомске и релативне молекулске масе атома, молекула и једињења;</p> <p>- на основу закона сталних односа маса одређује односе маса елемената у различитим једињењима;</p> <p>- користећи закон сталних односа маса одређује формулу једињења;</p> <p>- пише једначине хемијских реакција примењујући правила за стехиометријска израчунавања.</p>	<p>Израчунавања у хемији/ Релативна атомска и релативна молекулска маса. Количина супстанце. Моларна маса. Закон сталних односа маса. Израчунавања на основу једначина хемијских реакција. Лабораторијска вежба IX: мерење масе супстанци и израчунавање моларне масе и количине супстанци.</p>	4	4	8	<p>Математика (НЗС и НЗД, Пропорција.)</p>	<p>- компетенција за учење;</p> <p>- комуникација;</p> <p>- сарадња;</p> <p>- одговоран однос према здрављу.</p>
8.	<p>- пише и изједначава једначине за лабораторијско добијање водоника и кисеоника;</p>	<p>Водоник и кисоник и њихова једињења. Соли/ Водоник и кисеоник. Оксиди. Киселине.</p>	7	5	12	<p>Биологија (Вода.) Географија (Воде у Србији.) Математика</p>	<p>- компетенција за учење;</p> <p>- комуникација;</p> <p>- решавање проблема;</p> <p>- дигитална компетенција;</p>

<p>- на конкретним задацима изводи потребна стехиометријска израчунавања;</p> <p>- на основу сталне и променљиве валенце пише формуле и називе оксида;</p> <p>- пише једначине дисоцијација киселина, база и соли;</p> <p>- пише реакције неутрализације и изводи стехиометријска израчунавања;</p> <p>- на конкретним формулама соли одређује валенцу метала.</p>	<p>Хидроксиди или базе.</p> <p>Мера киселости раствора – рН.</p> <p>Неутрализација.</p> <p>Соли.</p> <p>Демонстрациони огледи: испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора; реакција неутрализације.</p> <p>Лабораторијска вежба X: испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора.</p>				<p>(НЗС и НЗД.</p> <p>Пропорција.</p>	<p>- рад с подацима и информацијама.</p>
--	--	--	--	--	---------------------------------------	--

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	<p>- идентификују да је предмет изучавања хемије супстанца;</p> <p>- класификују супстанце према сложености састава на хемијске елементе и хемијска једињења;</p> <p>- у оквиру демонстрације посматрају узорке хемијских елемената, једињења и смеша, познатих из свакодневног живота;</p> <p>- прецизира разлику у саставу различитих једињења;</p> <p>- упознаје се са основним правилима понашања у хемијској лабораторији;</p>	<p>- ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма напретка и у потпуности самостално испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа уз висок степен ангожавања, добија оцену одличан (5).</p> <p>- ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа уз малу помоћ наставника, добија оцену врло добар (4).</p>	<p>- на основу демонстрационих огледа: ученичка запажања, објашњења и закључци (формативно оцењивање);</p> <p>- повезивање и примењивање научних појмова у контекстима обухваћеним демонстрационим огледима;</p> <p>- сви нивои презентовања хемијских садржаја: макроскопски, честични и симболички ниво;</p>

<ul style="list-style-type: none"> - експериментално испитују и описују физичка и нека хемијска својства супстанци; - у демонстрационим огледима ученик уочава како се користи лабораторијско посуђе и прибор; - упоређује наелектрисање и масу протона, неутрона и електрона, а потом наелектрисање, масу и величину атомског језгра и електронског омотача; - користи различите моделе атома (уочава информације о структури атома које модели приказују, као и њихова ограничења); - разликује врсте хемијских елемената: метале, неметале, племените гасове и металоиде; - повезује распоред електрона у атом елемената са положајем елемената у Периодном систему елемената; - демонстрира оглед за постављање претпоставке о честичној структури супстанце; - грађење ковалентне везе учи на примерима: водоника, хлора, кисеоник, азота, хлороводоника, амонијака и воде, а о јонској хемијској вези на примерима: натријум-хлорида, натријум-оксида и магнезијум-хлорида; - користи моделе атома, молекула, јона, кристалних решетки доступних преко савремених ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> - ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњава захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, добија оцену добар (3). - ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, добија оцену довољан (2). - ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1). 	<ul style="list-style-type: none"> - сумативно оцењивање: усмене провере, писмене провере и практичан рад.
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - овладава основним техникама раздвајања састојака смеша и самостално изводи поступке: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета; - израчунава масени процентни састава смеше и повезује са комерцијалним производима; - припрема раствор; - примењује значења коефицијената и разликује коефицијената од индекса; - усмене и текстуалне описе хемијских реакција преводи у симболички запис; - на основу назива или хемијске формуле супстанци израчунава релативне молекулске масе задатих супстанци користећи таблицу ПСЕ; - израчунава масени елементарни процентни састав једињења; - наводи практичну примену водоника и кисеоника, као и њихових једињења; - формира појмове: оксидација, сагоревање и корозија; - испитује кисело-базних својстава комерцијалних производа; - кроз демонстрационе огледе испитује електропроводљивост дестиловане воде и раствора натријум-хлорида. <p><i>Активности наставника:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - објашњава нове хемијске појмове; - класификује хемијске појмове према степену сложености, полазећи од материје до соли; 		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - Луисовим симболима представља формирање хемијске везе (поларне ковалентне, неполарне ковалентне и јонске); - одређује број субатомских честица на основу редног и масеног броја и одређује групу и периоду; - дефинише растворљивост, растворе и масени процентни састав смеша; - израчунава масу супстанце, масу раствора, масу растварача и масени процентни састав смеше; - пише једначине хемијских реакција (анализа и синтеза); - изједначава једначине хемијских реакција поштујући правила и закон о одржању масе; - изводи стехиометријска израчунавања; - дефинише киселине, базе, оксиде и соли; - пише једначине потпуне и непотпуне неутрализације; - изводи демонстрационе огледе. <p><i>Активности ученика:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - активно учествују у настави, пишу податке са табле, постављају питања, решавају задатке у уџбенику и збирци задатака; - дефинишу и усвајају хемијске појмове; - одређују број субатомских честица, и на основу истих одређују групу и периоду елемента у Периодном систему елемената; - Луисовим симболима представљају формирање хемијских веза; - пишу и изједначавају једначине хемијских реакција поштујући правила; - дефинишу и одређују масу реактаната/реакционих производа на конкретним реакција синтезе/анализе; 		
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - изводе стехиометријска израчунавања; - дефинишу и пишу формуле киселина, база, соли и оксида на основу сталне/променљиве валенце елемената; - пишу једначине потпуне и непотпуне неутрализације; - индикаторима испитују кисело-базна својства раствора; - изводе експеримент поштујући правила рада у хемијској лабораторији и правила групног рада или рада у пару; - решавају укрштенице, анаграме, ребусе ... 		
--	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА – ХЕМИЈА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	1
2.	Хемијска лабораторија	1
3.	Атоми и хемијски елементи	2
4.	Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	3
5.	Хомогене и хетерогене смеше	2
6.	Хемијске реакције и хемијске једначине	3
7.	Израчунавања у хемији	2
8.	Водоник и кисеоник и њихова једињења. Соли	3

ДОДАТНА НАСТАВА – ХЕМИЈА

Р. бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	1
2.	Хемијска лабораторија	1
3.	Атоми и хемијски елементи	2
4.	Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	3
5.	Хомогене и хетерогене смеше	2
6.	Хемијске реакције и хемијске једначине	3
7.	Израчунавања у хемији	2
8.	Водоник и кисеоник и њихова једињења. Соли	3

29. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ – ВЕРСКА НАСТАВА И ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

29.1. ПРАВОСЛАВНИ КАТАХИЗИС

Предмет: Православни катихизис

Разред: седми

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ: Циљ наставе православног катихизиса у седмом разреду је да се ученици упознају са различитим начинима на који спознајемо свет око себе кроз посебан осврт на личносно познање и познање Бога; са Символом вере, контекстом настајања, његовим садржајем и значењем; са светотајинским животом Цркве и Светом Литургијом као њеном основом; биће им представљен историјски пут Српске православне цркве и значај личности свете браће Кирила и Методија, светога Саве и других светих личности наше историје, као и богата духовна и културна баштина нашег народа.

Уџбеници: /

Литература: Свето Писмо

Р.бр.	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТ. КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово 	I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	1	-	1	српски језик, историја, географија, грађанско васпитање, ликовна култура, музичка култура.	Комуникација, компетенција за целоживотно учење, решавање проблема, сарадња, одговоран однос према околини, естетичка компетенција.

	предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.						
2.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; • моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања • моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће; • моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; • моћи да препозна да нам Христос открива Бога као 	II – БОГОПОЗНАЊЕ 2. Процес сазнавања 3. Личносно познање 4. Познање Бога 5. Бог је један, али није сам	4	1	5		

	<p>љубавну заједницу три личности;</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да вреднује своје понашање на основу љубави коју исказује према својим ближњима; • бити подстакнут на одговорније обликовање заједничког живота са другима. 						
3.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју; • бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; • знати да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; • умети да интерпретира Символ вере; 	<p>III - СИМВОЛ ВЕРЕ</p> <p>6. Сабори као израз јединства Цркве</p> <p>7. Васељенски сабори</p> <p>8. Символ вере</p> <p>9. Богочовек Христос</p>	4	3	7		

	<ul style="list-style-type: none"> • знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; • моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као истинитог Бога и истинитог Човека; 						
4.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за болесне у јелеосвећењу...) • моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве; • знати да је Причешће врхунац светотајинског живота • моћи да препозна Крштење и Миропомазање као 	IV - СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ 10. Светотајински живот Цркве 11. Света Литургија – светајна Цркве 12. Свете Тајне крштења и миропомазња 13. Света Тајна исповести 14. Света Тајна брака 15. Монашка заједница 16. Света Тајна рукоположења 17. Молитвословља Цркве	8	4	12		

	<p>Тајне уласка у Цркву;</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; • моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; • моћи да разликује и именује службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон и народ); • моћи да препозна своју службу у Цркви; • моћи да у молитвословљима уочи важност природних елемената (воде, грозња, жита, светлости...) • бити подстакнут на учествовање у светотајинском животу Цркве; 						
5.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна да култура и писменост Словена 	V - СРПСКА ЦРКВА КРОЗ БЕКОВЕ	7	4	11		

<p>имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија;</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да објасни просветитељску улогу и значај Светога Саве за српски народ; • бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље хришћанских врлина; • моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља • моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; • бити подстакнут да прослављање 	<p>18. Света браћа Кирило и Методије 19. Свети Сава 20. Срби светитељи 21. Крсна слава и обичаји 22. Српска црквена баштина</p>					
---	---	--	--	--	--	--

	Крсне славе везује за Литургију • бити подстакнут да доживи, вреднује и негује богатство и лепоту српске културне баштине.						
--	---	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело	Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити:
2.	катихете (вероучитеља) и његових ученика.	<ul style="list-style-type: none"> • Усмено испитивање; • Писмено испитивање; 	<ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
3.	Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.	<ul style="list-style-type: none"> • Посматрање понашања ученика; • Редовно доношење домаћег задатка; • Прегледање свеске; • Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	<ul style="list-style-type: none"> • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова • кроз активност ученика на часу • кроз хронолошку и појмовну прецизност одговора
4.	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са	Оцену ИСТИЧЕ СЕ добија ученик који: -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;	<ul style="list-style-type: none"> • кроз хоризонтално и вертикално повезивање градива.

5.	<p>циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p>Врсте наставе</p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ теоријска настава (35 часова) ☒ практична настава (1 час) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Теоријска настава се реализује у учионици; ☒ Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; <p>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. ☒ Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и 	<p>-решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>-показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања;</p> <p>-показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.</p> <p>Оцену ДОБАР добија ученик који: -у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p> <p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену ЗАДОВОЉАВА добија ученик који: -у довољној мери показује способност употребе информација; -у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме.</p>	
----	---	--	--

<p>информативно.</p> <p>☒ Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p> <p>☒ Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонованја наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>☒ У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>☒ Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>		
--	--	--

29.2. ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН"

ПЛАН РАДА

Разред: 7

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова:1

Наставни предмет:**ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН" ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН"**

Редни број наст. Теме	НАЗИВ НАСТАВНЕ ТЕМЕ	Број часова за			
		Обраду	Утврђивање	Систематизација	Свега
1.	Увод-исламске дужности	1	/	/	1
2.	Намаз	4	1	/	5
3.	Пост	2	1	/	3
4.	Зекат	2	1	/	3
5.	Хаџ	2	1	/	3
6.	Темељи веровања	6	1	1	8
7.	Исламски мубарек дани	2	1	/	3

8.	Вакуф-задужбина	1	/	/	1
9.	Аллахове џ.ш. заповести и забране	1	/	/	1
10.	Греси	1	/	/	1
11.	Исламски поздрав	1	/	/	1
12.	Добročинство	1	/	/	1
13.	Теуба-покајање	1	/	/	1
14.	Уопштено о дови	2	1	1	4
У К У П Н О		27	7	2	36

Циљ и задаци исламске верске наставе (веронауке) "Илмудин"

Циљ наставе исламске веронауке у седмом разреду основне школе јесте да упозна ученике са основним постулатима своје вере и њиховом улогом у животу сваког појединца и заједнице у целини, односно да пружи ученику основни вернички поглед на свет, са посебним нагласком на вернички практични део, а такође и на будући вечни живот. То значи да ученици на начин примерен њиховом узрасту упознају своју веру у њеној духовној, моралној, социјалној, мисионарској и другим димензијама.

Задаци наставе исламске веронауке (илмудин) јесу да ученик :

- познаје основне принципе своје вере,
- познаје вредности намаза, поста, зеката, хаџа, вакуфа, дове, добročинства, теубе,
- упозна се са гресима, Аллаховим забранама и заповестима појединцу и друштву,
- развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања властитог односа према себи , другом човеку, члановима породице, друштву и околини која их окружује и изгради спремност за извињење и покајање.

- развије способност за одговорно обликовање заједничког живота са другима, за налажење равнотеже између властите личности и заједнице, за остваривање сусрета са светом (људима различитих култура, религија, погледа на свет, с друштвом, природом).

ГЛОБАЛНИ ПЛАН

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСЛАМСКА ВЕРОНАУКА - ИЛМУДДИН

РАЗРЕД: седми

Област/ тема	Месец (број часова по теми у месецу)										Обрада	Утврђивање	СВЕГА	СТАНДАРДИ
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
Увод – исламске дужности	1										1	/	1	
Намаз	3	2									4	1	5	
Пост		3									2	1	3	
Зекат			3								2	1	3	
Хаџ				3							2	1	3	
Темељи веровања				1	3	2	2				6	1	8	Један час одваја се за систематизацију пређеног градива
Исламски мубарек дани							2	1			2	1	3	
Вакуф – задужбина								1			1	/	1	

Аллахове ц.ш. заповести и забране								1			1	/	1	
Греси								1			1	/	1	
Исламски поздрав									1		1	/	1	
Добročинство									1		1	/	1	
Теуба – покајање									1		1	/	1	
Уопштено о дови										4	2	1	4	Један час одваја се за систематизацију у пређеног градива
<i>УКУПНО ЧАСОВА:</i>											27	7	36	

29.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Предмет: Грађанско васпитање

Разред: седми

Циљ: Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Годишњи фонд часова:36

Недељни фонд часова: 1

Литература: Приручник за наставнике грађанског васпитања у другом циклусу основног образовања: Приручник за 7. разред, ЗУОВ, 2020.г.

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	<ul style="list-style-type: none"> - наведе и опише основне карактеристике људских права; - својим речима опише везу између права појединца и општег добра; - дискутује о односу права и правде и о сукобу права; - образложи личну одговорност у 	ЉУДСКА ПРАВА Права детета - Подсећање на садржај ГВ у V и VI разреду - Упознавање са садржајем програма ГВ - Карактеристике људских права – урођеност, универзалност, неотуђивост, недељивост - Права појединца и опште добро - Сукоб појединачних права и општег добра	6	2	8	По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура,	Компетенција за учење •Има позитиван и одговоран однос према учењу. Комуникација •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Сарадња •доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући

	<p>заштити свог здравља;</p> <p>- штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права;</p>	<p>- Права и правда</p> <p>- Социјална правда</p>				Информатика и рачунарство.	<p>друге као равноправне чланове тима или групе.</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>•Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања.</p>
2.	<p>-образложи сврху постојања политичких странака;</p> <p>-аргументује потребу ограничења и контролу власти;</p> <p>-наведе кораке од предлагања до усвајања закона;</p>	<p>-Политичке странке у вишепартијском систему – владајуће и опозиционе;</p> <p>-Народна скупштина – сврха;</p> <p>-Народна скупштина надлежности;</p> <p>-Народни посланици, посланичке групе Народне скупштине;</p>	6	2	8		<p>Компетенција за учење</p> <p>•Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје.</p>

	-образложи на примеру могућност утицаја грађана на одлуке Народне скупштине;	-Процедуре у раду Народне скупштине -Скупштинске дебате -Скупштинске дебате -Предлагање и доношење закона					Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговорно учешће у демократском друштву •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.
3.	- препозна одговорност одраслих у заштити права деце; - објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ -Припадност групи -Групни идентитет као део идентитета младих - Начини развијања грађанске одговорности - Односи у вршњачкој групи и њен утицај на појединца - Вршњачки притисак - Конформизам - Приватност – обим и границе - Понашање људи у маси и угроженост права појединца -	6	4	10		Компетенција за учење •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. Сарадња •активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин.
4.	-учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине;	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ - Симулација Народне скупштине	6	4	10		Компетенција за учење •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује,

	<p>-у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; -проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.</p>	<p>- Одређивање улога и процедура у Народној скупштини - Одређивање улога и процедура у Народној скупштини - Формирање посланичких група - Формирање посланичких група - Избор председника скупштине - Евалуација истраживања - Формулисање предлога закона - Формулисање предлога закона - Формулисање предлога закона - Скупштинска дебата - Скупштинска дебата - Гласање - Евалуација симулације</p>				<p>открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. Одговорно учешће у демократском друштву</p> <ul style="list-style-type: none"> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p>Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Сарадња</p> <ul style="list-style-type: none"> •активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. <p>Решавање проблема</p> <ul style="list-style-type: none"> •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем <p>Дигитална компетенција</p> <ul style="list-style-type: none"> •Уме да претражује,критички анализира и систематизује информације у електронском облику
--	---	---	--	--	--	---

							<p>користећи одговарајуће ИКТ средства</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ефикасно користи ИКТ средства у комуникацији и сарадњи • Уме да представи, организује и обликује одређене информације користећи на ефикасан начин могућности ИКТ средстаав • Приликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин. <p>Рад са подацима и информацијама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Формулише објашњења и закључке на основу резултата до којих је дошао у раду, презентује их и дискутује са другим особама и преиспитује их у светлу добијених коментара. Сечена нова сазнања и вештине повезује у јединствену целину са претходним. • Проверава применљивост решења у пракси и користи стечена
--	--	--	--	--	--	--	--

							<p>знања и вештине у новим ситуацијама.</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. • Активно се укључује у друштвене акције у школи и заједници које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и ка одрживом развоју.
--	--	--	--	--	--	--	---

	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	<p>Наставник се труди да све теме и садржаје ученицима приближи и објасни, због спиралног ширења наставних јединица у каснијим разредима. Због тога је ваажно да ученици у овом разреду добро разумеју појаве. Активности које подстичу активно слушање и конструктивно реаговање ученика. Важно је истаћи везу међу свим овим обаластима зато што се све оне интегришу. Важно је да ученици стекну вештине</p>	<p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - лако логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; - показује изузетну самосталност уз 	<p>Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака. Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усмено испитивање: Свеобухватност одговора;

	<p>применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на демократске ставове и вредности о универзалности права, једнакости, слободи и одговорности, социјалној осетљивости и припадности заједници, уз спремност да се активно делује за сопствену добит као и добит других.</p> <p>Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности. За ученике петог разреда неке од ових метода рада су новина те их треба постепено навикавати на начин рада где су и они активни креатори наставе. Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима интерактивних односа (активне, проблемске и истраживачке наставе), састалним рефлексијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста (прошлости и још више садашњости). Овакав начин остваривања важи за сваку област.</p>	<p>изузетно висок степен и ангажовања; - показује одговоран однос према раду/припремљен је за час.</p> <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; - показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - у довољној мери показује способност употребе информација; - у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; - већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; - у довољној мери критички расуђује; - показује делимични степен активности и ангажовања. 	<p>Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.</p> <p>• Посматрање понашања ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада <p>• Редовно доношење домаћег задатка: За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.</p> <p>• Прегледање свеске: Уредност; Све забележено са часова.</p> <p>• Вођење евиденције од стране наставника:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Јављању на часовима (учесталост и активност); - Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); - Посета културноисторијским институцијама и догађајима; - Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања. <p>Поступак оцењивања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.
--	--	--	---

Пројектна настава:

Пројектна настава ће бити реализована кроз све наставне теме. Она треба да помогне ученицима да правилно посматрају друштвене објекте, појаве и процесе чиме ће се подстаћи радозналост деце и самостално истраживање. Она ће помоћи ученицима да користе статистички материјал који је систематизован у табелама, карте, као и различите изворе знања. Пројектна настава је у циљу достизање исхода који се односе на функционално знање ученика.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...);
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

30. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

30.1. ЦРТАЊЕ СЛИКАЊЕ ВАЈАЊЕ

СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ : ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ, ВАЈАЊЕ

РАЗРЕД: 7.

ЦИЉ: Циљ учења слободне наставне активности Цртање сликање вајње је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

ЛИТЕРАТУРА: П Р А В И Л Н И Ко допуни Правилника о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20),

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ /САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОГ	УГ	УК		
1.	<ul style="list-style-type: none"> – образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца; – повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада; – обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе; – опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде; – пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два или више народа; – објасни значај и улогу културног наслеђа; 	<p>ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА</p> <p>- Визуелна уметност народа Аустралије и Новог Зеланда (сликарство аустралијских Аборицина, традиционална тетоважа Маора)</p>	6	30	36	Историја Географија Биологија Музичка култура Српски језик	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p>

<p>и која је њена улога; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима. – комуницира учтиво, јасно и аргументовано уз уважавање различитих мишљења, идеја и естетских доживљаја; – проналази, самостално и у сарадњи са другима, релевантне податке и информације користећи савремену технологију; – учествује активно, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживачком и радионичком раду.</p>	<p>-Уметност америчких народа (тотеми, керамика, ћилими, корпе) -Култура древне Индије, Кине и Јапана (градови, храмови, одећа, писмо) - Уметност народа Африке (маске и штитови) -Словенска традиција (митологија, симболика и орнаментика)</p>						<p>Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>
--	---	--	--	--	--	--	---

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНИСТИ ИСХОДА
1.	<p>Програмски садржај се остварује кроз планирање наставе (наставника)и активности ученика</p> <p>Предвиђено је да се прва тема реализује током првог полугодишта, а друга и трећа у другом полугодишту. Програм је тако конципиран да фаворизује активности ученика, повезивање њиховог школског и ваншколског искуства, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савреме</p> <p>За сваку тему наставник треба да припреми што више различитих материјала који имају функцију подстицаја, мотивисања ученика за рад на њима. Како би се што боље остварила веза између садржаја програма и реалног живота пожељно је, кад год је то могуће, да се ученицима омогуће посете установама и институцијама у средини где живе, као и непосредни контакт са људима који имају интересантна животна и/или професионална искуства у вези са темом која се обрађује</p>	<p>Задовољава Доноси прибор ,минимално ради и решења су му стереотипна</p> <p>Добро Идеје су јасне на раду ,али их доследно не спроводи</p> <p>Истиче се На занимљив и оригиналан начин истражује и обрађује материјале и технике.На раду се види јасна идеја вешто изведена и рад се издваја од осталих</p>	<p>Активности које су погодне за реализацију програма Уметност су: креативне радионице; презентације; анализа инсерата филмова, аудио-визуелних прилога, аудио и визуелних садржаја; рад на истраживачким и пројектним задацима; прављење досијеа, дигиталне збирке и сл.; студије случаја; играње улога; дискусије; рад у групи на платформама за учење; повезивање са вршњацима из других школа или држава; гостовања стручњака; учење у другим установама; посете разним културно-уметничким дешавањима; обликовање и организовање</p>

<p>Основна идеја теме је да се ученици упознају са одабраном баштином народа свих континената из области визуелних уметности и културе, при чему је предвиђено да то буду садржаји који нису обухваћени програмом предмета Ликовна култура. Ради постизања динамике наставе и подстицања радозналости и стваралачког мишљења препорука је да се сваки континент представи другим уметничким дисциплинама и да се планирају другачије активности ученика, где је то могуће</p> <p>Предлог је да након уводног часа ученици упознају визуелну уметност Аустралије и Новог Зеланда кроз индивидуални истраживачки рад (у школи и код куће)</p> <p>. Ученици могу да припреме кратке дигиталне презентације или видео прилоге. Потребно је да наставник постави јасне критеријуме према којима ће проценити квалитет презентације и да одреди број слајдова, односно трајање видео прилога (до 3 минута) водећи рачуна о томе да сви ученици треба да виде све радове и да изнесу своја запажања и утиске. Током уводног часа је потребно објаснити да је визуелна уметност важна за идентитет народа и појединца и зашто је идентитет важан. Потребно је нешто рећи о техникама и мотивима, као и о томе какву функцију је сликарство народа Аустралије и Новог Зеланда имало некада, а какву има данас. Прилози за приказивање могу да садрже и краће прилоге о музици (на пример, диџериду технике опонашања звука из природе) и плесу (традиционални плес хака) како би ученици добили јаснију слику о уметности ових народа. Могуће истраживачке теме за ученике су: повезаност прича и слика у култури аустралијских народа; симболи у сликарству аустралијских народа; техника сликања тачкама (dot-painting); слике на кори еукалиптуса (bark-painting); слике на стенама у региону Кимберли; најпознатија дела једног савременог аустралијског сликара инспирисаног традицијом – Клифорд Посум (Clifford Possum Tjapaltjarri) или Квини Мекензи (Queenie McKenzie); значење традиционалне тетоваже та моко (tā moko); старе фотографије становништва Новог Зеланда; стилови традиционалних огртача и њихов утицај на савремену моду; један познати ново</p>		<p>промоција и кампања; укључивање у акције у локалној заједници... У складу са специфичностима програма и просторно-техничким капацитетима, ученици се могу изражавати кроз различите медије: слику (скице, цртежи, слике, плакати, књига уметника, мурали...); скулптуру; фотографију; видео; анимацију; акцију (перформанс, хепенинг, флеш моб, игровне активности); дизајн (сценографија, костимографија...); музику (инструментална, вокална, вокално-инструментална и сценска); сценски израз (глума, кореографија, плес); музичку критику... Програм се не базира на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени, већ се ученици подстичу да користе што различитије изворе информација и да имају према њима критички однос. Циљ је оснажити ученике да се ослањају на сопствене снаге у процесу проналажења релевантних информација.</p>
--	--	---

30.2. МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Слободна наставна активност: Моја животна средина

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ШК.2023/2024.

-у складу са Упутством за дидактичко-методичко остваривање програма („Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 11/19, 2/20, 6/20 и 5/21), чланом 61. Закона о основном образовању и васпитању и Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању (члан 7),

Разред: седми

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ОБРАДА	ДР. ТИПОВИ ЧАСА	СВЕГА
1. ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК	4	6	10
2. УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	3	4	7
3. РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА	3	4	7
4. ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ	3	9	12
Укупно	13	23	36

Наставне методе: вербална (монолог, дијал.), текстуална, мет. писане речи, мет. практичних радова, демонстративна, илустративна, стваралачка метода, кооперативна метода учења, мет. решавања проблема, мет.игровних активности

Наставна средства и помагала: уџбеник, шк.табла, флип чарт, пано, е-уџбеници, е-учионица, рачунар, пројектор, софтвери, ппт-презентација слике, аудио и видео записи, инструменти, репродукције

Р. БР	ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ,	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ
1.	ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК	Компетенција за целоживотно учење Комуникација	<p>– образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора;</p> <p>– формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.</p>
2.	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	Рад са подацима и информацијама	
3.	РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА	Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу	
4.	ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ	Одговоран однос према окоolini Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	

Тема	Садржаји и кључни појмови	Материјали	Начини и поступци остваривања програма
ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК	Еколошки отисак, бокапацитет, одрживи развој, еколошки дуг и право	https://www.dailymotion.com/video/x2z91xz https://www.wwfadria.org/sr/?uNewsID=307170 https://www.wwfadria.org/sr/?uNewsID=346896 https://balkangreenenergynews.com/rs/danekoloskog-duga-2020-je-u-avgustu-skoroseo-balkan-vec-probiolimit/ https://www.nationalgeographic.rs/vesti/12219-sta-je-danekoloskog-duga-izasto-dolazi-sveranije.html https://www.overshootday.org/ https://www.footprintcalculator.org/ https://www.footprintnetwork.org/?__hstc=207509324.f808b906e9fb58f7b3586309ec391ca5.1616951460185.1616951460185.1616951460185.1	<p>У активностима за достизање исхода акценат треба да буде на истраживању појмова биокапацитет и еколошки дефицит на интернету и у литератури. Ученици ће стећи сазнања о томе шта се подразумева под еколошким дугом и зашто се обележава међународни еколошки значајан датум Дан еколошког дефицита. На тај начин упутиће се у потешкоће које прате човечанство (како производити храну и како се снабдевати енергијом). Даље учење може да се настави кроз друштвену игру, у групама, тако да таблу за игру и правила осмишљавају сами. Таблу могу да праве користећи једно од „Р-правила” (нпр. поновна употреба одбачених материјала), као што се може видети у кратком филму:</p> <p>https://www.dailymotion.com/video/x2z91xz. Игра треба да буде у вези са темом (победник је онај који не прекорачи еколошки дуг; игра може да има и картице са питањима у вези са еколошким отиском; више фигурица на табли може да доведе до потешкоћа за играча, како би се приказао проблем пренасељености итд.), а циљ је да ученици савладају основне појмове о еколошком дефициту и да схвате проблеме који настају услед еколошког дуга. Потребно је најпре обрадити појам еколошког отиска и његову сврху (које информације и увиде пружа појединцу, породици и друштву). Потом ученици рачунају еколошки отисак на онлајн наменском калкулатору: https://www.footprintcalculator.org/. У паровима праве табеле у које ће уносити податке за сопствени еколошки отисак, али и еколошки отисак замишљених личности, које ће разврставати по унапред осмишљеним критеријумима. Веома је значајно да критеријум осмисле, односно одаберу самостално, тј. у договору</p>

		https://data.footprintnetwork.org/#/ https://csienvisci.files.wordpress.com/2012/09/lab-1-ecologicalfootprint-activity.pdf	<p>са својим паром. На пример, ако је критеријум превоз до посла, могу упоређивати еколошке отиске особа које користе сопствени аутомобил, градски превоз или бицикл, или, уколико је критеријум исхрана, да упоређују особе са здравим навикама у исхрани, са особама које се хране у ресторанима брзе хране, вегетаријанцима итд. Податке до којих су дошли представљају одељењу табеларно и уз помоћ графика и сви заједно изводе закључке, али и предлоге како да се смањи еколошки отисак. Достицање исхода може да се оствари у радионичарском раду за смањење еколошког отиска. Ученици у групама проналазе ликовне приказе еколошког отиска (пример: https://i.pinimg.com/564x/45/9d/d5/459dd5aa24b7c7136670b97564771b1f.jpg), а онда и сами треба да осмисле и реализују своју идеју како да тај еколошки отисак смање (кроз корекцију сопствене исхране или избегавањем супстанци које изазивају болести зависности). Свој рад могу да насликају и направе у виду паноа или да направе онлајн инфографик, Право на животну средину припада основним људским правима, па тако је и основно право детета. Ђаци могу да погледају снимак где добијају основна сазнања о еколошком праву: https://rtsplaneta.rs/video/show/1426836/. Ту ће сазнати који су циљеви одрживог https://www.homeworkmarket.com/questions/lab-10-11-12-13 https://i.pinimg.com/564x/45/9d/d5/459dd5aa24b7c7136670b97564771b1f.jpg https://www.wwfadria.org/sr/ukljuci_se/sat_z_a_nasu_planetu/ https://www.canva.com/design/DAEXi7I_bXk/oIvzsCio7wy_uJTxKIq9jw/view?utm_content=DAEXi7I_bXk развоја које су прописале Уједињене нације. Наставници могу да користе и приручник Зелени пакет (GreenPack_SB_Dec2012). Ученици треба да формирају парове и сваки пар треба да се определи за један од циљева и да истраже приче из живота или медија које су у вези са њим. Потом ће представити ту причу целом одељењу и тада</p>
УПРАВЉА ЊЕ ОТПАДОМ	Врсте отпада, пластика, папир, депоније	<p>Зелени пакет (GreenPack_SB_Dec2012)</p> <p>https://www.unicef.org/serbia/publikacije/mapiranje-globalnihciljevaodr%C5%BEivograzvoja-i-konvencije-opravimadeteta</p> <p>https://www.unicef.org/serbia/media/12731/file/mapiranje.pdf</p> <p>https://www.wwfadria.org/sr/ukljuci_se/sat_z_a_nasu_planetu/</p>	
РЕЦИКЛАЖ А, РЕМЕДИЈА ЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА	Рециклажа Секундарне сировине, папир, уља у исхрани, емулгатори, текстил, пластика	<p>Зелени пакет (GreenPack_SB_Dec2012)</p> <p>https://www.wwf.org.au/Images/UserUploadImages/408/imglifecycle-of-plasticsinfographic-1000px.jpg</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=VXHPNgw</p>	

		w5Q8 https://www.wwfadria.org/sr/ukljuci_se/sat_za_nasu_planetu/	се организује дебата: једна половина одељења заступа став да су ту прекршена људска права, а друга заступа став да нису и аргументују своје ставове. Групе могу да упореде развијеност циљева одрживог развоја једне високо развијене државе и ниско развијене државе, висок и низак животни стандард и дођу до сазнања који од циљева се најспорије развија у тим земљама. Ученици се баве темом решавања проблема отпада (депоније, мелиоризација земљишта, спаљивање отпада и рециклажа). Све групе добијају потребан материјал, истражују литературу и претражују интернет. За остваривање исхода у реализацији ове теме потребно је обрадити класификацију отпада према: врсти материјала од којег је направљен (лим, пластика, стакло, органски...), према изворима настајања (кућни, индустријски, медицински...) или према критеријуму који ученици сами одреде, претходно информишући се о томе какве врсте отпада могу бити. Своје резултате представљају табеларно. Такође, потребно је да истраживањем сазнају шта се подразумева под појмом „управљање отпадом” и да представе нека решења како се отпадом управља у другим државама. Ученици ће стечена знања о управљању отпадом (посебну пажњу обратити на комунални отпад), најпре применити у свом домаћинству уз подршку чланова своје породице, а касније реализовати у школском простору. Своја искуства ученици ће поделити са млађим ученицима школе, породицом и локалном заједницом, тако што ће направити пано са илустрованим ситуацијама (или фотографијама које су сами направили) како се правилно поступа са отпадом. У оквиру ове теме ученици могу да истраже које институције у локалној заједници су надлежне за решавања проблема отпада, да остваре сарадњу са тим институцијама, тако што ће направити интервјуе са представницима тих институција и на тај начин направити подкасте на Јутјубу или чланке за школски часопис. У оквиру
ОБНОВЉИ ВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ	Извори енергије, енергетска ефикасност	Зелени пакет (GreenPack_SB_Dec2 012) https://www.youtube.com/watch?v=VXHPNgww5Q8 https://www.wwf.org.au/Images/UserUploadImages/408/imglifecycle-of-plasticsinfographic-1000px.jpg	

		<p>ове теме задатак ученика је да у својој школи промовишу значај класификовања отпада (органиски, папир, пластика) и осмисле кампању промовисања правилног поступања са отпадом у својој школи. То могу урадити тако што ће у групама осмислити назив кампање, лого и паролу и то пропатити ликовним презентацијама, видео клиповима, презентацијама, стрипом. Надаље ће описивати циљ и реализацију своје кампање. Заједно са другим групама анализирају колико је њихова кампања реална и колико може бити успешна. Дискутују о могућим потешкоћама да се кампања спроведе, као и о могућим позитивним ефектима које она може да произведе. У разговору са својим другарима кориговаће слабе стране своје кампање. За остваривање исхода и у реализацији ове теме потребно је представити све могућности смањења отпада (тзв. Р-правила на енглеском говорном подручју). Ученици се деле у групе и свака има другачији задатак: једна да рециклира, друга да врши ремедијацију, а трећа да осмисли идеју како да поново употреби отпад за неку другу сврху (практичан рад је пожељан). Све групе добијају исти материјал (папир, пластику, органиски отпад итд.), односно исти отпад, али ће претраживањем интернета и литературе налазити начине како да га третирају у складу са активностима своје групе. Кроз рад, одговориће на бројна питања: На који начин можемо добити папир? Како на животну средину утиче бацање штампаног папира на депонију? Како настају уља која се користе у исхрани? Како употреба истог јестивог уља више пута у припремању хране утиче на здравље људи? Да ли се употребљено уље у домаћинству и ресторану може још једном користити и у које сврхе? Како добијамо текстил? Како на животну средину утиче производња памука? Шта су банке одеће? Како рециклажа текстила утиче на животну средину? Како настаје пластика? Како производња пластике утиче на животну средину? Зашто пластичне кесе мењам</p>
--	--	---

		<p>биоразградивим? Где можемо УПРАВЉА ЊЕ ОТПАДОМ Врсте отпада, пластика, папир, депоније Зелени пакет (GreenPack_SB_Dec2 012) https://www.unicef.org/serbia/publikacije/ma_piranje-globalnihciljevaodr%C5%BEivograzvoja-i-konvencije-opravima-deteta https://www.unicef.org/serbia/media/12731/file/mapiranje.pdf https://www.wwfadria.org/sr/ukljuci_se/sat_za_nasu_planetu/ РЕЦИКЛАЖ А, РЕМЕДИЈА ЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА</p> <p>Рециклажа Секундарне сировине, папир, уља у исхрани, емулгатори, текстил, пластика Зелени пакет (GreenPack_SB_Dec2 012) https://www.wwf.org.au/Images/UserUploadImages/408/imglifecycle-of-plasticsinfographic-1000px.jpg https://www.youtube.com/watch?v=BXHPNgww5Q8 https://www.wwfadria.org/sr/ukljuci_se/sat_za_nasu_planetu/ употребити рециклирану пластику? Шта је ремедијација? Који су добри примери праксе ремедијације? Које су предности а који су недостаци поновне употребе добара и сировина? Ученици у групама могу да направе пано, стрип или филм (https://www.youtube.com/watch?v=BXHPNgww5Q8) о „животу једне конзерве”. Шта се дешава ако конзерва заврши на депонији или водотоку или у рециклажном центру. Да би урадили овај рад потребно је да истражују шта се дешава са одбаченим конзервама, али и да разумеју зашто је неопходно рециклирање конзерви и других материјала. Такође, могу да праве паное на теме: колико дуго одређени пластични производи остају у природи (https://www.wwf.org.au/Images/UserUploadImages/408/imglifecycle-of-plastics-infographic1000px.jpg) или да упоређују колико се воде и енергије утроши на израду новог папира и на његову рециклажу. За достизање исхода треба искористити већ</p>
--	--	--

		<p>стечена знања ученика о обновљивим и необновљивим изворима енергије, али и знања из географије и вештине стечене на тежици и технологији за радионичарски рад о изворима енергије. Ученици у групама раде на неким картама означавају места у Србији и другим државама у којима се користе обновљиви извори енергије (за означавање се могу користити и 3Д модели; ручно израђене ветрењаче и соларни панели, на пример). Свака група добија задатак да ради на другој држави и потом презентују своје радове и упоређују колико која држава користи обновљиве, а колико необновљиве изворе енергије. Ученици могу да учествују у дебати на тему колико су обновљиви извори енергије добри и лоши по животну средину. Како би што успешније учествовали у дискусији, треба претходно да се припреме и да на интернету и литератури пронађу о каквом се извору енергије ради, које су његове добре и лоше стране и у којој мери је развијена технологија која такве изворе користи. Правила којих треба да се придржавају у дебати је да користите аргументе, а не мишљење, да буду парламентарни и саслушају аргумент противника на који онда могу да дају контрааргумент</p>
--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ (континуирано, током целе године):

- са биологијом (екологија, биодиверзитет, рециклажа, обновљиви извори енергије)
- са географијом (географске и демографске одлике средине, биодиверзитет, рециклажа, обновљиви извори енергије)
- са ликовном културом (илустрације, панои)
- са страним језиком (тумачење непознатих речи, коришћење страних речи у нашем језику)

- са техником и технологијом и информатиком (прављење табела, презентација графика...)

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

– У складу са Правилником о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања, Закона о основном образовању и васпитању и Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању (члан 7), СНА се описно оцењују (истиче се, добар и задовољава), а оцена не улази у општи успех ученика. То подразумева да наставник континуирано прати активности ученика и њихов напредак у достизању исхода и развоју компетенција.

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ			
	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода	Праћење и вредновање ученичких постигнућа не заснива се на класичним индивидуалним усменим одговорима. Наставник континуирано прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, примењују, процењују последице итд.	-Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање -Чек-листе са скалом процене - Протоколи посматрања -Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)	Белешке са часова Пресек стања по класиф. периодима
Б) Ангажовање ученика у настави	Критеријуми су: квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења.	-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)	
В) Самосталност у раду			

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА - Препоручени начини прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за истраживање, прилагођавање задатака,) - прилагођавање задатака ученицима са изузетним способностима врши се у складу са способностима сваког ученика.; подразумева најпре идентификацију ученика, а потом и прилагођавање садржаја кроз индивидуализован приступ и примену диференциране наставе како садржаја, тако и метода рада.

30. ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

ПРЕДМЕТ: ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

РАЗРЕД: 7 разред

ЦИЉ: Развој социјалних компетенција, које подразумевају културу живљења у друштвеној средини, основне животне вештине, као и комуникацију, сарадњу и толеранцију у одељењу, те вештине решавања конфликта; подстицање развијања здравих стилова живота и навика, развијање свести о значају очувања животне средине; изградња знања и искуства везаних за одговорност и слободе, моралној аутономији, стваралаштву и систематичности у раду.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

ЛИТЕРАТУРА : Правилник о програму наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС- Просветни гласник“, бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021)

Наставни програм за предмет: васпитни рад у одељењској заједници (вроз)

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА	КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
1.	<ul style="list-style-type: none"> - ученик разуме значај који породица има за правилан раст и развој сваког појединца; Ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> - схвати значај и улогу породице у развоју личности; - разуме појам здраво родитељство; - разуме важност личног примера у процесу васпитања; разумје да је успешно дете резултат здравог родитељства; - схвати значај и улогу брака у очувању здравих темеља заједнице; - дефинише и препозна темељ породичне вредности; - разуме изазове са којима се сусреће савремена породица; - развија поштовање према старијима; - научи да своје потребе и ставове у комуникацији са одраслима исказује на прихватљив начин; - изврши критички осврт на традиционалну и модерну породицу са више аспеката (верског, грађанског,...); - успешно дебатује на тему породичних вредности, предности и недостатака традиционалне и савремене породице; 	Породица	3	Историја, биологија, Грађанско васпитање.	<p>4) Комуникација Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине</p> <p>9) Решавање проблема: Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.</p>
2.	<ul style="list-style-type: none"> - разуме значај одржавања личне хигијене и хигијене свог окружења - схвати начин и значај правилне исхране 	Здравствено васпитање	3	Физичко и здравствено васпитање, биологија	6) Одговоран однос према здрављу: Бира стил живота имајући

	- схвати које су најприсутније и најизраженије болести и како их спречити				на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ.
3.	-уме да препозна насиље и како и на који начин реаговати на њега . -научи да међусобно комуницира уз поштовање других - научи да ради тимски	Превенција насиља	13	Физичко и здравствено васпитање,	9) Решавање проблема: Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.
4	- схвати које су најприсутније и најизраженије болести и како их спречити - ученик зна да постоје различите психо-активне супстанце ,уме да их препознати проба да се заштити да не постане конзумент истих	Превенција болести зависности	4	Биологија, хемија, ликовна култура, информатика и рачунарство	6) Одговоран однос према здрављу: Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ
5	- ученик уме да направи план рада тако да буде технички и временски ефикасан; Ученик ће бити у стању да: -препозна и идентификује свој однос према настави и учењу, размени искуства са другим ученицима, осврт на процес оцењивања и самооцењивање; -спозна да је трема састави део школског, али и ваншколског живота и пронађе заједничке стратегије за њено смањење уколико је ометач приликом усмене провере знања;	Подршка ученицима у процесу учења	8	Сви предмети	1)Компетенција за учење: Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. 2)Одговорно учешће у демократском друштву: Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима

	-препозна разлоге школског неуспеха и пронађе начине за њихово превазилажење; - идентификује начине превазилажења изостанака са часова; -примени естетске вредности приликом кодекса облачења у школи.				
6	-да се упозна са животним окружењем и начинима и методама које би допринеле бољем очувању животне средине, -- развијењем и надградњом еколошке свести.	Заштита животне средине	2	Биологија, физичко и здравствено васпитање, ликовна култура, географија, техника и технологија,	3) Естетичка компетенција: Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.
7	-активно учешће ученика у организацији, припреми и реализацији приредбе, - планирање, реализација екскурзијског путовања	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	4	Сви предмети	4) Комуникација Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине 8) Рад са подацима и информацијама: Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
	<p>- ПОРОДИЦА -представљање значаја породице као основне ћелије друштва и неопходности очувања породице и свих традиционалних вредности које она обухвата и подразумева; - указивање на значај очувања здравих и чврстих односа у породици изграђених на основама међусобног уважавања појединаца, поштовања личности и основних људских права; - представљање породице као средине која треба да пружи материјалну и емоционалну сигурност за правилан раст и развој детета; - представљање потенцијалних поремећаја који се јављају у породицама и указивање на њихову штетност; - представљање начина превазилажења проблема и поступања у случају породичних проблема и пружање правовремене помоћи; - инсистирање на изграђивању правилног, морално утемељеног система вредности који омогућава психолошко, физичко, интелектуално и морално сазревање детета; - ученик разуме значај који породица има за правилан раст и развој сваког појединца;</p>	<p>Одељењски старшина програмира и поставља своје задатке у односу на ученика појединца, одељењску заједницу, на родитеље, стручне органе и на педагошку документацију.</p> <p>-развијање друштвености код деце, учвршћивање међусобних контаката у одељењу,усаглашавање односа дечака и девојчица каналисање лидера у одељењу превасходно кроз индивидуализован рад са појединцима и аргументоване критике и полемике група истомишљеника у разреду;</p> <p>-развијање критичности код деце, продубљивање полемичке атмосфере у одељењу, смисла за аргументацију и прихватање туђег мишљења ако је оправдано;</p> <p>-развијање позитивног става према раду и сазнању уопште;</p>	<p>Групни рад- размењују по групама своја мишљења, искуства, а затим договором доносе заједнички став групе.</p> <p>Међугрупна дискусија у духу толеранције према различитим мишљењима.</p> <p>Заједнички излети, посете, стварање одељењске химне, грба,израда заједничких паноа, организација презентација, трибина.</p>
	<p>-ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ-представљање неопходности одржавања личне хигијене у циљу превенције болести и очувања личног здравља; -ученици разумеју значај одржавања личне хигијене и хигијене свог непосредног окружења; -указивање на врсте намирница које постоје и врсте намирница које су неопходне за очување личног здравља и правилан раст и развој детета у адолесцентском узрасту -упознавање ученика са примерима поремећаја у исхрани(гојазност, булимидија, анорексија...) и њиховим</p>	<p>-непосредно васпитно деловање одељенског старешине на одељенски колектив кроз разговор, предавања, указивање позитивних примера, саветодавни рад.</p> <p>-рад на ЧОС-у разговор, предавања, реферати</p>	

	<p>последицама; - указивање ученицима на неопходност очувања менталне хигијене и менталног здравља; - упознати ученика са методама борбе против стреса и негативних утицаја околине(интернет, медији...) - ученик зна да је неопходно да заштити свој ментални систем и прихвата културне активности као метод борбе против лоших утицаја средине; - указивање на неопходност редовне, умерене физичке активности усклађене са физичком спремношћу, потенцијалима, могућностима и афинитетима; -ученик препознаје и прихвата предности које пружа бављење спортом и физичким активностима; - представљање најприсутнијих и најизраженијих болести; -указивање на методе превенције гојазности, дијабетеса, болести коштаног система, кардиоваскуларних обољења, дерматолошких обољења(акне, бубуљице...) - представљање основа сексуалног развоја детета у адолесцентском периоду, указивањем на значај информисаности, разговора са родитељима, личним лекаром, особама од поверења; - указати на мере превенције и заштите од полно преносивих болести (сида...)и нежељене трудноће;</p>	<p>ученика, израда паноа, акције, радионице...</p> <p>-непосредно васпитно деловање у циљу унапређивање колектива и појединаца.</p> <p>-разговор са ученицима, сарадња са школским педагогом, психологом и социјалним радником.</p> <p>-систематско праћење и посматрање успеха у учењу, праћење развоја ученика, консултације са наставницима, анализа на седницама одељењских већа, разговор са родитељима/старатељим.</p>	
	<p>- ПРЕВЕНЦИЈА НАСИЉА-упознавање ученика са дефиницијом насиља и облицима у којима се насиље може јавити; -дефинисати појам занемаривања и указати на све негативне последице које могу проистећи из те врсте насилног понашања; - представљање свих могућих последица вербалног насиља и указивање ученицима на могућности избегавања те врсте комуникације и опхођења према особама у окружењу(вршњаци, наставно и помоћно наставно особље, родитељи, пријатељи...); - ученици схватају све негативне аспекте насилничког понашања, умеју да препознају насиље и умеју да реагују у случајевима насиља, злостављања и занемаривања; - ученици схватају да могу својим деловањем и позитивним примером спрече насиље и укажу својим вршњацима на то како да спрече појаву насиља у свим облицима</p>		<p>слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке,анализирају свој и рад других,дискутују, глуме, истражују,планирају акције ,учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада,</p>
	<p>-ПРЕВЕНЦИЈА БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ- информисање ученика о врстама психо-активних супстанци које тренутно постоје и о опасностима које их прате; - предочавање могућих ситуација у којима</p>	<p>-писани извештај, подаци о успеху ученика у</p>	

<p>ученици могу да се нађу и да несвесно постану конзументи психо-активних супстанци; - ученик зна да постоје различите психо-активне супстанце ,уме да их препознати проба да се заштити да не постане конзумент истих; - упознавање ученика са подацима о дувану и штетности цигарета и њихових основних сасатојака; - указивање ученицима на то колико је штетан и сам дувански дим и да имају праву на заштиту од дуванског дима као што прописује и закон; - ученици спроводе различите активности да, пре свега, својим вршњацима, али и одраслима укажу на штетност дувана; - представљање наркоманије као болести и указивање на све лошију ситуацију у непосредном окружењу на шта указује све већи број регистрованих наркомана; - указивање ученицима на све негативне аспекте злоупотребе алкохола и на све последице и опасне болести које из тога неоистичу.</p>	<p>ђачкој кљижици или сведочанству.</p> <p>-разговори на родитељском састанку.</p> <p>-планирање и вођење групних и индивидуалних разговора „отворена врата</p>	
<p>-ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА У ПРОЦЕСУ УЧЕЊА- оспособљавање ученика за рад под притиском током краћег периода; - оспособљавање ученика за организовање рада током дужег периода; - упознавање ученика са методама ефикасног и правилног учења; - указивање ученицима на то да је неопходно да сваком предмету посвете довољно времена; - помоћ ученицима у савладавању треме и испитне грознице као део припреме за полагање завршног испита; - оспособљавање ученика да решавају тестове, да схвате шта се од њих тражи, раазумеју питање, да се присете важних ствари, да раде под притиском, да брзо провере урађено; - упознати ученике са методама неопходним за самостална истраживања, припрему и извођење пројеката; - ученик може да анализира тему, пројекат или питање; - ученик уме да направи план рада тако да буде технички и временски ефикасан; - ученик схвата неопходност завршавања послова и пројеката у предвиђеном року; - оспособљавање ученика за самостални рад и истраживање у библиотеци, базама података и на интернету.</p>		
<p>-ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ- упознавање ученика са подручјем проучавања науке која се зове екологија и заштите животне средине као важног аспекта ове науке; - развијање и надградња еколошке</p>		

	<p>свести код ученика; - активирање ученика у уређењу радног окружења и непосредне околине.</p>		
	<p>ДРУШТВЕНЕ,ТЕХНИЧКЕ,ХУМАНИТАРНЕ,СПОРТСКЕ И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ-организовање избора за руководство одељењске заједнице,и усвајање плана рада - активно учешће ученика у организацији, припреми и реализацији приредбе у оквиру прославе Дана школе; - организација прославе Дана Светог Саве, припремање и реализација приредбе, пресецање славског колача, прослава у оквиру одељенске заједнице; - планирање, реализација екскурзијског путовања;</p>		

32. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА 8. РАЗРЕД

32.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Предмет : Српски језик и књижевност

Разред : Осми

Циљ:

Уџбеници : Српски језик за 8. разред – Граматика, аутори : Данијела Милићевић, Сунчица Ракоњац Николов, Српски језик за 8. разред – Читанка, аутори : Катарина Колаковић, Анђелка Петровић, Александар Јерков, Српски језик за 8. разред – Радна свеска, аутори : Данијела Милићевић, Сунчица Ракоњац Николов, Катарина Колаковић

Литература :

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	– чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова,	СЈ. 1.1.5. СЈ. 1.1.7. СЈ. 1.3.15. СЈ. 1.3.17. СЈ. 1.4.2. СЈ. 1.4.4. СЈ. 1.4.5..	КЊИЖЕВНОСТ Лирика Народна песма: Српска дјевојка Љубавне народне лирске песме (избор) Ђура Јакшић: Отаџбина Јован Јовановић Змај: Ђулићи (избор), Светли гробови Франческо Петрарка: Канцонијер (LXI сонет) Десанка Максимовић: Пролетња песма или	48	4	52	- историја (Народна песма: Почетак буне против дахија; Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србија и Црне Горе); Теодосије: Житије светог Саве; Добрица Ћосић: Деобе; Милош Црњански: Сеобе I; Матија	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема

	<p>користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – уме да истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – повеже књижевна дела са историјским</p>	<p>CJ. 1.4.6. CJ. 2.2.4. CJ.2.2.5. CJ.2.4.2. CJ. 2.4.3. CJ. 2.4.5. CJ. 3.2.5 CJ. 3.4.3. CJ. 1.3.16. CJ. 1.3.17. CJ. 1.3.18. CJ. 1.3.19. CJ. 1.4.2. CJ. 1.4.3. CJ. 1.4.4. CJ. 2.1.7. CJ. 2.3.9. CJ. 2.4.4. CJ. 2.4.5. CJ. 3.2.5. CJ. 3.4.3. CJ. 3.4.4. CJ. 1.3.5.</p>	<p>Опомена Милош Црњански: <i>Ламент над Београдом (одломак)</i> Васко Попа: <i>Очију твојих да није Оскар Давичо:</i> Србија Сергеј Јесењин: <i>Писмо мајци</i> Рајнер Марија Рилке: <i>Љубавна песма</i> Избор из савремене српске поезије Епика Народна епско-лирска песма: <i>Женидба Милића</i> барјактара Народне епско-лирске песме (избор) Народна песма: <i>Почетак буне против дахија</i> Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србија и Црне Горе) Вук Стефановић Караџић: <i>Српски рјечник (избор);</i> <i>О народним певачима</i> Народна приповетка: <i>Немушти језик или Усуд</i> Теодосије: <i>Житије светог Саве (одломак)</i> Прота Матеја Ненадовић: <i>Мемоари (одломак)</i> Петар Петровић Његош: <i>Горски вијенац (избор кратких одломака)</i> Љубомир Ненадовић: <i>Писма из Италије</i></p>				<p>Бећковић: <i>Прича о Светом Сави</i> - географија (Љубомир Ненадовић: <i>Писма из Италије;</i> Петар Влаховић: <i>Србија – земља, људи, живот, обичаји</i>) - ликовна култура (Иво Андрић: <i>Мост на Жепи;</i> Љубомир Ненадовић: <i>Писма из Италије;</i> Милорад Павић: <i>Предео сликан чајем</i>) - музичка култура (Виљем Шекспир: <i>Ромео и Јулија;</i> Матија Бећковић: <i>Прича о Светом Сави</i>) - информатика (Вук Стефановић Караџић: <i>Српски рјечник;</i> Виљем Шекспир: <i>Ромео и Јулија;</i> Бранислав Нушић: <i>Сумњиво лице;</i> <i>Стилска средства: метонимија, рефрен, антитеза, асонанца и алитерација...</i>)</p>	
--	--	--	---	--	--	--	---	--

	<p>или другим одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања; – објасни настанак и развој српског књижевног језика;</p>	<p>CJ. 1.3.12. CJ. 1.3.13. CJ. 1.3.14. CJ. 2.3.1. CJ. 2.3.4. CJ. 2.4.5. CJ. 2.4.6. CJ. 3.2.3. CJ. 3.4.6. CJ. 3.4.7.</p>	<p>(одломци) Симо Матавуљ: Пилипенда Лаза Лазаревић: Све ће то народ позлатити Петар Кочић: Кроз међаву Милош Црњански: Сеобе I (одломак) Иво Андрић: Мост на Жепи , избор приповедака о деци Добрица Ћосић: Деобе (одломак) Исидора Секулић: Царско достојанство језика(одломак) или есеј по избору Избор из савремене српске прозе Драма Бранислав Нушић: Сумњиво лице Данило Киш: Ноћ и магла Виљем Шекспир: Ромео и Јулија Молијер: Грађанин племић (одломак) Допунски избор Борисав Станковић: Увела ружа Растко Петровић: Африка (одломци) Гроздана Олујић: Гласам за љубав Милорад Павић: Предео сликан чајем (одломак о путовању Атанасија Свилара на Свету гору) Матија Бећковић: Прича о Светом Сави Душан Ковачевић: Ко то тамо пева Борислав</p>						
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>Михајловић:Бановић Страхиња Избор из антологија српске љубавне лирике Роберт Гревс: Златно руно (одломци) Џон Селинџер: Ловац у житу Дејвид Гибинс: Атлантида Ернест Хемингвеј: Старац и море Са предложеног списка, или слободно, наставник бира најмање три, а највише пет дела за обраду.</p> <p>Научнопопуларни и информативни текстови Петар Влаховић: Србија – земља, људи, живот, обичаји (избор) Миодраг Поповић: Вук Стефановић Караџић (одломци) Ева Кири: Марија Кири (одломак) Ш.Кулишић, Ж.Петровић,Н.Пантелић: Српски митолошки речник (избор) Д.Срејовић, А.Цермановић: Речник грчке и римске митологије (избор) Миле Недељковић: Годишњи обичаји у Срба (избор) Драгомир Антонић: Обичајни бонтон (избор) Јасминка Петровић:</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

			Бонтон (или одломци из овакве књиге неког другог аутора) Избор из књига, енциклопедија и часописа за децу и омладину. Са наведеног списка, обавезан је избор најмање три дела за обраду.					
2.	<p>– разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа;</p> <p>– сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи;</p> <p>– именује дијалекте српског језика;</p> <p>– разуме постојеће језичке прилике у Србији;</p> <p>– издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења;</p> <p>– користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом;</p> <p>- доследно примени правописну норму;</p>		<p>ЈЕЗИК</p> <p>Српски језик међу другим словенским језицима. Дијалекти српског језика (основни подаци). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни језик. Појам нормирања. Развој српског књижевног језика: српскословенски, рускословенски, славеносрпски, Вукова реформа језика, писма и правописа, књижевни језик Срба од Вука до данас (основни подаци). Развој лексике српског језика (основни подаци). Језици националних мањина (основни подаци). Језик свакодневне комуникације – говорени и писани. Главне особине типичног говореног језика:</p>	19	31	50	<p>- информатика (Изражавање помоћу глагола и глаголских именица; Употреба глаголских облика у приповедању; Грађење речи – обнављање; комбиновано грађење, грађење претварањем; Приказивање полисемије и хомонимије у великим једнојезичним речницима; Систематизовање садржаја из правописа: употреба великог слова, интерпункција, спојено и растављено писање речи; писање скраћеница; растављање речи на крају реда...)</p> <p>- географија (Дијалекти српског језика; Језици националних мањина)</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, решавање проблема</p>

	<p>– примени основна правила о распореду акцената;</p>		<p>ослањање на контекст и говорну ситуацију; функција гестова и мимике; кратке, елиптичне и недовршене реченице, емоционалност, неформалност. Главне особине типичног писаног језика у јавној комуникацији: експлицитност, потпуност реченица, интелектуалност, формалност. Фокусирање реченичних чланова помоћу реченичног акцента (у говореном језику) и помоћу реда речи (у писаном језику). Главне особине писаних стилова јавне комуникације – публицистичког, научног, административног. Синтагме – придевске, прилошке, глаголске. Зависне предикатске реченице: обележја (зависни везници, везнички спојеви и др.); врсте: изричне (изричне у ужем смислу и зависноупитне), односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне,</p>				<p>- историја (Развој српског књижевног језика: српскословенски, рускословенски, славеносрпски, Вукова реформа језика, писма и правописа, књижевни језик Срба од Вука до данас)</p>	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

			<p>последичне и поредбене; конституентска функција у оквиру више реченице (независне или зависне) или синтагме. Интерпункција у вези са зависним реченицама. Напоредни односи међу зависним реченицама (саставни, раставни, супротни). Исказивање реченичних чланова зависном реченицом и предлошкопадежном конструкцијом. Изражавање помоћу глагола (Очекивали су да авион полети; Авион је полетео иако је била магла) и глаголских именица (Очекивали су полетање авиона; Авион је полетео упркос магли). Преимућства именичког начина изражавања (у неким случајевима оно је прецизније и економичније) и њене мане (сликовитост се губи, а реченица теже прати). Основне функције и значења глаголских облика (обнављање и проширивање знање). Употреба глаголских</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

			<p>облика у приповедању. Грађење речи – обнављање; комбиновано грађење, грађење претварањем. Гласовне промене у вези са грађењем речи (само скретање пажње на нормативна решења). Једнозначне и вишезначне речи; хомонимија. Приказивање полисемије и хомонимије у великим једнојезичним речницима. Метафора и метонимија као начини да реч стекне нова значења (крило (птице) → крило зграде – метафора; Моја школа је близу → Цела школа иде на излет – метонимија) Главна правила стандардне акценатске норме и систематизовање знања о акцентима из претходних разреда. Обнављање и систематизовање градива из претходних разреда ради припреме за завршни испит. Ортоегија Проверавање правилног изговора</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

			самогласника и сугласника. Интонација просте и сложене реченице. Варирање интензитета, темпа и пауза у говору и у текстовима различитог садржаја. Правопис Прилагођено писање имена из страних језика. Писање полусложеница. Генитивни знак. Систематизовање садржаја из правописа: употреба великог слова, интерпункција, спојено и растављено писање речи; писање скраћеница; растављање речи на крају реда.					
3.	– уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; – уочи разлику између речи и лексеме;		ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Основни облици усменог и писменог изражавања Причање о доживљају са ефектним почетком и завршетком. Интерпретативно препричавање књижевноуметничког текста. Расправа (аргументативни текст) и пропагандни текст. Објективно и пристрасно приказивање чињеница. Рекламе као врста пропагандних текстова.	13	21	34	- ликовна култура (Интерпретативно препричавање књижевноуметничког текста) - информатика (Рекламе као врста пропагандних текстова; Језичке особине реклама; Манипулативност реклама; Попуњавање различитих образаца; Репортажа као новинарски жанр;	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, решавање проблема

	<p>– препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију;</p> <p>– разуме значење застарелих речи и неологизама;</p> <p>– користи речник, енциклопедију и лексикон;</p> <p>– уочи манипулацију у пропагандним текстовима;</p> <p>– напише приказ, расправу и краћи есеј;</p> <p>– разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи;</p> <p>– повезује информације и идеје изнесене у тексту, - уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту.</p>		<p>Језичке особине реклама.</p> <p>Манипулативност реклама. 9 Попуњавање различитих образаца.</p> <p>Репортажа као новинарски жанр.</p> <p>Усмена и писмена вежбања Вежбања у причању о доживљајима (са ефектним почетком и завршетком). Вежбања у интерпретативном препривању књижевноуметничких текстова. Вежбе на аргументативном тексту: сажимање текста, писање резимеа, проналажење кључних речи у тексту.</p> <p>Разликовање става аутора од других ставова изнесених у тексту.</p> <p>Издавање из текста аргумената у прилог некој тези (ставу) и аргумената против ње; извођење закључака заснованих на тексту.</p> <p>Давање наслова тексту и поднаслова деловима текста. Усмене и писане расправе на задате актуелне теме из савременог живота.</p> <p>Критички приказ нове</p>				<p>Бирокупатизација језика;</p> <p>Читање и разумевање нелинеарних елемената текста: дијаграми, графикони)</p>	
--	---	--	---	--	--	--	--	--

			<p>књиге, филма, радијске, телевизијске емисије и концерта. Синтаксичке вежбе: изражавање помоћу зависних реченица и помоћу средстава реченичне кондензације (глаголски прилози, глаголске именице: Док се враћао кући, размишљао је о свему – Враћајући се кући...; Обрадовао их је тиме што је пристао – Обрадовао их је својим пристанком). Замена глаголима неумесно употребљених глаголских именица. Препознавање бирократског језика као облика манипулације људима помоћу језика (да би се прикрила информација, истакла сопствена ученост, ублажиле непријатне чињенице). „Превођење“ са бирократског на обичан језик. Лексичке вежбе: прикладна употреба апстрактних речи и речи из интелектуалног речника ради прецизног и ефикасног изражавања током расправе.</p>				
--	--	--	---	--	--	--	--

			<p>Употреба сликовитих речи ради ефектног изражавања у репортажи. Коришћење речника српског језика. Коришћење индексом, појмовником и библиографијом. Читање и разумевање нелинеарних елемената текста: дијаграми, графикони. Летимично читање (ради брзог проналажења важних информација). Ортоепске вежбе: увежбавање правилног изговора самогласника и сугласника, реченичног (логичког) акцента. Проверавање степена усвојености српског књижевног акцента и организовање акценатских вежби. Коришћење речника с акцентованим речима. Правилан изговор ијекавског рефлекса дугог јата (ије) и преношење акцента на проклитику у изражајном читању књижевних текстова (посебно у вези с дијалекатском осном). Осам домаћих писаних задатака и</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

			њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка (један час је за израду и два за анализу задатака и писање побољшане верзије састава).					

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>Активности ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прилагођавање понуђених текстова конкретним наставним потребама; - повезивање и груписање градива са одговарајућим садржајима из других предметних подручја – граматике, правописа, језичке културе; - разни облици усмереног читања; - систематско неговање изражајног читања; - служење аудио снимцима узорних интерпретативних читања; - конкретним и успешним тумачењем штива; <p>увежбавање читања на текстовима различите садржине и облика;</p> <ul style="list-style-type: none"> - стварање добре слушалачке публике у разреду; - критичко освртање ученика на своје умење; - поклањање посебне пажње читању у себи; - усмерено и истраживачко читање; <p>Активности наставника:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уклапање вежби читања у друге облике рада у функцији свестраног стицања знања; - проверавање разумевања прочитаног текста; 	<ul style="list-style-type: none"> – Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа изове области (наводи дела и писце, разликује књижевне родове и врсте, одређује врсту стиха и строфе, проналази стилске фигуре и различите облике приповедања; самостално анализира књижевно дело, аргументовано образлаже свој став о делу и повезује га са другим текстовима по тематици, структури и мотивима); – Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (самостално анализира књижевна дела уз познавање основних одлика и функционалних појмова); 	<p>Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, у односу на који ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистравање напретка ученика и упућивање на даље активности.</p> <p>Формативно вредновање је саставни део савременог приступа настави и подразумева процену знања, вештина, ставова и понашања, као и развијања одговарајуће компетенције током наставе и учења. Формативно мерење подразумева прикупљање података о ученичким постигнућима, при чему се најчешће примењују следеће технике: реализација практичних задатака,</p>

<ul style="list-style-type: none"> - информативно, продуктивно и аналитичко читање; - давање самосталних истраживачких задатака ученицима; - оспособљавање ученика за самостално учење; - разни облици поновљеног и усмереног читања; - навикавање ученика да слободно испољавају своје утиске, - подстицање ученика да утиске о делу доказују чињеницама из текста; - стимулисање ученичке истраживачке делатности; - истраживачки, пронлазачки, стваралачки и сатворачки однос према књижевном делу; - ширење ученичких духовних видика; - активна улога ученика у наставном процесу; - припремање за час, осмишљен рад на часу и рад после часа; - самостално решавање питања која буде истраживачку делатност; - постављање задатака који ученике подстичу да уочавају, откривају, истражују, процењују, закључују; - развијање индивидуалних склоности и способности ученика - адекватно вредновање ученичких напора; - прилажење језичко- изражајним средствима са доживљајног становишта, указивање на функционалне појмове; - примена више различитих наставних облика на једном часу (рад у пару, групни рад, индивидуални облик рада, фронтални рад у 	<ul style="list-style-type: none"> - Дobar (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (познаје основне одлике књижевности и разликује типове уметничког стваралаштва (усмена и ауторска књижевност); познаје основне функционалне појмове ; - Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области, уз помоћ наставника (повезује наслове књижевних дела и имена аутора, разликује књижевне родове и препознаје основне одлике књижевних текстова); - Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника. 	<p>посматрање и бележење ученикових активности током наставе, непосредна комуникација између ученика и наставника, регистар за сваког ученика (мапа напредовања) итд. Резултати формативног вредновања на крају наставног циклуса треба да буду исказани и бројчаном оценом.</p> <p>Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања, праћења и вредновања. Важно је да наставник, поред постигнућа ученика, континуирано прати и вреднује властити рад. Све што се покаже добрим и ефикасним, наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а оно што буде процењено као недовољно делотворно, требало би унапредити.</p> <p>инструменти вредновања</p> <ul style="list-style-type: none"> - усмени одговори - контролне вежбе - писане вежбе тестови петнаестоминутне писмене провере -портфолио <ul style="list-style-type: none"> - иницијални тест - петоминутна, десетоминутна и петнаестоминутна проверавања остварености постигнућа - формативна оцењивања - контролна вежба - полугодишњи тест
--	--	---

	<p>комбинацији са самосталним радом ученика);</p> <ul style="list-style-type: none"> - стварање повољне климе; - одабир адекватних метода; - подстицање ученика да решавају проблеме, постављају питања, активно траже одговор из своје околине и окружења; - коришћење различитих извора знања; - примена одговарајућих наставних средстава која ће утицати на аудио – визуелну перцепцију ученика (чути, видети, рад) - пружање могућности ученику да пита, размишља, производи оригиналне идеје, открива нова значења и развија критичко мишљење. <p>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења књижевних садржаја;</p>		<p>-контролни задатак - годишњи тест</p>
2.	<ul style="list-style-type: none"> - поступно и селективно изучавање граматичких садржаја; - конкретизација нивоа обраде; - селективност; - заснивање тумачења граматичких категорија на њиховој функцији; - поступно и логичко увођење у морфолошке и синтаксичке законитости; - стална вежбања; - коришћење аудио снимака; - елементарна систематска правописна вежбања; - упућивање ученика на служење правописом и правописним речником (школско издање) - указивање на правилност у говору, на логичност и јасност; 	<ul style="list-style-type: none"> — Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике; показује веома висок степен ангажовања; зна и примењује граматичка правила у сложенијим примерима; — Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и 	

<p>-одређивање садржаја вежбања у настави језика на основу систематског праћења говора и писања ученика;</p> <p>- примењивање поступака који су се у пракси потврдили својом функционалношћу: подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције и имитаторских склоности, заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста, откривање стилске функције језичких појава, систематска и осмишљена вежбања у говору и писању, неговање примењеног знања и умења, повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом, континуитет у систему правописних и стилских вежбања, илустрација одређених језичких појава...;</p> <p>- развијање радозналости и самосталности ученика;</p> <p>- истраживачки и стваралачки однос према језику;</p> <p>- чврста везаност наставног рада за животну, језичку и уметничку праксу;</p> <p>- свесна активност ученика;</p> <p>- заснивање тежишта обраде језичких појава на суштинским особеностима;</p> <p>- неговање стваралаштва;</p> <p>- практична и занимљива настава;</p> <p>- целовити сазнајни кругови (мотивација, сазнавање, резимирање, примена);</p> <p>- учестало спајање индукције и дедукције, анализе и синтезе, конкретизације и апстракције,</p>	<p>лексике и примењује граматичка правила у сложенијим примерима уз малу помоћ наставника; показује висок степен ангажовања;</p> <p>— Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњегнивоа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике; ангажован је повремено; препознаје и примењује граматичка правила у основним примерима;</p> <p>— Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике уз помоћ наставника; ангажован је веома ретко; препознаје граматичка правила у најједноставнијим примерима;</p> <p>Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике ни уз помоћ наставника;</p>	
--	--	--

	<p>теоријских обавештења и практичне обуке;</p> <ul style="list-style-type: none"> - коришћење погодног полазног текста, исказа, говорних ситуација и доживљавање истих при обради новог градива; - у сазнајном процесу паралелно и здружено запажати, упоређивати, закључивати, доказивати, дефинисати, наводити нове примере; - развијање мишљења код ученика; - практично смисаоно стицање знања; - стварање повољне климе; - одабир адекватних метода учења; - индивидуална укљученост; - подстицање ученика да примењују знања из једне области у другу и формирају функционална знања; - израда наставних средстава са ученицима и њихово коришћење у свакодневном раду, - функционално објашњавање градива; - изградња одговорног односа према себи; - осмишљено коришћење уџбеника и других извора знања у свакодневном раду. <p>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја;</p>	<p>не зна да препозна граматичка правила у најједноставнијим примерима.</p>	
<p>3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - укључивање садржаја за неговање културе усменог и писменог изражавања у обраду књижевног текста и рад на граматици и правопису; - интегрисање рада на богаћењу језичке културе са свим видовима усмених и писмених облика изражавања; 	<p>Правопис:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Одличан (5) – ученик зна сва слова ћирилице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима; – Врло добар (4) – ученик зна сва слова ћирилице, зна правописну 	

<ul style="list-style-type: none"> - коришћење аудио снимака; - богаћење ученичког сазнања лексичким и морфолошким вежбањима; - упућивање ученика на служење речницима: једнојезичним и двојезичним, лингвистичким и енциклопедијским; - повезивање семантичких вежби са морфолошким и синтаксичким; - рад на стилистици реченице; - постављањем образаца и узора као циљ на путу неговања језичке културе; - ученички рад на самообразовању; - подстицање на литерарно стваралаштво; - неговање језичке чистоте; <p>вежбање са ученицима примене знања, употребе способности и коришћење вештина;</p> <ul style="list-style-type: none"> - примена одговарајућих наставних средстава која ће утицати на аудио- визуелно- моторну перцепцију ученика; - функционално објашњавање градива; - упућивање у начин процене сопственог напредовања ученика. <p>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења садржаја језичке културе;</p>	<p>норму и примењује је у свим случајевима, уз поједине правописне грешке;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Добар (3) – ученик зна сва слова ћирилице, познаје правописну норму и примењује је у већини основних правописних правила; – Довољан (2) – ученик пише већину слова ћирилице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима; – Недовољан (1) – ученик не пише тачно сва слова ћирилице, не зна да примени правописну норму у најједноставнијим примерима. <p>Писмени и домаћи задаци:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Одличан (5) – ученик је тачно одговорио на тему, испоштовао је захтеве композиције кроз увод, разраду и закључак, види се поступност у излагању, реченице су јасне и правилне без граматичких и правописних грешака, стил писања богат је описима, емоцијама и појединим стилским изражајним средствима, рукопис ученика је леп, а рад уредан. 	
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – Vrlo dobar (4) – ученик је тачно одговорио на тему, испоштовао захтеве композиције, реченице су јасне са мањим граматичким и правописним грешкама, стилу недостаје више описа и емоција. – Dobar (3) – ученик је тачно одговорио на тему, поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нису повезани, недостаје увод или закључак), поједине реченице нису јасне, са честим правописним и граматичким грешкама, недостаје доста описа и емоција, рад је понегде нечитак и неуредан; – Dovoljan (2) – ученик је делимично одговорио на тему, увод, разрада и закључак нису уједначени, реченице су нејасне и неповезане, стил је сиромашан са великим граматичким и правописним грешкама, рад је веома нечитак и неуредан; – Nedovoljan (1) – ученик није ништа написао или ученик није одговорио на тему, нису испоштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су потпуно неповезане и нејасне са превише 	
--	--	--	--

		<p>граматичких, правописних и стилских грешака.</p> <p>Говорне вежбе:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Одличан (5) – ученик се правилно изражава, тачно казује текст поштујући правила композиције, износи своје ставове, опише и емоције у складу са задатом темом, лепо формулише своје мишљење, има изграђену културу комуникације; – Врло добар (4) – ученик успешно одговара на постављене захтеве, уз мања одступања; – Добар (3) – ученик делимично одговара на постављене захтеве; – Довољан (2) – ученик одговара на постављене захтеве само уз помоћ наставника и на врло једноставним примерима; – Недовољан (1) – ученик није научио текст и није се припремио за усмено изражавање. <p>Рецитованье ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Одличан (5) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитије текст уз одговарајућу дикцију, правилно изговара све гласове; 	
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – Врло добар (4) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитије текст уз делимично одговарајућу дикцију, правилно изговара све гласове; – Добар (3) – ученик тачно рецитије текст, али без одговарајуће дикције и изражајности; – Довољан (2) – ученик рецитије текст без дикције и изражајности, правећи често грешке; – Недовољан (1) – ученик није научио задати текст. 	
--	--	---	--

ДОПУНСКА НАСТАВА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Књижевност	2
2.	Језик	4
3.	Језичка култура	3

ДОДАТНА НАСТАВА:

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Књижевност	2
2.	Језик	5
3.	Језичка култура	2

32.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Разред: 8.разред

Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова: 68 часова

Уџбеници: ENGLISH PLUS 4, Second edition (Уџбеник и радна свеска за 8.разред основне школе)

АУТОР(И): Уџбеник - Ben Wetz, Радна свеска – Janet Hardy Gould

ИЗДАВАЧ: Нови Логос, Београд, Србија у сарадњи са Oxford University Press – ом, Оксфорд, Велика Британија, 2021.

Литература: Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања ("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 2/2010, 3/2011 - dr. pravilnik, 8/2013, 5/2014, 11/2016, 7/2017, 12/2018, 10/2019 i 3/2020)

Р.б р.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање радњи и ситуација у	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.	Starter unit Уводна тема Описивање радњи у садашњости и прошлости.	1	3	4	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, информатика и рачунарство.	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

	садашњости и прошлости; - размене неколико информација у низу које се односе на радње и ситуације у садашњости и из прошлости; - поштују правила учтиве комуникације.	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18.						
2.	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, и догађаја у прошлости; - размене неколико информација у низу о искуствима, и догађајима у прошлости; - опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.10. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18.	Unit 1 - Lost and found Изгубљено нађено Описивање радњи и ситуација из прошлости; описивање предмета и појава.	2	3	5	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, филмска уметност.	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

	- опишу историјски догађај из циљне културе.	3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.						
3.	Исходи из тема 1 и 2 (комбиновано).	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 3.1.6. 3.1.16. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.2.	Тест 1 Комуникативне функције из тема 1 и 2 (комбиновано)	0	2	2	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност.	Компетенција за учење, комуникација и сарадња.
4.	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, и	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	Unit 2 - Choices Избори Описивање искуства из прошлости; описивање способности у садшњости.	2	3	5	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, екологија.	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција,

<p>догађаја у прошлости; - размене неколико информација у низу о искуствима, и догађајима у прошлости; - опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - разумеју једноставније текстове који се односе на описивање способности у садашњости; - саопште своје и туђе способности у садашњости; - размене неколико информација о способностима у садашњости; - разумеју и објасне сличности и разлике у популарним музичким жанровима између</p>	<p>1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30.</p>					<p>предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
--	--	--	--	--	--	---

	своје и циљне културе.							
5.	-разумеју краће низове исказа који се односе на количине и цене; - размене информације у вези са количинама ценама; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на изражавање мишљења и давање препорука; - размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују бића, места и предмети и дају препоруке; - разумеју општи смисао и главне информације из	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30.	Unit 3 - What's it worth? Колико вреди? Изражавање количина цена; изражавање мишљења; давање препорука; описивање будућих радњи и предвиђања.	3	4	7	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, биологија, информатика и рачунарство (роботика).	Комуникација, дигитална компетенција, ад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

	<p>текстова који се на будуће радње и предвиђања; - размене неколико исказа у вези са будућим радњама и предвиђањима; саопшти будуће радње и предвиђања; - разумеју и објасне сличности и разлике навикама куповине између своје и циљне културе.</p>							
6.	Исходи из тема 4 и 5 – комбиновано.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7.	The first written test in English Први писмени задатак Комуникативне функције из тема 4 и 5 (комбиновано).	0	3	3	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност.	Компетенција за учење, комуникација и сарадња.

		3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12.						
7.	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на осећања; - размене неколико повезаних информација у вези са осећањима; - искаже и образложе осећања; - разумеју једноставније текстове који се односе на могућности; - размене неколико информација које се односе на могућности; - разумеју једноставније текстове који се односе на способности, обавезе, предлоге и савете, и реагује на њих; - размене неколико информација које се	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.9.	Unit 4 - Feelings Осећања Изражавање осећања; исказивање могућности; изношење способности, обавеза, предлога и савета.	3	5	8	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, биологија, музичка култура.	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

	односе на способности, обавезе, предлоге и савете; - разумеју британски и амерички смисао за хумор.							
8.	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на прошлост; размене неколико информација у низу о догађајима у прошлости; - опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења, планова и намера;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.11. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.	Unit 5 - Discovery Откриће Описивање радњи у прошлости; изражавање мишљења, планова и намера; изражавање могућности и хипотетичких ситуација.	3	4	7	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, историја, биологија, астрономија.	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

	<p>- саопште своја и туђа мишљења, планове и намере;</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање могућности и хипотетичких ситуација;- размене неколико информација у низу о могућностима и хипотетичким ситуацијама;</p> <p>- наведу биографске податке и најважнија открића/дела научника/уметника из циљне културе.</p>							
9.	<p>- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање бића, предмета и места;</p> <p>- опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7.</p>	<p>Unit 6 - About me О мени Описивање бића, предмета и места</p>	3	4	7	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, психологија.	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и

	исказа у смислену целину; - размене неколико информација у низу о карактеристикама бића, предмета и места; - упореде и наведу сличности и разлике у карактеристикама савремене поезије у својој и циљној култури.	2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1.						оријентација ка предузетништву.
10.	Исходи из тема 7, 8 и 9 (комбиновано).	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.2. 3.1.6. 3.1.16. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.24.	Тест 2 Комуникативне функције из тема 7, 8 и 9 (комбиновано)	0	2	2	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност.	Компетенција за учење и комуникацију.

		3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.2.						
11.	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - размене информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - повеже неколико исказа у краћи текст којим се описују и пореде бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; - разумеју краће низове исказа који се односе на количину; размене информације у вези са количином, димензијама и ценама;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1.	Unit 7 - On the streets На улицама Описивање места и појава; изражавање количина	3	5	8	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, физичко и здравствено васпитање, географија, историја.	. Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

	- упореди и наведе сличности и разлике између уличног живота у градовима широм света.	3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.						
12.	Исходи из теме 11.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.	The second written test in English Други писмени задатак Комуникативне функције из теме 11.	0	3	3	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност.	Компетенција за учење, комуникација

		3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.						
13.	- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис појава и догађаја; - размене информације које се односе на опис појава и догађаја; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују појаве и догађаји; - упореде и опишу сличности и разлика између законских регулатива код нас и у циљној култури.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.	Unit 8 - The law Закон Описивање појава и догађаја; изражавање мишљења	3	4	7	Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, географија.	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	Прописани садржаји биће реализовани предвиђеним бројем часова кроз разредно - часовни систем и предметно планирање, у складу са исходима учења и стандардима постигнућа. Креирају се ситуације учења у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика, а све то са циљем усвајања садржаја подстицањем развојних потенцијала детета.	У оквиру формативног оцењивања наставник прикупља информације о постигнућима ученика и бележи активности ученика током наставе. Резултати формативног вредновања на крају циклуса могу се исказати и сумативно, бројчаном оценом.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.
2.	Оцењивањем ученика обухваћени су следећи елементи: Разумевање (писаног/слушаног садржаја) Говорне способности Способности писменог изражавања	Говорне способности Способности писменог изражавања	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
3.	Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену.	Језичке законитости – граматика Оцењивање ученика од петог до осмог разреда је бројчано и врши се: 1) Писаним путем 2) Усменим путем 3) Праћењем активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама – током вежбања. Тест слушања, читања и писања
4.	Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:	1) Писане провере постигнућа се оцењују на основу скале која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене: ·86-100% оцена одличан (5) ·70%-85% оцена врло добар (4) ·50%-69% оцена добар (3) ·33%-49% оцена довољан (2) ·до 32% оцена недовољан (1)	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
5.	– циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; – говор наставника прилагођен је узрасту и	2) Оцена добијена усменим путем се формира на	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.

6.	<p>знањима ученика; – наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;</p>	<p>основу учениковог одговора или излагања према следећој бројчаној скали: Одличан (5) – Ученик у потпуности разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује изузетно велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Успешно користи све граматичке елементе и конструкције и уочава најчешће изузетке од правила. У стању је дасамостално исказа усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. Правилно и самостално изражајно чита. Ученик самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. На матерњем и страном језику саопштава информацију добијену од 3. лица у вези са познатим темама у конкретним комуникативним ситуацијама. У потпуности показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена и писмена провера кроз задатке.</p>
7.	<p>– битно је значење језичке поруке; – знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; – са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;</p>	<p>Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>
8.	<p>– наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;</p>	<p>Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>
9.	<p>– сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима</p>	<p>Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.</p>
10.	<p>– сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима</p>	<p>Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама – током вежбања. Тест слушања, читања и писања</p>

11.	не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије:	изражавања користи једноставна језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У стању је да уз мању помоћ наставника успешно искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. У великој мери правилно и самостално изражајно чита. Ученик у великој мери самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. У великој мери показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
12.	– усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; – поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;	– наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја;	Посматрање и праћење, усмена и писмена провера кроз задатке.
13.	– ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; – уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; – учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; – рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; – за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто. Технике/активности Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би	Добар (3) – Ученик углавном разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе уз делимичан степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном једноставније, фреквентније речи изразе, а приликом изражавања користи једноставније језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Углавном правилно чита. Делимично је у стању да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. Ученик у довољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Показује делимичну способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама и логичког повезивања појмова.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.

<p>требало да трају дуже од 15 минута.</p> <p>Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).</p> <p>Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).</p> <p>Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.).</p> <p>Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селекувати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).</p> <p>Игре примерене узрасту.</p> <p>Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).</p> <p>Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.</p> <p>„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.</p> <p>Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.</p> <p>Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).</p>	<p>Довољан (2) –Ученик препознаје и разуме планом и програмом предвиђене основне, најфреквентније појмове, речи и изразе уз мали степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном најједноставније речи, кратке и једноставне поруке и упутства и користи најједноставнија језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Чита делимично правилно и уз помоћ наставника. Ученик је у стању да искључиво уз помоћ наставника исказе једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста и то на нивоу репродукције. Ученик у малој мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања су на нивоу репродукције, уз повремену минималну примену.</p> <p>Недовољан (1) – Ученик не препознаје нити разуме планом и програмом предвиђене основне појмове, речи и изразе, не уме да их репродукује нити примени у усменом изражавању. Ученик није самосталан у раду и није у стању ни уз помоћ наставника да исказе једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста. Ученик у недовољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и</p>	
--	--	--

<p>Разумевање писаног језика:</p> <ul style="list-style-type: none"> – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – препознавање везе између група слова и гласова; – одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби. <p>Писмено изражавање:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повезивање гласова и групе слова; – замењивање речи цртежом или сликом; – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза“, осмосмерке, укрштене речи, и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова. <p>Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.</p> <p>Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.</p> <p>ОБЛИЦИ РАДА: Фронтални, индивидуални, у пару, групни.</p> <p>МЕТОДЕ РАДА: КМ – читај/слушај и одговори на питања/попуни табелу/допуни текст/повежи/преу-реди реченице/про-</p>	<p>знања нису ни на нивоу препознавања, без способности репродукције и минималне примене.</p> <p>3) Активност ученика прати се континуирано и вреднује током целе школске године. У активност улази и редовност/благовременост/тачност израде и доношења домаћих задатака, као и редовно доношење материјала потребног за рад на часу. Степен самосталности у раду, степен ангажовања, иницијативе, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима такође се вреднују кроз активност.</p>	
--	--	--

<p>нађи информацију; играње улога, симулација; вођени дијалог; вођено писање састава и усемно излагање.</p> <p>НАСТАВНА СРЕДСТВА: уџбеник, радна свеска, табла, рачунар, пројектор, „classroom presentation tool“</p> <p>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.</p> <p>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА: Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.</p>		
--	--	--

ДОДАТНА НАСТАВА: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК (8.разред)

Циљ додатне наставе: Циљ додатне наставе страног језика у основном образовању је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, проширивање постојећих и стицање додатних знања из области граматике енглеског језика, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.**Годишњи фонд часова:** 34 часа

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Reading comprehension	6
2.	Listening comprehension	6
3.	Grammar practice	17
4.	Writing practice	5

*Напомена : У план су унети предвиђени садржаји рада,што се током школске године може мењати у зависности од интересовања ученика и њихових предлога и потреба.

СЕКЦИЈА : ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК - ЉУБИТЕЉИ СТРАНОГ ЈЕЗИКА (8.разред)

Циљ наставе: Циљ наставе секције страног језика у основном образовању је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, њихових хуманистичких, моралних и естетских ставова; стицање нових и проширивање постојећих сазнања и развијање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији; стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

Уџбеник/средства за реализацију програма: Разни извори са интернета, You Tube-а и други прикупљени и направљени материјали.

РЕД.БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
1.	European Day of Languages	2	2	0	4	- ученици сарађују, проналазе податке о Европском дану језика и израђују пано	септембар	Ученици ће бити у стању: да разумеју и самостално говоре о Европском дану језика и најпознатијим језицима Европе; негују вредности међусобног поштовања, сарадње и солидарности уз уважавање различитости.
2.	English folklore (myths and legends)	3	1	1	5	- ученици сарађују, прикупљају и презентују најпознатије легенде и митове из енглеске културе	септембар, октобар	Ученици ће бити у стању: да разумеју и самостално говоре о најпознатијим

						(пореде са легендама из наше културе)		митовима и легендама из енглеске културе, као и о легендама из наше културе; негују вредности међусобног поштовања, сарадње и солидарности уз уважавање различитости.
3.	History of Britain and England	4	2	2	8	- ученици сарађују, прикупљају и презентују податке о најбитнијим догађајима из британске и енглеске историје	октобар, новембар, децембар	Ученици ће бити у стању: да разумеју и самостално говоре о најпознатијим догађајима из британске и енглеске историје; негују вредности међусобног поштовања, сарадње и солидарности уз уважавање различитости.
4.	Famous historical figures in English history	3	1	1	5	- ученици сарађују, прикупљају и презентују податке о најбитнијим личностима из енглеске историје	јануар, фебруар	Ученици ће бити у стању: да разумеју и самостално говоре о најпознатијим личностима енглеске историје; негују вредности међусобног поштовања, сарадње и солидарности уз

								уважавање различитости
5.	The most influential English writers of all time	5	1	1	7	- ученици сарађују, прикупљају и презентују податке о најзначајнијим енглеским писцима и њиховим делима	март, април	Ученици ће бити у стању: да разумеју и самостално говоре о најзначајнијим писцима Енглеске и неким од њихових најпознатијих дела; негују вредности међусобног поштовања, сарадње и солидарности уз уважавање различитости.
6.	Modern Britain	3	1	1	5	- ученици сарађују, прикупљају податке о начину живота у данашњој Британији и презентују их	мај, јун	Ученици ће бити у стању: да разумеју и самостално говоре о начину живота и уређењу у данашњој Британији; негују вредности међусобног поштовања, сарадње и солидарности уз уважавање различитости.

*Напомена : У план су унети предвиђени садржаји рада, што се током школске године може мењати у зависности од интересовања ученика и њихових предлога и потреба.

32.3. ИСТОРИЈА

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: 8

Циљ: Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Уџбеници: Историја, Уџбеник за осми разред основне , Весна Димитријевић, Београд, 2021.

Р.бр	ИСХОДИ	Стандарди	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				О Б Р.	Утв./Сис т.	УКУП.		
1.	- именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - именује Савремено доба и наводи граничне догађаје - користи основне	ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊЕ ПРОШЛОСТИ	1	3	4	Српски језик (језичка култура) Географија (карта, атлас) Историја (7.разред/последиче Великог рата)	Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, рад са подацима и решавање проблема, дигитална компетенција.

	<p>историјске појмове</p> <ul style="list-style-type: none"> - пореди историјске периоде - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду - пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихових сазнајних вредности 	<p>из прошлости</p> <p>ИС.1.1.5. уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p>						
2.	<p>– наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба;</p>	<p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p>	<p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА</p>	8	7/2	17	<p>Географија (карта, атлас, Европе, света, Југославије)</p> <p>Ликовна култура (споменичко наслеђе међуратног периода)</p> <p>Дали, Пикасо, М.П. Барили)</p> <p>Српски језик (писци изгубљене генерације, Дучић, Нушић)</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, рад са подацима и решавање проблема, дигитална компетенција.</p>

<p>– образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; – уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; – образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; – анализира историјске догађаје и појаве</p>	<p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и</p>					<p>Грађанско васпитање (људска права, тоталитарне идеологије), Историја 7.разред (политичке идеологије) Техника и технологија (напредак науке и техника) Веронаука (религија у КСХС) Музичко (Химна Југославије) кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p>	
---	--	--	--	--	--	--	--

	<p>на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;</p>	<p>карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских</p>						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

		извора ИС 3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости						
3.	– доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; – смешта кључне догађаје, појаве	ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и	ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	9	7/2	18	Географија (фронтови, битке, Свет, Европа, Југославија-окупациона подела) Грађанско васпитање политичке идеологије, људска права, савези; ликовна култура (плакате, карикатуре...), Историја 7. разред (револуције), кроз интегративну наставу и тематско повезивање	Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, рад са подацима и решавање проблема, дигитална компетенција.

	<p>и процесе из савремене историје на временској ленти; – објасни значење појмова геноцид и Холокауст; – пореди историјске појаве; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – изведе закључак о повезаности</p>	<p>опште историје ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми</p>						
--	---	--	--	--	--	--	--	--

	<p>националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; – уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; – повеже визуелне и текстуалне</p>	<p>историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС 3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>						
--	---	---	--	--	--	--	--	--

4.	<p>– разуме глобалне димензије Хладног рата; – идентификује узроке и последице историјских сукоба и ратова током периода Хладног рата; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; – образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – препозна како су културне интеракције и</p>	<p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу</p>	<p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА</p>	8	8/1	17	<p>Географија (ОУН, ЕУ, блоковска подела, несврстани, СФРЈ, Србија) Српски језик (Иво Андрић) Грађанско васпитање (покрети еманципације- покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети, демократија) Историја 7.разред (колонизација и деколонизација) Техника и технологија (развој телекомуникација, телевизије, филмске индустрије) ликовна култура (плакати, карикатуре) Музичко васпитање (Елвис Присли, Битлси), кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, рад са подацима и решавање проблема, дигитална компетенција.</p>
----	--	--	--	---	-----	----	--	--

	<p>сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот;</p> <p>– идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта;</p> <p>– наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p> <p>– илуструје примерима утицај научно-</p>	<p>карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3.</p> <p>препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4.</p> <p>уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1.</p> <p>уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја</p>						
--	---	---	--	--	--	--	--	--

	технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу;	карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС 3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости						
5.	– анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; – образложи утицај историјских		СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОДИ У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА	6	4/1	11	Географија (процеси глобализације, претња тероризма, миграције, карте света, Европе, Азије, Африке, пад Берлинског зида, ЕУ, Распад СФРЈ, Србија, српски народ у дијаспори и региону) 7. и 8.разред	Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, рад са подацима и решавање проблема, дигитална компетенција.

	<p>догађаја, појава и процеса на савремено друштво; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; – образложи значај неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба.</p>				<p>Српски језик (језичкакултура) Грађанско васпитање (покрети еманципације- покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети, тероризам) Историја 7.разред (колонизација и деколонизација) Техника и технологија (развој телекомуникација, телевизије, филмске индустрије) Информационе технологије, (Четврта индустријска револуција дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија, апликације) Ликовна култура плакати, карикатуре Музичка култура(различити музички правци)</p>	
--	---	--	--	--	--	--

							Физичко васпитање (појединачни и тимски спорт) Биологија (еколошки покрети) кроз интегративну наставу и тематско повезивање.	
6.	- анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала - образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; - наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском		СИСТЕМАТИЗАЦИЈА		/1	1		Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, рад са подацима и решавање проблема, дигитална компетенција.

	периоду савременог доба; - образложи значај неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба.							
--	---	--	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊЕ ПРОШЛОСТИ</p> <p>Методе, облицирада, диференцијација, индивидуализација, пројектна настава..., домаћи задаци, корелација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графикона - Посета локалном музеју и културноисторијским споменицима савременог доба, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету из савременог доба... - Проналажење примера извора за период Савременог доба од стране ученика - Тестови, видео записи са питањима и др. - Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота - Проблемска настава - Рад на рачунару - Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта, атлас) - Диференцирана настава - Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа) рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја, 	<p>Оцена одличан (5)</p> <p>Ученик: Примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски догађај). Објашњава специфичност и важних историјских појмова и примењује их у одговарајућем историјском контексту. Разуме како су појаве повезане из прошлости и садашњости. Анализира и процењује релевантност историјских извора. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена врлодобар (4)</p> <p>Ученик: Примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски догађај). Објашњава специфичност и важних историјских појмова и примењује их у одговарајућем историјском контексту. Разуме како су појаве повезане из прошлости и садашњости. Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена добар (3)</p>	<p>Иницијални тест, Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, посматрањем наставника, петнаесто. минутна провера, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу. Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова. Истраживачки задаци везани за историјске изворе из Савременог доба. Домаћи задатак.</p>

	<p>примена монолошке, дијаложке, илустративне, демонстративне методе</p> <ul style="list-style-type: none"> - Увођење ученика у главне појмове савременог доба прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима - Самоевалуација и евалуација 	<p>Ученик:</p> <p>Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч. Препознаје разлику из међу текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о историјским појавама . Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике. Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикона. Уме да повеже личности историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом. Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости. Зна и разумеу зроке и последице важних историјских прекретница из опште историје (научно технолошка открића, светски ратови, појава социјализма....)</p> <p>Показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена довољан (2)</p> <p>Ученик: Именује и разликује основне временске одреднице. Именује</p>	
--	---	--	--

		<p>историјске пе иоде и зна редоследи сторијских периода. Уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости. Препознаје значење основних појмова из савременог доба. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје (светски ратови, појава социјализма...). Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости (узрок и последице светских ратова, узрок и последице научнотехнолошких открића појаве блокова у свету после Другог рата...) Препознаје једноставнеи карактеристичне историјске информације дате у форми слике (научнотехнолошка открића, књижевнике, слике, владари...). Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда .</p> <p>У мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; -показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена недовољан (1)</p> <p>Ученик непрепознаје градиво, не</p>	
--	--	--	--

		показује способност репродукције и примене градива. Не изводи закључке који се заснивају на подацима, критички не расуђује. Не показује интресовање за учешће у активностима, ни ти за ангажовање.	
2.	<p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА РАТА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. - Стално коришћење историјске карте и историјског атласа - Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (Друштво народа, тоталитарне идеологије), илустрација (плакати), ППТ, видео записи (убиство краља Александра у Марсеју и др.), квиз и др. - Посета локалном музеју и културноисторијским споменицима - Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернет страница, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања 	<p>Оцена одличан (5)</p> <p>Ученик: Процењује и анализира политичке прилике у Европи и свету после Великог рата (Мировна конференција, Вудро Вилсон, Версајски поредак, Друштво народа). Проценира угао гледања на крај Првог рата из угла победника и побеђеног. Узрочно последично анализира и износи свој став о последицама Првог светског рата (нестанак четири царства, незадовољство народа, појава екстремних идеологија фашизма, нацизма и комунизма). Процењује улогу личности које су обележиле овај историјски период (Мусолини, Хитлер, Стаљин). Уме да прочита историјску информацију на основу поређане две историјске карте и атласа (Европа пре и после нестанка четири царства и стварања нових држава). Закључује о развоју културе и уметности на основу сликовних (Пикасо..) и књижевних извора кроз дела и личности</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p> <p>Посматрање наставника</p> <p>Процењивање рада у пару и у групи</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.</p> <p>Дебата</p> <p>Мини истраживачки задаци (пројектни задаци, породична и локална историја).</p> <p>Домаћи задатак редовност</p> <p>Писана провера</p> <p>Есеј, прича</p> <p>Показивање на карти</p>

	<p>- Хибридна настава: коришћење уџбеника, гугл учионице и др.</p> <p>- Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>(Хемингвеј, Ремарк..). Узрочно последично анализира последице Првог светског рата на југословенским просторима (конституисање Краљевине СХС). Представља и образлаже специфичности везане за конституисање Краљевине СХС (Видовданск и устав, националне супротности, диктатура, политичке странке). Процењује и анализира увођење диктатуре у Краљевини СХС и њен утицај на политичку стабилност државе. Критички процењује друштво Краљевине Југославије на основу информација везаних за народни живот и обичаје, али и развој културе и науке -анализира и образлаже улогу историјских личности овог периода (Александра Карађорђевић, кнез Павле, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек). Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена врло добар (4)</p> <p>Ученик: Препознаје политичке прилике у Европи и свету (Мировна конференција, Вудро Вилсон, Версајски поредак, Друштво народа). Може да објасни крај Првог рата из угла победника и побеђеног -закључује које су последице Великог рата (нестанак царстава, појава нових идеологија). Препознаје улогу личности из епохе</p>	
--	--	--	--

		<p>(Мусолини, Хитлер, Стаљин). Применом знања из историјске хронологије уме прецизно да одреди ко историјском периоду припадају промене у науци, култури и уметности (Анштајн, Флеминг, Ремарк, Хемингвеј, Пикасо...). Препознаје последице Првог светског рата на југословенским просторима(стварање Краљевине СХС). Закључи које су специфичности везане за стварање Краљевине СХС (Видовдански устав, националне супротности, диктатура, политичке странке). Закључи зашто је дошло до увођења диктатуре у Краљевини СХС и какве су њене последице у Краљевини и региону. Представља информације везане за живот народа, али развој културе и науке. Потврђује о којим историјским личностима се ради на основу сликовних историјских извора (Александар Карађорђевић, кнез Павле, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек). Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена добар (3)</p> <p>Ученик уме да наведе политичке прилике у Европи после Првог рата (Мировни уговори, Друштво народа) Уме да објасни појаву нових идеологија фашизма,нацизма и комунизма. Повезује идеологију и личности</p>	
--	--	---	--

		<p>(Мусолини, Хитлер, Стаљин) Уме да наведе неке промене у науци, култури, уметности и да их повеже са личностима (Анштајн, Флеминг, Ремарк, Хемингвеј, Пикасо...). закључује шта су последице Првог светског рата за југословенски простор/стварање КСХС/ -објашњава појмове: Видовдански устав, националне супротности, диктатура, политичке странке. Дефинише поделу Краљевине Југославије на бановине користећи историјску карту у којој је наведена легенда. Повезује историјске личности са одговарајућим догађајем (Александра Карађорђевић диктатура, Цветковић -Мачек-Тројни пакт.....). Показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена довољан (2)</p> <p>Ученик уме да наброји најважније појмове везане за Европу после Првог рата (Мировни уговори, Друштво народа). Именује идеологије и њихове представнике: фашизам,нацизам и комунизам (Мусолини, Хитлер, Стаљин). Набраја најважније појмове из периода Краљевине Југославије. Стварање Краљевине СХС (Видовдански устав, убиство краља Александра). Уз помоћ наставника препознаје на основу историјске карте поделу Краљевине на бановине (уз</p>	
--	--	--	--

		<p>помоћ наставника). У мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима. Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује.</p> <p>Показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена недовољан (1)</p> <p>Ученик не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције. Не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. Не препознаје основне информације везане за конкретну тему.</p>	
3.	<p>ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Користити разноврсне технике/методе и облике рада - Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа - Стално коришћење историјске карте - Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (односи између великих сила), илустрација (плакати), питања, филмова (нпр. Дечак у пругастој пиџами, Дара из Јасеновца и др.), ППТ, шеме и табеле - Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, 	<p>Оцена одличан (5)</p> <p>Ученик препознаје узрочно последичне процесе и анализира узрок, ток и последице Другог светског рата у свету и Европи. Уме да прочита историјске информације на основу историјске карте или атласа. Представља специфичне детаље о великим биткама Другог светског рата (Курска, Стаљинградска, северна Африка, Далеки исток, Нормандија, пад Берлина.). Процењује и анализира релевантност историјског извора (Непознати херој и Стаљинграда), као и историјских личности (Черчил, Жуков,</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Процењивање рада у пару и групи (нпр пројектна настава, активности...)</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>Вежба 15 минута</p> <p>Индивидуални рад: мини истраживање (пројектни задаци-Моја породица у Другом светском рату и др.), панои, предавања и др.</p> <p>Учествовање у неговању сећања</p> <p>Посматрање наставника</p> <p>Сумативно оцењивање</p>

	<p>енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хибридна настава: коришћење еуџбеника, гугл учионице и др. - Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације - Коришћење ресурса локалне историје <p>Обележавање места великих страдања српског и других народа у Другом светском рату (27. јануар, 22. април...и др.)</p> <p>-</p>	<p>Монтгомери, Ромел...). Процењује и анализира узрок, повод, ток и последице Другог светског рата на југословенском простору. Уме да изрази мишљење о одрђеном тумачењу рата на југословенском простору. Процењује и анализира различите погледе на ратна збивања на југословенском простору. Представља и образлаже специфичне детаље из периода а НОБ-а (Априлски рат, НДХ, четнички и партизански покрет, Неретва, Сутјеска, АВНОЈ, крај рата у Југославији). Представља и образлаже специфичне детаље из биографије важних личности (Тито, Дража Михаиловић). Процени угао гледања на историјску појаву победника и побеђених и повеже са садашњим временом и простором. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена врло добар (4)</p> <p>Ученик препознаје и повезује узрок, повод, ток и последице Другог светског рата. Применом знања из историјске хронологије уме прецизно да одреди којој години припадају највеће битке Другог светског рата. Препознаје важне догађаје и личности које су обележиле те догађаје (Черчил, Жуков, Монтгомери, Ромел...). Препознаје узрок, повод, ток и последице рата на</p>	
--	--	--	--

		<p>југословенском простору. Закључује зашто је дошло до различитих погледа на ратна збивања на југословенском простору. Представља информације везане за најважније догађаје НОР-а (Априлски рат, НДХ, четнички и партизански покрет, Неретва, Сутјеска, АВНОЈ, крај рата у Југославији). Применом знања из историјске хронологије може да одреди прецизно време дешавања важних историјских догађаја и да их повеже са личностима (Тито, Дража Михаиловић). Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена добар (3)</p> <p>Ученик уме да наведе узрок, повод, ток и последице Другог светског рата. Објасни највеће битке Другог светског рата. Повеже битке и личности у одговарајућој временској одредници. Зна да покаже на историјској карти фронтове Другог светског рата. Објасни узрок, повод, ток и последице рата на југословенском простору. Закључи да су на НОР-а различито гледали партизани и четници. Уме да наведе веће битке НОР-а и да их прочита са историјске карте у којој је наведена легенда. Показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена довољан (2)</p> <p>Ученик именује трајање рата, узрок и</p>	
--	--	---	--

		<p>последнице. Препознаје најважније битке и личности Другог светског рата уз помоћ наставника. Показује на карти и атласу фронтове уз помоћ наставника. Именује почетак и крај рата. Препознаје значење појмова: априлски рат, НДХ, четнички и партизански покрет, Неретва, Сутјеска, АВНОЈ, крај рата у Југославији уз помоћ наставника препознаје историјске информације у форми слике (Тито, Дража Михаиловић). Уз помоћ наставника. У мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника. Изводи закључке који се заснивају на подацима. Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује. Показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена недовољан (1)</p> <p>Ученик не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције. Непоказује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. Не препознаје основне информације везане за конкретну тему.</p>	
4.	<p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА</p> <p>- Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p>	<p>Оцена одличан (5)</p> <p>Ученик процењује и анализира политичке и економске прилике у Европи и свету после Другог светског рата и износи своје мишљење. Процењује и анализира културна и</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Процењивање рада у пару и групи</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Користити разноврсне технике/методе и облике рада - Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа - Стално коришћење историјске карте - Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (Европске интеграције, ратна жаришта и др.), ППТ, шеме, табеле.. - Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања - Коришћење еуџбеника, едмодо платформе и др. - Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје 	<p>научна достигнућа тог периода .</p> <p>Уме да објасни специфичност важних историјских појмова и њихову везу са садашњим временом (ОУН, хладни рат, НАТО пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а). Узрочнопоследично анализира политичке прилике у Југославији после рата и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу. Представља и образлаже специфичне детаље из политичког живота и изградње социјализма у Југославији. Процењује и анализира спољну политику Југославије и упоређује са садашњим временом. Препознаје повезаност спољне политике Југославије са СССР-ом -представља и образлаже југословенски културни простор под утицајем социјализма. Процењује и анализира распад Југославије 90-их година 20.века.</p> <p>Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена врло добар (4)</p> <p>Ученик препозна политичке и економске прилике у свету и Европи после Другог светског рата (ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ.. -препозна културна и научна достигнућа овог периода -препозна</p>	<p>Писана провера</p> <p>Карта</p> <p>Индивидуални рад: панои, ППТ - мини истраживање (пројектни задаци):Моја породица у СФРЈ; личности. догађаји</p> <p>Учествовање у неговању сећања</p> <p>Посматрање наставника Сумативно оцењивање</p>
--	--	--	---

		<p>личности које су дале печат овом времену/Кенеди, Ганди, Гагарин.....). Препознаје политичке прилике у Југославији после рата и повезује их са садашњим временом. Закључује зашто је дошло до изградње социјализма (самоуправљање). Закључује да је спољна политика била под јаким утицајем великих сила и повезује са данашњим временом. Повезује политички живот државе са распадом 90-их година 20.века. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена добар (3)</p> <p>Ученик уме да објасни: ОУН, Хладни рат, НАТО пакт, међународне односе, оружане сукобе, стварање ЕУ. Уме да наведе личности на основу сликовних историјских извора (Кенеди, Ганди, Гагарин.....). Уме да наведе и препозна Јосипа Броза Тита, изградњу социјализма и самоуправљања. Закључи на примеру сликовних историјских извора личности из овог периода (Јосип Броз Тито, Кенеди, Ганди, Гагарин....). Показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена довољан (2)</p> <p>Ученик уме да препознаје појмове: ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а (уз помоћ</p>	
--	--	---	--

		<p>наставника). Каже на основу сликовних историјских извора о којој личности је реч уз подршку наставника (Кенеди, Ганди, Гагарин.....). Наброји појмове: Јосип Броз Тито, спољна политика, сукоб са СССР-ом, самоуправљање, распад Југославије, грађански рат-уз помоћ наставника -препозна на основу историјског извора у форми слике личности које су обележиле овај период (Јосип Броз Тито, Кенеди, Ганди, Гагарин.....) уз помоћ наставника. У мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима. Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује. Показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена недовољан (1)</p> <p>Ученик не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције. Непоказује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. Не препознаје основне информације везане за конкретну тему.</p>	
5.	<p>СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОДИ У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА</p> <p>- Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p>	<p>Оцена одличан (5)</p> <p>Ученик процењује и анализира политичке и економске прилике у Европи и свету после хладног рата и</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Процењивање рада у пару и групи</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током</p>

	<ul style="list-style-type: none"> -Користити разноврсне технике/методе и облике рада - Корелација са сродним предметима: <ul style="list-style-type: none"> - Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа - Стално коришћење историјске карте - Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (НАТО агресија 1999, Распад СФРЈ и др.), ППТ, шеме, табеле.. - Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања - Хибридна настава: коришћење еуџбеника, гугл учионице и др - Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације - Коришћење ресурса локалне историје 	<p>износи своје мишљење. Процењује и анализира културна и научна достигнућа тог периода (Четврта индустријска револуција..). Уме да објасни специфичност важних историјских појмова и њихову везу са садашњим временом (пад Берлинског зида, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а, доминација САД). Узрочнопоследично анализира политичке прилике у Југославији 80-их међунационалне тензије, вишестраначки систем, распад СФРЈ, грађански рат, међународна интервенција, ратни злочини, агресија НАТО-а на СРЈ политичке промене 2000.г. и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу. Представља и образлаже специфичне детаље из политичког живота и изградње социјализма у Југославији -процењује и анализира распад Југославије 90-их година 20.века. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок.</p> <p>Оцена врло добар (4)</p> <p>Ученик препозна политичке и економске прилике у свету и Европи после хладног рата и износи своје мишљење. Препозна културна и научна достигнућа овог периода (Четврта индустријска револуција). Препознаје специфичност важних историјских појмова и њихову везу са садашњим</p>	<p>појединих часова Домаћи задатак Писана провера Карта, историјски атлас Индивидуални рад: панои, ППТ - мини истраживање (пројектни задаци):нпр. Моја породица 90-их и 00-их; Учествовање у неговању сећања Посматрање наставника Сумативно оцењивање</p>
--	---	---	--

		<p>временом (пад Берлинског зида, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а, доминација САД). Препознаје политичке прилике у Југославији 80-их и повезује их са садашњим временом - препознаје специфичне детаље из политичког живота и изградње социјализма у Југославији -повезује политички живот државе са распадом 90-их година 20.века -закључује зашто је дошло до изградње међунационалне тензије, вишестраначког система, распада СФРЈ, грађанског рата, међународне интервенције, ратних злочина, агресије НАТО-а на СРЈ, политичке промене 2000.г. и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу. Закључује да је спољна политика била под јаким утицајем великих сила и повезује са данашњим временом. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности.</p> <p>Оцена добар (3)</p> <p>Ученик уме да објасни: међународне односе, оружане сукобе, стварање ЕУ, распад СССР-а. Уме да објасни пад Берлинског зида, међународне односе, оружане сукобе, стварање ЕУ, распад СССР-а, доминацију САД . Уме да наведе личности на основу сликовних историјских извора (Реган, Горбачов, Тачер, Путин, Меркел.....). Уме да</p>	
--	--	--	--

		<p>наведе културна и научна достигнућа овог периода (Четврта индустријска револуција..). Закључи на примеру сликовних историјских извора личности из овог периода (Јосип Броз Тито, Коштуница, Ђинђић, Бора Чорба, Дивац...). Уме да препозна политички живот државе 90-их година 20.века и њен распад, спољну политику под јаким утицајем великих сила. Показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена довољан (2)</p> <p>Ученик уме да препознаје појмове: ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а (уз помоћ наставника). Наброји појмове: Јосип Броз Тито, спољна политика, самоуправљање, распад Југославије, грађански рат-уз помоћ наставника. Препозна на основу историјског извора у форми слике личности које су обележиле овај период (Коштуница, Ђинђић, Бора Чорба, Дивац, Путин, Ђинђић. ...) уз помоћ наставника.</p> <p>Показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцена недовољан (1)</p> <p>Ученик не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције. Непоказује интересовање за учешће у</p>	
--	--	--	--

		активностима нити ангажовање. Не препознаје основне информације везане за конкретну тему.	
6.	СИСТЕМАТИЗАЦИЈА - Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле - Проверавање знања историјскогеографских појмова, кроз испитивање на карти		Иницијално тестирање Карта Провера градива из целокупне историје 8. разреда извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 45 секунди Прегледање свески Израда ленти времена Самоевалуација и евалуација

ДОПУНСКА НАСТАВА : ИСТОРИЈА – осми разред

Циљ допунске наставе: : Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова, као и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива. Допунска настава се планира на основу праћења постигнућа ученика.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Основи проучавања прошлости	1
2.	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	3
3.	Други светски рат	5
4.	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	5
5.	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	4

ДОДАТНА НАСТАВА: ИСТОРИЈА -осми разред

Циљ додатне наставе: : Додатни рад се организује за напредније ученике, тј. оне који желе да прошире своја знања из историје. Додатна настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима био потребан додатни рад)

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Основи проучавања прошлости	1
2.	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	3
3.	Други светски рат	5
4.	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	5
5.	Свет, Европа и српска држава и народ у савременим процесима	4

СЕКЦИЈА: Историја за осми разред

РЕД. БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		РАДИОНИЦА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	Договор о будућем термину и уређењу кабинета			3	3	Слушање, сугестије, предлози Чишћење, уређење, осмишљавање и оплемењивање простора за рад	Упознавање и договор о раду историјске секције Развијање међусобне сарадње и прављење што лепшег простора за рад Септембар	- Упознавање и договор о раду историјске секције - Развијање међусобне сарадње и прављење што лепшег простора за рад
II	Израда тематских карата, паноа, зидних новина	10			10	Прикупљање материјала, осмишљавање, цртање, писање, израда, анализа урађеног	Проширивање постојећих и усвајање нових знања Развијање креативности и сарадничког односа кроз заједничко осмишљавање паноа и прикупљање материјала Извлачење закључака уз помоћ слика,	- Проширивање постојећих и усвајање нових знања - Развијање креативности и сарадничког односа кроз заједничко осмишљавање паноа

							текстова, историјске карте, скице, шеме, графикона Септембар Октобар Новембар	и прикупљање материјала - Извлачење закључака уз помоћ слика, текстова, историјске карте, скице, шеме, графикона
III	Савремено доба на ППТ	4			4	Прикупљање материјала Излагање матер	Самостално проналажење адекватних садржаја Презентација истих Новембар Децембар	- Анализирање садржаја из ППТ, кроз питања програмирана настава
IV	Савремено доба на ППТ	4			4	Праћење садржаја ППТ Одговарање на питања	Анализирање садржаја из ППТ, кроз питања програмирана настава Јанувар Фебруар	Бирање теме по личним афинитетима; прикупљање материјала и презентација пред другима Анализирање изложеног-критичко и самокритичко сагледавање
V	Презентација градива	5			5	Прикупљање материјала Израда презентације Излагање Процена и самопроцена према датим критеријумима	Бирање теме по личним афинитетима; прикупљање материјала и презентација пред другима Анализирање изложеног-критичко и самокритичко сагледавање Март	

VI	Посете изложбама, културним институцијама, актуелним догађајима новина	5	5	10	Разговор, анализа, размена утисака	Упознавање са културним институцијама града, неговање знања из локалне историје, стицање навика њиховог обиласка организовањем посета одговарајућим изложбама Април Мај Јун	- Упознавање са културним институцијама града, неговање знања из локалне историје, стицање навика њиховог обиласка организовањем посета одговарајућим изложбама - Разговор, анализа, размена утисака
----	---	---	---	----	---------------------------------------	--	--

ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА

Редни број и назив теме	Исходи <i>По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да:</i>	Стандарди	Тип часа			Динамика	Међупредметне компетенције
			Радионица	Утврђ.	Укупно		
1. Договор о будућем термину и уређењу кабинета	- Упознавање и договор о раду историјске секције - Развијање међусобне сарадње и прављење што лепшег простора за рад	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.6.		3	3	Септембар	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Дигитална компетенција - Естетичка компетенција

							- Сарадња
2. Израда тематских карата, панoa, зидних новина	<p>- Проширивање постојећих и усвајање нових знања</p> <p>- Развијање креативности и сарадничког односа кроз заједничко осмишљавање панoa и прикупљање материјала</p> <p>- Извлачење закључака уз помоћ слика, текстова, историјске карте, скице, шеме, графикона</p>	<p>ИС.1.1.7</p> <p>ИС.1.1.8.</p> <p>ИС.1.1.9.</p> <p>ИС.1.1.10.</p> <p>ИС.1.2.1.</p> <p>ИС.1.2.3.</p> <p>ИС.1.2.4.</p> <p>ИС.2.1.1.</p> <p>ИС.2.1.2.</p> <p>ИС.2.1.4.</p> <p>ИС.2.2.4.</p>	9		9	<p>Септембар</p> <p>Октобар</p> <p>Новембар</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>- Комуникација</p> <p>- Дигитална компетенција</p> <p>- Естетичка компетенција</p> <p>- Сарадња</p>
3. Савремено доба на филму	- Анализирање садржаја из ППТ, кроз питања програмирана настава	<p>ИС.1.1.6.</p> <p>ИС.1.1.7.</p> <p>ИС.1.1.8.</p> <p>ИС.1.1.9.</p> <p>ИС 1.1.10.</p> <p>ИС.1.2.1. ИС.1.2.3.</p>	4		4	<p>Новембар</p> <p>Децембар</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>- Комуникација</p> <p>- Дигитална компетенција</p>

		ИС.1.2.4. ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.4. ИС.2.2.1. ИС.2.2.2.					- Естетичка компетенција - Сарадња
4. Савремено доба на ППТ	- Бирање теме по личним афинитетима; прикупљање материјала и презентација пред другима - Анализирање изложеног-критичко и самокритичко сагледавање	ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.2.1.4.	4		4	Јануар Фебруар	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Дигитална компетенција - Естетичка компетенција - Сарадња

		ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.4. ИС.2.2.1. ИС.2.2.2.					
5. Презентација градива		ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.6.	4		4	Март	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Дигитална компетенција - Естетичка компетенција - Сарадња
6. Посете изложбама, културним институцијама, актуелним догађајима новина	- Упознавање са културним институцијама града, неговање знања из локалне историје, стицање навика њиховог обиласка организовањем	ИС.2.1.2. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.4. ИС.2.2.1.	10		10	Април, Мај, Јун	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Дигитална компетенција

	<i>посета одговарајућим изложбама</i> <i>- Разговор, анализа, размена утисака</i>	<i>ИС.2.2.2.</i>					<i>- Естетичка компетенција</i> <i>- Сарадња</i>
Укупно			31	3	34		

ДОПУНСКА НАСТАВА : ИСТОРИЈА ОСМИ РАЗРЕД

Циљ допунске наставе: : Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова, као и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива. Допунска настава се планира на основу праћења постигнућа ученика.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Основи проучавања прошлости	1
2.	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	3
3.	Други светски рат	5
4.	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	5
5.	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	4

ДОДАТНА НАСТАВА: ИСТОРИЈА ОСМИ РАЗРЕД

Циљ додатне наставе: : Додатни рад се организује за напредније ученике, тј. оне који желе да прошире своја знања из историје. Додатна настава се планира на основу праћења постигнућа ученика. Планови у прилогу су засновани на искуству наставника (у вези са темама у којима је претходних година ученицима био потребан додатни рад)

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Основи проучавања прошлости	1
2.	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	3
3.	Други светски рат	5
4.	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	5
5.	Свет, Европа и српска држава и народ у савременим процесима	4

32.4. ГЕОГРАФИЈА

ПРЕДМЕТ: ГЕОГРАФИЈА

Разред: 8.

ЦИЉ: Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природногеографским, демографским, насеобинским, Политичкогеографским, економскогеографским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговње вредности мултикултуралности и патриотизма

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68

УЦБЕНИЦИ: Географија за 8. разред основне школе, Клетт - Тања Плазињић

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања

("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 2/2010, 3/2011 - др. правилник, 8/2013, 5/2014, 11/2016, 7/2017, 12/2018 10/2019 и 3/2020)

Р. б р.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈ И	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				О Г	У Г	У К		
1.	<ul style="list-style-type: none"> – анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; – одреди географски положај Србије и доведе га у везу са 	ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте;	Географски положај, границе и величина територије Србије	4	2	6	математика	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација . Рад са подацима и информацијама

	<p>историјско-географским развојем;</p> <p>–учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;</p> <p>анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије</p>		<p>Југоисточна Европа, интеграциони и дезинтеграцион и процеси. Географски положај Србије. Историјско-географски развој Србије. Символи Србије. Границе и проблеми пограничних крајева</p>					<p>-Дигитална компетенција</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговоран однос према околини</p> <p>-Предузимљивост и предузетничка компетенција</p>
2.	<p>–учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;</p> <p>–анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;</p> <p>–описује узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије;</p> <p>–класификује облике рељефа на територији</p>	<p>ГЕ.1.3.1.познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред;</p> <p>ГЕ.1.3.2.дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране;</p> <p>ГЕ.1.4.1.препознаје основне природне и друштвене одлике наше земље;</p>	<p>Физичко – географске одлике Србије</p> <p>Геотектонски процеси на територији Србије. Сеизмизам Србије. Тектонски облици рељефа. Падински процеси и рељеф настао</p>	1	7	1	Биологија, математика, физика	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>.Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговоран однос према околини</p> <p>-Предузимљивост и предузетничка компетенција</p>

	<p>Србије и именује репрезентативне;</p> <p>– анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије;</p> <p>– класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије;</p> <p>– наводи начине коришћења вода Србије;</p> <p>– препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода;</p> <p>доводи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора.</p>	<p>ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти;</p> <p>ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом;</p> <p>ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке на немој карти картографским изражајним средствима, графиком, табелом и схемом;</p> <p>ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије;</p>	<p>деловањем воде. Рељеф настао деловањем леда, ветра и човека. Утицаји ерозивних и акумулативних процеса на човека.</p> <p>Климатски фактори и елементи. Климатске области у Србији. Подземне воде Србије. Реке Србије. Језера Србије. Заштита вода и заштита од вода. Земљишта Србије. Распрострањеност биљног и животињског света.</p>					
--	---	---	---	--	--	--	--	--

3.	<ul style="list-style-type: none"> –учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; –анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; –објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; –изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи; –изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; –израђује и анализира графичке приказе структура становништва; –објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; 	<p>ГЕ.1.3.1.познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред;</p> <p>ГЕ.1.3.2.дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране;</p> <p>ГЕ.1.4.1.препознаје осно-вне природне и друштве-не одлике наше земље;</p> <p>ГЕ.2.1.2.одређује положај места и тачака на геогра-ској карти;</p> <p>ГЕ.2.1.3.препознаје и објашњава географске чиње-нице-објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом;</p> <p>ГЕ.2.1.4.приказује понуђе-не географске податке на некој карти картографски изражајним средствима, графиком, табелом и схемом;</p>	<p>Друштвено-географске одлике Србије</p> <p>Кретање броја становника и њихов просторни размештај.</p> <p>Природно кретање. Миграциони процеси.</p> <p>Структуре становништва. Демографски проблеми и популациона политика. Прва насеља у Србији. Село и рурални процеси. Градови.</p> <p>Урбанизација и проблеми урбаног развоја. Београд. Природни ресурси и</p>	2 0	1 0	3 0	биоло гија истор ија	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <ul style="list-style-type: none"> -Комуникација .Рад са подацима и информацијама -Дигитална компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Одговоран однос према околини -Предузимљивост и предузетничка компетенција
----	---	--	--	--------	--------	--------	-----------------------------------	---

	<p>–уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи;</p> <p>–доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи;</p> <p>препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине.</p>	<p>ГЕ.2.4.1.описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије;</p>	<p>привредни развој.</p> <p>Друштвени услови привредног развоја и промене у структури привреде.</p> <p>Пољопривреда и географски простор.</p> <p>Индустрија и географски простор.</p> <p>Саобраћај и географски простор.</p> <p>Туризам и трговина.</p> <p>Делатности кварталног сектора</p>						
4.	<p>–учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;</p> <p>–анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;</p>	<p>ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница- објеката, појава, процеса и односа на осно ву анализе географске карте;</p>	<p>Природна и културна баштина Србије</p> <p>Природна баштина Србије.</p> <p>Културна</p>	2	1	3	<p>биологија</p> <p>грађанско васпитање</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>.Рад са подацима и информацијама</p>	

	описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти	ГЕ.3.4.1објашњава географске везе и законитости у нашој земљи и уме да издвоји географске регије;	баштина Србије. Светска баштина под заштитом Унескоа у Србији						-Дигитална компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Одговоран однос према околини -Предузимљивост и предузетничка компетенција
5.	<ul style="list-style-type: none"> –учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; –анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; –препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; –доводи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора; –анализира кретање броја становника, природни прираштај и миграције; 	<p>ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чиње ница- објеката, појава, процеса и односа на осно ву анализе географске карте;</p> <p>ГЕ.3.4.1објашњава географске везе и законитости у нашој земљи и уме да издвоји географске регије;</p>	<p>Географија завичаја</p> <p>Појам и географски положај завичаја. Природне карактеристике. Друштвене карактеристике.</p>	1	1	2	Математика биологија историја	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>.Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговоран однос према околини</p> <p>-Предузимљивост и предузетничка компетенција</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва; – изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; – израђује и анализира графичке приказе структура становништва; – објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља; – уз помоћ карте Србије и других извора информација, анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; – доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине; – препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије 						
---	--	--	--	--	--	--

	на квалитет животне средине; описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти.							
6.	<p>–учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;</p> <p>–анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;</p> <p>објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету.</p>	<p>ГЕ.1.4.1.препознаје основне природне и друштвене одлике наше земље;</p> <p>ГЕ.2.1.2.одређује положај места и тачака на географској карти;</p> <p>ГЕ.2.1.3.препознаје и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом;</p> <p>ГЕ.2.4.1.описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије;</p>	<p>Срби у региону и дијаспори</p> <p>С р б и у Ц р н о ј Г о р и .</p> <p>С р б и у Б и Х – Р е п у б л и к а С р п с к а .</p> <p>С р б и у Х р в а т с к о ј .</p> <p>С р б и у о с т а л и м с у с е д н</p>	5	3	8	<p>историја</p> <p>музичка култура</p> <p>ликовна култура</p> <p>математика</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>.Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговоран однос према околини</p>

			и м држава ма. Срби у дијасп ори					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

Р.б р.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	<p>Презентације, демонстрације, симулације, дебате, рад у малим групама, креативне радионице, укључивање у акције..</p> <p>Активности ученика: решавање проблема, сарадња и тимски рад, употреба савремених технологија, повезивање школског и ваншколског искуства..</p> <p>Активност наставника:</p> <p>Уводи ученике у тему, ученике, припрема материјале, постиже ученике да користе различите изворе информација, прати и вреднује рад ученика...</p>	<p>Основни ниво- оцена 2</p> <p>Да зна предмет проучавања, географски положај Србије и границе, покаже на карти Европе, основна природна обележја Србије, покаже на карти веће географске целине Србије, веће планине, реке, разликује појмове наталитет, морталитет, миграције.., зна да покаже већа насеља, регионалне целине на карти,.</p> <p>Средњи ниво-оцена 3</p> <p>Да зна који је циљ и задатак географије, разликује облике рељефа на карти, објасни постанак рељефа Србије, објасни одлике и структуре становништва, функције насеља, какав утицај имају насеља на животну средину, да објасни економску различитост појединих регија Србије.., место Србије у интеграционим процесима...</p>	<p>Постигнућа ученика</p> <p>-континуирано праћење и вредновање ученичких постигнућа</p> <p>-како дају креативна решења, колико су активни,, како аргументују, примењују,, процењују последице...</p>

<p>Методе рада: монолошко-дијалoшкa, илустрaтивнo – дeмoнстрaтивнa, терeнскa мeтoдa, дeбaтa,</p> <p>Облицe нaстaвнoг рaдa: фрoнтaлни, грoупни, индивидуaлни рaд у пaрoвимa,</p> <p>Нaстaвнa срeдствa: физичкo – гeoгрaфскa кaртa Србијe, Еврoпe, Свeтa, рaчунaр, прoјeктoр</p>	<p>Нaпрeдни нивo-oцeнa 4 и 5</p> <p>Дa знa дa пoвeжe гeoгрaфскe дисциплинe сa другим нaукaмa, рaзумe знaчaј гeoгрaфијe зa општy културy и сaврeмeнo друштвo, oбјaснe утицaј климe нa живoт и рaд људи, дa умe дa aнaлизирa тaбeлe и грaфикoнe, дa oбјaснe пoпулaциoну пoлитикy нaшe зeмљe, рaзумe пoтрeбу унaпрeђивaњa eкoнoмских и културних вeзa, рaзумe знaчaј ЕУ у унaпрeђeњу eкoнoмијe нaшe зeмљe....</p>	<p>-мeђусoбнa сaрaдњa учeникa, кaкo рeшaвaју сукoбe мишљeњa, кaкo јeдни другимa пoмaжу,...</p>
--	--	--

ДОДАТНА НАСТАВА – ГЕОГРАФИЈА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Увод у програмске садржаје	1
2.	Географски положај, границе и величина Републике Србије	1
3.	Природне одлике	4
4.	Становништво и насеља	3
5.	Привреда Републике Србије	3
6.	Завичајна географија	1
7.	Србија у савременим интеграционим процесима	1
8.	Припрема за такмичење	4
	Укупно:	18

32.5. БИОЛОГИЈА

ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА

РАЗРЕД: 8.

ЦИЉ: Циљ наставе биологије је да ученици изучавањем биолошких појава и процеса и живих бића у интеракцији са животном средином развију одговоран однос према себи и природи, разумеју значај биолошке разноврсности и потребу за одрживим развојем

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68

УЦБЕНИЦИ: Биологија за осми разред основне школе, Вулкан издаваштво, 2021. Милица Маркелић, Ива Лакић, Катарина Зељић, Невена Кузмановић

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 2/2010, 3/2011 - др. правилник, 8/2013, 5/2014, 11/2016, 7/2017, 12/2018, 10/2019 и 3/2020),

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА		
-------	--------	-----------------------	-------------	--	--

			ОГ	УГ	ОС	УК	КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
1.	-повезати грађу ћелијских органа са њиховом улогом у метаболизму ћелије -повезати однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција -идентификација регулаторних механизма у одржавању хомеостазе -илустровати примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА -Улога и значај појединих ћелијских органа у метаболизму ћелије -Матичне ћелије -Принцип економичности грађе и функције живих бића -Улога и значај ензима. -Ендокрини систем и хуморална регулација. -Регулаторна улога хормона биљака и животиња. -Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула.. -Хомеостаза – принцип повратне спреге. -Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација.	14	8	6	28	географија ликовна култура физика хемија	Вештина сарадње, комуникација, решавање проблема, естетска компетенција, рад с подацима и информацијама
2.	-одговоран однос према свом здрављу -изражавање критичког става према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота -повезивање промена насталих у пубертету са	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ -Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. -Биолошки смисао адолесценције -Заштита од полно преносивих болести, контрацепција. -Одговорност за сопствено здравље	5	2	1	8	ликовна култура	Одговоран однос према здрављу, вештина сарадње, комуникација, решавање проблема, компетенција за учење, дигитална компетенција

	деловањем хормона -идентификација поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота							
3.	-довећење у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети -истраживање давно несталних екосистема	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА -„Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. -Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O ₂ и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. -Излазак из воде на копно	2	1	0	3	географија хемија ликовна култура	Вештина сарадње, комуникација, решавање проблема, компетенција за учење, дигитална компетенција, рад с подацима и информацијама
4.	-повезивање промена које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена -повезивање промена наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА -Улуткавање и пресвлачење инсеката. -Пубертет и адолесценција човека. -Цветање, плодношење и сазревање плодова биљака. -Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. -Еволуција човека	3	2	1	6	ликовна култура физика хемија	Вештина сарадње, комуникација, решавање проблема, компетенција за учење, дигитална компетенција, рад с подацима и информацијама
5.	-установљавање узрочно-последичне везе између губитака врста у екосистему и негативних	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ -Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. -Циклуси кружења основних супстанци у природи (H ₂ O, C, N) и њихова повезаност. -Азотофиксација, микориза, симбиоза,	10	9	4	23	географија ликовна култура	Одговоран однос према околини, вештина сарадње, комуникација, решавање проблема, компетенција за учење,

	<p>последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране</p> <ul style="list-style-type: none"> -критичка процена последица људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи -повезивање утицаја еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије -истраживање присуства инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; -истраживање разлога губитка биодиверзитета на локалном подручју 	<p>симбионтски организми (лишајеви).</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. -Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.О. концепт). -Типични екосистеми Србије. -Ретке и угрожене врсте Србије. -Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. -Последице глобалних промена. 							<p>дигитална компетенција</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------------------------

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	<p>Област: Јединство грађе и функције као основа живота</p> <p>У активностима за достизање исхода повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије, треба нагласити да се особине живог налазе у структури – ћелији и да је на Земљи живот успостављен током</p>	<p>Одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> --Уме да успостави везу између различитих метаболичких процеса са опстанком организама у различитим условима средине; -повезује и објашњава однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; -успоставља везу између усаглашеног функционисања и понашања организама у променљивим условима средине и објашњава је на примерима; -објашњава значај 	<p>У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика (продукти учења) и сопствени рад.</p>

<p>еволуције ћелија. Кроз обраду улога и значаја појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије (једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми) треба увести појмове који ће повезати ћелијску грађу и функцију. У том смислу треба поменути да поједине ћелије имају одређену грађу из које произилази њихова специфична функција (нпр. надражљивост, проводљивост, контрактилност), док друге могу бити програмиране за диференцијацију у више праваца, односно обављање различитих функција (пример матичних ћелија).</p> <p>Активности за достизање исхода повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција треба усмерити тако да ученици разумеју да се усложњавањем унутрашње грађе стичу услови за појаву нових карактеристика ћелије (и организма) при чему се повећањем активне површине преко које се обавља одређена функција, на свим нивоима организације, успоставља принцип економичности оптимално искоришћавање ограничене запремине ћелије/организма, повећањем унутрашње или спољашње површине. На тај начин се остварује боља енергетска ефикасност, на ћелијском и на нивоу организма, и обезбеђује континуитет (одрживост) животних функција. То се може приказати на различитим примерима: интрамембрански систем у ћелији, набори мембране унутар митохондрија, цревне</p>	<p>усаглашеног деловања више органа и органских система за нормално функционисање организма живих бића</p> <p>Врло добар (4) добија ученик који: -Уме да објасни улогу и значај ћелијских органела у метаболизму ћелије; – повезује однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; -идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; -тумачи основне чињенице о грађи и начину функционисања организма, као и сличности и разлике у обављању животних процеса (нпр. исхране, дисања, излучивања...); - илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини;</p> <p>Добар (3) добија ученик који: - Уме да повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; -зна регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; -зна везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини на једноставном примеру; -уме да наведе основне чињенице о јединству грађе и функције одабраних представника живих бића.</p> <p>Довољан (2) добија ученик који: -Зна да повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; -дефинише нивое организације организама (ћелије, ткива, органи, системи органа, организм); -идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; -разликује и пореди основне морфолошке и анатомске особине организама</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који: - у потпуности не познаје основне биолошке чињенице и процесе, не учествује у наставном раду и погрешно или произвољно излаже одређени биолошки наставни садржај</p>	<p>Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици партиципирају, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, документују итд.</p> <p>Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое исхода и начине оцењивања, Памћење (навести, препознати, идентификовати...)</p> <p>Објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова.</p> <p>Разумевање (навести пример, упоредити, објаснити, препричати...)</p> <p>Дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, есеји.</p> <p>Примена (употребити, спровести, демонстрирати...)</p>
---	---	--

<p>ресице, алвеоле у плућима, шкржни листићи, набори (вијуге) мозга итд. Садржаји се могу обрадити кроз истраживачки рад ученика о томе како се долази до матичних ћелија, како се чувају, на који начин их користимо у медицини итд, кроз разговор са стручњаком (лекар, генетичар) о матичним ћелијама, посетом Генетичком саветовалишту локалне болнице или другим институцијама које се баве овом темом.</p> <p>Активности за достизање исхода идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе и илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини, треба усмерити тако да ученик разуме да ћелија/организам најбоље функционише у одређеним условима и да сви организми поседују механизме који одржавају свој унутрашњи састав у одређеним границама, које омогућавају њихово преживљавање. Посебно је важан принцип примања и преноса информација и реаговања на надражаје. Потребно је нагласити да су то повезани и регулисани процеси, односно да процеси који се одвијају у појединим деловима тела могу да регулишу активности у другим органима и ткивима и утичу на целокупно функционисање организма. Хомеостаза и повратна спрега као појмови могу се повезати са градивом роботике (Техника и технологија). Ученике на овом узрасту треба што више упућивати да самостално прикупљају, обрађују,</p>		<p>Лабораторијске вежбе, проблемски задаци, симулације.</p> <p>Анализирање (систематизовати, приписати, разликовати...)</p> <p>Дебате, истраживачки радови, есеји, студије случаја, решавање проблема.</p> <p>Евалуирање (проценити, критиковати, проверити...)</p> <p>Дневници рада ученика, студије случаја, критички прикази, проблемски задаци.</p> <p>Креирање (поставити хипотезу, конструисати, планирати...)</p> <p>Експерименти, истраживачки пројекти. као и оцењивање са његовом сврхом:</p> <p>Сврха оцењивања</p> <p>Могућа средства оцењивања</p> <p>Оцењивање научног (сумативно) Тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји.</p> <p>Оцењивање за учење (формативно)</p>
---	--	--

	<p>представљају и тумаче информације добијене једноставним истраживањима. Потребно је повезати физику и биологију (физичке појаве у телу организама, притисак, брзина...) и хемију и биологију (неуротрансмитери, хормони, ензими...). Током остваривања наведених исхода, требало би да ученици различитим примерима илуструју везу између физиолошких адаптација живих бића и промена у спољашњој средини. Садржаји се могу обрадити кроз низ кратких вежби/демонстрација рефлекса (рефлекси ока, рефлекс хватања лењира, пателарни рефлекс...), варљивост чула (прецизност чула додира, оптичке варке итд.).</p>		<p>Посматрање, контролне вежбе, дневници рада ученика, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе.</p> <p>У процесу оцењивања добро је користити портфолио (збирка докумената и евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напреловању ученика.</p>
2.	<p>Област: Човек и здравље</p> <p>У активностима за достизање исхода: одговорно се односи према свом здрављу, важно је указати на путеве преношења болести, превенцију и значај редовних контрола. Ученик треба да развије одговоран однос према сопственом здрављу, здрављу људи из своје околине и да поступа према упутствима лекара. Када знају путеве преношења изазивача болести, требало би да ученици науче и како се треба понашати у присуству оболелих од различитих болести, али и да развију толерантан однос према оболелима. На пример, особу оболелу од сиде не треба да игноришу, нити дискриминишу на било који начин, а то ће моћи када науче да руковање, загрљај, разговор нису начини како</p>	<p>Одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> -потпуно познаје васпитно-образовни садржај биологије који је прописан важећим програмом, Уме да изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиливима живота; -објашњава поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота; -тумачи садејство нервног и ендокриног система у одржавању хомеостазе организма човека; -повезује и објашњава улогу нервног и ендокриног система на настанак промена у адолесценцији; –повезује настанак болести (посебно болести зависности) са ризичним облицима понашања и са стресом (односно са поремећајима психичког стања и здравља личности.) -има јасно дефинисане научне појмове и начин примене научних појмова и термина, <p>Врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Објашњава и повезује промене настале у пубертету са деловањем хормона; -уочава повезаност између грађе и функције органа и органских система човека; -објашњава поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота; –уме да објасни физиолошке процесе организма човека и њихову повезаност; -уме да општа знања о променама у пубертету повеже са сопственим искуствима и да се 	

<p>се ова болест преноси. Процена ставова из домена одговорног односа према здрављу може се радити кроз чеклисту.</p> <p>У оквиру области Човек и здравље треба обрадити и примере различитих утицаја на функције ендокриног система, нервног система и чула изазваних различитим спољашњим и унутрашњим факторима (узроцима), као и могућност враћања организма у уравнотежено стање након одређених поремећаја. Могу се користити примери који су блиски за разумевање ученицима овог узраста, као што је слабљење слуха услед слушања прегласне музике, коришћења слушалица, коришћења мобилних телефона, играња компјутерских игрица итд. Ученике треба мотивисати да изразе критички став у погледу домена и мере штетности појединих утицаја.</p> <p>Разумевање резултата стандардних лабораторијских анализа крви и урина се може обрадити кроз вежбу, при чему пажњу треба обратити само на вредности које се односе на еритроците, хемоглобин, гвожђе, леукоците (без леукоцитне формуле), ниво шећера, а код резултата урина на замућеност, присуство бактерија и ћелија крви. Циљ вежбе није тумачење, анализирање и интерпретација лабораторијских анализа, јер то раде лекари, већ је потребно да ученик уме да прочита табелу и разуме да вредности треба да буду у опсегу референтних. Током вежбе се могу анализирати унапред припремљени</p>	<p>одговорно понаша у вези са репродуктивним здрављем; –процењује када може сâм себи да помогне и када је поребно потражити лекарску помоћ.</p> <p>Добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уме да опише одговарајуће биолошке објекте и процесе, да их дефинише, углавном разуме наставне садржаје и деломично примењује стечена знања, изводи закључке уз помоћ наставника. -Зна да су промене настале у пубертету повезане са деловањем хормона; -разуме поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота; -одговорно се односи према сопственом здрављу; – познаје биолошки смисао адолесценције –уме да примени мере превенције, а посебно схвата значај вакцинације у склопу тих мера. <p>Довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> -може да препозна одређене биолошке појмове и процесе, али не уме да их објасни и образложи -уз знатну помоћ наставника на једноставан начин набраја и описује природне и биолошке процесе -Одговорно се односи према сопственом здрављу; -зна ште је адолесценција; –уме да идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и да избегава ризична понашања; –препознаје најчешће болести, стања, деформитете. <p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у потпуности не познаје основне биолошке чињенице и процесе, не учествује у наставном раду и погрешно или произвољно излаже одређени биолошки наставни садржај 	
---	---	--

<p>(симулирани) подаци од стране наставника, а не реални резултати конкретних особа (ученика или одраслих).</p> <p>Посебну пажњу треба посветити репродуктивном здрављу. Контрацепцију обрадити и у смислу спречавања преране трудноће и полно преносивих болести.</p> <p>Кроз активности за достизање исхода изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота, код ученика треба развијати критички став према садржајима који се могу наћи на интернету и другим изворима информисања (часописима, ТВ емисијама...). У питању су садржаји који се односе нпр. на дијете, биолошки активне супстанце и адитиве, али и друге теме од значаја за здраве стилове живота. Ученици могу да проналазе примере медијских садржаја који ће се анализирати на часу. Анализу је могуће урадити и у виду дебате са темама: постоје ли инстант дијете, „чаробне биљке“ које лече најразноврсније болести, „топе килограме“, продужавају младост и слично.</p> <p>Кроз истраживачке задатке или пројектну наставу, могу се обрадити лековити и физиолошки активни производи животиња и биљака (као што су мед, прополис, различити екстракти биљака, полен...) који се користе за људску употребу. Ова тема је погодна за корелацију са градивом хемије или за заједничку пројектну наставу са овим предметом (нпр. вежбе екстракције</p>		
--	--	--

<p>хлорофила, кофеина и биљних уља). Такође, у циљу истраживања о деловању биљних и животињских продуката и екстраката, могу се организовати посете или мини-екскурзије до оближњег постројења за прераду лековитих биљака, узгајивачници медицинских пијавица, произвођачу меда и сл, зависно од подручја и локалних услова у којима се школа налази. За врсте које су интродукцијом унете ради узгајања и добијања екстраката и других продуката, могу се проучити путеви којима су те врсте доспеле на наше подручје, што се може повезати са исходима области Живот у екосистему и са предметом Географија.</p> <p>За достизање исхода повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона потребно је ову тему повезати са хормоналном регулацијом, која се обрађује у теми Јединство грађе и функције, и са знањима из претходних разреда у вези са променама у пубертету (менструални циклус, на пример). У обради полног и родног идентитета, поред развијања толеранције и прихватања различитости, ученицима треба пружити ширу перспективу генетичке варијабилности, као природног феномена, која не даје основе за предрасуде, стереотипе, дискриминацију и насиље. Адекватним избором садржаја и начина рада може се успоставити веза са садржајима који се обрађују на предмету Грађанско васпитање, а који се односе на теме пол, род и сексуалности.</p> <p>Активности се могу реализовати као дебате,</p>		
--	--	--

	<p>трибине, представљање резултата истраживачких задатака ученика (нпр. о ставовима ученика у одељењу, анализа текстова – дневни пресек новинских чланака и слично).</p> <p>Активности за достизање исхода: идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота треба да обухвате истраживања видова нездравог начина живота, као што су начин исхране, физичка активност, употреба психоактивних супстанци (укључујући и лекове – таблетоманија). Посебну пажњу треба посветити злоупотреби стероида и других супстанци за нпр. повећање мишићне масе и снаге због последица на стање организма и на понашање. Резултате истраживања треба повезивати са деловањем на системе органа и приказивати их јавности (нпр. на нивоу одељења или школе) у различитим облицима (нпр. пано који ће пропагирати здраве стилове живота, или са декларацијама производа које свакодневно користе уз коментарисање улоге и штетности појединих адитива исхрани и слично).</p>		
3.	<p>Област: Порекло и разноврсност живог света</p> <p>Активности за достизање исхода доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети треба усмерити на повезивање стечених еколошких знања са историјом планете Земље, тј. начинима којима се она мењала (тектонске промене, промене климе, састав атмосфере, влажност,</p>	<p>Одличан (5) добија ученик који:</p> <p>-Објашњава и доводи у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; -селектује и вреднује информације онастанку и развоју живота на Земљи; - уочава везу између система-тских и филогенетских категорија, успостављајући везе међу организмима на „дрвету живота“ у односу на време настанка (геолошка доба).</p> <p>-има јасно дефинисане научне појмове и начин примене научних појмова и термина,</p> <p>Врло добар (4) добија ученик који:</p>	

	<p>температура, итд). Податке о геофизичким процесима треба пропратити описом развоја живог света кроз геолошка доба. За именоване геолошких доба треба користити стручне називе прекамбријум, палеозоик, мезозоик и кенозоик. Могу се поменути и краћи периоди који су познати ученицима као што су перм, карбон, тријас, јура, креда, али се не препоручује да ти називи буду део кључних појмова. Стечена знања о постанку живог света треба повезати са продукцијом кисеоника и настанком озонског омотача, као условима за еволуцију већине врста живих бића. Посебну пажњу треба посветити настанку нових група живих бића и повезати их са њиховим положајем на Дрвету живота, што представља и део активности за достизање исхода истражи давно нестале екосистеме. Већину активности за достизање поменутог исхода је могуће реализовати кроз пројектне задатке у којима ће ученици истраживати и представљати (презентацијом, плакатом) нестале шуме карбона, мора камбријума, итд, уз адекватну употребу еколошких појмова попут еколошких фактора и адаптација.</p>	<p>- треба да готово у потпуности познаје прописане биолошке садржаје, да се прецизно термилошки изражава у образлагању градива, Повезује промене животних услова са еволуцијом живота на планети; - користи доказе еволуције (постојање и настанак фосила, предачке форме, као и предачке форме човека) за тумачење филогенетских низова; -истражује давно нестале екосистеме.</p> <p>Добар (3) добија ученик који: - уме да опише одговарајуће биолошке објекте и процесе, да их дефинише, углавном разуме наставне садржаје и деломично примењује стечена знања, изводи закључке уз помоћ наставника Разуме и наводи основна геолошка доба и организме који су живели у њима. -истражује давно нестале екосистеме.</p> <p>Довољан (2) добија ученик који: -може да препозна одређене биолошке појмове и процесе, али не уме да их објасни и образложи -уз знатну помоћ наставника на једноставан начин набраја и описује природне и биолошке процесе Уме да наведе основна геолошка доба и поједине организме који су у њима живели; -уме да истражи један организам који је живео у далекој прошлости.</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који: - у потпуности не познаје основне биолошке чињенице и процесе, не учествује у наставном раду и погрешно или произвољно излаже одређени биолошки наставни садржај</p>	
4.	<p>Област: Наслеђивање и еволуција Активности за достизање исхода повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена, обухватају истраживање и описивање промена током животног циклуса различитих врста биљака и животиња (од зигота, преко</p>	<p>Одличан (5) добија ученик који: -има јасно дефинисане научне појмове и начин примене научних појмова и термина, -Објашњава и повезује промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; -објашњава и повезује промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције. Врло добар (4) добија ученик који:</p>	

<p>деоба ћелија и формирања органа, а затим улазак у репродуктивну фазу, старење и смрт). На пример, могу се истражити и представити животињске врсте са потпуним преображајем (метаморфозом), које пролазе кроз фазе ларве и лутке пре адултног периода (бројни инсекти), као и они са непотпуним преображајем (одсуство стадијума лутке код инсеката); развиће преко ларвеног стадијума код мекушаца, ракова, риба, водоземаца итд. Такође, треба нагласити да постоје и организми чије развиће нема очигледно препознатљиве фазе кроз промене целокупне грађе тела, али да и такво развиће подразумева раст, промене у пропорцијама делова тела и физиолошким процесима, као и развиће полних органа (нпр. човек). Морфолошке и физиолошке промене током животног циклуса треба повезати са хормонским променама (хормон раста, полни хормони, јувенилни хормон код инсеката, биљни хормони, итд). Развиће човека треба повезати са променама насталим у пубертету услед деловања хормона које се обрађују у области Човек и здравље. Посебну пажњу треба посветити томе да се хормонски индуковане промене активирају укључивањем регулаторних гена у одређеним фазама животног циклуса.</p> <p>Да би се ови процеси довели у везу са основним молекулским процесима у ћелији, неопходно је подсетити ученике на знање о генима и молекулу ДНК (из седмог разреда).</p>	<p>- треба да готово у потпуности познаје прописане биолошке садржаје, да се прецизно термилошки изражава у образлагању градива, Зна да повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; -повезује промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције.</p> <p>Добар (3) добија ученик који: - уме да опише одговарајуће биолошке објекте и процесе, да их дефинише, углавном разуме наставне садржаје и деломично примењује стечена знања, изводи закључке уз помоћ наставника -Наводи промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције; -зна да наведе промене које се догађају организму током животног циклуса на примеру човека и инсеката.</p> <p>Довољан (2) добија ученик који: -може да препозна одређене биолошке појмове и процесе, али не уме да их објасни и образложи -уз знатну помоћ наставника на једноставан начин набраја и описује природне и биолошке процесе Зна да наведе промене које се догађају организму током животног циклуса на примеру човека и инсеката; -наводи примере природне селекције (конкуренција, мимикрија, коеволуција).</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који: - у потпуности не познаје основне биолошке чињенице и процесе, не учествује у наставном раду и погрешно или произвољно излаже одређени биолошки наставни садржај</p>	
---	--	--

<p>Током седмог разреда, ученицима су предочена правила наслеђивања (трансмисије) генетичког материјала од родитеља на потомство. Сада је потребно објаснити другу улогу генетичког материјала – функцију гена у процесу развића особина организама. На овом узрасту не треба говорити о транскрипцији и транслацији, али је важно рећи да су производи гена протеини који остварују различите функције – ензими, структурни протеини (нпр. колаген, антитела, итд), хормони, итд. На примеру хормона може се објаснити улога гена. Током животног циклуса, у одређеним фазама се активирају гени за хормоне, који онда активирају друге гене за раст тела и развиће органа (нпр. јувенилни хормон код инсеката). Активност гена за полне хормоне код људи доводи до активирања гена за развиће полних органа, длакавост код дечака, раст груди код девојчица, итд. Ови садржаји дају ширу перспективу генетичке варијабилности када су у питању особе чије се полне карактеристике и полни идентитет не поклапају.</p> <p>Имајући у виду оваква објашњења улоге гена у развићу фенотипа, као и знања из седмог разреда о алелима и правилима наслеђивања, може се појаснити ученицима присуство различитости између јединки у једној популацији. У циљу остваривања исхода повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције, подсетити се појма популација и</p>		
--	--	--

<p>процеса селекције који су обрађени у претходним разредима. Процес специјације (настанка нових врста) најбоље је објаснити кроз алопатрички модел специјације (ученицима не треба уводити овај термин). Модел: једна велика популација бива подељена на две мање и прекине се могућност укрштања између јединки две популације; свака од популација се прилагођава, деловањем селекције, на услове средина у којима живе; такође, различите мутације се дешавају у свакој популацији (настају неки нови алели); због ових процеса, временом између две популације настају све веће разлике (фенотипске и генетичке); током дужег времена, јединке две популације се толико разликују да више не могу да се међусобно укрштају чак и уколико дођу у физички контакт; тада су то две нове врсте. Ово објашњење еволуције дао је Чарлс Дарвин и данас је потврђено у свим биолошким истраживањима. Ученицима је неопходно дати податке о Дарвиновој теорији еволуције и објашњењима која је он пружио. Објаснити да је он дао концепцију природне селекције и дивергенције популација, што води настанку нових врста. Такође, навести да је Дарвин закључио да је порекло живог света јединствено и да због тога сва жива бића деле заједничке особине – дисање, излучивање, метаболизам итд. Дарвинову концепцију јединства живота повезати са моделом „дрво живота“.</p>		
---	--	--

	<p>Процес еволуције, постанка врста и заједничког претка врста може се објаснити на примеру еволуције човека. Ученици могу на интернету да истражују приказе људских предака, почевши од одвајања наше еволуционе линије од последњег заједничког претка са шимпанзом (пре 7 милиона година). У заједничком раду могу направити еволуционо стабло људских предака. Важно је нагласити да је човек настао на афричком континенту, а да је затим мигрирао на друге континенте. На сваком од континената, људске популације су се прилагођавале другачијим срединским условима и због тога данас имамо различите особине које су карактеристичне за групе људи из различитих региона света (али увек наглашавати да је индивидуална варијабилност унутар људских група огромна). Јако је важно објаснити ученицима да, у биолошком смислу, тј. у контексту генетичких разлика, не постоје расе људи, већ само континуирана варијабилност различитих људских карактеристика.</p>		
5.	<p>Област: Живот у екосистему У активностима за достизање исхода повеже губитак врста у екосистему са негативним последицама у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране акценат је на томе да у екосистемима постоји тежња ка усаглашавању производње и потрошње органске супстанце и ка производњи што веће количине органске супстанце у датим условима (биомаса,</p>	<p>Одличан (5) добија ученик који: -потпуно познаје васпитно-образовни садржај биологије који је прописан важећим програмом, -има јасно дефинисане научне појмове и начин примене научних појмова и термина, -Уме да објасни пренос супстанце и енергије у екосистему , као и развој и еволуцију екосистема; -уме да установи узрочнопоследичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; -критички процењује последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; -повезује утицај</p>	

<p>разноврсност). Потребно је увести концепт климакса екосистема у смислу да он представља, у датим околностима, равнотежу у преносу и кружењима енергије и супстанце у екосистему. Истовремено, треба увести и појам природне сукцесије. Уколико се достигнути ступањ равнотеже (климакс екосистема) поремети, покреће се процес природне сукцесије који доводи до поновног успостављања нарушене равнотеже. Процес природне сукцесије може се пратити кроз серију заједница које се успостављају, од пионирске заједнице до климаксне заједнице екосистема. Процеси кружења и преноса супстанци (вода, угљеника и азота) и енергије у природним екосистемима могу се представити мрежама исхране заједница карактеристичних екосистема за које се предлаже да обавезно садрже произвођаче, потрошаче и разлагаче. Циклуси кружења супстанци на исти начин се могу посматрати и у биосфери.</p> <p>Активностима за достизање исхода критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи треба увести концепт одрживог развоја и еколошког отиска. Да би ученици разумели ове концепте, препоручује се обрада појма капацитет средине (бројност – бројност популација – биомаса – диверзитет) који се у датим околностима може одржати у дужем временском периоду. Указати на чињеницу да се неограничен раст не може одржати у</p>	<p>еколошких фактора са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; –разуме значај примене принципа одрживог развоја у свакодневном животу -истражује присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања</p> <p>Врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> -треба да готово у потпуности познаје прописане биолошке садржаје, да се прецизно термилошки изражава у образлагању градива, Увиђа значај циклуса кружења најважнијих елемената у екосистему; - разликује типичне екосистеме и њихове најважније представнике у Србији (биодиверзитет Србије); -успоставља везу између узрока и последица штетног деловања загађујућих супстанци на живи свет и животну средину; -уме критички да процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; <p>Добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уме да опише одговарајуће биолошке објекте и процесе, да их дефинише, углавном разуме наставне садржаје и деломично примењује стечена знања, изводи закључке уз помоћ наставника Зна који ресурси постоје, наводи их и разуме значај алтернативних извора енергије; -зна да су поједини ресурси ограничени; -зна да постоје водени и копнени екосистеми и наводи поједине представнике ових екосистема у Србији; -описује значај биодиверзитета и властите одговорности за његову заштиту; -препознаје утицаје људског деловања на животну средину, основне мере заштите животне средине и разуме значај тих мера из аспекта одрживог развоја. <p>Довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> -може да препозна одређене биолошке појмове и процесе, али не уме да их објасни и образложи -уз знатну помоћ наставника набраја биолошке процесе -Дефинише основне еколошке појмове и разуме њихово значење (животна средина, станиште, животна заједница, популација, еколошка ниша, екосистем, биодиверзитет, биосфера); -наводи основне ресурсе на Земљи; -наводи екосистеме Србије и основне организме у њима, -описује значај биодиверзитета и властите одговорности за његову заштиту. <p>Недовољан (1) добија ученика који:</p> <ul style="list-style-type: none"> -у потпуности не познаје биолошке процесе и чињенице 	
--	---	--

<p>ограниченим условима (повезати са Н.И.Р.Р.О концептом). Пожељно је омогућити ученицима да израчунају свој еколошки отисак на неком од калкулатора, који се може наћи на интернету и у одељењу продискутовати добијене резултате, нарочито о томе које животне навике би свако могао да промени, а при томе да смањи свој отисак.</p> <p>Ученицима треба скренути пажњу да коришћење обновљивих извора енергије може имати и извесне негативне последице (ветропаркови, деривационе минихидроелектране...). Једна од тема за дебату са ученицима може бити управо ова: добробит и лоше стране употребе обновљивих извора енергије. Пожељно је указати да се непрекидно развијају нови, бољи технолошки процеси који смањују негативне ефекте.</p> <p>Активности за достизање исхода повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије треба фокусирати на ретке врсте, угрожене врсте, ендемичне врсте, космополитске врсте. Кроз пројектне задатке ученици могу да истражују везу наведених врста и еколошких чиниоца који условљавају њихово присуство на задатим подручјима. Истраживање се може спровести на терену, ако постоје могућности, или претраживањем литературе, интернета...</p> <p>Предложене врсте: банатски божур, храст лужњак, буква, рамонда, трска, маслчак, белоглави суп, орао белорепан, сова ушара,</p>		
--	--	--

<p>вук, шакал, врабац, пастрмка, младица, кечига, моруна... у обзир долазе све врсте за које ученици могу да одреде еколошке факторе због којих је врста ретка, угрожена или космополитска.</p> <p>Исход истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања (начини како је врста пренета) може да се реализује кроз истраживање познатих инвазивних врста, попут амброзије, багремца (<i>Amorpha fruticosa</i>), киселог дрвета, папирног дуда (<i>Broussonetia papyrifera</i>), сибирског бреста, свиленице (<i>Asclepias syriaca</i>), азијске бубамаре, шимшировог мољца (<i>Cydalima perspectalis</i>) итд. Ученици могу спровести истраживање на терену, у непосредној околини (ако постоје услови) или претраживањем литературе и интернета. Могу се проучити и алохтоне врсте које су у ранијим периодима инвазијом освојиле наше просторе и постале уобичајне као што су гугутка, бизамски пацов, нутрија, бабушка, багрем...</p> <p>Активности за достизање овог исхода треба повезати са активностима за достизање исхода повеже губитак врста у екосистему са негативним последицама у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране.</p> <p>За достизање исхода Истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју може се искористити Н.И.Р.Р.О концепт који на једноставан начин дефинише чиниоце нестанка врста.</p> <p>Назив овог концепта је акроним изведен из</p>		
--	--	--

<p>следећих речи на енглеском језику: Habitat alteration – измене или промене станишта, Invasive species – инвазивне, алохтоне врсте, Pollution – загађење, Population growth – раст људске популације, Overexploitation – претерана експлоатација (ресурса). Пројектни задатак може бити израда „црвене књиге“ за локалне врсте са IUCN листе по Н.И.Р.О концепту. Наставник предлаже листу врста, а ученици одабирају једну и одређују факторе угрожавања и приказују резултате</p>		
--	--	--

ДОДАТНА И ДОПУНСКА НАСТАВА - БИОЛОГИЈА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	ДОДАТНА НАСТАВА	ДОПУНСКА НАСТАВА
1.	Јединство грађе и функције као основа живота	6	6
2.	Наслеђивање и еволуција	2	2
3.	Порекло и разноврсност живота	2	2
4.	Живот у екосистему	5	5
5.	Човек и здравље	3	3
УКУПНО		18	18

32.6. МАТЕМАТИКА

Предмет: МАТЕМАТИКА

Разред: ОСМИ

Циљ: Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Уџбеници: Математика 8 - уџбеник за осми разред основне школе, Владимир Стојановић, Математископ, 2020;

Математика 8 - збирка задатака за осми разред основне школе, Владимир Стојановић, Милијана Ковачевић, Никола Вигњевић, Математископ, 2020

Литература:

Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања, Службени гласник РС – Просветни гласник, бројеви: 11/2019-61, 2/2020-6,6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58, 16/2022-2;

Математички лист, Друштво математичара Србије;

Симић, Борисав, И то је математика, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1992.

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
			Обнављање градива			4		
1.	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: - примени Талесову теорему у геометријским	Ученик уме да: Основни ниво: МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве) МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама)	Сличност Пропорционалне величине Талесова теорема Сличност троуглова	6	10	16	Српски језик и књижевност, Техника и технологија, Информатика,	- компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - рад са подацима и информацијама

	<p>задацима и реалном контексту</p> <p>- примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту</p>	<p>и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)</p> <p>Средњи ниво: МА.2.3.2. одреди однос углова и страна у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему</p> <p>Напредни ниво: МА.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката</p>	Примене сличности				<p>Историја,</p> <p>Географија,</p> <p>Ликовна култура,</p> <p>Физика</p>	
2.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>- анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом</p> <p>- представља цртежом односе геометријских</p>	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве) МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну</p>	<p>Тачка, права и раван</p> <p>Однос тачке и праве, тачке и равни</p> <p>Односи правих; мимиолазне праве</p> <p>Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни</p> <p>Односи две равни</p> <p>Ортогнална пројекција</p>	6	6	12	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија,</p>	<p>- компетенција за учење</p> <p>- комуникација</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- естетичка компетенција</p>

	<p>објекта у равни и простору и користи их приликом решавања задатака</p> <p>- уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту</p>	<p>правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)</p> <p>Средњи ниво: МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему</p> <p>Напредни ниво: МА.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали</p> <p>МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка</p> <p>МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објекта</p>	<p>на раван (тачке, дужи и праве)</p> <p>Угао између праве и равни</p> <p>Полиедар</p>				<p>Ликовна култура,</p> <p>Физика</p>	
3.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>- реши линеарну једначину и неједначину</p> <p>- реши реалне проблеме користећи линеарну једначину или неједначину</p>	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану</p> <p>МА.1.2.3. сабира, одузима и множи мономе</p> <p>Средњи ниво: МА.2.2.1. реши линеарне једначине</p> <p>МА.2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином</p> <p>МА.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима</p> <p>Напредни ниво: МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине</p> <p>МА.3.2.5. користи једначине и неједначине</p>	<p>Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом</p> <p>Линеарна једначина</p> <p>Решавање линеарних једначина с једном непознатом</p> <p>Линеарна неједначина</p> <p>Решавање линеарних неједначина с једном непознатом</p> <p>Примена у реалним ситуацијама</p>	6	12	18	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија,</p> <p>Физика,</p>	<p>- компетенција за учење</p> <p>- комуникација</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- рад са подацима и информацијама</p>

		решавајући и сложеније текстуалне задатке МА.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставији облик					Биологија	
4.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - израчуна површину и запремину праве призме - уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту - примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама 	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)</p> <p>МА.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину)</p> <p>Средњи ниво: МА.2.3.2. решава задатке користећи Питагорину теорему МА.2.3.4. влада појмом: призма, рачуна њену површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку</p> <p>Напредни ниво: МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише МА.3.3.4. израчуна површину и запремину призме, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p>	<p>Призма</p> <p>Призма: појам, врсте, елементи</p> <p>Мрежа праве призме</p> <p>Површина праве призме</p> <p>Запремина праве призме</p>	6	8	14	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Ликовна култура,</p> <p>Физика,</p> <p>Хемија</p>	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - естетичка компетенција

		МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката						
5.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>- израчуна површину и запремину четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде</p> <p>- уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту</p> <p>- примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама</p>	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)</p> <p>МА.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину)</p> <p>Средњи ниво: МА.2.3.2. решава задатке користећи Питагорину теорему</p> <p>МА.2.3.4. влада појмом: призма, рачуна њену површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку</p> <p>Напредни ниво: МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише</p> <p>МА.3.3.4. израчуна површину и запремину призме, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p> <p>МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката</p>	<p>Пирамида</p> <p>Пирамида; појам, врсте, елементи</p> <p>Мрежа пирамиде</p> <p>Површина пирамиде</p> <p>Запремина пирамиде</p>	6	10	16	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија,</p> <p>Ликовна култура,</p> <p>Физика,</p> <p>Биологија,</p> <p>Хемија</p>	<p>- компетенција за учење</p> <p>- комуникација</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- естетичка компетенција</p> <p>- рад са подацима и информацијама</p>

6.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>нацрта и анализира график линеарне функције</p>	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.2.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом</p> <p>Средњи ниво: МА.2.2.4. уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y = ax$ и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан пропорције</p> <p>Напредни ниво: МА.3.2.4. разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства</p>	<p>Линеарна функција</p> <p>Линеарна функција ($y = kx + n$)</p> <p>График линеарне функције; нула и знак функције, монотоност</p> <p>Имплицитни облик задавања линеарне функције</p> <p>Цртање и читање графика линеарних функција</p>	5	7	12	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Географија</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физика</p> <p>Хемија</p> <p>Биологија</p>	<p>- компетенција за учење</p> <p>- комуникација</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- рад са подацима и информацијама</p> <p>- дигитална компетенција</p> <p>- естетичка компетенција</p>
7.	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>- реши линеарну једначину и систем линеарних једначина са две непознате</p> <p>- реши реалне проблеме користећи линеарну једначину или систем</p>	<p>Ученик уме да:</p> <p>Основни ниво: МА.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану МА.1.2.3. сабира, одузима и множи мономе</p> <p>Средњи ниво: МА.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате МА.2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином МА.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима</p>	<p>Системи линеарних једначина с две непознате</p> <p>Појам линеарне једначине с две непознате</p> <p>Појам система од две линеарне једначине с две непознате</p>	6	9	15	<p>Српски језик и књижевност,</p> <p>Техника и технологија,</p> <p>Информатика,</p> <p>Историја,</p> <p>Ликовна култура,</p> <p>Физика,</p>	<p>- компетенција за учење</p> <p>- комуникација</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- рад са подацима и информацијама</p> <p>- естетичка компетенција</p>

	линеарних једначина са две непознате	Напредни ниво: МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате МА.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставији облик МА.3.2.5. користи једначине, неједначине и системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке	Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената; графичка интерпретација система Примена у реалним ситуацијама				Хемија, Биологија	
8.	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: - израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте - уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту - примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама	Ученик уме да: Основни ниво: МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника) МА.1.3.5. влада појмовима: купа, ваљак и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе) Средњи ниво: МА.2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена МА.2.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку Напредни ниво: МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука МА.3.3.5. израчуна површину и запремину	Ваљак, купа и лопта Ваљак и његови елементи Мрежа ваљка Површина и запремина правог ваљка Купа и њени елементи Мрежа купе. Површина и запремина праве купе Појам лопте и сфере Пресеци лопте (сфере) и равни. Површина и запремина лопте	6	10	16	Српски језик и књижевност, Техника и технологија, Информатика, Историја, Географија, Ликовна култура	- компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - естетичка компетенција

		ваљка, купе и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати						
9.	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: - учествује у избору истраживачког пројекта и начина рада		Пројектни задатак			5	Српски језик и књижевност, Техника и технологија, Информатика, Историја, Географија Ликовна култура Физика Хемија Биологија	- компетенција за учење - комуникација - решавање проблема - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција - естетичка компетенција - сарадња
10.			Писмени задаци			8		

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	Користећи географске карте разних размера	Оцену одличан (5) добија ученик који:	Саставни део процеса развоја математичких

<p>(стоне, зидне ...) поновити размеру дужи и израчунавања растојања на основу дате размере и измереног растојања на карти. Извршити уопштавање појма размере и на конкретним примерима показати како се израчунава четврта пропорционала (ако су три дужи дате нумерички). Поставити питање како проблем решити конструктивно (ако нису дате нумерички подаци), тј. ако се знају три дужи, како одредити четврту геометријску пропорционалу. На примерима објаснити и појам самерљивих дужи (основица и средња линија троугла, растојање од тежишта до темена и тежишна дуж ...) и несамерљивих дужи (страница и дијагонала квадрата).</p> <p>Талесова теорема се на овом нивоу не може коректно доказати, али се ученици могу избором погодног упрошћеног модела и поступним, правилним закључивањем навести да исправно формулишу исказ Талесове теореме. Обрат Талесове теореме се може (али и не мора) доказати. Увежбавања везана за примену Талесове (и обратне) теореме организовати поступно тако да се и нумерички и конструктивно размотре могући случајеви примене. Посебну пажњу посветити конструктивној подели дужи на једнаке делове.</p> <p>Сличност фигура показати на разним примерима из свакодневног живота. Дефиницију сличности троуглова и појам коефицијента сличности увести природно, разматрањем разних ситуација (када је реч о сличним троугловима и онима који то нису).</p> <p>За извођење тврђења о пропорционалности страница сличних троуглова (и обратне теореме), као и за формулацију ставова сличности искористити Талесову теорему. Увежбавања везана за сличност троуглова реализовати на примерима одређивања страница и углова</p>	<p>– у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама;</p> <p>– лако логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>– самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <p>– у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>– самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p> <p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <p>– у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама;</p> <p>– у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>– већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>– у довољној мери критички расуђује;</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <p>– знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;</p> <p>– у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и</p>	<p>знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
---	--	---

	<p>сличних троуглова. Примену сличности троуглова реализовати на примерима из историје математике (легенда о томе како је Талес измерио висину Кеопсове пирамиде), практичним примерима примене (мерење широке реке без преласка на другу обалу, мерење висине брда ...) и примени сличности на правоугли троугао (доказ Питагорине теореме, релација између висине правоуглог троугла и одсечака на хипотенузи ...).</p>	<p>искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	
<p>2.</p>	<p>Обраду међусобних односа тачака, правих и равни у простору засновати на посматрању и анализи објеката у окружењу, користећи математичку терминологију и одговарајуће ознаке. Посебну пажњу треба посветити односима паралелно и нормално (између две праве, између праве и равни, односно између две равни). Однос између праве и равни повезати са одговарајућим односом између праве и њене ортогоналне пројекције на раван. Угао између праве и равни (када оне нису нормалне или паралелне) увести као угао између праве и њене ортогоналне пројекције на ту раван. Обновити Питагорину теорему и илустровати њену примену примерима и задацима у вези са ортогоналним пројектовањем дужи на раван. Полиедар увести као део простора ограничен многоугловима. Користећи основне</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>

	<p>примере полиедара (посебно оне који одговарају познатим реалним објектима) анализирати облик и број страна полиедара. Обновити својства коцке и квадра и кроз разноврсне примере и задатке повезати их са осталим садржајима ове наставне теме.</p> <p>Предвиђене садржаје треба да прате задаци којима се подстиче оријентација у простору, просторна визуелизација, мисаоно сагледавање простора и сл. Будући да развоју ових способности значајно доприноси вештина представљања просторних односа сликама у равни, неопходно је код ученика подстицати вештину цртања (слободном руком и геометријским прибором) просторних фигура. Веома је важно да ученици коректно употребљавају пуне и испрекидане линије за приказивање видљивих и невидљивих ивица просторне фигуре у односу на изабрани правац посматрања, као и да уочавају елементе (пре свега праве углове) просторне фигуре који нису веродостојно приказани на равной слици.</p>	<p>повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	
3.	<p>Ученици су се, у претходним разредима, упознали са решавањем једноставних линеарних једначина и неједначина. На самом почетку, једначине и неједначине су решавали користећи везе међу операцијама (уочавањем непознатог сабирка, чиниоца, умањеника, умањеоца, дељеника или делиоца), а касније користећи методу теразија. Ова претходна знања представљају темељ за коришћење еквивалентних трансформација при решавању једначина и неједначина.</p> <p>На конкретним примерима показати да линеарна једначина $ax = b$:</p> <p>– у случају да је $a \neq 0$ и $b \in R$ има јединствено решење, – у случају да је $a = 0$ и $b \neq 0$ нема решења (скуп</p>	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне</p>

	<p>решења једначине је празан) и – у случају да је $a = 0$ и $b = 0$ има бесконачно много ешења (сваки реалан број је решење). У осмом разреду није предвиђено да се решавају једначине са параметрима. Ученици треба да овладају техникама помоћу којих се неке једначине могу еквивалентним трансформацијама свести на једначину облика $ax = b$. Укључивати и примере једначина које се свде на линеарне, а помоћу којих се обнављају и користе стечена знања о: – апсолутној вредности (само случају $ax + by = c$), – формулама за квадрат бинома и разлику квадрата (случајеви када се квадратни чланови анулирају), условима под којима су производ, односно количник једнаки нули. На сличан начин приступати и решавању линеарне неједначине уз истицање разлика (у случају множења негативним бројем мења се смисао неједнакости). Решења неједначина приказивати на бројевној правој и у одговарајућем скуповном запису. Решавајући текстуалне проблеме, укључујући оне из сродних предмета, као и из реалног контекста, ученици увиђају потребу за састављањем одговарајућих једначина и неједначина, при чему утврђују научене формалне поступке, сагледавају потребу за њиховом применом и умеју да образложе добијено решење.</p>	<p>– знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	<p>информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
<p>4. 5.</p>	<p>Да би ученици што лакше упознали геометријска тела – призму и пирамиду, њихове елементе, уочавали дијагоналне пресеке и научили да израчунавају површине и запремине ових тела,</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама;</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које</p>

	<p>треба користити њихове моделе, мреже, скице и слике. Препоручљиво је да и сами ученици цртају мреже и израђују моделе проучаваних тела.</p> <p>Предвиђено је израчунавање површине и запремине следећих тела: праве тростране и четворостране призме, правилне шестостране призме, четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем цртању скице геометријског тела, водећи рачуна о цртању видљивих ивица пуном линијом и невидљивих испрекиданом линијом. Извођење формуле за запремину призме везивати за прихваћену формулу за запремину квадрата. Рачунати површине и запремине помоћу основних елемената и зависних елемената (бочне висине, полупречника описаног или уписаног круга, дијагонала ...).</p> <p>Приликом израде задатака треба полазити од општих формула (за призму: $P = 2B + M$ и $V = BH$, за пирамиду: $P = B + M$ и $V = \frac{1}{3}BH$) и анализирањем конкретног случаја решавати задатак. Посебно размотрити примере једнакоивичних тела.</p> <p>На часовима систематизације применити знања о површини и запремини призме и пирамиде и у ситуацијама из свакодневног живота.</p>	<p>– лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	<p>треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
6.	<p>Најпре поновити појам функције директне пропорционалности и њеног приказивања у координатном систему који је обрађиван у седмом разреду. Увести затим појам линеарне функције једне реалне променљиве ($y = kx + n$), не помињући општи појам функције. Показати да је график те функције права, уз посебно разматрање</p>	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из</p>

	<p>случајева $k = 0, k > 0, k < 0$, као и $n = 0, n > 0, n < 0$. Увести појмове: нула функције, знак функције, растућа и опадајућа функција и објаснити како се они илуструју на графику и како зависе од вредности коефицијената k и n. Ученици треба у потпуности да овладају поступком цртања графика линеарне функције и његовог анализирања, тј. „читања“ својстава те функције када јој је график задат. Обрадити својства линеарне функције када је она задата имплицитном релацијом $ax + by = c$.</p>	<p>– понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	<p>различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
7.	<p>Ученици треба да се упознају са линеарном једначином с две непознате облика $ax + by = c$, да разумеју да је график ове једначине (када је бар један од бројева a или b различит од нуле) права и да умеју да нацртају тај график.</p> <p>Уводи се и појам система две линеарне једначине с две непознате, као и појам решења система као уређеног пара бројева. Системе линеарних једначина решавају се методама замене и супротних коефицијената. Пажњу треба посветити и графичкој интерпретацији система две линеарне једначине с две непознате.</p> <p>Решавајући разне проблеме из геометрије, физике, хемије и свакодневног живота, ученици увиђају потребу за састављањем одговарајућих система линеарних једначина, при чему утврђују научене формалне поступке, сагледавају потребу за њиховом применом и умеју да образложе добијено решење.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>

<p>8.</p>	<p>Важно је истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела. Као и код призме и пирамиде, ради бољег уочавања елемената и осних пресека ваљка и купе, као и пресека лопте (сфере) и равни, користити моделе тела. Оспособити ученике за цртање мреже ваљка и купе, израду њихових модела као и што прецизнијих скица приликом решавања задатака.</p> <p>При обради ове теме, ваљак и купу повезати са призмом и пирамидом и указивати на аналогije између призме и ваљка, односно пирамиде и купе. Ту аналогiju користити за образложење формула за површину и запремину ваљка и купе. Приликом извођења формуле за површину купе, повезати површину омотача са површином кружног исечка, а обим базе са дужином кружног лука.</p> <p>Пре дефинисања сфере, односно лопте потребно је подсетити се дефиниција кружнице и круга. Формуле за површину и запремину лопте се наводе без доказивања. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини ваљка, купе и лопте у ситуацијама из свакодневног живота.</p>	<p>заснивају на подацима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; – показује делимични степен активности и ангажовања. <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност 	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
<p>9.</p>	<p>Програмом је планиран и један пројектни задатак, по избору наставника и ученика. Пример пројектног задатака:</p> <p>Конструкција теста из математике за завршни испит</p> <p>Ученици се поделе у групе нехомогених математичких знања, тако да свака група има најмање три ученика. Свака група има задатак да састави низ од 20 задатака, уз следеће услове:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да 9 задатака буду задаци основног нивоа, 7 средњег нивоа и 4 напредног нивоа; 	<p>искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. <p>Оцену недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност 	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови)</p>

<p>– да по 5 задатака буде из области Бројеви и операције са њима и Алгебра и функције, 6 из области Геометрија и по 2 задатка из области Мерење и Обрада података</p> <p>Област и ниво за сваки од задатака у тесту одређује наставник у договору са ученицима. Улога наставника је да координира рад група, по потреби помаже ученицима, проверава да ли су тестови конструисани по договореној методологији, организује израду теста тако да сваки ученик решава тест у чијој конструкцији није учествовао (ученици једне групе решавају појединачно тест друге групе), организује прегледање тестова и презентацију резултата. Ученици врше избор задатака, решавају задатке, израђују кључ теста и припремају тест и кључ у неком програму за обраду текста, решавају тест друге групе, прегледају урађене тестове које је њихова група конструисала, обрађују добијене резултате и презентују их.</p>	<p>репродукције и примене;</p> <p>– не изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– критички не расуђује;</p> <p>– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	<p>помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>
---	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе: Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне неопходна знања и умења како би могао да без потешкоћа прати редовну наставу и задовољи своје амбиције.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Сличност	1
2.	Тачка, права и раван	1
3.	Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	2
4.	Призма	2
5.	Пирамида	2

6.	Линеарна функција	2
7.	Систем линеарних једначина са две непознате	1
8.	Ваљак	1
9.	Купа	1
10.	Лопта	1
11.	Вежбање пред писмени задатак	4

ДОДАТНА НАСТАВА:

Циљ додатне наставе: Циљ додатне наставе је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире своја знања и вештине из неких наставних области у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да доприносе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Сличност	1
2.	Тачка, права, раван, диедар	1
3.	Тангентни и тетивни четвороугао	1
4.	Линеарне једначине и неједначине	1
5.	Једначине са апсолутним вредностима	1
6.	Призма	1
7.	Диофантове једначине	1
8.	Пирамида	1
9.	Задаци логичко – комбинаторне природе	1
10.	Решавање система линеарних једначина	1
11.	Конгруенција по модулу	1
12.	Докази у математици	1
13.	Неједнакости и примене	1

14.	Елементарни проблеми екстремних вредности	1
15.	Ваљак, купа	1
16.	Решавања задатака са ранијих такмичења	3

32.7. ФИЗИКА

ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА

РАЗРЕД: 8.

ЦИЉ учења Физике јесте упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68

УЦБЕНИЦИ: Физика за 8 разред основне школе, Клетт, 2019 Марина Радојевић; Збирка задатака са лабораторијским вежбама за 8разред основне школе, Клетт, 2019 Марина Радојевић

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања

("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 2/2010, 3/2011 - др. правилник, 8/2013, 5/2014, 11/2016, 7/2017, 12/2018 10/2019 и 3/2020), Млади физичар

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ /САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА				КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЃУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОГ	УГ	ЛВ	УК		
1.	Ученик ће бити у стању да: - повезује физичке величине које описују осцилације и таласе - описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука	ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ Обнављање дела градива из седмог разреда које се односи на закон одржања механичке енергије. Осцилаторно кретање (осциловање тела обешеног о	4	3	1	8	- Физика-Математика (физика као основна природна наука, пропорција, аритметичке операције) Физика-Музичка култура	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема

	<p>- демонстрира и објасни осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова</p> <p>- примењује превентивне мере заштите од буке</p> <p>решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке</p>	<p>опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција). Закон о одржању механичке енергије при осциловању тела.</p> <p>Таласно кретање (механички талас). Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина).</p> <p>Звук. Карактеристике звука и звучна резонанција.</p> <p>Демонстрациони огледи. Осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу (у ваздуху и у течности). Осциловање жица и ваздушних стубова (фрула зароњена у воду, ксилофон, различите затегнуте жице, једнаке стаклене флаше са различитим нивоима воде). Одакле долази звук (гумено црево са два левка, канап и две пластичне чаше...). Таласи (таласна машина или када).</p> <p>Лабораторијска вежба</p> <p>1. Мерење периода осциловања клатна.</p>					(материјалност природе; звук и резонанција)	<p>– Комуникација</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
2.	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>- анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала и сочива)</p> <p>- користи лупу и микроскоп</p> <p>- демонстрира и објасни појаву сенке</p> <p>- демонстрира и објасни функционисање ока и корекцију вида</p> <p>- примењује превентивне заштите од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу</p> <p>- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке</p>	<p>СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ</p> <p>Светлост (основни појмови). Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца).</p> <p>Закон одбијања светлости. Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета.</p> <p>Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексија.</p> <p>Преламање светлости кроз призму и сочива. Одређивање положаја ликова</p>	7	6	2	15	Физика-Биологија , посматрање кроз микроскоп ћелија) Математика (физика као основна природна наука, пропорција, аритметичке операције)	<p>– Компетенција за учење</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална компетенција</p> <p>– Решавање проблема</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

		код сочива. Оптички инструменти. Лупа и микроскоп. Систематизација и обнављање градива. Лабораторијске вежбе 1. Провера закона одбијања светлости коришћењем равнoг огледала. (1) 2. Одређивање жижне даљине сабирног сочива. (1)						
3.	Ученик ће бити у стању да: - објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове - упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика - наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврстава ради рециклаже	ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања. Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери. Систематизација и обнављање градива. Демонстрациони огледи. Наелектрисавање чврстих изолатора и проводника. Електрофор, електрично клатно и електроскоп. Линије сила електричног поља (перјанице, гриз у рицинусовом уљу и јаком електричном пољу). Фарадејев кавез. Антистатичке подлоге. Инфлуентна машина. Мехури сапунице у електричном пољу. Модел громобрана.	5	5	0	10	Физика-Географија (узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру; сила Земљине теже и тежина тела) Природа и друштво(полуга, агрегатна стања, равнотежа)	– Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
4.	Ученик ће бити у стању да: - објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове - упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика - наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврстава ради рециклаже	ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА Електрична струја (једносмерна, наизменична). Услови за настајање електричне струје и извори струје (ЕМС). Мерење електричне струје и напона. Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори. Омов закон за део струјног кола. Рад и снага	8	8	3	19	Математика(основне аритметичке операције техничко образовање(техничко цртање)	– Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и

	<ul style="list-style-type: none"> - познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже - изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину електричне струје и напон - одређује вредност редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички - описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје - препозна основна својства наизменичне струје - израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у животу - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке 	<p>електричне струје. Цул-Ленцов закон. Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника.</p> <p>Електрична струја у течностима и гасовима.</p> <p>Систематизација и обнављање градива. Демонстрациони огледи. Демонстрациони амперметар у струјном колу. Регулисање електричне струје у колу реостатом и потенциометром. Графитна мина (оловке) као потенциометар. Мерење електричне отпорности омметром. Загревање проводника електричном струјом. Протицање електричне струје у воденом раствору кухињске соли. Лимун као батерија. Пражњење у Гајслеровим цевима помоћу Теслиног трансформатора.</p> <p>Лабораторијске вежбе</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зависност електричне струје од напона на проводнику (таблични и графички приказ зависности). (1) 2. Одређивање електричне отпорности отпора у колу помоћу амперметра и волтметра. (1) 3. Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности. (1) 						оријентација ка предузетништву
5.	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом - деловање магнетног поља на струјни проводник - принцип рада електромагнета и електромотора - објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља 	<p>МАГНЕТНО ПОЉЕ</p> <p>Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље.</p> <p>Магнетно поље електричне струје. Дејство магнетног поља на струјни проводник.</p> <p>Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој</p>	4	2	0	6	Физика-Хемија (маса тела; мерење масе; густина тела; одређивање густине, фазни прелази, аномалија воде)	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Комуникација - Сарадња - Предузимљивост и

	- користи компас и апликације за паметне телефоне за оријентацију у природи решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	примени. Демонстрациони огледи. Линије сила магнетног поља потковичастог магнета и магнетне шипке. Магнетна игла и школски компас. Ерстедов оглед. Електромагнет. Узајамно деловање два паралелна проводника кроз које протиче струја.						оријентација предузетништву ка
	Ученик ће бити у стању да: - објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе - опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, препознаје њихово дејство, примену и мере заштите - разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене	ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе. Природна радиоактивност. Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово биолошко дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења. Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија. Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења. (2+1) Демонстрациони оглед. Детекција присуства радиоактивног зрачења. (школски Гајгер-Милеров	5	3	0	8		
	Ученик ће бити у стању да: - препозна значај физике и схвати њен значај за развој других природних наука	ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ Утицај физике на развој других природних наука, медицине и технологије.	2	0	0	2		

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНИСТИ ИСХОДА
1	Вербална, текстуална, илустративна, демонстративна, експериментално-лабораторијска, проблемско-	Оцена одличан (5) • Ученик примењује знања, укључујући и методолошка, у сложеним и непознатим ситуацијама; • Самостално и на креативан начин објашњава и критички разматра сложене садржинске целине и информације; процењује вредност теорија, идеја и ставова; • Бира, повезује и вреднује различите врсте и изворе података •	Иницијално проверавање, усмена провера знања, Евиденција постигнућа ученика,

	<p>истраживачка, интерактивна и кооперативна метода</p> <p>Наставник: Уводи ученике у тему, наводи их да самостално закључују, демонстрира оглед, усмерава их ка исправним закључцима, мотивише их да повезују до сада усвојене појмове са новим појмовима</p>	<p>Формулише претпоставке, проверава их и аргументује решења, ставове и одлуке; • Решава проблеме који имају и више решења, вреднује и образлаже решења и примењене поступке; • Изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију и начин презентације различитим контекстима; • Самостално извршава сложене радне задатке поштујући стандардизовану процедуру, захтеве безбедности и очувања околине, показује иницијативу и прилагођава извођење, начин рада и средства новим ситуацијама; • Доприноси групном раду продукцијом идеја, иницира и организује поделу задатака; уважава мишљења других чланова групе и помаже им у реализацији њихових задатака, посебно у ситуацији „застоја” у групном раду; фокусиран је на заједнички циљ групног рада и преузима одговорност за реализацију продукта у задатом временском оквиру; • Утврђује приоритете и ризике и на основу тога планира и организује краткорочне и дугорочне активности и одређује потребно време и ресурсе; • Континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их. • Ученик репродукује градиво, разуме, надограђује стечена знања. • Самостално образлаже садржај наводећи и своје примере, решава и сложене проблеме и задатке. Одлично познаје физичке појаве, изводи закључке на основу физичких појава које је видео или замислио, повезује податке са графика и других визуелизација, корелише стечена знања са садржајима других предмета. • Може преносити своја знања другима и сигурно и јасно излаже сопствене ставове о проблематици.</p>	<p>рад на тексту, домаћи задаци, ученички радови, активност на часу (разговори, дискусије), праћење уредности ученикових свезака, вежбања, игровне активности</p>
2.	<p>, објашњава поступак решавања задатка, проверава тачност мерења.</p>	<p>заједнички циљ групног рада и преузима одговорност за реализацију продукта у задатом временском оквиру; • Утврђује приоритете и ризике и на основу тога планира и организује краткорочне и дугорочне активности и одређује потребно време и ресурсе; • Континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их. • Ученик репродукује градиво, разуме, надограђује стечена знања. • Самостално образлаже садржај наводећи и своје примере, решава и сложене проблеме и задатке. Одлично познаје физичке појаве, изводи закључке на основу физичких појава које је видео или замислио, повезује податке са графика и других визуелизација, корелише стечена знања са садржајима других предмета. • Може преносити своја знања другима и сигурно и јасно излаже сопствене ставове о проблематици.</p>	<p>Усмено испитивање, рад на тексту (графиконима, табелама), домаћи задаци, ученички радови, активност на часу (разговори, дискусије), експерименталне вежбе, контролне вежбе,</p>
3.	<p>Ученик: Прате инструкције наставника, самостално износе претпоставке, посматрају оглед, самостално закључују, слушају излагање и претпоставке других ученика,</p>	<p>заједнички циљ групног рада и преузима одговорност за реализацију продукта у задатом временском оквиру; • Утврђује приоритете и ризике и на основу тога планира и организује краткорочне и дугорочне активности и одређује потребно време и ресурсе; • Континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их. • Ученик репродукује градиво, разуме, надограђује стечена знања. • Самостално образлаже садржај наводећи и своје примере, решава и сложене проблеме и задатке. Одлично познаје физичке појаве, изводи закључке на основу физичких појава које је видео или замислио, повезује податке са графика и других визуелизација, корелише стечена знања са садржајима других предмета. • Може преносити своја знања другима и сигурно и јасно излаже сопствене ставове о проблематици.</p>	<p>експерименталне вежбе, контролне вежбе, петнаестоминутне</p>
4.	<p>учествују у дискусији коју води наставник преписују задатак са табле, врше мерења..</p>	<p>Оцена врло добар (4) • Логички организује и самостално тумачи сложене садржинске целине и информације; • Повезује садржаје и концепте из различитих области са</p>	<p>петнаестоминутне</p>

5.	<p>Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; 2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; 3. лабораторијским вежбама; 4. домаћим задацима; 5. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); 6. систематским праћењем рада сваког ученика. <p>Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса</p>	<p>ситуацијама из живота; • Пореди и разврстава различите врсте података према више критеријума истовремено; • Заузима ставове на основу сопствених тумачења и аргумената; • Уме да анализира проблем, изврши избор одговарајуће процедуре и поступака у решавању нових проблемских ситуација; • Изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију задатим контекстима; • Самостално извршава сложене радне задатке према стандардизованој процедури, бира прибор и алате у складу са задатком и захтевима безбедности и очувања здравља и околине; • Планира динамику рада, организује активности у групи, реализује сопствене задатке имајући на уму планиране заједничке продукте групног рада; • Планира и организује краткорочне и дугорочне активности, утврђује приоритете и одређује потребно време и ресурсе; • Континуирано показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и углавном их реализује. • У стању је да надогради стечена знања. Садржај образлаже самостално, користи задате примере и самостално решава проблеме и задатке. Познаје физичке ознаке, повезује задате податке, ретко не може да реши сложене проблеме и задатке, није самосталан у решавању најтежих задатака. • Приликом израде рачунских задатака сналази се и решава и задатке који су сасвим нови, уз повезивање свих стечених знања из свих школских предмета., коришћењем већ виђених и решених задатака.</p> <p>Оцена добар (3) • Разуме и самостално објашњава основне појмове и везе између њих; • Разврстава различите врсте података у основне категорије према задатом критеријуму; • Уме да формулише своје ставове, процене и одлуке и објасни начин како је дошао до њих; • Бира и примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању проблемских ситуација у познатом контексту; • Уме јасно да искаже одређени садржај у складу са захтевом и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, и др.), укључујући коришћење информационих технологија; • Самостално извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, користећи прибор и алате у складу са захтевима безбедности и очувања здравља и околине; • Извршава додељене задатке у складу с циљевима, очекиваним продуктима и планираном динамиком рада у групи; уважава чланове тима и различитост идеја; • Планира и организује краткорочне активности и одређује потребно време и ресурсе; • Показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и делимично их реализује.</p>	писмене провере знања.
----	--	---	------------------------

		<ul style="list-style-type: none"> • Ученик репродукује и разуме основне физичке појмове, разуме садржај, али је површан у његовој примени. • Садржај може образложити користећи задате примере, али уз интервенцију наставника. • Познаје основне физичке формуле, самостално решава задатке средње тежине, и проблеме. • Уме да реши рачунске задатке који су слични задацима рађеним на редовној настави. • Понекад греша приликом самосталног решавања сложених проблема или задатака. • Повезује податке приказане графицима, сликама или таблицама и интерпретира их самостално. • Јасно излаже садржаје али је нејасан у аргументацији. <p>Оцена довољан (2) • Познаје и разуме кључне појмове и информације и повезује их на основу задатог критеријума; • Усвојио је одговарајућу терминологију; • Закључује директно на основу поређења и аналогije са конкретним примером; • Способан је да се определи и искаже став; • Примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању једноставних проблемских ситуација у познатом контексту; • Уме јасно да искаже појединости у оквиру одређеног садржаја, држећи се основног захтева и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија; • Уз инструкције извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, користећи прибор и алате у складу са захтевима безбедности и очувања здравља и околине; • Извршава додељене задатке искључиво на захтев и уз подршку осталих чланова групе; уважава чланове тима и различитост идеја; • Планира и организује краткорочне активности на основу задатих услова и ресурса; • Повремено показује заинтересованост за сопствени процес учења, а препоруке за напредовање реализује уз стално праћење. • Ученик репродукује и препознаје основне појмове: разуме садржај, али не зна да га примени ни образложи на непознатим задацима. • Познаје основне физичке формуле, али често греша приликом самосталног решавања чак и једноставних проблема и задатака. • Препознаје податке приказане графицима, сликама или у табелама али их не може у потпуности самостално интерпретирати, већ му је потребна помоћ наставника. • Аргументује површно и несигурно па је нејасан и у излагању градива.</p> <p>Оцена недовољан (1) • Ученик који не испуњава критеријуме за оцену довољан (2) и не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак. • Ученик не препознаје основне физичке појмове, или их само може набројати. • Не показује</p>	
--	--	---	--

		разумевање садржаја ни уз помоћ наставника и није у стању самостално да га репродукује. • Не може самостално да решава најпростије рачунске задатке	
--	--	---	--

ФИЗИКА (ДОДАТНИ РАД) – 8. РАЗРЕД

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	6
2.	СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	4
3.	ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	3
4.	ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	3
5.	МАГНЕТНО ПОЉЕ	2
6.	ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ	2

ФИЗИКА (ДОПУНСКИ РАД) – 8. РАЗРЕД

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	2

2.	СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	2
3.	ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	2
4.	ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	2
5.	МАГНЕТНО ПОЉЕ	2
6.	ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ	2

32.8. ХЕМИЈА

ПРЕДМЕТ: ХЕМИЈА

РАЗРЕД: 8.

ЦИЉ: Циљ наставе хемије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење у новим и непознатим ситуацијама и то: развијање способности за решавање теоријских и експерименталних проблема и развијање способности за извођење једноставних хемијских израчунавања.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68

УЦБЕНИЦИ: Хемија за 8.разред и Збирка задатака са лабораторијским вежбама, Драгица Тривић, Весна Милановић

ЛИТЕРАТУРА: : Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 2/2010, 3/2011 - др. правилник, 8/2013, 5/2014, 11/2016, 7/2017, 12/2018, 10/2019 и 3/2020),

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА		
-------	--------	------------------------	-------------	--	--

			ОГ	УГ	УК	КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
1.	<p>- наведе примену метала и руда у свакодневном животу;</p> <p>- пише формуле једињења на основу назива;</p> <p>- опише физичка и хемијска својства метала, оксида и хидроксида и наводи примену у свакодневном животу;</p> <p>- пише једначине хемијских реакција сагоревања, растварање метала и оксида метала у води;</p> <p>- израчунава масу и количину супстанце користећи пропорције.</p>	<p>Метали, оксиди и хидроксиди/ Метали у живом и неживом свету. Општа физичка и хемијска својства метала. Алкални и земноалкални метали. Легуре. Оксиди метала и хидроксиди, својства и примена. Демонстрациони огледи: реакција натријума, калијума, магнезијума и калицијума с водом; реакција магнезијум-оксида и калицијум-оксида с водом; испитивање електропроводљивости раствора натријум-хлорида. Лабораторијска вежба I: испитивање физичких својстава метала и реакција метала с киселинама.</p>	5	5	10	<p>Биологија (Животна средина и њени делови.) Географија (Рударство. Техника и технологија. Техничка средства у грађевинарству. Технологија обраде метала у машинству.) Физичка и здравствена култура (Физичко вежбање и спорт)</p>	<p>- компетенција за учење; - комуникација; - сарадња; - одговоран однос према здрављу.</p>
2.	<p>- наведе примену неметала и његових једињења у свакодневном животу;</p> <p>- на основу закона сталних односа маса и кватитативног састава раствора одреди односе маса елемената у различитим једињењима;</p> <p>- опише физичка и хемијска својства неметала и повезује их с њиховом практичном применом;</p> <p>- Луисовим симболима представи настајање (не)поларне ковалентне везе у молекулима и једињењима халогених елемената;</p>	<p>Неметали, оксиди и киселине/ Неметали у живој и неживој природи. Општа физичка и хемијска својства неметала. Халогени елемент. Халкогени елементи. Сумпор, азот, фосфор и угљеник. Демонстрациони огледи: добијање сумпор-диоксида и испитивање његових својстава; разблаживање концентроване сумпорне киселине; добијање угљен-диоксида и испитивање његових својстава; испитивање електропроводљивости дестиловане воде и хлороводоничне киселине; доказивање базних својстава воденог раствора амонијака. Лабораторијска вежба II: испитивање физичких својстава неметала. Лабораторијска вежба III: доказивање киселости неорганских киселина.</p>	4	6	10	<p>Биологија (Грађа ћелије) (Животна средина и њени делови.) Географија (Рударство) Техника и технологија (Техничка средства у грађевинарству.) Физичка и здравствена култура (Физичко вежбање и спорт)</p>	<p>- компетенција за учење; - комуникација; - сарадња; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу.</p>

	<p>- изведе потребна мерења и на основу лабораторијске вежбе одреди физичка и хемијска својства супстанци;</p> <p>- пише једначине хемијских реакција сагоревања неметала, растварање оксида неметала у води;</p> <p>- пише формуле, називе киселине и једначине електролитичке дисоцијације неорганских киселина.</p>						
3.	<p>- именује соли на основу назива и валенце киселинског остатка;</p> <p>- пише једначине хемијских реакција за добијање соли;</p> <p>- користи пропорције и израчунава масу и количину супстанце;</p> <p>- пише реакције дисоцијације соли и одређује катјоне и анјоне;</p> <p>- наводи примену одговарајућих соли у свакодневном животу.</p>	<p>Соли/ Добијање соли. Формуле соли и називи. Дисоцијација соли. Физичка и хемијска својства соли. Примена соли. Демонстрациони огледи: реакције неутрализације хлороводоничне киселине и раствора натријум-хидроксида; реакција метала и киселине; хемијске реакције соли. Лабораторијска вежба IV: добијање соли и испитивање растворљивости различитих соли у води.</p>	3	5	8	<p>Биологија (Грађа ћелије. Популација и ланци исхране. Одговорност за сопствено здравље.) Географија (Рудници у Србији).</p>	<p>- компетенција за учење; - комуникација; - сарадња; - одговоран однос према околини; - дигитална компетенција.</p>
4.	<p>- одређује физичка и хемијска својства органских једињења;</p> <p>- пише формуле органских једињења у зависности од врсте низа и хемијске везе;</p> <p>- наводи примену органских једињења;</p> <p>- именује и пише формуле функционалних група;</p>	<p>Органска једињења и њихова општа својства/ Својства атома угљеника. Многобројност и општа својства органских једињења. Функционалне групе и класе органских једињења. Демонстрациони огледи: упоређивање својстава органских и неорганских једињења; доказивање угљеника у органским супстанцама.</p>	2	1	3	<p>Биологија (Одговорност за сопствено здравље.)</p>	<p>- компетенција за учење; - комуникација; - решавање проблема; - одговоран однос према здрављу.</p>

	<p>- пише назив класе органских једињења на основу функционалне групе;</p> <p>- одређује масене проценте свих класа органских једињења.</p>						
5.	<p>- класификује угљоводонике на основу назива;</p> <p>- наводи примену нафте и деривата у свакодневном животу;</p> <p>- пише формуле и називе алкил-група;</p> <p>- примењује правила за давање назива алкана са разгранатим низом;</p> <p>- одређује физичка својства угљоводоника;</p> <p>- пише једначине хемијских реакција адиције, сагоревања, супституције и полимеризације и израчунава масу и количину супстанце.</p>	<p>Угљоводоници/ Подела угљоводоника. Нафта и земни гас. Номенклатура угљоводоника. Изомерија угљоводоника. Физичка својства угљоводоника. Хемијска својства угљоводоника. Демонстрациони огледи: испитивање растворљивости и сагоревање п-хексана; разликовање засићених и незасићених ацикличних угљоводоника. Лабораторијска вежба V: састављање модела молекула угљоводоника, писање структурних формула и именовање угљоводоника</p>	5	5	10	<p>Биологија (Грађа ћелије. Техника и технологија</p>	<p>- компетенција за учење;</p> <p>- сарадња;</p> <p>- комуникација;</p> <p>- решавање проблема;</p> <p>- дигитална компетенција;</p> <p>- одговоран однос према околини;</p> <p>- естетичка компетенција.</p>
6.	<p>- пише молекулске и рационалне структурне формуле алкохола, карбоксилних киселина и масних киселина;</p> <p>- примењује правила за давање назива органских једињења с кисеоником;</p> <p>- на конкретним примерима користи пропорцију и изводи потребна израчунавања;</p> <p>- наводи примену органских једињења с кисеоником у свакодневном животу;</p>	<p>Органска једињења с кисеоником/ Алкохоли. Номенклатура, својства и примена. Алкохоли. Добијање и хемијска својства. Карбоксилне киселине. Номенклатура и примена. Масне киселине. Карбоксилне киселине. Физичка и хемијска својства. Естри. Номенклатура, својства и примена. Демонстрациони огледи: добијање алкохола алкохолним врењем; доказивање киселости карбоксилних киселина; лабораторијско добијање и испитивање својстава етил-етаноата. Лабораторијска вежба VI: физичка и хемијска својства органских једињења с кисеоником.</p>	5	5	10	<p>Биологија (Болести зависности.) Физичко васпитање (Правилна исхрана и редовна физичка активност.)</p>	<p>- компетенција за учење;</p> <p>- комуникација;</p> <p>- решавање проблема;</p> <p>- естетичка компетенција;</p> <p>- одговоран однос према здрављу.</p>

	- пише једначине хемијских реакција естерификације и именује естре поштујући правила.						
7.	- описује физичка и хемијска својства масти и уља, протеина, витамина и угљених хидрата; - пише једначине хемијских реакција сапонификације, естерификације и каталитичке хидрогенизације; - израчунава моларну масу биолошки важног органског једињења, масу или процентни састав; - наводи заступљеност у природи и улогу биолошки важних једињења и доводи у везу са здрављем и правилном исхраном људи.	Биолошки важна органска једињења/ Масти и уља. Угљени хидрати. Амино-киселине. Протеини. Витамини. Демонстрациони огледи: сапонификација масти – сапуни. Лабораторијска вежба VII: испитивање растворљивости масти и уља и угљених хидрата у води. Лабораторијска вежба VIII: доказивање скрба. Лабораторијска вежба IX: денатурација протеина.	4	6	10	Биологија (Исхрана и типови исхране. Одговорност за сопствено здравље. Правилна исхрана. Популација и ланци исхране.) Физичка и здравствена култура (Физичко вежбање и спорт.)	- компетенција за учење; - комуникација; - одговоран однос према здрављу.
8.	- рукује супстанцама и комерцијалним производима у складу са ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи; - критички процењује последице људских активности који доводе до загађења воде, ваздуха и земљишта; - наводи загађујуће супстанце и описује њихов утицај на животну средину; - објашњава значај планирања и решавања проблема животне средине.	Заштита животне средине и зелена хемија/ Загађивачи, загађујуће супстанце и последице загађења. Рециклажа. Зелена хемија.	3	4	7	Географија (Воде на земљи. Угроженост и заштита живог света. Фактори размештаја индустрије, индустријски простори у свету и утицај индустрије на животну средину.) Биологија (Екологија)	- компетенција за учење; - комуникација; - одговоран однос према околини; - дигитална компетенција.

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	<p>- посматрање својстава супстанци и промене у огледу које изводи наставник;</p> <p>- анализа резултата огледа и њихово повезивање са претходним експерименталним искуством и постојећим теоријским знањем;</p> <p>- формулисање претпоставки;</p> <p>- планирање огледа;</p> <p>- извођење огледа уз безбедно руковање лабораторијским посуђем, прибором и хемикалијама;</p> <p>- бележење резултата огледа;</p> <p>- извођење закључака;</p> <p>- дискутовање;</p> <p>- решавање рачунских задатака, при чему се израчунавања могу повезати са експерименталним радом.</p> <p>Активности наставника:</p> <p>- изводи демонстрационе огледе;</p> <p>- објашњава хемијске појмове;</p> <p>- пише и изједначава једначине хемијских реакција;</p> <p>- пише формуле оксида, база, хидроксида и соли на основу сталне и променљиве валенце елемената;</p> <p>- израчунава масу, количину супстанце, број молекула и запремину;</p> <p>- Луисовим симболима представља настајање хемијске везе у молекулима елемената и једињења;</p> <p>- именује најважније представнике угљоводоника и органских једињења са кисеоником.</p> <p>Активности ученика:</p> <p>- пишу податке и усвајају нове хемијске појмове;</p>	<p>- ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма напретка и у потпуности самостално испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа уз висок степен ангожавања, добија оцену одличан (5).</p> <p>- ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа уз малу помоћ наставника, добија оцену врло добар (4).</p> <p>- ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњава захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, добија оцену добар (3).</p> <p>- ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, добија оцену довољан (2).</p> <p>- ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1).</p>	<p>- на основу демонстрационих огледа: ученичка запажања, објашњења и закључци (формативно оцењивање);</p> <p>- повезивање и примењивање научних појмова у контекстима обухваћеним демонстрационим огледима;</p> <p>- сви нивои презентовања хемијских садржаја: макроскопски, честични и симболички ниво;</p> <p>- сумативно оцењивање: усмене провере, писмене провере и практичан рад.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - класификују метале, неметале, оксиде, киселине, базе и соли; - пишу и изједначавају различите типове хемијских једначина (неорганска и органска хемија); - на основу сталне и променљиве валенце пишу формуле оксида и соли; - примењују основна правила рада у хемијској лабораторији и изводе експеримент; - на основу експеримента изводе закључке и објашњавају физичка и хемијска својства одговарајућих супстанци; - изводе стехиометријска израчунавања. 		
--	--	--

ДОПУНСКА И ДОДАТНА НАСТАВА - ХЕМИЈА

<i>Р.бр.</i>	<i>НАСТАВНЕ ТЕМЕ</i>	<i>БРОЈ ЧАСОВА</i>	
		<i>ДОПУНСКА НАСТАВА</i>	<i>ДОДАТНА НАСТАВА</i>
<i>1.</i>	<i>Метали, оксиди и хидроксиди</i>	<i>4</i>	<i>4</i>
<i>2.</i>	<i>Неметали, оксиди и киселине</i>	<i>4</i>	<i>4</i>
<i>3.</i>	<i>Соли</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
<i>4.</i>	<i>Органска једињења и њихова општа својства</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>5.</i>	<i>Угљоводоници</i>	<i>3</i>	<i>3</i>
<i>6.</i>	<i>Органска једињења са кисеоником</i>	<i>3</i>	<i>3</i>

32.9. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

ПРЕДМЕТ: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

РАЗРЕД: 8.

ЦИЉ: Оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 34

УЏБЕНИЦИ: Информатика и рачунарство за осми разред основне школе, Милош Папић, Далибор Чукљевић, Вулкан издаваштво

ЛИТЕРАТУРА: : Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања

("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 2/2010, 3/2011 - др. правилник, 8/2013, 5/2014, 11/2016, 7/2017, 12/2018, 10/2019 и 3/2020),

Методика информатичког образовања, проф. др Драго Бранковић и проф. др Данимир Мандић

Р.бр	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА					КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕД МЕТНИХ КОМПЕТЕНЦ ИЈА
			ОБР.	ВЕЖ.	ОБР/ ВЕЖ	ПРОВ ЕРА	УКУП		
	– унесе и мења податке у табели; – разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање статистика; – графички представи податке на одговарајући начин; – примени основне функције формирања табеле, сачува је у пдф формату; – приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа	ИКТ (Радно окружење програма за табеларне прорачуне. Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....). Формуле и функције. Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података. Графичко представљање података. Формирање табеле (вредности и ћелија). Рачунарство у облаку – дељене табеле)	1	4	5	1	11	Енглески језик (Радно окружење програма за табеларне прорачуне) Математика (Формуле и функције. Примена формула за израчунавање статистика)	Дигитална компетенција; Компетенција за учење

	– наведе потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – повеже ризик на интернету и кршења права деце; – објасни појам „отворени подаци”; – објасни појам вештачке интелигенције својим речима; – наведе примере коришћења вештачке интелигенције у свакодневном животу; – објасни утицај вештачке интелигенције на живот човека;	Дигитална писменост (Заштита личних података. Права детета у дигиталном добу Отворени подаци. Појам и примена вештачке интелигенције Садашњост и будућност вештачке интелигенције – етичка питања)	2	2		1	5	Енглески језик (Заштита личних података, Појам и примена вештачке интелигенције)	Дигитална компетенција; Рад са подацима и информацијама
	– успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци; – унесе серију (низ) података; – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по	Рачунарство (Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...). Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање). Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно	1	5	7	1	14	Енглески језик (Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података) Математика (Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање)	Дигитална компетенција, Рад са подацима и информацијама

	врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...); –	записаних података. Анализе табеларно записаних података Обраде табеларно записаних података)							
	- сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате; - вреднује процес и резултате пројектних активности.	Истраживачки пројекат Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). Отворени подаци. Инфографик. Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.		4			4		

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
-------	--	-----------------------	--

<p>Практичан рад уз примену ИКТ-а; повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима; кроз дискусију са ученицима одабирати адекватне алате, концепте и стратегије за реализацију одређених активности; пројектни задаци;</p> <p>Дискутовати о могућим начинима прикупљања података, обраде прикупљених података, представљања података и преношења информација уз помоћ дигиталних уређаја у савременом друштву. Описати значење појма аутоматске обраде података и укратко описати различите могућности аутоматске обраде података. Представити изабрани програм за табеларне прорачуне и његову примену у различитим областима. Увести концепт радне табеле у изабраном програму, са освртом на раније употребљаване табеле за представљање података у програмима за обраду текста и/или израду мултимедијалних презентација. Увести појмове: радна свеска, радни лист (радна табела, табела), ћелија (поље), ред (врста), колона и опсег (распон) ћелија. Приказати могућност сакривања и поновног приказивања редова и колона табеле, као и могућност поделе приказа табеле. Показати прелом страница једног листа радне табеле када прелазе оквире формата штампане странице и објаснити чување табеле у PDF формату.</p> <p>Представити поступак који се примењује приликом сортирања, на примеру сортирања нумеричких и текстуалних података. Приказати употребу функција SUM, COUNT, MAX, MIN, AVERAGE. Представити могућности креирања различитих типова графика. Наставник треба да упозна ученике како се користе подаци које о корисницима интернета, њиховим активностима и понашању, прикупљају претраживачи интернет страница, саме интернет странице и друштвене мреже. Посебну пажњу треба посветити креирању личног профила ученика на интернету, било да је у питању играње видео-игара, друштвене мреже или веб-сајтови за учење. Наставник треба да упозна ученике и са правима детета прописаним Конвенцијом о правима детета и појасни да се она односе и на дигитално окружење. Приближити појам вештачке интелигенције као гране науке која тежи стварању „интелигентних</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (графички представља податке на одговарајући начин; примењује основне функције формирања табеле, објашњава утицај вештачке интелигенције на живот човека, графички представља низове података, врши основне анализе и обраде табеларних података); – Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа уз малу помоћ наставника (графички представља податке на одговарајући начин; примењује основне функције формирања табеле, повеже ризик на интернету и кршења права деце, графички представља низове података, врши основне анализе и обраде табеларних података); – Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа (уноси и мења податке у табели; разликује типове података у ћелијама табеле, наводи потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, уноси серију (низ) података; врши једноставне анализе низа података); 	<p>- писмене провере знања (15-минутне провере)</p> <ul style="list-style-type: none"> - усмено испитивање; - практичан рад; - активност на часу; - домаћи задаци; - пројектни/семинарски задаци; - вредновање успеха на различитим нивоима такмичења
--	--	---

<p>програма и машина” којима се жели достизање свих нивоа људске интелигенције и што реалније симулирање људског понашања. Осим у програмима за табеларна израчунавања анализу података могуће је вршити и у специјализованим програмским језицима и окружењима. У данашње време најпопуларнија окружења тог типа су Jupyter/Python, R studio и Matlab тј. Octave. Овај приступ анализи података често не одмеђује него допуњује програме за табеларна израчунавања. Приказати како се у програмском језику могу унети низови података разног типа. Приказати ученицима основне начине анализе низова података. Приказати ученицима могућност визуализације низова података у различитим облицима. Приказати поступак анализе појединачних колона табеле или групе колона. Приказати поступак сортирања табеле на основу неког кључа (вредности неке колоне), филтрирање табеле.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области, уз помоћ наставника (уноси и податке у табели; разликује типове података у ћелијама табеле, наводи потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, врши једноставне анализе низа података); – Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из информатике ни уз помоћ наставника. 	
--	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ИКТ	1
2.	Дигитална писменост	1
3.	Рачунарство	2

ДОДАТНА НАСТАВА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ИКТ	1
2.	Дигитална писменост	1
3.	Рачунарство	2

33.10. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА**ПРЕДМЕТ: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА**

ЦИЉ: учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68

УЦБЕНИЦИ: Техника и технологија за 8. Разред, Дубравка Петровић, Вулкан знање

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 2/2010, 3/2011 - др. правилник, 8/2013, 5/2014, 11/2016, 7/2017, 12/2018, 10/2019 и 3/2020),

Р. бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕТЕМЕ/САДРЖАЈ И	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОГ	ВГ	УК		
1.	– процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; – анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; – образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; – повеже професије (занимања) у области електротехнике и		ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. Електрична инсталација-опасност и мере заштите. Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност. Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.	4	2	6	Српски језик Комуникација, текстови Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник, садржаји из те области Физика електротехника мехатроника Биологија Екологија Ликовна култура Илустрације, анимације	компетенција за учење комуникација одговоран однос према околина одговоран однос према здрављу рад са подацима и информацијама сарадња дигитална компетенција

	мехатронике са сопственим интересовањима;							
2.	упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним; – разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима;		<p>САОБРАЋАЈ</p> <p>Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике.</p> <p>Хибридна возила.</p> <p>Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима.</p> <p>Основи телекомуникација.</p>	5	1	6	<p>Српски језик</p> <p>Комуникација, текстови</p> <p>Информатика и рачунарство</p> <p>Дигитални уџбеник, садржаји из те области</p> <p>Физика</p> <p>електротехника</p> <p>мехатроника</p> <p>Биологија</p> <p>Екологија</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Илустрације, анимације</p>	<p>компетенција за учење комуникација</p> <p>одговоран однос према околини</p> <p>одговоран однос према здрављу</p> <p>рад са подацима и информацијама</p> <p>решавање проблема</p> <p>сарадња</p> <p>дигитална компетенција</p>
3.	користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе; – класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола; – састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса;		<p>ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p> <p>Основне компоненте ИКТ уређаја.</p> <p>Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ.</p> <p>Основни симболи у електротехници.</p> <p>Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола.</p> <p>Израда и управљање електромеханичким моделом.</p>	4	10	14	<p>Српски језик</p> <p>Комуникација, текстови</p> <p>Информатика и рачунарство</p> <p>Дигитални уџбеник, садржаји из те области</p> <p>Физика</p> <p>електротехника</p> <p>мехатроника</p> <p>Биологија</p> <p>Екологија</p> <p>Енглески језик</p> <p>терминологија</p>	<p>компетенција за учење комуникација</p> <p>одговоран однос према околини</p> <p>одговоран однос према здрављу</p> <p>рад са подацима и информацијама</p> <p>решавање проблема</p> <p>сарадња</p> <p>дигитална компетенција</p>
4.	објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; – анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; – разликује елементе кућне електричне инсталације; –		<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p> <p>Електроенергетски систем.</p> <p>Производња, трансформација и пренос електричне енергије.</p> <p>Обновљиви извори електричне енергије.</p> <p>Електроинсталациони материјал и прибор.</p>	18	4	22	<p>Српски језик</p> <p>Комуникација, текстови</p> <p>Информатика и рачунарство</p> <p>Дигитални уџбеник, садржаји из те области</p> <p>Физика</p> <p>електротехника</p> <p>мехатроника</p>	<p>компетенција за учење комуникација</p> <p>одговоран однос према околини</p> <p>одговоран однос према здрављу</p> <p>рад са подацима и информацијама</p> <p>решавање проблема</p> <p>сарадња</p> <p>дигитална компетенција</p>

	повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; – користи мултиметар; – анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом; – класификује електронске компоненте на основу намене; – аргументује значај рециклаже електронских компоненти		Кућне електричне инсталације. Састављање електричних кола Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром. Електричне машине. Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. Основни електронике. Рециклажа електронских компоненти.				Биологија Еколоиџија Ликовна култура Илустрације, анимације	
5.	самостално/тимски истражује и осмишљава пројекат; – креира документацију, развије и представи бизнис план производа; – састави производ према осмишљеном решењу; – састави и управља једноставним школским роботом уз примену вештачке интелигенције; – представи решење готовог производа/модела; – процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта.		КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ Моделовање електричних машина и уређаја. Огледи са електропанелима. Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. Израда и коришћење једноставног школског робота управљаним вештачком интелигенцијом. Рад на пројекту: – израда производа/модела; – управљање моделом; – представљање производа/модела	1	19	20	Српски језик Комуникација, текстови Информатика и рачунарство Дигитални уџбеник, садржаји из те области Физика електротехника мехатроника Биологија Еколоиџија Ликовна култура Илустрације, анимације Математика Конструкције, прорачуни	компетенција за учење комуникација одговоран однос према окоolini одговоран однос према здрављу рад са подацима и информацијама решавање проблема сарадња дигитална компетенција

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
-------	--	-----------------------	---

1.	<p>ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>У области животно и радно окружење, обрађују се садржаји првенствено везани за електротехнику, рачунарство и мехатронику. Уз помоћ различитих медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати развој ових грана технике као и њихову међусобну повезаност. Путем примера навести ученике да анализирају утицај развоја наведених области на савремен начин живота.</p>	<p>Одличан (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке -образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству -повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са својим интересовањима <p>Врло добар (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> уме да дефинише појам електротехнике и мехатронике - објашњава могућности настанка струјног удара -енергетска ефикасност -наброји занимања у електротехници и објасни која спадају у трогодишња а која у четворогодишња занимања <p>Добар (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - уме да објасни појам електротехнике и мехатронике - наброји нека занимања у електротехници -дефинише енергетску ефикасност и штедњу <p>Довољан (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> -наброји електротехничке апарате и уређаје које има у домаћинству и које су опасности при неправилном коришћењу . зна како се може уштедети енергија и које су опасности при неправилном коришћењу <p>Недовољан (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника. 	<p>Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења</p> <p>Ученик у току школске године може добити оцене на основу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - писмених петнаестоминутних провера знања (у штампаном или електронском облику) - усменог испитивања;
2.	<p>САОБРАЋАЈ</p> <p>Преглед карактеристика класичних саобраћајних средстава треба заокружити електронским подсистемима, као и конструкцијама и функцијама средстава на електрични погон и хибридни возила. Препоручује се да ученици самостално, путем доступних извора знања, истраже предности и недостатке возила на електрични и хибридни погон и упореде их са конвенционалним возилима</p>	<p>Одличан (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> упореди карактеристике електричних и хибридни саобраћајних средстава са конвенционалним - разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима - користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе <p>Врло добар (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> -наброји и зна карактеристика саобраћајних средстава на електрични погон - објашњава појам хибридно возило - Ојашњава и препознаје електричне и електронске уређаје у моторним возиолима <p>Добар (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - појам и врсте саобраћаја, - да наброји електрична саобраћајна средства -хибридно возило -електрични уређаји у моторним возилима – набројати 	<p>Ученик у току школске године може добити оцене на основу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - писмених петнаестоминутних провера знања (у штампаном или електронском облику) - усменог испитивања;

		<p>Довољан (2) уз помоћ, зна поделу саобраћаја</p> <ul style="list-style-type: none"> - на фотографијама покушава да препозна електрична саобраћајна средства <p>Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - активности на часу; - домаћих задатака; - израде презентација; - израде графичких радова; - практичног рада / рада у тиму - пројектних задатака, - вредновања успеха на различитим нивоима такмичења. <p>Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.</p> <p>Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.</p> <p>Сваку оцену (област) ученици могу да поправе и закључна оцена се изводи на основу аритметичке средине свих оцена у току полугодишта.</p>
3.	<p>ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ Упознати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање. Приликом реализације ове активности користити једноставне шеме. Демонстрирати рад са софтвером за симулацију рада електричних кола примереним узрасту и предзнањима ученика. Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања</p>	<p>Одличан (5) класификује компоненте ИКТ уређаја према намени</p> <ul style="list-style-type: none"> - процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ - црта електричне шеме правилно користећи електротехничке симболе - користи софтвере за симулацију рада електричних кола - састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса - континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења <p>Врло добар (4) наброји компоненте ИКТ уређаја, поједине и објасни</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме процес управљања помоћу ИКТ уређаја - црта основне симболе у електротехници - на електричним шемама црта симболе и чита их - користи софтвере за симулацију рада електричних кола - саставља електротехнички модел - самостално уочавање и исправљање грешака <p>Добар (3) зна да наброји ИКТ уређаје</p> <ul style="list-style-type: none"> - црта основне симболе у електротехници - на једноставном струјном колу покаже симболе - у једноставним софтверима за симулацију струјних кола нацрта једноставна струјна кола - исправљање грешака уз наставникову помоћ <p>Довољан (2) Препознаје делове рачунара</p> <ul style="list-style-type: none"> - скицира неке од електротехничких симбола - прецртава струјно коло и пише елементе тог кола - у програму за симулацију струјних кола покушава да повеже струјно коло - самосталност у раду, тражење и прихваћање помоћи и савета <p>Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	
4.	<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА На почетку изучавања ове области упознати ученике, на информативном нивоу, са електроенергетским системом наше земље.</p>	<p>Одличан (5) на задатим примерима објаснити поступке добијања електричне енергије и из чега се састоји преносна мрежа. - примена електроинсталационих материјала и прибора у кућним електричним инсталацијама, -основне делове инсталације представља симболима -повеже</p>	

	<p>Шта га чини, које су потребе за електричном енергијом, а који потенцијали за производњу којима располажемо. Производњу, трансформацију и пренос електричне енергије објаснити уз помоћ мултимедије. У најкраћим цртама објаснити хидроелектране, термоелектране и нуклеарне електране, значај трансформисања електричне енергије у трансформаторским станицама, као и пренос електричне енергије далеководима и нисконапонском електричном мрежом, од произвођача до потрошача.</p> <p>Наставни облици: Фронтални, индивидуални, групни, у пару</p> <p>Наставне методе: Дијалогска, амбијентално учење метода рада на тексту, методе демонстрације, илустрације, активног учења, олуја идејаучење путем открића,</p> <p>Наставна средства: Непосредно окружење ,природни ресурси Штампани и е- уџбеник, рачунар, интернет, књиге, илустрације, видео записи, материјал за рад</p> <p>Активности наставника: осмишљава и организује рад, започиње и води разговор, чита, слуша, мотивише ученике, прати процењује њихов рад</p> <p>Активности ученика: Посматра, бележи, слуша, учествује у разговору, анализира, сарађује у групи, решава задатке из е уџбеника,, конструише, моделира, учествује у пројекту</p>	<p>електрично и/или електронско коло према задатој шеми - користи мултиметар -анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом - класификује електронске елементе -аргументује значај рециклаже</p> <p>- од елемената из конструкторских комплекта саставља електрична кола и електро моделе</p> <p>Врло добар (4)</p> <p>објаснити поступак добијања електричне енергије и начине преноса и алтернативне изворе енергије. -објаснити основне електроинсталационе материјале, својства и примена - разликује елементе кућне електричне инсталације -повезује струјно коло од елемената из комплекта према задатој шеми - објашњава рециклажу електронског отпада -класификује електронске елементе -употреба конструкторског комплекта за израду вежби</p> <p>Добар (3)</p> <p>производња и пренос електричне енергије, алтернативни извори енергије. - електроинсталациони материјали: проводници, инсталационе цеви, сијалица , прекидач, прикључница утикач, осигурач и електрично бројило – испричати о њима нешто -покушава да повеже струјно коло. -објашњава шта је електронски отпад</p> <p>Довољан (2)</p> <p>препознати електро инсталациони материјал(проводник, инсталационе цеви, кутије, сијалично грло, сијалица, прекидач, прикључница, утикач) -у кућној инсталацији препознаје електро материјале -у повезаном струјном колу препознаје елементе кола. -покушава да објасни реч рециклажа</p> <p>Недовољан (1)</p> <p>– ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа ни уз помоћ наставника.</p>	
5.	<p>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ</p> <p>Ова област је сложенија јер се у њој по вертикали повезују садржаји како претходних разреда тако и осмог разреда. У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине кроз моделовање електричних машина и уређаја. То је неопходно пошто се та</p>	<p>Одличан (5)</p> <p>Самостално на задатим примерима објашњава поступке добијања електричне енергије и из чега се састоји преносна мрежа. - примена електроинсталационих материјала и прибора у кућним електричним инсталацијама, -основне делове инсталације преставља симболима -повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми - користи мултиметар -анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом - класификује електронске елементе -аргументује значај рециклаже</p> <p>- од елемената из конструкторских комплекта саставља електрична кола и електро моделе</p>	

	знања и вештине појављују и у реализацији делова пројекта.	<p style="text-align: center;">Врло добар (4)</p> <p>самостално/тимски истражује и осмишљава пројекат</p> <ul style="list-style-type: none"> - креира документацију, - рад са конструкторима из области електротехнике и електронике - рад на рачунару, - једноставније електро моделе представља као пројекат (зујалица, електромотор, модел грејача..) <p style="text-align: center;">Добар (3)</p> <p>дефинише пројекат</p> <ul style="list-style-type: none"> - електрични апарати уређаји у домаћинству - користи комплет материјала за 8раз. и повезује једноставна струјна кола - ради задате вежбе уз помоћ наставника <p style="text-align: center;">Довољан (2)</p> <p>Зна да наброји електричне апарате и уређаје у домаћинству и препознаје их на слици,</p> <ul style="list-style-type: none"> - покушава да повеже струјно коло - уме да покаже електромотор, батерију, прекидач 	
--	--	--	--

ДОДАТНА НАСТАВА:

Циљ додатне наставе: Проширивање и продубљивање знања стечених на часовима редовне наставе; развијање интересвања за техничку културу

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 34

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	Животно и радно окружење	2
2.	Саобраћај	4
3.	Техничка и дигитална писменост	6
4.	Ресурси и производња	6
5.	Конструкторско моделовање	6
6.	Припреме и учешће на такмичењима	10

СЕКЦИЈА

Циљ наставе: обухвата развијање осећања припадности колективу – тимски рад, толеранције, дисциплине, поштовања, различитости и правила понашања, развијање одговорности и пружање помоћи у смислу вршњачког учења и сарадње; развијање вештина техничког цртања, моделовања, руковања једноставним алатима као и дигиталним уређајима.

Уџбеник за реализацију програма:

РЕД.БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	Израда годишњег школског листа „Младост“		6		6	Примењују предзнања из рачунарске графике користе различите информационо комуникационе уређаје програме	септембар и октобар	Знају алгоритам од припреме за штампање до оштампаног школског листа
II	Техничка подршка у организацији свечане приредбе поводом дана школе		2		2	Користе различите информационо комуникационе уређаје, повезују их у целину	октобар	Знају да користе и повезују ИКТ уређаје водећи рачуна о безбедном и сигурном коришћењу
III	Обележавање светског дана пешака (6.октобар)		2		2	Израђују алгоритам , износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују практичне	октобар	Ученик зна самостално да се сналази у саобраћају као пешак и бициклиста

						радове, представљају своје радове, пласирају производ на тржиште		поштујући саобраћајна правила и прописе.
IV	Примена предузетништва у настави (Новогодишњи и божићни базар)	1	5		6	Израђују алгоритам, износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују практичне радове, представљају своје радове, пласирају производ на тржиште	новембар, децембар	Ученик користи лакообрадиве материјале и одговарајуће алате и машине; своју идеју реализују у производ спреман за пласирање на тржиште
V	Израда краткометражног филма и презентација о Светом Сави	1	3		4	Примењују предзнања о животу и делу Св. Саве и налазе нове податке везане за ову тему	децембар, јануар	Знају да обрађују податке у програмима за обраду текста, слика, звука и видеа
VI	Примена предузетништва у настави (Васкршњи базар)	1	5		6	Израђују алгоритам, износе своје идеје, истражују, прикупљају информације, размењују мишљења, договарају се, израђују паное, представљају своје радове, анализирају и износе критике	март, април	Ученик користи лакообрадиве материјале и одговарајуће алате и машине; своју идеју реализују у производ спреман за пласирање на тржиште
VII	Седмица посвећена обележавању Дана планете земље (22.4)	1	5		6	Одржавају предавање, објашњавају, питају, интересују се, израђују евалуационе упитнике	април	Ученик зна које мере и на који начин их треба предузети ради

								очувања планете Земље
VIII	Вршњачка едукација о правилном и безбедном коришћењу интернета		2		2	Одржавају предавање, објашњавају, питају, интересују се, израђују евалуационе упитнике	мај, јун	Ученик зна како на безбедан и сигуран начин да користи интернет

32.11 ЛИКОВНА КУЛТУРА

ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 8.

ЦИЉ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да израђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 34

РАЗРЕД: 8

УЧБЕНИЦИ: - Ликовна култура за 8.разред основне школе -Соња Филиповић, Клетт2021,

ЛИТЕРАТУРА: Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021)

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ /САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМ А	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТ НИХ КОМПЕТЕНЦИЈ А
			ОГ	ВГ	УК		
1.	користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; – обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи;	Композиција -простор и перспектива ,- примена принципа компоновања	9	15+1	25	Математика Техника технологија Српски језик Музичка	и Рад са подацима и информацијама Решавање проблема

	<ul style="list-style-type: none"> – користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; – примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; – на примерима из свакодневног живота и на уметничким делима уочава принципе компоновања: ритам, контраст, доминанту, градацију, равнотежу, јединство и хармонију; – реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи с другима; – дискутује аргументовано о својим радовима и радовима других ученика уважавајући различита мишљења; – разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; 					култура Историја	Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Дигитална компетенција
2.	<ul style="list-style-type: none"> -користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; – користи, сам или у сарадњи с другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације; – представи своје радове и радове других ученика кратко, аргументовано и 	Наслеђе -трагом наше прошлости -заштита и промоција културног наслеђа	1	3	4	Српски језик Музичка култура Историја	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка

	<p>афирмативно;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; – разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље; – развија позитиван став према светској и националној културној баштини. 						<p>компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Дигитална компетенција</p>
3.	<ul style="list-style-type: none"> -користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; – користи, сам или у сарадњи с другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику; – прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; – бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; – представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно. 	<p>Комуникација</p> <ul style="list-style-type: none"> -декодирање слике -визуелна метафорика -визуелна комуникација 	2	3	5	<p>Математика</p> <p>Техника и технологија</p> <p>Српски језик</p> <p>Музичка култура</p> <p>Историја</p> <p>Информатика</p>	<p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Дигитална компетенција</p>

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНИСТИ ИСХОДА
1.	<p>- Програмски садржај се остварује на следећи начин: кроз активност наставника и ученика</p> <p>-</p> <p>- Наставник на часу :</p> <p>- користи наставне методе :</p> <p>- Вербално-текстуална</p> <p>- Показивачка метода сазнања кроз праксу</p> <p>- Проблемска и откривачка метода</p> <p>- Метода сазнавања кроз праксу</p> <p>Наставна средства:</p> <p>-репродукције уметничких дела,</p> <p>-ученички радови</p> <p>-рачунар и, видео-бим, интернет</p> <p>-Дефинише активности и садржаје , креираи реализује час, учествује у разговору (поставља питања и одговара на њих), даје објашњења, прати и подстиче рад ученика. Подстиче ученике на мисаону активност</p> <p>.</p> <p>Ученик на часу:</p> <p>- Активно слуша;</p> <p>- Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје;</p> <p>- Повезује предходно стечена знања са новим знањима;</p> <p>- Формулише и размењује своје идеје са другима;</p> <p>- Уочава, дефинише и прецизира проблем;</p> <p>- Учествује у обнављању градива;</p> <p>- Мисаоно се ангажује;</p> <p>Користи своја постојећа знања и искуства за рад. Слика, црта, ваја...</p> <p>Основни ниво (2)</p> <p>ЛК.111. разликује и користи основне медије и материјали</p>	<p>-ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5)</p> <p>- ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар (4);</p> <p>- ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар (3);</p> <p>- ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика, добија оцену довољан (2);</p> <p>- ученик који не остварује минималан напредак у</p>	<p>Елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p> <p>- Однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...);</p> <p>- Однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...);</p> <p>- Однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...);</p> <p>- Разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...);</p> <p>- Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...);</p> <p>- Оригинално (оригиналан је у односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...);</p> <p>- Вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...);</p> <p>- Употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику)...</p>

<p>2. елементи ,принци (теме и мотиви,идеје...)визуелних уметности</p> <p>3. описује разлике које уочава на уметничким делима</p> <p>Средњи ниво(3),(4) ЛК:2.1.1-познаје и користи у свом раду основне изражајне могућности савремених медија</p> <p>ЛК.2.1.1. • образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)</p> <p>ЛК.2.1.2. и ЛК.2.2.2. • одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт</p> <p>ЛК.2.2.1. • лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст</p> <p>Напредни ниво (5)</p> <p>познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности</p> <p>ЛК.3.1.1. • одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.1.2. и ЛК.3.2.1. • изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат Рад му се издваја од осталих</p>	<p>савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1).</p>	
--	--	--

<p>2.</p>	<p>- Програмски садржај се остварује на следећи начин: кроз активност наставника и ученика</p> <p>-</p> <p>- Наставник на часу :</p> <p>- користи наставне методе :</p> <p>- Вербално-текстуална</p> <p>- Показивачка метода сазнања кроз праксу</p> <p>- Проблемска и откривачка метода</p> <p>- Метода сазнавања кроз праксу</p> <p>Наставна средства:</p> <p>-репродукције уметничких дела,</p> <p>-ученички радови</p> <p>-рачунар и, видео-бим, интернет</p> <p>Наставник на часу:</p> <p>-Дефинише активности и садржаје ,креираи реализује час, учествује у разговору (поставља питања и одговара на њих), даје објашњења, прати и подстиче рад ученика. Подстиче ученике на мисаону активност</p> <p>.</p> <p>Ученик на часу:</p> <p>- Активно слуша;</p> <p>- Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје;</p> <p>- Повезује предходно стечена знања са новим знањима;</p> <p>- Формулише и размењује своје идеје са другима;</p> <p>- Уочава, дефинише и прецизира проблем;</p> <p>- Учествује у обнављању градива;</p> <p>- Мисаоно се ангажује;</p> <p>Користи своја постојећа знања и искуства за рад.</p>	<p>ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5)</p> <p>- ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар (4);</p> <p>- ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар (3);</p> <p>- ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика, добија оцену довољан (2)</p> <p>- ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан</p>	<p>Елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p> <p>- Однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...);</p> <p>- Однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...);</p> <p>- Однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...);</p> <p>- Разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...);</p> <p>- Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...);</p> <p>- Оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...);</p> <p>- Вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...);</p> <p>- Употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику)...</p>
-----------	---	--	--

		(1).	
3.	<p>- Програмски садржај се остварује на следећи начин: кроз активност наставника и ученика</p> <p>-</p> <p>- Наставник на часу :</p> <p>- користи наставне методе :</p> <p>- Вербално-текстуална</p> <p>- Показивачка метода сазнања кроз праксу</p> <p>- Проблемска и откривачка метода</p> <p>- Метода сазнавања кроз праксу</p> <p>Наставна средства:</p> <p>-репродукције уметничких дела,</p> <p>-ученички радови</p> <p>-рачунар и, видео-бим, интернет</p> <p>Наставник на часу:</p> <p>-Дефинише активности и садржаје ,креираи реализује час,учествује у разговору(поставља питања и одговара на њих),даје објашњења,прати и подстиче рад ученика.Подстиче ученике на мисаону активност</p> <p>.</p> <p>Ученик на часу:</p> <p>- Активно слуша;</p> <p>- Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Узнаје нове наставне садржаје;</p> <p>- Повезује предходно стечена знања са новим знањима;</p> <p>- Формулише и размењује своје идеје са другима;</p> <p>- Уочава, дефинише и прецизира проблем;</p> <p>- Учествује у обнављању градива;</p> <p>- Мисаоно се ангажује;</p> <p>Користи своја постојећа знања и искуства за рад.</p>	<p>ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5)</p> <p>- ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар (4);</p> <p>- ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар (3);</p> <p>- ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већ делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и</p>	<p>Мотивациони разговори који подстичу интересовање, одушевљење, имагинацију и позитивну емотивну реакцију, као и настава која обезбеђује задовољство ураду. Кратко упутство и савети током рада.</p> <p>Елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p> <p>- Однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...);</p> <p>- Однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...);</p> <p>- Однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...);</p> <p>- Разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...);</p> <p>- Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...);</p> <p>- Оригиналноост (оригиналан је у</p>

		<p>прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика, добија оцену довољан (2);</p> <p>- ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1).</p>	<p>односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...);</p> <p>- Вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...);</p> <p>- Употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику)...</p>
--	--	---	---

32.12 МУЗИЧКА КУЛТУРА

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Разред: ОСМИ

Циљ: учења Музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Уџбеници: Јасмина Чолић, Маријана Савов СтојановићМузичка култура за 8.разред основне школе, Вулкна знање, 2020

Литература: Повијест гласбе-Ј.Андреис, Водич кроз историју музике-О.Ђурић, Музички инструменти-Д.Деспић

Р.бр	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; – објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања; – искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека; – реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у ритуалног понашања и пантеизма; – идентификује утицај ритуалног понашања у музици	1. Човек и музика Основни ниво У области Човек и музика ученик уме да: МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК. 1.1.2. опише основне карактеристике - музичких инструмената и састава - историјско–стилских периода - музичких жанрова - народног стваралаштва Средњи ниво У области Човек и музика ученик уме да анализира повезаност: МК. 2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером) МК. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски	ЧОВЕК И МУЗИКА Романтизам Програмска и апсолутна музика Соло песма Клавирска минијатура Националне и стилизоване игре (полка, мазурка, чардаш, казачок, сиртаки, валцер, танго...) Музичко сценска дела Сметана, Дворжак, Шопен, Лист, Шуберт, Шуман, Паганини, Верди, Пучини, Росини, Чајкоцки, Бородин, Мусоргски, Мокрањац Импесионизам Равел, Дебиси, Савремено доба Жанрови:	10	3	13	Историја -ликовна култура -биологија -,српски језик -,техника и технологија информатика	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација, Решавање проблема Сарадња Рад са подацима и информацијама

	савременог доба (музички елементи, наступ и сл.);	<p>финале са догађајима у драми)</p> <p>МК. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота</p> <p>Напредни ниво</p> <p>У области Човек и музика</p> <p>ученик:</p> <p>МК. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела</p> <p>МК. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора</p> <p>МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд</p> <p>МК. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)</p>	Џез, популарна музика, апстрактна музика					
2.	– класификује инструменте по начину настанка звука;	2. Музички инструменти Основни ниво	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Дувачки инструменти.	2	1	3	-Историја, -ликовна култура -српски језик	-Компетенција за учење -Рад с подацима и информацијама

	<p>– опише основне карактеристике удараљки;</p> <p>– препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи;</p>	<p>У области музички инструменти ученик уме да:</p> <p>МК 1.1.2. познаје основне карактеристике инструмената, препозна инструменталне саставе</p> <p>МК 1.2.2. разликује инструменталне групе, појединачне инструменте</p> <p>МК 1.4.1. може да осмисли ритмичку пратњу за један инструмент; може да ствара мелодију од понуђених мотива комбиновањем</p> <p>Средњи ниво</p> <p>МК 2.1.1. препознаје везу између музичких елемената и музичког израза</p> <p>Напредни ниво</p> <p>МК 3.1.2. зна специфичне карактеристике музичких инструмената и састава, уме да их повеже са естетском применом</p>					<p>-географија</p> <p>-информатика</p>	<p>-Дигитална компетенција</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>- Естетичка компетенција</p>
3.	<p>-повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским</p>	<p>3. Слушање музике</p> <p>Основни ниво</p> <p>У области Слушање музике ученик уме, на основу слушања музичких примера, да</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Композиције од почетка 20 века, Клод Дебиси, Морис Равел, рок музика, џез, забавна мизика,</p>	6	2	8	<p>Ликовна култура, техника и технологија,био логија</p>	<p>-Естетичке компетенције</p> <p>-Компетенција за учење</p> <p>-Одговоран однос према околини</p>

	<p>амбијентом у коме су настали; -објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија;технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената) -понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање -издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним</p>	<p>именује: МК. 1.2.1. музичке изражајне елементе МК. 1.2.2. извођачки састав МК. 1.2.3. музичке жанрове МК. 1.2.4. српски музички фолклор Средњи ниво У области Слушање музике ученик уме да: МК. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре) МК. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра Напредни ниво У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:</p>	<p>Слушање световне и духовне музике романтизма, импресионизма и савременог доба</p>				<p>географија,српск и језик, ,информатика</p>	<p>-Одговоран однос према здрављу -Решавање проблема -Дигитална компетенција</p>
--	--	---	--	--	--	--	---	--

	музичким примерима; -коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте -препозна врсту дувачких инструмената по изгледу и звуку -препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила	МК. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера МК. 3.2.2. жанровским и историјско–стилским контекстом звучног примера МК. 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора						
4.	-изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте,сам остално и у групи; - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање,свирање и покрет;	4. Извођење музике Основни ниво У области Извођење музике ученик уме да: МК. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције МК. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту Напредни ниво	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Певање песама по слуху и из нотног текста, самостално и у групи Певање песама у мешовитим тактовима (7/8 и 5/8) по слуху Певање песама у комбинацији са покретом Извођење једноставнијих музичких примера у	4	3	7	српски језик и књижевност -ликовна култура -историја -информатика	-Компетенција за учење -Естетичке компетенције -Одговоран однос према околини -Сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву

	<p>- примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;</p> <p>-понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама;</p> <p>-користи могућности ИКТ-а за самостално извођење</p> <p>-изводи вежбе дусања и вокалне технике</p> <p>-критички просуђује утицај музике на здравље</p>	<p>У области Извођење музике ученик уме да:</p> <p>МК. 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>	<p>вези са обрађеном темом</p> <p>Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија или на другим инструментима</p>					
5.	<p>– користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз</p>	<p>5. Музичко стваралаштво</p> <p>Основни ниво</p> <p>У области Музичко стваралаштво ученик уме да:</p>	<p>МУЗИЧКО</p> <p>СТВАРАЛАШТВО</p> <p>Импровизација</p> <p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе</p>	2	1	3	<p>српски језик и књижевност</p> <p>-ликовна култура</p> <p>-историја</p> <p>-информатика</p>	<p>-Естетичке компетенције</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Компетенција за учење</p>

	<p>певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – понаша се у складу са правилима</p>	<p>МК. 1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења МК. 1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско–ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст. Напредни ниво У области Музичко стваралаштво ученик уме да: МК. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте МК. 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова</p>	<p>Креирање ритмичкрг пратње Реконструкција музичких догађаја у стилу романтизма , импресионизма и савремене музике Израда дуваћких инструмента од доступних материјала</p>					<p>- Дигитална компетенција</p>
--	---	--	---	--	--	--	--	---------------------------------

музичког бонтона у различитим музичким приликама; – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво							
--	--	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	ЧОВЕК И МУЗИКА Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и	Оцењивање из предмета музичка култура обавља се полазећи од ученичких способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствено претходно постигнуће, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу.	Оцењивање из предмета музичка култура обавља се полазећи од ученичких способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствено претходно постигнуће, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Ученик са изузетним способностима, који стиче образовање и васпитање на

<p>њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и ако јесте, на које начине) била уметност какву данас познајемо или и нешто друго.</p> <p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p> <p>Музички инструменти су незаобилазни елемент свих области Музичке културе. Како су, поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања човека, информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. У том смислу треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила. Као и све друге, жичане инструменте треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о жичаним инструментима (трзачким и гудачким) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену. Инструменте барока и класицима потребно је аудитивно и визуелно приказати кроз најосновније информације у оквиру предвиђеног наставног садржаја</p> <p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Ученик са изузетним способностима, који стиче образовање и васпитање на прилагођени и обogaћени начин применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу остварености циљева и прописаних стандарда постигнућа, као и на основу ангажовања.</p> <p>Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадња са другима и исказано интересовање и мотивација за учење и напредовање.</p> <p>Бројчано оцењивање успеха ученика из предмета обавља се на основу следећих критеријума:</p> <p>1) ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5);</p> <p>2) ученик који остварује значајан</p>	<p>прилагођени и обogaћени начин применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу остварености циљева и прописаних стандарда постигнућа, као и на основу ангажовања.</p> <p>Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадња са другима и исказано интересовање и мотивација за учење и напредовање.</p> <p>Бројчано оцењивање успеха ученика из предмета обавља се на основу следећих критеријума:</p> <p>1) ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5);</p> <p>2) ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - музичке изражајне елементе; - извођачки састав; - музичке жанрове; - српски музички фолклор; - опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре); - препозна структуру одређеног музичког жанра; - структуралном и драматуршком димензијом звучног примера; - жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера; - контекстом настанка и применом различитих облика музичког фолклора <p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - указивање на значај правилне хигијене гласа, стална брига о положају тела при певању, вежбе за певачко дисање, вежбе артикулације, распевавање уз инструменталну пратњу и без ње, певање каденце; - учење песме почиње увођењем у тематику, затим следи наставниково тумачење литерарног текста са наглашавањем васпитних елемената; - приликом учења песама по слуху прво се демонстрира оригинални облик песме (у темпу, са динамиком), а затим се врши једноставна анализа песме због разумевања форме (заједничко уочавање понављања и 	<p>напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар (4);</p> <p>3) ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар (3);</p> <p>4) ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већ делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика,</p>	<p>постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар (4);</p> <p>3) ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар (3);</p> <p>4) ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већ делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика, добија оцену довољан (2);</p> <p>5) ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1).</p> <p>Број оцена у осмом разреду је две оцене у</p>
--	--	---

<p>контраста);</p> <ul style="list-style-type: none"> - приликом учења песама из нотног текста прво се врши анализа записа песме (уочавају се: кључ, прецнаци, такт уз пробу тактирања, динамичке и артикулационе ознаке, дужине и имена тонова), затим се нотни текст ишчитава парлато (са понављањима док се текст не утврди), уради се вежба распевавања и прелази на певање док наставник свира мелодију; - осмишљавање почетне интонације песме остваривати инструменталним уводом; - песма се учи по деловима и фразама, уз инструменталну пратњу која се у почетку своди на мелодију (аранжмане додати тек пошто је песма научена); - теже ритмичке фигуре и мелодијске скокове обрађивати комбиновањем понављања и увежбавања; - током учења непрекидно инсистирати на изражајном и доживљеном певању. - пева једноставне дечје, народне или популарне композиције; - изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту; - изводи разноврсни музички репертоар певањем и свирањем, као солиста и у школским ансамблима; - свира на инструментима Орфовог инструментаријума; - свира на фрулици, мелодици, тамбури, гитари и другим доступним инструментима; 	<p>добија оцену довољан (2);</p> <p>5) ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1).</p> <p>Број оцена у осмом разреду је две оцене у току полугодишта.</p>	<p>току полугодишта.</p>
---	---	--------------------------

<p>- свира примере из музичке литературе</p> <p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>У области музичког стваралаштва ученик уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - направи музичке инструменте, користећи предмете из окружења; - осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела; - изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима; - учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст; - осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте; - импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова; - осмисли музику за школску представу, приредбу, перформанс; - импровизује мелодије на задати текст. <p>Наставни облици: Фронтални, индивидуални, групни, у пару</p> <p>Наставне методе: Дијалоска, методе демонстрације, илустрације, активног учења, сценске комуникације, олуја идеја, проблемска настава, учење путем открића,</p> <p>Наставна средства: Штампани и е- уџбеник, рачунар, интернет, илустрације, видео записи, ритмички инструменти</p>		
--	--	--

	Активности наставника: осмишљава и организује рад, започиње и води разговор, демонстрира, чита, слуша, мотивише ученике, прати и процењује њихов рад Активности ученика: Слуша, учествује у разговору, анализира, пева, свира, импровизује сарађује у групи, тумачи		
--	--	--	--

32.13. ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ СА ОФА

Предмет: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Разред: ОСМИ

Циљ: Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Литература: : **Настава физичког и здравственог васпитања за 6.разред основне школе.** Драгољуб Вишњић, Снежана Радисављевић-Јанић, Ивана Милановић, Мирослав Марковић. Завод за уџбенике, Београд, 2020.

Вишњић Д.: **Теорија и методика физичког васпитања**, Београд 2005

Теорија и методика физичког васпитања, проф др Бранко Крсмановић.

Р.бр.	ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
				ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	<p>*Изводи разноврсна природна и изведена кретања и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама;</p> <p>*Примењује вежбе које подстичу раст и развој и правилно држање тела;</p> <p>*Користи вежбе за развој и усавршавање моторичких способности;</p> <p>*Усвајао знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања;</p> <p>*Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима,</p>	<p>ФВ.1.2.1. Ученик зна смисао Физичког васпитања</p> <p>ФВ.1.2.2. Ученик зна утицај физичког вежбања</p> <p>ФВ.1.2.3.. Ученик зна основне појмове везане за физичко вежбање</p> <p>ФВ.1.2.4. Ученик зна безбедност током вежбања</p>		3	5	8	Српски језик Математика Физика	<p>1)Компетенција за учење:Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе.</p> <p>7)Предузимљивост и оријентација ка предузетништвуУме да идентификује и адекватно представи своје способности и вештине („јаке стране“)</p>
2.	<p>*Користи вежбе за развој и усавршавање моторичких способности;</p> <p>*Усвајао знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања;</p> <p>*Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима,</p>	<p>ФВ.1.1.3. Ученик правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат. ФВ.1.1.4. Зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ</p> <p>ФВ.1.1.7. Ученик зна правилно да скаче увис варијантом технике маказице.</p> <p>ФВ.1.1.8. Зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ.</p> <p>ФВ.1.1.9. Ученик правилно баца куглу из</p>	АТЛЕТИКА	4	15	19	Српски језик Математика Музичка култура Информатика Ваннаставне активности Физика Биологија Историја	<p>2)Одговорно учешће у демократском друштву:Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима</p>

	изводи ротације тела *Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри	места и мери дужину хица. ФВ.1.1.10. Зна правила за такмичење, сигурносна правила, влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву помоћ						
3.	процени сопствене могућности за вежбање у гимнастичи *Навија фер, чува себе и друге; *Примењује хигијенске мере пре, током и након вежбања; *Правилно се храни;	ФВ.1.1.11. Ученик правилно изводи вежбе на тлу. ФВ.1.1.12. Ученик правилно изводи прескоке разношку или згрчку уз помоћ. ФВ.1.1.13. Ученица изводи вежбе и комбинације вежби на греди. ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ.	СПОРТСКА ГИМНАСТИКА	4	20	24	Српски језик Математика Музичка култура Информатика	3) Естетичка компетенција: Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.
4	*Препознаје врсту повреде; *Користи стечена умења, знања и навике у свакодневним условима живота и рада; *Чува животну средину током вежбања.	ФВ.1.2.4. Ученик/ученица зна безбедност током вежбања. ФВ.1.2.5. Ученик/ученица зна основна правила спортских игара. ФВ.1.3.1. Ученик/ученица испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу.	СПОРТСКА ИГРА-ОДБОЈКА, КОШАРКА, РУКОМЕТ, ФУДБАЛ, АКТИВНОСТ ПО ИЗБОРУ УЧЕНИКА	6	35	41	Српски језик Математика Музичка култура	4) Комуникација Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине. 6) Одговоран однос према здрављу: Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетар

	<p>Исходи се односе на све наставне области.</p>	<p>ФВ.1.3.3. Доказује се кроз физичко вежбање. ФВ.1.3.4. Ученик/ученица испољава позитиван став према сарадњи са другима у реализацији различитих задатака Физичког васпитања. ФВ.2.1.1. Ученик/ученица игра кошарку примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других. ФВ.2.1.2. Зна функцију и значај кошарке, већи број правила, принципе и утицај тренинга. ФВ.3.1.1. Ученик/ученица игра спортску игру примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама. ФВ.3.1.2. Зна тактику игре, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди</p>					<p>ијанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ. 9) Решавање проблема: Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације. 10) Сарадња: Доприноси постизању договора о правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада</p>
--	---	---	--	--	--	--	---

5.	<p>ФВ.1.3.1.Ученик/ученица испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу.</p> <p>ФВ.1.3.2.Ученик/ученица испољава заинтересованост за физичко вежбање.</p> <p>ФВ.1.3.3. Доказује се кроз физичко вежбање.</p> <p>ФВ.1.3.4.Ученик/ученица испољава позитиван став према сарадњи са другима у реализацији различитих задатака Физичког васпитања</p>	МЕРЕЊЕ МОТОРИЧКИХ СПОСОБНОСТИ	5	5	10	Математика Физика Биологија Информатика	8) Рад са подацима и информацијама: Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.
	УКУПНО		22	80	102		

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	Општа физичка припрема: Снага мишића руку и раменог појаса (склек, издржај у згибу, пењање уз шипку), снага мишића трбуха и леђа (вежбе на рипстолима), снага мишића ногу (скокови, поскоци, вијача, чучњеви, пењања по трибинама, скок у даљ из места), аеробни капацитети (истрајно трчање, трчање 800/500м)	Оцену одличан (5) добија ученик који: остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен	<ul style="list-style-type: none"> - Учествовање на кросу - Вођење вежби обликовања и загревања+ - Асистирање друговима приликом рада + - Подстицање других на рад + - Ношење опреме на крају године.+ - Свеобухватност одговора + - Повезивање градива.+ - Самосталност у одговарању. + - За редовно доношење опреме. + - Уредност .+ - Учесталост активности на часовима
2.	Атлетика: Техника истрајног трчања. Скок увис. Техника спринтерског трчања. Скок у даљ. Техника штафетног трчања. Техника високог и ниског старта.		

<p>3.</p>	<p>Спортска игра: Одбојка- Основни принцип одбојке. Индивидуални блок, горњи сервис, елементи одбојкашке игре; сложенији елементи технике и тактике: „лелујави“ сервис, групни блок (двојни и тројни), игра са задатком - тактика) , обнављање усвојених елемената технике и тактике, примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри, игра уз примену правила.</p> <p>Кошарка- Основни принципи кошарке.Дриблинг.Шут.Одбрана.Напад.Игра. Сложенији елементи технике, тактике и правила игре.</p> <p>Рукомет- Основни принципи рукомета.Игра уз примену правила.</p> <p>Фудбал- Основни принципи фудбала.Додавања.Дриблинг.Шут.Одбрана.Напад.Игра уз примену правила.</p>	<p>ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања .</p>	<p>Ангажовање самостално и у пару/групи Активно учешће у раду.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Правилно извођење задатих елемената у индивидуалним или екипним спортовима. -Ангажовање и труд . -Поштовање задатог материјала и инструкција. -Сарадња у пару или групи. -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (недеља спорта, такмичења за школу, учешће на кросу)
<p>4.</p>	<p>Спортска гимнастика: Вежбе на тлу . Прескоци и скокови.Ниска греда. Гимнастички полигон.</p>	<p>Оцену добар (3) добија ученик који: остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда достигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Евидентирање непоштовања односа према часу уношењем минуса - Похвале за залагање и труд на часу, помагање и чување
<p>5.</p>	<p>Вежбе обликовања: Комплекс вежби обликовања (основни принципи, дозирање), вежбе обликовања за одређене делове тела као и за одређене мишићне групе. Циљ вежби обликовања</p>	<p>у тврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда достигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - По 1 бројчана оцена на крају сваког полугодишта која се изводи у односу на број минуса добијених у току полугодишта - Бележење начина извођења задатактивности у току вежбања у личне картоне ученика - Евиденција приказаног неког од комплекса вежби обликовања и истезања
<p>6.</p>	<p>Здравствено васпитање: Правилно држање тела, корективна гимнастика и њен значај за отклањање постуралних поремећаја и деформитета кичменог стуба. Хигијена опреме за физичко васпитање, лична хигијена, правилна исхрана, правилно распоређивање рада и</p>	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који: остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Евидентирање индивидуалног напретка ученика у односу на претходни ниво постигнућа - Бројчана евалуација савладаног нивоа активности

	<p>одмора. Усмеравање ученика на спортске клубове и културо – уметничка друштва. Сарадња са домом здравља и усмеравање ученика ка дому здравља за решавање здравствених проблема.</p>	<p>који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовање ученика,</p>	<p>-Формативно оцењивање: јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма, садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника.</p> <p>Формативно оцењивање: јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма, садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника.</p> <p>-Усмено одговарање ученика који су ослобођени дела наставе или целог практичног дела наставе:</p> <p>-Ослобођеним ученицима треба пружити могућност да: суде, воде статистику, региструју резултат, или прате ниво активности ученика на часу или школском такмичењу; направе едукативни постер или електронску презентацију, припреме репортажу са спортског догађаја; прате и евидентирају активност ученика на часу уз помоћ наставника и на други начин помажу у организацији, часовних ванчасовних и ваншколских активности.</p> <p>-Исходи за ученике ослобођене од практичног дела наставе: наведе основна правила гимнастике, атлетике, рукомета; дефинише основна здравствено-хигијенска правила вежбања; презентује и анализира информације о физичком вежбању, здрављу, спорту, историји спорта; учествује у организацији спортске недеље и школских такмичења.</p>
--	---	--	--

7.			

ДОПУНСКА НАСТАВА

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.		
2.		
3.		

ДОДАТНА НАСТАВА:

Р.бр.	НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1.		
2.		
3.		

СЕКЦИЈА-РУКОМЕТ

Циљ наставе Слободне активности (секције) организују се за ученике са посебним интересовањем за спорт. Рад се одвија у спортским секцијама или школским екипама које се формирају према интересовању, способностима и полу ученика. Циљ наставе је стицање техничких, тактичких и теоретских знања у спортским играма .Усавршавањем рукометне игре , циљ је да се развије социјализација ученика, ојачају телесне и менталне способности, моторика, воља, сналажање у новим- непознатим срединама, развије правилан став о значају физичке активности и очувању менталног и физичког здравља.

РЕД.БР	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА				ДОМИНАНТНЕ АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ	ВРЕМЕ И НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
		ОБРАДА	ВЕЖБЕ	УТВРЂИВАЊЕ	УКУПНО			
I	Развој специфичне издрживости		3		3		Наизменичне вежбе снаге, брзине, трчања и скокова карактеристичних за рукометну игру.	-Објасни својим речима значај примењених вежби -Процени ниво сопствене дневне активности. Препозна начине за побољшање својих физичких способности. Препозна могуће последице недовољне физичке активности .
II	Технике вођења и додавања лопте	2	3	1	6	Ученици гледају демонстрацију, а затим по групама увежбавају .	Демонстрација наставника или ученика	Правилно изводи основне варијанте технике са лоптом Зна функцију спортске игре, основне појмове,
III	Финтирање, скок шут	2	2	1	5	После демонстрације наставника, ученици увежбавају елементе.	Демонстрација наставника или ученика.	Правилно изводи основне варијанте технике са лоптом.

									Зна функцију спортске игре, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ.
IV	Елементи одбране и напада	2	2	2	6	Ученици слушају објашњење ,а затим то практично примењују у игри	Демонстрација наставника, практичан рад на усвајању вештина. Примена фронталног рада, индивидуалног и групног рада у савлађивању технике;уознавање са индивидуалном, групном и тимском тактиком.		Игра спортску игру примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са осталим члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других
V	Зонска одбрана (6;0 ,5;1 ,4;2 ,3;2;1)	4	4	2	10	После приказа зонске одбране, ученици у игри на два гола вежбају овај елемент рукометне игре.	Практичан рад на развијању издржљивости		
VI	Игра на два гола		5	1	6	Ученици се деле у две екипе после чега следи игра уз поштовање свих правила игре	Учење правила игре и примена знања кроз суђење на одељењским турнирима; Одлазак на школска рукометна такмичења и друга рукометна такмичења на нивоу града.		-примени основна правила рукомета; – користи елементе технике у игри; – учествује на такмичењима између одељења.

Уџбеник за реализацију програма: Драгољуб Вишњић, Д.Јовановић, А.Милетић :Теорија и методика физичког васпитања, Београд, 2004.

33. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ – ВЕРСКА НАСТАВА И ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

33.1. ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

Предмет: Православни катихизис

Разред: осми

Наставник: Предраг Митровић

Годишњи фонд часова: 34

Недељни фонд часова: 1

Циљ: Циљ наставе православног катихизиса у осмом разреду јесте да ученици развију свест о томе да је сваки човек икона Божија, а да је грех злоупотреба слободе; да им се приближи подвижничко-евхаристијски етос те да ученици буду подстакнути на развијање овог етоса у сопственом животу, ученици ће разумети значај личне и саборне молитве и Свете Литургије као централног богослужења; ученицима ће бити указана веза између Царства Божијег и васкрсења из мртвих, развиће свест о Светој Литургији као икони Царства Божијег, као и знацима присуства Божијег у овом свету (чуда, мошти, свете иконе).

Уџбеници: /

Литература: Свето Писмо

Р.бр.	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТ. КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	• моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 8. разреда основне школе;	I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	1	-	1	српски језик, историја, географија, грађанско васпитање, ликовна култура, музичка култура.	Комуникација, компетенција за целоживотно учење, решавање проблема, сарадња, одговоран однос према околини,

	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања 						естетичка компетенција.
2.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света. • моћи да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим. • бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. • моћи да сагледа грех као промашај људског назначења; • моћи да разликује слободу од самовоље; 	II - ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖЈА 2. Човек - икона Божја и свештеник твари 3. Хришћанско схватање личности 4. Грех као промашај човековог назначења 5. Новозаветне заповести Божје 6. Слобода и љубав у хришћанском етосу	5	1	6		

	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; • бити подстакнут да увиди вредност ближњег у сопственом животу; • моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт; • моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави. 						
3.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да је подвиг начин живота у Цркви; • моћи да препозна различите подвиге као путеве који воде ка истом циљу; • моћи да објасни кад и како се пости; • моћи да увиди смисао и значај поста; • бити подстакнут на пост и молитву 	III - ПОДВИЖНИЧКО – ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС 7. Хришћански подвиг 8. Подвизи Светитеља 9. Пост 10. Хришћанске врлине 11. Евхаристијски поглед на свет	5	2	7		

	<p>као начин служења Богу;</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да развија хришћанске врлине; • бити подстакнут да се критички односи према својим поступцима; • бити подстакнут да чита Житија Светих; • бити подстакнут да заснује свој однос према Богу на захвалности 						
4.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да је молитва разговор са Богом; • бити подстакнут да преиспита и обогати свој молитвени живот; • моћи да схвати личну молитву као припрему за саборну молитву; • моћи да објасни значење речи Литургија и Евхаристија; 	<p>IV – ЛИТУРГИЈА</p> <p>12. Молитва - лична и саборна</p> <p>13. Црква је Тело Христово</p> <p>14. Божанствена Литургија (опис тока Литургије)</p> <p>15. Литургијски простор (делови храма)</p> <p>16. Освећење времена</p>	6	4	10		

	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да однос међу члановима Цркве пореди са повезаношћу удова у људском телу; • моћи да препозна неке од елемената Литургије; • моћи да увиди да Молитва Господња има литургијску основу; • моћи да наведе најважније делове храма и препозна њихову богослужбену намену. • моћи да именује нека богослужења и да зна да постоје покретни и непокретни празници; • бити подстакнут да активније учествује у богослужењима; 						
5.	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да постане Царство Божије; 	V - ЦАРСТВО БОЖЈЕ 17. Царство Божје – циљ стварања 18. Живот будућег века	6	4	10		

<ul style="list-style-type: none"> • моћи да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих; • моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу спасења; • моћи да препозна да је Литургија икона Царства Божијег; • бити подстакнут да активније учествује у Светој Литургији. • моћи да преприча догађај Преображења Господњег; • моћи да повеже појмове светости и обожења са дејством Светога Духа • моћи да препозна да је предукус Царства Божијег присутан у моштима, чудотворним 	<p>19. Сведоци Царства Божјег</p> <p>20. Обожење – циљ хришћанског живота</p> <p>21. Знаци присутва Царства Божјег у овом свету (чуда, мошти...)</p> <p>22. Икона – прозор у вечност</p>					
--	--	--	--	--	--	--

	иконама, исцељењима... • моћи да препозна разлику између православне иконографије и световног сликарства; • моћи да препозна икону као символ Царства Божијег; • бити подстакнут да на правилан начин изражава поштовање према хришћанским светињама.						
--	--	--	--	--	--	--	--

Р. бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
1.	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело	Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити:
2.	катихете (вероучитеља) и његових ученика.	<ul style="list-style-type: none"> • Усмено испитивање; • Писмено испитивање; 	<ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
3.	Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање	<ul style="list-style-type: none"> • Посматрање понашања ученика; • Редовно доношење домаћег задатка; • Прегледање свеске; • Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	<ul style="list-style-type: none"> • провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова • кроз активност ученика на часу

4.	<p>да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.</p>		
5.	<p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p>Врсте наставе</p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ теоријска настава (35 часова) ☒ практична настава (1 час) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Теоријска настава се реализује у учионици; ☒ Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; <p>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. ☒ Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне 	<p>Оцену ИСТИЧЕ СЕ добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час. <p>Оцену ДОБАР добија ученик који: -у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <ul style="list-style-type: none"> -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; -показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену ЗАДОВОЉАВА добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> -у довољној мери показује способност употребе информација; -у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; -већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме. 	<ul style="list-style-type: none"> • кроз хронолошку и појмовну прецизност одговора • кроз хоризонтално и вертикално повезивање градива.

<p>наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p> <p>☒ Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p> <p>☒ Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>☒ У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>☒ Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз</p>		
---	--	--

	заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.		
--	---	--	--

33.2. ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН"

ПЛАН РАДА

Разред: 8

Годишњи фонд часова: 34

Недељни фонд часова:1

Наставни предмет:ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА) "ИЛМУДИН"

Редни број наст. Теме	НАЗИВ НАСТАВНЕ ТЕМЕ	Број часова за			
		Обраду	Утврђивање	Систематизација	Свега
1.	Увод-темељи ислама-шеријат	1	/	/	1
2.	Објављене књиге и особености Кур'ана	5	1	/	6
3.	Хадис-суннет,пракса Божијег посланика а.с.	2	1	/	3
4.	Аллахова џ.ш. својства	1	/	/	1
5.	Обавезе пунолетних муслимана	1	1	/	2
6.	Муслимански правци	2	1	1	4

7.	Тесавуф-шиизам	1	1	/	2
8.	Исламски бонтон-ахлак	7	2	/	9
9.	Прва четворица халифа	1	1	/	2
10.	Ислам и муслимани у нашој земљи	1	/	/	1
11.	Ислам и савремени свет	1	1	1	3
У К У П Н О		23	9	2	34

Циљ и задаци исламске верске наставе (веронауке) "Илмудин"

Циљ наставе исламске веронауке у осмом разреду основне школе јесте да упозна ученике са основним постулатима своје вере и њиховом улогом у животу сваког појединца и заједнице у целини,односно да пружи ученику основни вернички поглед на свет,са посебним нагласком на исламским темељима и прописима,исламски морал и примерима из праксе Мухаммеда а.с. и исламских великана.То значи да ученици на начин примерен њиховом узрасту упознају своју веру у њеној духовној,моралној,социјалној,мисионарској и другим димензијама.

Задаци наставе исламске веронауке (илмудин) јесу да ученик :

- познаје основне темеље и принципе своје вере (шеријат,Кур'ан,хадис)
- познаје праксу Божијег посланика а.с. и исламских великана
- познаје правце ислама и развије способност разликовања истих од верских фракција у исламу,
- развије свест о Богу и упозна се са Његовим лепим именима,епитетима и својствима
- развије способност разумевања,преиспитивања и вредновања властитог односа према себи ,
другом човеку,члановима породице,друштву и околини која га окружује и самим тиме окити се
исламским моралом и изгради спремност за извињење и покајање,
- развије способност за одговорно обликовање заједничког живота са другима,за налажење

равнотеже између властите личности и заједнице, за остваривање сусрета са светом (људима различитих култура, религија, погледа на свет, с друштвом, природом).

ГЛОБАЛНИ ПЛАН

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСЛАМСКА ВЕРОНАУКА - ИЛМУДДИН

РАЗРЕД: осми

Област/ тема	Месец (број часова по теми у месецу)										Обрада	Утврђивање	СВЕГА	СТАНДАРДИ
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
Увод – темељи ислама - шеријат	1										1	/	1	
Објављене књиге и особености Кур'ана	3	3									5	1	6	
Хадис – суннет, пракса Божијег посланика а.с.		2									2	1	3	
Аллахова џ.ш. својства			1								1	/	1	
Обавезе пунолетних муслимана			2								1	1	2	
Муслимански правци				4							2	1	4	Један час одваја се за систематизацију у пређеног градива
Тесавуф - шиизам					2						1	1	2	

Исламски бонтон - ахлак					1	2	4	2			7	2	9	
Прва четворица халифа								2			1	1	2	
Ислам и муслимани у нашој земљи									1		1	/	1	
Ислам и савремени свет									3		1	1	3	Један час одваја се за систематизацију у пређеног градива
<i>УКУПНО ЧАСОВА:</i>											23	9	34	

33.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Предмет: Грађанско васпитање

Разред: осми

Циљ: Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Годишњи фонд часова:36

Недељни фонд часова: 1

Литература: Приручник за наставнике грађанског васпитања у другом циклусу основног образовања: Приручник за 8. разред, ЗУОВ, 2020.г.

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОБР.	УТВР.	УКУП.		
1.	<p>-изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начи који никога не угрожава; образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права;</p> <p>-наведе примере повезаности различитих култура у једнозаједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице;</p> <p>-покаже интересовање за упознавање различитих култура;</p> <p>-наведе права која националне мањине у Србији по Уставу имају;</p> <p>- разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе;</p> <p>- уочава у рекламама, филмовима, књигама,</p>	<p>ЉУДСКА ПРАВА Заједница припадника различитих културних група -Припадност држави и нацији</p> <p>Патриотизам – осећај љубави и поноса према домовини и свимњеним припадницима.</p> <p>Начини изражавања патриотизма.</p> <p>-Обесправљивање и угрожавање слободе људи.</p> <p>Ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам.</p> <p>Заједница различитих културних група</p> <p>Културна разноликост у форми мултикултуралности и интеркултуралности.</p> <p>Интеркултурни дијалог као средство развоја поштовања различитих култура и заједничког живота.</p> <p>Припадници националних мањина у Србији – заштита права и слобода</p>	6	2	8	<p>По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура, Информатика и рачунарство.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <ul style="list-style-type: none"> • Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p>Комуникација</p> <ul style="list-style-type: none"> • Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p>Сарадња</p> <ul style="list-style-type: none"> • доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.

	- изрекама, стриповима и другим продукцијама културе на који начин се преносе родни обрасци;	припадника националних мањина.					
2.	- указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; - дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; - наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену; - препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве; - наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником;	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Родна (не)равноправност - Пол и род Биолошке разлике (анатомске и физиолошке), на супрот разликама које друштво ствара (очекивања друштва од мушкараца и жена). Преношење родних образаца. Стереотипи и предрасуде о роду. Родна перспектива Укључивање родне перспективе приликом доношења одлука важних за једну заједницу (образовање, здравље, породица, запошљавање, спорт...)- - Родна равноправност Родна равноправност и једнаке могућности за све ради развоја друштва. Препреке родној равноправности. Одговорност државе, организација	6	2	8		Компетенција за учење • Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. Комуникација • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Одговорно учешће у демократском друштву • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. Естетичка компетенција • Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. Решавање проблема • Решава проблем према

		<p>цивилног друштва и појединца у постизању роднеравноправности. Привремене позитивне мере за постизање родне равноправности (квоте уписа на факултет, субвенције за запошљавање...).</p> <p>- Родно засновано насиље</p> <p>Родне разлике као основа неравнотеже моћи.</p> <p>Злоупотреба моћинасилника.</p> <p>Карактеристике особе која врши насиље, која је изложена насиљу или која му сведочи. Мере заштите од роднозаснованог насиља.</p>					<p>планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

3.	<p>- наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији;</p> <p>- образложи значај слободе медија за развој демократије;</p> <p>- у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира;</p> <p>- препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање;</p> <p>- проналази и користи информације из различитих извора;</p> <p>- критички их разматра и вреднује;</p> <p>- препозна пример злоупотребе деце у медијима;</p>	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>Медији</p> <p>- Медији</p> <p>Врсте и функције медија. Слобода медија и њихов допринос развоју демократије. Медији као извор информација и дезинформација. Манипулације путем медија (одлагање информације, скретање пажње, побуђивање емоција, стварање осећаја кривице, неговање некултуре...).</p> <p>- Медијска писменост</p> <p>Способност разумевања, критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја</p> <p>- Кодекс у медијима Кодекс деца и медији. Кодекс новинара. Притисци на новинаре</p>	6	4	10		<p>Компетенција за учење</p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p>Сарадња</p> <ul style="list-style-type: none"> •активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. <p>Комуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин.</p> <p>Решавање проблема</p> <ul style="list-style-type: none"> •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем
4.	<p>- у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин;</p>	<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p> <p>Вредности грађанског друштва</p> <p>Снимање кратког филма о вредностима</p>	6	4	10		<p>Компетенција за учење</p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи

	<p>- учествује у припреми реализацији и евалуацији кратког филма; - учествује у избору садржаја и начина рада.</p>	<p>грађанског друштва Избор теме и формулисање идеје Писање сценарија. Подела задатака. Снимање. Монтажа. Презентација. Евалуација.</p>					<p>могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. Одговорно учешће у демократском друштву</p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p>Комуникација • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин.</p> <p>Сарадња</p> <ul style="list-style-type: none"> • активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. <p>Решавање проблема</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем <p>Дигитална компетенција</p> <ul style="list-style-type: none"> • Уме да претражује, критички анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајуће ИКТ средства
--	--	---	--	--	--	--	---

							<ul style="list-style-type: none"> • Ефикасно користи ИКТ средства у комуникацији и сарадњи • Уме да представи, организује и обликује одређене информације користећи на ефикасан начин могућности ИКТ средстава • Приликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин.
--	--	--	--	--	--	--	--

	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	<p>Наставник се труди да све теме и садржаје ученицима приближи и објасни, због спиралног ширења наставних јединица у каснијим разредима. Због тога је ваажно да ученици у овом разреду добро разумеју појаве. Активности које подстичу активно слушање и конструктивно реаговање ученика. Важно је истаћи везу међу свим овим обаластима зато што се све оне интегришу. Важно је да ученици стекну вештине применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на демократске ставове и вредности о универзалности права, једнакости, слободи и одговорности, социјалној осетљивости и припадности заједници, уз спремност да се активно делује за сопствену добит као и добит других.</p>	<p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - лако логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; - показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; - показује одговоран однос према раду/припремљен је за час. <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - у великој мери показује способност примене знања и логички повезује 	<p>Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака. Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усмено испитивање: Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању. • Посматрање понашања ученика: - Групни рад (посматрање наставника, излагање

	<p>Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности. За ученике петог разреда неке од ових метода рада су новина те их треба постепено навикавати на начин рада где су и они активни креатори наставе. Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима интерактивних односа (активне, проблемске и истраживачке наставе), састалним рефлексијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста (прошлости и још више садашњости). Овакав начин остваривања важи за сваку област.</p>	<p>чињенице и појмове;</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; - показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - у довољној мери показује способност употребе информација; - у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; - већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; - у довољној мери критички расуђује; - показује делимични степен активности ангажовања. 	<p>група), свеска евиденције.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада <p>• Редовно доношење домаћег задатка: За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.</p> <p>• Прегледање свеске: Уредност; Све забележено са часова.</p> <p>• Вођење евиденције од стране наставника: - Јављању на часовима (учесталост и активност); - Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); - Посета културноисторијским институцијама и догађајима; - Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p> <p>Поступак оцењивања: - Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p>
--	--	--	---

Пројектна настава:

Пројектна настава ће бити реализована кроз све наставне теме. Она треба да помогне ученицима да правилно посматрају друштвене објекте, појаве и процесе чиме ће се подстаћи радозналост деце и самостално истраживање. Она ће помоћи ученицима да користе статистички материјал који је систематизован у табелама, карте, као и различите изворе знања. Пројектна настава је у циљу достизање исхода који се односе на функционално знање ученика.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...);
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

34. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

34.1. ЦРТАЊЕ СЛИКАЊЕ ВАЈАЊЕ

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ ВАЈАЊЕ

РАЗРЕД: 7.

ЦИЉ: Циљ учења слободне наставне активности Цртање, сликање, Вајање је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

ЛИТЕРАТУРА: П Р А В И Л Н И Ко допуни Правилника о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20),

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ /САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА			КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
			ОГ	УГ	УК		
1.	<p>– образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца;</p> <p>– повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада; – обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе;</p> <p>– опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде;</p> <p>– пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два или више народа;</p> <p>– објасни значај и улогу културног наслеђа;</p> <p>и која је њена улога;</p> <p>– аргументовано искаже утисак о слушаним делима.</p> <p>– комуницира учтиво, јасно и аргументовано уз уважавање различитих мишљења, идеја и естетских доживљаја;</p> <p>– проналази, самостално и у сарадњи са другима, релевантне податке и информације користећи савремену технологију;</p> <p>– учествује активно, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживачком и радионичком раду.</p>	<p>ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА</p> <p>- Визуелна уметност народа Аустралије и Новог Зеланда (сликарство аустралијских Аборицина, традиционална тетоважа Маора)</p> <p>- Уметност америчких народа (тотеми, керамика, ћилими, корпе)</p> <p>- Култура древне Индије, Кине и Јапана (градови, храмови, одећа, писмо)</p> <p>- Уметност народа Африке (маске и штитови)</p> <p>- Словенска традиција (митологија, симболика и орнаментика)</p>	6	30	36	<p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Биологија</p> <p>Музичка култура</p> <p>Српски језик</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p>

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ОСТВАРЕНИСТИ ИСХОДА
1.	<p>Програмски садржај се остварује кроз планирање наставе (наставника)и активности ученика</p> <p>Предвиђено је да се прва тема реализује током првог полугодишта, а друга и трећа у другом полугодишту. Програм је тако конципиран да фаворизује активности ученика, повезивање њиховог школског и ваншколског искуства, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савреме</p> <p>За сваку тему наставник треба да припреми што више различитих материјала који имају функцију подстицаја, мотивисања ученика за рад на њима. Како би се што боље остварила веза између садржаја програма и реалног живота пожељно је, кад год је то могуће, да се ученицима омогуће посете установама и институцијама у средини где живе, као и непосредни контакт са људима који имају интересантна животна и/или професионална искуства у вези са темом која се обрађује</p> <p>Основна идеја теме је да се ученици упознају са одабраном баштином народа свих континената из области визуелних уметности и културе, при чему је предвиђено да то буду садржаји који нису обухваћени програмом предмета Ликовна култура. Ради постизања динамике наставе и подстицања радозналости и стваралачког мишљења препорука је да се сваки континент представи другим уметничким дисциплинама и да се планирају другачије активности ученика, где је то могуће</p> <p>Предлог је да након уводног часа ученици упознају визуелну уметност Аустралије и Новог Зеланда кроз индивидуални истраживачки рад (у школи и код куће)</p> <p>. Ученици могу да припреме кратке дигиталне презентације или видео прилоге. Потребно је да наставник постави јасне критеријуме према којима ће проценити квалитет презентације и да одреди број слајдова, односно трајање видео прилога (до 3 минута) водећи рачуна о томе да сви ученици треба да виде све радове и да изнесу своја запажања и утиске. Током уводног часа је потребно објаснити да је визуелна уметност важна за идентитет народа и појединца и зашто је идентитет важан. Потребно је нешто рећи о техникама и мотивима, као и о томе какву функцију је сликарство народа Аустралије и Новог Зеланда имало</p>	<p>Задовољава</p> <p>Доноси прибор ,минимално ради и решења су му стереотипна</p> <p>Добро</p> <p>Идеје су јасне на раду ,али их доследно не спроводи</p> <p>Истиче се</p> <p>На занимљив и оригиналан начин истражује и обрађује материјале и технике.На раду се види јасна идеја вешто изведена и рад се издваја од осталих</p>	<p>Активности које су погодне за реализацију програма Уметност су: креативне радионице; презентације; анализа инсерата филмова, аудио-визуелних прилога, аудио и визуелних садржаја; рад на истраживачким и пројектним задацима; прављење досијеа, дигиталне збирке и сл.; студије случаја; играње улога; дискусије; рад у групи на платформама за учење; повезивање са вршњацима из других школа или држава; гостовања стручњака; учење у другим установама; посете разним културно-уметничким дешавањима; обликовање и организовање промоција и кампања; укључивање у акције у локалној заједници... У складу са специфичностима програма и просторно-техничким капацитетима, ученици се могу изражавати кроз различите медије: слику (скице, цртежи, слике, плакати, књига уметника, мурали...); скулптуру; фотографију; видео; анимацију; акцију (перформанс, хепенинг, флеш моб, игровне активности); дизајн (сценографија, костимографија...); музику (инструментална, вокална, вокално-инструментална и сценска); сценски израз (глума, кореографија, плес); музичку критику... Програм се не</p>

	<p>некада, а какву има данас. Прилози за приказивање могу да садрже и краће прилоге о музици (на пример, диџериду технике опонашања звука из природе) и плесу (традиционални плес хака) како би ученици добили јаснију слику о уметности ових народа. Могуће истраживачке теме за ученике су: повезаност прича и слика у култури аустралијских народа; симболи у сликарству аустралијских народа; техника сликања тачкама (dot-painting); слике на кори еукалиптуса (bark-painting); слике на стенама у региону Кимберли; најпознатија дела једног савременог аустралијског сликара инспирисаног традицијом – Клифорд Посум (Clifford Possum Tjapaltjarri) или Квини Мекензи (Queenie McKenzie); значење традиционалне тетоваже та моко (tā moko); старе фотографије становништва Новог Зеланда; стилови традиционалних огртача и њихов утицај на савремену моду; један познати ново</p>		<p>базира на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени, већ се ученици подстичу да користе што различитије изворе информација и да имају према њима критички однос. Циљ је оснажити ученике да се ослањају на сопствене снаге у процесу проналажења релевантних информација.</p>
--	--	--	--

34.2. ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ

СЛОБОДНЕ НАСТАВНА АКТИВНОСТ- ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ

Циљ учења слободне наставне активности Филозофија са децом је да ученик критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења, са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин, јасно изрази сопствене мисли и осећања, практикује интелектуалну отвореност и радозналост, уважава релевантне аргументе.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 34

Р. бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ		БРОЈ ЧАСОВА	КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
1.	<p>На крају програма ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења – са пажњом слуша саговорника и комуницира са 	Врлине и мане	<ul style="list-style-type: none"> - Добро и зло - Храброст - Истина и лаж 	6	<p>Историја Веорнаука Грађанско васпитање Српски језик</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња</p>

<p>другима на конструктиван начин – јасно изрази сопствене мисли и осећања – практикује интелектуалну отвореност и радозналост – уважава релевантне аргументе – практикује толеранцију и разлике у мишљењу – искаже објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања – развије осетљивост за социјални и културни контекст – учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања</p>					<p>Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу</p>
---	--	--	--	--	---

	<p>– преузме одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу, – усвоји интелектуалне врлине истинољубивости</p>				
2.	<p>На крају програма ученик ће бити у стању да: – критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења – са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин – јасно изрази сопствене мисли и осећања – практикује интелектуалну отвореност и радозналост – уважава релевантне аргументе – практикује толеранцију и разлике у мишљењу – искаже објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа</p>	<p>. Друштвени живот</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Љубав - Правда - Слобода - Срећа - Толеранција - Вршњачко насиље - Пријатељство - Једнакост и различитост 	15	

	<p>– сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин</p> <p>– препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања</p> <p>– развије осетљивост за социјални и културни контекст</p> <p>– учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања</p> <p>– преузме одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу,</p> <p>– усвоји интелектуалне врлине истинољубивости</p>					
3.	<p>На крају програма ученик ће бити у стању да:</p> <p>– критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења</p> <p>– са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин</p>	Филозофија	<ul style="list-style-type: none"> - Шта је живот - Време и простор - Појам бога - Појам човека - Појам света - Природа 	9		

<ul style="list-style-type: none"> – јасно изрази сопствене мисли и осећања – практикује интелектуалну отвореност и радозналост – уважава релевантне аргументе – практикује толеранцију и разлике у мишљењу – искаже објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања – развије осетљивост за социјални и културни контекст – учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања – преузме одговорност за сопствене поступке, однос према 					
--	--	--	--	--	--

	природном и друштвеном окружењу, – усвоји интелектуалне врлине истинољубивости					
4.	На крају програма ученик ће бити у стању да: – критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења – са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин – јасно изрази сопствене мисли и осећања – практикује интелектуалну отвореност и радозналост – уважава релевантне аргументе – практикује толеранцију и разлике у мишљењу – искаже објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа – сарађује са члановима групе којој	Вештине	<ul style="list-style-type: none"> - Уметност - Мудрост и знање 	4		

<p>припада и одупре се притиску групе на асертиван начин – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања – развије осетљивост за социјални и културни контекст – учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања – преузме одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу, – усвоји интелектуалне врлине истинољубивости</p>					
---	--	--	--	--	--

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
	<p>Програм је конципиран тако да су уз дефинисане исходе за крај разреда и кључне појмове, за сваку од четири тематске целине дати и садржаји.</p> <p>Приступ настави заснован на процесу и исходима учења подразумева да ученици развијају не само основна знања, већ да их искористе у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Програм наставе и учења, у том смислу, нуди садржински оквир, а наставник има могућност да изабере и неке додатне садржаје уколико сматра да су примерени средини у којој ученици живе, или да одговарају њиховим интересовањима (програм се, на пример, може допунити и садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о Филозофији. – смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из Филозофије и других предмета; – критички: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената;</p>	<p>Започиње и усмерава разговор и дискусију, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, мотивише и подстиче ученике да учествују и развијају своје способности, заједно са ученицима вреднује резултате учешћа у различитим ваннаставним активностима</p>	<p>Планира учешће, припрема се, учествују, подстичу друге и дају пример, анализирају свој и рад других, планирају акције учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада</p>

35. ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

ПРЕДМЕТ: ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

РАЗРЕД: ОСМИ

ЦИЉ: Развој социјалних компетенција, које подразумевају културу живљења у друштвеној средини, основне животне вештине, као и комуникацију, сарадњу и толеранцију у одељењу, те вештине решавања конфликта; подстицање развијања здравих стилова живота и навика, развијање свести о значају очувања животне средине; изградња знања и искуства везаних за одговорност и слободе, моралној аутономији, стваралаштву и систематичности у раду.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 34

ЛИТЕРАТУРА : Правилник о програму наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС- Просветни гласник“, бр. 16/2018, 3/2019 и 5/2021)

Наставни програм за предмет: васпитни рад у одељењској заједници (вроз)

Р.бр.	ИСХОДИ	НАСТАВНЕ ТЕМЕ/САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА	КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	РАЗВИЈАЊЕ МЕЂУПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА
1.	<ul style="list-style-type: none"> - ученик разуме значај који породица има за правилан раст и развој сваког појединца; Ученик ће бити у стању да: -схвати значај и улогу породице у развоју личности; -разуме појам здраво родитељство; -разуме важност личног примера у процесу васпитања; разумје да је успешно дете резултат здравог родитељства; - схвати значај и улогу брака у очувању 	Породица	3	Историја, биологија, Грађанско васпитање.	<p>4) Комуникација Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине</p> <p>9) Решавање проблема: Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.</p>

	<p>здравих темеља заједнице; -дефинише и препозна темељ породичне вредности; -разуме изазове са којима се сусреће савремена породица; -развија поштовање према старијима; -научи да своје потребе и ставове у комуникацији са одраслима исказује на прихватљив начин; -изврши критички осврт на традиционалну и модерну породицу са више аспеката(верског, грађанског,...); -успешно дебатује на тему породичних вредности, предности и недостатака традиционалне и савремене породице;</p>				
2.	<p>- разуме значај одржавања личне хигијене и хигијене свог окружења - схвати начин и значај правилне исхране - схвати које су најприсутније и најизраженије болести и како их спречити</p>	Здравствено васпитање	3	Физичко и здравствено васпитање, биологија	6) Одговоран однос према здрављу: Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ.
3.	<p>-уме да препозна насиље и како и на који начин реаговати на њега . -научи да међусобно комуницира уз поштовање других - научи да ради тимски</p>	Превенција насиља	13	Физичко и здравствено васпитање,	9) Решавање проблема: Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.
4	<p>- схвати које су најприсутније и најизраженије болести и како их спречити</p>	Превенција болести зависности	4	Биологија, хемија, ликовна култура,	6) Одговоран однос према здрављу: Бира стил живота имајући

	- ученик зна да постоје различите психо-активне супстанце ,уме да их препознати проба да се заштити да не постане конзумент истих			информатика и рачунарство	на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). - Уме да пружи прву помоћ
5	- ученик уме да направи план рада тако да буде технички и временски ефикасан; Ученик ће бити у стању да: -препозна и идентификује свој однос према настави и учењу, размени искуства са другим ученицима, осврт на процес оцењивања и самооцењивање; -спозна да је трема састави део школског, али и ваншколског живота и пронађе заједничке стратегије за њено смањење уколико је ометач приликом усмене провере знања; -препозна разлоге школског неуспеха и пронађе начине за њихово превазилажење; - идентификује начине превазилажења изостанака са часова; -примени естетске вредности приликом кодекса облачења у школи.	Подршка ученицима у процесу учења	8	Сви предмети	1)Компетенција за учење: Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе. 2)Одговорно учешће у демократском друштву: Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима
6	-да се упозна са животним окружењем и начинима и методама које би допринеле бољем очувању животне средине, -- развијењем и надградњом еколошке свести.	Заштита животне средине	2	Биологија, физичко и здравствено васпитање, ликовна култура, географија, техника и технологија,	3) Естетичка компетенција: Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и има критички однос према употреби и злоупотреби естетике.
7	-активно учешће ученика у организацији, припреми и реализацији приредбе, - планирање, реализација екскурзијског путовања	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	4	Сви предмети	4)Комуникација Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације

					<p>који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине</p> <p>8) Рад са подацима и информацијама: Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.</p>
--	--	--	--	--	---

Р.бр.	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
	<p>- ПОРОДИЦА -представљање значаја породице као основне ћелије друштва и неопходности очувања породице и свих традиционалних вредности које она обухвата и подразумева; - указивање на значај очувања здравих и чврстих односа у породици израђених на основама међусобног уважавања појединаца, поштовања личности и основних људских права; - представљање породице као средине која треба да пружи материјалну и емоционалну сигурност за правилан раст и развој детета; - представљање потенцијалних поремећаја који се јављају у породицама и указивање на њихову штетност; - представљање начина превазилажења проблема и поступања у случају породичних проблема и пружање правовремене помоћи; - инсистирање на израђивању правилног, морално утемељеног система вредности који омогућава психолошко, физичко, интелектуално и морално сазревање детета; - ученик разуме значај који породица има за правилан раст и развој сваког појединца;</p>	<p>Одељењски старешина програмира и поставља своје задатке у односу на ученика појединца, одељењску заједницу, на родитеље, стручне органе и на педагошку документацију.</p> <p>-развијање друштвености код деце, учвршћивање међусобних контаката у одељењу,усаглашавање односа дечака и девојчица каналисање лидера у одељењу превасходно кроз индивидуализован рад са појединцима и аргументоване критике и полемике група истомишљеника у разреду;</p> <p>-развијање критичности код деце, продубљивање полемичке атмосфере у одељењу, смисла за аргументацију и прихватање туђег мишљења ако је оправдано;</p> <p>-развијање позитивног става према раду и сазнању уопште;</p>	<p>Групни рад- размењују по групама своја мишљења, искуства, а затим договором доносе заједнички став групе.</p> <p>Међугрупна дискусија у духу толеранције према различитим мишљењима.</p> <p>Заједнички излети, посете, стварање одељењске химне, грба,израда заједничких паноа, организација презентација, трибина.</p>
	<p>-ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ-представљање неопходности одржавања личне хигијене у циљу превенције болести и очувања личног здравља; -ученици разумеју значај одржавања личне хигијене и хигијене свог непосредног окружења; -указивање на врсте намирница које постоје и врсте намирница које су неопходне за очување личног здравља и правилан раст и развој детета у адолесцентском узрасту -упознавање ученика са примерима поремећаја у исхрани(гојазност, булимидија, анорексија...) и њиховим последицама; - указивање ученицима на неопходност очувања менталне хигијене и менталног здравља; - упознати ученика са</p>	<p>-непосредно васпитно деловање одељенског старешине на одељенски колектив кроз разговор, предавања, указивање позитивних примера, саветодавни рад.</p> <p>-рад на ЧОС-у разговор, предавања, реферати ученика, израда паноа, акције, радионице...</p>	

<p>методама борбе против стреса и негативних утицаја околине(интернет, медији...) - ученик зна да је неопходно да заштити свој ментални систем и прихвата културне активности као метод борбе против лоших утицаја средине; - указивање на неопходност редовне, умерене физичке активности усклађене са физичком спремношћу, потенцијалима, могућностима и афинитетима; -ученик препознаје и прихвата предности које пружа бављење спортом и физичким активностима; - представљање најприсутнијих и најизраженијих болести; -указивање на методе превенције гојазности, дијабетеса, болести коштаног система, кардиоваскуларних обољења, дерматолошких обољења(акне, бубуљице...) - представљање основа сексуалног развоја детета у адолесцентском периоду, указивањем на значај информисаности, разговора са родитељима, личним лекаром, особама од поверења; - указати на мере превенције и заштите од полно преносивих болести (сида...)и нежељене трудноће;</p>	<p>-непосредно васпитно деловање у циљу унапређивање колектива и појединаца.</p> <p>-разговор са ученицима, сарадња са школским педагогом, психологом и социјалним радником.</p> <p>-систематско праћење и посматрање успеха у учењу, праћење развоја ученика, консултације са наставницима, анализа на седницама одељењских већа, разговор са родитељима/старатељим.</p>	
<p>- ПРЕВЕНЦИЈА НАСИЉА-упознавање ученика са дефиницијом насиља и облицима у којима се насиље може јавити; -дефинисати појам занемаривања и указати на све негативне последице које могу проистећи из те врсте насилног понашања; - представљање свих могућих последица вербалног насиља и указивање ученицима на могућности избегавања те врсте комуникације и опхођења према особама у окружењу(вршњаци, наставно и помоћно наставно особље, родитељи, пријатељи...); - ученици схватају све негативне аспекте насилничког понашања, умеју да препознају насиље и умеју да реагују у случајевима насиља, злостављања и занемаривања; - ученици схватају да могу својим деловањем и позитивним примером спрече насиље и укажу својим вршњацима на то како да спрече појаву насиља у свим облицима</p>		<p>слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке,анализирају свој и рад других,дискутују, глуме, истражују,планирају акције ,учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада,</p>
<p>-ПРЕВЕНЦИЈА БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ- информисање ученика о врстама психо-активних супстанци које тренутно постоје и о опасностима које их прате; - предочавање могућих ситуација у којима ученици могу да се нађу и да несвесно постану конзументи психо-активних супстанци; - ученик зна да постоје различите психо-активне</p>	<p>-писани извештај, подаци о успеху ученика у ђачкој књижици или сведочанству.</p>	

<p>супстанце ,уме да их препознати проба да се заштити да не постане конзумент истих; - упознавање ученика са подацима о дувану и штетности цигарета и њихових основних сасатојака; - указивање ученицима на то колико је штетан и сам дувански дим и да имају праву на заштиту од дуванског дима као што прописује и закон; - ученици спроводе различите активности да, пре свега, својим вршњацима, али и одраслима укажу на штетност дувана; - представљање наркоманије као болести и указивање на све лошију ситуацију у непосредном окружењу на шта указује све већи број регистрованих наркомана; - указивање ученицима на све негативне аспекте злоупотребе алкохола и на све последице и опасне болести које из тога неоистичу.</p>	<p>-разговори на родитељском састанку. -планирање и вођење групних и индивидуалних разговора „отворена врата</p>	
<p>-ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА У ПРОЦЕСУ УЧЕЊА- оспособљавање ученика за рад под притиском током краћег периода; - оспособљавање ученика за организовање рада током дужег периода; - упознавање ученика са методама ефикасног и правилног учења; - указивање ученицима на то да је неопходно да сваком предмету посвете довољно времена; - помоћ ученицима у савладавању треме и испитне грознице као део припреме за полагање завршног испита; - оспособљавање ученика да решавају тестове, да схвате шта се од њих тражи, раазумеју питање, да се присете важних ствари, да раде под притиском, да брзо провере урађено; - упознати ученике са методама неопходним за самостална истраживања, припрему и извођење пројеката; - ученик може да анализира тему, пројекат или питање; - ученик уме да направи план рада тако да буде технички и временски ефикасан; - ученик схвата неопходност завршавања послова и пројеката у предвиђеном року; - оспособљавање ученика за самостални рад и истраживање у библиотеци, базама података и на интернету.</p>		
<p>-ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ- упознавање ученика са подручјем проучавања науке која се зове екологија и заштите животне средине као важног аспекта ове науке; - развијање и надградња еколошке свести код ученика; - активирање ученика у уређењу радног окружења и непосредне околине.</p>		

	<p>ДРУШТВЕНЕ,ТЕХНИЧКЕ,ХУМАНИТАРНЕ,СПОРТСКЕ И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ-организовање избора за руководство одељењске заједнице,и усвајање плана рада - активно учешће ученика у организацији, припреми и реализацији приредбе у оквиру прославе Дана школе; - организација прославе Дана Светог Саве, припремање и реализација приредбе, пресецање славског колача, прослава у оквиру одељенске заједнице; - планирање, реализација екскурзијског путовања;</p>	
--	---	--

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОШ "ЈОВАН ЦВИЈИЋ"
ЛОЗНИЦА
Дел.бр. 305/5
16.5.2022. године

На основу члана 119. Закона о основама система образовања и васпитања и члана 49. Статута Основне школе "Јован Цвијић" у Лозници, Школски одбор је на својој редовној седници одржаној дана 16.5.2022. године донео следећу

ОДЛУКУ

Усваја се Школски програм ОШ "Јован Цвијић" Лозница

Образложење

На основу својих надлежности из члана 119. Закона о основама система образовања и васпитања и члана 49. Статута ОШ "Јован Цвијић" у Лозници донета је одлука као у диспозитиву.

Председник Школског одбора

Milosh Negovanovic

/ Милош Неговановић /